

A V R E V S

D
C 27

AMNESTIAE PRAESERTIM,
ABOLITIONIS, ET INDULTVS

CAVSIDICIS OMNIBVS, TAM REGNICOLIS. QVAM
exteris summopere proficius, & nunc primum in lucem editus,

A V C T O R E

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO, ET PRIVILEGIO.

Subregia de Alex. Minor & Maria S. f

NEAPOLI, *Expensis Andreae Pellegrini Bibliopola Partenopei.*

Ex Typographia Tarquinij Longi,

ILLVS. ET EXCELL. D. D.

IO. ASTVNICAE
MIRANDAE COMITI
APVD INVICT.

PHILIPPVM TERTIVM HISPANIARVM
REGEM IN SVPREMO REGALI CONSILIO
PRAESIDI AMPLISSIMO.

IOANNES ALOYSIVS CATALANVS P. C.

VRE optimo Comes Illustris: has lucubrations meas in Regium de abolendis criminibus edictum, veluti primum ingenij mei factum tibi vendicas, atq; facis tuas, tuoq; nominis auspiciatissimo multis ipse tibi nominibus addictus: quod tutò in omnium conspectum prodire possint offero atq; dedico; Quatenus melius quam tibi de principis potestate, eiusdemq; indulgentie elucubratio deducetur, qui secundas pactos post Philippum secundum gloriose memorie Regem in hunc praclarissimo Regno gerens amplissima praefecti praetoris potestate, cui post Regiam nulla potestas, nulla dignitas est aequalis. Regis personam, & decus per tot annos sustinisti? Quique hoc tempore maiori auctoritate virtuti tuae debita ac generis claritate, pro merito apud Inuictissimum Regem Philippum tertium Hesperie praesides, diversissimasq;

simasq; terras solis more moderaris, & regis? Quemadmodum enim in hac totius creaturæ amplissima quadam, immensaq; Republica summus ille rerum omnium Princeps Deus media cælesti corporeaq; natura, atq; hanc per nobilissimos suæ aulæ principes sublimes illas ætereasq; potestates omnia moderatur, & gubernat, nihilq; fit, quod non de summa Imperatoris aulæ tanquam de excelsa, secretaq; sede iuxta sapientissimum sententiæ suæ arbitrium iubeatur, atq; permittatur. Ità profectò in terris Philippus Hispaniarum Rex Regumq; gloria, & exemplar, cuius agi frenis, ac obtemperare iustitiæ summa libertas, summa fœlicitas est, ætherei, diuiniq; regiminis instar per te veluti per sui cœli, hoc est Hispaniæ solem in altissimo dignitatis gradu locatum orbi, ac orbibus regnisq; suis iustitiæ lumen ministrat aufertq; tenebras. Iure itaq; optimo de principis potestate indulgentiaque, in quibus inter vtriusq; hesperia principes veluti fulgentissimū cœli sydus enitescis, primus hic meus tibi debetur labor. Nam & gratitudinis beneficentiæq; iure tu primus occurris, & is es, cui non tenues modò labores hosce, sed omne studium, vigilasq; meas, ac me ipsum debere profiteor. Tu enim Antonium Catalanum patrem meum virum tui obseruantissimum, iurisq; consultissimum maximis ornasti muneribus, affecisti beneficijs. Dilexisti enim hominem mirificè; excipiebas hilariter; alloquebaris quàm familiarissimè; doctrina, diligentia, illius consuetudine utebaris sapientissimè. Quorsum hæc? An non & beneficij loco vel maximi dilectionem, amoremq; tuū quisquam reputabit? Nam si non Rex tuus, Regibus tamen proximus, carissimusque, donorum regionumque munerum largitor, ac dispensator præcipuus, donisque, ac regijs muneribus patrem meum honestasti: Inspecta nãq; singulari ipsius in causis peragendis dexteritate, fide, integritate, probitate, ac mira in pauperes pietate, non modò totius Regni pauperum patronum instaurasti, verum etiam aucta est dignitas dignitate, nec continuatus modo, sed geminatus est honos. Regis enim à latere Consiliarij dignitate, dignitate inquam admodum præclara dignissimum iudicasti, in sacrisq; illius collegij numerum hominem viribus imbecillum cooptari voluisti, cooptatumq; conseruandum curasti effecistiq;. Quo profectò, vel maximo munere nõ Antonium modò, verum domum eius, totamque Catalanam familiam illustri-

ptamit
rem

rem splendidiorēq; reddidisti. Quā propter etsi nullam tibi referre gratiam parem pro meritis possim, grates enim referre dignas non opis est nostræ ornatissimè Princeps. Nè tantorum tamen munerū, acceptorumq; beneficiorum immemor esse videar, opus hoc meum quod summo, ac indefesso labore elucubraui veluti quoddam munusculum quod gratitudinem testetur meam ac magnitudini conueniat tuæ de principis potestate sub tui nominis splendore præsidioq; edendum curauī. Præclarè mecum nuncupatione hac actum iri arbitrans, si ingentes vigilias meas ingens hæc comitabitur gloria, quod nomen tuum trabibus, & faxis incisum, statuis, & imaginibus clarum, quodq; speciosius reor, æternæ laudis monumentis conspicuum, clarissimumque ipsi operi inscriptum insculptumque perpetuum mihi sit allaturum ornamentum. Valdè enim pretiosa videntur, quæ templis dicantur, meritò ergò erit tibi liber ipse gratitudinis, & obseruantiaē monumentum meæ, Tu verò libro, & authori perpetuo ornamento. Etenim quia inculto simplicique; stylo elaboratum est, indignum fortassè videbitur quod in conspectum tanti viri veniat, nam pretiosissimum Hispanici generis decus cum sis nèque probitate, ac nobilitate, neq; omnium rerum cognitione, & experientia, neque innocentia, aut aliquo laudis genere es vlli secundus, Armis, & toga clarissimus, Regibus cunctis intimus, atque acceptissimus, ex illustrissima Zunica familia, hoc est, vt Scipionum genus ex sapientia nobilitatisque stirpe progenitus, quæ hesperias ambas veluti sydera cælos suos suis ornat, & illuminat heroibus. Verum quò maiorem te scio, eò libentius munusculum hoc meum te suscepturum spero. Nam magnorum Principum, quique in rebus maximis perpetuò versantur, proprium est paruis quandòque delectari muneribus: Inter ganeatas enim dapes vilis quandòque iuuat, & appetitur oliua. inculto, simplicique stylo scripsi, fateor; at nisi nimis mea mihi placent profutura studiosi. vtilitatemque iuandi prætuli gratiaē placendi; animaduerti enim Deum ipsum non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia, & sanctitate lætari, nec minus gratum existimari qui templis ipsius puram, castamque mentem, quàm qui præmeditatum carmen intulerit, nec vllifuit vitio Deum colere quoquo modo posset, Age ergò Præstantissime Comes omnes Comitatis

tis numeros obijens serena fronte, hilarique animo quaque ad te
mitto manu munus hoc studiorum meorum primitias sub tuo sinu
cum ipso auctore fouendum, tuendumque suscipe quod te haud du-
biè facturum festiua illa facilitas atque animi tui candor sponder.
Illud etiam atque etiam rogo vt pro tua singulari benignitate me
tanquàm paternæ erga te obseruantia ac deuotionis successorem in
tuam suscipias clientelam. Interea Deum precor vt priuato, ac
publico beneficio ad multos annos te incolumen seruet. Vale.
Neapoli sexto Calendas Settembris 1603.

I N S T I T U T I O N E S

TRACTATUS

IO. ALOYSII CATALANI

PATRITII AC IVRECONS.

NEAPOLITANI

D E

AMNESTIA, ABOLITIONE,

ET INDULTU.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**ndultus idem quod indulgentia.
- 2 Quid sit indulgentia.
- 3 Indulgentia unde dicta.
- 4 Indulgere multifariam sumitur.
- 5 Indulgere aliquando pro concedere, pro dispensare, pro vacare, pro remittere, vel condonare.
- 6 Venia poenitentibus datur.
- 7 Quomodo accipiat in presenti materia.
- 8 Reus ex delicto poenis se subicere videtur.
- 9 Argumentum ab effectu in iure validissimum.
- 10 Indultus idem sonabit, quod ipsa indulgentia, & ipsa abolitio.
- 11 Abolitio unde dicta.
- 12 Abolitio quid proprie significat.
- 13 Abolitio num sicut importat remittere in criminalibus, eodem modo in civilibus.
- 14 Graeci abolitionem appellant amnestiam.
- 15 Indultus nihil differt ab ipsa abolitione quoad effectum.
- 16 Diverfitas nominis non inducit diver-

- sitatem rei si unicus resultat effectus.*
- 17 Abolitio poenam remittit, sed non infamiam.
 - 18 Indultus hic num poenam remittat, & infamiam.
 - 19 Num restitutio in integrum tollat poenam, & restituat dignitates.
 - 20 Per abolitionem non tollitur infamia, quando condemnatus per sententiam ab ea non appellasset, quod quomodo intelligendum in numeris sequen. 21. 23. 24. 25.
 - 22 Appellatio suspendit iudicatum.
 - 26 Verbum restitutio plenam habet significationem.
 - 27 Principis beneficium latissime erit interpretandum.
 - 28 Hic indultus laxiori vocabulo per auctorem indulgentiam appellari consuevit.
 - 29 Abolitio in genere considerata differt ab ipsa indulgentia tanquam species a genere.
 - 30 Abolitio in genere considerata comprehendit abolitionem publicam, privatam, & legalem indulgentiam, & restitutionem in integrum.
 - 31 Abolitio triplex.

A 32 Quid

- 32 *Quid sit abolitio generalis, & publica.*
 33 *Abolitio pœnata, qua dicatur.*
 34 *Abolitio legalis quando dicatur.*
 35 *Autbor de qua abolitione intendat pertractare.*
 36 *Abolitio aliquando fit accusationis tantum; alquando accusationis, & nominis rei, quandoque adbus delicti.*
 37 *Indulgentia quando proprie dicatur.*
 38 *Indulgentia potest bifariam per Principem fieri, generaliter, & particulariter, & num 39.*
 40 *Quando Princeps possit ex bona conscientia gratiam facere.*
 41 *Indultus num differat ab ipsa abolitione, & ab ipsa restitutione, num. 42.*
 43 *Indulgentia eatenus extenditur quatenus verba impòrtant, quòd secus in restitutione in integrum.*
 44 *Quid autem concessa indulgentia, & restitutione.*
 45 *Qualitates faciunt differre rem in specie.*
 46 *Abolitio, & indulgentia nil differunt quò ad effectum.*

QVAESTIO I.

Indultus vnde dictus, & quid differat ab abolitione.

Mox proximo superiore anno Inuictissimi Hispaniarum, ac Regni huius Philippi Tertij Regis Potentissimi singulari munificencia, & benignitate factum sit, vt initio eius Imperij ad extinguendam subditorum odia, inimicitias, simultatesq; omnes penitus tollendas, quo Regnum pacatiore otio frueretur in lucem prodiret eximium illud edictum de preteritis criminibus abolendis, quod vulgò genera-

lis Indultus appellatur, illicò in animum induximus nostram in ea re commentarium conscribere, & vtilissimam in iure materiam interpretari.

Quare illud priore loco pro materiae faciliore cognitione necessario considerandum esse iudicauimus, quòd hoc nomen Indultus idem est quòd ipsa indulgentia, nil enim aliud sonare indultus videtur, quàm ipsa indulgentia, c. si quem poenituerit, §. indulgentia, 2. quæst. 3. etenim sicut indulgentia est à poena liberatio, eiusquè remissio, d. §. indulgentia, eodem modo indultus hic erit poenæ liberatio, eiusquè remissio, ad t. ex. in l. omnes, ibi solutos poena, C. de poenis.

Dicta indulgentia à verbo indulgeo, indulges, compositum ab in, & algeo, alges, vnde indulgere. i. intus algere, quòd secundùm Papium significat idem, quòd parcere, indulcescere, & quamuis

verbum indulgere, aliquando ponatur pro concedere, quandoquè pro dispensare, vt in cap. fin. 78. dist. modò pro vacare, vt in gulz indulgere, tamen aliquando

sumitur pro remittere, vel condonare, vt quando dicimus, Deus indulget poenitenti, delicti enim veniam poenitentibus damus, l. Manichæos, C. de hæres. innuit glo. in clem. dignum, de celebrat. Miss. admonuit Archidiaconus in d. §. indulgentia, num. 1. verum in presenti materia non pro concedere, non pro dispensare, sed pro remissione accipiendum

esse arbitramur suasi ex totius huius indultus subiecti symmetria, cù certum sit, vt ad sensum patet, reos criminis ex delicto poenarum flagello subiunxisse, ad textum in l. diui fratres, in fine, ff. de poenis, l. obligamur, ff. de act. & obligat. l. 1. §. bestias, vbi glo. ff. de postul. §. si verò leonis etiam, columna 2. in authentico de non alienandis, Belluga in spec. Princip. rubr. 47. de publ. fori. §. sciendum, num. 21. Petrus Greg. in sintag. iur. p. 1. lib. 3. cap. 83. tit. de abolit. crim. num. 9. in fine, à quibus per hanc Inuictissimi Regis indulgentia liberatur, inde sequitur arguendo ab effectu, quo arguendū

generare cum consistat in probatione sententia,

generare cum consistat in probatione sententia,

generare cum consistat in probatione sententia,

fitina, nullum reperitur efficacius, ut in l. debitor, vbi Castr. annotat, ff. ad Trebell. cap. vbi periculum, in principio, & in cap. fundamenta, circa medium, de electione, in sexto, & vltra progredi esset infirmitas intellectus, vt voluit Baldus post Aristotelem, & Auerroem in rubrica ff. de rerum diuisione, num. 30. in l. r. C. qui accus. non poss. & post eum Angelus in consilio 275. incipiente, Thema super quo petitur tale est, circa finem.

10 Concludendum, quod idem sonabit hoc nomen Indultus, ac ipsa indulgentia, & ipsa abolitio, quæ cum descendat

11 à verbo aboleo, aboles, quod idem est

12 quod abstergere, obliuisci, delere, negligere, de memoria tollere, in obliuionem mittere, secundum tradita per Archidiaconum in cap. pruaricatore, nu. r. 2. quæst. 3. & tandem remittere, nedum

13 propriè in criminalibus, verum quoque & in civilibus rectè dici potest, per doctrinam eiusdem Archid. in cap. si illic, num. 2. 23. q. 4. & latius in quæst. 3. & 6. inferius subiungenda demonstrabitur,

14 quo fit, vt Græci amnestiam appellent, vt refert Decianus in libro 3. sub titulo Abolitio quando impediatur accusatione, num. 3. Idem Petrus Greg. in præcitato loco, num. 12. ex Iustino, & Plutarcho, Nimirum si affirmemus, quod Indultus,

15 & Abolitio in nihilo differant tanquam termini eiusdem effectus, inde licet in

16 nomine diuersitas colligi posse videatur, cum tamen sint eiusdem effectus, tex. in l. si idem, C. de codicill. cum similibus locum minimè vindicabit.

17 Diximus ab effectu, nam sicut abolitio pœnam remittit, & non tollit infamiam, cap. si quem pœnituerit, §. abolitio. in finalibus verbis, 2. quæst. 3. Pari modo & ipse indultus, nam à pœna adhuc reos liberat, dicto cap. si quem pœnituerit, §. indulgentia. Nec ipse criminis infamiam tollit, sed pœnæ gratiam facit, l. indulgentia, C. de gener. abolitione, neque integram, atque illibatam existimationem reseruauit, l. generalis, C. de sentent. pass. Nam ad tempus ad opus publicum damnati pristinum quidem

statum retinent, sed damno infamie post impletum tempus subiiciuntur, inquit

19 Imperator in l. ad tempus, C. de his, qui not. infam. quod secus in restitutione, in integrum, eius enim indulgentiæ restitutio bonorum, ac dignitatis vno nomine amissorum omnium sit recuperatio, l. fin. §. fin. C. de sent. pass. Pœna per Indultum potest demi, sed culpa peremnis erit, iuxta illud Ouidij, cum quæ conclusionem concordat tex. in cap. ventum, 1. quæst. 1. Eam tamen ita intelligendam esse arbitramur, tunc demum per abolitionem, & indultum infamiam non aboleri, quando condemnatus quis esset per sententiam, & nunquam appellasset; Sic Decianus in præcitato titulo, numero 33. in fine, secus verò si interposita esset appellatio, vel si quis negauerit delictum, vel nunquam fuisset condemnatus, Nam cum appellatio suspendat iudicatum, l. r. §. finali. ff. ad Turpilianum, cum suspendat iudicis iurisdictionem, Innocentius, & Felinus in cap. si quando, extra. de officio delegati, Abbas, & antiqui, & post eum Felinus, & Decius in rubrica de appell. quæst. 2. interpretatur recolendæ memoriæ Dominus Præses de Franchis in decis. 370. num. 14. de qua meminit idem author in decisione 501. num. 17. Indulgentia tollit infamiam, ea enim si fiat ante sententiam, & condemnationem, videtur remissa pœna delicti, confiscatio bonorum, & infamia, l. rescripta, ibi vel crimen supplicantiibus indulget. C. de precibus Imperat. offeren. l. 2. C. de gener. abolitione, si verò fiat post sententiam, & condemnationem, videtur tantum remisisse pœnam delicti, non verò bonorum, nec infamiam, dicta l. finali, C. de gener. abolitione, declarauit Gomefius vir sanè doctissimus in libro 3. variarum resolutionum, titulo de tortura reorum, num. 38. versiculo item adde, & in l. r. Tauri, columna finali, qui præcedentia restringit, quando simpliciter esset facta per Principem remissio, secus verò si pleno modo fiat, vel si expressè dicatur, vel tacitè per verbum denotans plenam

remissionem per verbum restitutionis in
 35 pristinum statum, nam tunc videtur in-
 distincte remissa poena, confiscatio bo-
 norum, & infamia; Princeps enim indul-
 gens alicui, si inquit, restituo te in inte-
 grum proiicitur tuae, restituit in inte-
 grum honoribus, ordini, & caeteris om-
 nibus, l. i. verficulo finali, & l. finali, §. fin.
 36 C. de sent. pass. idque tum ex proprietate
 te verbi restituo, quae plenam habet signi-
 ficationem, l. videamus, la secunda,
 §. in fauiana, ff. de vsur. l. in conditione,
 37 §. 1. ff. de regulis iuris, cum etiam ut
 Principis beneficium latissime interpretetur,
 vulgata l. fin. ff. de constitut. Principum.
 Sed ex precedentibus discussis, (ut ad
 institutum reuertamur) resultat idem
 effectus ex indulto, qui ab ipsa abolitione
 38 ortum habet. Quem quidem indultum
 indulgentiae vocabulo tanquam laxiori
 39 liceat in praesenti negotio appellare.
 At rursus aduertamus, quod haec
 indulgentia differt ab ipsa abolitione,
 30 seu differt species a genere, nam abo-
 litio in genere considerata concipiet abo-
 litionem publicam, priuatam, & lega-
 lem indulgentiam, & restitutionem in in-
 31 tegrum. Triplex enim abolitionis species
 de iure proponitur generalis, specialis,
 priuata, vel legalis, Azo in summa C. de
 abolit. Specul. in tit. de abolitione, §. 1.
 Plac. in tit. de accusat. titulo 5. numero 5.
 Decianus in praemonito loco, num. 2. Inde
 Speculator inquit loco prope allegato,
 32 ut sacra lex fatur abolitio terna notatur.
 Generalis est, quae & publica appellatur,
 l. 2. C. de gener. abolitione, in l. si quis
 repetere, in principio, & in l. abolitio.
 ff. ad Turpillianum, eamque indulgentiam
 nuncupavit Imperator in l. finali. C. de
 gener. abolitione.
 33 Priuata abolitio, quae & specialis dicitur;
 est quando accusator videns accusationem
 non posse probare, impetrat a Principe
 abolitionem, in qua plura requiruntur,
 de quibus suo loco differemus, sed ea
 adnotauit Decianus in praecitato titulo
 34 abolitio quando impediatur, num. 28. cum
 sequenti. Tertia species abolitionis est,

quae appellatur legalis, quae tunc erit
 quando accusator est mortuus, vel alia
 causa impeditus, propter quam non possit
 35 accusacionem prosecui, l. aut priuatum;
 ff. ad Turpil. not. in c. prohibentur, 2.
 quast. 1. & in cap. 1. de coll. deteg. in
 quibus cum non de abolitione priuata,
 vel legali, quae accusatorem respiciat scri-
 bere praetendamus, sed de abolitione, vel
 indulgentia, quae reos tangit, diutius non
 commoramur.

Proprerea dum indulgentia reorum
 a nobis pertractanda sit, aduertendum
 36 putamus, abolitionem aliquando fieri
 adum accusacionis, verum quoque &
 nominis rei; l. libellorum, §. quod si
 libelli, ff. de accusat. l. hos accusare, §. 1.
 ff. eodem titulo; aliquando delicti, quan-
 doque nominis rei; ut aduertit Dec. in
 37 dicto titulo, num. 1. Quibus quidem in
 casibus indulgentia verè appellatur, cum
 remitti dicatur poena, & crimina, & poe-
 nam extinguat, l. penult. & fin. C. de gen.
 abolitione, l. cum patrem, cum seq. C. de
 sent. pass.

Haec autè indulgentia potest per Prin-
 cipem fieri dupliciter, Primo modo ge-
 neraliter remittendo poenam delinquentibus
 38 accusatis, inquisitis, vel condemnatis
 propter publicam laetitiam, vel aliquem
 prosperum successum natiuitatis filij,
 matrimonij, victoriz, vel similem
 39 causam. Secundo modo particulariter
 remittendo poenam alicui ex aliquo pri-
 uilegio, gratia, & beneficio particulari,
 40 l. generalis, C. de sent. pass. quod ex
 bona conscientia Princeps potest facere,
 quando vel non est pars, quae accuset,
 vel si remissio non tendit in graue Rei,
 publicae detrimentum, ita ex dicto Diui
 Thomae in secunda secunda quast. 67. ar-
 41 ticulo 4. admonuit idem doctissimus Go-
 mes. in praecitato tit. de tortura reorum,
 num. 38. sub abolitione denique com-
 prehenditur indulgentia, & in integrum
 restitutio, vti colligitur de tex. in d. c. si
 quem poenituerit, §. indulgentia, vers. si
 autem, & §. seq.

Sed ex his nihilominus descendit dif-
 ferentia particularis in qualitate tamen,
 nam

nam cum in integrum restitutio operetur restitutionem honoribus; ordini, ceterisque, prout differit d. Anton. paco in sua perutili repetitione, cap. 1. de vassallo de re p. ar. tollatque infamiam, dd. 66. & abolitio sola, vel sola indulgentia non permittant, ex quo concessa simplici indulgentia non recuperantur bona, neque iura, l. in insulam. C. de sent. pass. Nisi tamen cum aliqua additione concessa fuit, tunc etenim eatenus extenditur indulgentia quatenus important verba addita, l. si pater, C. eodem titulo. Inde est, quod restitutus quò ad poenam personalem tantum non recuperat bona; Decianus latè in consilio 86. num. 45. volum. 3. quod secus est in restitutione simpliciter concessa, nam omnia restituta videntur, l. 1. C. eodem titulo. præter tamen excepta, restringitur enim in omnibus præter limitata, l. 3. C. eod. tit. de sent. pass.

- 43 concessa fuit, tunc etenim eatenus extenditur indulgentia quatenus important verba addita, l. si pater, C. eodem titulo. Inde est, quod restitutus quò ad poenam personalem tantum non recuperat bona; Decianus latè in consilio 86. num. 45. volum. 3. quod secus est in restitutione simpliciter concessa, nam omnia restituta videntur, l. 1. C. eodem titulo. præter tamen excepta, restringitur enim in omnibus præter limitata, l. 3. C. eod. tit. de sent. pass.
- 44 Hæc tamen declaremus, nisi concedatur indulgentia, & restitutio, nam tunc placuit Bart. in l. fin. C. de sent. pass. num. 4. quod omnia complectantur, nisi aliud sit expressum, differit latè Nellus in tract. bannitorum, in 1. par. tertij temporis q. 4.

Vnde cõsequi videtur ex his verè tradi posse inter abolitionem, & indulgentiam differentiam, cum diuersas inter se præferant qualitates, quæ faciunt rem in specie differre, l. fin. ff. de fundo instructo, instrumentoque legato. Attamen in effectũ nil differre concludamus tum ex supra discussis, cum quod demonstratiuè ponderamus colligi ex rubricæ situatione concepta sub generali abolitione, & indulgentia, cuius vsus promiscuus ab Imperatore in varijs eiusdem tituli legibus constitutus apertè legitur.

S V M M A R I V M,

- 1 **A**bolitio triplex.
- 2 **A** generalis publica dicitur esse, quando ob diem insignem, vel publicam lætitiã conceditur.
- 3 Hæc generalis abolitio indulgentia est in pluribus civilis disciplina locis appellata.
- 4 Abolitio specialis, quæ priuata quoque dicitur, quando dicitur.
- 5 Quæ requirantur, ut ipsa priuata abolitio suas de iure obtineat vires, cum num. seq. vsque ad num. 15.
- 16 Abolitio legalis est tertia abolitionis species, quæ quando dicitur ibidem.
- 17 Accusatio finitur per abolitionem legalem quò ad ipsum accusatorem, non autem quò ad ipsum reum.
- 18 Iudex ex officio poterit inquirere ob collusionem inter accusatorem, & reum detectam.
- 19 Auctoritas institutum est de abolitione, quæ reum à poena delicti liberat pertractare.
- 20 Indulgentia conceditur aut generaliter, aut spiritualiter, & priuatim, & num. 21.
- 22 Indulgentia priuata tot ferè modis ex parte rei contingit, quot extinguitur poena criminis.
- 23 Inanis est actio quam debitoris excludit inopia.
- 24 Sicut morte extinguuntur delicta, eodem modo accusator à reo tempore, vel prescriptione summouebitur, numero 25.
- 26 Omnia delicta ferè spacio 20. annorum præscribuntur.
- 27 Adulterij crimen spacio quinquennij præscribitur.
- 28 Maritus non poterit iure mariti accusare post 60. dies.
- 29 Quando dicatur priuata abolitio indulta.

QVAESTIO II.

Quo triplex sit Abolitio .

Disseruimus in superiore precedenti capite, numero 31. q. abolitio triplex est, nempe generalis, & ea publica nuncupatur, & est illa, quae anti-

quitas à Senatu concedi consueuerat, modo à solo Principe ob diem insignem, vel publicam laetitiam conceditur, l. abolitio, cū ll. seq. ff. ad Turpill. l. 2. C. de gen. abol. l. si quis repetere, in princ. ff. eodem tit. ad Turpill. sicq; à solo Principe gratiam concedi voluit Decian. in cons. 19. num. 151. volum. 3.

3. Eodem quoq; in loco diximus talem abolitionem generalem ab Imperatore indulgentiam fuisse appellatam pluribus in locis, & praesertim in l. fin. C. de gen. abol. allegauimus ibi Azo. id docere in summa, C. de abol. Specul. in tit. de abol. §. 1. Plaz. in tit. de accus. tit. 5. num. 5. Dec. in lib. 3. sub tit. abolit. quando imped. accus. num. 1. modo addimus Ang. de malef. & Aug. ad eum addentem in tract. malef. vers. & ad quærelam, nu. 74. vers. quarto, Petrus Greg. in syntag. iur. lib. 32. c. 13. in tit. de abol. crim. nu. 3. p. 1. Adeo, ut Spec. loco praecitato dixerit, ut sacra lex fatur abolitio terna notatur, de qua generali abolitione est tit. in C. Theod. inscriptus de indulgentia, sub tit. 38.

4. Datur secundo loco abolitio specialis, quae & priuata dicitur, eaque, ut eodem admonuimus, tunc dicitur, cum accusator videns accusationem non posse probare, impetrat à Principe abolitionem, quae ut suum legibus consentaneum obtineat effectum plura requiruntur.

6. Et primo, nam ea non à Principe, non à delegato, sed à iudice ordinario peti

debet, l. r. §. abolitio, ff. ad Turpill. l. 2. C. de abolit.

7. Secundo, quod is iudex ordinarius de ea cognoscat, eamque concedat pro tribunali sedens, ut colligitur ex dicto §. abolitio.

8. Tertio, quod abolitio, sicuti de pluribus delictis singularis vniuscuiusque petitio est instituenda, eodem modo causa, cognita impetranda est abolitio, ut ex eodem §. abolitio, & ex tex. in l. vim passam, §. duos, ff. de adult. colligitur.

9. Quarto, quod deducatur causa legitima propter quam abolitio sit concedenda, eaque cognoscatur per praesidem, vel per praetorem, l. 2. de abolit. l. Senatus, in princ. ff. de iure fisci, ex quibus eliciuntur legitimae abolitionis causae, puta si per errorem, seu temeritatem, aut calorem ad accusationem profuerit.

10. Quinto ne accusator id falso asseueret pecunia accepta à reo, l. 2. §. 1. & l. sequen. in princ. C. de abol.

11. Sexto, quod reus non fuerit ob accusationem carceratus, aut alia damna passus fuerit, his etenim casibus abolitio peti haudquaquam potest, nisi accedente eiusdem rei consensu ad petendam abolitionem, l. fin. §. 1. C. de abolit.

12. Septimo talis abolitio peti debet intra 30. dies post reum presentatum, alias eo tempore elapso inuito reo peti non permittitur, dicta l. finali, §. quando autem.

13. Octauo haec abolitio non potest peti etiam reo consentiente, si fuerint torti homines ingenui, tex. est in d. l. fin. §. quod si ingenuorum.

14. Nono, & ultimo requiritur, quod crimina, de quibus facta est accusatio non sint de exceptis, Maiestatis nempe, prodicionisque, in l. finali, §. fin. C. de abolition. deducorum, caeterorumque in quibus accusator ad docenda quae detulit, & reus ad purganda, quae negat potest vrgeri; scribentes omnes ex finali- bus tex. praecitati verbis in dicto §. fin. Quorum quidem si vnum deficit abolitio deneganda erit, Adeo ut vna cum Deciano loco praemonito, numero 37.

Con-

Concludamus, mirum non esse, si Vlpianus in l. qui cum Senatu, §. 1. ff. de bon. liber. dixerit, quod hæc abolitio faciliè non impetratur, de qua scriptum est in C. Theod. libro 9. titulo 37. de abolitionibus.

16 Tercia demum species abolitionis est, quæ legalis dicitur, eaque est, quando accusator est mortuus, vel aliqua causa impeditus, propter quam non possit accusationem prosequi, l. aut priuatim, in principio, ff. ad Turpillianum. Quam maximam multò facilius admittamus esse veram, si lapsus est biennium, iuxta tex. l. in Senatus, §. penultimo, eodem tit. ad Turpillianum, & l. 4. C. de accusat.

17 Quibus quidem casibus certi iuris erit, quòd quò ad accusatorem finita dicitur accusatio, quia procedere amplius non potest ex suprascriptis, sed non quò ad reum, qui denuò ab alio accusari poterit, l. 1. 2. l. defunctus, & l. fin. C. si reus, vel accus. mort. fuer. Dummodo tamen accusetur intra triginta dies utiles computandos tamen à die quo mortuus fuerit accusator, vel à die quo certum fuit accusatorem fuisse impeditum, vt not. in libellorum, §. finali, ff. de accusat. de qua in cap. prohibentur, 2. quæst. 1. cap. 1. de coll. deteg. sequitur Roffr. in lib. iuris Pontificij, sub rubrica in quibus causis inimici accus. non poss. num. 9. & Spec. in tit. de abolit. & purg. §. 1. numero 4. Decianus in præcitato tit. numero 98. & 99.

18 Hæc autem abolitio facilius conceditur, si secundus ostendat priorem accusatorem collusisse cum reo, & præuarcasse, l. si quis homicidij crimen, C. de accusat. cap. fin. de coll. deteg. Nam tunc iudex ex officio inquirere potest, l. abolitio. C. de abolit. cap. 1. & 2. eodem titulo, de coll. deteg. Talesquæ accusationes per abolitionem extinctas quisque potest prosequi, si suas, vel suorum prosequatur iniurias, l. si cui crimen, §. iisdem criminibus, ff. de accusatione. Dummodo tamen quis sit à reis exemptus non alias, l. hi tamen, §. finali, ff. eodem titulo, de accusat. declarat Petrus

Gregorius in sapius citato loco, num. 6. cum sequenti. Et hæc est species vna peremptionis accusationis, nam quæ sint quæ delicta extinguant apud eundem sub num. 10. videnda lectorem delegamus.

19 Nos autem qui non de abolitione, quæ accusationem, neque accusatorem respiciat, sed quæ reum à pœna delicti liberat, & eximat tractaturi sumus institutum nostrum sequentes ad eam reuertimur abolitionis speciem, quæ criminis parit extinctionem, in qua id dumtaxat repetamus, quòd talis abolitio, seu indulgentia per Principem conceditur, aut generaliter, vt suo loco annotabimus, aut specialiter, & priuatim, Quæ quidè priuata abolitio ex parte rei contingit tot ferè modis, quot extinguitur pœna criminis, si tamen de ea loquamur, quæ à lege descendit, puta pœna temporali, quæ descendit ex sententia, l. fratres, ff. de pœnis, si reus moriatur in reatu, quia pœna quæ ad castigationem inferitur, l. si pœna, ff. eodem tit. de pœnis, euanescit non existente eo, qui eam patiatur, dicta l. aut priuatim, & l. in Senatusconsultum, §. si propter mortem, ff. ad Turpill. Non secus, ac l. inanis est actio quam debitoris excludit inopia, l. nam is nullam, ff. de dolo, morte autem extinguuntur crimina, l. 3. §. fin. ff. de accusat. l. defuncto, ff. de publ. iudic. l. 1. & 2. C. si reus, vel accusat. mort. fuer. quibusdam tamen exceptis, de quibus per glos. in dicta l. 1. & sicut morte extinguuntur delicta, eodem modo & accusator à reo tempore, vel præscriptione summouebitur, l. quærebatur, ff. ad Turpill. vt regulariter in omni delicto per lapsum viginti annorum, l. quærela, C. ad legem Cornelianam de fals. cap. cum venerabilis, §. intelleximus, extrà. de except. cum alijs ad exornationem dicti tex. adhuc per Thef. adducti in decisione 76. num. 3. & in decisione 208. vbi notabiliter. Nam aliud in adulterio sancitum est per quinquennij lapsum à die commissi adulterij, à cuius accusatione quis tutus erit, l. mariti lenocinium, §. hoc quinquennium, & §. quinquennium, ff. ad legem Iuliam

18 Juliam de adulterijs. & L. adulter. C. eor-
dem titulo, & in casu quo maritus non
egerit infra sexaginta dies, nam non po-
terit illis elapsis iure tamen mariti ac-
cusare, l. si maritus, la secunda, §. si ne-
gauerit, ff. eodem titulo. His enim in-
casibus lege dicitur facta abolitio. Sed
19 adhuc specialis, seu priuata abolitio cri-
mini indulta per Principem tunc quo-
que dicitur, si sit gratia delicti, vel per
indulgentiam, vel per restitutionem, &
sic Petrus Gregorius in saepe cauciato
cap. 13, libro 32, numero 9, cum sequen-
ti in hoc generali, non speciali indulto
fancitum videmus.

S V M M A R I V M.

- 1. **Q**uid sit abolitio, indulgentia, & restitutio.
- 2. Abolitio est iniusta accusacionis peremptio, secundum alios quos.
- 3. Diffinitio debet esse generalis.
- 4. Praecedens diffinitio ab aliquibus reprobat.
- 5. Abolitio aliquando fit accusacionis, aliquando delicti, quandoque poena.
- 6. Per Principem omnis poena personalis remitti potest.
- 7. Quando remittitur poena conceditur abolitio.
- 8. Abolitionis diffinitio desuper tradita a Deciano improbata subtiliter ab auctore defenditur.
- 9. Diffinitio praemissa non congruit abolitioni in genere considerata, sedus vero si respectu abolitionis accusacionis dumtaxat consideretur.
- 10. Abolitio qua crimen extinguit bifariam diffinitur, vel quod sit accusacionis, vel delicti, vel poena peremptio, vel & secundo, quod sit accusacionis, vel delicti obliteratio, & numero 11.
- 11. Diffinitiones istae ab auctore comprobantur.

- 13. Sicut abolitio est poena peremptia, ita indulgentia est a poena liberatio.
- 14. In hoc indulto poena peremptio principaliter deducitur.
- 15. Secus vero in restitutione, ut acute auctor considerat.
- 16. In restitutione in integrum poena peremptio venit secundario, & implicitè.
- 17. Quod ampliatur in gratia facta per Principem post sententiam transactam in rem iudicatam.
- 18. Gratia, vel indulgentia facta cum clausula, quia cognouimus innocentem, non erit nec simplex gratia, nec simplex indulgentia, sed in integrum restitutio.
- 19. Trahitur proinde ad bona etiam confiscata, & ad fructus.
- 20. Trahitur ad fructus perceptos, & percipiendos, si sumus in minore.
- 21. Trahitur etiam ad bona confiscata in tertios possessores alienata.
- 22. Trahitur etiam ad famam, & ad honores, ceteraque omnia.
- 23. Restitutio concessa per viam iustitiae extenditur contra tertium.
- 24. Secus vero quando per viam gratiae.
- 25. Restitutus ad gratiam non trahitur ad temporis prioritatem.
- 26. Priuatus collegio, vel ordine non recuperabit antiquum locum, si fuerit restitutus per viam gratiae.
- 27. Sicut priuatus gremio Vniuersitatis omnibus postponitur.
- 28. Condemnatus ad mortem recuperabit feudum aperta Regi, sed non tertio, si Princeps facit gratiam.
- 29. Restitutus per viam gratiae veterem dignitatem non recuperat.
- 30. Praemissa intelligenda, si sint quaesita immediate ex causa, quae per restitutionem in integrum annullatur, secus vero si ex alio contractu, vel alia causa extrinseca, & num. 31.
- 31. Non dicitur restitutus qui omnia non recuperat.
- 32. Restitutio est in pristinum statum repositio.

- 34 Restitutio extenditur etiam quo ad poenam corporalem.
- 35 Istæ non procedunt in restitutione concessa per viam dispensationis.
- 36 Abolitio bisariam concedi potest per viam simplicis concessionis, & 2. per viam dispensationis. nuu. 37.
- 38 Dispensatio est per se stricti iuris.
- 39 Dispensatio vti odiosa strictè est interpretanda,
- 40 Casus omissus habetur pro omissis.
- 41 Quando dispensatio vti favorabilis, vel odiosa arbitrandæ erit, traditur regula.
- 42 Concessio Principis impetrata dispensatio est.
- 43 Indulgentia importat dispensationis, quæ Princeps vtitur verbo Indulgemus.

QVAESTIO III.

Quid sit abolitio, indulgentia, & in integrum restitutio.

Ognito quod indulgentia idem est in effectu quod ipsa abolitio, & quod ea differat à restitutione, videndum sequitur, quid sit ipsa abolitio, quid indulgentia, & quid restitutio. Primum itaq; dicamus, quod aliqui definierunt abolitionem, ita, quod sit iniustæ accusationis peremptio, secundum Azon. in summa. C. de abolitionibus, Roffr. in lib. iur. Pontif. sub rubr. in quibus caus. inim. accus. poss. inuuit Specul. in tit. de abol. & purg. in princ. Plac. in tract. de accus. tit. 5. num. 3. & in eam concurrat Archid. in cap. prohibentur. num. 3. 2. q. 1. Hanc tamen definitionem tanquam non comprehendentem omnes abolitionis species,

3 quas mox subiungemus, & vti non generalem qualis, esse ex omni eius parte debet, l. omnis diffinitio ff. de reg. iuris doct. Communiter in l. 1. ff. de test. in l. 1. ff. de acq. poss. cum similibus. Quidam reprobarunt, id demonstrantes ex eo, nam sicuti ex accusatione oritur delictum, & ex delicto reatus. Inde, & pœna, eodem modo abolitio aliquando conceditur accusationis, vt toto tit. ff. & C. ad senatus consultum Turpill. quandoque delicti, interdum nominis rei, interdum verò, & ipsius pœnæ, vt in præceden. cap. pertranseram commemorauimus, & deducitur ex tex. in l. rescripta. Ibi vel crimen supplicantibus indulgeat, C. de præcib. Imp. offer. vbi glo. accurf. declarans. Crimen i. criminis pœnam ex tex. in c. rescripta 25. q. 2. ex l. mancipia. Ibi nec benef. principali. C. de seru. fugit. & ibi inquit glo. id est, quo pœna sibi remittatur, ex l. relegati. ibi, & nemo potest comeatum, remeatumue dare exuli, nisi Imperator ex aliqua causa, & ex tex. in d. l. diui fratres. ff. de pœnis. In illis verbis non nulla extant principalia rescripta, quibus, vel pœna eorum minata est, vel in integrum restitutio concessa, sed id dū taxat à Principibus fieri potest, glo. tãdem in l. 2. C. de iniur. voc. quæ exponens verba illa in tex. adiecta, rescripto sibi concedi temere desideras, inquit concedi. l. remitti, allegans tex. in l. ne in arbitris, in fine, ff. de recept. arb. sed videtur non temere, cum contineat remissionem pœnæ d. l. rescripta, & quæ sequuntur ex quibus concludatur per Principem omnem pœnam personalem remitti posse, de quo differuit Bald. & post eum Ias. sub num. 1. in l. nec damnosa, C. de præcibus Imper. offer. Bart. & alij l. gallus. §. & quid si tantum. in fine ff. de lib. & posth. coaceruauit. Decianus in lib. 3. sub tit. abolitio quando impediatur accusationem nu. 45. & nos enucleauimus diffuse infra vers. definiamus quæso, & quando remittitur pœna suboritur concessa abolitio ad tex. in l. libellorum, §. quid si libelli, & §. fin. &

B in

& in l. hos accusare. §. 1. ff. de accus. unde dum abolitio definiatur, quid sit accusationis peremptio non videtur quod ad aliam abolitionis speciem, nempe delicti, reatus, ac pœnæ extendi, & ex consequenti non generalis, & sic reliquis abolitionis speciebus convenire iure probari non videtur.

- 8 At nos consideremus, quod abolitio duplici modo considerari potest, uno modo abolitio cōceditur accusationis, altero, & 2. fit abolitio criminis ut subtiliter advertit Petrus Greg. in syntag. iur. l. 32. c. 13. de abolitione crim. num. 2, & 17. part. 3. Quare cum Decianus loco præcitato numer. 1. improbaverit definitionem traditam quatenus abolitio criminis concedatur, utique toto cœlo aberrat, si quidem hoc casu abolitio est pœnæ peremptio. & successivè talis distin. non meretur improbari, & id est, quod declaravit Archid. in c. si illis, num. 2. 23 q. 4. Dum dicit abolitione, i. remissione, & nulli dubium est, quin eum de criminis remissione loquutum fuisse intelligendus sit si tamen quo ad abolitionem, quæ accusationem respicit ut in toto tit. ff. & C. ad Turpill. vul eam reprobare, utique si ea respectu accusationis tantum consideretur non potest improbari, nam est ex omni eius parte absoluta, sed quatenus ea in genere consideretur aptam comprehendere ceteras abolitionis species rejicienda venit ex defectu generalitatis, & sic interpretanda veniunt dicta per Decianum loco ante dicto.

- Sed de abolitione accusationis hætenus definiamus nunc abolitionem, quæ crimen extinguit, eiusque pœnam perimit cap. prohibentur 2. q. 1. & colligitur ex d. l. rescripta, & quidem secundum Decianum in loco superius adducto. Inpurietur sic ea definitur, quod sit
10 accusationis, vel delicti, vel pœnæ peremptio, vel secundum Greg. in cap.
11 præmonito num. 2. est accusationis, vel delicti obliteratio, quibus quidem definitionibus omnibus expletis, & uti generalibus comprehendentibus nedum

- accusationis, verum quoque delicti, & pœnæ abolitiones libentissimè nos etiã assentimur, easque ex vi ipsius materiæ intrinsicè resultante hilari animo amplectimur, ac quem admodum ipsa abolitio est pœnæ peremptio, eodem modo indulgentia est à pœna liberatio, quod asseuerat us ex Summi Pontificis auctoritate in d. cap. si quem pœnituerit, §. indulgentia 2. quæst. 3. Quo loci scriptum est, indulgentia 2. quæst. 3. Quo loci scriptum est, indulgentia, patres conscripti, quos liberat à pœna notat. Unde si liberat a pœna, Aptè dici potest, quod sit pœnæ liberatio, eiusque peremptio. In hac tamen indulgentiæ peremptio quæ nostro quidem iudicio principaliter deducitur; mens enim præcipua Principis indulgentis residet in liberatione delinquentis a pœna, eiusque totali peremptione & extirpatione, sed in restitutione, cum sit in primitivum statum repositio l. quod si miuor. §. restituere. vbi Bart. ff. de miuor. 25. annis. idem Bart. in l. ab hostibus. §. sed quid simpliciter. ff. ex quibus caus. maior. l. restituere. ff. de verb. & rerum signif. pœnæ liberatio non venit principaliter, nec est deducta in primaria Principis intentione, sed secundario, & sic huiusmodi facta restitutio, ex ea succedit honoribus, ordini, ac ceteris omnibus restit. d. c. si quem pœnituerit §. restituo te 2. q. 4. & in specie pœnæ peremptio; vel ea saltem implicitè venit in restitutione à Principe cōcessa, quæ cum à Principis beneficio dependeat latissimam debet pati interpretationem uti in l. benencia, ff. de constit. Princ. habetur, & in hoc restitutionis individuo annotat. glos. fin. in versic. & omnibus in dict. §. restituo per tex. in cap. Episcopus §. qui manumittitur duodecima quæstion. cap. dilecti in fine, extra. de donat. scripsit Grammat. in consil. crimin. 58. numero 344 cum sequent. Quod facilius admittendum, quando Princeps lata sententia transacta in rem iudicatam gratiam facit ad tex. in l. prima §. si quis vltro ff. de

18 ff. de quæstion. & vsus sit verbo gratiam facimus, vel Indulgemus addita causa (quia cognouimus innocentem,) tunc enim, cum non sit simplex gratia, nec simplex indulgentia, sed in integrum restitutio fundata potius in Iustitia, quam in gratia trahetur vti fauorabilis

19 ad bona, imò etiam ab bona confiscata, & ad fructus à tempore contractus l. patri, §. item ex diuerso, & l. minor annis. ff. de minor. cum alijs traditis per Gomef. in lib. 3. variarum resol. c. 13. num. 38. rubr. de tortura reorum. & in l. prima Tauri. col. fin. & in l. 3. nu. 4 & 5. & Franc. Marcus in dec. Delph. 536. latè. Immo in minore nedum ad fructus perceptos, verum quoque ad percipiendos quis teneretur secundum Accurs. in d. §. item ex diuerso. las. in l. apud Iulianum. §. 1. in fine. ff. de leg. 1. & Rom. in cons. 454. incip. in facto p̄fenti. col. fin. vol. 1. Glosa Paris. in §. 22. num. 48. vers. decimo quæro. & nedum trahetur ad bona confiscata, verum quoque ad alium alienata secundum Cum. & las. in l. gallus. §. & quid si tantum. num. 73. ff. de lib. & posth. de quo latè Nellus in tract. bannit. in prima partè tertij téporis. q. 2. in fin. & d. Anna pater in c. 1. de vass. decrep. atat. Trahetur etiam restitutio ad famam, & honores, ac cætera omnia. theorica est Bart. in d. §. si quis vltro, & in §. & quid si tantum, & in l. fin. C. de sent. pass. Quorum ratio est illa, quia restitutio concessa per viam Iustitiæ extenditur contra tertium. l. quod si minor. §. scæuola, & l. restitutio; ff. de minor. quod minimè affirmandū est in restitutione per viam gratiæ concessa, nam non extenditur contra tertium ex supra allegatis Inde inferitur, q̄ restitutus ad gratiam nō restituitur ad temporis prioritatem, nec p̄fertur; sed post ponitur ei, cui ius est medio tempore quæsitum, & gratia facta. cap. quamuis. de rescript. in 6. ex qua conclusione deciditur, quod priuatus collegio, vel ordine, si de inde fuerit per viam gratiæ restitutus non recuperabit antiquitatem, vel antiquum locum, sed

habetur tanquam de nōro receptus. l. 2. vbi Bartol. ff. de decur. l. 1. vbi idem Bar. & in l. 2. vbi Ioānes de Platea. C. de his qui exim. dat. restitutio. l. decimo. facit tex. in c. ex insinuatione. in fin. extr. 2

27 De simon. plura ad hoc Fortun. Garf. in d. §. & quid si tantum. nu. 235. per quem determinatur, quod priuatus gremio vniuersitatis, & nominationibus post ponitur omnibus medio tempore nominatis. Petr. Rebuff. in tract. nomin. q. 21. num. 21. & demum si condemnatus ad mortem remissionem, & gratiam à Rege obtinuerit dum ducitur ad supplitium recuperat feuda aperta Regi, sed non aperta tertio. Bald. in cap. 1. in principio col. 4. vers. pone Rex Francorum. hic finitur l. quem sequitur Aluar. col. 5. num. 20. & Præpos. col. fi. lo. And. in cap. sine culpa. de regul. iur. in 6. ad quæ omnia adduci potest glosæ doct. in vers. onerasset. tex. in l. quid ergo. §. fin. de ijs qui not. infam. q̄ veterem concludit non recuperare per tex. in l. 2. ff. de decur. Hæc tamen intelligenda sunt, nisi sint quæsitæ immediatè ex causa, quæ per restitutionem in integrum resoluitur, & annullatur, sec⁹ vero si ex alio cōtractu, vel alia causa extrinseca. lac. de Belu. in cap. 1. vbi Bald. ibiq; Aluar. Hic fin. lex. l. 1. ff. de senten. pass. l. fin. C. eod. titul. latè Glos. Paris. in præcitato §. 22. num. 35, cum seq. quod si p̄znarrata vti vera non admitterentur, sequeretur, quod non diceretur restitutus, cū omnia restitutus non recuperaret. latè Decius in l. in condemnatione. §. cum verbum restituas. ff. de reg. iur. cum verum ad huc quoq; sit, vt supra diximus, quod restitutus est in pristinum statum restitutio, trahetur ergo ad bona, ad honores, & nos modo dicemus etiam quò ad p̄nam corporalem. Bart. in d. §. si quis vltro. & in d. l. fin. C. de sent. pass.

34 Restringenda tamè censemus isthæc omnia, nec uera credimus, si talis restitutio fasset per principem concessa per viam dispensationis, etenim abolitio, & indulgentia potest bifariam concedi. Primo per viam simplicis concessionis,

- 36 & secundo per viam dispensationis. iux. glo. auctoritatem in cap. de his, vbi Canonistarum schola. extra. de accus. & in cap. tua. extra. de fil. presbit. in c. fin. extra. de tempor. ordin. in cap. 2. extra de scism. Dec. in cons. 137. incip. diligenter. col. 1. vers. similiter Paris. in consil. 1. num. 64. vol. 1. & hoc quidem casum dispensatio sit de perfecti iuris, vt admonuit Felin. in c. mandato num. 5. extra de simon. & sit propterea odiosa, vt ait idem tã in loco proximè enunciato, quam in c. at si clerici, §. de adulterijs. num. 9. extra de Iud. erit strictè interpretanda, l. cum verò, §. de viro, vbi Rom. ff. sol. matr. l. quicquid astringendæ ff. de verbor. obligat. inde casus ommissus habebitur pro omisso l. si extraneus ff. de cond. ob. cau. l. comodissimè ff. de lib. & posth. declarat Gomez. in l. 4. Tauri nu. 2. circa mediū. & Felin. in locis superi^r adductis. ex cuius dictis vera poterit colligi doctrina, quando dispensatio vti odiosa, vel fauorabilis sit iudicium susceptura. in qua materia illud prætereundum non esse arbitramur. Quod idem est dispensatio, & concessio Principis impetrata Covarr. in tit. de dispensatione p. 2. cap. 6. principali §. 9. sub num. 1.
- 43 Et postremò, quod quando Princeps vtitur verbo, indulgemus, tunc talis indulgentia importat dispensationem, secundum Bald. in d. cap. at si clerici. in princ. col. 4. vers. scias. extra. de iud. & post eum sequitur Felin. in cap. ex insinuatione, num. 4. extra de simon.

S V M M A R I V M.

- 1 Indulgentia antiquitus à senatus cōsulto concedebatur.
- 2 Nostris temporibus à Principe conceditur.
- 3 Enarrantur causæ, ob quas concedi solet abolitio, & indulgentia.
- 4 Abolitio delinquentibus conceditur dū modo carcat subreptione.
- 5 Omnis senatus potestas in principē translata est.

- 6 Quicquid Principi placuit legis habet vigorem.
- 7 Populus non habet amplius ius condenda l. particularis, vel municipalis, scilicet versus verò generalis.
- 8 Populus non habet potestatem indulgendi.
- 9 Indulgenti potestas in solo residet Principe.
- 10 In Principis indulgentia non erit habenda ratio interesse rei publicæ, cum vti secundarium non sit attendendum.
- 11 Indulgentia non conceditur per feudatarios inferiores.
- 12 Indulgenti potestas est de regalibus.
- 13 Indulgentia conceditur per feudatarios inferiores quò ad bona, & pœnam ipsi applicandam.
- 14 Feudatarius inferior habens iura regalia habet potestatem indulgendi.
- 15 Barones huius Regni num. habeant potestatem aggratiandi, & quid post sententiam.

QVAESTIO III.

Vtrum à solo Principe indulgentia concedi possit.

Equitur, vt videamus, à quo possit indulgentia concedi, & num. à solo tantum Principe; & sciendum est indulgentiam præcis tem-

- poribus fieri consueuisse, vel à senatus consulto, vt est tex. in l. si interueniente ff. ad Turpill. vel à Principe ob diem insignem, vel publicam lætitiã putã ob aduentum Regis Inuictissimi in hanc nostram felicissimã urbem (quod Deus Opt. Max. aliquando præcantibus concedat,) quam ob causam, abolitionem, & in-

4 & indulgentiam delinquentibus concedi posse, & deberi voluit Franciscus Marcus in decis. 18. vol. 1. per tex. in l. fin. C. de sent. pass. talem conclusionem interpretando, dummodo quod non sit subrepticia ex doct. Bald. in l. 3. C. de epis. aud. & 2. absque partium interesse adnotata per glo. communiter approbatam in l. 2. C. de in ius vocan. latius Franc. Marcus in decis. 153, vol. 2. qua de re cum diffusius in sequentibus differere profiteamur hactenus dixisse sufficiat.

5 Verum quia senatus potestas omnis in Principem translata est, lege enim Regia, quae de eius Imperio lata est, populus ei, & in eum omne Imperium suum & potestatem contulit, inde quod Principi placuit legis habet vigorem, §. sed quod Principi placuit, inst. de iure nat. gent. & Ciu. l. 2. §. nouissime, ff. de orig. iuris, l. 1. ff. de constit. Princip. edocuit Gomez. in l. 1. Taar. num. 6. Adeo, ut ipse populus amplius ius non habeat. l. 2. §. hoc autem C. de vet. iure enucl. l. fin. ff. de leg.

7 Quod quidem veritatem continet in condenda lege particulari, vel municipalis, secus vero in sancienda lege generali. Faber. Ang. caeteriq; communiter in d. §. sed, & quod Principi placuit. ex his itaq; descendit, quod cum populus seu senatus consultum non habeat potestatem indulgendi, de tali abolitione si a nobis pertractetur, non inutile futurum iudicamus.

9 Quo circa constituendum est, quod indulgendi potestas in solo residet Principe, ut probatur in l. rescripta, vbi doct. omnes communi calculo, & in specie Ias. & Castr. in fine. C. de praecip. Imp. offer. canonizata in c. rescripta. vbi glos. 25. q. 2. l. mancipia. in fine C. de seruis fugit. in l. relegati in fine, & in l. diui fratres, ff. de poenis, l. 2. l. frustra. l. cum indulgentia, & l. seq. C. de sent. pass. Canonizata in c. in nostra. extra de iniur. & damn. dat. Faciunt notata. per Bart. caeterosq; in l. gallus. §. & quid si tantum. in fine. ff. de lib. & posth. Bald.

& alij in l. nec damnosa. C. de praecip. Imp. offer. And. in cap. 1. §. similiter potest, num. 14. de capit. qui cur. vend. & in cap. 1. vers. & committentium. quae sint Reg. Paris. de Puteo. in tract. sind. in vers. compositio. col. 14. Dec. in cons. 137. incip. & diligenter protenui. col. 1. & 2. & in in specie quod possit Princeps abolitionem delictorum indulgere, voluit Paris. in cons. 1. incip. in Dei nomine. num. 1. & 2. cum seq. vol. 4. ex tex. iuncta doct. Bart. & aliorum in d. l. abolitio. cum ll. seq. ff. ad Turpill. & in l. fin. C. de gen. abolitione.

10 In qua indulgentiae concessione p Principem facta nulla est habenda ratio interesse reipublicae, ne delicta remaneant impunita l. ita vulneratus, ff. ad l. aquil. uti interesse secundarium, & non ita attenditur. Butr. in d. l. rescripta, & in l. nec damnosa. motus pernotata in l. 1. ff. sol. matrimonio. Quae quidem potestas cum absit ab alijs feudatarijs inferioribus, sequitur quod per tales non possit villo pacto delinquentibus indulgeri. Doct. est Salic. in l. cum indulg. C. de sent. pass. Bal. in l. seruos. C. ad l. Iul. de vi publ. Iacobinus in sua inuestitura in gl. cum mero, & mixto imperio, col. 2. Bar. & alij in l. acta, §. de amplianda. ff. de re iud. Boss. in tit. de remedijs ex sola clementia Principis. num. 51.

12 Quorum ea ratio est, quia potestas indulgendi est de regalibus. And. in d. c. 1. vers. videtur, num. 7. quae sint regalia Quorum quidem explicatio ad solum spectat Principem, ideo feudatarijs indulgendi facultas denegatur, sed quod ad bona, & poenam ipsis applicanda utiq; possent indulgere. Decianus in tit. abolitio, quando impediatur accusationem lib. 3. num. 94. Farin. in tit. de inquisitione. quaest. 6. num. secundo, ex quibus elicimus, & si foret feudatarius, qui in sua ditione haberet iura regalia, ut Dux Magnus Erruriae, Dux Vrbiui, Dux Mantuae, & alij non esset in ijs inficianda indulgendi potestas.

15 Quin immo si Baronibus huius Regni nostri fuisset concessa iurisdictio Castri

Castri cum mæro, & mixto Imperio, cū quatuor literis arbitrarijs, & cum cognitione primarum, & secundarū causarum à Rege nostro semper Augusto liceret Baroni gratiam facere criminū ex potestate sibi à Rege concessa vigore inuestituræ etiam si lata fuerit sententia, quod videretur contrariari tex. in l. i. §. sed an vtrò, ff. de quæstionibus cū similibus, sicq; decisum testatur in hoc Nostro Sacro Neapolitano Consilio Præses de Franchis semper recotendens memoriæ in decis. 370. sit ergo constitutum, quod potestas indulgendi in solo Principe insit.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**bolitio quomodo differat ab ipsa indulgentia.
- 2 Principes decet ex causis abolitionem, & indulgentiam impartiri, & plures recensentur cause, ex quibus Princeps impellitur indulgere.
- 3 Ob diem insignem, aut publicam lætitiā solet Princeps indulgere.
- 4 Insignis dies natiuitatis filij ab authore indicatur.
- 5 Dies nuptiarum per Regem Inuictissimū contracturum insignis ab authore existimatur.
- 6 Res prosperè gesta causa est abolitionis concedendæ.
- 7 Lætitia, vel honos Domus Diuinæ est causa abolitionis, & indulgentiæ.
- 8 Abolitio semper viget, quando aliqua subest causa ex qua Princeps censeat abolitionem fieri.
- 9 Recensentur per authorem quadam cause præcis temporibus seruata pro abolitione concedenda. num. 17.
- 12 Propter Rēpublicæ statum confirmandum quandoque abolitio conceditur.
- 13 Explicatur tex. in l. si interueniente. ff. ad Turpill.
- 14 Dies festiui nullis voluptatibus occupandi.
- 15 In die Paschatis sceleratorum proditio castiganda.

- 16 Principem decet in die Paschatis abolitiones delinquentibus indulgere, & per authorem Imperialibus adangetur monumentis.
- 17 Expenditur argumentum à maiestate per authorem.
- 18 Criminales quæstiones per 40. dies ante tempus Paschale inibentur.
- 19 Nulla maior lætitia publica esse potest Resurrectione Domini Nostri Iesu Christi.
- 20 Absurda sunt euitanda.
- 21 Argumenta ab absurdo procedunt ex iure naturali.
- 22 In odiosis argumentum ab absurdo non admittitur.
- 23 Propter absurditatem euitandam impropriantur verba.
- 24 Propter absurdum euitandum aliquid disputari contingit contra rationem.
- 25 Fidei commissum aliquando inducitur ob absurdum euitandum.
- 26 Multitudo delinquentium est causa abolitionis, & indulgentiæ concedendæ.
- 27 Sèueritas est exercenda in peccata paucorum.
- 28 Cum multitudine peccantium non est sèueritas exercenda, & de ratione numero 29.
- 30 Dispensatio aliquando videtur debita, & non grata.
- 31 Præceptum misericordiæ omnibus debet esse commune.
- 32 Multitudini quandoque concedendum est ob timorem maioris mali.
- 33 Multitudo est iuribus, & Canonibus inimica.
- 34 Princeps facilius redditur ad indulgentiam concedendam si rei merita concurrunt.
- 35 Tex. in §. quod Principi placuit. inst. de iure nat. gent. & civili nouiter per authorem ponderatur.
- 36 Merita in indultis materia attendenda sunt.
- 37 Boni Princeps nō ita passim concedunt gratiam, sed habita cognitione personarum, locorum, temporum, & qualitatum.

Quæ.

QVAESTIO V.

Quomodo differat indulgentia ab ipsa abolitione, & quæ causæ sint, ob quas conceditur indultus.

1 **N**ITIO huius operis satis explicatum arbitramur, indultū ab indulgentia non differre. nunc autem quid ipsa indulgentia ab abolitione differat explicemus, & quidem ita differre abolitionē ab indulgentia patet, ut ceterū differt species à genere, sicut elicitur ex tex. in l. cum eo tempore, & in l. indulgentia. C. de gener. abolitione, ut inferius latius apparebit, ita quod cum *Principes deceat ex causis abolitionē impartiri, & sic indultum criminum indulgere non erit absonum, si hoc in loco subiungemus, quibus ex causis Rex noster Inuictissimus adductus sit ad indultum hunc generalem euulgandum.*

Et quamuis plures recensere possimus, ex quibus consuevere *Principes indulgere, quas mox discussuras pollicemur, eas tamen non omnes, sed quasdam, quæ publicam, ac generalem respiciunt abolitionem, & indulgentiam ex mente iure consultorum in medium afferemus. Quarum primum illa se se offert, quæ ob diem insignem, aut publicam lætitiā à Principe conceditur, uti Papinianus tradidit in l. abolitio. ff. ad senatus cons. Turpill. cuius quidem viri præclarissimum exemplum esse potest insignis ille dies, quo singulari quodam, & amoris, & fidei augmento duodena huius orbis veluti fulgentissima sidera perpetuo sanctissimi connubij vinculo diuina Dei clementia coniunxerit, Philippum in quam Tertium eius nominis tot regnorum Regem Augustissimum, & Margaritam Austriacam*

tot Regum, & Cæsarum sanguine progenitam, quibus nestoreos annos, cum felici multorum liberorum posteritate à Deo Opt. Max. præcamur, & licet in nostra materia dies insignis nullus maior foret, quam si natus esset Philippo filius, quem felicissimo ortus tempore Patri, Auo, Proauo sub eorum præclarorum gestorum succincto compendio similem fore auspiciamur, attamen non inferior insignis dies fuit dies ille nuptiarum feliciter contractarum inter duos totius huius mundi machinæ Atlantes, Philippum nempe Tertium Regem nostrū, & Margaritam Austriam; Hæc ergo prima causa fuit huius tam benignæ, & generalis concessionis, ut ex eiusdem rescripti verbis apparet.

Postquā Diuini Numinis benignitate in amplissimi Hispaniarum Regni, aliorumque possessionem nostro successionis iure peruenimus, postquam etiam ex optatissimas nuptias, matrimoniumque felicissimis auspicijs absoluimus cū Serenissima Margarita ab Austria dilectissima, atque amantissima nostra cōiuge, quæ sanè res celebrata est incredibili quodam Regnorum nostrorum gaudio, ut faciliè ex cuiusque obsequio, iudicijsque cognoscimus.

In hac ergo causa matrimonij secuti Philippus Rex noster Inuictissimus in nixus est, non quia par ludus factus est, ut Accursij scholium in d. l. abolitio cōtēmoremus, sed ex quo præfati matrimonij res felicissimis auspicijs insecuta quidem est, ac absoluta, ob quod publica Regnis successit congratulatio. Secundam adijciamus causam, ob quā sæpè solet fieri abolitio, ob rem scilicet prosperè gestam. Marcellus in l. vel ob rem. ff. eod. tit. supra citato, qui casus. (Ne exemplo careat) declarari potest ex mente glossæ eodem in tex. (si quis deuicit hostes) quorum infinitam multitudinem subiecisse sibi Regem nostrū potentissimum tot Regna, quæ possidet testantur, & quæ breui suæ ditioni noua totius orbis imperia adiecturum cum
fin-

- 7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
- singulari nostræ fidei incremento melius indicabunt (Deo Auspice.) Tertiâ his subiûxit Vulpianus, ex qua abolitio cõceditur ob lætitiã aliquã, vel honorẽ domus diuinæ in l. si interueniente. ff. eod. titul. ad Turpill. Et tandem præter ceteras enumeratas per Cicer. in libr. 2. Rhetor. quem citat. Paris. in conf. 1. nu. 2. vol. 4. aliosq; inferius allegatos abolitio semper hêt locum, quando aliqua subest causa, ex qua Princeps censeat abolitionem fieri, ea namque sufficit, ad Vlpiani dictum in suprãcitata l. si interueniente, recitauit Specul. in tit. de Abolitione, & Purgatione. §. sciendum. nu. 2. Et quia diximus, quod si qua causa subest ea sufficit, vt Princeps impellatur ad abolitionem concedendam, quarum plures in medium duximus, quasdam alias quibus præsciã temporibus Imperatores vsos inuenimus nunc etiam subnectere (remissiuè tamen) abs re futurum non putamus.
- Primam quidem recenset Decianus in tit. abolitio, quando impediã accusationem lib. 3. num. 3. quam statuisse Constantinum testatur propter Crispi, & Hælenæ partem subsecutum de quo subdit esse tex. in C. Theod. in l. 1. de indulg. crim. lib. 9. tit. 38. Honorius, & Theodosius ob rei publicæ tyrãnidem liberatione sublatam reis abolitionem concessere. l. vltima de indul. patr. in C. Theod. Quam Honorij, ac Theodosij constitutionem comprobauit, ex græcorum exemplis, ac ex Valerio in libr. 4. cap. 1. de animi moderatione, Vopisco, Orazio, Probo in vita Thrasibuli, ac Suetonij in vita Claudij Imperatoris deduxit.
- Ex quibus illud quidem colligendum est, quod propter reipublicæ statum confirmandum, amorem subditorum à Principibus conciliandum, ac erga ipsum Principem ex crescendum publica, ac generalis criminum omnium venia, & indulgentia concedi quandoq; oporteat, quod admonuit Vlpianus in sæpius citata l. si interueniente. Dum inquit si interueniente publica abolitio-
- 13 ne ex senatus consulto, vt fieri assolet, vel ob lætitiã publicã, vel honorem domus diuinæ. Colligatur ergo ex eo, sic senatus consultorum preceptis cõsueuisse indulgentiam largiri, vel ob lætitiã publicã, de qua tex. parte supra disseruimus, vel ob honorem diuinæ domus. Hunc autem tex. quamuis de domo Principis domus diuina intelligenda sit, vt ex eiusdem lectura probatur, interpretandum ad huc censemus ne dum de domo Principis, verum de Ecclesia, cui tribuitur proprius diuinæ domus significatus.
- 14 Quo quidem posito inferendum est, quod, etsi dies festos Maiestati Altissimæ dedicatos nullis voluptatibus occupari, nec vllis exactionum vexationibus profanari statutum sit, teste Imperatore. in l. dies festos. C. de feriis. vbi autumãs Religiosi viri diei otia relaxare, nec obscenis voluptatibus detineri, vult, quod nihil eadẽ die sibi vindicet scena theatralis, aut Circense certamen, aut ferarum læchrimosa spectacula, & si in eius ortum, aut natalem celebranda sollempnitas inciderit, differatur, tamen nefccleratorum proditio cõsiliorum differatur, Imperator nullum quadragesimæ tempus, nec venerabilem diem Paschatis excipiendum putauit in l. prouinciarum. C. de feriis. Eodem ferè modo iuris ratio patitur, quod sicut ex criminum immanitate, eorumq; atrocitate in Paschatis die Iudici licet delicta punire, eodem modo in eadem die Principem decet pro diuinæ domus honore abolitionem delinquentibus concedere, vti legimus in C. Theod. seruatum sub tit. de Indulg. patr. l. 3. 4. & 6. cum seq. Valentianus Valentius, & Gratianus exceptis quibusdam criminibus in d. ll. deductis ob diem Paschatis omnibus, quos reatus astringit, carcer inclusit claustra dissolui voluerunt, in d. l. 3. de quo Decianus loco præmonito num. 18, & iure quidem. Nam si diebus, qui Imperatoris lucis auspiciã, vel ortus imperij protulerunt, id Indultum est, ex quo necesse est eius habere reuer-

rea.

rentiam l. omnes in fine. C. de ferijs. Quare in vera Redemptoris reſurrectione delinquentium ob Dei Omnipotentis honorẽ indulgentia per Principem non eſt impartienda? arg. tex. in auth. multò magis. C. de Sacr. Eccl. vn-

17 de hoc quoq; cõſequitur. Nam ſi oĩum criminalium quæſtionum cognitio inhibita eſt ante quadraginta dies, qui aſpicio ceremoniarum Paſchale tempus anticipant ad tex. in l. 40. C. de fer. & in quindecim paſchalibus diebus tum compulſio, cum, & annonariz functionis, ac omnium publicorum priuatorumque debitorum differetur executio, imper. in fine tex. in d. l. omnes. C. de fer. Quid mirum ſi indulgentiam nõ publicam ſaltim priuatã in diebus Paſchalibus impartiretur? Nam ſi lætitiæ publicæ cauſam conſpicere velimus, Nulla maior quam Reſurrectionis Redemptoris noſtri fauſta dies, ſi honore Diuinæ domus conſideremus, non nẽ ratio, & natura repugnant ob honorem diuinę domus indulgentiam eſſe decretam, & in Dei omnipotentis honorem nihil eſſe ſancitum? ne id ergo abſurdũ ſequatur, quod nedum l. abhorret. l. nã abſurdum. ff. de bonis liber. l. 2. C. de cond. inf. verum quoq; ius naturæ, adeò, vt ex iure naturali procedens abſq; allegatione adduci poteſt. Panor. eſt doct. in c. iniuſtum. extra. de rerum permut. Niſi tamen ſimus in odioſis. idem Panor. in c. ad aures. extra. de reſer. ipſumque vt euitetur cap. clericos. extra. de officio Vicar. impropiari verba conſuluit. Dec. in cap. cum inter. col. 2. extra. de except. cũ alijs cumulatis per Alex. in conf. 52. col. 2. vol. 1. & in conſil. 85. col. 3. vol. 4. Aret. in conſ. 60. col. 1. verſ. ſi ergo actus. quinimmodò multoties contra rationem aliquid diſputari contingit vti videmus in lita vulneratus. in fine. ff. ad l. Aquil. Caſtr. in conſil. 110. vol. 1. ex quibus dixit Curt. Sen. in conſ. 52. & in conſ. 113. & poſt eum Crau. in conſ. 130. num. 8. ob abſurdum euitandum aliquãdo induci fideicommiſſum.

25 Ne ergo abſurdum ſequatur, dicendum

ſi indulgentia conceditur ob honorem diuinæ domus Principis tantò magis ob honorem diuinæ domus Regis Cœlorum, & orbis, ac omnium dominantium indulgentiam impartendam eſſe arbitramur, ac conſulimus, & hæc ſunt quæ vt plurimum Principem impellunt ad indulgentiam concedendam.

26 His tamen vnicam adijciamus cauſam, ex qua Princeps moueri poteſt ad ipſam indulgentiam concedendam, eaque eſt graſſante multitudine delinquentium; vbi enim per graues diſſentionum ſciſſuras nõ huius, aut illius hominis periculum, ſed populorum plurimorum ſtrages timetur detrahendum eſt aliquid ſeueritati, vt maioribus ſanandis malis charitas ſincera ſubueniat, ſaltem non excluſis deſperatiue indulgentiæ. c. vt conſtitueremus. 50. diſtin. c. ipſa pietas. in fine. 23. q. 4. Alber. in l. 2. procedente. in princ. col. 2. C. de dilat. Mart. Laud. in traſta. de Principe. q. 112. Seueritas enim eſt exercenda in peccata paucorum, nam cum multitudine peccantium non ſic agendum, cùm non duriter, non modo imperioſe tollantur. c. commeaſiones. 44. ſiſt. & ob populum multum crimen pertranſit inultum. glo. & poſt eum Innoc. in cap. latores. extra. de cler. excomm. idem Innoc. in cap. quocunq; à populis. vbi glo. 1. q. 5. Adeò vt in tali caſu diſpenſatio videatur debita, & non grata, ad notata per Glo. in cap. exigunt 1. q. 7. quorum ratio ea ſit, quia præceptum miſericordiæ omnium eſt commune. c. non ſatis. 86. diſt.

32 Id tamen multitudini concedendum eſt ob timorem maioris mali. cap. quod ſcripſi, & c. quædam. l. 25. q. 3. & ſi multitudo ſit iuribus, & canonibus inimica. cap. quia in tantum. extra. de electione. plura de multitudine edocuit Alber. in l. ſi quis in hoc genus. num. 5. verſ. item nota ex verſ. c. de Episc. & cler.

34 Quod multò magis affirmandum exiſtimamus, ſi ſubditorum merita eluceſcant, puta ſi Princeps in bello vaſſallorum geſta præclara guſtarit, nam pro-

35 cliuor reddi debet Princeps ad indulgentiam concedendam. Casus est tex. a nemine quos huc vsq; viderimus in hoc proposito ponderatus in §. sed, & quod Principi placuit. inst. de iure nat. gent. & ciu. Ibi, nam quod ob meritum indulsit alicui, vel si quam penam irrogauit, vel si cui sine exemplo subuenit personam non transgreditur.

Quibus non immeritò pro clariori huius materiæ declaratione, & vt, cum accus. Hanc. q. concludamus, subnectemus eiusdem scholium in d. vers. ob meritum, quia multum seruierat Principi, & idè aliquam penam quam debebat ille pati propter delictum, quod forte fecerat ei remisit. Merita ergo in indult^o materia attendenda sunt, vt in indultu per Cæsar. Maiestatem cuidam inquisito concessio scripsit Gram. in eius crim. conf. 58. num. 14. vers. quò vero. Dec. loco præmonito num. 95.

37 Inde Bossius in tit. de remedijs ex sola clementia Princ. voluit. quod boni Principes non ita passim concedunt gratiam omnibus, sed habita cognitione personarum, locorum, temporum, & aliarum qualitarum, & sequitur Decius loco antedicto num. 93 motus, ne detur occasio delinquendi, quæ quo nam pacto per Regem nostrum seruata sint singulis in partibus videbimus.

S V M M A R I V M.

- 1 Abolitio duplex vna quæ reos, altera quæ accusatores tangit.
- 2 Abolitio Principis criminis peremptionem operatur.
- 3 Criminosi per abolitionem, & indulgentiam sunt liberati tam in foro penitentiali, quam contentioso.
- 4 Concessa abolitione non potest procedi amplius contra reos.
- 5 Destructo esse destruuntur accidentia.
- 6 De delictis eiusdem hominis non debet sepius queri.
- 7 Peccata semel dimissa non debent ulterius in ultionem redire.
- 8 Ampliatur præmissa conclusio etiam si

delicti absolutio fieret per viam dispensationis.

- 9 Contra comprehensos sub hoc Principis indultu cessat omnis vexatio, & de ratione num. seq. 10.
- 11 Accusator si defluerit non incidet in Turpillianum concessa tamè abolitione.
- 12 Limitatur nisi accusator falso modo, vel per calumniam accusasset.
- 13 Declinatoria fori clerico non conceditur si calumniose petita fuerit.
- 14 Clericus non potest conueniri coram Iudice laico etiam ipso volente num. 15.
- 16 Ampliatur vt non possit conueniri etiam Episcopo volente.
- 17 Privilegium clericale est concessum ordini clericali.
- 18 Index non debet admittere processum suum per ambages.
- 19 Exceptio temeraria, seu calumniosa non impedit cursum termini.
- 20 Temeritas nulli prodesse debet.
- 21 Nec fraus, nec dolus alicui debent prodesse.
- 22 Terminus in causa actentatorum non currit, si temeritas inciderit. & nu. 23.
- 24 In restitutione veniunt animalia, & factus si restitutio longis partis frustrationibus redacta est.
- 25 Vsuræ medijs temporis veniunt appellatione iniusta pronunciata.
- 26 Tutor tenetur ad vsuras medijs temporis ratione moræ.
- 27 Contra tutorem nedum pro vsuris verum etiam pro vsuris vsurarum agi potest.
- 28 Vsuræ vsurarum non debentur, quod quomodo intelligitur in nu. seq. 29.
- 30 Bona fides sugerit, quod tutor teneatur ad vsuras vsurarum.
- 31 Vsuræ dicuntur accessiones mære civiles, sed odiosæ.
- 32 Accessio tripl. mære civilis, naturalis, & civilis, sed non odiosa.
- 33 Mercedis non natura, sed iure conuentionis percipiuntur.
- 34 Vendita vacca veniunt vituli, venditis petoribus veniunt hedi. quod quomodo intelligendum in num. seq. 35.
- 36 Ratio quare vendita vacca veniunt vituli per authorem redditur.

- 37 Res alteri accedens, & eobarens iudicatur vna, & eadem res.
- 38 Ob id gabella qua debetur pro vacca non erit soluenda pro vitulo.
- 39 In particularibus praeiudicium non succedit loco rei, secus vero in vniuersalibus numero 40.
- 41 In morosa frustratione aestimatio venit loco rei.
- 42 Mora trahit duplicem effectum de interitu, & de accessione in casu tex. in l. si longis. C. de exec. rei iud.
- 43 Casus in quibus dicatur calumniam adhiberi plures per auctorem aduertuntur 44-45-46.
- 47 Sententia lata demonstrat exceptionem temerariam.
- 48 Exitus acta probat.

QVAESTIO VI.

De effectibus abolitionis.

Ognouimus de Principis potestate indulgēdi, ap- tē nostro qui dem iudicio subnectimus abolitionis effectus.

Pro quorū faciliore cognitione iterum repetamus quā in q. 2. num. 11. superius constituimus, abolitionem scilicet duplicem esse, vna, quae reos criminis tangit, altera quae ad accusatorem actinet, vt ex Petro Greg. in lib. 32. syntag. iuris. cap. 13. tit. de abolitione crim. num. 2. explicauimus.

Modo si queratur qui nam sint abolitionis effectus, respectiue dicamus. Quod diuersus effectus oritur ab abolitione reo concessa ab abolitione accusatori collata, si quidem primi casus effectus est, quod abolitio criminum per Principem facta operatur criminis preemptionem. cap. si quem penituerit. §.

indulgentia 2. quaest. 3.

- 3 Hinc sequitur; quod cū tales criminosi sint de delictis penitus absoluti, & liberati tam in foro penitentiali, quam in foro contentioso, vt habetur in cap. de his. vbi doct. extra. de accus. non potest vltius contra eos procedi. l. licet. §. ff. ff. nautae caup. stabul. l. si cui. §. eisdem. ff. accus. vbi Bart. alijq; l. senatus. vbi Bald. ff. cod. tit. & ratio quia destructo esse delicti destruantur accidentia. arg. tex. in l. 2. ff. de vsur. quam ob rationem edocuit Bald. in l. 2. num. 7. C. quib. res Iud. non noc. lata absolutoria sententia non debet de delicto eiusdem hominis saepius queri, nisi tamen per collusionem de eo cognitum fuerit. cap. fin. de coll. dereg. dispunxit ex nostris. D. Viuius in decil. 296. numer. 6. cum seq. & in decil. 393. nu. 8. Ioan. de Anan. in cons. 17. incip. visa relatione. col. 3.
- 4
- 5
- 6

Quod si denuo sub Iudice causa rediret non conueniret Diuinae clementiae peccata, & crimina dimissa vltius in vltionem redire. cap. fin. in princ. de penit. dist. 4. cap. si illic 13. q. 4. etiam si absolutio delicti facta foret per viam dispensationis. secundum glo. in d. cap. de his, & post eam Doct. eadem glo. in c. ex tua. de fide presbit. & in c. fin. de tempor. ordin. in cap. 2. extra. de scism. Dec. late in cons. 137. incip. & diligenter protenui. col. 1.

- 7
- 8
- 9 Hoc quidem axioma ex sequentibus huius indultus partibus verum dignoscitur. Nam ex eis apparebit Regem nostrum inuictissimum velle. necdum processus, scripturas, condemnationes, acta & quolibet alia in causis facta deleri, annullari, ac de albo tolli, verum vt in futurum nullo modo inquirere, procedere, ac molestare audeant. faciunt notata per Bart. caeterosq; in l. 1. §. sublata ff. ad Trebell. Paris. in cons. 1. incip. in Dei nomine Amen. nu. 66. vol. 4. & propterea contra tales in indultu comprehensos cessat omnis molestia, oisq; vexatio, tradit plenē Felin. in cap. causam quae. extra. de rescr. Doct. in cap. in praesentia. de probat.

C 3 His

His autem dum Rex indulget sub suo patrocínio tuetur, Adeò, vt nec ciuili- ter, nec criminaliter quis passus dam- num, & iniuriam contra Principem in- dulgentem conq̄zri possit secundum Ang. & alios in l. conuentionum. ff. de pact. Ias. in l. venia. col. fin. C. de in ius. voc. meminit Paris. in præcitato confi- num. 65.

Effectus ergò huius abolitionis, & in- dulgentiæ erit reorum à p̄na liberatio, ac criminis peremptio.

Et hæc quò ad abolitionem ad reos attinentem dicta sufficiant.

Modò effectus abolitionis accusato- rem respicietis (pluribus omiſſis, ne fru- strà extra materiam diuertamur) expli- cemus, & quia plures supra in q. 2. nu. 3. commemorauimus vnicum dumtaxat hoc loco pertractabimus huiusmodi.

11 Quod accusator si ab accusatione de- stiterit nõ incidet in Turpillan. p̄nam tex. est in l. si interueniente. ff. eod. tit. ad Turp. vbi excusatur à dicti Turpillia- ni edicto etiam si intra triginta dies ad repetendum præfixos noluerit repe- tere.

12 Hanc autem conclusionem tex. præ- monito sulctam limitandã arbitramur, nisi accusans falso mō, vel per calum- niam accusasset, Etenim tunc talis abo- litio superueniens reis non proderit, tex. est in l. pen. C. de calumn. Fallaci- ter enim incusantibus maximè post ex- hibitionem accusati, nullius iuris color, veluti deriuata excusatione proficiat, non publica quidem abolitio, non pri- uata proficiat, subueniatque personis, non specialis indulgentia, nec benefi- cium quidem eos generale subducat, Imperatoris documento sic monitum est in d. l. penultima.

Hoc Imperatoris responsum vti ra- tionabile infraſcriptis similibus p̄ nos corroborari, non erit inutile. Ratio. n. præcitati tex. fundatur in fallacia, iuris colore, & in dolo. Hæc ratio est illa, ex qua declinatoria fori per clericum pe- tita suum non vindicet locum, quando tamen calumniosè fuerit petita. Nam

15 quamuis clericus non possit conueniri coram iudice laico. c. si diligenti. extrã. de foro compet. etiam ipso volente. c. cum non ab homine, & cap. vt si clerici. in princip. de iud. Glo. in cap. signifi- casti, extrã. eodemet tit. de foro comp. cap. cum contigat interdum, & in cap. perpendimus. in glo. pen. extrã. de sent. excomm. Alexan. in consil. 8. col. pri- ma. vol. 1. Rol. à Valle. in cons. 4. num. 9. vol. 1. & in cons. 12. numer. 36. vol. 2. Cass. in cons. Burg. in 1. rubr. §. 5. vers. Archidiaconus. num. 45. Gomeſ. in lib. 3. variarum resol. capite 10. sub tit. q̄ reus gaudeat immunitate. nume. 3. Co- uar. pract. q. cap. 33. num. 2. Veraldus in decis. 146. seu prima. num. 5. parte 2. Viuius in decis. 49. num. 3. & in decis. 125. etiam accedente consensu Episco- pi secundum glo. in d. cap. significasti. Socc. in Reg. 56. Alex. & Rol. in con- siliis præcitatis. latis habenis eruditissi- mus Fariñ. in tit. de Inquisitione. parte prima. q. 8. num. 10. cum seq. & per to- tum. quorum ratio est illa, quia priuile- gium clericale est concessum ordini, seu collegio clericali. Glo. in d. cap. signifi- casti adducta per Viuium in d. decis. 125. num. 2.

18 Atamen quando clericus vult gau- dere declinatoria fori illam petendo per calumniam, tunc denegatur ei fori declinatoria, cum Iudex non debeat dimittere processum suum per amba- ges. Bald. in l. 1. in fine. C. de sent. quæ sine certa quantitate Felin. in cap. cum sit generale. in 4. decl. extrã. de foro comp. Alex. in l. Titia. col. 4. ff. sol. ma- trimonio eos recenset Capic. in decis. 7. num. 3. in fine.

19 Hinc idem Bald. tradidit in l. contra maiores. in fine. C. de inoff. test. Quod exceptio temeraria, seu calumniosa nõ impedit cursum termini, de qua D. P̄g- ses de Franchis in decis. 327. num. 3. & ratio est in promptu, quia temeritas nulli prodesse debet. l. 1. ff. de dolo. l. fin. ff. de iud. l. tutor. in princip. ff. de vsur. l. si longis. C. de executione rei iud. sicut nec fraus debet alicui esse profigna, nec dolus.

dolus. cap. ceterum. extra. de Iudic.

- 22 Propterea inferitur , quod terminus non currit pendente reuocatione actō-
- 23 tatorum , nisi cognitum fuerit temerariè fuisse tractatum de reuocatione , vt puta, quia succubuit, quoniam enim dolose egit sibi met impedimentum præstitisse videtur , inde est quod terminus non currit , quia dolus , vel fraus prodesse non debet. d. c. ceterum. sic Rota Romana decisum reliquit in decis. 102. incip. fatalia ad prosequendum. in antiquis.
- 24 Ex his consecutiue descendit Imperatoris Diocletiani responsum in l. si longis. C. de exec. rei iud. dicentis , si longis, apertisque frustrationibus partis aduersæ restitutio remorata est, etiam seruis rebus humanis exemptis, à frustratore æxtimatio eorum restituenda est, Animalia quoque cum factibus sibi intercessu præsidis representabuntur.
- 25 Inde, & 2. negociorum gestore condemnato, & appellante, eiusq; appellatione iniusta pronuntiata , quia diu tractum fuit negotium , ex quo tardius iudicatum est Scæuola l. iure consultus decreuit, vsuras medijs temporis pecuniæ in condemnationem deductæ deberi in l. fin. ff. de vsur.
- 26 Hinc, & tertio Iudex animaduertens frustratoriam morandi causa appellationem interpositam potest de vsuris medijs temporis victum, & appellantem condemnare pro ut in tutore scriptum reliquit Modestinus in l. tutor. ff. de vsur. & id non ex alio , quia temeritas, calumnia, dolus, vel fraus nemini prodesse debet supra citatis iuribus.
- 27 Propterea statutum est contra tutorem agi posse ne dum pro vsuris medijs temporis, verum etiam pro vsuris vsurarum. tex. est in l. qui negotiationem. §. 1. & l. tutor qui repertorium §. si vsuras ff. de administratione tut. l. idemq; §. i. ff. Mand. l. quamuis. ff. de pign. act. Et atqui natura. §. pen. ff. de neg. gest. l. 2. C. de vsur. pupill.
- 28 Quæ quidem conclusio in alio quam tutore regulariter non procedit stante regula, Vsuras vsurarum non deberi. l. fin. C. de vsur. rei iud. Quod intelligamus respectu eiusdem creditoris, secus verò respectu tertij soluentis pro alio, nam tunc vsuræ vsurarum deberentur, cum eius respectu solutum pro capitali, & interesse tertio fors sit. Glo. in versic. vsurarium. tex. in l. 1. C. de dolo. & in l. si prior. §. 1. vers. gessit. ff. qui pot. in pign. hab. secundum quam glossæ doct. passim in Sacro Regio Consilio decisum testatur D. Præses de Franchis in decis. 254. num. 14. & 15.
- 30 Sed illud aduertimus, quod ea ratio reddi potest in tutore quare teneatur ad vsuras vsurarum, in alijs verò non, Nempe quod consistat hæc decisio in bona fide, quæ suggerit deberi eas vsuras, quas percepisset, vel percipere potuisset, si scænorè dare cum potuisset non neglexisset, cum id quod ab alio debitore nomine vsurarum cum sorte datur ei, qui accepit totum sortis vice fungitur, vel fungi debet. Hæc Scæuola in d. l. qui negotiationem. §. 1. in fine.
- 31 Tenebitur ergò is temerarius, & calumniosus ad vsuras medijs temporis quas Bald. in l. 1. in princ. C. de vsur. & fruct. leg. Accessiones merè ciuiles, sed odiosas appellauit, inquiens. l. illam loqui de triplici accessione de merè ciuili, & odiosa, vt vsura, de naturali, vt de fructibus, & de ciuili, & non odiosa, vt de mercedibus, quia mercedes non natura, sed iure cōventionis percipiuntur. l. si nauis. ff. de reiuend. & sic tenebitur non modò ad vsuras accessiones quidem merè ciuiles, & odiosas, verum etiam ad accessiones naturales, vt puta ad fœtus animalium, vt colligitur de tex. in d. l. si longis. C. de exec. rei iud.
- 32
- 33
- 34 Et verè sunt accessiones naturales, Nam iure consultos decidisse legimus, vendita vacca venire, & vitulos, venditis pecoribus venire, & hædos, si tamen partus sit in vtero, vel sit natus, & lactetur à matre, secus verò si pasceret herbâ, & aleretur per se ipsum. tex. est in l. sed addes. §. si quis mulierem. ff. locati. Ang. & alij in l. eum qui §. non solum.

- lum. ff. de furt. Bald. in cap. translato. col. 1. num. 3. extra. de constit. Idem in cap. 1. col. 1. & 4. De capit. qui cur. vend. Marf. in tract. de fideiuss. num. 190. & in l. 1. §. diuus Adrianus. num. 2. de quæstionib. Mozzius. de contract. in tit. de emptione, & venditione. rubr. de eius naturalibus num. 44. & quam pluribus comprobauit doctissimus Gomef. lib. 2. variarum resolut. 3. tit. 2. de empt. & vend. num. 14. differit doctè D. meus Fabius de Anna Reg. Consil. in suo conf. 64. & 65. vol. 1.
- 37 Idq; non ex alio, quia quando partus est in utero vel est natus, & lactatur à matre iudicatur vna, & eadem res, & pars viscerum matris accessione naturali matri adhærens. Secundo verò casu vti res distincta matri nullatenus adhærens, nec amplius illa naturalis accessio poterit considerari, nimirum si in venditione non comprehenduntur. Gugl. de Cun. Alber. Fulg. & alij in l. si vt certo. §. vsq; adeò. ff. comm. Castr. in l. in rem actio. §. item quæcumque. vbi cæteri scribentes. ff. de de rei vend.
- 38 Quibus accedat, quod quâdo aliqua res alteri accedit, & cohæret iudicatur vna, & eadem res, nec ab ea separata, & distincta. l. plerumq;. ff. de edil. edicto. & d. §. vsq; adeò.
- 39 Ex his Bald. in d. §. si quis mulierem voluit, gabellam non esse soluendam pro vitulo, de quo per Ferret. in tract. de gabellis. num. 59. Vnde sicuti conclusum est temerarium calumniatorem teneri ad vsuras, sicque ad accessiones ciuiles, eò fortius concludendum deberi accessiones naturales, factusque inde deberi. Immo eis interemptis dixit Imperator, æstimationem venire loco rei; speciale ex causa morosa frustrationis, si quidem certi iuris est in particularibus
- 40 præcium non succedere loco rei. l. si re, & præcium. ff. de petit. hæred. secus vero. in vniuersalibus. l. Imperator. §. fin. ff. de leg. 1. latè Neguf. dispunxit in tract. de pign. par. princip. 2. mēbro 4. nu. 58.
- 42 vers. 8. Amplia, & in 1. membro 5. part. princ. num. 48. tamen in morosa frustratione æstimationē venire loco rei, sanxit his formalibus verbis in d. l. si longis, si longis inquit, apertisq; frustrationibus partis aduersæ restitutio remorata est etiam seruis humanis rebus exemptis à frustratore æstimatio eorum restituenda est. Animalia quoque cum saturentur sibi intercessu Præsidis repræsentantur.
- 43 Ex hoc tex. Accurtius in eius ultimo scholio reassumpfit, quod talis mora duplicem trahit effectum de interitu scilicet, & de accessione adducens tex. in l. cum res. §. fin. ff. de leg. 1. tex. in l. illud. ff. de petit. hæred. & in l. Iulianus. §. 1. ff. de rei venditione.
- 44 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- 45 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- 46 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- 47 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- 48 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- 49 Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- Hi sunt effectus calumniæ, quam tunc dicitur quis adhibere, cum differt petere. Secundo si contumax esset. Tertio si deficit in probando. tex. est ex quo Bald. deduxit in l. non ignorat. num. 1. C. de frust. & licet. exp. Quarto si citatio æquiuoca fuerit. l. eum quem temere. ff. de iud. cap. quia nonnulli. extra. de refer. Bald. loco præallegato, num. 6.
- Hæc scripsimus ad fulciendam tex. præfati in l. fallaciter. C. de abolit. decisionem, quando accusaret quis fallaciter, & per calumniam, Nam tunc beneficium generale, nec specialis indulgentia ipsum subducit.

S V M M A R I V M.

- 1 Indultus non continet nisi gratia im.
- 2 Gratia ante literarum expeditionem dicitur informis, & imperfecta.
- 3 Ante literarum expeditionem nihil dicitur perfectum.

- 4 Gratia habet in se tacitam conditionem, si literæ expendantur.
- 5 Rescriptum, vel privilegium debet scribi, & subscribi propria Principis manu, alias privilegium esset nullum.
- 6 Casus hic gratiæ non est annumeratus inter casus per glo. recensitos in c. 1. de censib. in 6.
- 7 Eo ipso quod Rex facit gratiam simplici verbo statim gratia ipsa perfecta est.
- 8 Gratia emisso verbo viæ vocis statim gratia perfecta est.
- 9 Nihil est quod gratiam suspendat.
- 10 Privilegia, gratiæ, indulgentiæ siue verbo, siue scripto sufficit q. fiat sub quacunque forma, vel expressione verborum.
- 11 Si Rex dixerit, fiat, gratia statim est perfecta.
- 12 Indultus hic per authorem consideratur dupliciter aut vii l. vel nisi gratia.
- 13 Num de essentia legis sit scriptura.
- 14 Distinguitur aut de forma substantiali, aut de forma accidentali & traditur rō n. 15.
- 16 Aequitates humanæ nō habent in se pōdus statuti, nisi sint roboratæ scriptura.
- 17 In gratia inferioris requiritur scriptura, si continet dignitatem.
- 18 Reprobatur ex mente Baldi Petri distin. & subuectitur ratio num. 19.
- 20 Gratia Principis non requirit scripturā de substantia.
- 21 Subiungitur ratio præmissæ conclusionis.
- 22 Redditur ratio rationis.
- 23 Contractus prius habet esse quā obliget.
- 24 Sola voluntas principis l. est, sed scriptura requiritur ad obseruantiam.
- 25 Scriptura requiritur in gratia ad probationem, & num. 48.
- 26 Gratia non expirat morte concedentis.
- 27 Gratia quō ad effectum est perfecta.
- 28 Verbum fiat intelligitur pro tunc, non in futurum.
- 29 Gratia si continet actum per se perfectū, & non faciendum est perfecta.
- 30 Quō ad initiū græ inspicitur tēpus datæ.
- 31 Maxime in gratiosis.
- 32 In rescriptis concernentibus iurisdictionem non attenditur tempus datæ, sed presentationis num 33.
- 34 Delegatus accipit iurisdictionem à die datæ, sed exercitiū à tēpore phtationis.
- 35 Literæ debent exire à Cancellaria pro gratiæ executione, & num. 36.
- 37 Literæ executoriales expediuntur pro executione gratiæ iam confectæ.
- 38 Faciens actum pro executione non dicitur de nouo facere.
- 39 Num gratia possit probari per testes.
- 40 Difficile est per testes sciri omnem continentiam, & formalitatem gratiæ.
- 41 Testium probatio admittitur quando agitur de probanda qualitate gratiæ.
- 42 Prioritas gratiæ pōt probari per testes.
- 43 Testium probatio admittitur in gratia si sumus in foro conscientia.
- 44 Si agitur de probando tenore gratiæ deperditæ admittentur testes.
- 45 Distinguitur per authorem sub breui verborum compendio.
- 46 Concluditur in hac q. scripturam non esse de essentia, sed ad probationem.
- 47 Gratia Principis nemopotiri potest, nisi illam ostēdat ex omni parte absolutam.
- 49 Recensetur opinio aliquorum qui dixerunt gratiam non valere, nisi adsit scriptura.
- 50 Reconciliantur per authorem opiniones recensit adaptando ad hunc indultus casum, & num. 54.
- 51 Assensus confectus per verbum fiat num requirat sugillationem.
- 52 Assensus num possit probari per testes.
- 53 Certa scientia Principis num possit probari per testes.
- 54 Concluditur scripturam requiri in præfenti indultu pro obseruantia.

QVAESTIO VII.

Indultus num requirat scripturam.

Rēsēs quæstio, numin Indultu exigatur scriptura anceps, & dubia est, sed ex his quæ mox dicemus facilis reddi potest. Quod de sui essentia requiratur scriptura, poterit illud addu.

adduci, quod hic Indultus aliud in se non continet, nisi quamdam gratiam. at gratia ante expeditionem literarum dicitur in formis; & imperfecta, vt voverunt Domini de Rota in decis. 458. num. 5. in nouis. Oldrad. in consil. 326. incip. quod articuli. col. 4. Bellamera in consil. 34. col. 6. in fine. Nihilq; ante literarum expeditionem dicitur perfectum, neq; consumatum Felin. in rubr. de const. num. 6. Idem in cap. veniens num. 3. extra. de accus. Ad eò, vt Bellam. loco præmonito asserat. Gratiam in se habere tacitam conditionem, si literæ expediantur; Ergo dicendum scripturam in ipso indulta requiri, sicut, & in ipsa gratia. Posset adduci tex. in l. sacri. affatus C. de diuer. rescr. vbi Bald. inquit qd rescripta, & priuilegia Imperialia debent scribi de Imperiali encausto, & in membranis, & debet esse subscriptio de propria manu Principis & si iste stilus omittatur, rescriptum, & priuilegium est nullum.

Sed in contrarium quod imò scriptura non sit necessaria, id in primis afferri potest, nempe quod inter casus enumeratos per glo. in c. 1. de cens. in 6. de qua per Doct. & præcipuè Rimin. in l. pactū quod bona fide. C. de pactis, per Bald. in l. gesta. C. de re iud. & in l. si qua per calumniam. C. de Episc. & cler. Non est casus iste, ergo scriptura de sui essentia non requiritur, prædictam Glo. in c. 1. Specul. Princ. de in rubr. 47. num. 12 recenset, vbi scribit de præsentia materia.

Secundo eo ipso, quod Rex facit gratiam simplici verbo statim gratia ipsa perfecta est Bald. in d. l. si qua per calumniam. num. 5. C. de Episc. & cler. & statim emisso verbo viuæ vocis gratia est perfecta secundum eundem Bald. in l. fin. num. 6. vers. ista quæstio. C. sent. resc. non posse. Nihil est enim quod eam suspendat. Idem Bald. in l. 2. num. 1. C. de comm. seruo manum. & sic tenet in l. humanum. num. 6. C. de legib. Io. Andr. Arch. Geminanus, & alij in præm. 6. libri. Innoc. in cap. constitutus. extra. de rescr. Felin. in rubr. de com-

stit. num. 5. vbi Dec. num. 15. in fine, & Berous num. 83. Soc. Sen. in consil. 41. num. 3. & 4. lib. 3. Ripa in lib. 1. response forum sub rubr. de constit. num. 48. cum seq. & in 2. libro resp. 2. num. 1. cum seq. Paris. in consil. 77. incip. in causa. nu. 120 volum. 4. & in consil. 5. num. 60. eod. vol. 4. Celsus in consil. 16. nu. 6. vbi de communi testatur. Decius in consil. 75. incip. in causa falsitatis colum. 7. Boss. in tit. de Principe, & priuilegijs eius, num. 292. cum seq. & latè Molina in lib. 2. de primog. Hisp. c. 7. num. 52. cum seq.

10 Et tertio adduci potest tex. in clem. 1. §. nos etenim. ibi. vniuersa priuilegia, gratias, indulgentias, verbo, seu scripto sub quacunque forma, vel expressione, seu conceptione verborum. de sepult. Tex. in c. institutionis 25. q. 2. ibi. siue quæ scripto decreuimus. siue quæ in nostra præsentia videantur esse disposita, & tex. in l. sancimus. §. exceptis. C. de donat.

11 Ex quibus videtur concludendum, qd ex quo Rex dixit, fiat, statim gratia est perfecta. Felin. in c. Rodolphus. nu. 26. de rescr. Cass. in consil. Burg. in tit. des iustices droiet. rubr. 1. §. 5. nu. 180. Dec. in consil. 341. incip. viso punto col. 1. D. de Franchis in dec. 62. num. 2. & 3. quod in indultu non requiratur scriptura, sicut nec in gratia.

12 Pro huius q. resolutione considerandum duximus sic posse decerni, quod aut loquimur de hoc indultu vti l. promulgata, aut vti continente gratiam, si vti legem consideramus sequeretur disceptandum, num de essentia legis sit scriptura, & utique extraditis per Felin. in rub. extra. de const. num. 3. hanc q. ad partes disputantem ex communiiori Doct. omnium calculo affirmandum nõ esse de substantia. Cum hac tamen dist. ex Baldo Ind. l. humanum, & Anch. in c. nemo de reg. iur. in 6. excerpta.

14 Quod aut loquimur, num scriptura sit de forma substantiali l. vel statuti, & tunc dicendum quod non, per tex. in c. 1. de postulatione prælat.

15 Aut vero de forma accidentali. i. ad indu-

Inducendam obligationem ex l. & tunc requiritur scriptura, & ratio quia ante scripturam lex non ligat.

16 Hinc dixit Bald. in cap. 1. §. & quia vidimus. col. 5. Qui feudum dare poss. quòd æquitates humanæ non habent in se pondus statuti, nisi sint roboratæ scriptura, sic Felin. loco præcitato.

17 Aut vero loquimur de indultu præfenti uti gratia, Et tunc sic concludendum. Quod aut loquimur in gratia inferioris, & tunc si confert dignitatem, vel maximum beneficium, scriptura requiritur, alias secus secundum Pet. recitatum per Cyn. & post eum per Bald. in d. l. si qua per calumniam nu. 5.

18 Reprobatur tamen hæc Petri dist. per Bald. loco antedicto, dicens quod gratia facta ab inferiori semper potest probari per testes, quia talis gratia non est propriè donatio, sed est debiti officij executio, ideò leges per Petrum allegatæ non faciunt ad propositum tanquàm de donatione loquentes.

20 Aut in gratia facta à Principe, & tunc scriptura non est de substantia, quia eo ipso, quod fuit facta per Principem gratia simplici verbo statim est facta collatio, etiam antequam fiant literæ. Bald. in 21 l. si qua per calumniam, quia non requiritur ratione formæ, sed ratione observantiæ, ut lex liget, nam sicuti cōtractus prius habet esse, quam obliget, ita in legibus sola voluntas Principis, vel stantientis verbis expresse l. est, & scriptura requiritur ad observantiam. l. 1. vers. placet. ff. de const. princ. Bald. in d. l. humanum. num. 6. C. de leg.

25 Ex his ergo colligatur, quod scriptura tunc non requiritur ad essentiam, & effectum gratiæ, sed ad probationem d. c. institutionis. 25. q. 2. sic Bald. in d. l. humanum, & in præcitat. locis.

26 Inde infert primo, quod cum scriptura non requiratur ad effectum gratiæ, sed ad probationem gratiæ concessa nõ expirat morte concedentis antequam literæ fierent, sed eius successor tenetur eas expediri facere mentione tamè in literis facta de prædecessore, sic Bald.

in d. l. humanum. num. 6. & Doct. in d. rubr. de const. Mol. de primog. Hisp. c. 7. num. 64. lib. 2. Boss. in tit. de Principe. num. 293. & ratio, quia gratia quò ad effectum est perfecta, Illud enim verbum fiat intelligitur pro tunc, non in futurum Card. in c. quisquis de elect. relata per 29 Felin. in d. rubr. de const. num. 6. Affl. in dec. 253. num. 6.

Inde si gratia contineret actum per se perfectum statim signata supplicatione gratia esset perfecta, & plenum ius est 3. quæsitum, secus vero si contineret actum faciendum, nam tunc quamvis quò ad initium gratiæ inspiciatur tempus datæ c. capitulum S. Crucis. de Rescr. c. eum, cui. de præb. in 6. Lucas de Penna in l. 1. C. de of. præt. Siue vrb. mag. mil. lib. 10. Rom. in cons. 298. incip. circa. num. 2. Francus in dec. præcitatæ 62. num. 1. Maximè in gratiosis. C. si eo tempore. de rescript. in 6. edocuit præceteris D. Anna filius in cons. 44. nu. 10. secus vero in rescriptis concernentibus iurisdictionem. Bald. vbi Fulg. in l. 1. C. vt lite pend. quia attenditur tempus presentationis. Castr. in l. 1. C. eodè tit. Felin. in cap. cæterum col. 1. vers. vt dicta reg. de rescr. vbi Dec. nume. 4. cum alijs recésitis per Francum in dec. 326. num. 1. cum seq. & ponderavit in dec. 509. num. 1.

34 Hinc Io. And. in cap. eam te. de off. deleg. dixit delegatum accipere iurisdictionem à die datæ, sed exercitium à tempore presentationis. Molina in lib. 2. de Primog. Hisp. c. 7. num. 58.

35 Tamen quò ad eius executionem requiritur, quod literæ exiuerint de Cancellaria Bald. in l. falsus. num. 21. C. de fals. & in l. fin. col. 2. ff. de const. princ. quæ debent intelligi in gratia continente quid perfectum, secus si quid faciendum, Mol. loco præcitato. num. 65. l. bene à Zenone vbi Bald. in 2. lect. C. de quadrien. præscript. Card. in prozm. Clem. §. nec sanè. & in Clem. 1. §. 1. vers. 2. quæro. de priuil. Affl. in dec. 253. numero. 2. vers. 2.

Sed non propterea gratia non est per-

D

per.

perfecta, cum hæ literæ executoriales
 37 expédiantur pro executione gratiæ iam
 confectæ. arg. tex. in l. si donare. §. si
 sponsus. ff. de donat. inter vir. & vxor.

38 Inde descendit, quod facit actum pro
 executione non dicitur de nouo face-
 re. l. magis puto. §. si pupillus. & l. 2. &
 seq. ff. de rebus eorum. Ponderat hæc
 Francus in d. dec. 62. num. 12. cum seq.
 in materia assensus.

Ex supracitata conclusione inferit
 39 Bald. in d. l. si qua per calumniam, quod
 talis gratia non potest probari per tes-
 tes Felin. in præcitata rubr. voluit Iaf.
 in l. ex hoc iure. num. 56. vers. quartus
 effectus. ff. de iust. & iure. & dilucidius

40 in l. si non fortè. §. libertus. num. 8. vers.
 tertius effectus. ff. de cond. indeb. & ra-
 tio, quia esset difficillimum, & impossi-
 bile sciri à testibus omnem continentiã
 gratiæ, & omnem formalitatem secun-
 dum Card. in prozm. Clem. in §. Sanè. in
 5. q. Quod non firmat Felin. in d. rubr.
 num. 6. inquit non esse omnino im-
 possibile, nam alias in nullo priuilegio
 admitteretur probatio tenoris per tes-
 tes, quod tamen permittitur. cap. cum
 olim. cl. 2. vbi Innoc. extrã. de priuil.

Hæc autem nuper dicta interpreta-
 tionem recipiunt tribus modis.

41 Et primo admittitur in hac materia
 probatio per testes, quando agitur de
 probanda aliqua qualitate ipsius gratiæ
 tex. est in c. auditis. extrã. de restitutio-
 ne in integr. vbi Butr. & Abb. Hinc prio-
 ritas gratiæ potest probari per testes.

42 secundum Glo. in c. duobus. in versiculo
 appareat, de rescr. in 6. & in c. si à sede
 de præb. in 6.

Secundò permittitur probatio per
 43 testes, quando sumus in foro conscien-
 tiæ, quia potest quis vti gratia concessa
 per Papam, licet non habeat literas.
 clem. dudum. §. nos etenim. de sepult.

44 Tertius est casus, quando agitur de
 probando tenore ipsius gratiæ, cuius li-
 teræ sunt deperditæ, quia probata amif-
 sione probatur tenor per testes. c. cum
 olim. de priuil. Bart. in l. sicut iniquum.
 C. de fide instr. & l. 1. C. eod. tit. cum sim.

45 Ex quibus posset sic concludi, quod
 aut consideremus perfectionem essen-
 tiæ, atque substantiæ gratiæ ex solo ver-
 bo, fiat, perfecta est, si vero considere-
 mus perfectionem formæ, atque proba-
 tionis ante literarum expeditionem, im-
 perfecta consideranda erit, verum si
 postea literæ expédiantur à principio,
 gratia ipsa perfecta, atque absoluta fuisse
 iudicabitur. optimè Socc. Sen. in d.
 conf. 41. num. 3. & 4. Mol. in præcitato
 tit. & c. num. 56.

46 Ex his consequitur, quod scriptura
 non requiritur de essentia, sed ad pro-
 bationem, & sic voluit Decianus in tit.
 Abolitio quando imped. accus. num. 97.
 libro 3.

Sed nos aduertamus quod quamuis
 hæc superius adducta communi Doct.
 calculo recepta sint, Attamen contro-
 uertitur, quod minime procedunt in
 præfenti indultus materia, quiquidem
 vt paulò antè in principio recensuimus,
 est gratia, At verum, quod gratia Prin-
 cipis, cum ea nemo potiri possit, nisi il-
 lam ostendat scriptam, & ex omni parte
 absolutam, videtur enim fieri illo actò,
 vt inde conficiatur scriptura, secundum
 Bald. in c. 1. col. 2. per quos fiat inuest.
 Gem. in proem. 6. num. 5. in verbo. vni-
 uersitati. Affl. in dec. 243. num. 4. Boss.
 in tit. de remed. ex sola clem. princ. nu.
 55. Videtur inde requirere scripturam.

48 Actamen cum veridicam supra con-
 stituerimus opinionem, quod non re-
 quiratur scriptura, nisi ad probationem
 per tex. in l. contrahitur. ff. de pignor.
 voluit Cast. in priuilegio Principis. in l.
 1. C. vt lite pend. & Ang. in l. 1. C. de
 sent. pass. in fine recensitus in d. dec. 253.
 nume. 5. vers. in contrarium, quamuis
 49 alij dixerint, quod non valeat gratia, ni-
 si adsit scriptura Alex. in d. l. contrahi-
 tur. Glosa in const. Regni incip. si du-
 bitatio, & alij quos affert idem Affl. in
 præcitata decis. num. 3 in fine. Nihilò-
 minus sic possumus eam conciliando
 decernere.

50 Quod aut loquimur quò ad effectum
 gratiæ, & indultus tam respectu Regis
 con-

concedentis, quam respectu comprehensorum in indultu, & absque dubio scriptura non requiritur, ex quo statim, & eò ipso quod Rex dixit, Indulgentiã concedimus, gratia perfecta est, hinc assensus concessus per verbum fiat non requiritur sigillationem prout decisum in S.C. dixit Afflict. in decis. præmonita 253. Quo in loco sub num. 8. tradidit notatu quidem dignum, quod sicut assensus potest probari per testes per eaque tradidit And. in cap. 1. de prohib. feudi alienatione per Loth. & Lucas de Penna in l. si quos. in verbo consensum. 53 C. de decur. lib. 10. Pari modo, & certa Principis scientia etiam per testes probari potest, secundum Bald. in cap. 1. in princ. per quos fiat inuest. And. in constitutione Regni. dignum.

54 Aut verò quò ad offeruantia, & quod indultu valeant comprehensi gaudere, utique scriptura requiritur ad eius probationem, at quia eius effectu nemo potiri posset; nisi illum ostenderet, proinde dicendum scripturam in hoc indultu fuisse necessariam non pro forma substantiali, sed bene accidentali, Cui subest probatio facilior, & hoc pacto resoluta remaneat hæc præfens quæstio.

S V M M A R I V M.

- 1 N^o petens gaudere præfenti Principis indultu censeatur fateri delictum.
- 2 Bipartita recenseatur opinio.
- 3 Priuatio præsupponit habitum.
- 4 Non entium nulla sunt partes.
- 5 Indulgentia præsupponit delictum.
- 6 Vbi nulla culpa ibi nulla pœna.
- 7 Venia præsupponit culpam.
- 8 Reus in iudicio videtur quasi cõtrahere.
- 9 Negativa opinio vti veridior fundatur.
- 10 Glosa auctoritas in c. exhibita, extrã. de homic. comprobatur.
- 11 Recenseatur Couarruias intellectus ad dictam glosam.
- 12 Defenditur glo. præcitata per auctorem à Couarr. consideratione.
- 13 Traditur distinctio pro quæstionis resolu-

- tionem in casu nempe transigibili, vel non transigibili, & num. 36.
- 14 Compositio nullam inducit criminis confessionem.
- 15 In petitione iudiciali num fiscus censeatur fateri delictum.
- 16 In extraiudiciali petitione num censeatur quis fateri delictum num. 36.
- 17 Venia quando petitur ad cautelam licet in iudicio petita sit nullam inducit delicti confessionem.
- 18 Nemo est dominus membrorum suorum.
- 19 Actus agentium non debent operari cõtra intentionem.
- 20 Veniam petens ad cautelam non confiteatur quicquam de intentione aduersarij.
- 21 Hanc cautelam in praxi adhuc consuluit auctor.
- 22 Iudex non poterit dicere reo veniam petenti fatearis prius delictum, & postmodum gaudeas indultu, quod ampliatum etiam si committetur num. 23.
- 24 Nulla cadit criminis confessio si venia misericorditer petatur.
- 25 Idem si ob vitandam vexationem.
- 26 Confessio sub spe veniæ extorta nulla est.
- 27 Cuilibet licitum est sanguinem redimere suum.
- 28 Absolutio non probat quem excommunicatum.
- 29 Limitatur in his quæ sunt parui præiudicij.
- 30 Præsumptiua probatio sufficit in his quæ sunt parui præiudicij.
- 31 Petens absolutionem ab excommunicatione non fatetur se excommunicatum.
- 32 Poterit tamen ad cautelã absolutio peti.
- 33 Excommunicatio deleri debet in eo loco in quo de ea apparet.
- 34 Clausula ad cautelam non venit de natura absolutionis.
- 35 Allegatio cause excommunicationis nõ exigitur.
- 36 Absolutio ad cautelam multò magis requiritur si de nullitate excommunicationis dubitetur.
- 38 Bonarum mentium est ibi culpas suas agnoscere, vbi culpa non est.
- 39 Sæpe sine culpa agitur, quod venit ex culpa.

- 40 Et quod malum est, & quod speciem mali habet à viris perfectis est evitandum.
- 41 Deciani doct. recensetur consulentis reum petentem veniam à Principe debere fateri delictum.
- 42 Deciani documentum desuper traditum huic indultus casui adaptari non posse demonstrat author.

QVAESTIO VIII.

Num petens indultum confiteatur delictum.

Vbiungitur quaestio nō futilis, num petens gaudere p̄senti Principis indulgentia, ac beneficio videatur cōfiteri delictum.

Pro cuius quidem resolutione constituamus in ea bipartitam fuisse opinionem.

- 2 Quidam enim dixerunt ex indulgentia Principis petita induci confessionē delicti, fundantes se in primis in regula, quod priuatio praesupponit habitū.
- 3 l. decem. ff. de verb. oblig. l. eius qui in prouincia. ff. si cert. pet. cap. ad dissoluendum. de despons. impub. D. Anna filius in consi. 53. nu. 29. aliās sequeretur, quod nou adesset esse, inde non entium nullae partes forent secundum philosophum, & probatur in l. manumissiones. ff. de iustitia, & iure, sed sic est, quod petens indulgentiam praesupponit delictū non esset pena, Nam vbi nulla culpa ibi nulla pena l. cum ratio. ff. de bon. damn. l. maximum vitium. C. de lib. prat. decisio Perusc. 80. num. 7. & ex consequenti non opus foret Principis petere indulgentiam, ergo cum petit sequitur, quod videatur fateri delictum, cū venia pra-

7 supponat culpā. l. si idē. C. de his quib. vt indig. c. verum. 8. dist. cap. nerui 13. distinctione.

8 Quam quidem conclusionem multo magis asseuerant praefati procedere si fuerit formata inquisitio, ac processus cum eo compilatus, nam tunc quia in inditio videtur quasi contrahere. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecul. multo magis videtur dicendum, quod is fateatur delictum.

Qua ratione motus Paris de Puteo huic se subscripsit opinioni in tract. de sindic. in versiculo pone, quod aliquis.

- 9 Verumtamen non desuere, qui negatiuam amplexi sunt opinionē, quod immo petens indulgentiam non videatur fateri delictum ducti autoritate glo. singularis in vers. postulasti tex. in cap. exhibita. extra. de homic. eamq; vti antesignanā secuti sunt in Primis Rom. & Alex. in l. 1. §. nunciatio Ille sub num. 3. versic. circa primum hic sub numer. 7. versiculo & qui petit veniam. ff. de noui oper. nunc. Idem Alex. in l. decem. nu. 33. & ibi las. sub num. 50. ff. de verbor. oblig. Felin. in cap. literis. num. 19. vers. adde tamen, quod petens veniam. extra. de praesumpt. lo. Mon. & ibi Probus in cap. peccati venia. de reg. iur. in 6. Hypp. in pract. crim. in §. diligenter. num. 180. Carr. in §. circa. num. 383. folio 138. in fine, & in tit. de indicatijs, & tort. vers. trigessimum primum iudicium. nu. 3. in fine. Guido Papa in decis. 495. incip. ille, qui se. Alex. in cons. 70. nu. 10. vers. nec etiā obstat vol. 1. Paris. in cons. 1. num. 87. cum seq. vol. 4. cum alijs recensitis per Boss. in tit. de Remedijs ex sola clem. Principis, num. 29. vers. & an qui petit veniam. per Menoch. in tract. de arbitr. iud. lib. 1. q. 8. numer. 37. per Blancum in tract. de indicatijs. num. 308. Gigans. de crim. l. s. Maieft. libr. 2. tit. quomodo & per quos crimen l. s. Maieftatis probetur. q. 23. num. 4. & 5. per Mascard. in tract. de probat. lib. 1. conclusionē 502. num. 1. & alij ferè innumeri quos adducit nouissimè ordinatiffimus

mus. Farinac. in tit. de inquisitione. q. 5. vol. 1. num. 25.

Ex quorum dictis negari haud quam potest, quin ea communis sit opinio, eamque uti verissimam admittendam nobis necessarium arbitramur.

Sed advertendum est, quod talis conclusio non videtur fundari posse in præcitata glossæ autoritate in d. vers. postulasti. rex. in cap. exhibita. de homicid. ex quo glossa loquitur in petente veniam ad cautelam secundum Couarr. in const. alma mater. parte 1. §. 12. num. 1. versic. quidquid autem sit in hac controuersia, quo quidem casu nulla potest cadere disputatio, quod petens non fateatur delictum, ut ex seq. apparebit, quod salua pace tanti Doct. falsum redditur ex lectura eiusd. glossæ, ex qua aperte colligitur non loqui depetente veniam ad cautelam, pro cuius elucidatione formalia verba eiusdem glossæ hoc in loco transcribere non piguit.

Inquit enim glo. in d. versic. postulasti, Pro hoc videbatur culpabilis, sed non est verum, quia hoc fecit ex benignitate, & humilitate. Hæc glossa, si eius verba trahunt secum veniæ petitionem ad cautelam, Nec verbum unquam, quod hanc consequentiam admittat perpendi nequaquam posse, non videmus, proinde vera sit huius glossæ autoritas inquam omnes rectè conuenerunt, ut superius demonstrauius, unde si qui reperiantur, qui glossæ sententiæ assentiri nolunt, vel difficiliter, infra scriptam Farinacij distinctionem in parte, & partibus ipsius per nos roboratam inferere decreuimus pro q. nostræ resolutione.

Quod, aut quis supplicat in casu de iure transigibili, aut in casu non transigibili, Primo casu hæc statuatur conclusio, quod nemo sit, qui anceps reddatur in concludendo, quod per talem supplicationem nulla penitus subsequatur delicti confessio, uti in transactione criminum communis est opinio in l. transigere. C. de trans. de cuius maximæ declaratione latè per Farin. in d. q. 25. & per Blancum in d. tract. de indic. & tort.

num. 308. in fine. vers. in hoc casu concluderem.

Hæc prima distinctionis pars potest meo quidem iudicio roborari non inutiliter ex eo, quod dicimus de compositione, quæ à criminoso obtempa nullam inducit criminis confessionem, ex quo videtur se composuisse ad euitandam vexationem tex. est in l. fin. ff. de præuaric. l. eius qui delatorem. ff. de iure fisci cum alijs similibus per Farin. reportatis in lib. 1. sub tit. de inquisitione. q. 5. num. 18. fol. mihi. 25.

Si vero quis supplicat in casu non transigibili, tunc iterum subdistingendum erit, quod aut talis veniæ petitio est iudicialis, & sollempnis, aut vero est extraiudicialis, & non sollempnis. Primo casu plene infertur criminis probatio, eiusdemq; confessio, sic Blanc. Car. Masc. Gig. nume. 36. Petrus à Bonacossa in communi opin. versic. veniam petens parte 1. in locis præcitatis, qui sic à Io. And. Host. Batrio. Card. Abb. Ioanne de Anania, & Anch. num. 5. edoceri asseuerarunt, & voluit Decianus in lib. 3. sub tit. abolitio, quando impediatur accus. num. 82. vers. meminisse etiam.

Verum iidem hanc limitarunt conclusionem, non esse veram, si venia ad cautelam petatur, vel ex benignitate, vel ad se eximendum à molestijs, vexationibusque, & ex his similibus. Hoc. n. in casu quamuis venia in iudicio petita sit, tamen non per hoc inducitur criminis confessio, idque concludendum ex absurditatis ratione euitanda, nam si resultaret criminis confessio sequeretur operatio, eiusque oppositum contrarium, quod reus intendit facere, vice enim liberationis consequendæ suboriretur criminis confessio, quod quidem non admittit regula, quod nemo est dominus membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad l. Aquil. & induceretur operatio effectus contraria agentis intentioni. contra tex. in l. non omnis. ff. si cert. pet. quod maxime in criminalibus abnegandum penitus est, ex præcitata regula.

Quin immò utens prædicta cautela non

non existimabitur confiteri, quicquam de intentione aduersarij cum quo agitur, iuxta iureconsulti responsum in l. non vtique. ff. de excep. per Ciuilitas, & Canonistas in hac materia expensum; hi in c. venerabilem. extrâ. de excep. ij in l. decem, vbi Bart. cæterique scribentes. & in specie Alex. col. pen. & fin. ff. de verb. oblig. Poterit ergo reus petere criminis veniam, eiusque indulgentiam instans vt innocentissimus velle gaudere huius indultus beneficio ad euitandam carceris vexationem, & alia quæ per solertem Aduocatam in comparitione apponi possunt, nam nulla ex tali comparitione, & instantia infertur criminis confessio, vt passim inquam pluribus indultus huius casibus nos cõsulimus, praxim hanc desumentes ne dum ex supra adductis, verum quoque ex glosæ doct. & post eam annotarunt scribentes in l. si quidem. C. de except. & in d. l. non vtique. ff. eod. ex eadem glosa. in l. Iulianus. vbi Bart. coi 6. cæteriq; Doct ff. de cond. indeb. & ante eum dixerunt Specul. & Io. And. in tit. de except. §. viso. Idem Bart. in l. fin. §. idem quæsit. ff. de cond. ind. Alex. in l. prima. in princ. col. 2. ff. ne quis eum, qui inius. voc. & in cõf. 141. incip. viso testameto. col. 4. vol. 2. cum alijs per Dec. recollectis in l. vbi repugnantia. ff. de reg. iur. & admonuit Paris. (ne tacito authore per transeamus) in d. cõf. 1. num. 70. vol. 4. per tex. in c. inter dilectos. §. cæterum. extrâ. de fide instr.

21 Isthæc autem ad eò veritatè nituntur, vt adhuc certi iuris sit, quod Iudex nullam habeat in se potestatem dicendi criminoso veniam petenti, fatearis primo delictum, & postmodum gaudeas indulgentia, immò, etsi comminetur, & dicat nolo, quod indultu gaudeas, nisi prius confitearis delictum, certè non cogitur fateri delictum. sic edocuit. Affl. in c. 1. versic. & bona committentium crimen læsæ Maieft. vers. an autem delinquens. num. 146. quæ sint reg. & in c. 1. §. naturales. not. 4. si de feudo fuer. contr. de quo meminit Boss. in præcitato tit. de

remedijs ex sola clem. princ. num. 29. 24 Idem tamèn erit in casu veniæ misericorditer petitz. d. c. exhibita, vel ad vitandam vexationem. d. l. transigere, sicut confessio sub spe veniæ facta nulla est. prout edocuit Gomef. in lib. 3. var. resolut. c. 12. num. 6. & in l. 2. Tauri. num. 4. Nam in his nulla cadit criminis confessio, ex quo illa resultat ratio, Id propterea verum, quia cui libet licitum est sanguinem suum redimere. d. l. transigere, & l. 1. ff. de bon. eorum qui ante sent. mor. sibi consciu.

26 Hisce pro eorum cõprobatione subnecti potest, quod de absolutione ab excommunicatione tradidit Alex. in d. l. 1. nu. 6. ff. de noui oper. nunc. ex cuius doct. deducitur, quod quamuis per absolutionem nullatenus probetur quipiam excommunicatus. Card. in c. perpendimus. col. fin. extrâ. de sentent. excomm. latè Dec. in c. in præsentia. nu. 63. extrâ. de prob. & in cõf. 321. incip. in causa, quæ Alexandriæ agitatur. num. 10. in his tamen in quibus agitur de paruo præiudicio, nam probata dicitur excommunicatio saltim præsumptiuè, quæ præsumptiuæ probatio sufficit in his quæ sunt parui præiudicij. c. licet. de sentent. excomm. in 6. Dec. post Abb. in c. prudentiam. §. sexto. num. 36. cum seq. de offic. deleg. Rom. in cõf. 349. incip. dum quæritur cum alijs per Mascardum adductis, & per Farin. d. q. 5. num. 26. vbi sic distinguit pro contrariarum opin. reconciliatione.

30 Et huius conclusionis ratio illa erit, quia absolutionem petens ab excommunicatione non fatetur se excommunicatum. secundum Innoc. Collectaneu Abb. & alios in c. venerabilem. extrâ. de elect. Bertaz. in cõf. 77. incip. viso processu causæ. nume. 30. vol. 1. vbi plures cumulat, & Crau. in cõf. 896. incip. in dubijs. nu. 30. vol. 5. Verum non sequitur propterea non poterit peti absolutio ad cautelam, vt ex supra citatis dicitur, maximè quando excommunicatio est nulla, Steph. à Colta in repet. c. solet. nu. 1. de sentent. excom. in 6.

Quæ

33 Quæ quando conceditur excommu-
nicatio, debet deleri in eo loco, in quo
de ea apparet. voluit Crau. in conf. 613.
incip. de anno. nu. 7. vol. 4. Bell. in conf.
55. num. 31. vol. 1.

34 Vnum tamen, quod singulare nobis
visum fuit, vt hic addamus, necesse est,
quod talis clausula ob cautelam non ve-
nit ex natura absolutionis, inde eam, ad
cautelam obtemptam fore specificè in
absolutione deduci, & ex primi requiri-
tur. tex. est vbi glo. in c. ad præsentiam.
de app. in c. capitulum S. Crucis. extrã.
de rescr. Dec. in cap. præterea. num. 23.
de offic. deleg.

35 Et si tamen verum sit quod sicut clau-
sula ob cautelam necessaria est in abso-
lutionis impetratione, ita, & allegatio
causæ excommunicationis superuaca-
nea censetur secundum Rotam in an-
tiquis 60. incip. nota quod vbi pars. se-
quitur etiam Paris. in conf. 28. incip. ad
resolutionem. num. 47. vol. 4.

36 De cuius excommunicationis nulli-
tate si dubitetur maior casus est abso-
lutionis ad cautelam. sic Puteus in decis.
98. vol. 2. & Criscentius in decis. 56. in
decisionibus Rotæ.

37 Reliquum est, vt ultimã distinctionis
partem expleamus, & sic quãdo sumus
in casu non transigibili, & quando peti-
ta est venia extrajudicialiter, & prose-
quendo dicamus, quod nulla resultat
delicti confessio, ac inde nullum indi-
cium, & ratio quia potius ad cautelam
censetur quis petiisse indulgentiam,
quam ad confitendum delictum, sic col-
ligitur ex Romano in d.l. 1. in princ. 2.
not. & ex Alexan. sub col. 3. & post eum
Ias. sub num. 50. in d.l. decem. ff. de ver.
oblig. & alij per nos superius allegati,
quibus nunc super addimus. Cypollam
in conf. crim. 21. numer. 11. Osalcum in
decis. Pedem. 138. numer. 16. Alciat. in
conf. 108. num. 10. cum seq. vol. 5. & cõ-
munem etiam esse ex Suarez, Bonacof-
sz, & Mascardi relatis recitat Farin. in
loco, & num. sãpè citatis.

Ex quorum autoritate decerptum
sit, isthzc omnia optimo iure firmari,

38 quippe bonarum mentium est ibi etiam
culpam suas agnoscere vbi culpa nõ est,
quia sãpè sine culpa agitur, quod venit
ex culpa. c. ad eius. 5. distin. & bonarum
39 mentium est ibi timere culpam, vbi cul-
pa minime timetur. c. consilium. §. cum
autem. de obseruatione ieiun. & non so-
lum, quod malum esse dignoscitur, sed,
40 & omne, quod speciem habet mali sit à
viris perfectis specialiter euitandum.
clem. exiui. §. verum quia. de verb. signif.

Propterea rationabiliter conclusum
est petentem veniam, & hoc indultus
beneficium non fateri delictum, licet
Decianus loco, & num. antedictis con-
suluerit, quempiam reum petentem ve-
41 niam à Principe debere fateri delictum,
vt facilius à Principe gratia obtineatur,
nam si pertinaciter negaret magis in-
flammeretur animus Principis qui con-
ceperat crimen ab eo fuisse cõmissum,
42 quod in hac indultus materia non esse
admittendum putamus, cum ratio De-
ciani paulo ante mentionata nullo pa-
cto considerari possit in tãto Principe.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**resens questio in duobus consistit,
considerat anbor num requiratur
scientia an sufficiat simplex notitia, &
2. num attendatur dies data, vel pro-
mulgationis.
- 2 Quando priuilegium redundat incom-
modum priuilegiati sufficit simplex no-
titia.
- 3 Capiens bannitum ignorans statuti dispo-
sitionem num habeat premium à statu-
to promissum.
- 4 Certus certificari non debet.
- 5 Denunciatio quando non est de substan-
tia citatio non requiritur.
- 6 Notitia potest haberi etiam per actum
nullum.
- 7 Citatio quando fit ad effectum inducendi
scientiam, quamuis nulla sit non per
hoc comparitio est nulla.
- 8 Citatio quando requiritur ad simplicem
scientiã, si omittatur actus nõ est nullus.
- 9 Citatio vitiosa in actu non necessaria non
reddis

- reddit actum nullum, & vitiosum.
- 10 Actus non inuadatur per stipulationē minus sollemnem si non erant necessaria.
 - 11 Testium adhibitio in actu superflue obseruata non reddit actum nullum.
 - 12 Tempus data attendi debet.
 - 13 Promulgationis dies, quod sit attendenda pluribus comprobatur medijs.
 - 14 Leges tunc valens cum sunt instituta, & firmata.
 - 15 Leges esse institutas, & firmatas quando dicatur.
 - 16 Homines non debent prauaricari leges ipsarum ignorantia.
 - 17 Leges sacratissima ab omnibus debent intelligi.
 - 18 Principum constitutiones nec ignorare, nec dissimulare permittendum.
 - 19 Nulli licet ignorare, quæ publicè facta sunt.
 - 20 Publicè positum non licet ignorare.
 - 21 Quæ nam sit publica l. manifestatio.
 - 22 Pœna contra legum ignorantes indicta recensentur.
 - 23 Publicatio actū dicitur, & requiritur scientia, nec sufficit simplex notitia.
 - 24 Priuilegium quando redundat in priuilegiati beneficium, quod sufficiat simplex notitia duobus declaratur modis per authorem. num. 25. & 26.
 - 27 Regula certus certificari non debet declaratur per plures casus.
 - 28 Denunciatio requiritur quando est de substantia actus.
 - 29 Scientia sufficit si ea est de substantia actus.
 - 30 Denunciatio non requiritur, quando fit ad aliquem certificandum dumtaxat.
 - 31 Denunciatio quando fit non solum ad certificandum aliquem, sed ad alium finem requiritur de necessitate.
 - 32 Denunciatio est necessaria, quando tendit ad commodum denunciantis.
 - 33 Denunciatio non est necessaria, quando tendit ad commodum aduersarij.
 - 34 Scientiæ effectus, quando est in consideratione non curatur de modo.
 - 35 Casus dubius exigit scientiam tantum.
 - 36 Subiungitur Bart. doct. in l. denunciafse §. quod ergo. nu. 2. ff. de adult.

- 37 Hic indultus quo ad Regem suum porrigit effectum siue sit generalis. siue particularis.
- 38 Quod iuris est de toto quod ad totum idem erit de parte quod ad partem.
- 39 Conclusio superius firmata comprobatur ex auctoris consideratione in dolo fundata.
- 40 Sciens pragmaticam sanctionem promulgandam, quod triticum viliori precio vendatur si vendat cariori precio num teneatur ad interesse.
- 41 Is num tutus sit in conscientia.
- 42 Menochij decis. per authorem recensita etiam instricli iuris contractibus procedere arbitratur auctor.

QVAESTIO IX.

A quo die indultus huiusmodi delinquentibus proficiat num à die datæ, vel à die publicationis.

QVAESTIO HÆC, Nū indultus criminosis proficit à die datæ, vel à die promulgationis ex eius utilitate maximi momēti esse ex infra-scriptis facile cognosci poterit. itaque eam conabimur enodare diligentissime prout eadem met causa exposcit. ad tex. in l. legau. ff. de liberatione leg.

Propterea pro eius resolutione dicet, quod hæc quæstio, vt iuridicam habeat resolutionem necesse erit differere, primo num sufficiat simplex notitia, vel scientia; à quo 2. resultabit decisio, num à die datæ vel à die promulgationis.

Quo

Quo ad primum videtur dicendum, quod sufficiat simplex huius indultus notitia; nec requiratur eius publicatio in hoc Regno, à qua haberetur scientia Idq; ex eo, nam quando priuilegium re-
 2 dundat in priuilegiati commodum tunc
 3 sufficit simplex eiusdem notitia, vt ex
 4 doct. Bart. in l. omnes populi. num. 37.
 5 vbi ceteri scribentes. ff. de iustitia, & iu-
 6 re colligitur.

Immo eo loci tradiderunt quod qui
 7 bannitum capit debet habere præmiū
 8 à statuto promissum quāuis statuti dis-
 9 positionem ignorauerit, vt per Crotum
 10 in d. l. omnes populi. num. 127. etsi ca-
 11 nonistæ in cap. cognoscentes. extra. de
 12 const. varia dixerint, de quo per Eru-
 13 ditissimum Menoch. in lib. 2. de arbitr.
 14 ind. cent. 2. q. 185. per totum, & talis
 15 conclusio fundata iacet sub præcitata
 16 ratione, ergò multò magis, quādo quis
 17 habet notitiam priuilegij dicendum est
 18 quòd priuilegium in priuilegiati bene-
 19 ficium vires capit à die datæ nō autem
 20 à die promulgationis.

Subdamus quod si quis huius indul-
 21 tus beneficio certus est ad quid requi-
 22 ritur publicatio cum certus certifican-
 23 dus nequaquam sit. c. eum qui certus de
 24 reg. iur. in 6. l. 1. §. fin. ff. de act. empti.
 25 cum alijs coaceruatis per Menoch. lo-
 26 co, & casu præcitatis. num. 16.

Pro cuius fundamento possumus vl-
 27 terius adducere. Quod quando denun-
 28 ciatio non est de substantia nō est opus
 29 citationem exercere, cum sufficiat sola
 30 notitia secundum Bal. in c. 1. col. pen. de
 31 milite vass. qui cont. est, cum ea requi-
 32 ratur dumtaxat, quæ dum potest haberi
 33 sufficit, quod fiat etiam si citationis
 34 actus esset nullus. glo. vbi Doct. in l. 1. ff.
 35 de fer. vbi Bald. inquit, quod quando
 36 citatio fit ad effectum inducendi scien-
 37 tiam quamuis ea nulla sit tamen valet
 38 comparatio. eum sequitur Felin. in c.

39 illud. col. 4. de præscript. quos recenset.
 40 Affl. noster. in decis. 2. numer. 7. eaque
 41 quando requiritur ad simplicem scien-
 42 tiam si omittatur actus inde nō fit nul-
 43 lus ad tradita per eundem Affl. in tract.

Prothom. in §. 2. col. 2. vers. sed pone, &
 per lo. Vinc. de Anna in alleg. 58. ex
 quibus inferatur, quod citatio si in actu
 9 in quo de eius substantia non requiritur
 interponatur non reddit actum vitio-
 sum, & nullum. l. 1. in princ. C. de rei vx.
 act. glo. in l. vinum. ff. si cert. pet. eadē
 glo. in §. multis. inst. de libert. per plura
 comprobatur Romanus. in consil. 497. nu.
 5. vers. 3. Peregr. in tract. de fideicom-
 10 mis. art. 2. num. 21. & Glosa Paris. in §. 1.
 11 glō. 4. num. 69. & in tit. 2. glo. 1. nu. 94.

Propter quam rationem actus, in quo
 stipulatio non erat necessaria, sed inter-
 10 ponitur, at minus sollempniter non in-
 ualidatur. l. si stipulator. §. fin. ff. de verb.
 oblig.

Et secundo notatu dignum est, quod
 11 adhibitio testium in aliquo actu super-
 fluè obseruata actum nullum nullatenus
 reddit. l. cum tabulæ. ff. de his quibus vt
 indign. glo. in l. qui cum testamento. §.
 per contrarium. ff. de testam. Felin. in c.
 cum ordinem. col. 3. circa medium. ex-
 tra. de reser. & alij per addentes ad di-
 ctum Romani Consilium recensiti.

Demum quod tempus datæ attendi
 12 debeat allegamus regulā, quod in gra-
 tiosis tempus datæ attenditur. c. capitulum
 S. Crucis de reser. & diximus supra
 in q. 7. num. 17. cum seq. At nulli dubiū
 est, quin hic generalis indultus habeatur
 ad instar Generalis Principis priuile-
 13 gij, vt sæpius demonstrauius, ergò à
 primo ad vltimum concludendum vi-
 detur, quod attendi debeat dies datæ,
 & non dies promulgationis.

Sed his non obstantibus firmiter di-
 13 cendum est, quòd immò à die promul-
 gationis, & non à die datæ incipit pro-
 desse, ex quo sequitur, quod non suffi-
 cit simplex notitia, sed requiritur pu-
 blicatio inde scientia. Quod infra scri-
 ptis medijs probabimus.

Adducitur primo tex in c. 1. extra. de
 postul. Prælat. dum in eo deciditur his
 formalibus verbis, cū Cardinalis idem
 sententiam interdicti præsentibus mul-
 tis sollempniter edidit, ac publicè pro-
 mulgavit, & iterum ibi, nec sit necessa-
 rium

E rium

rium, cum const. solemniter edidit, aut publicè promulgatur ipsius notitiâ: singulorum auribus per speciale mandatum, vel literas inculcare, sed id solû sufficit, vt ad eius obseruantiam teneatur, qui nouerit eam solemniter editâ, aut publicè promulgatâ. Colligitur ergo ex his, quod ad l. obseruantiam exigatur promulgatio ergò requiritur scientia, quæ ab ipsa promulgatione ortum habet, nec sufficit simplex notitia.

14 Secundo affertur maxima, quòd tûc leges valent, quando sunt institutz, & firmatz. c. in istis. 4. distinct. & S. P. inibi admonuit, quod l. tunc instituuntur, cum promulgantur, tunc firmantur, qñ moribus vtentium approbantur, Ergò requiritur promulgatio, inde scientia.

15 Tertio adducitur tex. in §. 1. in auth. vt nouz factz const. dum ibi dicitur, licet factz sint, leges tamen non sunt cognitæ, aut prouincialibus, aut etiam hic non dum fortè propositæ, nulliq; manifestæ, & in eod. tex. rursus ibi, fancimus igitur ex illo nostras constitutiones, quæ pro testamentis sunt valere, ex quo in commune factæ sunt manifestæ, in prouincijs autem ex quo discretæ per Metropolitanas palam factæ sint, vel postea factæ fuerint, quorû imperator reddit rationem ne legum ignorantia, (secundum quod dudum tenuit) testamenta homines facientes videantur præuaricari legem.

16 Quarto adducitur tex. in l. annus. ff. de requir. reis, annus ex inde computandus est, ex quo ea annotatio facta est, quæ vel edicto, vel etiam literis magistratum factis publicè innotuit, inde est, quod leges sacratissimæ, quæ constringunt hominum vitas intelligi ab omnibus debent, vt vniuerso earum manifestius cognito vel inhibita declinent, vel permiffa secentur. l. leges sacratissimæ. C. de leg. Principum enim constitutiones, nec ignorare quemquam, nec dissimulare permittendum. l. constitutiones. C. de iur. & facti ignor. Nam nulli licet ignorare ea, quæ publicè facta sunt

17
18
19 l. si filium. C. de liber. cau. c. qui, & huma-

nis. 12. q. 2. c. licet. 8. q. 1. c. curæ. 8. q. 3. c. alijs per glo. allegatis in c. quod dicitis. 16. dist.

20 Ideò requiritur publicatio vt habeatur scientia, cum publicè positum ignorare non liceat arg. tex. in l. iubemus, in fine. C. de testam. in l. si quis in graui. §. si quis. ff. ad fillan. l. si ignorans. ff. locati. glo. in l. fin. ff. de decr. ab ord. fac.

21 Ad quarum legum ignorantiam vitandam Iureconsultus propterea tradidit formam quæ nam publica manifestatio legis habeat vigorem. in l. sed si pupillus. §. proscribere. ff. de instit. act. inquit proscribere palam sic accipimus: claris literis, vt de plano rectè legi possint, ante tabernam scilicet, vel ante eû locum, in quo negociatio exercetur nõ in loco remoto, sed in euidenti. Literis vtum Græcis, vel Latinis? puto secundum loci conditionem, idq; non propter aliud statuit Vlpianus inibi subsequitur, ne quis causari possit ignorantiam literarum, & non audietur, inquit, certè si quis dicat ignorasse se literas, vel non obseruasse, quod propositum erat, Cum nulli legerent cum palam esset propositum. dixit Boss. in tit. de rapinis. num. 25. cum. seq. de cuius materiæ intellectu videas tradita per glo. in vers. publicè. tex. in c. exceptionem. extra. de except. & in clemen. 1. vers. publicè. de sepult. & his assentitur tex. in l. repetita promulgatione, C. de Episc. & cler.

22 Contra quos l. ignorantibus, quæ pene in dictæ sint habemus tex. in l. fin. ff. de decr. ab ord. fac. dixit Bald. in d. l. leges sacratissimæ. num. 3. Abb. & Berous in d. c. cognoscentes. de const. hic sub num. 51. ille sub num. 10.

Et demum per tex. in l. damus. C. de incest. nupt. in Auth. ibi ex qua. l. fuerit publicè insinuata.

23 Ex quibus videtur dicendum, quod ipsa promulgatio attendenda veniat, & sic resultat, quod requiritur scientia, & nõ sufficit simplex notitia, nam alias attenderetur tempus datæ.

Quæ conclusio sic firmata ex contra-
reso-

- resolutione verior reddetur. Nam non obstat primo id quò diximus, quod quando priuilegium redundat in priuilegiati commodum tunc sufficit simplex notitia, quia respondetur, quod quamuis priuilegium ad alicuius commodum concessum sit, tamen priuilegiato non est acquisitum, nisi sciat concessum, & de eo notitiam habuerit, & secundo debet intelligi de illis priuilegiis, quæ mox vim suam habent, cum ad illos quibus conceduntur perueniunt; hoc est quod deducitur ex. tex. in c. 1. §. ex parte. de conc. præb. in 6. Dum inquit. ex parte verò sua extitit replicatum, quò hæc de illis priuilegijs, & indulgentijs (æquitate suadente) debent intelligi, quæ vim suam habent mox, cum ad illos quibus conceduntur perueniunt, & comprobatur ex tex. in c. si tibi, de præb. in 6. ibi donec eam ratam habueris, & rursus ibi, notificata collectione, & demum est tex. in l. fin. C. de consul. lib. 1. 2. confert tex. in l. absentis. ff. de donat. l. qui absentis. ff. de acquir. possess. cum sexcentis alijs per Menoch. adductis sub nu. 3. loco præcitato.
- 27 Secundo nõ obstat regula, quò certus non est amplius certificandus, nam ex infrascriptis casibus per nos distinctè descriptis ab infracitandorù doct. recollectis facilè demonstrabitur, propterea pro clariori præcitatz regulæ enucleatione, hos casus constituendos esse excogitauimus.
- 28 Quorum primus est, quod aut denunciatio erit de substantia actus, tunc simplex scientia non sufficit, sed requiritur denunciatio. l. denunciaffe. §. quid ergo. ff. de adult.
- 29 Secundus casus, quando scientia est de substantia, sed non denunciatio, & tunc sufficit scientia, & non requiritur denunciatio. l. 1. §. si intelligitur. ff. de adil. edic. l. 1. §. fin. ff. de act. empt.
- 30 Tertius casus, quando denunciatio fit ad certificandum aliquem dumtaxat, & non ad alium finem, & tunc certus certiorari non debet.
- 31 Quartus casus, quando denunciatio

non solum fit ad certificandum aliquem, sed ad alium finem, vt in casu euictionis passæ iuxta tex. in l. emptor, cum materia. C. de eui&. in l. qui absentem. ff. de procur. tunc certus certificari debet, & requiritur denunciatio nedum notificatio.

32 Quintus casus, quando denunciatio tendit ad commodum denunciantis tantum, & tunc necesse est denunciare, nec sufficit simplex scientia.

33 Sextus casus, quando denunciatio tendit ad commodum aduersarij, eiusq; simplicem instructionem tunc non est necesse, quod scienti denunciatur, sed tunc cadit regula, quod certus certificari non debet. Bald. in cap. 1. in fine. si de feudo vassall. interpell. fuer. quo in loco huius conclusionis reddit rationem ex qua sic decernendum putauit, quia in hoc casu sufficit, quò habeatur effectus scientiæ, nec curatur de modo l. quoties. §. si quis nomen. vbi Imola. ff. de hæredib. instit. l. item veniunt. §. à quo. ff. de petit. hæred.

35 Septimus, & vltimus casus, quando sumus in actu dubij, quando non potest discerni, si requiratur scientia, vel sufficiat simplex notitia, & tunc quamuis videatur requiri scientia ad certiorandum tantum secundum Doct. in c. fin. extra. de emptione, & vendit. Bart. in d. l. emptor. nume. 1. C. de eui&. & Bald. in d. cap. 1. in fine, Tamen distinguendum esse arbitramur ex mente Bart. in d. l. denunciaffe. §. quid ergo. num. 2. ff. de adult. & in l. 1. §. fin. ff. de act. empti.

36 Quod quando denunciatio fit solum ad hoc, vt quis sciat aliquid de præsentis, nec fiat aliquid de nouo tunc requiritur denunciatio. d. §. quid ergo.

Sed quando vltra certitudinem actus requiritur explicatio alterius actus de futuro, quò aliquid fiat tunc requiritur scientia. latè Bart. & alij in l. 2. §. 1. ff. solu. matrim. in l. non solum. ff. de noui opr. nunc. in l. item veniunt. §. petitam. ff. de petit. hæred. glo. & post eam Card. in clem. 1. de appell. Alex. in consil. 24. vol. 4. meminit Præses de Franchis in

decif. 514. num. 7. & iuxta prædicta intelligantur tradita per Bart. in l. quidam decedens. ff. de admin. tut. & in l. nomen. C. quæ res oblig. poss.

37 Ex his plenè discussis decidendum putamus, quod in hoc indultus casu nõ sufficeret simplex notitia, sed requiritur scientia, quæ ex promulgatione saltem necessaria quoad eius obseruantiam, ut differuimus supra latè in q. 7. num. 52.

38 Maximè, quod vnus in indulgentia Principis generali in qua, & si eius respectu statim suum porrigat indultus effectum, siuè esset particularis, siuè generalis, quia quòd iuris est in toto quòd ad partè. l. quæ de tota. ff. de rei vendicatione. l. an pars ff. de relig. & sumpt. fun. latè Accurt. in l. qui scit. ff. de vsur. tamen respectu reorum non à tempore datz, sed à die promulgationis vim suam indulgentia extēdet, ac proderit, de quo per Bellugam in speculo Princ. rubr. 47. de publicatione for. §. sciendum. nu. 15.

39 Alias sequeretur, quod si quis animum delinquendi habuisset, & haberet notitiam indultum esse promulgaturum sub ea spe fortasse deliquisset, non ne absurdum foret asseuerari talem indultus beneficio gaudere decernendum esse? ita quidem, cum dolus in eo non possit controuerti, quin magnus consideretur, aded quòd si sufficeret simplex notitia ad huc indultus beneficio is non mereretur gaudere, sic concludimus ex Bart. doct. in l. contra legem, vbi glo. ff. de leg. & in l. quæro. num. 1. ff. de act. empt. Vbi quærit de q.

40 Quid si quis in palatio continuò versans cognouerit legem etiam factam, sed ad huc non promulgatam, quòd frumentum viliori prætio venderetur, si alicui non certiorato de lege sancita, & propè diem promulganda vendiderit triticum cariori prætio num teneatur ad interesse, & Bart. determinauit, quod sic ratione doli, ac fraudis in tali venditore considerata. Bart. secuti sunt Ang. & Castr. in l. 1. §. fin. ff. de act. empt. Rom. in singulari suo 282. incip. num. quid si. & Dec. in consil. 115. incip. pro

tenui facultate. col. 3. vers. 3. non obstat. Quæ quidem, & si Menoch. in casu sæpius citato. num. 22. intellexerit procedere in cõtractibus bonæ fidei vti æqui, & boni qualitate exuberantibus, ita vt talis venditor non teneatur propalare immò in conscientia tutum esse affirmat ex D. Thomæ autoritate in 2. 2. q. 77. art. 3. relato per Couarr. in cap. peccatù. i. 2. p. arte. §. 4. nu. 6. de Reg. Jur. in 6. quamuis adhuc censeat isthęc omnia denunciare perfectioris hominis esse, actamè, quia inficiari minimè potest, quin is actus sapiat quid fraudis, & doli saltim politicè omnia considerando, propterea Bart. doct. veram putamus siuè simus in cõtractibus bonæ fidei, siuè stricti iuris salua pace Menochij, viri quidem eruditissimi, & de civili facultate benemeriti.

S Y M M A R I V M.

- 1 **N**um sufficiat publicatio huius indultus facta in hac Ciuitate, an verò requiratur promulgatio in prouincijs.
- 2 In const. S. P. sufficit vnica publicatio generalis secundum Io. And.
- 3 In const. Principis publicatio etiam in prouincijs est facienda.
- 4 Ratio diuersitatis adducitur, sed ea refellitur. num. 5.
- 6 Papa constituit Archiepiscopum, & Episcopum in Ciuitate, & prouincijs.
- 7 Papa discurret prouincias representatiuè per Episcopos, & Archiepiscopos.
- 8 Qui per alium facit per se ipsum facere videtur.
- 9 Quando ius canonium nil disponit standū est iuri civili.
- 10 Quod requiratur publicatio in prouincijs comprobatur per auctorem nonem medijs, vt in num. 11. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
- 21 Alternatiua natura est cadere inter diuersa in intellectu, sed similia in qualitate.
- 22 Vna determinatio respiciens plura determinabilia debet æqualiter determinari.

Con-

- 23 *Conclusio desuper firmata sub num. 10. vti communior recensetur.*
- 24 *Adducitur decisio Almi Senatus Neapolitani.*

QVAESTIO X.

Num requiratur promulgatio indultus in Prouincijs.

X proxima quæst. præcedenti ex oritur altera quæstio, num sufficiat huius indult^o publicatio in hac felicissima vrbe

emanata, an vero requiratur, vt etiam promulgetur in prouincijs huius Regni?

- Et videretur distinguendum ex mēte Io. And. in data lib. 6. vbi glo. quod aut loquimur in const. S.P. & tunc sufficit vnica publicatio generalis facta Romæ, aut vero in const. Principis, & tunc necessaria sit publicatio in prouincijs, cuius distinctionis rationem afferebat inquiring, quod Papa non discurrit prouincias, sicut Imperator, inde videtur, quod sufficiat vnica publicatio, & generalis.
- 5 Hanc tamen rationē respuunt Abb. & Berous in cap. cognoscentes, hic sub nume. 52. ille sub nume. 2. vers. sed pulchrum dubium est, extrâ. de constit. afferentes non esse veram Ioannis Andree opinionem, qui dicebat, quod Papa non discurrit per Prouincias, immò quod discurrit per prouincias, quia in qualibet prouincia Archiepiscopum, & in qualibet Ciuitate Episcopum constituit, cap. 2. & per totum. 99. dist. & per totum, 22. dist. qui dum S. P. viçes ge-

8 runt eum representant, & sic Papa videtur prouincias discurrere, cum qui per alium facit per se ipsum facere videtur. l. 1. §. deiecisse. ff. de vi, & vi arm. cum similibus.

Eam secundo reprobarunt concludentes, si certi iuris esse fatetur Io. And. const. ab Imperatore factas ligare à die publicationis factæ in prouincijs, vt inferius vberimè de iure fundabimus, quare contrarium erit statuendum in S. P. in quo si constat de iure canonico nedum contrarium iuri ciuili non esse decretum, immò nil esse decisum, quare iuris ciuilis dispositioni nos reddi conformes recusamus? Sequitur pro inde subnectendam regulam, quod standum erit iuri ciuili. c. 1. & 2. cum ibi notatis, extrâ. de noui oper. nunc. At de iure ciuili attenditur publicatio facta in prouincijs, vt ex sequentibus liquebit, ergo siue simus in const. per summum Pontificem promulgata, siue in constitutione per Principem emanata, Concludendum, quod attendi debeat publicatio facta in prouincijs, quam conclusionem conabimur, vt veram demonstrare.

- 11 Primo per tex. in §. 1. in auth. vt factę nouæ constitutiones post insinuationes earum post duos menses. Cuius tex. verba hoc in loco transcribere voluimus. Inquit enim Imperator, sancimus igitur ex illo, nostras constitutiones, quæ pro testamentis sunt valere, ex quo in commune factæ sunt manifestæ. in prouincijs autem ex quo discretæ per metropolitans palam factæ sunt, vel postea factæ fuerint, Ne legum ignorantia (secundum quod dudum tennit) testamēta homines facientes videantur prauaricari legem, vt autem apertius ad huc causa declaretur sancimus si scripta fuerit aliqua. 1. hanc post duos mentes dati ei temporis valere, & in Republica tractari siue in hac felicissima ciuitate, siue in prouincijs post insinuationem sufficienti hoc tempore omnibus manifestū eam constituere, & tabellionibus eius cognoscentibus virtutem, & subiectis agnoscentibus, legemque scribentibus.

Hunc

- Hunc tex. ponderemus primo ibi, in prouincijs autem. secundo ibi, siue in hac felicissima Ciuitate, siue in prouincijs post insinuationem, ergo insinuatione est necessaria ad finem ligandi, & vt colligitur est necessaria fieri in ciuitate, & in prouincijs. Tertio in principio eiusdem tex. dicit Imp. Sancimus igitur ex illo nostras constitutiones, quæ pro testamentis sunt valere, ex quo in commune factæ sunt manifestæ. Modo inferatur, vult Imperator, quod constitutiones sint in commune factæ manifestæ, quando l. sunt promulgatæ in ciuitate non sunt effectæ manifestæ in prouincijs, quod demonstrat, idem Imperator, Dum inquit, in prouincijs autem ex quo discretæ sunt per metropolitas palam factæ sunt, vel postea factæ fuerint, ergo requiritur publicatio in prouincijs. Id idem colligitur ex princ. d. tex. Dum Imperator ait, quia licet factæ sint leges tamen non sunt cognitæ, aut prouincialibus, aut etiam hic non dum fortè propositæ, nullique manifestatæ, modo sic, dum loquitur per dictionem alternatiuam, aut, innuit, quod tam in ciuitate, quam in prouincijs est facienda promulgatio, nam quamuis alternatiuæ natura ea sit cadere inter diuersa in intellectu, sed similia in qualitate, vt dixit Bald. in l. 4. C. de collat. Tamen quâdo vnico verbo regitur, & vnica ratione determinatur debet recipere æqualem determinationem ex regula, quod vna determinatio respiciens plura determinabilia debet æqualiter determinari l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pup. meminit huius regulæ, integerimus Anna filius in cons. 37, nume. 1. Et sic ex hoc tex. probatum est, quod publicatio sit facienda in prouincijs.
- 13
- 14
- 15
- 16
- Adducitur 2. tex. in §. fin. in d. auth. vt nouæ factæ constitutiones, dum scriptum per Imp. reperitur in hunc modum, quæ igitur placuerunt nobis, & per hanc sacram declarata sunt. l. præceptis proprijs sua eminentia omnibus faciat manifesta, & qui in hac maxima Ci-

uitate, & qui foris inhabitant, quatenus omnibus fiat palam, quæ à nobis pro omnium cautela sancita sunt.

Defluit inde, quod dum requirit Imper. præcepta omnibus fieri manifesta, & his qui in ciuitate, & his qui foris inhabitauit, quod non sufficiat publicatio facta in Ciuitate, sed requiritur facta in prouincijs, quod quidem illa verba, & his qui foris sunt collectivè demonstrant.

- Tertio offertur tex. in c. 1. extrâ. de postulatione Præl. eum duplici in parte pensando, primo ibi. cum Cardinalis idem sententiam interdicti præsentibus multis sollempniter edidit, ac publicè promulgauit, secundo ibi. Nec sit necessarium, cum constitutio sollempniter editur, aut publicè promulgatur ipsius notitiam singulorum auribus per speciale mandatum, vel literas inculcare, sed id solum sufficit, vt ad eius obseruantiam teneatur, qui nouerit eam sollempniter editam, aut publicè promulgatam. Tertio ibi canonica tradat auctoritas, quod eis non facilè facultas credendi tribuitur, cum idem penes illos in suis regionibus actum fuerit, & receptum, ponderetur verbum illud in suis regionibus. Quarto, & vltimo ibi cum nos terram totam Regis ipsius subijci mādauerimus interdicto, & Card. nostrum interpretatus mandatum in terram illam sententiam promulgauerit, quæ Regi tunc temporis adhærebat, & infra.

- Quarto allegatur tex. in c. quod dicitis. 16. dist. vbi S. P. per hæc formalia verba inquit, quod dicitis, neque Sardicense Consilium, neque decreta alia vos habere Sanctorum Patrum, vel recipere non facilè vobis facultas credendi tribuitur, maximè cum Sardicense Consilium, quod penes vos in vestris Regionibus actum est, & omnis Ecclesia recipit, qua ratione conueniat, vt hæc Sancta Constantinopolitana Ecclesia abijceret, & (vt dictum est) non reciperet.

- 18
- 19
- Quintò eademmet conclusio fundatur ex tex. in c. cum singula. de præb. in 6. ibi,

6. ibi, dum ait, circa eos autem, qui plures prioratus, vel Ecclesias huiusmodi nunc detinent prouidemus, vt intra mensem, postquam præfens constitutio peruenerit ad eosdem, & quæ sequuntur. ex quo reassumit Glosa, quod non currit tempus, nisi a die publicationis etsi non peruenerit intra duos menses adhuc tempus non currit.

20 Sexto id colligitur ex tex. in §. 1. in in auth. vt in priu. dom. sacra misteria non fiant. ibi, si autem, & aliquos contingat tale aliquid in suis habere domibus sciant, quod nisi intra tres menses, ex quo hæc. l. insinuata fuerit, hæc correxerit &c.

21 Septimo adducitur tex. in c. quia in cunctis. Circa medium. de conc. præb. in 6. dum in eo statutum conspicitur, nec obstat, quod l. seu constitutio, & mandatum nullos astringunt, nisi postquam ad notitiam peruenerint eorundem, aut nisi post tempus intra quod ignorare minime debuissent &c.

Hæc notitia non poterit haberi, nisi per promulgationem in prouincijs factam, ergo requiritur publicatio in prouincijs.

22 Octauo adducitur tex. in c. nouerit. extrâ. de sent. excom. vbi S. P. per formalia verba inquit, nisi ea de capitularibus suis intra duos menses post huiusmodi publicationem sententiæ fecerint amoueri, ex quo inferatur, quod const. ligat à die publicationis, vt per eum tex. dixit glo. in vers. duorum mensium, & in vers. spatium præscriptum. tex. in in cap. super specula. extrâ. ne cler. vel mon.

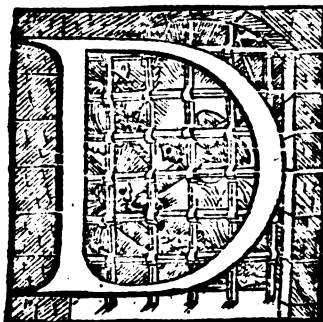
23 Nono, & ultimo, quod requiratur publicatio in prouincijs expendimus tex. optimum in §. sint igitur. in auth. vt neque miles, neque Feder. in quo dicitur, sint igitur omnes scientes, qui milites, aut fæderatos aliquos in suis habent domibus, aut possessionibus, aut qualitercunque obseruantes, & quasdam eis proprias implentes utilitates, quod nisi intra 30. dierum dilationem computandorum ab insinuatione per loca præfentis no-

stræ dispositionis eos expulerint, &c. si insinuatio est facienda per loca præfentis nostræ dispositionis ergo non sufficit vnica promulgatio, sed requiritur publicatio in prouincijs, hunc tex. citat glo. in vers. anno quarto, quæ hanc tuetur opinionem in data 6. lib. & est à Canonistis cõmuniter recepta, vt ex Abb. Beroo, & alijs liquidò constat, de quo latè differuit Belluga. in Spec. Princ. rubr. 47. de publ. for. num. 15. cum seq. Boss. in tit. de rapinis. num. 22. cum seq. & per Menoch. in lib. 2. de arbitr. ludi. cent. 2. q. 185, per totum eaq; sic interpretata fuit in hoc nostro almo Neapolitano Prætorio in causa Fuluij Caraccioli, vt decisum restatur Præses de Franchis in decis. 360. Ex quibus satis foboratum credimus, ac iuribus fultam hanc præfentem quæstionem, ad tex. modo transeamus.

PHILIPPVS

DEI GRATIA

R E X &c.

ON Fer
dinandus
d Castro,
& Andra
dæ Co-
mes de
Lemos,
& Andra

da Marchio Sarriæ, & Comes
Villalux, & in præfenti Re-
gno prædictæ Regiæ, & Ca-
tholicæ Maieftatis Vice Rex,
Locumtenens, & Capitaneus
Generalis, &c.

Illustribus, spectabilibus,
Ma-

Magnificis, nobilibusque viris, Magno huius Regni Camerario, Prothonotario, Magistro Iustitiario, eorumque Locatenētibus, Sacro Regio Consil. Castris Capuanæ, Præsidentibus, & Rationalibus Reg. Cam. Sum. Regenti, & Iudicibus M. C. V. Scribæ Portionum, seu id officium Regenti, Thesaurario generali, Aduocatis quoq; & procuratoribus Fiscalibus, cæterisq; demum vniuersis, & singulis officialibus, & subditis Regijs maioribus, & minoribus in hoc Regno cōstitutis, & constituendis ad quos, seu quem spectabit, præsentes per uenerint, & fuerint quomodo libet præsentatæ Regijs fidelibus dilectis gratiam Regiam, & bonam voluntatem.

Nuper per Sacram Regiã, & Catholicam Maiestatem fuit expeditum, & nobis trãmissum priuilegium indultus omni qua decet sollempnitate vallatum tenoris sequētis v3.

Philippus Dei gratia Rex Castellæ Aragonum Legionis vtriusque Siciliæ, Hierusalem, Portugalliæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatia, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Va-

lentiæ, Gallatiæ, Maioricarũ, Hispalis, Sardinia, Cordubæ, Corsicæ, Murtiæ, Giennis, Algarbij, Algezire, Gibraltaris, Insularum Canariæ, nec non Indiarum Orientalium, & Occidētalium Insuluram, ac terræ firmæ, Maris Oceani, Archidux Austria, Dux Burgundiæ, Brabantia, Mediolani, Athenarum, & Neopatriæ, Comes Haspurgi, Flãdriæ, Tyrolis, Barcinonæ, Rossilionis, & Ceritanie, Marchio Oristanni, & Goceani. Postquam Diuini numinis benignitate in amplissimi Hispaniarum Regni, aliorumq; possessionem nostro successionis iure peruenimus, postquam etiã exoptatissimas nuptias, matrimoniumque felicissimis auspicijs absoluimus cum Serenissima MARGARITA ab Austria Dilectissima, atq; amantissima nostra coniuge, quæ sanè res celebrata est incredibili quodam Regnorum nostrorum gaudio, vt facile ex cuiusque obsequio inditijsq; cognoscimus, Primum Diuinam bonitatem, clementiamque ad quam omnia referimus ante oculos habuimus, illiq; quibus potuimus

pro nostra fragilitate gratiarum actionibus satisfacimus, deinde quò eadem felicità, quò summopere exoptamus vniuersa procedant. Visum est, vt in omnes nobis subditos benignitas, & clementia nostra propagetur, quam cum multi experti fuerint, & plurimis à nobis gratijs, ac beneficijs diuersis in locis cumulati hilari animo exultent, eandem nimirum munificentiam nostram duximus ostendendam erga fidelissimum Nostrum ceterioris Siciliae Regnum, cuius in nos adeò præclara merita, grataq; obsequia existunt, vt illud in primis singulari beneuolentia, & amore prosequamur, eiusque commodo ornamento, & felicità ex animo prouideri cupiamus. Volumus itaq; vt exules, nec non qui in custodijs, ac vinculis detinètur in eodem Regno iucundissimis nostri Regni auspicijs, & omni pietate perfruantur.

Huc vsque visum nobis est aliquid pertractandi non fuisse locum, ex quo materia non suggerit quicquam differendi, etsi quid fortasse ponderari potuisset circa causas, ex quibus Rex noster inuicissimus motus sit hunc generalem indultum huic Regno concedere, de quibus, cum superius in q. latè disserui-

mus hoc in loco non licet repetere, ideo his contenti ad vltiora progredi constituimus.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**rinceps est solutus legibus.
- 2 **P**rinceps debet viuere secundum leges.
- 3 **P**rinceps est Dominus legis, immò maior ipsa l. mortua, & ipsa consuetudine.
- 4 **P**ar est potestas l. mortua, & viua contrahentis, & consuetudinis.
- 5 **P**rinceps non dicitur dominus morum, nec est absolutus à dictamine rationis.
- 6 **P**rinceps habet plenitudinem potestatis.
- 7 **P**rinceps non presumitur velle vti plenitudine potestatis.
- 8 **P**rinceps non debet vti plenitudine potestatis, nisi ex magna causa.
- 9 **P**rinceps si vteretur plenitudine potestatis absq; causa peccaret.
- 10 **P**rincedis dispensatio absq; causa potius dissipatio, quam dispensatio appellatur.
- 11 **P**resato casu non diceretur plenitudo Maiestatis, sed tempestatis.
- 12 **P**rinceps num absque causa possit rem alicui auferre.
- 13 **P**rinceps poterit derogare iuri illius, quò habet ius in spe.
- 14 **P**rinceps non presumitur velle vti plenitudine potestatis, quando actus valet de per se secundum potestatem ordinariam.
- 15 **A**ctus qui potest fieri duplici ex potestate si simpliciter fiat intelligitur factus ex ea potestate ex qua substineri potest.
- 16 **P**rinceps tunc videtur velle vti potestate absoluta, quando actus non poterat aliter valere, nisi ex potestate absoluta.
- 17 **L**imitatur nisi errauerit in facto.
- 18 **I**n his casibus videtur omnia facere ex certa scientia.
- 19 **P**rinceps quando ex certa scientia concedit non est necesse facere mentionem de aliquo iure.
- 20 **P**rincedem exprimere se velle vti potestate absoluta, vel gerere actum supra potestatem absolutam paria sunt, ac se opponeret clausulam non obstante.

F Taciti,

- 21 Taciti, & expressi eadem est virtus.
- 22 Potestas absoluta est arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta, nullisque publici iuris regulis limitata.
- 23 Princeps videtur velle vti plenitudine potestatis quando concedit cum clausula motu proprio, & de ratione num. seq. 24.
- 25 Duo sunt potestates in Principe.
- 26 Contra hunc in dultum motu proprio concessam nihil opponi potest.
- 27 Nec potest dici, cur ita facis?
- 28 Factum ex certa Principis scientia non debet in dubium reuocari.
- 29 Dispensatio facta cum clausula, Motu proprio, includitur sub regula quicquid Principi placuit h. habet vigorem.
- 30 Concessio facta ex certa scientia aequiparatur clausula de plenitudine potestatis.
- 31 Princeps concedens cum clausula, ex certa scientia, presumitur velle.
- 32 Princeps concedens cum clausula, ex certa scientia presumitur velle vti potestate absoluta.
- 33 Clausula ex certa scientia supplet defectum solemnitatis, sed non substantia- lia.
- 34 In Principe disponente si inest voluntas maior inest potestas.
- 35 Duo sunt quae perficiunt actus humanos secundum Boet. voluntas, & potestas.
- 36 Voluntas, & autoritas canonizat actus humanos.
- 37 Scientia, voluntas, & potestas actui humano tradunt essentiam secundum Arist.
- 38 Voluntas, & potestas Principis perficiunt concessionem.
- 39 In concessione per Principem facta cum clausula, motus proprius concurrens potestas, & voluntas.
- 40 Secus autem si clausula praedicta omissa foret.
- 41 Ex concessione cum clausula motus proprius oritur praesumptio nedum voluntatis, sed quoque concessionis.
- 42 Clausula motus proprius tollit omnem subreptionem.
- 43 Clausula motus proprius sufficit pro verificatione narratorum.
- 44 Contra assertionem factam motu proprio probatio non admittitur.
- 45 In Principe concedente cum clausula motus proprius praesumitur iusta causa concedendi etiam in beneficium privati.
- 46 Iusta causa non praesumitur concedendi in concessione facta ad partis instantiam, & de ratione num. 47.
- 48 Rescriptum quando est contra ius praesumitur per importunitatem concessum, redditurque suspectum de falso.
- 49 In concessione facta motu proprio secus erit dicendum.
- 50 Clausula motus proprius reddit causam fauorabilem.
- 51 Concessio motu proprio facta est gratis.
- 52 Gratia plenissimam debet recipere interpetitionem.
- 53 Actus procedens a mera Principis liberalitate latissime est interpretanda.
- 54 Vbi est motus proprius, ibi mera liberalitas.
- 55 Propositum cuiuslibet nobilissimi debet esse, ut in donis crescat, & non decre- scat.
- 56 Concessa per Principem, & si magna sint parua tamen sunt iudicanda.
- 57 Donationes Principum non sunt commen- surandae ad merita.
- 58 Regia donatio est amplianda.
- 59 Indultus hic motu proprio concessus latissime est interpretandus.
- 60 Indultus hic, si restrictioni locus erit, re- stringendus prout iuri congruum erit.
- 61 Clausula motus proprius aequiparatur clausula non obstantibus.
- 62 Clausula motus proprius aequiparatur clausula ex certa scientia.
- 63 Clausula motus proprius, & ex certa scientia habentur vti excessiva & excedentia.
- 64 Princeps concedens ex certa scientia potest supra ius contra ius, & extra ius.
- 65 Princeps potest omnia, & super omnia.
- 66 Princeps potest mutare quadrata rotundis.
- 67 Omnis legis potestas est in pectore Principis.
- 68 Princeps sicut potest solus concedere legem eodem modo potest concedere privilegia nemine citato num. 69.

Clau-

- 69 Clausula ex certa scientia habet eandem vim quam habet clausula de plenitudine potestatis.
- 70 Inhabilitas impetrantis non tollitur per clausulam motus proprii, secus vero per clausulam ex certa scientia.
- 71 Inhabilitas quae descendit ex iure positiono num tollatur, & nam. seq. 72.
- 73 Princeps motu proprio concedens dignitatem videtur abstergere omnem maculam.
- 74 Sacrilegius instar est dubitare an is quem Imperator elegerit dignus sit.
- 75 Clausula motus proprii secundum aliquos non operatur dispensationem, nisi duob. concurrentibus nam. 76. & 77.
- 78 Clausula ex certa scientia num operatur dispensationem.
- 79 Infamis assumptus per Regem in Consiliarium dicitur fama restitutus.
- 80 Princeps censetur dispensare omnemque abstergisse maculam.
- 81 Num quid procedat nectum in Principe seculari, verum in S. P. & nm. 82. 83. 84.
- 85 in concessione facta ex certa scientia num requiratur causa cognitio.
- 86 Bipartita receditur in praedicta q. opinio.
- 87 Princeps ignorans non videtur cum inhabili dispensare.
- 88 Clausula ex certa scientia nihil operatur secundum aliquos, nisi interveniat causa cognitio.
- 89 Princeps quando ex certa scientia concedit videtur de facto informatus.
- 90 Princeps quando ex certa scientia, vel plenitudine potestatis concedit non astringitur ad causa cognitionem.
- 91 Princeps ex certa scientia, vel potestatis plenitudine concedens non obligatur ad nocendum illos, quibus potest praevind. inferri.
- 92 Num conclusio procedens procedat etiam in inferiore a Principe, & nm. 93.
- 94 Princeps non potest recognoscere superiorem de facto.
- 95 Possessio cuius initium non extat memoria in contrarium habetur loco privilegii etiam in Principi reservatis.
- 96 Clausula motus proprii nunquam tollit ius tertium secus vero clausula ex certa scientia.
- 97 Subneclitur ratio & ratio rationis sub nu. 98.
- 99 Clausula ex certa scientia facit cessare defectum intentionis.
- 100 Clausula motus proprii tollit vitium subreptionis, sed non tollit defectum intentionis.
- 101 Clausula motus proprii non tollit qualitates intrinsecas, & de rōe sub nu. 102.
- 103 Motus proprius nunquam tollit falsam causam.
- 104 Causa falsa, quando est causa finalis dispositionis vitiat dispositionem.
- 105 Taciturnitas non est casus ita odiosus, sicut expressio falsi.
- 106 Aliud est suppressere, & aliud exprimere.
- 107 Iura non ardeant Principem ad exprimendam beneficia impetrantis.
- 108 Nocet magis falsa locutio, quam silentium.
- 109 Clausula motus proprii tollit vitium subreptionis et in concessionibus inferiorum.
- 110 Concessio facta cum clausula motus proprii latissime est interpretanda.
- 111 Limitatur nisi in alterius redundet praevind. iudicium.
- 112 Gratia concessa motu proprio de praebenda vacante intelligitur de pinguisi si plures vacaverint.
- 113 Quid si ad partis postulationem.
- 114 Privilegium quando est in alterius praevind. iudicium erit odiosum, & proinde restringendum.
- 115 Concessio facta cum clausula motus proprii non facit gratiam latiore si immutaretur proprius verborum significatus.
- 116 Num appellatione beneficii comprehendatur sub literis motu proprio concessis, quod non sonat in nomen beneficii.
- 117 Indultus iniquitatem sapiens alicui motu proprio concessus num in concessione avarium retorquetur.
- 118 Retorquutio non habet locum in iure non concessio ad partis postulationem.
- 119 Haeres infra tempus conficiendi inuentarium, et si non possit conveniri a creditoribus hereditariis, poterit debitorum hereditarios convenire.
- 120 Ratio praedictae decisionis assertur.
- 121 Retorquutio iuris quando sit faciendae, traditur per auctorem distinctionis.
- 122 Indultus hic generalis num dicatur clausus in corpore iuris.
- 123 Lex impressa de clausula in corpore iuris.
- 124 Privilegium concessum alicui motu proprio lite pendente extenditur etiam ad litem pendentem.

- 126 Num quis rti possit priu. per Principē
motu proprio c oncesso lite pendente.
- 127 Reconciliatur Doct. opinio per auctore
ex mente Specul.
- 128 Leges generales non trabuntur ad iter
pedētes, nisi specialiter dicatur n. 129.
- 130 Motus proprius excludit diligentiam
processus.
- 131 Inter duos expectantes eiusdem data
preferitur habēs gratiā motu proprio.
- 132 Differt gratia concessa motu proprio ab
ipsa gratia simplici.
- 133 Habens canonicatum cum ambitione nū
preferatur habenti canonicatum sine
ambitione.
- 134 Clausula motus proprij supplet defe-
ctum etatis.
- 135 Impetrans debet esse etatis perfecta tā
tempore vacationis, quā tēpore date.
- 136 Quid autem si gratia fuisset facta motu
proprio.
- 137 Quid in gratia concessa cum clausula
ex certa scientia, vel non obstantibus.
- 138 Paria sunt aliquid fieri ex certa scien-
tia, vel cum clausula non obstantibus.
- 139 Clausula motus proprij non poterit ter-
tio praeiudicare.
- 140 Princeps censetur concedere absq; ter-
tij praeiudicio.
- 141 Concessio facta duobus primus prefer-
tur, quamuis 2. concessio fuerit facta
cum clausula motus proprij.
- 142 Quid si fuerit facta hac 2. concessio cum
clausula non obstante primaeva conce.
- 143 Princeps num censeatur alicui conce-
dere in tertij praeiudicium cum clau-
sula ex certa scientia.
- 144 Duplex recensetur in hac q. per aucto-
rem opinio.
- 145 Pro q. resol. auctor subtiliter distinguit.
- 146 Princeps faciens aliquid in tertij prae-
iudiciū censetur velle cū modico eius
praeiudicio.
- 147 Clausula motus proprij non subintelli-
gitur in rescripto, nisi exprimat. &
num. 148.
- 149 Clausula motus proprij num possit pro-
bari per testes.
- 140 Bisaria adducitur opinantiū sententia,
- 151 Dictio, tñ, unum includit alijs exclusis.
- 152 Clausula motus proprij est fundata su-
per negatiua coarctata loco, & tēpore.
- 153 Negatiua est impossibilis ad probandū.
- 154 Negatiua est nimis difficilis.
- 155 Priuilegium semper praesumitur con-
cessum ad partis postulationem.
- 156 Priuilegium concessum omnibus Eccle-
siis praesumitur cōcessū motu proprio.
- 157 Subiungitur ratio mentionati dicti.
- 158 Subnectitur limitatio non spernenda.
- 159 Par est probatio testium, & instrumen-
torum.
- 150 Clausula motus proprij non recensetur
per glo. in c. 1. de censibus in 6.
- 161 Clausula ex certa scientia probari po-
test etiam per testes.
- 162 Adicitur rationis diuersitas quare
aliud in clausula ex certa scientia, &
in clausula motus proprij.
- 163 Praecedens rationis diuersitas subtili-
ter considerata refellitur.
- 164 Stante paritate rationis idem est statuē-
dum ius.
- 165 In exorbitantibus nō est licita extensio.
- 166 In fauorabilibus de iure permittitur
extensio.
- 167 Plures per auctorem constituuntur ca-
sus per q. explanatione.
- 168 Quando agitur de probatione scripturae
eiusq; qualitatis, vel tenoris admittit
probatio nedum per scripturas, verū
quoque, & per testes subnectitur ra-
tio num. 169.
- 160 Quid si tractatur de probanda conce-
sione cum clausula motus proprij, &
ea non apparente.
- 171 Quid in Principis rescripto, & quod in
rescripto inferioris non habentis pote-
statem dispensandi.
- 172 Redditur ratio diuersitatis casuum pra-
missorum.
- 173 Coniugium carnale aequiparatur con-
iugio spirituali.
- 174 Collatio Ecclesiae num possit probari per
testes.
- 175 Clausula ex certa scientia potest proba-
ri per testes.
- 176 Colligitur diff. inter clausulam motus
proprij, & clām ex certa scientia.
- 177 Geminatum rescriptum operatur clau-
sulam ex certa scientia.
- 178 Rescriptum geminatum operatur clau-
sulam

- fulam; motus proprij.
- 179 Rescriptum geminatum operatur clausulam motus proprij si in 2. rescripto sit mentio de primo.
- 180 Tex. in c. constitutus. extrà. de rescript. declaratur.
- 181 Tex. in d. c. constitutus num procedat favore iuramenti.
- 182 Tex. in d. c. constitutus num procedat, quando tractatur de præiudicio tertij.
- 183 Actus geminatus præsupponit reiterationem.
- 184 Actus reiteratus præsupponit deliberationem.
- 185 Actus geminatus reddit dispositionem actus efficaciorum.
- 186 Geminata propositio nullo modo coarctari potest.
- 187 Geminatio verborum ostendit maiorem voluntatem disponentis.
- 188 Geminatio est magni effectus.
- 189 Geminatio æquiperasur clausula non obstante.
- 190 Rescriptum geminatum operatur clausulam motus proprij.
- 191 Confessio geminata facit cessare exceptionem non numeratæ pecuniæ.
- 192 Quid autem respectu tertij.
- 193 Geminata ratificatio facit cessare tex. in l. 2. C. de rescid. vend.
- 194 Consensus debet esse certus determinatus, & particularis.
- 195 Ratificans v̄t deliberatè contraherere.
- 196 Tex in d. l. 2. num procedat in cõtractu geminatè ratificato si appareat de læsione.
- 197 Cautio sine causa est omnino in efficax.
- 198 Cautio geminata obligat. & subnequitur ratio num. 199.
- 200 Cautio geminatum obliget, si obligatio est naturalis tantum.
- 201 Obligatio naturalis nũ pariat actionẽ.
- 202 Pactum nudum nũ indicat obligationẽ.
- 203 Obligatio nãlis geminata parit actionẽ.
- 204 Pactum nudũ geminatũ parit actionẽ.
- 205 Differt quid confirmari ex certa Principis scientia, vel in forma communi.
- 206 Concessio facta ex certa scientia confirmat actum ex senullum.
- 207 Confirmatio facta in forma cõi validat

actum validum tantum.

- 208 Princeps quando præsumitur concedere ex certa scientia in forma speciali, & quando in forma communi.
- 209 Princeps tunc ex certa scientia, & in forma speciali præsumitur confirmare, cum plenè informatus de facto, eiusq; circumstantijs concedit.
- 210 Tenor rei cõfirmatæ qñ est insertus Princeps cõfesset in forma speciali cõcedere.
- 211 Quæ animi sui destinatione agenda sunt nõ possunt p̄fici, nisi vera, & certa scia.
- 212 Confirmatio subreptitia non valet etiã cõcessa cum clausula ex certa scientia.
- 213 Clausula ex certa scientia nil operatur in his, quæ sunt facti, & in his quæ Princeps præsumitur ignorare.
- 214 Clausula ex certa scientia suum porrigit effectum in his, quæ sunt iuris.
- 215 Et ratio huius cõclusionis subiungitur.
- 216 Confrmatio facta cum clausula motus proprij censetur facta in forma speciali.

TEXTVS

Hoc igitur generali decreto
Regia autoritate nostra
Motu proprio.

CAPVT I.

Vm ergò inuictissimus Rex noster, idemq; prudentissimus legis lator in hoc generali indultu motu proprio decernat, eaque sit vsus clausula, necessarium esse duximus, vt de clausulæ prædictæ effectibus hoc in loco pertractemus.

Quamobrem id in primis annotandum esse, censemus, quod Princeps licet sit solutus legibus. l. Princeps. ff. de legibus. c. innotuit. extrà. de electione. c. proposuit. de conc. præb. §. fin. in auth. de consul. Tamen secundum eas viuere debet. l. digna vox. C. de leg. l. ex imperfecto. ff. de leg. 3. §. fin. in lit. quibus n. od.

- mod. test. in fin. c. iustum. § dist. c. non liceat. 12. q. 2. c. cū omnes. de const. in 6.
3. Et quamuis dicatur dominus legis immò maior ipsa lege, ipsa in quam lege mortua, & consuetudine. l. vniuersis. C. de precib. Imp. offer. & derogat ipsis secundum Bald. in c. 1. de his qui feudum dare poss. Affl. in decis. 309. num. 16. per quæ interpretationem debet recipere regula illa, quam dicimus, quod par est potestas. l. mortuz, & viuz, contrahentis, & consuetudinis. de qua in l. 1. vers. cum enim. C. comm. de leg. & in rubr. C. de decr. decur. ordin. lib. 10. Lucas de Penna in l. 1. col. 6. C. de impo. Luc. de scr. lib. 10.
5. Tamen non dicitur dominus Morū, nec est absolutus à dictamine rationis, quia est animal politicum secundum Bald. in l. 2. num. 40. C. de seruit. & aqua. plura tradit Alex. in consil. 135. num. 20. & 31. vol. 4. incip. & viso punto.
6. Inde est, quod quamuis Princeps habeat plenitudinem potestatis d. c. proposuit. de conc. præb. & in d. c. innotuit. extra. de elect. Rol. à Valle in consil. 2. incip. in causa num. 170. vol. 2. Tamen non præsumitur velle vti plenitudine potestatis. Innoc. in d. c. innotuit. eum sequitur Ang. in l. bene à Zenone col. 1. C. de quadr. præscr. Bald. in l. testam. C. de test. idē Bald. in proemio feud. col. 2. Abb. in c. ad hæc extra. de rescript. Probus ad Io. Mon. in c. vnico nu. 19. de scism. in 6. Boss. in tit. de Principe n. 193.
8. Immò non debet vti plenitudine potestatis, nisi ex magna causa secundum Innoc. & Ang. in locis propè allegatis dixit Bald. in l. 2. num. 13. C. de sent. ex peric. recit. Alex. in cons. 2. num. 6. vol. 1. Cagn. in l. in totum num. 3. ff. de reg. iur. Abb. in c. 2. extra. de voto. Barb. in consil. 24. incip. clem. vol. 2. & est communis opinio secundum Socc. in consil. 266. nu. 45. incip. in causa quæ vertitur. col. 20. & seq. vol. 2.
9. Qua si Princeps vteretur sine causa peccaret secundum Innoc. in d. c. innotuit, de quo meminit Paris de Puteo in tract. de sind. in tit. de Regum, Principum, & Ducum excellentia col. 2. circa finem, quem recensuit Boss. loco præcitato num. 192.
10. Et si sine causa dispensaret potius dissipatio, quam dispensatio appellanda foret, secundum Archid. in c. consequens. 2. dist. Io. And. in c. de multa. de Præb. & non plenitudo Maiestatis, sed tempestatis esse dicitur, Socc. in consil. 120. num. 14. vol. 3. Soccin. Jun. in consil. 65. num. 60. libr. 2. quos recensuit Molina in lib. 2. de primog. Hispan. cap. 7. num. 51. cum seq.
11. Quare decidere Docti quod absque causa rem alicui Princeps non possit auferre, vt de communi testatur Boss. plures referendo in d. tit. de Principe. num. 190. cum seq. Reiecta contrariorum opinione dicentium posse Principem absque causa rem alicui auferre, vti Baldo placuit in d. l. 2. col. 6. vers. item nota, quod si Papa. num. 39. C. de seruit. & aqua. & Ang. in d. l. bene à Zenone. C. de quadr. præscript. & in l. item si verberatum. §. fin. ff. de rei vend. Dec. in consil. 198. incip. protenui nume. 2. Nisi sit ius in spe nam poterit absque causa illi derogare per Socc. Alex. & Alios in l. gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. posth. Dec. in consil. 390. col. 5. Boss. loco antedicto. num. 198. differuit Gomes. in l. 1. Tauri. num. 11. vers. item.
14. Hoc autem pronunciatum suum rectè vindicat locum si actus potest per se valere secundum ordinatam potestatem arg. tex. in l. si quando. C. de inoff. testamento, secus vero si non posset substineri secundum ordinatam potestatem, nam tunc videtur velle vti potestate absoluta. l. etiã. ff. de bon. lib. idq; ne actus pereat, & vt rescriptum aliquid operetur ad tex. in l. si quando. ff. de leg. 1. & c. si Papa. de priuil. in 6.
15. Pro quo adducimus regulam, quod actus, qui potest fieri ex duplici potestate si simpliciter fiat intelligitur factus ex ea potestate, ex qua sustineri potest. l. 3. vbi scrib. ff. de milit. test. Abb. in cap. nisi essent. not. 2. de præb. Bald. in l. id quod pauperibus. col. fin. vers.

- vers. ultimo queritur. C. de Episc. & cler. Dec. in l. in contrahenda. num. 7. ff. de reg. iur. Hipp. in sing. suo 84. incip. Princeps in dubio. Alciat. in tract. de præsumpt. Regula 3. præsumptione 36. Innoc. in c. cum ex officijs, vbi Felin. nu. 31. vers. 6. conclusio. extra. de præsript. exornauit Molina loco præsmonito. num. 69. versiculo cum enim.
- 16 Secundo limitabitur præsinitata regula, si actus non poterat valere, nisi ex potestate absoluta, & Princeps credens valere ex potestate ordinaria errando
- 17 fortasse in facto concedit. Nam tunc nõ præsimitur velle vti potestate absoluta in præsudicium alterius. arg. tex. in l. nec auus. C. de emanc. lib. in l. 2. §. meritò. & §. si quis a Principe. ff. de quid in loco publ. per Doct. in l. x. factò. ff. de vulg. & pup. & sic intelligi debent tradita per Innoc. in d. s. innotuit. si vero sciens non posse valere nisi ex potestate absoluta concedit, ea tunc præsimitur velle vti, vt actum suum faciat valere. D. l. si quando, & l. quociens. ff. de reb. dub.
- 18 In quibus quidem casibus sciendum, quod cum videatur omnia facere ex certa scientia. l. idem Ulpianus. ff. de excusat. c. eam te. de rescr. in 6. c. 1. vbi notatur. de const. in 6. Non erit necesse
- 19 facere mentionem de aliquo iure. Ioan. Mon. in c. si tibi. de præs. in 6. Panor. in c. 4. de sent. & re iud. late edocuit Felin. in c. cum inter. extra. de except. & ratio.
- 20 Quia paria sunt Principem exprimere se velle vti potestate absoluta, vel gerere actum supra potestatem ordinariã, ac si apponeret clausulam non obstantem, sic Bald. & alij annotarunt in l. si testamentum. C. de testam. Adeò vti in hoc casu statuenda sit regula, quod in Principe taciti, & expressi eadem sit virtus, de qua in l. 3. ff. de leg. 3.
- 21 Et Princeps quando de plenitudine potestatis disponit, cum nulli sit necessitati subiecta nullis erit publici iuris regulis limitata, cum potestas absoluta teste Baldo in l. 2. nu. 40. C. de seruit. & aqua, sit arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta, nullisque publici iuris regulis limitata, de quo differunt Conarr. in lib. 3. variarum resolu. 6. nu. 8. de cuius Principis potestate disputantes patet esse Altissimo dixit Bald. in consil. 359. vol. 1. per Rotam Flor. recensitus in decis. 88. num. 18.
- 23 Tertio limitabitur, tunc Principem velle vti plenitudine potestatis, cum Princeps concedit cum clausula Motu proprio, Glosa est singularis in vers. elegerit. tex. in cap. ad hæc. extra. de rescr. eam sequitur. Butr. in c. constitutus. cod. tit. per Felin. adductus in c. causam quæ el secundo. num. 7. vers. tertio. extra. de testib. & ratio, quia videtur velle derogare iuribus, quibus obstringi poterat, ne id decerneret, quod proposuerat. Abb. in c. vnico. num. 11. vt Eccles. benef. Duo enim potestates sunt in Principe, vna quæ lege regitur, altera prorsus absoluta, & libera secundum Ioan. Andream in c. ex publico. col. fin. post medium, extra. de conuers. coniug. Cum qua clausula: dum in hoc nostro generali indultu prouisum esse per Regem nostrum. clarè pateat, Nihil aduersus hanc Indulgentiam Motu proprio concessam opponi quidem potest, vt dixit Bald. in proem. decret. col. 4. Nec potest dici, cur ita facis? secundum eundem Bald. in proem. feud. sicuti dicimus in clausula ex certa scientia. Nam non debet in dubium reuocari, quòd factum est ex certa scientia. Bart. in l. conficiuntur. §. codicilli. ff. de iure codicill. Rol. in d. consil. 2. numer. 178. vol. 2. & quando Princeps disponit cum clausula motu proprio talis dispositio includitur sub verbis, quicquid Principi placuit legis habet vigorem. Bald. in tit. de Pace constit. §. libellariz. col. 1. inde contra prædictam clausulam nil potest adduci. Paris. in consil. 46. numer. 43. vol. 3. & in consil. 1. num. 79. & 80. & in consil. 3. nu. 79. vol. 4. Nec tale factum poterit in dubium reuocari. Curt. Sen. in consil. 65. num. 10. Paris. tam in d. consil. 3. num. 70. quam in consil. 5. num. 121. vol. 4.
- 30 Quod quidem non erit negandum. idem enim videmus in concessione fa-

- sta ex certa ſcientia, quæ æquiperatur
 clauſula de plenitudine poteſtatis ſe-
 31 cundum Innoc. in d. c. innotuit. quam ſi
 Princeps in conce. adhibuit facit præſu-
 mi Principem velle. Bald. in l. omnes. in
 princ. C. de præſcript. quadr. ann. ex
 doct. gloſæ in verbo generali tex. in l.
 fin. C. ſi contra ius vel util. publ. Immo
 32 velle vti plenitudine poteſtatis, & abſo-
 33 luta. d. c. ad hæc. de refer. Hinc ſupplet
 defectum ſollemnitatis, quamuis tamen
 non ſuppleat ſubſtantialia. Rota in de-
 cif. 234. in nouis.
- Quæ difficultatem nullam patiuntur,
 ſi quidem in Principe duo ſunt pote-
 ſtates, vt ſupra recensuimus ſub nume-
 23. vna quæ lege regitur, Altera pror-
 34 ſus abſoluta, & libera, & quando Prin-
 ceptis diſponit ſi in eſt voluntas, nulli du-
 bium, quod maior in eſt, poteſtas ideo
 videndum eſt, ſi velit, notatur in c. cum
 ſuper. vbi Dec. not. 4. de offic. deleg.
 Paris. in conſil. 5. nume. 112. & in conſil.
 35 39. num. 18. vol. 1. Nam ſicut duo perfici-
 unt actus humanos ſecundum Boetij,
 poteſtas ſcilicet, & voluntas, hæ enim
 ſunt actuum humanorum radices, & per-
 fectiones ſecundum Bald. in l. omne ver-
 bum. C. comm. deleg. idem in c. eum ſu-
 per Abbacia. extrâ. de offic. deleg. in c.
 ſuper inordinata. de præb. & in c. ad hæc
 extrâ. de appell. meminit D. de Anna
 filius in conſil. 66. nume. 9. & alibi dixit,
 36 quod duo ſunt, quæ omnem actum com-
 municant voluntas, & authoritas cano-
 nizan omne actum humanum, Ind. in
 l. 2. num. 8. C. comm. deleg. & ſi tamen
 Ariſt. dixerit, tria eſſe, quæ actui huma-
 37 no eſſentiam tradunt, nempe ſcientia,
 voluntas, & poteſtas, vt refert Bald. in
 l. cum teſtamentum. C. de iur. & facti
 ignor. cuius meminit Affl. in dec. 305.
 num. 7. ſed ſiue Ariſt. dictum verum cen-
 ſeatur, ſiue illud Boetij, ſemper erit di-
 cendum, quod voluntas, & poteſtas
 ſunt, quæ actus perficiunt humanos, ad
 hoc Doct. expendunt tex. in l. multum
 intereſt, vbi Bald. C. ſi quis alt. vel ſibi. c.
 ex ſtudioſe. extrâ. de præſumpt. not. in
 l. Meſuio. §. alteri. ff. de admin. tut. & in l.
- ſi patruus C. comm. vtriuſq; iud.
 38 Eodem modo concludendum, quod
 voluntas, & poteſtas Principis conceſ-
 ſiones perficiunt, & quando concedit
 cum clauſula motu proprio, ſicut de
 eius poteſtate nõ eſt ambigendum, ita,
 & de voluntate quam in eſſe, & præſumi,
 voluit Bald. in d. l. omnes. in princ. C. de
 40 quad. præſcript. quæ ſi omiſſa foret ſe-
 cus eſſet dicendum. ſic Redoan. ex doct.
 Baldi præcitata in tract. de reb. Eccl.
 alien. vel non. ſub rubr. de authoritate
 Prælati in alien. interponenda. q. incip.
 vnde videntur. numer. 8. ſi mihi. 219. &
 Cæſus Vgo. in tract. de clauſulis nume-
 41 62. verſ. clauſula motu proprio.
- Ex qua quidem conceſſione huiusce-
 modi facta oritur nedum præſumptio
 voluntatis, verum quoque conceſſionis
 ritudo ſecundum Cardin. in clem. 2. q.
 4. de offic. ordin. Tollitq; omnem ſub-
 42 reptionem ſecundum eundem Card. in
 clem. 2. & 4. de præben. Ad eod quod iſta
 clauſula in reſcripto appoſita ſufficiat p
 43 verificatione narratorum. Abb. in cap.
 dudum. de præſumpt. Dec. in conſ. 341.
 num. 5.
- Notandum in ſuper, quod contra af-
 fertionem motu proprio factam non de-
 bet admitti probatio in contrarium.
 Doct. in clem. 1. de probat. vti in alien.
 facta per Papam ponderatur per Felin.
 in c. quæ in Eccleſiarum. col. 25. verſ. li-
 44 mita 5. de conſt. Caſtr. in conſ. 114. vol.
 1. & Rom. in conſ. 436.
- Et horum omnium ea ratio reddi po-
 terit, quia in Principe concedente cum
 clauſula motu proprio, præſumitur iu-
 ſta cauſa concedendi, vt paulõ ante de-
 duximus etiam in fauorem alicuius pri-
 uati. tex. in arg. in l. 1. C. de petit. bono-
 rum ſubl. lib. 10. Rom. in d. conſil. 436.
 verſ. 7. principalis ratio eſt, eum ſecutus
 eſt Marſ. in ſuo ſing. 6. niſi tamen fiat
 46 conc. ad partis inſtantiam, tunc enim
 Princeps potius per importunitatem
 conceſſiſſe præſumitur, quã ex iuſta cau-
 47 ſa. Felin. in d. c. quæ in Eccleſiarum. ver.
 5. de conſt. Decianus in conſil. 341. vol.
 48 3. & ſic cenſetur conceſſio facta, quan-
 do eſt

do est contra ius, secundum glo. in vers. noscatur, tex. in cap. 1. de const. in 6. q. secus dicendum in con. facta motu proprio. Bald. in l. quod favore, num. 4. C. de legib. Abb. in c. accedens, prope finem, extra. de prescr. Felin. in d. cap. causam que. vers. 13. de testib.

Immo, rescriptum contra ius suspectum erit de falso. glo. fin. in d. c. causam que. quam exclamat Abb. in c. ex parte el. 1. in fine. de offic. deleg. tex. est in c. ex parte. de capp. mon. in cap. porrecta. de consir. vtil. vel inutil. plura effundit Felin. in c. causam que. num. 11.

50 Quæ quidem clausula motus proprii constituit, redditq; concessionem favorabilem. c. si motu proprio, & c. si pluribus. de præb. in 6. Quia talis concessio motu proprio facta est gratia, sic S. P. decrevit in d. c. si motu proprio, ibi non ob hoc gratiã huiusmodi, quæ de nostra mera liberalitate processit inuvalidam.

51 voluimus reputari, Inde uti gratia plenissimam debet recipere interpretationem, Idem S. P. in d. c. si pluribus voluit, dum inquit, si motu proprio eam fecerimus, ut tunc fiat interpretatio plenissima eiusdem. Quibus suffragatur tex. in c. dilecti. extra. de donat. tex. in l. beneficiũ ff. de const. Princip. declarat Petr. de Anch. in consil. 295. incip. pro clariori. Ioannes Staphil. de gratijs expectariuis, sub tit. de vi, & eff. claus. vers. subsequenter. num. 29.

52 Et ratio, quia actus procedens à mera Principis liberalitate nemini præiudicans latissimè est interpretandus, licet materia sit exorbitans, & restringibilis secundum Anch. in d. consil. 295. & Staph. in præcitato loco num. 45.

53 Hinc ubi est motus proprius Principis ibi mera liberalitas, arg. tex. in c. 2. de præb. in 6. Ideò latissimè interpretanda in rebus, super quibus latissimam habet potestatem.

54 Propositum enim cuiuslibet nobilissimi debet esse, ut in donis crescat, & nõ decrescat, nam nisi in beneficijs suis creuerit nihil se præstitisse putat, hanc enim sibi quodam modo nobilitas legẽ

imponit, ut debere se, quod spontè tribuit existimet, c. 1. extra. de donat. Staphil. loco nuper adducto. num. 47.

56 Et enim quæ Princeps concessit, & si magna sint parua tamen censi debent. glo. in l. sed etsi suscepit. §. sed. versic. modica. ff. de Iudic.

57 Donationes enim Principum non debent commensurari ad vnguem ad merita, sicut fortè donationes priuatorũ, cum liberalitas, quæ decet Principem suppleat omnia. Barb. in c. sedes. col. 2. extra. de rescrip. Corn. in consil. 144. col. 2. lib. 2. & in l. si donatione. col. 2. versic. ex quo videtur. C. de collat. Decianus in consil. 25. num. 79. vol. 1.

58 Propterea Regia donatio est amplianda. l. fin. C. de præpos. agent. in reb. lib. 1. 2. l. donationes, quas diuus C. de donat. inter vir. & vxor. l. sancimus. §. exceptis. C. de donat. Oldrad. in consil. 252. incip. ad quæstionẽ. col. 2. quos refert. D. meus Fabius de Anna in consil. 62. num. 54. cum seq.

59 Ex his sequitur, quòd dum hæc generalis indulgentia per Regem nostrum Philippum concessa est motu proprio latissimè sit interpretanda ex superioribus adductis, etsi ea restrictionem patiat, in eo, cui quidem concedentis intentio repugnat, & mens, ac eademmet indultus materia, causa, & subiectum resistit. Non erit restrictioni subiecta, nisi prout iuri congruum erit, ne a S. P. admonitione. in d. c. si pluribus discedamus.

60 Hisce tamen subnectamus ad fundandum, quòd hic noster indultus debet recipere latissimam interpretationem ex clausula motus proprii in eo adiecta, quæ talis clausula æquiperatur clausulæ non obstantibus. glo. fin. in versic. conueniamini. tex. in l. ratas. C. de resc. vend. glo. 1. in l. yniversis. C. de præcib. imp. offer. Anch. in consil. 20. incip. viso prædicto punto, in princ. vers. præterea effectus. Cuccus. de Morat. præscript. num. 275. & æquiperatur clausulæ ex certa scientia secundum Bald. in rubr. de offic. deleg. Felin. in d. c. causam que. el. 2. num. 2. vers. 5 nota. extra. de testib.

61

62

G Quam.

- Quamuis tamen nos non lateat Specul. in tit. de dispens. §. qualiter autem, vers. debet autem, cum seq. de quo meminit Imola in l. quidam consulebant num. 1. 2. ff. de re iud. dixisse, tales clausulas haberi inter se tanquam excessas, & excedentia, quod quo nam pacto intelligi, ac declarari debeat mox demonstrabimus.
- 63 Nam verum est, quod concessio facta cum clausula non obstantibus, vel cum clausula ex certa scientia latissime sit interpretanda, quia qui Princeps concedit ex certa scientia potest supra ius, contra ius, & extra ius. Bald. in c. cum super. nu. 1. de causa poss. & propriet. & potest omnia, & super omnia secundum eundem Bald. in c. 1. vers. vel pone, quod Papa. Qual. Dom. propr. priu. Poterit mutare quadrata rotundia. Host. & alij in cap. eum venissent. extra. de iud. Rol. & Valde in cons. 2. nu. 130. vol. 2. & ratio quia omnis legis potestas est in pectore suo. Idem Bald. in l. fin. in princ. ff. de senatu Rol. in præcitato consil. 2. num. 148.
- 64 Hinc sicut solus Princeps legem condere potest, sic etiam in eius est potestate concedere privilegia nemine citato. Bald. in l. fin. C. quib. res. iud. non noc.
- 65 Alia demum poterit afferri ratio, quia clausula ex certa scientia habet eandem vim, quam habet clausula de plenitudine potestatis. Bald. in l. eos. in princ. C. de appell. Abb. in c. ea qua. numer. 8. de font. & re iud. in cap. cum inter. num. 8. ubi Felin. num. 5. de except. alij per Molin. citati in lib. 2. de primog. Hisp. c. 7. num. 17. 18. Dec. in cons. 101. col. 2. Boss. in tit. de Princip. num. 195.
- Præterea, verum adhauc quoque est, quod clausula motus proprii æquiparatur clausula non obstantibus, & clausula ex certa scientia, ergo sicut in concessione facta cum prætatis clausulis latissima est facienda interpretatio, eodem modo latissimam recipiet interpretationem concessio facta cum clausula motus proprii, & clausula ex certa scientia habent se tanquam excessas, & excedentia.
- 71 Nam inhabilitas impetrantis non tollitur per motum proprium, quod secus est in concessione facta ex certa scientia per quam sublata videtur omnis inhabilitas personæ. l. 2. C. de crimin. sacril. glo. in clem. si Romanus. in verbo, & validam. de præb. Felin. in c. ad aures versic. secundus casus. extra. de refer. Card. & Imola in d. clem. si Romanus ubi dicunt alibi eam non inueniri. Francus in cap. si eo tempore in exp. 2. glo. de refer. in 6. Rom. in sing. 478. incip. quid est contrario. Domini de Rota in decis. 112. in nouis, & in decis. 445. incip. nota, licet proprius motus. glo. in verbo mādemus, in clem. 1. de præb. Ancho. in consil. 138.
- 72 Hoc autem intelligamus, dummodo talis inhabilitas perueniat à iure positivo secundum Rom. in consil. 327. incip. istæ sunt rationes. etsi aduertendum sit, quod Rom. in antedicto consil. contrarium expressit, dicens clausulam motu proprio inducere dispensationem, eumque reddere capacem, & habilem, qui alias est inhabilis, & sic habilitat etiam, quod inhabilitas perueniat à iure naturali sicque tenuit Ang. in l. Imperialis. & similes. C. de nupt. per illum tex. & Ioan. de Anania in cap. fraternitatis. de scism. quod Romani, & Ang. dictum comprobari poterit per tex. in l. Barbarius. ibi, sed, & si scisset seruum esse liberum eum fecisset, quanto magis puto in imperatore. obseruandum esse. ff. de offic. præl.
- 73 Hinc Bald. tradidit in d. l. Imperialis. §. si miles. C. de nupt. quod quando Princeps motu proprio concedit dignitatem videtur abitergere omnem maculam infamie motus per tex. quo ceteri Doct. superius citati moti sunt in l. 2. C. de crimin. sacril. ubi constat, quod sacrilegij intar est dubitare an dignus is sit quem elegerit Imperator.
- 74 In hac tamen controuersia ad huc sunt, qui contrarium sectantur opinionem. dicentes clausulam motu proprio non importare dispensationem, nisi duobus concurrentibus, Primo tunc importat
- 75
- 76
- 77

rabit dispensationem, si ex certa scientia concedat. Secundo, quod precedat causæ cognitio.

78 Verum in hoc quoque cadit varietas opinionum, nam sicut in primo requisito sunt vnanimes, quod requiratur scientia, ita in hoc secundo requisito sunt discordes.

Etenim interpretes in dict. l. 2. C. de crim. sacril. edocuerunt, tex. illum intelligendum fore in concessione facta à Principe ex certa tamen scientia, ut glossa inibi in vers. elegerit, de claravit, fundas se in tex. in l. quidam consulebant. ff. de re iud. 2. in tex. in l. 1. C. de domest. & prote. lib. 12. Tertio per tex. in l. sacril. affatus. C. de Diu. rescr. quarto in tex. in l. vniuersis. C. de præcib. Imper. offer. quinto per text. in l. Imperialis. C. de nupt. ibi, ex qua dignitate, & aliam etiã omnem maculam per quam certis hominibus legitime coniugi mulieres prohibetur aboleri penitus oportet. Sexto suffragatur tex. in l. idem Vlpianus. §. si. ff. de excus. tut. cuius tex. formalia verba subnectemus, inquit Iureconsultus, ex eo enim firmabitur huiusce primæ qualitatis necessitas, dicit ibi Modestinus, sunt, & alij qui, etsi sint tutores, vel curatores continuo tamen de reliquo absoluiuntur à sollicitudine, puta, qui domicilium aliò transulerunt ex rescripto Imperat. scientis quidem tutorem esse eum transmigrare autem expressim ei concedentis, & horum alterutrum litteris significantis: ex quo colligitur, quod requiratur scientia. Postremo adducimus tex. in c. non potest. §. cum verò de præben. in 6. ubi habetur, cum verò sibi (non obstante quod aliud beneficium obtinere noscatis) à sede prædicta de aliquo beneficio prouideri contingit, per hoc tecum (ut primum beneficium cum secundo retinere valeas) non intelligitur dispensatum, hoc enim solum prædicta operatur expressio, quod facta sibi gratia nequeat subreptitia iudicari, ex quibus omnibus colligitur, quod requiratur scientia, qua stante, clausula motu proprio operatur dispensationem.

80 Hinc sequitur, quod si Rex, vel Princeps aliquem infamem acceperit in suū consiliarium eo ipso erit is restitutus famæ, Principis enim comitatus eum illustrat. l. 1. C. de præpos. Lab. lib. 12. tradidit Bal. in d. l. Imperialis. §. similes. num. 2. C. de nupt. & ratio quia censetur dispensare, omnèque absterfisse maculam. d. l. quidam consulebant, ubi Doct. & in l. idem Vlpianus §. fin. voluit glo. in vers. sic. literarum. tex. in c. statutum. de rescr. in 6. firmat las. in d. l. Barbarius Philippus ff. de offic. præf. Panor. in c. non nulli. num. 11. extrã. de rescr. Felin. in c. præterea. de testib. cog. & in c. si quando, vers. stat. difficultas. extrã. de rescr. latè per Arnulph. ruzzum in tract. de iure reg. in 7. priuilegio. num. 6. cum seq. & per Staphil. in tract. prænom. de gratijs expectatiuis in rubr. de vi, & effectu claus. §. subsequenter. à nume. 5. cum seq.

82 Isthæc autem intellexit Alex. in d. l. quidam consulebant. col. 1. ff. de re iud. procedere in concessione facta à Principe sæculari, in quo motus proprius inducit dispensationem, secus autem in summo Pontifice.

84 Propterea edocuit Rebuffus in tit. de mandatis Apostolicis, quod is, cui Princeps motu proprio contulerit beneficium non debet examinari, nam cū constet de Principis voluntate illi velle cōferre superuacuum erit de eius idoneitate perquirere. ad tex. in præcitata l. 2. C. de crim. sacril.

85 Sed nos firmemus, quod siue finis in concessione facta à Principe sæculari, siue à S. P. dum facta est cum clausula, motus proprii ex certa Principis scientia non dubitandum ex prædictis quia ipsa dispensatio inducat, & per totam in habitati indulgeatur.

86 Restat modo, ut de veritate secundi requisiti discutiatur, nam nempe requiratur causæ cognitio. In qua quæ duplex est opinio, quidam enim tenuere, quod Princeps præmittere habeat necessariò hanc causæ cognitionem, pro qua adducitur in primis

- gloſæ authoritas in c. 2. extrâ. de ſciſm. quam ſecuti ſunt Io. And. & Imola idem Io. And. & Innoc. in c. veniens. extrâ. de filijs preſbit.
- Secundo tex. in c. nihil. extrâ. de electione, & tertio tex. in l. 1. C. ſi ſeruus, aut lib. ad decur. peruen. lib. 10.
- 88 Et ratio quia Princeps ignorans non videtur cum inhabili diſpensare, vt notatur in c. ex ratione. extrâ. de ætate, & qual. & in c. ſin. de confir. vtil. vel inutil. voluit Bart. in quodam ſuo conſil. incip. ſtatu. Ciuitatis Camerini. in 2. dubio, dixit Vitalis in tract. de clauſulis. in clauſula. ex certa ſcientia. Ad eò vt nihil operetur dicta clauſula, niſi interueniat cauſæ cognitio, Socc. in conſil. 164. col. 4. verſ. ſed ad iſta reſpõdeo. vol. 2. Crau. in conſ. 296. col. 6. in princ. Dec. in conſ. 419. col. pen. & in conſ. 544. col. pen. & ſin. Rol. & Valle in conſ. 2. num. 164. vol. 1. plures refert Molina in lib. 2. c. 7. nu. 26. de primog. Hiſp.
- 89 Sed alij contrarium aſſeuerarunt dicent, es quòd eo ipſo, quod Rex concedit quid ex certa ſcientia, illudq; in literis exprimit non ſolum non videtur ignorare, ſed videtur eſſe de facto informatus, inde fatendum, cauſæ cognitionem non requiri, ad quam Princeps non aſtringitur cum quid ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis agit, per plura probat Staphil. in loco ſuperius adducto. num. 7.
- 90 Quin immò Innoc. in c. niſi cum pridem. circa finem in glo. ſuper verbo indulgeri. extrâ. de renunciatione. Dicit, quòd quando Princeps ex certa ſcientia, vel de poteſtatis plenitudine facit gratiam non erit neceſſe ad illius validitatem vocari illos, quibus ex ea poteſt præiudicium inferri, de quo diſcutit Rom. in conſil. 369. incip. circa priimum in 3. & 8. col. Quod ſecus erit in actu procedente ex poteſtate ordinaria. Sicq; firma remaneat pñs conclusio.
- 91 Quam ſicuti veram admittimus in Principe, eodem modo non procedet in inferiore à Principe, nam in eo requiritur cauſæ cognitio, ſaltem ſummaria ſuper cauſis diſpenſationis, vt puta cognoscendi an ſit neceſſitas, vel utilitas diſpenſandi, vel alia iuſta cauſa ſubſit, vt admonuit Specul. in tit. de diſpenſ. §. qualiter autem, verſ. dicunt quidam.
- 92 Sed locus erit ſublimationi, niſi tamẽ inferior habeat poteſtatem diſpenſandi, Io. And. poſt gloſ. in c. 1. de ætate, & qual. in 6. Specul. in tit. de legat. §. ſuũ quoque verſ. Princeps quoque. Notatur in l. apud filium. in princ. & in l. ſi rogatus. §. ſin. ff. de manum. vind. Ang. & poſt eum Imola in l. quidam conſulebant. nu. 2. ff. de re iud.
- 93 Potest enim Princeps non recognoscere ſuperiorem de facto, ſi tanto tempore iurisdictionem abſolutam exercuerit, cuius initij nulla memoria extet in contrarium, l. hoc iure. §. ductus aquæ. Et de aqua plu. arc. c. ſuper quibusdã. & præterea. de verb. ſignific. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum. num. 33. verſic. tertius caſus. de conſtit. nam talis poſſeſſ. loco priuilegij habetur etiam in his quæ ſunt Principi reſeruata Bart. in l. 1. in ſi. ff. de aqua plu. arc. in l. infamem. ff. de publ. iud. cum alijs adductis per Cuchum in tract. de moratoria præſcript. num. 242. cum ſeq. tom. 17. fol. 206. & 207.
- 94 Ex quibus colligitur prima differentia inter clauſulam motus proprii, & clauſulam ex certa ſcientia, nam hæc operatur pluſquam clauſula motus proprii, cum per eam in literis expreſſam videatur ſublata omnis inhabilitas impetrantis, quæ non tollitur per clauſulam motus proprii.
- 95 Differt ſecundo loco clauſula motus proprii à clauſula ex certa ſcientia nam motus proprius numquam tollit ius tertij, vt puta ſi beneficium ſpectat ad ius patronatus alicuius laici, de quo ſi Papa ſciuiſſet nullatenus prouidiſſet iuxta notata in c. 2. de præb. in 6. Certa tamen Principis ſcientia reſcribentis ſecus, nã præiudicat iuri tertij, cum æquiparetur clauſulæ non obſtante d. l. idem Vlpianus §. ſin. ff. de excuſ. tut. Rota, ac ad eam addentes in deciſ. 121. cum ſeq. in optimis.
- 96
- 97
- 98

99 *visum*. & ratio differentie ea est, nam quando concessio fit ex certa scientia videtur facta per Principem tanquam informatum de qualitatibus ipsius rei concessa, quod secus in concessione facta motu proprio.

100 Propterea Io. Andr. & alij in c. dilectus. extra de offic. deleg. tradiderunt, quod si esset beneficium iuris patronatus laicorum, & concederetur ex certa scientia talis clausula faciet cessare defectum intentionis, de qua satis videtur constare quando mandat ex certa scientia, cum videatur de plenitudine potestatis concedere, qua quidem clausula non expressa colligitur contraria Principis voluntas, & intentio, nempe quod non velit concedere beneficium ad laicorum ius patronatus spectans.

101 Tertiò differt clausula motus proprii à clausula ex certa scientia, nam motus proprius tollit defectum subreptionis. d. c. si motu proprio, vbi Ioannes Andr. ceteriq; scribentes. Bellamera in decis. 475. incip. præmissa tres conclusiones, sed non tollit defectum intentionis, qui quidem intentionis defectus ponderatur in concessione facta ex certa scientia. d. c. 2. de præb. in 6. in qua concludendum non considerari defectum intentionis, Staphil. in locis antedictis. num. 16, & 17.

Ex qua Bellamerz decis. inferendum, quod gratia in qua nil fuit dictum de iure patroni, ad quem spectaret præsentatio non valet, idq; propter defectum intentionis S. P. qui si sciisset, aut nullatenus concessisset, aut saltem non ita de facili contulisset, arg. notatorum in d. c. 2.

102 Hanc autem conclusionem sic intelligendam fore admonemus, quod quavis verum sit, quod clausula motus proprii tollat defectum subreptionis non tamen tollit qualitates intrinsecas, vt puta curam, vel aliam qualitatem beneficii, de qua si non fieret mentio in gratia, ea ipso iure est nulla, quamvis concessa motu proprio. sic eadem Rota in decis. 111. in nouis, & ratio huius con-

103 clusionis illa, afferri poterit, quia defectus est intentionis, & S. P. non intendit concedere beneficia curata, vel dignitatum, nisi illas exprimat. c. cum in illis. vbi Dom. de præb. in 6. etsi Francus inibi contrarium sublineat.

104 Secundo intelligatur prædicta maxima, quod quamuis tollat defectum subreptionis tamen nunquam tollit falsam causam expressam in rescripto. sic Panor. in c. quod circa. extra de consang. & affin. Dec. in consil. 407. Quiquidem inibi affirmat, quod si Princeps concedens fundat se super causa falsa, quantumcunq; motu proprio concedat, probata falsitate causæ talis conclusio nullius erit effectus, & ratio huius decisionis est, quia vbiunque causa falsa est causa finalis ipsius dispositionis vitiat ipsam dispositionem. l. cum tale. §. falsa. ff. de cond. & demonstr. Felin. in c. significante. vers. 3. declaratio. extra. de resc. secus tamen si de defectus consisteret in vitio taciturnitatis, nam cum tacens verum non sit casus ita odiosus, sicut exprimens falsum cum quis possit tacere per ignorantiam. Panor. in c. sedes. col. 1. extra. de resc. Nimirum si vitium taciturnitatis purget concessio facta cum clausula motus proprii, & vitium falsæ assertionis secus. glo. in vers. de nouo. tex. in clem. constitutionem. de electione.

106 Hinc Cardin. in consil. 96. incip. Papa vniuit. consuluit, literas Papæ nullum potuisse operari effectum, dum ex quibusdam falsis causis in ipsis expressis motu proprio mandabat vniorem fieri cuiusdam Abbatiz cum Episcopatu ex quo falsæ erant causæ, ex quibus S. P. fuit motus concedere, de quo pe. Abb. in c. quia circa. ante finem, extra de consang. & affin.

Quod multò magis procedit, quando Papa non fundat se in facto per ipsu gesto, quo casu ponderari posset tex. in clem. 1. de probat. differit Panor. in c. dudum. circa medium in versic. & nota hoc dictum. extra de priuil. & D. Anna filius in consil. 44. num. 73.

107 Notandum pro inde ex his sequitur, quod

- quòd aliud est supprimere; & aliud est exprimere, nam primo casu nescimus aliquid de bona, vel mala informatione, & ideo dici non potest gratiam operari ultra mentem Papæ, seu Principis, quæ dum non est aperta eam nemo potest glosare, sed ubi exprimit iam scimus eius animam, & quidem deceptū, inde possumus dicere omne esse contra eius voluntatem iam patefactam sic Felin. in c. ad aures. vbi de materia. nu. 9. versic. quartus casus. extra. de rescr. faciunt dicta per Anch. in cons. 132. incip. de natura, & efficacia, & in consil. 184. incip. visis famosorum Doctorum.
- 108 Potest & 2. alia ratio superaddi, nam cum iura non arcent Principem ad exprimentum beneficia impetrantis, sed onus est ipsius impetrantis omnia exprimere; ideo nulla culpa ipsi ascribi poterit, si concedat ex motu proprio beneficium non concessibile. sic Card. in clem. 2. de offic. ordin. in summa conspicitur, quod nocet magis falsa locutio, quam silentium. glo. in vers. de nouo tex. in clem. constitutionem. de electione.
- 110 Ampliabitur tamen nuper adducta, quod conclusio per nos superius firmata per clausulam motus proprii tolli vitium subreptionis, Ampliatur procedere non solum in rescripto Papæ, vel Principis, verum quoque in concessionibus inferiorum. tex. est vbi Francus in 1. not. in c. si postquam. de præb. in 6. glo. in c. fin. de offic. deleg. in 6.
- Hæc scripsimus vt breuibus elucidata remaneat differentia inter clausulam motus proprii, & clausulæ ex certa scientia. Nunc autem pro pleniori materia intellectu aliquos eiusdem motus proprii effectus subiungere decreuimus.
- 111 Itaq; illud in primis in medium afferamus, quod primus effectus clausulæ motus proprii, erit ille, quod concessio facta cum clausula motus proprii ab ipso Principe cum sit ipsius Principis munificentia, ac beneficium, latissimè sit interpretanda. c. dilecti. extra. de donat. nam vt superius demonstrauius, vbi motus proprius Principis, ibi mæra liberalitas, à qua dum actus procedit latissimè debet recipere interpretationem, quando tamen in alterius non redundat præiudicium, & interesse, ad tradita per Anch. in d. consil. 295. incip. pro clariori euidencia. Rom. in consil. 327. in fin. num. 9. 10. 11. 12.
- 113 Hinc inferitur, quòd gratia concessa motu proprio de præbenda, seu beneficio vacante in aliqua Ecclesia si plures vacauerint intelligitur facta de pinguiori, quòd secus foret si ad partis petitionem. c. si pluribus. de præb. in 6. Hoc etenim casu, quia concessa videtur per importunitatem non posset quicquam operari.
- 115 His proximè dictis accedat similis conclusio, quòd quando priuilegium est in alterius præiudiciū, quia est odiosum erit restringendum. c. odia. de reg. iur. in 6. de quo latè disseruit Staph. in tract. de gratijs expectat. à nu. 38. cum sequent.
- 116 Hæc autem ita intelligenda sunt, quæquamuis concessio facta cum clausula motus proprii latissimam recipiat interpretationem, ac proinde faciat gratiam vberioris interpretationis, tamen quando immutaretur proprius verborum significatus tunc non facit gratiam latiore. Cardin. in consil. 61. incip. volentes &c. Inde dicimus, quod in literis motu proprio concessis appellatione beneficii non comprehenditur administratio, vel aliud quod non sonat in nomen beneficii. Ita glo. in vers. direptas. tex. in clem. per literas. de præbend. vbi Card. in q. 5. voluit post eum Alex. in d. l. quidam cõsulebant. col. 3. ff. de re iud.
- 118 Secundus effectus est, quòd motus proprius operatur, vt indultus iniquitatem sapiens alicui motu proprio concessus in eundem nõ retorqueatur, tex. est per Doct. satis commendatus dicentes alibi non reperiri in l. si quis iniquum. ff. quod quisq; iur. cuius tex. illa sit ratio, nam propterea cessat ratio rectorquitionis, quia tale ius non fuit concessum ad partis postulationem.
- 119

Ex

120 Ex quo quidem tex. vt dixit Bart. in l. fin. §. donec, numer. 2. C. de iure delib. quòd licet hæres infra tempus conficiendi inuentarium nõ possit à creditoribus hereditarijs conueniri, ipse tamen poterit debitores hereditarios conuenire, nec in eo habet locum iuris retorquutio, quia ex l. priuilegio dum id inductum est hæredi videtur eidem concessum motu proprio, & non ad partis postulationem, nimirum si non sit iuris retorquutio.

121 Cui quidem axiomati aduersari videntur tex. in l. die sabati. C. de iud. & tex. melior in l. 2. §. sed si agant. ff. de iudic. ex quibus eliciunt quidam, quod loquuntur in casibus à iuris dispositione immediatè dependentibus non concessis quidem ad partis postulationem, & nihilominus sit iuris retorquutio.

122 Sed nos conciliabimus ex mente Bar. in l. fin. numer. 4. C. de fruct. & lit. exp. Distinguendo, quòd tunc sit iuris retorquutio, quando ius iniquum concessum motu proprio respicit processum litis, secus vero si decisionem. sed nos diutius distinguendum fore arbitramur.

Nam aut loquimur de retorquutione iuris in corpore iuris clausi, aut de retorquutione iuris, quæ est extra corpus iuris.

123 Primo casu nulla est facienda retorquutio, quasi sit motu proprio Principis concessum, & vti lex debet esse communis. c. erit autem. l. 4. distin. & iusta, quod ficalis retorquutio non fieret sequeretur, quòd non esset iusta, & sic tunc non ad partis postulationem sit minimè concessum priuilegium inuentarij, dicendum Bart. doctrinam rectè procedere.

124 Si verò loquimur de retorquutione iuris extra corpus iuris, & tunc iuris iniqui faciendæ est retorquutio, & procedat tex. in l. die sabati, & in d. l. 2. §. sed si agant. ff. de iudic.

123 Hoc autem in loco controuerti potest, num hic generalis inductus dicatur clausus in corpore iuris? & nos non ambigimus quòd sic, ducti ex eo, nam quæ lex est impressa dicitur clausa in corpore iuris, arg. tex. in l. metum autem. §. sed quòd prætor. ff. de eo quòd met. cau.

quem allegauit Bald. in l. leges, & generales. num. 2. vers. sextum signum. C. de legibus, signum, quòd ponderat ad demonstrandam legis generalitatem, at negari minimè potest hunc generalem inductum impressum esse, ergò concludendum esse clausum in corpore iuris, & ex consequenti nulla iuris sit faciendæ retorquutio, vt ex superius annotatis satis probatum de iure credimus.

125 Tertius effectus clausulæ motus proprij erit. Nam priuilegium concessum alicui motu proprio lite pendente extenditur etiam ad litem pendentem cù eo, cui conceditur, quòd secus foret si ad partis postulationem concessum esset. glo. singularis. in l. qui autem. ff. si quis caut.

126 Ex cuius glo. doctrina moti Castr. & Alex. limitando tex. in cap. fin. extra. vt lit. pend. & tex. in l. 2. C. eod. tit. dixerunt, quòd si Princeps concedat priuilegium motu proprio utique eo priuilegio pars vti poterit, quamuis emanauerit lite pendente: sed huius contrarium sustinuit Ias. in d. l. 2. in hincus canonistarum doctrina in c. causam quæ el. 2. extra. de testib. & Io. Andr. in additione magna. Spec. in §. fin. versic. porrò. de dolo, & contumacia considerans tale priuilegium redundare in præiudicium tertij, cuius interesse Princeps non præsumitur derogare vulgatis iuribus.

127 Et ex hac ipsa ratione hanc sententiam sunt amplexi canonistæ, quam ex mente Spec. in tit. de dispensatione. §. qualiter autem. vers. diximus tunc ergo. Possumus reconciliare distinguendo.

128 Quòd tunc priuilegium motu proprio concessum lite pendente valet, & parti prodest, quando nulli affert præiudicium, quòd si alterius consideraretur interesse secus esset.

Et hoc quidem axioma fulciri potest euidenti ratione, nam nulli dubium est, quin leges generales fiant motu proprio ipsius Principis. l. humanum. C. de legib. Bart. in auth. quas actiones. col. 2. C. de Sacros. Eccles. & tamen certi iuris est, quòd non trahuntur ad lites pèdentes. l. leges,

l. leges, & constitutiones. C. de legib. §. 1. in auth. vt cum de appellatione cogn. 129 Nisi tamē hoc specialiter dicatur, quod etiam ad negotia pendentia const. trahatur noua. clem. dispendiosam. in fin. de iud. clem. 1. ad finē de sequestr. poss. & ex his rectē in fallimur colligi potest huius effectus quid itas, ac ipsa veritas.

Quartus effectus erit, quod motus 130 proprius excludit diligentiam processus, hinc inter duos expectantes eiusdē datæ is erit præferendus, qui habet gratiam motu proprio, quamuis sit diligentior in processu. tex. est in c. duobus. de rescr. in 6.

Ex quo Io. Andr. præfatam colligit maximam, declarans ibi, tex. illum procedere in gratijs similibus, & eiusdem qualitatibus, secus verò in dissimilibus, qualis erit gratia cōcessa motu proprio ab alia simplici,

132 Distat enim gratia concessa motu proprio ab ipsa simplici, nam prima vti fauorabilis iudicanda, & vti talis amplianda, ac latissime interpretanda erit, vt pluribus in locis superius demonstrauimus.

Secunda verò vti odiosa erit habenda, & sic restringenda. c. quamuis. de præb. in 6.

Propterea ex his Io. Dom. in d. cap. si 133 duobus tradidit habentem canonicatū cum ambitione præferendum habenti canonicatum sine ambitione.

Consequens inde erit arguere à fortiori, si præcedentia sunt vera eò impensius firmandum erit in gratia concessa motu proprio, & successiuè fauorabili. Hæc tamen vera intelligamus quatenus de iure communi loquamur, secus tamen de regula motus proprii.

134 Quintus, & vltimus effectus erit, quod clausula motus proprii supplet defectū ætatis, etenim quamuis necesse sit impetratorem debere esse legitimæ ætatis, tã

135 tempore vacationis, quam tempore datæ. c. si eo tempore. de rescr. in 6. Tamen id non est necessarium quando foret facta gratia motu proprio. d. c. si eo

136 tempore. vbi Domin.

Et ratio est in promptu, quia talis clausula tollit vitium subreptionis: videlicet si subicitur ætatis dispensatio.

Verumtamen non defuere qui prædicta falsa asserentes contrarium tenuerunt, nam eorum est iniquum, quod in concessione gratiæ factæ alicui non legitimæ ætatis de alio non contingit discipari, nisi de defectu ætatis, & sic de defectu, qui causatur ex persona illius pro quo scribitur, ac in hoc casu vitium subreptionis non esset super defectu inhabilitatis, sed intentionis quo quidem casu cognouimus clausulam motus proprii non operari, ergo per talem clausulam non tolli ætatis inhabilitatem satis constat, vti sequēdo Archid. & Lappi dicta in c. ei cui. de præb. in 6. arbitratus est Anchar. in consil. 20. incip. viso prædicto punto.

137 Quod quidem secus foret adiecta clausula ex certa scientia, vel clausula non obstantibus vt recollegit Anch. in d. consil. 20. & ex superius per nos discussis satis clarè dignosci poterit.

138 Non abs re propterea annectemus, quod paria sunt aliquid fieri ex certa scientia, & quod fiat mentio non obstantibus secundum glo. in versic. noscatur. tex. in c. 1. de constit. in 6. Panor. in c. fin. extra. vt lite pend. & hæc de effectibus clausulæ motus proprii, de quibus hæcenus.

139 Verum enim verò vltèrius notandum erit, quod hæc clausula motus proprii nõ poterit tertio præiudicare, Princeps enim semper censetur concedere absq; tertij præiudicio. l. nec auus. C. de emat. anc. lib. 1. a. §. si quis à Principe, & §. meritò. ff. ne quis in loco publ. cum similit.

141 Hinc Bart. edocuit, quod si Princeps concesserit vnij rem, & deinde eandem alteri concedat motu proprio hæc concessio non valeat, ne illi primo in cuius beneficium ius quidem quæsitum erat. l. fin. vbi Ias. C. de pact. idem in l. 3. C. si seru. expor. ven. præiudicium in ferretur. Bart. in l. prædia. in vers. sponte donauerit. C. de locatione præd. civil. lib. 1. Hanc doctr. valdè comendans meminit

meminit Corf. in suis singularibus incip. Princeps el 3. fol. 160.

142 Hoc autem Bart. dictum ex mente eiusdem ibidem limitemas, scilicet non posse sortiri effectum, si Princeps concesserit huic secundo cum clausula non obstante prima concessione alteri facta, tunc enim omnino derogat etiam cum alterius prauidicio ad tex. in c. 1. de const. in 6. vbi Archid. cap. pen. de Capp. mon. de test. c. nonnulli. de etate, & qual. c. eam re. l. quod dictum. ff. de legib. Bald. in l. humanam. nume. 4. C. de legib. qua mentione specialiter facta derogatur iuri tertij.

Hinc Imola post Calder. in c. mandatum. col. penul. de rescip. & sentit. Dom. in c. duobus. eod. tit. de resc. in 6. tradidit, quod ista clausula motus propriij non facit sibi impetrantem praeferi primo, nisi de illo fiat mentio.

143 Sed queritur, num nuper discussa procedant etiam in concessione facta cum clausula ex certa scientia, praesumaturque Principem velle alicui concedere in prauidicio alterius?

Et duplicem Doct. opinionem in hoc articulo reperiri non ignoramus.

144 Quidam enim dixerunt Principem concedentem cum clausula ex certa scientia velle prauidicare illi, cui ius quaesitum erat. Pro qua opinione adducitur glo. in cap. ad haec de resc. voluit Caltr. in cons. 178. nume. 1. incip. Don. vol. 1. Dec. in consil. 198. col. 7. in fine in consil. 269. & 272. col. 3. & in consil. 390. col. 6. Anan. in consil. 8. incip. viso Alex. in consil. 295. col. 6. vers. sexto confirmatur vol. 2. post quos Rolan. in consil. 3. incip. deuenio. vol. 1. num. 130.

Contrarium tamen opinati sunt. And. in praesud. feud. nu. 37. vbi Bald. Zabar. in consil. 96. Corn. in consil. 189. num. 6. lib. 4. Alex. sibi contrarius in consil. 111. num. 9. vol. 6. idem in consil. 155. num. 3. eod. vol. 6. in consil. 215. numer. 5. vol. 7. Socc. Sen. Socc. Iun. Gozad. Paris. & alij, quos adducit Molina in libr. 2. de primog. Hisp. c. 7. num. 23. cum seq. de quo articulo summam traustauimus su-

pra in praesenti met parte. in 3. differentia. num. 57. ex quibus quamuis prima uam possemus attestari veriore opinionem, vt certa Principis scientia aliquid operetur, tamen possumus etiam ita distinguere.

145 Quod aut prauidicio tertij esset graue, & enorme, & proculdubio vera erit haec secunda opinio, quod etiam ex clausula ex certa scientia Princeps nolit concedere in prauidicio tertij cui ius erat quaesitum, cum Principis privilegia intelligi debeant ita, vt nemini afferant iniuriam. d. l. nec auus. & l. ex facto. D. de Anna in d. cons. 62. nume. 24. Aut vero prauidicio non esset graue, sed modicam, & tunc dicendum priorem opinionem esse veram.

146 Cuius distinctionis veritatem ostendit illa conclusio, nam etiam si Princeps vellet expressè aliquid facere cum tertij prauidicio, intelligitur de modico, non de graui. glo. fin. in l. sed cum ab haerede. ff. ad Trebell. eadem glosa in vers. incommodo. tex. in l. seruitutes. §. publico. ff. de seruit. Ioannes de Platea, & Rebuff. in d. l. praedia. C. de locatione praed. Ciuil. lib. xj. l. 1. in l. fin. num. 24. ff. de const. Princ. Gozad. in cons. 14. num. 60. & ita concludi posse indicamus.

147 Postremo notatu dignum illud erit, quod haec clausula motus propriij nunquam sub intelligitur, nisi in literis exprimat, secundum glo. in d. c. si pluribus. & c. si motu proprio approbatam à Rota in decis. 131. incip. nota quod in c. si motu proprio in antiquis, eam recensuerunt Vitalis, & Staph. in locis ante dictis. num. 12.

148 Inde dixit Bald. in l. eos. in princip. C. de appell. rescriptum esse nullum si in eo non fuerit apposta clausula ex certa scientia, quamuis sciuerit Princeps negotium, vel eius defectum, & de eo plenam habuerit notitiam.

149 Sed hoc quidem loco insurgit quaestio dubitabilis num clausula motus propriij possit probari per testes?

150 Et in ea nos bipartitam opinionem adduci posse existimamus.

H Qua-

Quarum prima erit negativa hanc nempe clausulam nullatenus probari posse per testes?
 Pro qua affertur 1. tex. in l. probatorias. C. de diu. off. lib. 12. in quo imperator mandat memorialium probatorias præstandas esse non solis autoritatibus, sed ex authenticis tantum sacris probatorijs manu nostra subscriptis, & nostro arbitrio præstandis &c. Eliciamus ex præcedenti tex. dictionem illam tantum, cuius dictionis taxatiua proprium dum est vnum includere cæteris exclusis. l. in tantum. ff. de rerum diu. sequitur, quod mandans authenticis tantum sacris probatorijs memoriales præstari, excludat reliquã testium probationem.
 Secundo pro hac opinione, adducitur tex. in l. vnica. C. de mand. Princ. omnem enim sciant (inquit Imperator) nemini quicquam, nisi quod scriptis probauerit esse credendum, nec vilius dignitate terreri, siue ille tribuni, siue notarij, siue Comitibus proferant dignitatã, sed sacras nostras literas esse querendas, ex quo quidem tex. affirmarunt Doct. iurisdictionem delegatam non posse probari, nisi per scripturam.
 Tertiõ hæc in medium ratio affertur, certi iuris est, quod clausula motus proprii est fundata super negatiua non contractata loco, & tempore, nempe, quod nullus vnquam supplicauerit Papæ, vel Principi, at talis negatiua, vel impossibilis est ad probandam. l. actor. C. de probat. c. quoniam contra. eod. tit. vel est nimis difficilis. secundum glo. in d. c. si motu proprio, & tantõ difficilior, quantõ ei obstat regula, quod semper præsumitur concessum priuilegium ad partis postulationem. glo. in versic. excluduntur tex. in auth. quas actiones. C. de sacros. Eccl. vbi Bart. sub num. 3. idẽ in l. 1. num. 3. C. de bon. vac. lib. 10. not. in c. 2. extrã. de mut. petit. Ergõ mirum non est si dicimus, hanc clausulam non posse probari, nisi per scripturam, iuxta glossã fin. dictum in d. c. si motu proprio autoritate communi Doct. omnium

calculo approbatur, vt testatur Rota in decisione. 131,
 Hinc infertur ad Baldi doct. in d. auth. quas actiones. col. 1. quod si omnibus Ecclesijs concederetur priuilegiũ censeretur concessum motu proprio, quia impossibile, vel difficile esset, quod omnes Ecclesiæ mundi supplicassent, nisi tamen præcessissent merita illius Ecclesiæ, cui priuilegium conceditur. arg. tex. in l. si verò non remunerandi. §. idẽ Papinianus. ff. mand. Gugl. de Cuneo in l. 3. §. 1. ff. quod quisque iur. Felin. in c. causam. que. c. 2. num. 9. vers. 1. extrã. de testib. idem Bald. in l. nec damnosa. in princip. C. de præcib. Imper. offer. Rom. in l. si verò. §. de viro in fallentia. 3. ff. fol. matrimonio. & ex his præcedẽtibus fundatur hæc opinio negativa.
 Secunda fuit opinio affirmatiua dicentiam hanc clausulam motus proprii probari posse etiam per testes.
 Eo primum argumento, nam iure nõ reperitur cautum clausulã motus proprii per scripturam necessario probari debere, ergõ ad hæredum regulã, quod par est probatio testium, & instrumentorum. cap. eum Ioannes. extrã. de fide instr. l. in exercendis. C. eod. tit. facit tex. in l. contrahitur. ff. de pignor. & sic quod tam per testes, quàm per scripturas huiusmodi clausula probari possit.
 Secundo ponderatur, quod hic casus clausulæ motus proprii non est per glo. ascriptus inter casus, in quibus requiritur scriptura in c. 1. de cens. in 6. de quibus d. Præses de Franchis in decis. 279. ergõ.
 Tertio, & vltimo arguitur à simili, nam itidem id videmus in clausula ex certa scientia, quam nedum per scripturas, verum quoque per testes probari posse decisum apparet in decis. Rotæ 332, & ad partes disputat Bellamera in decis. 746. incip. licet obseruet sic deniq; concludens reprobatã glossã in versic. literarum tex. in c. statutum. de rescr. in 6. & in clem. 2. in fine eod. tit. pariter ergo dicendum in probatione clausulæ motus proprii.

Huic

Huic tamen arg. sectantes primam opinionem respondent presentem arguendi speciem a simili non posse allegari diuersam tribuentes differentiam rationem in probatione clausulae motus proprii, ac clausulae ex certa scientia, si quidem in clausula motus proprii, cum contineatur negatiua coarctata loco, & tempore videtur in se continere, quod nullus vnquam Papae, vel Principi supplicauerit vt supra perdocuimus, vel quod non fuerit de illo rogatus. Inde impossibilis, vel difficilis probatio. c. bonae. el. 1. extra. de electione, ideoque non admittit aliam probationem, quam per scripturam, sed in clausula ex certa scientia secus, cum in ea insit pura affirmatiua, quae est probabilis, ac facilis quidem probationis, ac propterea potest probari per testes.

163 Sed huic diuersitatis instantiae facilis poterit secundum aliquos tradi responsio, ex qua dilato arg. eiusque ratione resultabit identitas rationis, qua stante ius statutum in clausula ex certa scientia seruabitur etiam in probatione clausulae motus proprii.

Non ne ergo verum est, quod clausula motus proprii contineat negatiua? Certum quidem, ponamus modum, quod Papa non apposuerit in rescripto clausulam motus proprii, verum promulgauerit concessisse motu proprio; & istud pars velit probare non ne continebit mentem affirmatiuam? profecto ita esse negare nemo poterit, ergo dici posse etiam affirmamus, quod sicut clausula ex certa scientia probari potest per testes, eodem modo, & ipsa clausula motus proprii stante paritate rationis, ac propterea idem ius statuendum esse. l. illud. ff. ad l. aquil. l. a Titio. ff. de verb. oblig. saltem subnectimus nos ex vi extensionis.

164 Nam, etsi essemus in exorbitantibus, in quibus nulla fieret extensio. l. si verum. §. de viro. vbi Rom. & alij. ff. sol. matr. t. quae a iure. de reg. iur. in 6. differit diffusum Carroc. post haec scripta visus in decis. 48. num. 6. cum seq. & ante eum

D. Anna filius in consil. 84. num. 6. cum sequent.

166 Atamen cum non simus in materia penali, sed fauorabili (agitur enim de amplianda limit. legis contrahitur. ff. de pignor.) licebit nobis extensionem constituere ad notata per Bart. in l. si constante in princ. in q. 8. ff. sol. matr. & per Doct. in d. §. de viro, cum alijs per Imolam solidius demonstratis in l. quidam consulebant. num. 15. ff. de re iud. pro huiusmet q. enucleat. de qua per Cynum in l. nec quicquam. §. vbi de cretum. numer. 7. ff. de offic. procons. per Bald. in c. 1. per quos fiat inuest. indeque concludere, quod sicut clausula ex certa scientia potest probari per testes eodem modo, & clausula motus proprii.

Nos autem qui a communi recedere abhorremus, licet hanc postrema Imole opinionem de super adductis solum amplecti non praeter rationem minimam displiceat, tamen habita pro vera glossa conclud. in d. c. si motu proprio, quod clausula motus proprii non possit nisi per scripturam probari, & admissa altera contraria conclud. in probatione clausulae ex certa scientia, quod etiam per testes, per tradita per Bellameram in d. decis. 746. & reprobata glo. praecitata in d. vers. literarum. tex. in d. c. statutum; plures constitui posse casus excogitauimus sic tamen distinguendo.

167 Nam aut loquimur in clausula motus proprii, aut in clausula ex certa scientia.

Primo casu sic erit subdistinguentum, quod aut talis clausula motus proprii est apposta in rescripto Principis, aut in rescripto alterius inferioris, sed habentis potestatem dispensandi, aut non habentis potestatem dispensandi.

168 In secundo casu, quando est apposta in rescripto Principis, & tunc iterum subdistinguentum, aut tractatur de probatione scripturae, & quod in ea sit inserta clausula motus proprii, & tunc dicamus nedum probari posse per scripturas, verum quoque, & per testes. arg. tex. in l. sed si palam. §. fin. ff. de testam.

- in l. cum proponeretur. ff. deleg. 2. cum alijs per Bellamer. coaceruatis in materia probationis qualitatis rescripti in d. decis. 746.
169. Et horum quidem ratio afferri in p̄o ptu potest; quia non tractatur de probatione concessionis factæ motu proprio, sed qualitatis, de qua dum non potest constare per scripturas, ut puta casu fortuito omittas, admittetur proinde probatio per testes. l. testium. C. de testibus cum agatur de probatione tenoris ipsius concessionis. ad tex. in l. 1. C. de fide instr. cum similibus.
170. Aut verò tractatur de probanda cō- cessione, quod sit facta cum clausula motus proprii, ea tamen in rescripto non expressa, & tunc siue sumus in rescripto Principis, siue alterius inferioris habentis potestatem dispensandi non admittetur probatio per testes, sed dum taxat per scripturas. per tex. in l. vnica C. de diuer. rescr. & per tex. singularem in l. 1. C. de diuer. offic. lib. 12. cum alijs desuper enunciatis.
171. Aut verò in rescripto alterius inferioris non habentis potestatem dispensandi, & tunc agitur de re magni momenti, & non poterit probari, nisi per literas, aut verò de re parui præiudicij, & parui momenti, & tunc talis clausula poterit probari etiam per testes.
172. Et ratio differentie ea sit, nam in primo casu Principis suprema potestas excludit hanc testium probationem uti impossibilem, seu difficilem propter eius authoritatem, secus verò in secundo casu, in quo tanta non potest considerari authoritas.
- Hęc autem distinctio comprobari poterit ex his quæ doct. tradidere in probatione coniugij carnalis uti scriptum extat in §. illud. collat. 6. in auth. quibus mod. natur. efficitur. legit. quod æquiparatur spirituali. l. de nobis. C. de Episc. & cler. §. vlt. in auth. de nupt. Doct. enim sic distinxere in ea q. Num si presbiter tenens Ecclesiam domini, quam dicebat sibi collatam, sed non habet literas possit probare hanc collationem per testes? De qua recensuit Cynus in d. l. nec quicquam. §. vbi decretum. num. 8. vers. 2. colligunt. ff. de offic. procons. & legati.
175. Aut verò loquimur in concessione facta cum clausula ex certa scientia, & tunc dicamus posse probari per testes, ut dixit glo. in d. c. statutum. ex quibus resultat differentia inter clausulam ex certa scientia, & clausulam motu proprio, cum hæc non possit probari, nisi per scripturas, illa verò etiã per testes.
176. His tamen superaddendum putamus, quod geminatum rescriptum sicut operatur clausulam ex certa scientia secundum Io. And. in c. porrecta. de consuet. vtil. vel inut. Felin. in causa quæ. nu. 9. versic. 10. in fine. extra. de fide instr. eodem modo rescriptum geminatum operatur clausulam motus proprii. §. & hoc verò iubemus. coll. 9. in auth. ut nulli iud. ibi. & secunda nostra fiat de hoc iussio. §. deinde competens. vers. si quis autem cui tale. in auth. de mand. Princ. vbi glo. Felin. in c. si quando vers. geminatio 3. extra. de rescr. Bald. in h. nec damnosa. num. 1. C. de præcib. Imper. offer. quem sequatur Alex. & Ias. in l. si quis iniquum. ff. quod quisq; iur. hic sub num. 6. ille verò sub num. 4.
177. Hanc autem conclus. intellexit Ias. in d. l. si quis iniquum. num. 6. nullam habere difficultatem, quando secundum rescriptum faceret mentionem de primo eum approbando tunc enim rescriptum geminatum haberet vim clausule motus proprii secundum Bald. singulariter in l. 2. col. 2. vers. item quod si imperator. C. de petitione bonorum sub lib. 10. recensuit Cotrain suis memorabilibus in mem. incip. geminatio rescripti.
178. Verum huic conclusioni videtur aduersari tex. in cap. constitutus. extra. de rescr. in quo cognoscitur de subreptione non obstante rescripto geminato, ergo non operatur clausulam motus proprii, per quam ut supra vidistis tollitur vitium subreptionis, sed dicamus huiusmodi tex. non mæteri allegari trifariam respondendo.
179. Hanc autem conclus. intellexit Ias. in d. l. si quis iniquum. num. 6. nullam habere difficultatem, quando secundum rescriptum faceret mentionem de primo eum approbando tunc enim rescriptum geminatum haberet vim clausule motus proprii secundum Bald. singulariter in l. 2. col. 2. vers. item quod si imperator. C. de petitione bonorum sub lib. 10. recensuit Cotrain suis memorabilibus in mem. incip. geminatio rescripti.
180. Verum huic conclusioni videtur aduersari tex. in cap. constitutus. extra. de rescr. in quo cognoscitur de subreptione non obstante rescripto geminato, ergo non operatur clausulam motus proprii, per quam ut supra vidistis tollitur vitium subreptionis, sed dicamus huiusmodi tex. non mæteri allegari trifariam respondendo.

Et

- 181 Et primo tex. ille non obstat, quia procedit favore iuramenti, secundum Ias. in d.l. si quis iniquum.
- 182 Secundo in eo tex. tractabatur de præiudicio tertij, cui cum Papa non intendat præiudicare. c. si propter. de resc. in 6. cap. cum in Ecclesijs. de præb. mirum non est, si cognoscitur etiam de subreptione.
- Tertio tex. ille nihil operatur, nam si bene consideretur ibi non tractatur de subreptione duorum rescriptorum, sed de subreptione ultimi rescripti, & sic sumus extra casum geminationis; cuius tex. autoritate penitus explosa remanet firma conclusio, quod geminatum rescriptum operatur clausulam ex certa scientia, & clausulam motus proprii.
- 183 Erratio ea est, quia actus geminatus præsupponit reiterationem, & actus reiteratus præsupponit deliberationem. c. si quis iratus. 2. q. 3. cum alijs coaceruatis per Dec. in consil. 15. col. 1. & in consil. 33. in princ.
- 184
- 185 Inde est, quod reddit etiam actus dispositionem efficaciorum. Bart. in h. cum scimus. C. de agric. & cens. lib. 1. t. idem Dec. in consil. 10. num. 5. Geminata enim propositio nullo modo coarctari potest. l. balista. ff. ad Trebell. l. 1. §. fin. ff. quod quisque iur. ostenditque maiorem voluntatem disponentis. cap. octi Christus. de iure iur. Castr. in consil. 15. incip. super primo nume. 1. in fine vol. 1. Dec. in consil. 113. incip. viso tenore. num. 4. §. 6. Crau. in consil. 101. incip. præsupponitur. num. 42. Rota Atin. in decis. 150. num. 3.
- 186
- 187 Itaq; cum geminatio sit magni effectus, d. l. Balista. ubi Doct. ff. ad Trebell. & æquiparetur clausulæ non obstante Buttr. in c. 1. col. 4. vers. salari potest dictum legistarum. de resc. & in c. quæ in Ecclesiarum. col. pen. vers. quandoque est dubium. de consil. Felin. in c. nonnulli. col. 20. nume. 14. vers. & sic nota. extra. de resc. Dec. in d. consil. 15. & 33. in princip. & in consil. 137. col. 1. circa princip. Alexan. & Ias. in d. l. 3. ff. quod quisque iur. & Cotta in d. memor. præci-
- tato. Propterea dicimus, quod geminatum rescriptum operatur clausulam motus proprii virtute geminationis.
- 191 Quæ tanti esse solet, ut geminata confessio faciat cessare exceptionem non numeratæ pecuniæ. glo. in vers. opponi tex. in l. in contractibus. §. de illis. C. de non num. pecun. eam exornat Ias. in §. in personam. num. 50. instit. de action. licet, quatenus hæc geminatio respectu tertij promittentis operetur exclusionem exceptionis non numeratæ pecuniæ glo. opinionem sibi displicere dicat, secus verò respectu eiusdem debitoris. de cuius articuli discussione tractatur per Aret. in l. si ita stipulatus. §. Chrisogonus. ff. de verb. oblig. num. 10. Socc. Senior. in consil. 67. incip. circa primam in fine vol. 1.
- 192
- 193 Secundo geminata ratificatio facit cessare tex. in l. 2. C. de rescin. venditione. glo. in d. c. si quis iratus. plura effundit Dec. in consil. 180. post numerum quintum. Dummodo tamen sit consensus certus, determinatus, & particularis, ut adnotavit Decius in consil. 60. & Ludon. Molina latè in lib. 2. de primog. Hispan. c. 3. num. 18. cum seq.
- 194
- 195 Idq; exui actus geminati, ratificans enim videtur deliberatè contrahere.
- 196 Quam conclusionem obiter per nos tactam limitabimus non procedere si in utroque contractu ratificatione approbato appareret delatione, nam tunc habita absolute iuramenti ab utroque iuxta tex. & ibi notata in cap. 1. de iure iur. Poterit agi remedio tex. in d. l. 2. per tradita per Iacobinum in l. 1. C. de errore calculi, ut in hoc nostro etiam supremo Consil. decisum testatur Præses de Franchis in decis. 243.
- 197 Demum quamvis cautio sine causa sit omnino inefficax. l. cum de indebito. in fine. ff. de probat. Tamen quando est geminata obligat, ex quo præsumitur causa. Felin. in c. si cautio. num. 1. & 14. de fide instrum. etiam si sit obligatio naturalis, ea etenim, & si non pariat actionem. Alex. in rubr. ff. de verb. obligat. & in l. iurisgentium. §. sed cum nulla. ff. de pact.
- 198
- 199
- 200
- 201

202 pact. cum pactum nudum non obliget,
tamen quando obligatio naturalis est,
203 geminata parit act. Ang. in l. fin. C. ad l.
Falcid. & pactum nudum geminatum
204 operetur actionem. l. 1. §. debitum. ff. de
const. pecun. Bald. in d. l. fin. Ang. & Sa-
lic. in l. petens. C. de pactis plura tradit
Felin. in d. c. si cautio. à nu. 39. cum seq.
205 Postremò subiungendum non absre
prædictis arbitramur quæ de certa sci-
entia superius annotauimus satis referre
quid confirmari ex certa Principis sci-
entia, vel quid confirmari in forma cõ-
206 Primo enim casu, id quod ex se ipso
nullum est si ex certa conscientia con-
ceditur validum erit. cap. primo. vbi
scribentes. extra. de trans. cap. veniens.
vbi glo. in vers. confirmamus. eod. tit. l.
adoptio. ff. de adopt. Bart. in l. more. nu.
3. quem scribentes cõiter sequuntur. ff.
de iurisd. omnium iud. Felin. plura refe-
rens in c. inter dilectos. nu. 6. & Dec. nu.
26. de fide instr. in c. 1. de confirm. vtil.
vel inut. nume. Paris. multa recensens in
conf. 3. nu. 38. vol. 4. Gram. in conf. ciuil.
215. nu. 4. Gozad. in conf. 62. num. 15.
207 Secundo verò casu secus, nam quando
cõfirmatio est facta in forma cõi tunc
actui valido tñ robur pstat. c. si vbi glo.
& scribentes. de confir. vtil. vel inut. ca-
diuersitatem. vbi glo. & scribentes. de
concess. præb. Specul. in tit. delegato
§. nunc ostendendū. vers. 11. nu. 8. Hosti-
in tit. de confir. vtili vel inutili. vers. quis
sit effectus. Alex. in conf. 123. num. 18.
& 22. vol. 4. Dec. in c. 1. nu. 5. vbi plura de
confir. vtili vel inuit. Paris. in d. consil. 3.
nu. 36. vol. 4. Molina de primag. Hisp. c.
208 7. nu. 7. cum seq. lib. 2.
Reliquum est vt hoc in loco trada-
mus, quando elici possit vt Princeps
concedat ex certa scientia, & in forma
209 speciali, & quando in forma communi.
Quò circa constituendum erit tunc
quid ex certa scientia, ac in forma spe-
ciali, concessum censerì, quando Prin-
ceps plenè informatus de facto, atque
eiusdem facti circumstantijs concedit,
210 vel quando tenor rei confirmatæ est in
confirmatione insertus tex. est vbi Abb.

nu. 1. & 2. ceteriq; scribentes in c. vene-
rabilis, de confirmatione vtil. vel inut.
& ibi Dec. sub numer. 1. tex. vbi Felin.
sub num. 6. & 7. in d. cap. inter dilectos.
de fide instr. Dec. in c. 1. de confir. vti-
li vel inut. latissimè Paris. in d. consil. 3.
num. 46. cum seq. vol. 4. edocuit D. An-
na filius in consil. 51. num. 7. Etenim in
211 totum omnia quæ animi sui destinatio-
ne agenda sunt non nisi vera, & certa
scientia perfici possunt. verba sunt iure
consulti in l. in totum ff. de reg. iur.
212 Hinc inferendum, quod confirmatio
subrepticia etiam cum clausula ex certa
scientia facta non valet secundum Bald.
in l. fin. num. 7. C. senti. reso. non posse.
213 In quo tex. etiam edocuit, quod clau-
sula ex certa scientia nihil operatur in his
quæ sunt factis, & in his, quæ Princeps
214 psumitur ignorare, sed bene suū porri-
git effectum in his, quæ in iure consistunt
de quibus psumitur Princeps certam
habere scientiam. Consultuit Corn. in
215 conf. 189. num. 6. vol. 4. Alex. in consil.
125. num. 13. vol. 2. Felin. in c. cum in-
ter. num. 5. de except. & in c. 2. num. 50.
de rescr. & in c. nonnulli. num. 12. circa
finem. eod. tit. Dec. in d. c. 1. num. 7. de
de confir. vtil. vel inutili. & in d. l. in totū.
num. 6. ff. de reg. iur. idem in c. ad hæc.
num. 5. de rescr. & in conf. 142. num. 70.
Paris. in d. consil. 3. num. 59. cum seq. vol.
4. Curt. Jun. in consil. 170. num. 31. Ripa
in lib. 2. respons. c. 6. num. 10. in tit. de
rescr. & in lib. 3. c. 18. num. 6. cum seq.
Socci Junior. in consil. 72. num. 126. vol.
1. Rolà Vallè in consil. 2. num. 160. cum
sequ. vol. 2. Quos recenset doctissimus
Molina in præcitato c. 7. num. 15.
216 Tandem id omittendum non erit,
quod quando confirmatio fit cum clau-
sula motus proprii censeretur confirma-
tio facta in forma speciali. d. c. venera-
bilis. de confir. vtil. vel inut. quod quid
operetur paulò ante demonstraui-
mus, de qua materia tangitur per eruditissi-
mum d. Fabium de Anna in consil. 44.
num. 69. cum seq. & in consil. 66. nume-
41. cum seq.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ecernimus, statuimus, & mandamus quid importent perpenditur.
- 2 Verbum decernimus, & verbum statuimus idem important.
- 3 Ius nouum per vtrumque verbum inducitur.
- 4 Ius nouum num inducatur si per alia iura fuerit quid declaratum.
- 5 Verbum decernimus est iuris noui inductiuum.
- 6 Verbum statuimus ius nouum inducit in Principis rescripto.
- 7 Innonari tunc dicitur, quando quid per prius statutum erat.
- 8 Princeps quando debeat vti verbo inuouamus in rescripto.
- 9 Pronunciatum, & statutum dicere idem est.
- 10 Pronunciasse, & statuisse vsus promiscuus est.
- 11 A proprietate verborum non erit recedendum.
- 12 Status quando proprie dicatur.
- 13 Pronunciari quando proprie dicatur.
- 14 In dubio verbum statuimus proprie est intelligendum.
- 15 Marum habens Imperium poteris vti verbo statuimus.
- 16 Est casus qui est de Imperio.
- 17 Verbum decernimus importat necessitatem.
- 18 Verbum statuimus importat necessitatē.
- 19 Verba predicta num quandoq; importēt Consilium.
- 20 Subiecta materia indicabit num importet necessitatem, vel consilium.
- 21 Intelligentia dictorum ex causis est assumenda dicendi.
- 22 Non sermoni res, sed rei est sermo subiectus.
- 23 Verbum mandamus num importet necessitatem.
- 24 Lex quando est precepti si quis controuenerit peccat mortaliter.
- 25 Num peccet mortaliter controueniens legi quando est de Consilio.
- 26 Discutitur doctr. Diui Thome in 2. 2. q. 186. art. 9.
- 27 Omnis contrauentio non inducit mortem naturalem.
- 28 In dubio verba l. semper important preceptum.
- 29 In hoc presenti indultus materia verbum nisi loco precepti, vel consilij discutitur.
- 30 Princeps dum vsus est verbis predictis ius condit commune.
- 31 Verbum volumus per Principem in rescripto num inducat legem.
- 32 Quicquid Principi placuit l. habet vigorem.
- 33 Dispositio est iuris noui introductiua, quando Princeps vtitur verbo volumus.
- 34 Princeps quando statuit per verbum mando facit legem.
- 35 Mandatum differt à constitutione.
- 36 Mandatum differt à Precepto.
- 37 Mandatum morte expirat, secus verbum preceptum.
- 38 Mors est mandati mandatum, morsque iubentis.
- 39 Verbum mandamus in Principis rescripto insertum poterit ius nouum inducere.
- 40 Subiecta materia suadebit an dispositio sit iuris noui introductiua, & num necessitativa precepti, vel consilij.
- 41 Verbum rogo de sui natura est deprecatiuum.
- 42 Verbum rogo aliquando ponitur preceptiue.
- 43 Fidei commissum num inducatur per verbum rogo.
- 44 Verba potes, & debes num imponant necessitatem in contractibus, & quid in iudicijs.
- 45 Quid item in vltimis voluntatibus.
- 46 In casu dubio quo nam pacto sit diiudicanda dispositio preceptiua ne, vel consilij.
- 47 Traditur in hoc regula generalis.
- 48 Indultus hic num sit iuris noui introductiuus.
- 49 Quò ad materiam hic indultus non est iuris noui inductiuus.
- 50 Hic indultus quò ad effectum non est iuris noui introductiuus.

Hic

- 51 Hic indultus quod ad exercitium effectus non est noui iuris introductiuus.
- 52 Leges ad futura suum porrigunt effectum.
- 53 Leges etiam ad praterita trahuntur, si nominatim, & expresse sancitum sit.
- 54 Indultus hic ad praterita delicta extenditur.
- 55 Indultus iste excludit delicta futura.
- 56 Lex cum in prateritum quid indulget in futurum vetat.
- 57 Abolitio non comprehendit delicta futura.
- 58 Utilitas publica non debet ladi.
- 59 Occasio delinquendi non debet dari, & num. 60.
- 61 Recensetur Catilina edictum.
- 62 Bannum non comprehendit delicta futura, sed praterita, & presentia tempore promulgationis banni.
- 63 Facultas nominandi non comprehendit delinquentes post bannum.
- 64 Bona futura non veniunt in publicatione.
- 65 Facultas nominandi intelligenda de eo in quem cadit nominatio.
- 66 Subnectitur distinctio subtilis, ac notabilis pro resolutione predicta questionis.
- 67 Indulgentia tunc erit cum precedit ordinatio generalis.
- 68 Lex noua non prodest delinquentibus, carentibus qualitatibus per bannum requisitis.
- 69 Lex noua non porrigitur ad futuros homicidas.
- 70 Quod ignoratur non videtur remitti.
- 71 Differt securitas obtempa de processibus à securitate obtempa de delictis.
- 72 Prohibitum est lege homines delinquere.
- 73 Delictorum materia precedit hunc indultum.
- 74 Indultus iste ad praterita, & non ad futura suum operabitur effectum.
- 75 Quando aliqua non precedit ordinatio, & agitur de reformatione rei dispositio trahitur ad futura.
- 76 Noua forma noua adaptatur materia.
- 77 Lex quando precedit materia refertur ad futuros casus.
- 78 Bannum contra vendentes bona vetera

recensetur, at deciditur.

- 79 Bannum inueniens materiam delicti de nouo non habet oculos retro.
- 80 Hunc indultum concernere delictorum prateritorum remissionem concludit author.
- 81 Indultus iste num respectu cancellationis sit noui iuris introductiuus, & num comprehendat futura.

Decernimus, statuimus, & mandamus.

CAPVT II.

VM Rex noster strictissimus huc generalem impartiat inductu adhibens verba, Decernimus, statuimus, & mandamus necessarium esse duximus p-

dictorum verborum naturam, vim, & essentiam perpendere, nequid intactum remaneat.

Propterea adnotandum est eandem vim habere verbum, decernimus, & verbum statuimus, secundum Cardin. in clemen. 1. de causa poss. & propriet. Abb. in c. decernimus. num. 10. extra. de iudic.

Idque ea ratione, quia per vtrumque verbum ius nouum inducitur, idem Abb. in c. si quis contra clericum. numer. 14. vers. ad hoc alleg. extra. de foro compet. nisi tamen per alia iura fuisset declaratum, ita idem Abb. in c. cum super. in princ. extra. de sepult. citatus per Felin. in c. super questionum. §. verum. nu. 8. extra. de off. deleg.

Diximus, quod per vtrumque verbum ius nouum inducitur, nam si primum verbum, decernimus pensamus non ambigendum est, quin sit verbum iuris noui inductiuum, sicuti tradidit glo. ex cod. tex. in c. decernimus. extra. de iudic. eadem glo. in vers. decernimus. extra.

- trà. de Iudic. eadem glo. in versic. decernimus. tex. in clem. fin. de xrate, & qual. clem. 1. vbi Card. in princ. versic. quinto noto. de causa poss. & propr. de super citata glo. in versic. decernimus. tex. in clem. per literas de præb. eadem glo. in vers. decernimus. tex. in clem. 2. de appell. glo. in vers. deinceps. tex. in clem. 1. q. 1. de reb. Eccl. alien. vel non. & tandē Abb. & Felin. in d. c. decernimus. hic sub num. 10. Ille vero sub numer. 20. ex quibus descendit idem ius statuendum esse in verbo statuimus.
- 6 Per quod quidem verbum si per Principem rescribitur, ius nouum inducitur. glo. est singularis in vers. statuimus. tex. in c. vt litigantes. de offic. ordin. in 6. quo in loco collegit, quod in casu illius tex. noua dicatur constitutio, cum S. P. non vsus sit verbo innouamus, sed vt verborum proprietate vsui deseruiat, huius antiquum habeatur, id enim dicitur innouari, quod per prius statutum erat. arg. tex. in c. si quis Romipetas. & cap. paternarum. 24. q. 3.
- 8 Et hoc casu Princeps rescribens debet vti verbo innouamus. extra. de tregua, & pace. asseuerat clarius glo. in vers. statuimus. tex. in clem. literas. de retr.
- 9 Et quando dicitur quid statutum videtur dici pronuntiatum, cum pronuntiatum, & statutum idem nuncupari posse ex Vlpiani responsio in l. pronuntiatum. ff. de verb. & rerum sign. excerptum est.
- 10 Promiscue enim inquit Vlpianus, & pronunciaffe, & statuiffe solemus eos qui ius habent cognoscendi. Idem quoq; colligitur ex tex. in l. ex stipulatione, & in l. post sententiam. C. de sent. & interloc. omn. iud. etenim in tex. in l. ex stipulatione Imperator vtitur verbo pronuntiatum est, ibi, quæ propter si nihil causa cognita secundum iuris rationem pronuntiatum est, & in tex. in l. post sententiam adhibet verbum statuta, ibi de quaestione, quæ iam decisa est statuta rei iudicæ non obtinent authoritatem, nam nec de possessione pronuntiata. Similis huic est tex. in l. si vt proponis. C. de exec. rei iud. dum inquit Imperator si (vt proponis) rerum iudicatarum executor datus partes sibi iudices vendicauit, & contra ea, quæ pridem pro partibus suis fuerunt statuta, aliquid pronuntiandum putauit sententia ab eo dicta cum rei iudicæ obtinere nequaquam potest; & tandem adducimus tex. in c. in his. extra. de verbor. & rerum significatione, & voluit glo. in vers. statuimus. tex. in c. cum ab vno. de senten. & re iud. in 6. Ex quibus liquet promiscuus horum verborum ad inuicem vsus.
- 11 Quamuis si verum amamus, & si à verborum proprietate recedere nolimus. ad tex. in l. non aliter. ff. de leg. 3. l. 1. §. si is, qui nauem. ff. de exerc. actione, cum alijs per Alciatum adductis in l. nepos proculo vbi de huius regulæ enodatione. ff. de verb. & rerum significatione.
- 12 Id proprie statui dicitur, quod in cõi generaliter decernitur. ad hoc expendimus tex. in l. cum clericis. §. statuimus. C. de Episc. & cler.
- 13 Pronunciari autem proprie dicimus in sententijs, quæ inter partes feruntur, vt tradidit glo. in d. c. pronuntiatum. Nota de tex. in d. l. ex stipulatione, & in l. 1. ff. de re iud.
- 14 Sed aduertendum putamus, quod quando proprie statuendi verbum sumimus, sicuti in dubio sic sumendum esse consulimus per tex. in l. 1. §. is quoque. ff. de actio. & oblig. Huius verbi vsus illi concessum esse, qui mærum habet Imperium, nulli enim qui statuendi non habet facultatem interdicere patria cuiquam permittitur. l. nulli. C. de sent. & interloc. omn. iud. notatur in l. Imperium. ff. de iurisd. omn. iud. Hic est casus qui est de Imperio. l. illicitas. §. qui vniuersas ff. de offi. præf. nimirum si solus Princeps vtatur.
- 17 Hisce subnectendum erit, quod quæuis verbum decernimus importet necessitatē. c. denique. §. hæc & si legibus. ibi decretam necessitatē importat. 4. dist. vbi Archid. idem Archid. expressè notat

notat. in c. 1. vers. decernimus. 76. dist. Abb Butr. & ceteri inter quos præcipue Felin. sub num. 8. vers. item quia. in c. nam concupiscentiæ extrâ. de constit. & eandem necessitatem importet verbum statuimus, vt ex superius adductis colligi potest, tamen id non vsque quaque admitti verum est, cum quandoque non importet necessitatem, sed consilium, vt considerauit glo. in vers. statuimus declarando tex. in cap. super quæstionum. §. verum, vbi Abb. in fine. num. 4. & Felin. sub num. 8. vers. glo. in vers. statuimus extrâ. de offi. & pot. iud. deleg. qui concludunt ex subiecta materia totum decernendum esse, num quid veniat inferre consilium, vel necessitatem.

Quod clare quidem colligitur ex interpretatione glo. & Doct. in c. 1. extrâ. de vita & hon. cler. & comprobatur regula iuris, quod intelligentia dictorum ex causis est assumenda dicendum, quia non sermoni res, sed res est sermo subiectus. c. intelligentia. extrâ. de verb. & rerum signific.

Ex qua subiecta materia elicitur, quæquamuis verba statuimus, & decernimus importent necessitatem, sicut eundem necessitatis effectum parit verbû, mandamus, secundum glo. in vers. necessitatem, tex. in l. sepe. ff. de offic. Præsid. Abb. Imola. Butr. & Felin. in d. cap. nam concupiscentiam. hic sub nume. 5. Attamen si subiecta materia indicabit vnumquodq; verbum potest importare consilium, vti latè exornauit Felin. in d. c. nam concupiscentiam.

Adeò, quod sicuti quis peccat mortaliter si contrauerit l. dispositioni, quando tamen est præcepti, pari modo excusabitur, quando l. erit consilij, vti distinctè dilucidat Felin. loco antedicto & si tamen in casu, quo nõ constat an materia. l. sit præcepti, vel consilij, & potest ad vtrumque se habere. vtputa si loquatur per verba communia, nempe: statuimus, decernimus, vel quid simile, D. Thomas in 2. 2. q. 186. art. 9. voluit contrauentem non obligari ad mor-

tale, idq; ea ratione, nam sicut non omnis contrauentio inducit mortem naturalem, ita non debet inducere mortem æternalem.

Cuius contrarium Felin. in d. c. nam concupiscentiam. num. 8. vers. 3. limito. videtur tenere ex eo, quia quociens ratio subiectæ materiæ, vel verba ipsa non demonstrant, num l. sit loco præcepti, vel consilij statuta in dubio semper important præceptum, quod ex Archid. in d. §. hæc etsi legibus Butrio, & Imola excerptis. Inde ex regula tex. in c. si quis. extrâ. de maior. & obed. in versic. non obedient. & in c. qui resistit. 2. q. 3. concludit, transgressores mortaliter peccare.

At cum in huius indultus interpretatione id non veniat disputandum, cum de publico tractetur beneficio, & sic nõ de contrauentione in hoc articulo nostrum, & si exiguum non interponemus iudicium contenti hæc perfunctoriè mentinisse.

Maximè, quod in hoc generali indultu non erit dubitationi locus, quin sine loco præcepti adiecta, quibus dum Princeps vitur ius condit commune. secundum Innoc. in c. fin. extrâ. de his, quæ sunt à maiore par. cap. cuius dictum recenset Felin. in loco præmonito. c. decernimus. in fine.

Denique præfatis quæ nos deduximus ad demonstrandum nouum ius induci per dispositionem præcedentibus verbis circumscriptam, Adijcimus eiusdem effectus esse verbum volumus per Principem in rescripto adhibitum, nam per tale verbum nedum vult ostendere indultum hunc esse legem, ex quo quicquid Principi placuit l. habet vigorem. l. 1. in princ. C. de const. Princ. §. sed & quod Princ. instit. de iure natur. gent. & civ. l. 2 §. nouissima. ff. de orig. iur. Bald. in c. 1. col. 7. vers. volumus, vt regalia. de pace const.

Verum quoque quod sit l. iuris noui introductiuæ, vt per glo. in clem. 1. de offic. Vicar. & in clem. 1. de rerum permut. in c. fin. de verb. & rerum significatione

stone in 6. latè per Abb. in c. fin. extrà qui fin. sint legit. in c. cum te. de re iud. & in c. ex ratione. col. 1. vlt. not. extrà. de appell. eiusdem legis signum erit sanctio per verbum, mandamus, ordinata.

34 Nam, & si mandatum differat à constitutione. l. annonam. in princ. ff. de vari

35 & extraord. cogn. & mandare differat

36 à præcipere. & sic mandatum à præcepto, vt per glo. in vers. necessitatem. tex. in l. sape. ff. de offic. præs. quia mandatum morte expirat, præceptum vero nequaquam. cap. fin. autem. extrà. de refer. c. quoniam. Abbas. extrà. de off. deleg. glo. in l. & quia. ibi, vel præcepto. ff. de iurisd. omn. iud. notatur. in c. cum venis sent. extrà. de testib. glo. in c. quod præcipitur. 14. q. 1. & c. dudum. 18. q. 2. Specul. in tit. de iud. deleg. §. restat. ver. quid sit, & Innoc. in c. licet. de offic. deleg. Nacta in clem. sape. num. 66. de verb. signific. inde versus.

Non cadit Imperium per mortem præcipientis.

38 Mors est mandati mandatum, morsq; iubentis. Abbas. in l. mandatum. C. mand. Tamen quando verbum mandamus est insertum in Principis rescripto utiq; poterit ius nouum introducere.

39 Præterea cum controuerti possit, quando per præcitata verba statuimus, decernimus, mandamus, volumus, inducatur nouum ius nec ne? opere pretium esse duximus hoc in loco aliquas constituere conclusiones, ex quibus habebitur vera huius q. interpretatio.

40 Itaq; illud in primis aduertendum est, quòd subiecta materia est illa quam inspiciendam esse suademus. hæc est quæ designabit, num dispositio sit iuris noui introductiua, & num necessitatis præcepti, vel consilij.

Hinc dependet, quod si materia est noua erit dispositio iuris noui inductiua, si verò est antiqua tunc ex materia, & verbis diiudicandum esse censemus in sequentes gløse doct. in vers. censem. tex. in clem. de concess. præb. & in clem. exiui. de verb. & rerum significatione.

41 Hanc primam conclusionem comprobant, quæ doctores voluere de verbo, rogo, quod quidem, quamuis de sua natura non ponatur nisi deprecatiuè. l. serui mei roga. u. ff. de neg. gest. tamen aliquando præcipientiè ponitur, arg. sumpto à materia, ita edocuit glo. in vers. rogo. tex. in c. rogo. 11. q. 3.

42 Proximus his casus erit tex. in l. cum pater. §. rogo ff. deleg. 2. in l. vnum ex familia. §. rogo ff. eod. tit. in l. ex facto. §. si quis rogat. ff. ad Trebell. in quibus quidè tex. patet per verbum, volo, à testatore adhibitum induci fideicommissum. explicauit simili modo. glo. in c. humanus. 1. distin.

43 Id & 2. comprobemus, quod quamuis verba potes, & debes apposita in contractibus, & iudicijs non imponant necessitatem. d. l. sape audiui Cæsarem, vbi glo. ff. de offic. præs. quod secus erit in ultimis voluntatibus. l. fideicommissa. §. si quis ita. ff. deleg. 3. vbi Accur. tamen ratione subiectæ materiæ solam honestatem, non necessitatem importabunt. c. 1. vbi glo. in vers. omnino debet. vbi Abbas. de desp. impub. glo. in verbo debeant. tex. in clem. attendentes. de statu Monach.

44 Et propterea aliquando exponitur pro potest. glo. in vers. debet. tex. in l. obseruare. §. fin. ff. de offi. procons. glo. in l. creditores. C. de pignor. cum alijs tam in hoc verbo potest, quam in vers. debet allegatis per Mars. in l. 1. numerus 34. cum seq. C. de respectu virg. subiecta igitur materia est illa, quæ antedictis verbis tribuet iuris noui introductio; nem.

45 Secunda erit conclusio. in casu dubitabili, & tunc eò fortius recurrentur enim ad materiam subiectam, nec non ad proprium verborum significatum, sicuti elicitur ex Bart. in l. omnes populi. num. 58. & 59. ff. de iust. & iur.

46 Tercio ad æthimologiam, vt in l. 1. ff. de testam. in c. cum secundum de præb. & quarto ad ius de eo expressum. Abbas. in d. c. decernimus. num. 20. extrà de iudic. & hæc quò ad regulam generalem

l. 2. ralem

rale m, dicta sint.

47 Nunc autem quò ad hunc nostri indultus casum si queratur, num is sit iuris noui introductiuus, nec ne? nos nostro quidem iudicio ita distinguendo respondendum putamus.

48 Quod aut consideramus subiectam materiam, aut eiusdem abolitionis effectum: si consideramus causam, seu subiectam materiam, & tunc erit fatendum, hunc nostrum indultum non esse iuris noui introductiuum, ex quo ut superius fundauimus in q. s. hæc nostra generalis indulgentia æquiperatur generali abolitioni, quæ quidem generalis abolitio iam per nostras sacratissimas leges nobis tradita fuit, toto tit. ff. de abolit. & C. de gener. abolitione, ex quo sequitur, quod materia sit antiqua, respectu cuius hic indultus non potest legitime dici, quod sit iuris noui inductiuus, arg. notatorum in simili per glos. in ver. censemus. tex. in clem. 1. de concessione præb.

50 Aut verò consideramus abolitionis, seu eiusdem indultus effectum, & tunc utique ad huc poterit dici non esse iuris noui introductiuus: ex superius per nos annotatis, sed quatenus eiusdem indultus effectum in exercitium deductum introspicimus, quod reus Principe permittente non puniatur, & quatenus eum à quolibet reatu, & à qualibet delicti pena ex iuris dispositione, ac prouincialium sanctorum abnoxium Regis inuicissimi beneficio relaxatum consideremus erit utique hic indultus iuris noui introductiuus.

52 Ex primo itaque huius distinctionis capite inferendum est, quod cum hic indultus sit in ratione antiqua fundatus, ipseque à retrò actis legibus inuentus sub abolitionis vocabulo, & certi ad huc iuris sit, legem non ad præterita, sed ad futura suam porrigere effectum, leges enim, & constitutiones futuris certum est dare formam negotijs. l. leges, & constitutiones. l. 2. C. de leg. Non autem ad facta præterita reuocari, nisi tamen nominatum, & de præterito, & adhuc de-

54 pendentibus negotijs tantum sit. d. l. leges, & constitutiones, de quo latè per Bart. cæterosque in l. omnes populi. q. 5. principali. ff. de iust. & iure, sequetur, quò ad huc constituamus hunc generalem indultum respectu huius casus esse iuris noui introductiuum, tamen attentata ratione ipsius antiqua desuper ponderata, & propterea ad delicta præterita extendi, cum quoque quia indultus ipse specificè caueat de delictis hætenus à die publicationis perpetratis, ut ex verbis illis eiusdem indultus liquet, ibi, in quibuscunque criminibus, ac delictis ad hodierna die retrofactis, vel commissis; proinde iuxta glo. doct. in d. clem. 1. de præb. necesse est ut fateamur hunc indultum ad præterita delicta extendendum esse.

55 Sed resultat ex hac conclusione alia notabilis conclusio, quod dum hic indultus hunc casum præteriti temporis includit, excludit casum futurum, lex enim cum in præteritum quid indulget in futurum vetat. l. cum lex. ff. de legibus, sicque in nostra materia decisum reliquit Imperator in l. 1. & 2. C. de gener. abolitione, dum in l. 1. inquit cù eo tempore quo indulgentia nostra crimina extinxit, accusatio à te instituta non fuerit publicæ abolitionis præscriptio cessat. in l. 2. qui potentatus, & uis aliorumque criminum reum fecit, si post abolitionem ex forma solita reorum facta, & post edita proposita intra diem statutum repetere superfederit prosequi crimina volens non est audiendus, & hoc communi calculo per Doct. admittitur, inter quos primo Cyanus in d. l. leges. l. 2. C. de leg. Bart. in l. cum lex. ff. eod. tit. Anch. in c. canonum statuta. circa finem. extra. de constit. Fulg. in l. 3. C. de Episc. & cler. Ang. in consil. 67. Dec. in consil. 67. incip. ex thémate. Clarus in §. fin. lib. 5. q. 59. Nellus in tract. bannitorum. in 2. parte primi temporis. q. vlt. & in 3. parte 2. temporis. num. 38. cum seq. ex nostris voluit Foller. in comment. Pragide exulibus. num. 7. & inibi per Carau. sub num. 100.

Et

57 Et ratio est, quia abolitio non comprehendit delicta futura. l. si vnus. §. illud vbi omnes notant. ff. de pact. Bald. in l. rescripta. col. 2. vers. vlt. et aliter oppono, vbi Ias. numer. 8. & Castr. C. de præcib.

58 Imper. offer. & ratio quæ læderet publicam utilitatem, & daretur occasio delinquendi, contra tex. in l. conuenire. ff. de pact. dot. exornatur per Decianum in tit. abolitio quando impeditur. accus. lib. 3. num. 48. & 84. & per Farin. in tit. de inquisitione. q. 6. num. 57.

60 Ideo Catilina de vi damnato, & hoste cum Manlio iudicato, cæteræ multitudini, quæ cum secuta erat, parcens senatus diem statuit, antequam sine fraude liceret ab armis discedere citra condemnatos rerum capitalium. Petr. Gregorius Syntag. iur. sub tit. de abolitio crimin. c. 20. num. 13. vers. ideo Catilina. f. mihi 285.

61 Hinc est, quod bannum emanatum non comprehendit nisi remissionem delictorum præteritorum, & presentium tempore tamen ipsius publicationis banni, non autem interpretationem capiet quod ad delicta futura. Bart. in d. l. cum lex. ff. de legibus.

61 Propterea decisum in Regno fuit teste Præfide de Franchis in decis. 360. quod tributa facultate nominandi delinquentes post bannum vigore banni generaliter loquentis non licet eos nominare, quia sicut in publicatione bonorum non veniunt futura, singularis est glo. in l. nam ad ea ff. de cond. & demonstr. Bald. in l. 1. num. 23. C. de hæred. instituend. pari modo non comprehendit reos futuros; idque duplici ratione.

Prima est ratio delicti exclusiva, nam si aliter decerneretur daretur materia delinquendi, contra tex. in d. l. conuenire. concordantes allegat Ias. in d. l. si vnus. §. illud. versic. 2. adde. ff. de pact. Iuanes Crocus in repetitione. l. omnes populi. num. 154. vers. 2. conclusio. ff. de inst. & iure, quos citat Francus in d. decis. 360. num. 1. & Felinus in c. fin. 7. fallencia. de constit. per eundem Fran-

cum citatus in decis. 468. num. 1. ratio quoque quidem per Bart. in d. l. cum lex. ponderata cæterosque desuper mentionatos approbata.

64 Secunda erit ratio, nam talis nominandi facultas tributa sit intelligenda de eo in quem cadit nominatio arg. tex. in l. vt gradatim. ff. de muner. & honor. l. si quando. C. de inoff. testamento, & per hæc ita decisum in S. C. vt testatur idem Præfides de Franchis in decis. 468.

65 Pro quorum omnium faciliiori intellectu Baldi doct. insequentibus in d. l. cum lex. sic distinguendum esse putamus.

66 Quod aut lex præcedit materiam, aut materia præcedit legem, quando materia præcedit legem, subdistinguendum erit, quod aut præcedit generalis ordinatio in contrarium, & tunc voluit Bald. hanc legem esse indulgentiam, & indulgentiæ præteriti temporis, lex enim est præteriti temporis, & non futuri, inde educit quod lex noua non prodesset delinquentibus carentibus qualitate per bannum requisita, vt puta, si lex loqueretur de delinquentibus bannitis, nam si delinquens esset, sed non bannitus legis beneficio non muniretur, eadem l. non porrigitur ad futuros homicidas, quia quod ignoratur non videtur remitti. l. cum dominus. ff. de pec. est enim quædam dispensatio, quæ non refertur ad ignoratos defectus, ex quibus idem Bald. refert, quemdam Bononiæ fuisse decapitatum ex quo habebat securitatem de processibus, sed non de delictis, de quibus non erat processum. arg. tex. in l. si de certa. & in l. cum aquiliana. C. de trans.

Hanc distinctionis partem huic indulgentiæ nostro non esse difformem existimamus ponderari posse, nam l. prohibitum est homines delinquere, & eo ipso, quod quis delinquit pene supplicio subijcitur. l. 1. §. bestias. vbi glo. ff. de potest. cum similibus, hinc sequitur, quod hæc delictorum materia præcedat generalem hunc nostrum indultum, adeo vt generalis hæc ordinatio in contrarium, vt indulgentiæ, & vt lex sicuti ad præ-

- præterita suum demonstrabit effectum, ita ad futura delicta tanquam ignorata inanis, & vacua ex supra dictis diiudicanda erit.
- 74 Quod secus foret, si tractaretur de reformatione rei in qua non præcederet alia ordinatio; nam tunc ad futura extenderetur, noua enim forma nouæ materiæ adaptatur. l. ab Anastasio. in fine. C. mand. & hæc sit 2. distinctionis pars.
- 76 Aut verò lex præcedit materiam, sicuti in banno emanato in hac nostra alma vrbe, & fidelissima Ciuitate contra eos, qui per Ciuitatem bona vendunt sub pœna trirremium per annos tres, de quo verba facit Præses de Franchis in decis. 434. & tunc pœna non refertur nisi ad futuros casus.
- 78 Et ratio huius conclusionis est, nam, ex quo bannum inuenit materiam delicti de nouo non habebit oculos retrò sic Bald. Latius in præcitato loco versu si autem lex. ex quibus non ambigendum, quin hic noster generalis indultus præteritorum concernat delictorū remissionem.
- A qua conclusione in lucem prodit summi, ac incliti Regis nostri inuictissimi liberalitas, ac munificentia.
- Reliquum est, vt tertium distinctionis caput subnectamus, nempe respectu cancellationis, ac extinctionis delictorum, & tunc non comprehendit futura, vt iuris noui introductiua, vt explicat Bald. loco præmonito. vers. nisi in solutione, cui nos assentimur, & hæc considerasse sufficiat.

S V M M A R I V M.

- 1 Indultus hic fauorabilis, & proinde extendendus.
- 2 Indultus iste bifariam operatur circa personas, & circa delicta.
- 3 In presenti capite de indultu concernente personas tractari constituit auctor.
- 4 Dicitio omnis nullum excludit.
- 5 Omne qui dicit nihil excipit.
- 6 Omnis est signum vniuersale.

- 7 Omnis est signum omnium comprehensum.
- 8 Omnis est nomen collectiuum.
- 9 Distributiua duplicis generis, distributiua simplicia, & distributiua duplicia.
- 10 Dicitio omnis quando enunciatur in singulari tunc non collectiuum, sed distributiuum nomen est.
- 11 Dicitio omnis in singulari prolata, idem sonat ac si dictum foret, quilibet.
- 12 Dicitio omnis non est nomen collectiuum si subiecta materia, vel intentio proferentis aliud demonstrant.
- 13 Dicitio omnis quadrifariam poni potest intellectualiter nu. 14. naturaliter 15. quandoque dubitanter 16. quandoque ciuilitate.
- 17 Dicitio omnis à teste prolata quomodo pronatur.
- 18 Dicitio omnis à legislatore prolata quomam pacto sumatur.
- 19 Verbum omnis; in hoc indultu adiectiuum sit nomen collectiuum vel distributiuum.
- 20 In hoc generali indultu omnes comprehenduntur, nisi quos ipse indultus excludit.
- 21 Indultus hic vt iuris noui introductiua latissimam debet recipere interpretationem.
- 22 Dicitio omnis restringitur propter consuetudinem vsam loquendi.
- 23 Dicitio omnis restringitur propter fraudis euentum.
- 24 Dicitio omnis restringitur ex eo quod præcessit.
- 25 Dicitio omnis restringitur ratione eius, quod agitur.
- 26 Hæc dicitio omnis in hoc indultu apposita num restringenda.
- 27 Exceptiones firmant regulam in contrarium.
- 28 Exceptiones firmant regulam in contrarium in auxilium regula.
- 29 Restitutio facta per Principem ad omnia exceptis bonis alienatis non operabitur quæ ad excepta, & ibi de ratione merito 301.
- 30 Inclusio vnius est exclusio alterius.
- 31 Dicitio singuli, singulas includit personas

Sin.

- 33 Singula persona videntur singulariter designata per dictionem singuli.
- 34 Indultus hic num comprehendat etiam feminas.
- 35 Femina comprehenditur sub dispositione lata per dictionem quicumque.
- 36 Femina num comprehendatur sub dispositione lata per dictionem omnis.
- 37 Masculinum num concipiat femininum in materia exorbitanti, & penali.
- 38 Masculinum num concipiat femininum in materia penali, & correctoria.
- 39 Quid in odiosis.
- 40 Tregua num censeatur rupta per raptum filie femina.
- 41 Masculinum num concipiat femininum in materia favorabili.
- 42 Sed quid in statutis.
- 43 Masculinum concipit femininum etiam in materia odiosa si odium est rationale.
- 44 Statutum odiosum extenditur si reddat in favorem Reipublice.
- 45 Masculinum concipit femininum si sumus in dispositione legali licet materia sit odiosa, & penalis.
- 46 Masculinum concipit femininum in materia indifferenti.
- 47 Statutum per quod prohibetur, ut nemo vadat de nocte sine lumine num comprehendat feminas.
- 48 Statutum puniens violentiam cum armis num comprehendat feminas.
- 49 Statutum dicens, quod quis non teneat capras num comprehendat tenentes hircos.
- 50 Tex. in l. 1. C. de raptu virg. num comprehendat mulieres rapientes viros.
- 51 Subnectitur decisio Angeli.
- 52 Constitutio loquendi de fratribus mendicantibus num extendatur ad Moniales Mendicantes.
- 53 Tex. in c. Regni ad hoc num comprehendat feminas.
- 54 Mulieres num ligentur statutis penalibus, sicut viri, & num. 55.
- 56 Mulier num comprehendatur sub dispositione tex. in l. si quis in tantam C. unde vi.
- 57 Indultus hic comprehendit feminas duplici ratione per auctorem considerata. num. 58.
- 59 Civitas, Municipium, Corpus, Collegium, & Vniuersitas num comprehendantur sub hoc indultu. & num. 60.
- 60 Vniuersitas, & Collegium, &c. possunt delinquere dupliciter, collegialiter, & non collegialiter.
- 61 Vniuersitas potest delinquere, & condemnari.
- 62 Vniuersitas sine Civitate potest hauriri vii contumax.
- 63 Vniuersitas num possit excommunicari.
- 64 Vniuersitas est corpus separatum a singulis non habens animam.
- 65 Singuli de vniuersitate num possint excommunicari.
- 66 Excommunicatio num teneat si contra corpus, & non contra ciues emanetur.
- 67 In dubio quo nam pacto presumetur emanata contra ciues an contra corpus.
- 68 Vniuersitas potest condemnari vigore statuti.
- 69 Vniuersitas quomodo delinquit, & num. seq. 70. & quo nam pacto condemnetur.
- 70 Collegialis deliberatio requiritur ut Civitas tanquam rebellis puniatur.
- 71 Sindici villarum an possint abolitionem impetrare.
- 72 Ratio conclusionis annexitur per auctorem.
- 73 Contrariorum eadem debet esse disciplina.
- 74 Sindici vniuersitatis num possint accusare nomine vniuersitatis, & sindicario nomine num. 76. cum seq.
- 75 Vniuersitas est corpus intellectuale, nec potest corporaliter comparere.
- 76 Vniuersitas est nomen iuris, & non facti.
- 77 Vniuersitas videtur accusare quando si dicus nomine vniuersitatis accusat.
- 78 Quod facit officialis facit dominus iuris intellectu.
- 79 Accusare alieno nomine potest quis tripliciter.
- 80 Accusat quis nomine alterius ut designet actum nudi ministerij.
- 81 Accusat quis ut designetur actus mixti ministerij.
- 82 Accusat quis tertio causa demonstrandi propter

propter quod fit.

- 85 Iurisdictio in extraneis non subiectis non exercetur.
 86 Omnis dispositio est intelligenda in terminis habitibus.
 87 In generali sermone ea est facienda interpretatio qua actus habitatē respiciat.
 88 extraneus in hoc indultu sumitur ratione originis.
 89 Civitas loci delicti non originis offenditur.

Omnes, & singulos in dicto nostro ceterioris Siciliae Regno, tam nobis subiectos, quam extraneos.

CAPVT III.

Vod dictū est supra fauorabile esse hunc nostrū indultum tū ratiōe materiz, tum subiecti ac propterea amplificā.

dum, id longē clarius patebit ex eo, quod non modo subiectos suo imperio viros comprehendere, sed etiam ad extraneos voluit extendi Rex noster clementissimus, his verbis, omnes, & singulos.

- 3 Pro quorum explanatione aduertimus generalem hunc indultum bifariā operari posse, nempe primo circa personas, & secundo circa delicta, de hoc secundo in sequenti tex. parte, ibi, qui de quibuscunque delictis, ac criminibus, Deo Duce pertractabimus, nam in presenti parte indultus declarationem prosequemur circa personas, quas omnes in eo comprehendi voluit, & neminem excludi adhibito verbo vniuersali

- 5 omnes cum qui omne dicit nihil excludat, nec excipiat l. Iulianus. ff. deleg. 3. §. cum pater. §. fin. ff. deleg. 2. l. hoc articulo. ff. de hæredib. instit. l. a procuratore. C. mand. c. solitz extra de maior. & obed. c. 2. vbi Host. de obseruicun. cap. si Rom. anorum 10. dist. cuius quidem conclusionis ratio est, quia est signum vniuersale. cap. dispendia vbi Host. sub num. 3. de rescr. in 6. estq; signum omnium comprehensuum. l. si terutus. ff. de feruit. vrb. prædiorum. l. damni. §. emptor. ff. de damno infecto. l. si cui omnes. in princ. ff. de leg. 1. & deniq; nomē collectiuum. l. non distinguemus. §. cum in plures. ff. de receptis arb. l. neratius. ff. de verb. & rerum significatione dixit Bart. in l. quod nerua num. 8. vers. secundo quarto. ff. de pos. & latius notatur per Bart. in d. l. hoc articulo a num. 4. cum seq. ff. de hæred. instit. quo in loco tractat etiam de distributis, eorumq; natura, eaque tradit duplicis generis esse, nempe distributiva simplicia, & distributiva duplicia, quæ qualia sint ad eum studiosos remittimus, ergo mirum non est, si dictio omnis neminem excludat.
- 10 Hanc conclusionem dupliciter intelligendam esse arbitramur, primo enim tunc dicemus verbum omnes esse nomen collectiuum, quando enunciat in plurali numero, & sic intelligatur glo. in l. si pluribus. ff. de leg. 2. Quod si in singulari tunc non erit verbum collectiuum, sed distributiuū, vti est glo. notab. in l. 3. ff. de statu homin. & erit ac si dictum esset omnis quilibet. sic Bart. in l. moschis. num. 2. ff. de iure fisci.

- 12 Secundo talis conclusio recipit limitationem, nisi aliud intentio proferentis demonstret, vel subiecta materia indicet, ex traditis per Bart. in d. l. hoc articulo, & id colligitur quoq; a Baldo in c. cum omnes in princ. extra de constit. dum inquit, quod dictio omnis quandoque ponitur intellectualiter, quandoque naturaliter, quandoq; dubitanter quorum significationes, quamuis idem Bald. inibi declaret dicens in casu illius tex. verbum omnis interpretari in figu-

ra intellectualiter exposita, quo casu sufficit maior pars; quod secus in figura naturaliter prolata, & in tertio casu subdistinguat, quod aut verbum omnis profertur à telle, aut à legislatore nam in teste naturaliter est intelligendum, in legislatore civiliter sumendum, si in hoc nro generali indultu siue nraliter, siue intellectualiter, siue dubitanter, siue civiliter dictio ois interpretetur erit verbu vniuersale, ac collectivum comprehendens omnes personas, sicuti ex supra adductis edocuit Paris. in personis loquens in consil. 22. num. 79. vol. 2.

Itaq; constituamus, quod sub hac generali indulgentia omnes comprehendantur, sed subijcimus omnes comprehendendi, nisi quos idem indultus excludat, vt inferius edocebimus, nam quavis is latissime interpretandus sit, cu sit materia iuris novi introductiva quod ad exercitium, licet quoad materiam, & subiectum non novi iuris, sed antiqui inductivus, vt in precedenti capite demonstravimus, & in utroque casu latissimam debet recipere interpretationem per tex. in l. nec mandantes. §. pen. ff. de tut. & curat. datis ab his. voluit Aret. in l. r. §. item nunciatio. super verbo, omnibus diebus. ff. de novi operi. nunc.

Atamen si verum est, q dicitur, q communis vsus loquendi, aliud suadens huius dictionis omnis restringit naturam, vt patet in l. inter omnes. ff. de furt. & in l. ex mille. in fine. ff. de evict. in l. in eo omnes. ff. qui faris. cog. in l. fruct.

Quorum bonorum cum similibus, si verum quoque est, quod aliquando propter fraudis euentum restringitur. l. creditor. §. fin. ff. mand. quandoq; ex eb, q processit. l. seruo manumisso. ff. de pecul. l. & interdum ratione eius, quod agitur adhuc restrictionem patiat, l. tres fratres. & l. emptor. §. 1. ff. de pact. arg. tex. in l. r. §. si conueniat. ff. de depositi. qua ratione fiet, vt ab hac indultus generalitate per verbum omnes, & singulos demonstrata aliqui casus non excipi contendemus, quos ipse Rex inuictissimus, tam ratione qualitatis delicti, quam ip-

forum delinquentium; quos hoc beneficio minime dignos esse iudicavit, non intellectualiter, sed expressè excludit, & sancitam voluit.

Hinc exceptiones firmantes regulam in contrarium. l. nam quod liquidè. §. si ff. de pen. leg. quozq; erunt in auxilium regulæ. §. vt autem in auth. de non alieni aut permut. per quem text. sic edocuit And. in princ. praludiorum plura Carroc. post hæc scripta visus in casu 48. num. 30. Per quam regulam restitutio facta per Principem ad omnia cu clausula, exceptis tamen talibus bonis alienatis, non censebitur ad omnia alia bona alienata restituisse, quia exceptio regulam firmat in non exceptis Affl. in c. 2. in princ. c. 6. notabilis. nume. 34. hic finitur lex. consuluit Ruinus in consil. 60. nume. 10. vol. 5. Decianus in præcatorit. Abolitio, quando impedit accus. nu. 61. lib. 3. istud operabuntur, vt præter casus exceptos ceteri quocunque delictorum genere notati comprehendantur, cum vnius inclusio sit alterius exclusio l. cum prætor. ff. de iudicijs. cu sexcentis alijs similibus, & successiue, vt omnes comprehendat præter exceptos.

Hæc de super narrata conclusio iterum comprobatur per dictionem singulos à Rege nostro inuictissimo adhibitam excuius proprietate includuntur singule persone, vt tradidit Bald. in d. c. cum omnes. num. 16. extra. de constit. illazq; videatur specialiter, & singulariter designata. c. vt circa, vbi Archid. de elect. in 6. & sic tam adenta natura verbi, omnia, collectiui, quam dictionis singularium significatione concludendum est omnes, & singulos Regi nedum subiectos, verum quoque, & extraneos in hæc generali gratia, & indultu comprehendit esse, & hoc vsque adeo verum est, vt etiam feminas comprehendat, nam siue in dispositione lata per dictionem quicumq; femina comprehenditur Bar. in l. ait diuus. §. quicumque. num. 1. ff. de iur. fisci, & in d. l. hoc articulo, ex quo dictio quicumque est nomen vniuersale, & collectivum, vt in seq. pate dicemus.

K codem

- 36 eodem modo fœmina comprehendetur sub dispositione per dictionem omnis concepta, ex quo verbum omnis est nomen collectiuum, & vniuersale.
- 37 Nam quamuis masculinum non concipiat fœmininum in materia exorbitanti, & pœnali, vt placuit Alex. in consil. 155. incip. circa primum. col. pen. & fin. vol. 1. Cæp. in consil. 26. incip. magnificè, & generosè. Coru. in consil. 14. incip. in præfenti. vol. 2. cum alijs allegatis per Dec. in l. si quis, id quod col. 2. in princip. ff. de iurisd. omn. iud. maximè quando est pœnale, & correctorium iuris, glo. in verbo eisdem tex. in clem. vt hi qui. de ætat. & qual. las. in l. cum quidam. col. 2. ff. de lib. & posth. Camp. in c. Regni incip. ad hoc. num. 107. cum sequ. vel sumus in odiosis. l. 1. §. quare. ff. de ventre in poss. mist. iuxta. ff. de verb. & rerum significatione. in l. quis. q. 3. C. ad l. Iul. Maiest. l. quicumque. C. de seru. fugit. Bart. in l. 1. ff. de verb. & rerum significatione. latè Archid. in cap. si quis suadente diabolo. 17. quæst. 4. cum alijs per Mars. cumulatis in l. 1. numer. 224. C. de raptu virg. Ad eod. vt consuluerit Alex. in consil. 113. incip. viso instrumento treguar. vol. 2. quod per raptum filie fœminæ illius, cum qua est facta tregua non dicatur rupta tregua, ex quo tregua fuit facta sub nominibus masculinis: tamen quia sumus in materia fauorabili, propterea vera erit regula, quod masculinū concipiat fœmininū. l. qui duos in fine. ff. de leg. 3. l. si feruis legatis. ff. eod. tit.
- 42 Quod quidem verum etiam in statutis Bart. in l. iura. ff. de leg. Alex. in l. si constante. §. fin. col. pen. in fin. ff. sol. matrimon. Quamuis statutum sit odiosum dummodo odium sit rationale. Castr. Bald. Rom. & Alex. in d. l. si constante. §. fin. Doct. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. notatur in c. statutum. extra. de offic. deleg. in clem. 1. de electione. Gozad. in consil. 43. incip. videtur prima facie. col. 1. vel redundaret in fauorem Reipublicæ, vt plura effundit Mars. in d. l. 1. num. 229. cum sequ. Immo etiam, quod esse sumus in materia odiosa, & pœnali &
- 45 tamen sumus in dispositione legalis masculinum concipit fœmininum, Odo. & Cyn. in l. quicumque. C. de seruis fugitiu. Alber. in d. l. si quis, id quod allegas
- 46 tex. in l. ait diu. ff. de iure fisci. His adde quod sumus in materia indifferenti in indultu, tam ad masculos, quam ad fœminas. a. Cineti, pro inde certi iuris erit, quod comprehendantur nedum masculi verum quoque, & fœmine. Bart. in d. iura. ff. de leg. Bald. in d. l. quicumque. num. 10. Ang. in l. 1. §. verba. ff. de pec. Imola in l. si ita scriptum. ff. de leg. 2. Dec. in l. 2. col. 14. ff. de reg. iur. Gozad. in consil. 43. col. fin. vers. non obstat, q. masculinum. Rom. in consil. 148. Incip. visis. Alex. in consil. 125. incip. viso processu, vol. 2. col. 4. cum alijs recensitis per Mars. loco præcitato. num. 225.
- 47 Ex quâ conclusione inferitur primo, quod statutum prohibens, vt nullus possit ire de nocte sine lumine comprehendat etiam fœminam. Bart. & Bald. in d. l. iura, & l. quicumque Imola in d. l. si ita scriptum, & Ang. in d. §. verba. Cyn. in l. 1. C. quæ sit longa cons.
- 48 Secundo inferitur, quod statutum puniens violentiam cum armis factam comprehendat etiam mulierem. Alber. in tract. de statutis parte 1. q. 9.
- 49 Tertio si statutum dicit, quod aliquis non possit tenere capras in possessionibus suis sub certa pœna, quod quis tenens hircos incidat in pœnam propter rationis indentitatem, quia ita damnum dant hirci, sicut, & capræ. Bald. in l. 4. §. cato. col. 3. ff. de verb. oblig. Bart. in l. 1. col. 1. ff. vti poss. idè Alb. in præcitato tract. in prima parte. q. 109.
- 50 Quarto inferitur, quod mulier rapiens virum cadit in pœnam. tex. in l. 1. C. de rap. virg. sic Hyp. in d. l. 1. numero 224. post Ang. qui dicit, se de facto vidisse florentiæ quandam mæreticem combustam, quæ rapuerat quendam iuuenem, & cum sequitur Bald. inibi, & in l. raptos, in fine. C. de Episc. & cler. & in l. si ita. ff. de inuis. test. & in c. causâ matrimonij, circa finem. de probat.
- 51 Quinto constitutio pœnalis loquens in

in fratribus mendicantibus extendetur ad moniales mendicantes. Card. in clem. i. q. 7. de regul.

53 Sexto inferitur, quod mulier furans comprehendatur sub dispositione tex. in c. ad hoc, in cuius penam à lege Regni statutam cadere per plura fundavit Camp. in commentario. d. c. nume. 101. eum seq. & dixit Alex. in consil. 35. col. 4. vol. 1. recensitus per Boss. in tit. de furtis. nume. 29 in summa mulieres, ita ligantur statutis pœnalibus, sicut uiri, nisi tamen fuerint exceptæ. Bald. in l. ne passim. C. de iuris, & facti ignor. Ias. in l. cum proponas. col. 1. de trans. & in l. si quis maior. col. 2. eodem tit. latè idem Ias. in d. l. si quis id quod. ff. de iurisdic. omn. iud. Adedò vt iudex quidam fuerit condemnatus, quia iudicauerat mulierem non comprehendi sub pœna tex. in l. si quis in tantam. C. vnde vi inquit Bald. in ead. Ex his itaq; consequens est vt fateamur sub hoc generali indultu, yti fauorabili, & indifferenti comprehendendos esse ne dum masculos, verù quoque, & fœminas, tum quia ex coniecturis elici non potest, Principem contrariù sentijisse, nam separatim de vtro que sexu egisset, cum quoque qua indultus dispositio, ita vni sexui conuenit, sicut, & alteri. l. Lucius. §. quæsitum. ff. de leg. 3 Alciat. in d. l. i. num. 5. ff. de verb. & rerum significatione. quamuis verum adhuc censeamus, quod si ageretur de pœna inferenda vigore statuti contra mulierem iudicis arbitrio, relinquendù esse interpretando bullam Sixti V. de resist. loquentem voluit Carroc. post hæc scripta visus in casu 6. in quo plura edocentur.

60 Secundo principaliter inferitur, quod sub hoc generali indultu nedum comprehenditur fœmina per supra narrata, verum quoq; continetur ciuitas, municipium, Corpus, Collegium, & Vniuersitas. l. metum. §. animaduertendum. ff. quod metus causa faciunt tradita in l. si quis. de verb. oblig. & in l. si quis in tantam. C. vnde vi. etenim sicuti verum est, quod vniuersitas Ciuitas, &c. possunt

delinquere dupliciter, collegialiter, & non collegialiter, vt recolligimus ex Bart. doct. in l. aut facta. §. fin. ff. de penis, & potest delinquere, & condemnari. d. l. metum. §. animaduertendum. ff. quod metus cau. & l. hæres dolo. §. 1. ff. de dolo adedò, vt possit banniri vti contumax Foller. in sua pract. vers. banniantur num 34. & ante eum Nellus in tract. de bannitis parte 1. primi temporis. q. 5. & si non possit proferri sententia excommunicationis, quia vniuersitas tanquam corpus separatum à singulis non habet animam, & idedò ligari non potest. cap. Romana. §. in vniuersitatem. de sent. excom. singuli tamen possunt sub nomine collectiuo excõmunicari priores nempe, & omnes de tali vniuersitate. Host. in tit. de contumacia. §. fin. versic. ergo si constat. Felin. in c. dilectus in Christo. col. 1. de except. & in c. dilectus el 2. de simon. ita vt Imola in cap. capitulum S. Crucis. de refer. dixerit, quod si excommunicans vtatur verbo collectiuo, vtputa Ciues tunc valebit excommunicatio, secus verò si vellet excommunicare vti corpus, in dubio enim, vt actus valeat præsumetur voluisse excõmunicare vti singulos arg. tex. in c. Abbate. de verb. signific. Decianus in l. 5. tit. vniuersitas hæretica, an, & quom. pun. num. 7.

68 Diximus posse vniuersitatem condemnari. intelligamus si vigore statuti, de qua delicti, ac condemnationis specie per Ang. & Bart. in l. 1. §. occisorum. ff. ad fillar. & per Ang. de malef. in verbo. quod fama publ. præced. q. 12. num. 68. & 78. & per Bald. in l. cum rationibus. num. 4 C. de ijs qui accus. non poss. & 2. quando omnes de ciuitate communicato consilio, & præcedente deliberatione deliquerunt alias secus. sic Bart. in d. l. aut facta. §. si. relatus per Abb. & An. in d. cap. dilectus el 2. de simon. & in c. in Genesi col. 3. extrâ. de elect. Ioannes Andr. in c. felicis. §. fin. de penis in 6. vbi Gemin. col. 2. & Card. in clement. 1. vers. ciuitas q. 2. de penis. Ang. in consil. 163. incip. cum multitudo, Aret in consil. 519. incip. sicut Ioannes. Ias. latè

K 2 in l.

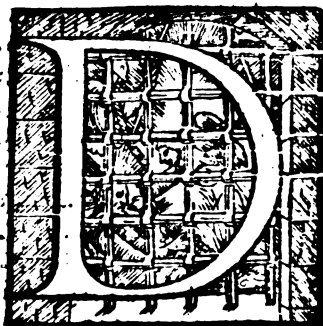
- in l. ciuitas. ff. si cere. per. col. 1. Hyp. de
 Marf. in sua pract. crim. §. constante. nu.
- 71 47. ob quam Bart. doct. Hyp. in præci-
 tato loco admonuit Ioanem de Ligna-
 no in clem. 1. de penis dixisse se alias cū
 maximo honore defendisse Ciuitatem
 Bononiz coram Papa, vt non posset di-
 cta Ciuitas tamquam rebellis puniri, et
 si homines ciuitatis fecissent rebellio-
 nem, ex quo non apparebat, quod præ-
 cessisset collegialis deliberatio, eodem
 modo syndici villarum possunt abolitio-
 nem impetrare. l. ab accusatione. §. nun-
 ciatores. ff. ad Turpill. dixit Bald. in l. si.
 in princ. ibi accusantibus. C. de abolit.
 quem sequitur Decianus in libr. 3. sub
 rubr. abolitio, quando impediatur accu-
 sationem. num. 44. sed non per tex. præ-
 citatum.
- 73 Et ratio huius conclusionis meo qui-
 dem iudicio illa in medium afferri po-
 terit, quia sicut vidimus vniuersitates
 illorum syndicos, & officiales posse de-
 linquere, & condemnari, ita possunt
 abolitionem petere, vt contrariorum
 eadē sit disciplina. l. 1. ff. de his qui sunt
 sui, vel alieni iuris.
- 74 Quod quidem comprobetur, quod
 syndicis vniuersitatis licet accusare vni-
 uersitatis tamen nomine Bald. in l. polla.
 num. 6. C. de his quibus, vt indign. puta
 syndicatio nomine secundum eundem
 Bald. in l. 2. num. 8. C. de his qui accus.
 non poss. cum vniuersitas sit corpus in-
 tellectuale, & non potest corporaliter
 comparere. l. tam collatores. C. de re
 milit. lib. 12. est enim nomen vniuersita-
 tis iuris, & non facti secundum Inno. in
 c. grauem. de sent. excom. facit rex. in l.
 mortuo. ff. de fideiuss. & l. maritus. ff. de
 acq. rerum dom. mirum ergo non est, si
 syndicus comparens pro vniuersitate
 possit sindicario nomine accusare. Bald.
 in d. l. 2. num. 7. & in l. 2. ff. de accus. quo
 quidem casu videtur vniuersitas accusa-
 re, quod enim facit officialis iuris intel-
 lectu facit dominus. l. ossa. in fine. ff. de
 relig. & sumpt. fun. Sequitur propterea
 ex his. quod sicut syndicus potest syndi-
 cario nomine accusare eodem modo
 poterit sindicatio nomine abolitionem
 petere.
- 81 Sed extrā rem propositam non esse
 credimus, hoc in loco subnectere; quod
 quis possit trifariam alieno nomine ac-
 cusare secundum Bald. in præcitata l. 2.
 num. 4. vers. hæc ergo verba. Primo mo-
 do nomine alterius, vt designet actum
 nudi ministerij. l. pater ex prouincia. ff.
 de man. vind. xempli gratia; ego nomi-
 ne titij accuso. Decianus in libr. 3. tit.
 alieno nomine, quando liceat accus. nu.
 18. Secundo vt designetur actus mixti
 ministerij, vt in l. huiusmodi ff. de leg. 1.
 vt in tutore, qui nomine pupilli poterit
 accusare. Tertio, & vltimo, vt inferant
 in causa, non in forma, & sic quando
 adiectio nominis alieni sit causa demō-
 strandi propter quod sit, non in cuius
 persona sumit originem, vt puta secun-
 dum Decianum loco antedicto si dica-
 tur, ego tutor, id est, quia sum tutor no-
 mine pupilli accuso.
- 82 Reliquum est igitur, vt aduertamus,
 quod dum hic indultus tam subiectos,
 quam extraneos comprehendit, non vi-
 deatur absonum si dum. menimit de ex-
 traneis superuacua inferatur esse huius
 indultus dispositio, cum iurisdicatio in
 extraneis non subiectis non possit exer-
 cere, ad tex. in l. fin. ff. de iurisd. omn. iudi.
 verumtamen, quia omnis dispositio est
 subintelligenda in terminis habilibus,
 ad tex. in l. vt gradatim. ff. de mun. &
 honor. l. si quando. C. de inoff. test. ad eod.
 vt in generali sermone adhuc ea de-
 beat fieri interpretatio, quæ actus habi-
 litatem respiciat sicuti tradit Marfil. in
 l. vnus. §. cogniturum. col. 5. vers. ex quo
 ff. de quest. Ideo dicendum, tex. nostrum
 loqui de extraneis, non ratione origi-
 nis, sed ratione delicti, vel domicilij. l.
 1. C. vbi de crim. agi oport. & sic de ijs
 qui in hoc Regno delicta patrarunt, Ci-
 uitas enim loci delicti non originis of-
 fenditur, Ioannes And. in additio. ad
 Specul. in tit. de compet. iud. adit. §.
 primo, Marf. in consilio 110. incip. cor-
 di meo, num. 18.

S V M M A R I V M.

- 1 IN presenti capite tractatur de indulto circa personas.
- 2 Dicitio omnis est nomen collectivum, & uniuersale.
- 3 Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda, & num. 7.
- 4 Ampliatur etiam in materia odiosa.
- 5 Quid in renunciatione.
- 6 Quid in dispensatione.
- 8 Sub l. generaliter loquente omnia que excogitari possunt continentur salua ratione recti sermonis.
- 9 Locutio generalis nihil relinquit intactum.
- 10 Dicitio quicquid importat uniuersalitate.
- 13 Dicitio quicquid est precise uniuersalis.
- 14 Verba quoquo modo sunt pregnantia an geniq; vim prohibitionis.
- 15 Dispositio expressa per dictionem quoquo modo solet includere maiora expressis.
- 16 Dicitio quibuscumque est nomen collectivum nemiarem excipiens.
- 17 Dispositio explicata per dictionem quibuscumque; refertur ad omnes.
- 18 In dispositione per dictionem quibuscumque concepta num comprehendantur femina.
- 19 Num comprehendantur ciuitates, uniuersitates, municipia, & collegia.
- 20 Dicitio quibuscumque est signum uniuersale.
- 21 Sub dictione quibuscumque multis comprehenduntur que alias non comprehenderentur.
- 22 Concessa potestate per Principem cognoscendi de quibuscumque causis nulla censetur exclusio.
- 23 Dicitio omnis equiparatur dictioni quibuscumque.
- 24 Dicitio quibuscumque licet sit uniuersalis tamen debet restringi.
- 25 Generalitas rescripti ratione restringitur.
- 26 Dicitio quibuscumque licet uniuersalis debet tamen recipere idoneam interpretationem.
- 27 Indultus hic restringendus erit.

Qui de quibuscumque; delictis, ac criminibus.

CAPVT III.

Incipimus in precedenti capite, indultum suu parere effectum circa personas, & circa delicta, & cum in eo iam sit pertractatum de eius generalitate circa personas sequitur nunc uti polliciti sumus, ut breuibus agamus de generalitate huius indultus circa delicta, que omnia, & quacunque extinguere, & aboleri decreuit dicens omnes, & singulos in dicto nostro citerioris Sicilia Regno, tam nobis subiectos, quam extraneos, qui de quibuscumque delictis, ac criminibus ab hodierna die &c.

Quod quidem verum esse indubitanter constituendum erit. nam sicuti in precedenti capite interpretati sumus hunc indultum generaliter loqui circa personas fundantes dictionem, omnis, esse nomen collectivum, & uniuersale, eodem modo, & in presenti capite dicimus esse generaliter intelligendum circa delicta, lex enim generaliter loquens est generaliter intelligenda, quous materia odiosa sit, veluti si ageretur de renunciatione. Bart. in l. quæsitum, numeri 2. ff. si quis caut. Areo. in consil. 204. incip. breuitas. col. 3. vers. ultimo hoc clare patet. Ias. in consil. 98. incip. accedo. num. 12. vol. 1. vel si ageretur de dispensatione, ut norant Doct. in l. si stipulatus fuero per te non fieri ff. de verbo. oblig. vbi Ias. sub numer. 2. & 3. Rom. in consil. 142. incip. visis. nume. 1. Cald. in consil. 6. incip. an si in rescripto in fine sub tit. de rescript. vel in similibus casibus, etenim semper l. generalis est

- est generaliter intelligenda. cap. foli-
 citate. de maior. & obed. c. si Romanorū.
- 8 10. dist. 1. Iulianus. ff. de leg. 3. eaque
 omnia in ea continentur, quæ excogita-
 ri possunt salua ratione recti sermonis. l.
 in fideicommissi. §. cum pollidius. ff. de
 vsur. l. cum virum. C. de fideicommiss. l.
 i. C. de sacros Eccl. Castr. in consil. 333.
 incip. dubium. numer. 2. lib. 2. Socc. in
 consil. 26. incip. consului. lib. 3. Alex. in
 consil. 30. incip. ponderatis. num. 14. 13.
- 9 16. 17. vol. 5. Crau. in consil. 209. incip.
 Illustrissimus. num. 6. & ratio quia elo-
 cutio generalis nihil relinquit intactum
 Bald. in consil. 305. incip. verba. vol. 1.
 per tex. in l. 1. §. generaliter. ff. de leg.
 præt. l. 1. §. 8. ff. de aleat. Rota Auin. in
 decis. 14. num. 4. & in decis. 110. num.
- 10 2. Idq; per dictionem, quibuscumque in
 tex. appositam. Cuius dictionis signum
 est vniuersale. l. 1. ff. de iurisd. omn. iud.
 c. quia plerunq; de offic. ordinario in 6.
 Dec. in consil. 529. incip. Philip pus. nu.
 2. Paris. in consil. 44. numer. 4. 46. & 48.
 vol. 1.
- 11 Dicitio enim quibuscumque est dicitio
 vniuersalis, sicut est dicitio, quicquid,
 12 quæ importat vniuersalitatē, sub qua
 omnia includuntur, quæ excogitari pos-
 sunt. d. l. cum virum. C. de fideicommiss.
 vbi Bald. in 2. appositione. annotauit
- 13 verba expressa. cum dictione quicquid
 esse præcisè vniuersalia. c. cum causa in
 fine. extra. de officio deleg. c. fin. de re-
 rum permut. cum alijs per Dec. conge-
 14 stis in consil. 29. incip. pro tenti. nume.
 4. sicut quoque est dicitio quoquo modo
 quæ vti verbum prægnans auget vim
 prohibitionis. c. ad nostram. extra. de
 probat. l. 2. ff. de milit. test. l. 2. ff. de pact.
 dotal. cum alijs per Dec. adductis in
- 15 consil. 37. incip. in causa. numer. 1. ob id
 ergo solet maiora expressis includere.
 d. l. Iul. ff. de leg. 3. dixit Bart. in genera-
 li. §. vxori. ff. de vsufr. l. Crau. in consil.
 290. incip. egregij. numer. 4. & in consil.
 294. incip. verba. num. 1. Tiraq. de retr.
 conuent. §. 1. glo. 7. nu. 20. Rota Auin. in
 16 decis. 133. num. 9. parte 1. estq; nomen
 collectiuum nesciam excipiens Romi
- 17 in consil. 31. Incip. visis, vbi latè adden-
 tes num. 2. Ideoq; refertur ad omnes c.
 cum medicinalis. de sent. excom. in 6.
- 18 tam masculos, quam fœminas. d. l. ac-
 dius. ff. de iure fisci. l. quicumque, vbi
 Bald. & Alb. latè. C. de fern. fugit. & ad
- 19 ciuitatem, municipium, corpus, colle-
 gium, & vniuersitatem. l. metum. §. ani-
 maduertimus. ff. quod met. cau. cum
 alijs plenè deductis in præcedenti ca-
 pite. num. 60. cum seq.
- 20 Cuius conclusionis ratio est, quia est
 signum vniuersale, aded, vt multa quo
 ad generalitatem importet, secundum
 ea, quæ tradidit Marf. in consil. 10. nu.
 40. cum seq. cum sub hac dictione mul-
 ta comprehendantur, quæ alias non cõ-
 21 prehenduntur. Dec. in consil. 113. nu.
 4. & in consil. 599. nu. 2. & seq. Hinc est
 quod data potestate per Principem ali-
 22 cui cognoscendi de quibuscumque cau-
 sis nulla censetur exclusa, sicuti consu-
 luit idem Marf. in præcitato loco. Est
 ergo signum vniuersale, & ea quæ dixi-
 mus in dictione omnis recèseri possunt
- 23 in explicatione dictionis quicumq; cum
 vna æquiparetur alteri. l. si necessarias. §.
 si annua. ff. de pignor. actione.
- 24 Actamen considerandum est, quod
 non propterea quod sit dicitio vniuersa-
 lis non veniet restringenda. ad. l. in
 cum. in illis. de præb. in 6. l. qui autem
 25 §. fin. vbi latè. Alb. ff. de const. pec. quia
 rescriptum generaliter loquens nullum
 excipiendo ratione restringitur. l. cum
 pate. §. dulcissimis. ff. de deleg. 2. l. 1. in fin.
 ff. de fonte. vbi glo. l. fin. C. sine censu, vel
 reliq. Rota Auin. in decis. 150. num. 7. p.
- 26 1. nedum debet restringi, sed debet re-
 cipere idoneam determinationem. l. p
 si. ff. de mun. & honor. Accur. in versic.
 quocumque. tex. in l. emancipari. ff. de
 adopt. l. qui loco certo. ff. de cond. in-
 deb. l. qui autem, in fine ff. de const. pec.
 ergo necesse est, vt fateamur sub hoc
 generali indultu omnia delicta, omnesq;
 27 que criminū species comprehendendi pro-
 pter eius generalitatem, præter tamen
 excepta, quæ qualia, & quæ sunt inferius
 videbimus Dep. Duce.

S Y M M A R I V M.

1 **A** Quo die indultus hic liget à die promulgationis factæ in vrbe Madrid, an verò à die promulgationis in hac Ciuitate.

Ab hodierna die retrofactis,
vel commissis.

CAPVT V.

HOC in loco disceptari posset à quo nã die indultus suum pareret effectum à die ne publicationis factæ in vrbe Madrid.

Regis nostri clementissimi curia, an verò à die publicationis, ac promulgationis in hac nostra felicissima, & vberissima Ciuitate factæ? At quoniam satis abundè de ea re peregrimus supra in q. nona, idè ad ea lectorem remittimus, ne actum agere videamur, vt est in prouerbio.

S Y M M A R I V M.

- 1 **A**N sit differentia inter delationem, & accusationem.
- 2 Verbum delati deriuatur à verbo defero defers.
- 3 Verbum deferre plures habet significatus, num. 4. cum seq.
- 8 Secundum subiectam materiam presentis indultus verbum deferre accipitur pro accusare.
- 9 Accusare, & deferre idem sunt, cum promiscuè his verbis vtamur.
- 10 Quod fecus est inspecta verborum proprietate.
- 11 Propriè enim deferre tunc videtur quãdo accusatio non præcedit.
- 12 Sed accusare tunc propriè est, quando quis delictum, & reum defert, sed ad hoc accusat.
- 13 Duplex est delatorum species.

- 14 Quidam sunt delatores bonorum, idèst nunciatores bonorum fisco, quidã sunt delatores non bonorum, sed criminum. num. 15.
- 16 Hos criminum delatores iniustos accusatores appellauit imperator in. l. ex varia, & in l. a. e. C. de delator. lib 10.
- 17 Et de istis delatoribus loquitur præfens indultus.
- 18 Denunciatores non sunt propriè accusatores, sed loco accusatorum.
- 19 Differentia inter nunciatores seu delatores, & accusatores constituitur.
- 20 Delator non dicitur propriè accusator, sed est dignus præmio.
- 21 Delator potest bifariam deferre, s3 deferre crimen, & reum deferre de crimine. & num. 22.
- 23 Qui modi deferendi quo modo intelligantur remissuè.
- 24 Rei nomen tunc deferri dicebatur, cum delator, vel accusator reum iudici nominabat.
- 25 Quando nomen delati dicatur inter reos receptum, & quomodo latè ex Tullio pluribus in locis deducitur.
- 26 Traditio Deciani constituentis differentiam graduum inter deferre, arguere, accusare, & conuincere ab auctore reprehenditur.
- 27 Alia verò differentia per auctorem traditur.
- 28 Delator is dicitur qui spe præmij crimè alij obiciendo nunciat.
- 29 Accusator is dicitur qui nõ spe præmij, sed ratione vendictæ ob publicum, vel priuatum delictum defert.
- 30 Licèt delatores bonorum sint digni præmio, tamen delatores criminum seu delictorum execrabiles homines censendi sunt. & num. 31.
- 32 Concluditur per auctorem q. si queritur de modo delationis, vel accusationis & tunc distet delatio ab accusatione.
- 33 Si verò consideretur vtriusq; verbi effectus tunc nulla cadat differentia.
- 34 Quid importet verbum indiciati, & de indicijs remissuè.
- 35 Indicia saepe pro accusatione desumuntur.
- 36 Stans statuto quod arguèti quibus de Ha-

refi

resistentur certam si quis tantum accusauerit, sed non probauerit Heresim o bieclam num debeat is habere certum concluditur, quod non.

37 Ex his colligitur i. ampliatio ad hunc nostrum indultum, quod sub eo comprehendantur rei criminum sine delati, sine accusati, sine inditiati sint.

37 Licet ad accusationes non dum institutas de iure communi abolitio non porrigatur, tamen ad tales accusationes praesens indultus ex Regis nostri inuictissimi munificentia, & liberalitate porrigitur.

Delati, accusati, vel inditiati
sint.

AMPLIATIO I.

CAPVT VI.

Ognouimus huc usque, quam generalis sit huius indultus constitutio, cum sub eo omnes, & singulos tam extraneis, quam subiectos comprehendendi velit. Modò huiusmodi generalem dispositionem Ampliat Rex Noster Inuictissimus ex eo, dum vult etiam obtinere locum quamuis rei delati, accusati, vel inditiati sint.

1 Ex quibus quidem verbis differentia videtur inferri inter delationem, & accusationem, quòd num contineat veritatem nec ne, ex infra dicendis facillimè dignoscetur.

2 Propterea praemittendum putamus istud verbum, delati, deriuari à verbo

3 defero, defers. Quòd quidem verbum,

4 quamuis plures habeat significationes, dicitur enim quis deferre si alijs honore defert illi assurgendo. l. vt gradatim. in princ. & in l. honor. §. de honoribus. ff.

de mun. & honori. l. 7. & l. presbiteri. C. de Epif. & cler. dicitur quoque deferre,

5 quando quis aliquid offert, vt dicitur hereditas de iure civili defertur. l. 2. C. de Carb. edicto, & honorum possessio.

6 de iure pratorio. l. 1. C. qui admitti iuramentum deferri. l. ait prator, & l. nam, & postea. ff. de iure iur. dicitur quoque deferre alijs modis. ita per glo. & Baldi in rub. C. de delat. lib. 10. & per Lucam de

7 Penna in l. 1. num. 4. C. eod. tit. tamen in hoc nostro indultu accipiendum arbitramur, pro accusare, vt subiecta materiz deferuimus, nam ita sumptum videmus in l. iubemus. ibi, in publicum prodeat, crimen deferat, delatum approbet. C. ad leg. iul. repet. idem in l. pen. ibi, cuiuscunque criminis delator, atque accusator emerferit. C. qui accus. non poss. Imper. in l. qui de crimine. C. de accus. dum inquit, qui de crimine publico in accusationem deductus est ab alio super eodem crimine deferri non potest, & iterum ibi, de altero non prohibetur ab alio deferri. Idem sancitum est in l. si tamen. §. ab alio. ff. de accusab. alio.

8 Marcellus ait delatum alius deferre non potest, delatum exponit. Accurcius, id est accusatum, subiungit postea, sed eum qui abolitione publica, vel priuata interueniente, aut desistente accusatore de reis exemptus est, alios deferre non prohibetur. Postremò adducimus tex. in l. eum patronum. ff. de iure patr. in quo quidem tex. per lure consultum sic asseritur, qui nomen detulit accusasse intelligendus est, nisi abolitionem petat, idque etiam Proculo placuisse seruius refert.

9 Ex quibus concludi potest, quod deferre, & accusare idem sunt, cum saepe pro accusare. verbum deferre sumatur, vt voluit Decianus in lib. 3. sub tit. accusatio an, & quomodo differat à denunciatione, & verbum defero ab accus. verbo. num. 2.

10 Attamen quamuis diximus unum verbum pro altero saepius assumi, & inferius dicitur, tamen non admittimus usquequaque si verborum proprietatem attendimus: si quidem deferre videtur proprie

12 propriè dici posse, cum accusatio non procedit, at si quis accusat delictum, & reum defert, dicitur accusator, quod si non accusaret tunc propriè delator diceretur.

13 Quam conclusionem ex seq. constituendam prorsus affirmamus, & primò dup. esse delatorum species, quidam

14 enim est bonorum delator, idest nunciator bonorum fisco, de quo loquitur tex. in l. nulli. §. fin. C. de Episc. & cler. tex. in l. intra. ff. de diuers. & tempor. præscript. l. 2. C. de his qui se deferunt. lib. 10. & de hac delatoris specie loquitur totus tit. C. de delat. lib. 10.

15 Quidam, & secundo sunt delatores nò bonorum, sed criminum, de quibus loquitur tex. in l. fin. C. de delat. lib. 10.

16 quos iniustos accusatores appellauit Imperator in l. ex varia, & in l. omnes. C. eodem met. tit. de delat. lib. 10. de quibus intelligendum est, hunc nostrum

17 indultū verba facere, qui sicut dicimus bonorū delatores .i. nunciatores, eodem modò, & dicendum criminū delatores, idest nunciatores, & quamuis deferre idem sit, quod denunciare. c. licet. vbi

Innoc. extrā. de accus. & denunciare idem sit quod accusare, & delicta pro-

18 dere apud Iudices, colligitur vt ex tex. in l. ab accusatione. §. nunciatores. ff. ad Turpill. in l. bona. §. 1. in fine. & in l. res quæ. §. vlt. ff. de iure fisci. in l. qui sepulchra. C. de sepul. viol. in l. ea quidem. C. de accus. in l. 1. & in l. diuus. ff. de custod. reorum. latè Decianus in præcitato tit. num. 10.

19 Tamen, etsi accusatorū loco ij sint, non tamen propriè accusatores vocandi sunt, ex quo non tenebantur libellū accusatorium sollempniter proponere, sed tantum notoria exhibebant Iudicibus, notas quasdam delictum, ac delinquentes denotantes, de quibus loquitur in specie tex. in d. §. nunciatores, & in d. l. diuus, propterea assignandam esse inter

20 nunciatores, seu delatores, & accusatores differentiam ex his autumamus.

21 Dicimus, quod delator non dicitur propriè accusator, sed dignus est præ-

22 mio. l. 3. C. de malef. in fine. nulli tū fine. C. de Episc. & cler. & l. si quis in hoc genus. C. eod. tit. de Episc. & cler. & poterit bifariam deferre, poterit enim deferre crimen, de quo loquitur tex. in l. iubemus. C. ad l. iul. repet. & 2. poterit reum deferre de crimine, de quo alloquitur tex. in l. de crimine. C. de accus. quod quo nam pacto intelligi debeat declarat Decianus loco præmonito nuntio.

23 Ex quo deducimus, quòtūc rei nomē deferri dicebatur, cum delator, vel accusator reum iudici nominabat, quem accusaturus erat, in cuius quidem iudicis potestate erat pro pensa accusatoris persona, & accusati, & etiam criminis genere nomen datum recipere, vel nò; quod si recepisset, tunc dicebatur nomen inter reos receptum, quo quidem facto delator ipsum sollempniter accusabat facta subscriptione seruata forma tex. in l. libellorum. ff. de accus. cuius theoreticæ comprobationem Decianus loco antedicto pluribus Ciceronis auctoritatibus exornat, quas huc referre non negleximus.

24 Affert imp. Ciceronis locum inuerrum, vbi hæc ipsa verba sunt, serui cuiusdam nomen defertur, is accusatur, fidei testes in eum dantur, rem cunctus Senatus Catinensium indicat. Secundo in oratione pro Claudio idem Cicero sic ait: Atque vt intelligatis Cluentium non accusatorio animo, non ostentatione aliqua, aut gloria adductum, sed nefarijs insidijs proposito ante oculos vitz periculo nomen opianici detulisse. Adducit tertio Ciceronem in 4. inuerrum sic inquittem, palam de sella, ac tribunali pronunciat, si quis absentem Athenium rei capitalis reū facere vellet sese eius nomen recepturum, & simul, vt ad causam accederet, nomenq; deferret Agathinum nouum affinem, atque hospitem cepit hortari. Hic tum repente Pacilius quidam accedit, ait, si liceret nomen absentis deferre se velle, iste verò & licere, & fieri solere, & se recepturum, itaq; defertur. edicit statim,

L

vt

vt Gal: Decembris adste Schemus Syracu
fis. Affert deniq; Decianus, quod idem
Tullius de inuent. prodit. Dum inquit,
cū venefici cuiusdā nomen delatū esset,
& quia parricidij causa subscripta esset
extra ordinē nomen esset acceptum, &
que sequuntur, inquit postmodum, & ea
cā parricidij subscripta, & ea re nomen
extra ordinē acceptū esset, & reliqua.

Ex quibus vna cum Dec. colligimus,
quod prius deferebatur nomen rei, po-
stea sollempni subscriptione accusaba-
tur. Quod itidem probatur per tex. in
l. cum patronum. §. fin. ff. de iure patr. in
quo inreconsultus ait, eum qui nomen
liberti detulisset accusasse intelligendū
etiam, nisi abolitionem perat. Inde ad-
notamus, quod delatio est species ac-
cusationis, quod præter tex. præcitātū,
depromimus ex tex. in l. indicasse. ff. de
verb. & rerum significatione, vbi Ulpia-
nus ait, indicasse est detulisse, arguisse,
accusasse, & conuinxisse, quasi quod is
indicasse dicatur secundum Decianum
in supracitato loco, num. 4. Cui, & nos
assentimur, qui detulisset, mox arguis-
set, deinde accusasset, & postremo con-
uicisset, & sic primus gradus in gene-
re accusationis constitutus videatur in
delatione nominis rei.

Sed vt quod sentimus in medium ad-
ducamus; quamuis Decianus explican-
do dictum tex. in l. indicasse in præalle-
gato loco dicat, quod iure consultus
videatur ibi dicere, quod deferre reum
sit libellum contra reum proponere, ar-
guere sit argumentis, & probationibus
in libello narrata, & crimen obiectum
comprobare, accusare causam ipsam ac-
cusando reum præsentem orare, & di-
cere, conuincere verò sit efficere, vt
condemnetur. Tamen nobis satis arri-
det, quod is dicatur deferre, qui spe
præmij crimen alij obijciendo nunciat,
accusare autem qui non spe præmij, sed
ratione vindictæ ob publicum, vel pri-
uatum delictum aliquem reum facit.
De primo loquitur Decianus ibi sub
num. 5, fundans se in tex. in l. 3. C. de
malef. dum in eo dicitur, accusatorem

autem criminis huiusmodi non delato-
rem esse, sed dignum magis præmio ar-
bitramur. Huic quidem tex. affinis est
tex. in l. nulli. in fine. C. de Episc. & cler.
ibi, nec delatoris nomen, suspicionem-
que formident, hos quidem, cum præ-
mium inhiant cum aliorum lætura e-
xecrabiles omnibus lex considerat, vt
in d. l. ex varia. C. de delat. libr. 10.
scriptum est. Qui tex. & si loquatur de
bonorum delatore sicuti prædiximus
loqui tex. in l. 1. & totam rubr. C. de de-
lat. & de his qui se deserūt, quibus addi-
mus quoque tex. in l. de ferre. ff. de iure
fisci, & tex. in l. inter quatuor. ff. de di-
uers. & tempor. præscript. tamen magis
execrabiles existimamus delictorum de-
latores, de quibus est tex. in l. fin. vbi ca-
sus. C. de delat. libr. 10. cum agatur de
persona, & non de rebus, quibus quan-
to persona sit nobilior edocuit tex. in l.
iustissime. ff. de adul. edicto. quo fit, vt
stante maiori parte rationis. Auth. multo
magis. C. de sacros. Eccl. nouiter infe-
rendo tales criminum delatores exacer-
biliores homines existimandos esse ar-
bitramur.

Nunc autem de secundo puta accu-
sationis capite dicendum nobis est, pro
qua re explicanda afferimus tex. in l.
nostris. C. de calum. inquit enim Impe-
rator nostris, & parentum nostrorum
constitutionibus comprehensum est,
eos qui accusationem alienis nomini-
bus præsumpsissent delatorum numero
esse ducendos, atque ideo calumniosis-
simum caput, & personam iudicio ir-
rite delationis infamiz supplicium se-
quatur, quo post hac singuli, vniuersiq;
cognoscant non licere in eo, quod non
possit ostendi iudicum animos commo-
ueri. Ex hoc tex. arguentes à contrario
sensu dicimus, si verum est suppositas
personas in accusando delatorum nu-
mero esse annectendos, ita vt ij delato-
res etiam adhuc dicantur, qui accusa-
tionem alienis nominibus præsumunt,
ergo accusare dicitur quando quis ex
causa delicti publici, vel priuati aliquem
accusat.

In quo delicto publico idem statui-
mus, quò ad delictum priuatum, nam,
etsi in publico delicto publica sit accu-
satio, cum quilibet de populo admitti
possit ad accusandum, vt in l. 2. ff. de
publ. iud. nihilominus quò ad coer-
ctionem, non publicum, sed vt priua-
tum erit existimandum, licet in genere
quo ad penę inflictionem intersit Rei-
publicę delicta puniri. l. ita vulneratus.
ff. ad l. aquil. l. congruit. ff. de offic. pręf.
de qua regula videatur quæso Carroc.
in casu 6. Propterea acquiescendum esse
supra citataz conclusioni arbitramur.

Quam 2. fundamus per totam rubr.
C. de delat. libr. 10. quo loci Imperator
ait, de delatoribus, & de his qui se defe-
runt, vnde apartè patet eum debere di-
ci delatorem, qui se defert, quasi defe-
rat se vterò, spontè absque vindictaz in-
tuitu, siuè delictum sit publicum, siuè
priuatum ipsum denunciando, innuit
idem tex. in d. l. ex varia ibi, eos solos
execrabiles nunciatores esse, qui fisco
defecerunt, & in l. penultima eod. tit. ibi,
delatores sine filci aduocato denuncia-
tes, & voluit expressè glo. in vers. defe-
runt præcitati tex. in d. l. ex varia, Sed
spe præmij ob aliquem pecunię quæstū,
vti bonorum delatore per Imperatorē
statutum videmus, dum tertia pars bo-
norum delatorum pro præmio delato-
ri, & aliquando dimidia pollicetur in l.
2. C. cod. tit. C. de delat. libr. 10. & in l.
edito. §. extat. vbi glo. ff. de iure fisci.

32 Quamobrem ex his possumus ita cō-
cludere, quod si quærimus de modo de-
lationis, & accusationis, & tunc distat
delatio ab accusatione, si vero conside-
ramus vtriusque verbi effectum, tunc
33 nulla cadit differentia, pro inde defer-
re sæpè sumptum reperimus pro accu-
sare, & è contrario, ad eò vt eorum pro-
miscuus sit vsus. Ad quod probandum
denuò expendimus tex. in l. fin. C. de
abol. ibi, in quibus Iudex non minus ac-
cusatorem ad docenda quæ detulit, quã
reum ad purganda, quæ negat, debet
urgere, & probatum credimus in tex.
desuper allegatis sub num. 8. nempe ex

tex. in l. pen. & fin. C. qui accus. non poss.
in l. iubemus. C. ad l. iul. repet. in l. hi ta-
men. §. vltimo. ff. de accus. in l. cum pa-
tronum. in fine. ff. de iure patr. & dixit
Lucas à Penna in d. rubr. C. de delat. nu-
mer. 2. Hæc quò ad explicationem ver-
borum delati, & accusati dixisse suffi-
ciat.

34 Reliquum est, vt vltimum indiciati
verborum explanemus. Itaq; omissis
omnibus, quæ circa inditia potuissimus
pertractare, cum latè per Menoch. do-
ctissimum in tract. de præsumpt. & per
Mascardum in tract. de probat. pertra-
ctentur, illud dumtaxat ex mente De-
ciani in loco sæpius admonito. num. 11,
35 recensibimus, quòd inditia dicta à ver-
bo indicare sæpe pro accusare desuman-
tur, ad quod allegat tex. in l. fin. §. 1. C. de
accus. in l. lege cornelia in fine. ff. de ini-
iur. facit tex. in l. 2. ibi, argumentis con-
uictus. C. quorum app. non recip. & col-
ligitur de tex. in d. l. indicasse.

36 Ex quo tex. Doct. assumpserunt re-
solutionem illius quæstionis, si stat statu-
tum, quod arguenti quem de hæresi de-
tur centum, si quis tamen accusauerit,
sed non probauerit hæresim obiectam,
num debeat is habere centum? & com-
munis Doct. resolutio est negatiua, tali
præmium non deberi, nec illud is con-
sequi poterit, nisi conuicerit, ex quo lex
requirit probationem. tex. est vbi glo.
in vers. arguerit in l. si quis in graui. §. si
ex stipulatu. & §. seq. ff. ad Sillan. l. 2. in
princ. ff. ad l. iul. de adult. & est tex. in d.
l. indicasse. Per quem tex. Alb. & Ang.
sic tradidere in l. diuus. ff. de cust. & ex-
hib. reorum. idem Alb. & Bald. in l. 1. C.
ex quib. cau. serui in præm. lib. accus.
Bart. & alij in l. 3. §. si ex stipulatu. Bald. in
l. 1. C. de cond. obturp. cau. Doct. in l. 4.
§. si tibi. ff. de cond. obturp. cau. Clarus
in præct. crim. q. 27. & demum Decianus
in loco citato. nume. 9. neminem ex his
adducens.

37 Ex quibus resultat ampliatio ad hūc
nostrum generalem indultum, quod sub eo
comprehendantur criminis rei, siue de-
lati, siue accusati, siue indiciati sint.

L 2 Et

38 Et quia demonstrauimus reum delatum non esse inter reorum nomen receptum, propterea hoc in loco est annotandum, quod quamuis abolitio non comprehendat accusationes nondum institutas. l. 2. C. de gener. abolitione. Ibi accusatio à te instituta non fuerit publicæ abolitionis præscriptio cessat, voluit Ang. de malef. in vers. & ad quærelam. numer. 77. vers. 4. de quo meminit Decianus in tit. abolitio, quando impedit accus. num. 25. & Farin. in lib. 1. tit. de inquisit. q. 6. numer. 60. tamen ad huc quò ad tales accusationes Rex noster inuictissimus indultum hunc extendendum voluit, quo largior eius munificencia, ac liberalitas in subditos ostenditur.

S V M M A R I V M.

1. **A**mpliatur 2. dispositio presentis indultus etiam si confessi, aut conuicti fuerint.
2. Nulla maior probatio quam oris confessio.
3. Imò est melior probatio, omnibus probationibus.
4. Vbi probatio per testes, vel per instrumenta admitti non potest admittitur probatio per confessionem.
5. Ipsa autem confessio non est maior probatione, qua fit per rei inspectionem.
6. Confessio non est propriè probatio, & per inde non comprehenditur sub statuto faciente mentionem de probationibus.
7. In confesso partes iudicis non erunt, nisi in condemnando.
8. Paria sunt quem esse confessum, & legitime conuictum.
9. Item paria sunt quem esse spontè confessum, vel per torturam confessum, & spontè ratificatum.
10. Reus conuictus, & confessus non est sub fideiussoribus relaxandus, sed in carceribus retinendus etiam, quod de re pecuniaria agatur.
11. Delictum ita probatur per confessionem, sicut per conuictionem.
12. Conuictio fit testibus, vel instrumentis,

13. Reus conuictus testibus potest condemnari, licet neget delictum.
14. Conuictus quis dicitur etiam per indicia indubitata.
15. Quatuor modis potest probari delictum per testes, per instrumenta, per indicia, indubitata, & per argumenta.
16. An sit differentia inter conuictum, & confessum.
17. Et an statutum loquens in vno procedat in alio.
18. Mitius agatur cum confesso, quam cum conuicto & num. 19.
20. Paritas qualitas conceditur confesso, & conuicto.
21. Appellatio nemini est deneganda.
22. Est enim commune litigatorum auxilium, & tanquam ad residuum innocentia constituta.
23. Ea verò non trabenda ad defensionem iniquitatis.
24. Nec enim inuicta est, qua restituat quòd cunq; sed illicitum tantum.
25. Ipsa autem aequè conuicto, & confesso denegatur & num. 26.
27. Quilibet admittitur ad appellandum pro alio in criminalibus etiam reo inuito. num. 28. 30.
29. Fallit nisi reus sit spontè confessus.
31. In delictis enormibus, nec confessus tantum, licet non conuictus, nec e contra conuictus tantum, licet non confessus potest appellare.
32. Delicta quæ enormia sint ostenditur exemplis num. 33. cum seq.
37. Quam plures annumerantur casus in quibus appellatio non admittitur.
38. Condemnatus presumptione iuris, & de iure non appellat.
39. Condemnatus in causa fiscali, vel Principis non appellat.
40. A pena imposita à lege non licet appellare.
41. Licet à declaratione dicta pena valeat appellari.
42. A sententia fortis, vel fortuna non appellatur.
43. Fallit nisi quis ex tali sententia fortis, & fortuna enormiter laderetur, tunc posset petere illam in melius reformari.

Quod

- 44 Quod sublimitatur nisi firmata foret sententia iudicis transacta in rem iudicatam.
- 45 Hinc oritur ampliatio presentis indultus etiam quod ad confessos, & conuictos.
- 46 Quando quis confessus est delictum, vel est de eo conuictus controuerti non potest delictum esse probatum.
- 47 Hinc colligitur ampliatio presentis indultus, quod extenditur etiam ad delicta liquidata licet contra sit de iure communi. & num. 48.

Etiam si confessi, aut conuicti fuerint.

**AMPLIATIO II.
CAPVT VII.**

Recollegimus in procedenti, quod quauis a bolitio non extendatur ad delicta non dum inchoata, nec instituta, attamen etiam ad

crimina delata hunc nostrum generalem indultum extendi eiusdem indultus viuz vocis oraculo constare demonstrauimus, subsequitur modò Rex noster inuictissimus eiusdem indultus dispositionem ampliando, & decernit eum quoque comprehendendum esse sub hac generali indulgentia, qui confessus, aut conuictus fuerit, quod quidem regalis munificentia, ac largitatis beneficio munitum est.

Etenim si per indultum hunc confessus, aut conuictus consultum non esset, quis eos pro delictorum qualitate non plectendos esse dubitaret? si quidem respectu confessi nulla maior probatio,

quam confessio oris proprii. c. 1. extra. de probat. Cumque sit melior probatio omnibus probationibus Boss. in tit. de confessis. nu. 8. 2. fit, ut ubi testes, & instrumenta non possent admitti, probatio nihilominus per confessionem admittitur. Ias. latè. in l. cum te transgessisse. col. 1. & 2. C. de transf. in l. si duo patroni. §. idem Iulianus. col. 2. ff. de iure iur. in l. properandum. in princ. col. fin. vers. 3 limita. C. de iudic. Lanfr. in cap. quoniam contra. vers. confessiones. extra. de probat. Aret. in c. cum P. Manc. col. 6. extra. de accus. & Dec. in c. nisi clerici. in princ. 1. not. extra. de iudic. Ceterum non est maior probatio, quam fit per rei inspectionem, eam tamen non superat iuxta notata per Ias. in l. fin. ff. de in litem iur. & per Bart. in l. absentè. col. pen. & in fin. ff. de penis. Et si non sit proprie probatio.

Vnde fit, ut non cadat sub statuto faciente mentionem de probationibus voluit Ias. in d. l. cum te. col. 2. C. de transf. & Fel. post alios. in rubr. extra. de probat. recensuit Boss. in tit. de conuictis. num. 8. Propterea in confessum iudicis partes nullæ essent, nisi in eum condemnando. c. 1. extra. de conf.

Hæc quò ad conuictum etiam annotasse sufficiant, cum paria sint, quem esse confessum, vel legitime conuictum. l. fin. C. de cust. & exhib. reorum. l. qui sententiam. vbi Doct. C. de penis. Gram. in decis. 36. num. 61. & paria sunt quem esse spontè confessum, vel per torturam confessum, & sponte ratificantem. vti Farin. placuit. in tit. de carceribus, & carcer. q. 33. nume. 13. qui ibidem sub num. 9. edocuit, reum confessum, & conuictum non esse sub fideiussoribus relaxandum, sed in carceribus retinendum etià si de re pecuniaria agatur per rex. in l. si confessus. ibi, si confessus fuerit reus donec de eo pronuncietur in vincula publica conijciendus est. ff. de cust. & exhib. reorum. exornat Bart. doct. in l. 1. nu. 1. ff. de const. reorum. Bal. in l. nullus. nume. 3. vers. aut venit imponenda pena pecuniaria. C. de exhib. reis, alijq; Doctor.

Doct̄or. per ipsum coarceueratis.

- 11 Sed quia delictum ita probatur per confessionem, sicut per conuictionem, ut dicit Decius in d. c. at si clerici. not. 1.
- 12 extrā. de iudic. Propterea hoc in loco adijciendum putamus, quod conuictio fit testibus, vel instrumentis Dec. in d.
- 13 1. not. per quam testium probationem inibi dixit Dec. posse reum condemnari, quamuis neget per tex. in l. quis sententiam. C. de penis, & in c. ad nostram.
- 14 ubi Felin. extrā. de probat. Immo etiā per indicia indubitata quis conuictus dici potest. l. sciant cuncti. C. de probat.
- 15 & per argumenta Bald. in d. l. sciant cuncti. num. 1. ubi dixit, maleficium probari posse tribus modis, primo per testes, secundo per instrumēta, tertio per indicia indubitata. quarto secundum Boss. in tit. de conuictis num. 5. per argumenta.
- 16 In summa, & si videatur inter conuictum, & confessum dari differentia, ex quo statutum in vno non habet locum in alio. Dec. in d. c. at si clerici. not. 1. Capolla in cautela 81. Ias. in l. quod te. col. 1. ff. si cert. pet. & in l. cum qui. ff. de iure iur. & quod id videatur colligi ex
- 18 eo quoque, quia mitius agit̄ur cum confesso, quam cum conuicto. l. quis quis. C. ad l. iul. maiest. c. non dicatis. 12. q. 2. glo. in l. fin. C. de compens. Ias. in prācitatis locis, quando tamen sponte quis
- 19 est confessus, non autem metu probationum, cum tali casu habeatur pro conuicto. Abb. in cap. ad hoc. extrā. de simon. l. fideicommissa. §. si rem. ff. deleg. 3. Decius in cap. cum M. Ferrariensis. col. antepen. de const. latius profequitur Boss. in prācit. tit. de conuictis. num. 6. cum seq.
- 20 Tamen parem tribuimus conuictis, & confessis qualitatem, ex quo natura abhorret illud quod vitam adimit, ut plenē per Anchar. in consil. 23. & Barb. in cons. 70 col. 2. in fine, & seq. vol. 4. tam in confessio, quam in conuicto.
- 21 Quibus ita positis, quamuis appellatio nemini sit deneganda, est enim commune litigatoribus auxilium. l. litigato-

ribus. C. de appell. tex. ubi glo. in versic. commune. in l. cum minor. §. fin. ff. rem ratam hab. tanquam ad residuum innocentia constituta, sed non trahenda ad defensionem iniquitatis, id enim est iure improbatum. c. cum speciali. §. porro. & c. 1. & c. prāterea. de appell. in 6. inde dicitur, quod non est adinuēta, ut restituat quodcumque, sed illicitum. l. 1. ff. de appell. l. non distinguemus. §. cū quidam. ff. de recep. arb. c. cum nobis olim. de electione in 6. tamen conuicto, & confessio denegatur appellatio. Obseruare curabis, inquit Imperator in l. 2. C. quorum app. non recip. nequis homicidarum, veneficorum, maleficorum, adulterorum, itemque eorum, qui manifestam violentiam commiserunt argumentis conuictus, testibus superatus voce etiam propria vitium, scelusque confessus audiat̄ur appellans.

Quod si confessus foret, sed non conuictus, vel conuictus, sed non confessus nedum admitt̄eretur quidem ad appellationem. l. addictos. C. de Episc. audientia. l. addictos. C. de appell. de quo latē per Carrer. in princ. commentarij in d. l. 2. verum, & alij quoque ad appellationem admitt̄erentur rei tamen nomine etiam si reus, illi non mandauerit, alius ergo quis quis sit prouocare poterit, si voluerit etiam reo inuito. l. nō tantum. ff. de appell. hoc etenim casu non querimus cuius intersit, humanitatis enim ratio facit omnem prouocantem audiri debere. Carrer. in sua pract. in 1. par. num. 24. nisi tamen reus sit sponte confessus. Mars. in l. 1. num. 138. plures allegans. C. de raptu virg.

Cuius conclusionis ratio illa poterit esse, quia quando quis est confessus, & conuictus omni defensionum genere est destitutus, & iudicis partes erunt in condemnando. d. c. 1. de conf. ergo mirum non est si non admittitur ad appellandum.

Sed aduertendum est, quod appellatio denegatur conuictis, & confessis, quod si confessus dumtaxat quis esset, vel conuictus posset appellare. Hæc tamē

men

- 31 men conclusio non procedet in delictis
enormibus, nam in his, licet quis con-
fessus, vel conuictus sit non admittetur
32 ad appellandum, vtpote in crimine fal-
sæ monetz. l. 1. C. de falsa mon. in raptu
33 virginis. l. 1. §. si autem post. C. de raptu
virg. In notoriè criminoso. l. constitutio-
34 nes. ff. de appell. vbi Bart. c. cum sit Ro-
mana. vbi Canonistæ. de appell. c. per-
uenit, & c. consuluit. eod. tit. in causis
35 testamenti irriti. in l. si quis filio exha-
redato. §. hi autem. ff. de iniusto rupto,
36 irritoq; facto testamēto, & hoc propter
criminum immanitatem, glo. in versic.
propria præcitatitex. in l. 2. Carrer. in
loco præmonito. num. 36.
- 37 Sed quoniam præter hos casus plures
quoque dari possunt in quibus appro-
batio non admittitur, quosdam referre
non pigebit, cæteros verò omisos faci-
mus cum de eis latè pertractetur per
Spec. in tit. de appell. §. in quibus, & per
Marfil. in l. 1. numer. 138. cum seq. C. de
raptu virg.
- 38 Primus erit in condemnato ex præ-
sumptione iuris & de iure, is enim cum
habeatur pro confesso, & conuicto non
poterit appellare. Bald. singulariter in l.
si quis adult. ff. ad l. iul. de adult. idem
Bald. in l. quædam mulier. ff. fam. hęcisc.
latè Marf. in sing. suo 116. incip. præ-
sumptio iuris.
- 39 Secundus in causa fiscali, vel Principis,
in quo quis est condemnatus non
appellatur l. abstinendum, & l. si. C.
quorum appell. non recip.
- 40 Tertius à pœna imposita à lege non
potest appellari l. si qua pœna. ff. de verb.
& rerum signific. c. quia nos, vbi glo. de
appell. & glo. in c. super his. eod. tit. lo.
Andr. in c. ad nostram. eod. tit. à decla-
41 ratione tamen dictæ pœnæ potest appel-
lari. glo. in c. cupientes. §. quid si porro.
de electione. in 6. Card. in c. consuluit.
el 3. de appell. Rom. in singulari suo
214. incip. à pœna legis.
- 42 Quartus erit casus in quo non admi-
ttitur appellatio, idest, quando sumus
in sententia fortis, vel fortunæ, cum for-
suna in mundo non habeat superiorem.
- Bald. in l. fin. in princ. vol. 1. C. comm.
deleg. quem seq. las. ibidem, nisi tamen
43 quis ex tali sententia fortunæ enormi-
ter læderetur, tunc enim posset petere
illam melius reformari nisi firmata esset
44 iudicis sententia, & transacta in rem iu-
dicatam. sic idem Bald. in l. maioribus.
C. comm. vtriusque ind. Rom. in consi.
471. incip. lucrum autem Card. Alex. in
rubr. extr. de appell. col. 15. & las. in d.
l. fin. quos refert Marf. in ante dicto lo-
co. num. 140. ad quem, ne Doctorum di-
cta transcribere videamur, studiosos re-
mictimus.
- 45 Apparet igitur ex his ingens Regis
nostri liberalitas, & consequenter am-
pliatio ad huius indultus dispositione,
quod conuictos, & confessos iuris com-
munis dictamine pœna personali omni-
no puniendos per hunc nostrum indul-
tum à pœnæ nexu liberatos, ac personali
lucione exemptos esse, sic sancitum.
- 46 Sed vt materiã strictius declaremus,
animaduertamus, quod quando quis
est confessus delictum, vel de eo conu-
ictus est, controuerti non poterit deli-
ctum esse probatum, & de eo liquere, ac
liquidò constare, propterea dum Rex
noster inuictissimus reos conuictos, &
confessos hoc eximio beneficio gaude-
47 re debere decreuerit resultat ampli-
tatio puntualis in propria materia discre-
pans tamen à iure communi, quo qui-
dem iure statutum est, abolitionem ge-
48 neralem non porrigi ad delicta iam li-
quidata, vt est tex. in l. fin. C. de abolit.
paxit Ang. in l. libellorum. §. si in princ.
ff. de accus. Ang. de malefic. in vers. & ad
quærelam num. 77. vers. & subdit multū
notabiliter, de eo meminit Decianus in
tit. abolitio, quando impediatur accus.
nu. 23. post eum Placa in epitome delict
c. 38. num. 3. vers. 2. intelligendum fore.
lib. 1. sub tit. de abolit. quem recensuit
Farin. in tit. de inquisitione. q. 6. nu. 58.
& tamen ad huc conuictos, & confessos
comprehendi voluit.
- Ex quibus dignoscitur inuictissimi
Principis magnitudo, pietas, & clemen-
tia incomparabilis,

S V M M A R I V M.

- 1 **A**mpliatur 3. siue processus ad huc ca
pti non sint, siue pendeant.
- 2 Non entis nulla sunt partes.
- 3 Vbi subiectum, siue substantia deficit ibi
non potest adesse qualitas.
- 4 Indultus non debet porrigi ad delicta in
cognita, & incogitata ad instar tran-
sactionis.
- 5 Indultus non debet operari præter in-
dulgentis intentionem.
- 6 Hinc ampliatur indultus dispositio con-
tra ius commune etiam ad delicta in-
cognita.
- 7 Cuius ampliationis duplex ab auctore in
mediam offertur ratio. & num. 8. 14.
& 15.
- 9 Aliud est abolitio, & aliud indulgentia
Principis.
- 10 Num auctis bonis augeatur legitima, &
distinctionis sadere conciliansur deci-
sio Affl. 382. cum decis. Pras. de Franc.
61. num. 17. cum seq.
- 13 Et quid in paragio remissiuè.
- 16 Abolitio seu indultus hic tria delictorum
genera poterit continere præterita, fu-
tura, & præsentia.
- 17 Ad futura delicta non extenditur indul-
tus, ne detur materia delinquendi.
- 18 An porrigatur ad processus pendentes
super delictis patris post publicatio-
nem indultus dicitur quod non. & nu.
19 & 20.
- 21 Vna pars legis per aliam declaratur.

Siue processus adhuc cæpti
non fiat, siue pendeant.

AMPLIATIO III.

CAPVT VIII.

IC casus ampliationis vi-
deretur sub indultu non
posse comprehendi, si qui-
dem certi iuris est proces-
sus non cæptis non posse
quem dici reum criminis, nec pen-
deant.

fictioni subiectum, ex processibus enim
debet liquere quem deliquisse, & esse
criminofum, quibus deficientibus cum
sint veluti indultus huius subiectum de-
ficit esse & indultus, cum non entium
nullæ sint partes per l. manumissiones.
ff. de iustitia, & iure. l. eius qui in provin-
cia. ante finem. ff. si cert. petatur, vbi. n.
subiectum, siue substantia deficit, ibi nõ
potest adesse qualitas. l. Pomponius. in
fine. ff. de acquiren. possess. l. si seruum. §.
si modus, ibi. bonitas loci, qui non ex-
tat. ff. de actio. empti. Socc. in consil.
131. incip. cū in præsentī consultatione.
col. fin. vob. 1. plures adducit Probus ad
Ioannē Mon. in c. quamquam. num. 4.
de vsur. in 6. et si processus non sunt cæ-
pti Rex videtur indulgere delicta sibi
incognita, & incogitata, ad quæ indul-
tus non debet porrigi, nec extendi ad
instar transactionis, quæ ad incognita,
& incogitata non extenditur. l. tres fra-
tres. ff. de pactis, l. cum aquiliana. & l. si
de certa. C. de trans. Quod si aliter dice-
retur, sequeretur indultum hunc ope-
rari præter Regis inuictissimi indulgē-
tis intentionem, quod non est admittē-
dum ad tex. in l. nõ omnis. ff. si cert. pet.
cum similibus.

Et propterea iure communi sancitū
esse credimus abolitionem non compre-
hendere accusationes non dum institu-
tas, vt fundauimus supra in præcedētib;
allegando tex. in l. 2. C. de gener. aboli-
tione, ibi accusatio à te instituta non
fuerit publicæ abolitionis præscriptio
cessat. Ang. de malef. in vers. & ad quæ-
relam. num. 77. vers. 4. Decianum in tit.
abolitio, quando impediatur accusatio-
nem. num. 25. & Farin. in tit. de in-
quisitione. q. 6. num. 60. id ex Plachæ doctr.
affirmantem.

6 Ex quibus si Rex indulget crimina
etiam quod processus cæpti non sint cõ-
traria erit eius dispositio iuris commu-
nis decreto, vt nuper fundauimus, pro in-
de maior Principis huius munificentis-
simi i subditos demonstratur benignitas,
& affectio, & etiam tex. huius latissima
ampliatio, cuius duas rationes excogi-
tauimus,

- 7 *pitauimus, quæ fortasse non displice-*
bunt.
- 8 *Quarum prima si inuestigetur, quare*
Rex noster indulget criminibus etiam cum
processus capti non sint, quia respon-
deri potest, Principis voluntas tendit
ad delictorum abolitionem, non pro-
cessuum fabricationem, mirum non est
si hic generalis indultus porrigitur ad
accusationes non dum institutas, & sic
processibus non ceptis.
- 9 *Et aduertendum est, quod aliud est*
abolitio, & aliud indulgentia Principis,
et hæc fiat ex causa, & crimine extinguat,
abolitio verò iusticiam iudicij tantum
primè sic animaduertit Aug. ad Ang.
in verf. & ad quærelam. nume. 79. Placa
in epitome delictorum c. 38. nu. 3. verf.
2. intelligendum. Carrer. in pract. crim.
in tract. homicidij. numer. 9. & seq. verf.
59. excusatur, & eos sequitur Farin. in
præcitata q. 6. sub tit. de inquisit. nume.
61. vol. 1.
- 10 *Sed vterius fingamus, quod proces-*
sus fabricarentur hodie super delictis
ante publicationem huius indultus cõ-
missis, nulli dubium quin processus nũc
fabricatus fieret super delictis per prius
patratis, & sic de præterito, quod quam-
uis per prius non sit deductum, sed mo-
do per processum declaratum, tamen
habendum erit, ac si per prius deductũ
esset, arg. tex. in l. serui qui. ff. ad l. falcid.
ad instar illius, quod controuertunt
Doct. in illa q. num. auctis bonis augea-
tur legitima? in qua quæstione, & si plu-
res voluerint, quod auctis bonis augea-
tur legitima, per tex. in l. si patronum. ff.
si ex bonis. ff. de bonis libert. iuxta quã
opinionem in hoc nostro supremo Præ-
torio decisum fuit tempore. Affl. vt idẽ
testat in decis. 382. & alij voluerunt, qd
auctis bonis augeatur, & ipsa legitima
per tex. in d. l. serui qui. ff. ad l. falcid.
de quo latè per Aymum in tract. de al-
luuione lib. 2. cap. 20. §. 1. per Peregr. in
tract. de fideicomm. articulo 26. à num.
24. cum sequ. & Crassum Moderniores
recensentem in tract. de sent. vitim. vo-
lunt. §. legitima. q. 13. Tamen illam sen-
- 12 *tentiam S. C. amplectamur est, quæ hanc*
continebat distinctionem, quod aut au-
gentur facultates ex iuribus in præteri-
tum deductis, & tunc augetur legiti-
ma, aut verò non augetur patrimonium
ex iuribus in præteritum deductis, &
tunc vera erit opinio negatiua, sic Præ-
ses de Franchis in decis. 61. in vita, &
mihi loquens. quæ quidem decisio num
13 præcedat in paragiõ, ne extra materiã
progrediamur, remittimus adnotatã
per Gram. in decis. 57. & 65. cum sequ.
vbí contrarias affert opiniones, & con-
ferunt tradita per Lud. in decis. Peru. 21.
Cuius decisionis ratio ex traditis per
14 Francum ibidem. numer. 13. colligitur,
quia virtualiter, & realiter inerat cor-
pora in hereditate quamuis non appa-
rerent.
- 15 *Quamobrem inferemus, quod idẽ hic*
indultus statuit super delictorum abo-
litione processibus ad huc non captis,
quia Regi satis est, quod criminosi verò
deliquerint, quamuis de delictis per
processus non liqueat, nec constet, vò
suum indultus consequatur effectum
super delictorum præteritorum aboli-
16 tione, & erit 2. ratio.
- 17 *Pro quorum omnium comprobatio-*
ne id annotabimus, quod abolitio, & in-
dultus hic tria delictorum genera po-
terit continere. & primo delicta præ-
terita, & hic casus est indubitabilis, etiã
quod processus non sint capti, vt alias
demonstrauimus supra in c. 2. nume. 751
& in hoc præsentie nodauimus.
- 18 *Secundo poterit continere delicta*
futura, & ista sub indultu non compre-
henduntur, ne detur materia delinquẽ-
di ad tex. in l. conuenire ff. de pactis do-
tal. cum alijs per nos explicatis supra in
d. c. 2. num. 55. cum sequ.
- Tertio delicta præsentia, seu proces-*
sus pendentes, de quibus mox dicendũ
esset, ceterum, & si plura possent effun-
di super huius articuli demonstrarione;
tamen cum Bart. in l. omnes populi. q. 51
principali. ff. de iust. & iure omnia com-
plectendo plenè discutiata, iud. nõ pro-
sequamur, nisi conclusiue dicamus, qd
M si pro-

si processus pendeant super delictis in prateritum patracis ante tamen publicationem huius indultus, & ad ea absque difficultate porrigitur necdum ex superius adductis, verum etiam ex traditis per Barr. loco precitato,

- 19 Aut vero processus pendent super delictis non in prateritum commissis etiam quod processus adhuc pendeant ea comprehendere negamus, vt dispositio generaliter prolata intelligatur in terminis habilibus. l. scire oportet. §. aliud ff. de excus. tut. dixit Baran. l. fur. ti. §. pactus ff. de iis qui not. inf. & quod vna pars legis declaratur per aliam. l. verum, vbi Ang. ff. de petitione hered. l. si seruus plurius. §. fin. ff. de leg. 1. Rvodus notat, in additione ad Monacum in 6. actus legitimi. de reg. iur. in 6. Dec. in consil. 442. incipit in causa. num. 3. & 13. vol. 2. vade cum expresse per indultum apertum sit ea delicta sub eo comprehendendi, quae facta sunt ante diem publicationis, vt iuridice fundasse credimus supra in 9. §. & in vers. ab hodierna die retrò factis, vel commissis, propterea concludimus ipsum et si processus pendeant, dum tamen delicta sint praterita, & ante publicationem indultus huius commissa ad ea suum porrigere effectum explorari iuris esse.

S. Y. M. M. A. R. I. V. M.

- 1. **N**umquid lata sententia condemnationis licitum sit criminum reus gratiam facere.
- 2. Et plures distinguuntur ab auctoritate sententiae.
- 3. Rex siue ante sententiam, siue post gratiam facere potest.
- 4. De Principis potestate disputare sapienter heresim cum num. sequ.
- 5. Ipse enim omnia potest. est supra ius, & factum ab eo reputatur factum à Deo.
- 11. Et potest adaequare quadrata rotundis.
- 12. Quando Princeps facit gratiam tenet ipsius est subtiliter attendendus.
- 13. Si Princeps nititur verbo indulgeo, vel gratiam facio simpliciter tunc erit simplex

- plex gratia, & indulgentia. §. num. 14.
- 15. Instrumentum tantum sonat quantum contenta.
- 16. Quilibet presumitur sibi, & heredibus suis prospicere.
- 17. Frustra exprimitur quod tacite subauditur.
- 18. Instrumentum quamuis non taceat de herede, sonabit de herede.
- 19. Principis indulgentia, & abolitio in tantum sonabit in quantum causat.
- 20. Quotuis simplex indulgentia Principis solvat penam criminis, non tamen tollit penam infamiae, nec honoris, aut dignitatis maculam absterget.
- 21. Data indulgentia adultero tantum, vel adultera tantum non censetur alteri data.
- 22. Correlatorum eadem debet esse iuris dispositio.
- 23. Si Princeps dixit indulgeo, vel gratiam facio, adhaec hinc verbis, quia reperit ipsum innocentem, tunc non erit simplex indulgentia, nec gratia remissa, sed in integrum restitutio.
- 24. In integrum restitutio tanquam favorabilis trahitur ad penam tam corporalem, quam pecunariam, ad bona, & ad famam, & ad omnia alia.
- 25. Hinc eiusmodi restitutio recuperabit bona sua, nedum publicata, sed in alium alienata. §. num. 26.
- 27. Et ratio ea est, quod talis restitutio non est simplex gratia, nec gratia in forma gratiosa, sed per viam iustitiae, ex qua adest causa, quia reperit ipsum innocentem.
- 28. Restitutiois virtus est omnia in statum pristinum reponere, & reducere.
- 29. Nimirum si trahatur ad bona etiam in tertium alienata.
- 30. Non tantum Rex, sed etiam Princeps, qui non recognoscit superiorem potest gratiam facere ante, & post sententiam.
- 31. Quod etiam intelligendum est in omnibus Civitatibus, non recognoscentibus superiorem.
- 32. Princeps non recognoscentes superiores sunt monarcha in Regnis suis.
- 33. Hinc est, quod habent regalia.

- 34 Et per inde ad instar Regis possunt facere gratiam ante, & post sententiam.
- 35 Barones, Feudatarii, Duces, & Marchiones non possunt gratiam facere post sententiam in delictis capitalibus, licet scilicet quod ad penas pecuniarias.
- 36 Remittere peccata est supra legem.
- 37 Remittere penam est: quid contra legem, & naturam.
- 38 Solus Princeps est legibus solutus.
- 39 Indulgendi facultas est de reservatis Principum.
- 40 Et ideo si concedantur generaliter regalia sub tali concessione non venit indulgendi facultas.
- 41 Quia nec sub tali concessione veniunt Principi reservata.
- 42 Si concedatur marum, & mixtum Imperium non censetur concessa dicta indulgendi facultas.
- 43 Etiam si omnimoda, & perpetua iurisdictione ultra marum, & mixtum imperium esset concessa. num. 44. & 45.
- 46 Iudices ordinarii non habent indulgendi potestatem.
- 47 Barones an habeant iurisdictionem in officiam, vel in proprietatem. num. cum seq.
- 51 Concluditur per authorem predictos Barones recognoscentes superiores non posse gratiam facere nec ante, nec post sententiam.
- 52 Plura licet Principi quae alijs non licent.
- 53 Limitatur primo dicta conclusio nisi talis agrandi facultas ex tenore innaturatur appareat concessa.
- 55 Secundo limitatur quando feudataria investitur cum maro, & mixto imperio, ac omnimoda, & perpetua iurisdictione crearetur Dux, Marchio, vel Comes.
- 55 Ex quo tunc nedum Regalia, sed etiam Principi reservata censentur concessa.
- 56 Sed predictam limitationem non sequitur author. num. 57.
- 58 Tertio limitatur in Baronibus huius vocari Regni, quibus tamen concessa sit iurisdictione cum maro, & mixto imperio, quatuor literis arbitrarijs, ac cum cognitione 1. & 2. causarum.

- 59 Per Regem Alphonsum fuit marum imperium Baronibus huius regni communicatum.
- 60 Hinc protulit Affl. in consil. incipiente. contingit in 3. notab. ob concessionem mari imperij concessi Baronibus huius Regni cum cognitione primarum, & secundarum causarum Magnam Curiam Vicaria fuisse pessundatam.
- 61 Hinc dixit Bellug. in Specul. Principum, quod marum imperium est profanatum tam ex privilegio, quam alias, consuetudine enim usurpatum est, quod marum imperium sit in commercio. & num. 62.
- 62 Decisio Sacri Consilij refertur, quod nunquam dictus casus gratia facienda censetur comprehensus, nec concessus, nec casus commutationis pena. & num. 64. & 65.
- 66 Numquid concessa cognitione primarum, & secundarum causarum feudataris possit gratiam facere post sententiam, a qua fuerit appellatum, & auctoritate Sacri Consilij confirmata.
- 67 Appellatio extinguit sententiam de praesenti, sed suspendit inspecto futuro eventum.
- 68 Reducit causam ad terminos litis contestatae.
- 69 Facit, quod sententia habeatur pro non data, & quod ea pendente appellans sit status integri. & num. 70.
- 71 Refertur decisio Sacri Consilij, qua fuit decretum Baronem appellatione pendente posse gratiam facere.
- 72 Numquid Index valeat gratiam facere post sententiam. & num. 73.
- 74 Et deciditur quod non ex quo non habet iurisdictionem in proprietatem, sed in exercitium ex Principis commissione. & cum numeris seq.
- 79 Iurisdictionis omnium, dominium, & possessio residet penes Principem, vel alium dominum.
- 80 Iudices quamvis habeant marum imperium illud retinent ad publicam utilitatem, non ad propriam.
- 81 Illa per Iudices acquiritur dignitas, quae ex officijs ortum habuit, quae tanquam

- trabes, & stola induitur, & exiit.
 & num. 83.
- 83 Nemo potest comeatum, & remeatum-
 que dare, nisi imperator.
- 84 Iudicibus commissa est administratio, ut
 iustitiam administrarent delinquentes pu-
 niendo, & innocentes absolviendo, non
 autem, ut gratias faciant, & penas re-
 mictant.
- 85 Actor agentis non debet operari ultra
 eius intentionem, & inducta ad unum
 finem non debent operari contrarium.
- 86 Index lata sententia non potest gratiam
 facere, ex quo suactus est officio suo.
- 87 Post sententiam dictam de amplianda,
 vel minuenda pena damnatorum sine
 Principis auctoritate nihil est statuen-
 dum.
- 88 Nemo suam potest mutare sententiam, q-
 iam in civilibus, quam in criminalibus
 non procedit. num. 89.
- 90 Et ratio ea per auctorem offertur, quod
 fit de regalibus, & soli Principi reser-
 uatam.
- 91 Limitatur predicta conclusio, nisi talis
 facultas gratiandi post sententiam fue-
 rit expressè per Principem concessa.
- 92 Secundo limitatur ex causa, nam Iudi-
 ces ordinarij possunt rebannire, & re-
 mictere penas, si bannitus alios banni-
 tos detexerit, vel apprehenderit.

Et siue iam condemnatio se-
 quuta fuerit.

AMPLIATIO III.

C A P V T IX.

Hec quarta ampliatio
 ex presentis capituli
 verbis expressa nobis
 causam præbet illam
 questionem differen-
 di, num lata senten-
 tia licitam sit crimi-
 num reis gratiam impartiri. In qua qui-
 dè questione iuris interpetres sæpius al-
 tercati consueverunt, pro inde ad eius

facilem cognitionem, eiusque veram re-
 solutionem habendam, hos casus con-
 siderandos esse dicimus.

- Præterea, quando loquimur in Rege,
 3 & tunc, siue situs ante sententiam, siue
 post sententiam omnes unanimi cõ-
 sensu per ipsam gratiam posse fieri de-
 dare contulerunt per rex in l. r. §. si quis
 vitro. ff. de quest., & l. diei fratres. in fi-
 ne. ff. de pænit. Praesens enim præuincie
 4 quem damnauit restituere non potest,
 cum nec pecuniariam sententiam suam
 reducere possit. Quid igitur? Principi
 oportet scribere oportere, inquit Iure con-
 sultus, si quando ei, qui nocens videba-
 tur postea raris innocentie contiterit.
 5 d. l. 1. in finalibus verbis. ff. de questio.
 extant præterea non nulla rescripta
 Calistras in act. diui fratres ait, qui-
 bus vel pena minuta est, vel in integrum
 restitutio concessa est, subiungit, sed id
 dumtaxat Principibus fieri potest, &
 quidem in seq. eiusdem tex. parte de-
 monstrat, dum mandat Imperatori scri-
 bendum, adiecta tamen sententia à Præ-
 sidente decernendo, si qui ex principibus
 alicuius Civitatis latrocinium fecerit
 aliudè quod facinus, ut capitalem pe-
 nam meruisse videantur, commiserint
 victos eos custodies, & mihi scribes, &
 adijcies, quod quisque commiserit. Vn-
 6 de Princeps potest etiam post sententiã
 gratiam facere, quod quidem idem sap-
 xit Iureconsultus in l. acta. §. de ampli-
 da. ff. de re ind. dum in eo rex dicitur
 de amplianda, vel minuenda pena dā-
 natorum post sententiam sine principa-
 li auctoritate nihil est statuendum, sine
 principali auctoritate. exponit Accursi-
 a sine Principis auctoritate nihil est sta-
 tuendum, & sic ex hoc tex. clarè liquet,
 Principi dumtaxat permittum esse post
 sententiam gratiam facere, perque de-
 sæpe annotata hanc in securi sunt sen-
 tentiam Iacobinus in sua inuestitura in
 verbo Præterea in 17. specialitate, & in
 Imperium in 1. lectura num. 21, ver-
 §. ff. de iurisd. omni. iud. & Ass. in c. 1.
 numer. 123. quæ sint regalia, & horum
 doct. motus. Pæses de Frauchis in de-
 cil.

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

est. 370. nu. 11. sic edocuit, & aliud firmare heresim sapere, ac esset de Principis potestate dubitare, qui omnia potest, est supra ius, factum ab eo repugnans aut factum a Deo, habet plenitudinem potestatis, non potest ei dici cur ita facis? potest omnia, & super omnia, potest mutare quadrata rotundis, in summa omnia. i. potestas est in pectore suo, & ex alijs, ob quos soli Principi indulgenti potestatem inesse demonstravimus supra in q. 4. num. 15, & in 1. tex. capite nu. 25. & 28. eum seq.

Sed animadvertendum putamus, quando Princeps facit gratiam, tenor ipsius subteritè est attendendus ad tenor in c. r. de duob. fratribus, unde si Princeps utitur verbo indulgeo, vel gratis facio simpliciter tunc erit simplex gratia, simplex venia, & indulgentia, adeo ut abolitio, seu indulgentia tantum sonabit quantum cantat, sicuti dicimus de instrumento, quando quis in eo non est nominatus instrumentum non loquitur de re. Bald. in l. ad probationem. l. 1. C. de probat. Boer. in decis. 211. in princ. Hin. idem Bald. dixit in c. venerabile. extra. de electione. quod instrumentum non cantat, nec ego cansabo, quamvis hæc in hærede non procedant, de quo quamvis in instrumento de conulla fiat mentio, tamen quia quis censetur sibi & hæredibus suis prospicere. hinc pactum ff. de probat. & frustra verba pro se, & hæredibus in instrumento apponuntur, eum tacite subintelligantur, pro inde talis aditio nihil operatur. l. cum precario quis rogat. ff. de precari. cum qui ita. §. 1. ff. de verb. oblig. late per Capic. in decis. 203. Talia enim verba videntur apposita magis causa tollenda dubitationis, ac tã declarationis, quam ut quid de novo indueatur, qui mutua. in princ. ff. mand. l. si necessitas. §. de vendendo. ff. de pign. action. plenè de horum effectu per Raynaudum. in tract. de sūtrate. folio mihi 467. 2. num. 2. usque ad vers. 2. principaliter. & Tiraq. de iure primogen. q. 62. num. 6. Instrumentum pro inde quamvis nõ cantet de hæ-

reda sonabile de hæredo. Bald. in l. 1. r. quorum leg. Cassini consuet. Burg. rubr. 1. le Seigneur Censier. §. 6. vers. quarto nunquid actio num. 3. f. 1428. plures ad id effundens.

19
20
21
22
23
24
25
26

Hic consequens est, ut concludatur, quod Principis indulgentia, & abolitio in tantam sonabit in quantum cantat, nec ultra specificata extendetur. Casus de hoc constat de tex. in l. 3. l. si ademptis. l. in insulam, & l. frustra. C. de sent. pass. Suboritur inde quod talis indulgentia simplex quamvis tollat penam criminis, non tamen tollet penam infamie, honoris, & dignitatis maculam non absterget. l. fin. C. de gener. abolitione. l. 1. & l. generalis. C. de sent. pass.

Ideo dixit Ioannes Baptista de Sando Blasio in tract. de correlatiis in 79. sententia, quod data indulgentia aduitero tantum, vel adulteræ tantum non censetur alteri data, licet sint correlatiua, quorum eadem debet esse dispositio ad tex. in l. 1. C. de Cupr. lib. 10. vbi Bart. in l. fin. C. de ind. vid. toll. l. fin. ff. de acceptell.

Sed si Princeps dixerit indulgeo, vel gratiam facio adiectis his verbis, quis reperij ipsum innocentem, tunc non erit simplex indulgentia, nec simplex venia, sed erit in integrum restitutio ad nosata in l. gallus. §. & quid si tantum. vbi Fortunius. ff. de lib. & posth. Quæ tanquam favorabilis trahetur ad prænam tam corporalem, quam pecuniariam, ad bona, & ad famam, & ad omnia alia, sic declarat Bart. in l. 1. §. si quis vltro. ff. de quest. & in l. fin. C. de sent. pass.

Ex quo descendit, quod recuperabile bona sunt ne dum publicata, sed etiam in aliena alienata. Cathanus & post eum ceteri Doct. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. num. 73. ff. de lib. & posth. late profequitur Nellus in tract. bannit. in 1. parte tertij temporis. q. 2. in fine, & Oddo in tract. de in integ. rest. lib. 2. q. 91. & 92.

Confert ad hæc ratio illa, nam non diceretur quis restitutus, nisi omnia recuperaret, ut exnotat late Dec. in l. m-

condemnatione. §. cum verbus resti-
 tuas. ff. de verb. & rerum significations.
 pro inde conclusio p̄missa admittenda.
 27 In qua sic cōstituendum dicimus, q̄
 in casu p̄citate non est simplex gratia
 nec est gratia in forma gratiosa, sed per
 viā iustitię q̄ indulget Princeps ad ista
 causa, quia reperij innocentem, pro-
 pterea videtur abolere delicta per viā
 iustitię, ut notatur in d. §. & quid si ran-
 28 tum, & plenē p̄sequitur glo. Paris. in
 §. 22. cuius quidem restitutionis virtus
 est omnia in pristinum statum repone-
 29 re, & reducere. l. fin. C. de sent. pall. ergo
 mirum non est, si trahetur ad omnia
 bona etiam interitum alienata. Gomas
 in l. 3. variarum resolut. c. 13. sub tit. de
 tortura rerum, num. 39. & c. 14. sub tit.
 de confisc. bonorum. Decianus in lib. 3.
 sub tit. abolitio, quando impediatur accu-
 sat. numer. 47. & 85. & Farin. in d. q. 6. a
 num. 32. cum seq.
 30 Secundus est casus, quando in infe-
 riore a Principe, & tunc subdistinguen-
 dum esse suademus, quod aut sumus in
 inferiore a Principe non recognoscen-
 te superiorem, aut in inferiore recogno-
 scente superiorem,
 Primo casu sicut Principi licet gratiā
 facere ante, & post sententiam, eodem
 31 modo & ijs permissum est gratiam face-
 re ante, & post sententiam, sicuti faten-
 dum quoque erit in quibuslibet Ciuita-
 tibus non recognoscentibus superiorem.
 Bart. in d. l. acta. §. de amplianda num. 1.
 de re iud. Bald. in c. cum in te. num. 4.
 de re iud. Affl. in tit. que sint reg. nu.
 13. cum seq. Belluga in speculo Principum.
 in tit. de effectibus Imperij. in c. nunc
 dicamus. in finalibus verbis tolli mi-
 hi 132. Oddus in p̄citate tract. de re-
 stitutione in integr. q. 92. artic. 2. num.
 12. cum seq. quem recenset Farin. loco
 p̄monito num. 6.
 32 Cuius conclusionis ea sit ratio, nam
 Principes non recognoscentes superio-
 rem sunt Monarchę in Regnis suis, &
 33 ex consequenti dum habent regalia
 consonum est, ut eorum habeant exer-

atium ad instar Regis, cui sicut licet
 gratiam facere etiam post sententiam
 ut supra fundavimus, pari modo tribue-
 34 tur facultas, & ipsis Principibus inferio-
 ribus superiorem tamen non recogno-
 scentibus a gratiandi etiam post senten-
 tiam.
 35 Si verò sumus in Principibus inferio-
 ribus recognoscentibus superiorem, ut
 in Regno nostro sunt Barones feudata-
 rij, Duces, & Marchiones, & ij non pos-
 sunt in delictis capitalibus gratiam fa-
 cere, licet secus quod ad penas pecunia-
 rias, que eis applicantur, sic Bald. in l.
 relegati. in fi. per illum tex. ff. de interd.
 & releg. Bart. in d. l. acta. §. de amplianda
 ff. de re iud. & in l. 1. §. cum quis, & ff.
 quis vltro. num. 2. ff. de que st. & in l. in-
 famem. col. fin. ff. de publ. iud. And. in
 c. 1. num. 2. vers. idem si. de vass. decrep-
 etat. Affl. in c. 1. col. 2. vers. 7. & 8. & ver.
 43. que sint reg. Jacob. in sua inuest. in
 versic. cum maro, & mixto Imp. col. 2.
 versic. sed an inuestitus, & in vers. Prin-
 cept. vers. 4. specialitas, & versic. 17. spe-
 cialitas. Olfascus in decis. Pedem. 101.
 num. 1. cum seq. & sic post Salic, Felin.
 Laud. Bossium, Albam. & Rol. scripsit
 doctissimus Farin. in d. q. 6. num. 2. vers.
 1. sic conclusio.
 Vbi ex mente Olfasci in p̄citate de
 cisione num. 4. huius conclusionis red-
 dit rationem inquiring, remittere pec-
 cata est supra legem, ut in Euang. Mat-
 thæi. cap. 10. Mani primo, Lucę cap. 5.
 36 & remittere penas est quid contra le-
 gem, & naturam. Innoc. in c. cum P. ta-
 bellio. num. 2. extra. de fide. instr. sed a
 37 legibus solus supremus Princeps, vel
 qui supremi iura obtinet solutus est. h.
 Princeps. ff. de leg. 1. digna vox. C. cod.
 Ergo solus Princeps, non autem infe-
 rior poterit penas remittere, & gratias
 facere, sicque in consulendo, & in iudi-
 cando firmari debere, idem inibi con-
 suluit.
 39 Quibus super addatur, & ratio, quod
 idē talis inferior non poterit gratiam
 facere, quia talis indulgendi facultas est
 de reservatis Principi, ergo

40 Quin immo si conceduntur generali-
 ter regalia sub concessione prefata non
 41 veniunt indulgenti facultas, quia nec sub
 tali concessione veniunt. Principi reser-
 vata. Lucas à Penna in l. contra publica.
 col. 7. C. de re milit. lib. 12. Aff. in d. tit.
 que sint regal. num. 68. & Osascus in d.
 decisione 101. num. 7.
 42 Quodque magis interest etiam si co-
 ccessum esset marum, & mixtum. Imp-
 rium non censetur concessa indulgen-
 di facultas. sic post Bald. & las. in l. om-
 nes populi. ff. de iustitia, & iure. voluit
 Rol. in consil. 40. num. 30. cum seq. vol.
 4. Dec. in l. 1. ff. quod quisque iur. Aff. in
 consil. Regni. q. 6. annotavit Farin. in
 allegata. q. 6. num. 4. & 5.
 43 Præterea idem sub num. 6. subdit, qd
 nec etiam esset concessa aggratiandi fa-
 cultas vassallo si fuisset concessa omni-
 moda, & perpetua iurisdicção ultra mar-
 rum, & mixtum Imperium, quod ex-
 44 mente eiusdem Osasci duplici firmat ra-
 tione. Primo, quia vassallus inuestitus
 de maro, & mixto Imperio cum omni-
 moda iurisdicção dicitur in se susce-
 45 pisse iuris dicendi, & æquitatis statuen-
 di necessitatem. glo. in vers. potest tex.
 in l. 1. vbi Barr. Bald. & alij. ff. de iurisd.
 qua in d. l. munerum. §. iudicandi. ff. de
 muner. & hon. suntq; iudices ordinarij,
 ipsorum locorum. Innoc. in c. ceterum.
 col. 2. versic. item ordinem iudicarium,
 vbi Abb. num. 13. extra. de iud. Bart. in
 l. vni. versic. 3. quæro. ff. de re iud. Sed
 46 iudices ordinarij non habent hanc in-
 dulgenti potestatem, ergo nec ipsi feu-
 datarij.
 Sed hæc rō redditur falsa nostro qui-
 47 dem iudicio hæc ratione, si iudices or-
 dinarij non possunt facere gratiam ex
 eo, quia habent iurisdictionem in offi-
 cium ex commissione alterius non iure
 proprio, sed delegatam, vt tradidit
 Faber. in l. & si feuerior. vers. & hoc vi-
 derur procedere. C. ex quib. cau. inf. ir-
 48 rog. non est ergo mirum si non possunt
 gratiam facere, Barones verò habent iur-
 isdictionem non in officium, sed in pro-
 prietatem. Glosa Paris. in tit. 1. glo. 5. nu.

num. 55. & 57. inde est quod posset face-
 re gratiam, quod quomodo procedat
 vidimus supra, satis tamen sic, quod ex
 hac consideratione redditur falsa Osa-
 sci ratio per Farin. secuta.
 49 Secundam redditionem idem Far-
 rin. sub num. 6. inquit, sub concessio-
 ne mari, & mixti imperij, ac omnimo-
 da iurisdictionis non venire cognitione
 causarum appellationum, nisi expresse
 dicatur, idq; ex Rol. plures referente
 in consil. 4. nume. 41. vol. 3. ergo conse-
 50 quitur, quod nec facultas aggratiandi
 veniat, sequeretur enim, quod tolleretur
 appellationes per indirectum con-
 tra regulam tex. in l. si optio. ff. qui, & a
 quib. & l. si ex duobus. ff. de neg. gest.
 & sic haberent ius indulgenti per indi-
 rectum.
 50 Que quidem ratio nobis minime sa-
 tisfacit, nam casus appellationis non ar-
 det, nec comprehendit casum ante sen-
 51 tentiam, de quo principaliter queritur,
 quicquid tamen sit, concludendum ar-
 bitramur, quod talibus inferioribus re-
 cognoscentibus superiores non licet
 52 gratias facere, nec ante, nec post senten-
 tiam. Plura enim Principi licent, que
 alijs non licent, glo. in d. l. 1. ff. de que-
 stionibus.
 53 Hanc autem conclusionem limitabi-
 mus, primo, nisi talis aggratiandi facul-
 tas in investitura tenore appareat con-
 cessa. Clarus. in §. fin. q. 59. vers. & hæc
 quidem conclusio. Boss. in tit. de reme d.
 ex sola clementia Princ. num. 52. Osa-
 cus. in d. decis. 101. num. 3. de quo memi-
 nit Farin. in d. q. 6. num. 3.
 54 Secundo limitabimus, quando feu-
 datarius inuestitus cum maro, & mixto
 imperio, ac omnimoda, & perpetua iur-
 isdictione crearetur Dux, Marchio, vel
 Comes, nam tunc eò ipso, quod quis
 55 creatur Dux, Marchio, vel Comes cen-
 setur ei non solum regalia, verum quo-
 que, & Principi reservata concessa. Rol.
 in d. consil. 4. num. 4. propterea sine alia
 expressione concludit Farin. loco ante-
 dicto, num. 7. venire indulgenti faculta-
 tem, voluit Jacob. in dicta sua inuestit.
 col.

- co. i. verificato dubitatur. Boss. in tit. de Regal. nu. 5. Oddus in d. q. 92. art. 2. num. 13. & art. 9. num. 95.
- 56 Nos autem ab hac conclusione dissentimus, nam si verum sit, quod talis indulgenti facultas non venit in concessione etiam si sit maris, & mixti imperij, ac omnimodae iurisdictionis nisi in investitura sit concessa, quo nam pacto poterit venire comprehensivè nulla facta expressione ipsius in creatione Ducis, Marchionis, vel Comitis? Taciti. n. & expressi eadem est virtus. l. cum quid. ff. si cert. per. glo. in l. 3. ff. de leg. 1. l. si repetendi. C. de cond. ob. caus. quando ratio quae in tacito militat, militat in expresso, & è contrario, sicut si maior ratio daretur in uno, quam in alio. Advertunt doct. in praecitatis locis non credimus propterea limitationem praefatam posse admitti.
- 58 Per id limitabimus in Baronibus huius nostri Regni, quibus tamè concessa iurisdicito sit cum maris, & mixto imperio, quatenus literis arbitrarijs, ac cum cognitione primarum, & secundarum causarum, nam & si per regem Alphonsum fuerit merum imperium Baronibus communicatum, ut dicit Assl. in consil. Regni ea, quae ad decus. in 4. notabili, de quo meminit Carau. in tit. 49. incip. item quod curia ipsa. in 1. q. col. 2. num. 5. verè responderetur, quos recenset Praeses de Franchis in decis. 217. num. 6. & in praecitata decis. 370. numer. 8. & in decis. 510. numer. 4. quo in loco refert
- 59 Assl. in constitutione Regni incip. contingit. in 3. notabili protulisse, ob concessionem maris imperij concessi Baronibus huius Regni cum cognitione primarum, & secundarum causarum Magnam Curiam Vicariae fuisse pessundatam, immò inquit Belluga in speculo Principum in tit. de iurisdictione, & utroque imperio. rubr. 22. §. & quia quotidiana. num. 54. versic. item aliqua Civitates, quod marum imperium est profanatum tam ex privilegio, quam
- 60 atias, consuetudine enim usurpatum est quod marum imperium sit incommertio. Bald. in cap. 1. §. eodem. de l. Corradi.
- 61 Attamen hic casus gratiae faciendae post sententiam nunquam censetur comprehensus, nec concessus, ut testatur
- 62 idem Praeses de Franchis in allegata decisione. 370. num. 11. nec casus commutationis penè, idq; non modò iure communi, quo si statutum est, quod non potest quis minuere, vel ampliari. d. §. de ampliada ergò nec immutare, ista enim duo non differunt penes speciem iurisdictionis, sed penes modum, & formam tantum pronuntiationis. tex. est optimus in l. solent. vbi Bald. ff. de offi. proconsul. & leg. Ioannes de Amicis in consil. 89. incip. & praesupposito. num. 3. verum quoq; ex Regia Pragmatica sanctione prohibicum, de qua per Francium in d. decis. 370. num. 12. in fine, nisi habeat cognitionem primarum, & secundarum causarum.
- 63 Qua concessa difficultas capite controuerti, num concessa cognitione primarum, & secundarum causarum possit feudatarius gratiam facere post sententiam, sed ab ea interposita appellatione?
- 64 Et iam huius Sacri Consilij auctoritate firmatum est, quod possit Baro facere gratiam, idq; ex eo in primis, quia appellatio extinguit sententiam de praesenti, sed suspendit inspecto futuro euentu, sicuti referendo Abb. in rubr. de appellat. in 2. q. Felin. & Dec. ibidem super eadem q. 2. Vrsill. in tract. de curia Praesid. auctoritate. c. 1. versic. quae appellatio. folio 7. consideravit idem Franchus in d. decis. 370. num. 14. & in decis. 501. in finalibus verbis.
- 65 Hinc est quod reducit causam ad terminos litis contestatae. l. ita demum. C. de procur. Alex. in consil. 73. incip. in causa appellationis. col. 2. vers. 1. quia non fuit opposita. vol. 6. Capic. in decis. 28. num. 6.
- 66 Et facit quod sententia habeatur pro non data. l. 1. §. fin. vbi glo. in fin. ff. ad Sillan. operatur etiam, quod appellans ea pendente sit status integri. l. furti. §. 1. ff. de

- 70 *l. ff. de his qui not. inf. secundum Ang. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. num. 4. ff. de pactis.*
- 71 Propterea consequitur, quod cum penes eundem Baronem eadem resideat iurisdicōio poterit eius vigore gratiam facere. sic ex quam pluribus, & ex alijs latius discussis per Doctissimum Gomef. in libr. 3. variarum resolut. sub tit. 3. de homicid. nu. 69. vers. pulchrum sament dubium est. in causa Cardinalis Aragoni in hoc Sacro Consilio decisū fuisse testatur idem Præses de Franchis in sapius enunciata decis. 370. hæc quo ad hunc secundum casum.
- 72 Sed quoniam inuimus dari quosdā inferiores à Principe habentes iurisdictionem iure proprio, vt sunt Barones, & Comites, de quibus supra in præfenti capite, & alios inferiores habentes iurisdictionem delegatam in officium, & ij
- 73 sunt Iudices ordinarij; Propterea hic tertius casus constituendus erit in iudice, num is valeat gratiam facere post sententiam.
- 74 Et in hoc casu concludendum iudici ordinario indulgendi potestatem post sententiam non esse tributam. Hic enim
- 75 cum non habeat iurisdictionem iure proprio, sed ex Principis commissione, vt tradidit Faber desuper allegatus in l. &
- 75 si seuerior, versic. & hoc videtur procedere. C. ex quib. cau. inf. irrog. & sic non
- 76 ordinariam, in qua Iudex considerari posset, vt i habēs proprias radices. Butr. in c. prudentiam. col. 5. vers. ratio autē.
- 77 de offic. deleg. sed delegatam, immò si in iudice daretur iurisdicōio non delegata, sed ordinaria tanquam dissimilis
- 78 ab ea, quæ ratione proprietatis iurisdictionis retinetur per dominos tempora les. Felin. in c. accedens. lo 2. col. 1. vers. tene menti. extrā. vt licet non contest. nō poterit gratiam facere post sententiam, Habent enim hi exercitium, & administrationem tantum iurisdictionis, cuius quidem ius omne, dominium, & possessio residet penes Principem, vel alium dominum. Glosa Paris. in tit. 1. glo. 5. num.
- 80 55. & 57. & quamuis habeant mærum

Imperium, illud retinent ad publicam vtilitatem, non autem ad propriam, Cumanus in consil. 162. in fine, de quo meminit Boss. in tit. de regaliis. col. 4. vers. in contrarium videtur. quia non habent in proprietatem, sed in officium. Glo. Paris. loco præcitato, & propterea dicitur per hos illam acquiri dignitatem, quæ ex officiis ortum habet, & est illa, quæ tanquam stola, vel trabea induitur, & exiuit, Capolla in tract. de Imper. elig. versic. ratione dignitatis, allegatus per Francum in decis. 62. numer. 4. cum seq. non autem eam, quæ ab administratione est separata, de qua in l. 1. vbi Bart. & alij. C. de dignit. lib. 12.

82 Sequitur propterea ex his, quod Iudex non poterit gratiam facere post sententiam tex. est in l. seruos, vbi Bald. C. ad l. iul. de vi publ. l. relegati. ff. de penis ibi, & nemo potest comæatum, remæatumue. dare, nisi Imperator ex aliqua causa, vbi Bart. Alb. & cōmuniter Doct. l. 1. §. fin. ff. de quæst. l. fin. ff. offic. procur. Cæsar. Bart. in l. centesimis. §. fin. in fine. ff. de verb. oblig. & in l. ambitiosa. num. 8. ff. de decr. ab ordine faciēdis. Gomef. in libr. 3. variarum resolut. in tit. de exilio, & releg. num. 4. vers. item adde. Olfascus in d. decis. Pedem. 101. Menoch. in tract. suo de arbitr. iud. lib. 1. q. 92. Oddo in præcitato loco tract. de restit. in integ. lib. 2. c. 7. num. 88. & 92. artic. 3. num. 20. & 22. relati per Farin. in d. q. 6. nu. 10.

84 Cuius conclusionis ea sit ratio, quia iudicibus commissæ est administratio, vt iustitiam administrent delinquentes puniendo, & innocentes absoluendo, non autem vt gratiam faciant, & penas remittant, quia ad hoc mādatur iurisdictionis non extenditur. l. penam. C. de penis, c. irrefragabili. extrā. de offic. ordin. l. præses. C. de trans. §. eos autem. in auth. vt iud. sine quoq; suffr. §. & quod autem in auth. vt iud. non exp. sacr. iuss. & §. omnibus in auth. de iudicibus. Affl. in c. 2. vers. & penarum. num. 17. quæ sint Regal. nam si posset gratiam facere longè aliud quam à concessa sibi potestate operari videretur, contra tex. in l. non omnibus.

- 85 nis. ff. si cere. pet. cum actus agentium non debeant ultra intentionem operari inducitur enim ad unum finem non debet contrarium operari vulgaris iuribus.
- 86 Propterea descendit a predictis, quod lata sententia iudex non poterit gratiam facere, ea enim lata iudex functus est officio suo. l. iudex posteaquam, & l. cum quærebatur. ff. de re iud. inde est, quod cum nihil super sit ad agendum. l. pen. ff. ad sillan. gratiam impartiri amplius non posset, post enim sententiam dictam de amplianda, vel minuenda pena damnatorum sine principali auctoritate nihil est statuendum. d. l. acta. §. de amplianda. ff. de re iud.
- 87 Inde divi fratres Arantio Sillonite scripserunt, non solere Præfides provinciarum ea, quæ pronunciauerint ipsos rescindere. d. l. divi fratres. ff. de penis, &
- 88 Verinæ quoque Italicensi rescripserunt, suam mutare sententiam neminem posse. idque insolitum esse fieri. d. l. divi fratres, & demum est tex. in l. penam. C. de penis. l. i. in fine. vbi glosa. ff. de quaest. nonibus.
- 89 Cuius tex. decisionem tam in criminibus, quam in ciuilibus procedere voluit. l. i. C. de sent. ex brou. recit. dixit And. in c. i. vers. & bona committentium. col. 4. num. 75. vers. in sententia ergo sic ista commutatio, post sententiam non, & ibidem Ass. num. 57. & addentes ad Andr. in litera C & E. Capic. in sua inuest. in eodem versiculo etiam post sententiam. col. 2. fol. mihi 126. Iacobinus in sua inuest. in vers. cum maro, & mixto imperio. col. 2. vers. sed an inuest. stibus Belligã in præcitato rit. de off. stibus Imper. rubr. 22. §. nunc dicamus in fine fol. mihi 132. per Caccher. in di. decis. 101. vers. præmissa confirmantur. num. 8. & 6. quos recenset d. Præses de Franchis in decis. 370. num. 15. Salic. in d. l. & si seuerior col. pen. Ang. in l. qui de crimine. col. 2. ff. de accus. Ruinus in consil. 35. num. 2. vol. 4. & alij per Farin. in d. q. 6. num. 12. adducti.
- 90 Et huius rationis ratio illa super addatur, quod est casus de regalibus soli

Principi reseruatus. And. in d. c. i. versic. & bona committentium. num. 75. tradidit Ioannes de Amicis in d. consil. 89. num. 2. ob id ergo iudici non licet post sententiam gratiam facere.

Quam conclusionem limitabimus duobus modis. Et primo illa non procedet, si talis facultas fuerit expressè per Principem concessa. doctr. est Bart. in d. l. ambitiosa. numer. 7. versic. sciendum est ergo. ff. de decr. ab ord. fac. Socc. Sen. in consil. 83. vol. 4. Men. in præcitata q. 93. num. 7. & 8.

91 Secundo Iudices ordinarij possunt rebannire, & remittere ex causa, si alios bannitos detexerit, vel apprehendi fecerit. idem Bart. in d. l. ambitiosa. num. 8. versic. sciendum est per tex. in l. non omnes. §. fin. ff. de re milit. sic Farin. post Tiraq. Placãm, & Oddum censuit in d. q. 6. num. 13. & 14. & demum arbitramur Regulam desuper firmatam non procedere, si efferimus in sententia S. C. quod quidem tam vices Regis innidissimi gerat, adeo, vt eiusdem sententiæ tanquam lata sub nomine Regis Maiestatis habeant vim generalis legis in præsentem Regno, secundum Bald. in l. fin. C. de legibus. Host. & Butr. in c. cum Bertoldus. extra de sent. & re iud. licet dictæ sententiæ non ligent personam Regis. l. digna vox. vbi Bald. ff. de leg. idem Bald. in tit. de pace const. in verbo. ciuitatis. habetur per Alber. in l. princeps. ff. de legib. dixit Ass. in decis. 383. numer. 8. & idem articulus dubius decisus per sententiam Regis cum consil. facit ius vniuersale in Regno, voluit idem Ass. in decis. 190. in finalibus verbis; recensitus per Præsidem de Franchis in decis. 81. num. 2. & in decis. 90. num. 5. Non erit ob id ambigendum, quin ipsum Sacrum Consilium valeat sententiam commutare ad instar Regis, arg. tex. in l. illicitas. §. fin. ff. de offic. Præsid. tex. in l. i. §. generaliter. ff. de pen. tex. in c. finem iuribus. extra de dolo, & contum. sicque Schatù Pedemontanù decreuisse scripsit Theb. in decis. 321. & ex his resoluta sic huiusmodi questio.

Ex

Ex quibus præfens quarta ad tex. ampliatio excerpta fundatur, quod Princeps eam voluit largiri auctoritatem, quam potuit, quod quidem nec baronibus concessum, aut promissum est.

S V M M A R I V M.

- 1 **C**arcerati dicuntur effecti serui pænæ.
- 2 Et propterea non habent ius possitiminij.
- 3 Nec ad eos extenditur abolitio.
- 4 Statutum, q. omnes banniti rebanniantur, et pro rebannitiis habeantur an comprehendat carceratos.
- 5 Intellectus tex. in l. Domitianus. ff. ad Turpill. latè discutitur.
- 6 Specialis abolitio ad carceratos porrigitur.
- 7 In abolitione speciali non datur accusationis repetitio, sicut in abolitione generali.
- 8 Rex noster inuictissimus non accusationis, sed criminum abolitionem decernit in hoc nostro indulto.
- 9 Et cum per præsentem indultum videantur omnia delicta cassa, & cancellata rei videntur penitus liberati, & intellectualiter à carceribus relaxati, & per inde debent etiam corporaliter relaxari.
- 10 Concluditur carceratos comprehendi sub hoc generali indulto. & num. 11. & 12.
- 13 Stante statuto quod ex banniti solvendo certam quantitatem pro qualitate delictorum liberentur à banno. an comprehendantur ex banniti carceratos concluditur quod sic.
- 14 Stante statuto, quod solvens infra decem dies habeat beneficium quarta partis numquid istud statutum porrigitur ad carceratos, etiam affirmativè determinatur.
- 15 Beneficia per quæ pænæ tollitur pertinent ad carceratos secus in beneficijs per quæ tantum pænæ differtur.
- 16 Per præsentem indultum conceditur absolutio, liberatio, & relaxatio illico, & ipso iure à quacunque pænâ non modo corporali, verum quoque à multis, vel bonorum condemnatione, pænæque pecuniaria.
- 17 Et ponit gladium ad radicem.
- 18 Oritur ex eo exceptio peremptoria, quam tam carceratis, quam non carceratis prodest.
- 19 Et funditus per eum est extincta delictorum obligatio.
- 20 Paris etiam exceptionem rei indicata.
- 21 Propter quod vnum quoque tale, & illud magis.
- 22 Princeps est lex animata in terris.
- 23 Exceptio huius indultus cum sit peremptoria potest opponi vsque ad sententiã.
- 24 Num quid exceptio huius indultus possit opponi post conclusum in causa.
- 25 Post conclusum in causa non est cognoscere, sed cognitum esse, & idem est quod sit conclusum in causa, vel quod sit lata sententia. num. 26. & 27.
- 28 Post conclusum in causa non potest produci aliquid iuris, vel facti.
- 29 Quis non debet se nimis arctare in tempore.
- 30 Exceptio non numerata pecunie non potest opponi post conclusum in causa licet possit opponi ante sententiã.
- 31 Exceptio non numerata pecunie an sit peremptoria, an vero anomala.
- 32 Exceptio compromissi distans quod omnes causa inter consanguineos compromittantur non potest opponi post conclusum in causa.
- 33 Sed de iure regni extat Regia Pragmatica, quæ sanxit opponi debere ante dationem termini.
- 34 Licet interpretata fuerit, quod etiam statim post dationem termini possit opponi.
- 35 Exceptiones dilatorie non possunt opponi post litem contestatam.
- 36 Quod limitatur in duobus casibus.
- 37 Si quis sciuerit post litem contestatam talem exceptionem dilatoriam sibi competere, de quo eius iuramento standum est.
- 38 Si talis exceptio incipiat competere post litem contestatam.
- 39 Concluditur ab autore exceptionem indultus posse opponi etiam post conclusum in causa.
- 40 Si de quo magis ergo de qua minus.

- 41 Plures dantur casus in quibus exceptiones peremptoriae possunt opponi post sententiam.
- 42 Exceptio solutionis potest opponi post sententiam ex quo non impugnat eam.
- 43 Solutione eius, quod debetur omnis tollitur obligatio.
- 44 Exceptio nequis teneatur ultra quam facere potest, potest opponi post sententiam, ex quo dicitur modificari sententiam. ¶ num. 45.
- 46 Exceptio falsi procuratoris potest opponi post sententiam ex quo redit iudicium retro nullum.
- 47 Item exceptio Macedoniana, & Velleiana. ¶ num. 48.
- 49 Quod potest fieri à lege mortuus multo fortius fieri potest à lege viva, qua est ipse Princeps. l. Rex. ¶ num. 50.
- 51 Qui est maior lege mortua, & consuetudine, & potest derogare predictis.
- 52 An exceptio indulgentiae possit opponi ante sententiam, & post publicatum in causa, & dicitur quod sic.
- 53 An possit opponi post sententiam, & late distinguitur.
- 54 Is qui ignoravit hanc indulgentiam exceptionem sibi competisse potest ipsam opponere post sententiam. ¶ num. 55.
- 56 Ex scientia oritur patientia.
- 57 An qui sciens sibi exceptionem indulgentiae competere eam non opposuit acquiescit sententiae. ¶ num. 58.
- 59 Exceptio falsi procuratoris si non opponitur iudicium rectè procedit.
- 60 Res semel alienata semper est alienabilis.
- 61 Et semel exclusus semper erit exclusus.
- 62 Baro qui se iuit in aliena curia de vassallo reo pertractari, & statim non petiit illi ad se remitti non potest amplius nec ante sententiam, nec post sententiam declinatoriam exercere.
- 63 Fori declinatoria non datur post sententiam.
- 64 Ex consensu in iudicem prorogatur eius iurisdictio.
- 65 Quod si Baro ignoraverit semper poterit petere declinatoriam suam ante sententiam, siue post. ¶ num. 66.
- 67 Baroni non fit remissio vassalli inquisiti,

sed innocenti.

- 68 Et si iam locus esset remissioni posset vassallus eximi à Barone propter eius nominiam sanitiam.
- 69 Contrariam sententiam amplectatur author, qui etiam à sciente sibi competisse exceptionem indulgentiae possit opponi post sententiam, & debeat eius beneficio gaudere. ¶ num. 70.
- 71 Principis voluntas circumveniri non debet. cum num. seq.
- 74 Quod lex non distinguit nec nos distinguere debemus. ¶ 65. cum numeris seq.
- 78 Fraus legis est evitanda.
- 80 Quod non licet directe nec licere debet per indirectam.

Et finè rei in carceribus.

AMPLIATIO V.

CAPITULUM X.

Et quinta ampliatio, qua reos in carceribus constitutos comprehendendos esse statutum est, iuris consuetudinis dispositione aduersatur.

etenim rescripsit Domitianus quod de ferijs, & abolendis reis dicitur non pertinere ad seruos, qui accusati in vineis esse iubentur, non iudicium finiatur, ut est textus in l. Domitianus ff. ad Turpill. Carcerati enim sunt effecti ferri pene. l. mulier in opus Salinarum ff. de capt. & post. reuers. propterea non habent iura postliminij Bald. in propria materia, in rubr. extra. de trans. num. 8. versiculo, & fuit questio.

Idem tradidit Doct. quod ablatio non extenditur ad carceratos. Bart. & alij in d. l. Domitianus. idem Bart. in l. 2. num. 1. & 2. ff. de capt. & exhib. reorum.

Ang.

Ang. in l. libellorum. §. fin. in princ. ff. de accus. idem in tract. maleficiorum. vers. & ad quarelam. num. 77. versic. 3. Placha in epitome delict. sub tit. de abolit. cap. 38. num. 3. Bald. in cons. 305. incip. verba Principis. num. 4. vol. 1. Farin. in lib. 1. tit. de inquisitione. q. 6. num. 59.

4 Ex his existente guerra inter exitios, & extrinsecos, & aliqui de exitiis sunt condemnati ad mortem, & fuerunt capti, & sunt in carcere. modò sit pax inter eos, & statutum quod omnes ex banniti rebanniantur, & pro rebannitis habeantur dubitavit Baldus in d. rubr. de transf. num. 8. num. ij sub pace comprehendantur, & sensit quod non, per tex. in d. l. Domitianus.

5 Pro cuius tex. intellectu advertamus id quod saepius admonuimus, quod abolitio aliquando fit accusationis, aliquando criminis, ut prater cetera quae deduximus in q. 1. numer. 32. dignoscitur de tex. notabili in l. Lucius. ff. ad Turpill. dum inquit, Lucius Ticius Seium reum falsi fecit, & priusquam prosequeretur indulgentia reorum crimina abolita sunt &c. id quidem advertit Bart. ibidem, dñ distinguunt in abolitione generali, & in abolitione speciali, in qua inquit non dari accusationis repetitionem ab eodem, sed ab alio sic. l. si tamen. §. fin. ff. de accus. l. mulier. ff. ad Turpil. l. 1. C. de abolit. & in hoc quidem casu ista specialis abolitio ad carceratos porrigitur, tex. est in l. fin. ibi, vel carceres substinerit, & rursus ibi, postquam fuerit officij custodiz traditus. C. de abolit. hæc de criminis abolitione.

6 Sed de accusationis abolitione, & nõ criminis videmus in abolitione generali suum vindicare effectum, ut in l. si quis repetere. & l. aut privatim. §. fin. ff. ad Turpill. in quo quia datur repetitio accusationis, idè carcerati non relaxantur, cum iudicium finiretur, ac frustratorium efficeretur duplici ex causa, primo ex fuga quae inde sequi possat. secundo ex repetitione non faciendâ. Datur ergò abolitio quandoq; criminis, quandoque accusationis.

7 Sed de accusationis abolitione, & nõ criminis videmus in abolitione generali suum vindicare effectum, ut in l. si quis repetere. & l. aut privatim. §. fin. ff. ad Turpill. in quo quia datur repetitio accusationis, idè carcerati non relaxantur, cum iudicium finiretur, ac frustratorium efficeretur duplici ex causa, primo ex fuga quae inde sequi possat. secundo ex repetitione non faciendâ. Datur ergò abolitio quandoq; criminis, quandoque accusationis.

Modo ex ratione per iure consultum prolata in d. l. Domitianus fundata, ne iudicium finiatur colligitur quod loquitur de abolitione accusationis, in qua, ut nuper demonstrauius non porrigitur ad carceratos per rationes desuper deductas.

8 At Rex noster inuictissimus non accusationis, sed criminum abolitionem decernit in hoc nostro indultu, quo quidè casu cum per hunc indultum videantur omnia delicta cassa, & cancellata, arg. tex. in l. dissolutæ. C. de cond. ob. caus. rei videntur penitus liberati, arg. tex. in l. labeo, & l. postquam. ff. de pact. ac intellectus ope à carcere relaxati; pro inde sicut intellectualiter sunt relaxati, ita debent relaxari corporaliter, sic consideravit Bald. in d. rubr. de transf. num. 8. per quæ decreuit, tales carceratos sub pace comprehendendi.

9 Considerans desuper quod tex. in d. l. Domitianus loquatur de generali abolitione facta ad tempus, & non in perpetuum, & idè carcerati non debent liberari à carceribus, & à custodia, quia non sunt immunes à pœna, sicuti per hunc Summi Principis indultum criminosi sunt penitus à pœna immunes, propterea concludendum iudicamus sub hoc generali Regis indultu comprehendendos esse carceratos.

10 Maxime cum indultus hic sit Regis Potentissimi motu proprio concessus, sub quo carceratos comprehendendi edocuit Io. And. in addit. Specul. in rub. de solut. Bald. in consil. 305. num. 4. incip. verba. vol. 1. & Alex. in l. de pupillo. §. si pluribus. num. 7. cum seq. ff. de noui oper. nunc. quorum meminit Ioannes Vinc. de Anna doctissimus in suis singularibus. num. 240. incip. indultum Regis.

11 Ex ratio quia non sumus in abolitione, sed in Principis indulgentia, non accusationem, sed criminis extinctionem respiciente.

12 Ex his decidit q. Bart. in d. l. Domitianus, in ex bannito carcerato, num. 18 ex bannitus debeat comprehendendi sub statuto distante, quod ex banniti liberentur

- tur ab anno soluendo certam quantita-
tem secundum qualitatem maleficij, pro
quo erant ex banniti, quærit Bart. num
ex bannitus, & carceratus debeat gau-
dere beneficio dicti statuti? & quamvis
pro opinione negativa videretur obsta-
re tex. in d. l. Domitianus, & tex. in d. l.
2. ff. de cust. & exhib. reorum, contra-
rium tamen ibi determinavit, ex quo
per tale bannum crimen totaliter dimi-
tatur, non autem differebatur pœna.
- 15 Hinc, & secundo scriptum reliquit,
quod stante statuto, quod solvens intra
decem dies habeat beneficium quarta
partis num istud statutum porrigatur ad
carceratos? & dicit, quod sic, subdens
rationem huius conclusionis esse illam,
quia beneficia per quæ pœna tollitur per
15 tinent ad carceratos, secus vero in be-
neficiis, per quæ pœna differtur.
- Per quam Bart. doctrinam subnecti-
16 mus hæc roborandam esse huius nostri
indultus ampliationem, cum per ipsum
ordinetur abolitio, liberatio, & relaxatio
illici, & ipso iure à quacunque pœna non
modò corporali, verum quoque à mul-
cta, vel honorum condemnatione, pœna-
que pecuniaria, ut idem met indultus
demonstrat, ibi à quacunque pœna non
modò corporali, sed etiam multa, vel
condemnatione pecuniaria, & successi-
uè dum Princeps indulget nedum pro-
17 cessus, & accusationes, sed & crimen ex-
tinguit, & gladius ponitur ad radicem
inquit Bald. in d. consil. 305. incip. ver-
ba Principis num. 4. vol. 1.
- 18 Ex eo suboritur exceptio peremptoria,
quam carceratis, & non carceratis
competere concludimus sequenti
eiusdem Baldi ratione exornantes, nam
19 nulli dubium est, quod per talem indul-
tum velatum, & absortum est malum, &
funditus est extincta obligatio, siue no-
xa, vnde impossibile est, quod sequatur
condemnatio. l. sed si vnus. §. si ante iu-
dicem. ff. de iniur. ibi, qui enim accepit
satisfactionem iniuriam suam remisit, nã
si nuda voluntate iniuriam remisit indu-
bitanter dicendum est extinguatur iniuria-
sum actiorem non minus, quam si tem-
pore iniuria fuerit abolita, & ad idem
facit tex. in l. peremptoria. C. sent. resc.
non posse.
- Ex his duas liceat constituere conclu-
siones.
- 20 Quarum prima illa sit, quod talis ex-
ceptio indultus pariat exceptionem rei
iudicatæ, nam cum verum sit, quod istud
Principis rescriptum indulgentiam im-
partiens tantum valeat quantum senten-
tia diffinitiva absolutoria, & talis consti-
tutio est sententia Regis, ergò vti sen-
tentia hominis debet parere exceptio-
nem rei iudicatæ, nam cum verum sit, quod
istud Principis rescriptum indulgentiæ
impartiens tantum valeat quantum sen-
tentia diffinitiva absolutoria, & talis
constitutio est sententia Regis, ergò vti
21 sententia hominis debet parere excep-
tionem rei iudicatæ; nam propter quod
vnum quodque tale, & illud magis, & si
verum est, quod sententia iudicis pariat
exceptionem rei iudicatæ, ut toto tit. de
exceptione rei iud. legis tamen authori-
tate, consequens est, ut multò fortius
hic Regis indultus pariat exceptionem
rei iudicatæ, cum eius sit sanctio, isque sit
22 lex animata in terris, ad notata per Bal-
ia l. digna vox. C. de legibus. Ad quorũ
comprobationem ponderari potest ex-
mente Bald. in præcitato consil. tex. in
§. 1. in princ. in auth. de incestis nupt.
tex. in l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de
capitis diminutione, & demum tex. in l.
diuus. ff. ad fillan.
- 23 Secundo infertur conclusio, quod dicitur
constituimus hanc indultus exceptionem
esse peremptoriam, eiusque esse naturam,
ut toti causæ finem imponat, iudiciumque
perimat posse opposi. etiam vsque ad
sententiam ex regula tex. in l. 1. vbi Bart.
& Bald. ceteriq. C. de iur. & facti ignor.
in l. peremptoria. C. sent. resc. non posse
l. exceptionem. C. de probat. de qua la-
tè per Felin. in c. exceptionem, extra.
de except. quod num. contineat verita-
tem, nec. nã proponimus hoc in loco
24 discutiendum, num talis exceptio indul-
tus possit opponi post factam conclusio-
nem in causa, dum vti exceptio perem-
ptoria

proria per nos sit superius fundata.

- Et videretur dicendum, quod non. Nam sicuti verum est, quod post conclusum in causa instrumenta non possunt produci, vt formaliter dixit S. P. in cap. cum dilectus. extra. de fide instr. de quo per Viuium in decis. 233. & ratio quia
- 25 post conclusum in causa non est cognoscere, sed cognitum esse, Arch. in c. fin. extra. de restitutione in integr. relatus per Bald. & Salyc. in auth. at qui semel. C. quo modo, & quando iud. idem enim
- 26 est, quod sit conclusum in causa, vel qd sit lata sententia, Bart. in l. mater. §. eandem. num. 5 ff. de except. rei iud. & paria sunt in aliqua causa latam esse sententiã, vel esse publicatum, vel conclusum in causa. l. qui pene. §. diuus. ff. de manumiss. ibi, diuus quoque pius Calphurnio rescripsit, libertates ab eo, qui in l. Cornelia damnatus esset, vel cum futurum prospiceret, vt damnaretur seruus datas nõ competere. haic tex. proximus est tex. in l. si rem. §. quolibet tempore. ff. de euct. cum aliis. cumalatis per Doctissimum Gomez. in lib. 3. variarum resol. cap. 9. num. 7.
- 28 Inde non potest produci post conclusum in causa aliquid iuris, vel facti. Bald. in l. nec causas. in princip. C. de appella. Butr. in c. pastoralis. de causa poss. & propriet. plura ad propositũ cõgerit Marf. in sua pract. crim. in §. sequens. num. 14.
- 29 cum seq. quorum ratio suadet, cum quis non debeat se coarctare ad probandum prope sententiam. d. l. si rem, quam. §. quolibet enim tempore, inquit Pomponius, venditori denunciari potest, at de ea re agenda adsit, quia non præfinitur certum tempus in ea stipulatione dum tamen ne propè ipsam condemnationẽ id fiat, & sicut sententia dicitur terminus disceptationis. Bald. in l. error. num. 8. vers. aduerte. C. de iur. & facti ignor. ita, & pariter conclusio in causa dici debet terminus iudicij.
- 30 Ex his dixerunt Doct. exceptionem non numeratã pecunię non posse opponi post conclusum in causa, quamuis verum sit posse opponi ante sententiam,

vt id edocuit in p. Specul. in tit. de exceptione. §. dicto. num. 2. expressius Bald. in d. auth. at qui semel. in fine, vbi Salic. sub num. 6. idem Bald. in l. peremptorias. nume. 2. C. sent. resc. non posse, & ibi idem Salic. in fine. num. 2.

31 Id tamen actenta pro vera, & saniori opinione, quod talis exceptio non numeratã pecuniã sit exceptio peremptoria, vt dixit Bart. in l. 3 ff. de exceptio. & Specul. (vt ceteros pretereamus) in d. tit. de except. §. 2. vers. sed quid de exceptione non numer. pec. reiecta opin. glosã in §. idem iuris, & §. appellantur. inst. de except. dicentis, esse exceptionem anomalã, ex quo sequeretur, quod tam ante litem contestatam, quam post litem contestatam opponi posset. §. perpetuz. inst. de except. & Specul. in d. tit. §. 1. num. 7. & §. nunc videndum. versic. porro.

32 Idem tradidere, quod exceptio statuti dicentis, quod omnes causã inter consanguineos compromittantur non possit opponi post conclusum in causa Bald. Castr. & las. in specie sub num. 13. plures allegans in l. i. ff. de transf. Alex. in consil. 82. num. 4. vol. 1. idem in consil. 62. num. 8. vol. 2. idem in l. post rem ff. de transf. Rom. in l. prator. in fi. ff. de noui oper. nunc.

33 Quod quidem de iure regni non contingit disceptari, stante Regia pragmatica sanctione incip. odia, dictante, quod talis exceptio compromissi possit opponi ante dationem termini ad probandum impartiti, sed interpretationẽ adhuc recepit, quod possit opponi etiã post dationem termini statim tamen, Capic. in decis. 48.

35 Et iure quidem, cum sit exceptio dilatoria, vt declarat Capic. in d. decisione, eamq; certi iuris est, non posse opponi post litem contestatam. sed ante. l. ita demum. C. de procur. nisi tamen in duobus casibus, quos nunc liceat recensere.

37 Nempe primo si sciuerit quis post litem contestatam exceptionem dilatoriam sibi competere, nam adhuc eidem concessa erit facultas opponendi etiam post

- post litem contestatam præfrito tñ iuramento per eum se prius ignorasse, vt tradidit Aret. post Specul. Bart. & Cum. in d. §. idem iuris. num. 62. inst. de except.
- 38 Secundus casus erit si talis exc. incipiat competere post litem contestatam secundum glo. in vers. postmodum tex. in c. insinuante. extra. de offic. & potest. Iud. deleg. quibus demptis non esset amplius locus opponendi talem exceptionem dilatoriam post litem contestatam, vnde ex his omnibus videtur concludendum hanc indultus exceptionem quamuis peremptoriam non posse opponi post conclusum in causa.
- 39 Sed contrarium est asserendum ex lectura eiusdem indultus, ex cuius verbis elicitur eo quem posse gaudere, nedum quando processus incæpti fuerint, siue pendeant, verum etiam si condemnatio sequuta fuerit, vt oculari inspectioni subiicitur, & nos in præcedentibus in ampliatione 4. enodauimus. Dum ergò, èt si condemnatio sequuta sit Rex noster inuictissimus crimina extinguere indulget, præsupponit sententiam, & successiue etiam post sententiam poterit quis indultus beneficio gaudere, & multò magis ante sententiam, nam si de quo magis quid, & de quo minus? Auth. multò magis. C. de Sacros. Eccl.
- 40 De quo non ambigendum est, siquidè si plures dantur casus in quibus exceptiones peremptoriæ opponi possunt èt post sententiam, sicuti putauit Accurs. in l. 1. in vers. vti. C. de iur. & facti ignor. à qua nemo est, qui dissentiat, vt in exceptione, quæ sententiam minimè impugnat, qualis est exceptio solutionis, & ratio, quia solutione eius quod debetur omnis tollitur obligatio. l. græcè. §. illud. ff. de fideiuss. §. 1. inst. quib. mod. toll. obligatio, vel quando sumus in exceptione modificatiua, exempli gratia in exceptione quæ donatori competit, vt non teneatur, nisi in quantum facere potest. l. nescenius. §. fin. ff. de re iud. in milite. l. 1. ff. eod. tit. de iur. & facti ignor. in actione falsi procuratoris. l. licet. C. de procur. in exceptione Macedoniani,
- 41 vel Velleiani. l. tamen. ff. ad Velleian. Hi enim casus sunt, qui de iure opponi possunt post sententiam, & aduersus eius executionem.
- 48 Quod axioma refellit Bald. in d. l. 1. nume. 4. C. de iur. & facti ignor. in casu quo ius agentis discussum in iudicio est contrarium executioni, de quo meminit D. Anna pater, in eius nona allegatione.
- Itaq; si in istis casibus exceptiones peremptoriæ, quæ ante sententiam debent opponi, possunt ex causa speciali etiam post sententiã opponi legis tamen mortuæ permissu, & autoritate, quo non pacto dubitandum erit in exceptione huius regalis indultus à Principe inuictissimo impartiti? Cuius quidem non est par potestas, sicut legis mortuæ, & viuæ, sicut illa contrahentis, & consuetudinis, ad tex. in l. 1. vers. cum enim. C. comm. de leg. Lucas à Penna in l. 1. col. 6. C. de impon. lucr. descript. lib. 10. & in rubr. C. de decr. decur. eod. libr. 10. sed est maior lege mortua, & consuetudine. l. vniuersis. C. de præcib. imper. offert. est enim lex viuæ Bald. in l. 2. ff. de legibus, & potest derogare prædictis, idem Bald. in c. 1. de his qui feud. dare poss. de quo meminit Affl. in decis. 305. num. 16. Propterea Principi denegatum esse, nemo erit qui audeat contrarium asseuerare si est supra legem.
- 49 Sed si (circumscripto indultus huius tenore) velimus istam q. ex iuris communis tramitibus decernere, possumus hanc subiungere distinctionem.
- 50 Quod aut querimus num possit opponi ante sententiam, Aut vero querimus num possit opponi post sententiam.
- 51 Primo casu iterum subdistinguedum est, aut querimus, num possit opponi ante sententiam, & ante publicationem in causa, aut vero post publicationem in causa, sed ante sententiam, in ambobus casibus dicendum erit, quod possit opponi tam ex iuris communis dispositione, quam ex huius indultus decisi. vt superius demonstrauimus. Maximè cum indultus hic inducat nedum personæ libera-

berationem, sed, & pene, criminisque peremptionem, adnotata per nos. in q. 2. num. 9. inde uti fauorabilis faciet iudices promptiores ad liberandum. l. arrianus. ff. de act. & oblig. l. absentem. ff. de penis. Lucas à Penna in l. quoties. num. 2. C. de dignit. lib. 12.

53 Aut verò quærimus num possit opponi post sententiam, & iterum distinguendum esse censemus, quod aut is reus sciebat sibi competere hanc indultus exceptionem, aut ignorabat.

54 Hoc ultimo casu non est dubitandum, quin eidem reo liceat hanc indultus exceptionem opponere, quod deducimus ex supradictis per nos in exceptione nõ numeratæ pecuniæ.

Posset tamen adhiberi eadem iuris iurandi sollemnitas, quam adhibendam esse in præcitata non numeratæ pecuniæ exceptione per Aret. in d. §. idem iuris. num. 62. admonuimus.

55 Cuius conclusionis eam afferimus esse rationem, quia talis ignorantia non est habilis ad inferendum ipsi reo præiudicium, qui nescius iuris sibi ex Principis beneficio competentis condemnatus est, cui dum expressè non consentit non sibi præiudicauit tanquam inscius sui iuris; ex scientia enim oritur patientia. l. quociens la. ff. de seruit. tit. generali. Ant. de Butrio in c. peruenit in fine extrâ. de consuet. & dixit Balb. in tract. de præscript. par. 3. q. 10. nu. 30.

57 Aut verò quis sciebat sibi competere hanc indultus exceptionem, & tunc videretur dicendum, quod dum non opposuit ante sententiã hanc indultus exceptionem non valeat eam opponere post sententiã, ex quo ex tali scientia ortum habuit patientia, ob quam tacitè videtur renunciare indultus huius beneficio, videtur enim sententiæ acquiescisse. l. ad solutionem. C. de re iud. l. tale. §. qui prouocauit. ff. de pactis. l. 2. C. quod met. caus. l. 2. C. de iure dom. impetr. l. sed iulianus. §. fin. ff. ad Maced. sicuti sancitum est in exceptione procuratoris falsi, vel non admittendi, nam si pars nõ opponit iudicium rectè procedit. l. licet. C. de procur. de quo latè per Ang. de

malef. in vers. qui dominus iudex. num. 55. plura effundit Pisanellus in Comm. Prag. editam Thori. num. 54. & dum ius suum executi non sunt videntur amisisse. l. si eo tempore. C. de Rem. pign. cum similibus, & ex consequenti, dum reus se voluntariè tali indultus beneficio obtulit sit semper, & necessariò exclusus ad tex. in l. sicut. C. de act. & oblig.

Ad instar rei semel effectæ alienabilis, quæ semper erit alienabilis. l. cum pater. §. quindecim. ff. de leg. 2. Carroc. in casu 115. numer. 4. cum seq. & ad instar eius qui semel exclusus semper erit exclusus. l. pactum quod dotali. C. de pact. l. pactum quod dotali. C. de collat.

Et huc etiam specialius pertinent, quæ de fori declinatoria ad Baronem spectanti doct. rescripserunt, quod is, si sciuerit in aliena curia de vassallo reo pertractari, & non petierit sibi remitti non poterit neque ante sententiã neque post sententiã declinatoriam exercere, Bald. in l. executorem. num. 23. C. de exceptione rei iud. Dynus in l. delegati. §. fin. ff. de interd. & releg. Salicet. in l. 1. C. vbi de crim. agi oportet. Socc. in fall. 335. & alij per addentes coaceruati ad Bellug. in Spec. Princ. sub rubr. de propositione grauaminum. §. ex quo prædiximus, in limitatione 12.

63 Quorum ratio est illa, quia non datur declinatoria fori post sententiã, Salicet. in d. l. 1. sicque in Collaterali Consilio iudicatum fuisse testatur Anna pater in singulari suo 56. & 57. & huius rationis ratio est illa, quia ex tali scientia supposita videtur consentire in iudicem, inde prorogatur iurisdictio, per talem enim scientiam inducitur patientia, ex patientia, consensus, ex consensu Iudicis prorogatio. l. 1. C. de iuris. omn. iud. l. 2. ff. de iud. latè differitur per Capic. in eius nona decisione.

65 Secus verò si Baro ignoraret, nam siue antè sententiã, siue post sententiã, quia videtur eidem declinatoria fori semper competere donec causa durat, sicuti in fori electione considerauit Carauita in ritu M. C. 233. rume. 16. & faciunt dicta per eximium, & semper recordendæ

O

londæ

- colende memoriz per Præsîdè de Fran-
chis in finalibus verbis decis. 100. & sic
quia videtur habere tractum successiuũ,
arg. tex. in l. fin. C. de except. Poterit pe-
tere fori declinatoriam, sicuti recollegi-
mus ex traditis per Bart. in l. à diuo pio.
§. sententiam. ff. de re iud. & Salic. in d. l.
1. & sic ex his idem dicendum videtur
in hac indultus exceptione.
- 67 Veruntamen antequam quæstionis
huius veritatem prodamus, perfunctio-
riè duo circa remissiones annotabimus.
Primo quod non fit remissio Baroni
vassalli inquisiti, sed innocentis, Carui-
ta in ritu M. C. 235. incip. item seruat
ipsac. quod nullus. clericus. num. 10. per
Viuum recensitus in decis. 237. & in ri-
tu 270. cum seq.
- 68 Secundo quod, & si locus esset decli-
natoriz fori, tamen poterit vassallus exi-
mi à Baronis iurisdictione ob eius nimis
seuitiam, doct. est Fabri. in §. fin. in fine.
instic. de his qui sunt sui, vel alieni iuris,
ante eum edocuit Bald. in tit. de pace
const. §. publici latrones, & pro huius
conclusionis comprobatione adducitur
tex. in l. lznones. C. de Episc. aud. quem
ad hoc expedit Guido Papa in eius de-
cis. 62. Quibus sic obiter emissis ad quæ-
stionis resolutionem pertranseamus.
- 69 Contrarium tamen asseuerandum erit
in indultus huius exceptione quæ & si nõ
fuerit opposita poterit quis post senten-
tiam eius beneficio gaudere, quam con-
clusionem sic firmandam esse ex his se-
quentibus rationibus mouemur.
- 70 Quarum prima erit, quia exceptio hu-
ius indultus est exceptio peremptoria,
ac criminum extinctiua, adeò vt omnia
delicta reddantur casta, & cancellata, de-
linquentes penitus liberati, ac intelle-
ctualiter à carcere relaxati, vt superius
ex Baldo admonuimus, ac quia Principis
inuietissimi voluntas consistit in cri-
minum peremptione, quæ, si non dice-
remus posse opponi etiam post senten-
tiam, circumueniretur, propterea ne su-
percacua, seu manca diiudicetur, immo,
& fauorabilis magis quam possit inter-
pretetur, concludendum est talem in-
dultus exceptionem etiam post senten-
tiam opponi posse, quamuis sit exceptio
peremptoria.
- 72 Secundo hæc exceptio non reperitur
cautum, quod sit exceptio, quæ in tem-
pore possit opponi, & post sententiam
prohibetur, ita vt permissum in tempo-
re post tempus esset prohibitum. l. in tẽ-
pus. ff. de hæred. instic. l. quaudiu. la 2. ff.
de acq. hæred. l. Thais §. cum intra. ff. de
fideicommiss. lib. cum simil. ergò quod
lex indultus huius non distinxit, neq. nos
& distinguere debemus. l. de precio. ff. de
publ. in rem act. quod enim. l. non dixit
natura non audet dicere. l. 2. ff. de vsufr.
Propterea dum iure non est cautum, &
post sententiam hæc indultus exceptio
non possit opponi nos non debemus di-
stinguere, immò eum extendendo con-
cludere, quod etiam post sententiam ex
supra allegatis opponi possit.
- 76 Tertio si verum, quod liget ignoran-
tes, quod intelligamus iuxta dicta per
nos supra in q. nona, quia fauorabilis,
ergo multò magis non priuat eius bene-
ficio scientes. Ex quibus fundatum cre-
dimus hanc indultus exceptionem op-
poni posse post sententiam.
- Et erit casus indubitabilis per expres-
sam eiusdemmet indultus decisionem,
quam nos paulò ante ponderauimus,
quin immò consonũ nobis esse videtur
hoc in loco subnectere, quod hic indul-
tus & si per reos nõ sit oppositus adhuc
iudicis officio eos gaudere tali benefi-
cio debere decernendum arbitramur;
idque tali ratione, diximus per hunc
realem indultum induci criminum abo-
litionem, ac peremptionem.
- At si quis nollet eius beneficio uti, ac
munificentia gaudere nedum indultus
circumueniretur, ac contra Regis nostri
mentem fraus quædam quasi committer-
retur ad tex. in l. fraus. ff. de legib. Ve-
rum reus per patientiam pænæ persona-
li subiiceretur, ac per obliquum effice-
retur seruus pænæ, quod sicuti expressè
quis facere prohibetur, cum nemo sit
dominus membrorum suorum. l. liber
homo. ff. ad l. Aquil. pari modo tacitè id
con-

debetur prohibendum est arg. tex. in l. 1. de optio. ff. qui & a quibus. l. 1. ex duobus ff. de neg. gest. pro iuda enarratam conditionem, quod etiam post sententiam ac parte non opponente iudicis tamen officio affirmanda esse consulimus.

A De qui sunt sub fideiussoribus extra carceres sub carceratorum nomine comprehendantur.

Distinctio sed est distinctio aduersativa, licet multipliciter sumatur, cum numeris sequitur.

3 Aliquando stat: cunctatim, aliquando correptiuè, supra bene uolunt, quandoque distributiuè, aliquando disiunctiuè, et non nunquam continuatiuè.

Distinctio sed, ut plurimum, ponitur aduersatiuè, & maxime quando suo copula ponitur & num. 8.

9 Et tali casu imponentur diuersitatem in re & factis.

10 Designat etiam casus non solum essendi, sed fieri.

11 Similiter distinctio, autem, est aduersatiua in iure, & in facto.

12 Textus l. nec non si uem si quis ff. ex quibus trans. maior latè disputatur.

13 Et qua textu uoluit Angelus in tract. de maleficijs, quod scms in palatio, cum curia, sedibus non dicatur carceratus.

14 Conuerariam sententiam sequitur anthony, quod praesens indultus extenditur etiam ad eos qui sunt sub fideiussoribus relaxati.

15 Vinculorum appellatio propria priuata, uel publica, sed corporali.

16 Vincula significati, licet largo quilibet carceratus dicitur esse in vinculis.

17 Hinc etiam inclusio loco vincitorum haberi ualistratus notata.

18 Nec interest parietibus, an compedibus teneantur.

19 Relaxati sub fideiussoribus largo modo dicuntur carcerati.

20 Ille pro carcerato habendus est, qui non potest recedere.

21 Non intelligitur solutus, qui in publico

23 Is solutus dicitur qui libera conceditur reddendi facultas.

24 Fideiussor facit personam fisco, & per se subiectam.

25 Fideiussor sicut in ciuilibus causis facit rem extare ita in criminalibus facit extare personam. & num. 26.

27 Paria sunt in vinculis esse, & in custodia fideiussorium. & num. 33.

28 Quod ex l. 3. §. qui autem ff. de hon. eor. publicè deducitur.

29 Distio, uel, licet plures habeas intellectus non tamen alternatiuè sumitur in d. §. qui in iuramento. & num. 30.

30 Natura alternatiua est, ut cadat inter diuersa in substantia, & similia in qualitate.

31 Prima diuersitas inducit speciem contra diuersitatem.

34 Carceris speciem hanc, sub fideiussoribus relaxationem in re consilias in l. r. ff. de iur. iudic. & exhib. eor. uocauit.

35 Hinc sequitur, quod pena priuati carceris locum sibi vindicabit, quando quis retinetur, uere tunc non possit.

36 In re 36.

37 Ista cautio fortior est illa, quae per pignora constituitur.

38 Assamen fragilis est, cum ea non immutetur propositum euadendi quaestiones, & carceres, & num. 39.

40 Personarum qualitas est respicienda ad id, num quis debeat uerbis relaxari, & sub fideiussoribus relaxari.

41 Et etiam debeat qualitas an sit leuis, uel inuoluntaria.

42 Carcer non semper ad penam, sed etiam ad custodiam uoluntarius est.

43 De iure canonico est tuentis perpetua carcer in penam.

44 Et aequiparatur pena mortis.

45 Quod locum sibi vindicabit, quando conditur a clericis, & personis Ecclesiasticis.

46 Dissolutio latens ageretur de crimine dicitur heresis.

47 Quingue carcerum reperuntur species cum numeris sequ.

48 Opinio affirmatiua per auctorem respicitur,

tur, quod presentis indultus comprehen-
dit sub fideiussoribus relaxatos.

Sive sub fideiussione extra
carceres commo-
rentur.

AMPLIATIO VI.

CAPUT XI.

Idem est in
precedenti
capite sub
huius indul-
tus benefi-
cia compre-
henso esse
carceratos
quod iuris
trinitibus
solutum esse

in eodem non
inconcinne demonstravimus.

Subnequit modo Rex noster inuictis-
simus eius decretum ampliando inquietans,
nedum in carceratis hunc nostrum indul-
tum procedere, verum quoque ven-
dicare sibi locum etiam in ceteris sub fi-
deiussione extra carceres commoran-
tibus.

1 Quod quidem nisi apertis verbis de-
crevisset tota contineri sub hac generali
indulgentia, vsque contra openi de iure
potuisset tales sub carceratorum nomi-
ne nob potuisse comprehendere, cum non
possent dici carcerati, idq; ipsi re-
sponso in l. nec non s. item si quis ff. ex
quib. cau. maior. quod quidem in loco sic
scriptum reliquit, item si quis nec in cu-
stodia, nec in vinculis sit, sed sub fidei-
ssorum satisfactione, & dum propter hoc
quod recedere non potest captus sit, &
restituatur, & aduersus eam dabitur re-
stitutio. decidit ergo clare, text. iste sub
fideiussoribus commorantes carcerato-
rum numero ascriptos nequaquam posse.

1 Quod hac sequenti consideratione di-

lucidatur, alloquitur enim tex. per ob-
tiones negativas, nempe, si quis, nec
in custodia, nec in vinculis sit, Postmo-
dum sequitur, sed sub fideiussorum satis-
factione, & sic videtur dictione aduersa
ua sed, Per quam dictionem sed, cum in-
reconsultus loquatur, sequitur necessa-
rio concludendum sub fideiussoribus
relaxatos non posse dici carceratos.

- 2 Etenim dictionis, sed, natura & simula-
tis sit, cum aliquando ponatur causa-
tiue, vt in casu tex. in l. lilianna. in fine.
ff. ex quib. cau. maior. quandoque core-
3 rectine, vt in cap. 1. vbi glo. de milite
vass. qui contum. est. sepe consuetudine,
4 quandoque distributiue, & aliquando
5 disunctiue, vt tradunt Bart. Alex. &
Aret. in l. qui vsum fructuum. ff. de verb.
6 oblig. & aliquando continentiue, vt in
l. nemo igitur. in fine. ff. de feram diu-
7 tamen precedentibus aduersatur, vt plu-
rimam. l. quicumque. §. si ita quis. ff. de
verbo. oblig. l. qui se. ff. de cond. & de-
monstr. l. sed si quis. §. quatum. ff. si quis
cau. maxime quando dicitio sed, inue-
nitur sine copula, & sequenti, quo casu
8 multo magis fatendum, quod aduerfer-
tur superioribus, sicut colligitur de tex.
in l. sed, est restituatur. ff. de iudicijs, &
in l. sed & si per praeiorem. ff. ex quibus
cau. maior. At in eo casu denotabit di-
9 versitatem iuris, & facti. talis scriptura
ibi, sed, & si seperatur. ff. deleg. 1. notatur
in l. 2. C. de filiofam. minore. in l. si quis
ex argentiis. §. rationem. ff. de edendo.
glo. in l. ff. ne quis cum, qui in ius voc.
vi exim. Archid. in c. concertationi. de
10 appell. in 2. designatq; causas non solum
essendi, sed fiendi. cum causam. extra.
de electione; l. sed, & reprobari. ff. de
excus. aut. l. §. nunc videamus. & §. emā-
cipatus ff. de coning. cum emancip. libe-
11 Quibus accedat similitis natura dictionis,
autem, qua & iuri, & facto aduersa
tur. l. hoc amplius. §. de his autem. ff. de
dam. in l. h. sed si tege. §. quod autem
ff. de pet. hared. l. §. si quis, aduer-
12 tur hiis ergo constat, quod si ve-
rum est, quod dicitio, sed, aduerferur in
casu praesenti teniā sicut si quis, aduer-
sabi.

13 Tabitur precedentibus ad ius, & ad factum, si sic dictum erat per prius in pramonico tex. si quis nec in custodia, nec in vinculis sit, & postmodum subsequitur perditionem aduersatiuam, sed, sub fideiussorum satisfactione, ergo elici videtur differentia inter carceratos, & sub fideiussoribus relaxatos, & per hæc fortasse voluit Ang. de malef. in vers. fama publica. numer. 86. quod stans in palatio eam custodibus non dicitur carceratus. motus per Doct. tex. iun. & glo. & Bart. in l. fin. C. de cur. & stat. lib. 12. de quo meminit Foller. in prima parte secunde partis in sua pract. vers. vel carcerentur. num. 11. fol. mihi 157.

14 Contrarium tamen hoc in loco statuendum putamus, in qua uti materia fauorabili laxior erit admittenda interpretatio, propterea sub fideiussoribus relaxatum ad huc carceratum dici debere affirmandum putamus, nam sicuti verum est, eum qui in carcere clausus est non videri neque vincum, neque in vinculis esse, nisi corpori eius vincula sint adhibita. l. verum est. ff. de verbo. & reru significatione. proprie tamen, vinculum enim appellatio, vel priuata, vel publica vincula significat, custodia vero tamen publicam custodiam l. vinculoru.

15 ff. eod. tit. Large tamen in vinculis carceratum esse necesse est, ut fateamur per tex. in l. succurritur. ff. ex quib. cau. maior. vinculorum autem appellatio latius accipitur per Calistratum, ibi, nam eide placuit etiam inclusos vinculorum numero haberi, nihil enim interest parietibus an compedibus teneatur, & ideo censuit succurrendam ei, qui in vinculis fuisse, discernens non solum ad eum pertinere qui publica custodia coeretur, Custodiam autem solam publicam accipi labeo putat; sed ad eum quoque qui a latronibus, aut prædonibus, vel potentiore vi oppressus vinculis coeretur. Hec iure consultus in eo. tex.

17 Proximum est illud Axioma, solum non intelligendum eum esse, qui licet vinculis leuatus sit manibus tamen teneatur, ac, nec eum quidem intelligimus, qui in publico sine vinculis seruetur. l. qui neque. §. solum. ff. de verb. & reru significatione. eodem modo dicendum carceratos sub larga significatione desumendo dici ad huc quoque posse relaxatos sub fideiussoribus.

20 Pro quorum omnium faciliori comprobatione adducimus, eos quoque accipiendos esse in vinculis, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore non possint in publico apparere. l. in eadem causa. §. in vinculis. ff. ex quib. cau. maior. eumque in vinculis esse, qui a latronibus, aut prædonibus, vel potentiore vi oppressus coeretur. d. l. succurritur, & sic is carceratus habendus est, qui non valeat recedere. d. l. neque, & d. l. succurritur, & quædo consideratur priuatio libertatis alienius, argumento notatorum per Bart. in l. qui in carcerem. ff. quod met. cau. quem recensuit Carau. in ritu M. C. 47. incip. iterum quod, Curia ipsa. num. 15. nec eum intelligimus solum, qui in publico sine vinculis seruetur. d. l. neque. seruetur, exponit Accur. id est, custoditur a nuntijs forte. A qua desumimus regulam, quod is demum solutus erit, cui libera datur recedendi facultas. l. 2. ff. de lib. hom. exhib. l. 4. in fin. & l. 5. in principio. ff. de acq. rerum dominio.

23 Quo nam ergo pacto contrarium asserendum est in relaxato sub fideiussoribus? Nonne isti carceratorum numero sunt connumerandi? Nonne ipsa fideiussio priuat eos libertate, ac libera recedendi facultate, ut non valeant ire quod velint? Nonne talis fideiussio facit personam fisco, & penè subiectam, quod semper in iudicio adsit? Certe sic, mirum ergo non sit, si in hac indutus materia tales contineri sanxit Princeps noster.

24 Hæc quidem fideiussio sicuti in civilibus cautio facit rem extare. l. 1. & 2. ff. de usufr. earum rerum, quæ usu consum. l. 1. §. sed si plures. vbi Castr. num. 6. & 7. & in l. procuratoris. §. fin. ff. de tribut. actione. l. fin. §. & si præfatam. C. de iure delib. idem Castr. in consil. 285. vol. 1. Præses de Franchis in decil. 75. num. 9.

19 qui in publico sine vinculis seruetur. l. qui neque. §. solum. ff. de verb. & reru significatione. eodem modo dicendum carceratos sub larga significatione desumendo dici ad huc quoque posse relaxatos sub fideiussoribus.

20 Pro quorum omnium faciliori comprobatione adducimus, eos quoque accipiendos esse in vinculis, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore non possint in publico apparere. l. in eadem causa. §. in vinculis. ff. ex quib. cau. maior. eumque in vinculis esse, qui a latronibus, aut prædonibus, vel potentiore vi oppressus coeretur. d. l. succurritur, & sic is carceratus habendus est, qui non valeat recedere. d. l. neque, & d. l. succurritur, & quædo consideratur priuatio libertatis alienius, argumento notatorum per Bart. in l. qui in carcerem. ff. quod met. cau. quem recensuit Carau. in ritu M. C. 47. incip. iterum quod, Curia ipsa. num. 15. nec eum intelligimus solum, qui in publico sine vinculis seruetur. d. l. neque. seruetur, exponit Accur. id est, custoditur a nuntijs forte. A qua desumimus regulam, quod is demum solutus erit, cui libera datur recedendi facultas. l. 2. ff. de lib. hom. exhib. l. 4. in fin. & l. 5. in principio. ff. de acq. rerum dominio.

21 Quo nam ergo pacto contrarium asserendum est in relaxato sub fideiussoribus? Nonne isti carceratorum numero sunt connumerandi? Nonne ipsa fideiussio priuat eos libertate, ac libera recedendi facultate, ut non valeant ire quod velint? Nonne talis fideiussio facit personam fisco, & penè subiectam, quod semper in iudicio adsit? Certe sic, mirum ergo non sit, si in hac indutus materia tales contineri sanxit Princeps noster.

22 Hæc quidem fideiussio sicuti in civilibus cautio facit rem extare. l. 1. & 2. ff. de usufr. earum rerum, quæ usu consum. l. 1. §. sed si plures. vbi Castr. num. 6. & 7. & in l. procuratoris. §. fin. ff. de tribut. actione. l. fin. §. & si præfatam. C. de iure delib. idem Castr. in consil. 285. vol. 1. Præses de Franchis in decil. 75. num. 9.

23 Quo nam ergo pacto contrarium asserendum est in relaxato sub fideiussoribus? Nonne isti carceratorum numero sunt connumerandi? Nonne ipsa fideiussio priuat eos libertate, ac libera recedendi facultate, ut non valeant ire quod velint? Nonne talis fideiussio facit personam fisco, & penè subiectam, quod semper in iudicio adsit? Certe sic, mirum ergo non sit, si in hac indutus materia tales contineri sanxit Princeps noster.

24 Hæc quidem fideiussio sicuti in civilibus cautio facit rem extare. l. 1. & 2. ff. de usufr. earum rerum, quæ usu consum. l. 1. §. sed si plures. vbi Castr. num. 6. & 7. & in l. procuratoris. §. fin. ff. de tribut. actione. l. fin. §. & si præfatam. C. de iure delib. idem Castr. in consil. 285. vol. 1. Præses de Franchis in decil. 75. num. 9.

& Anna

& Anna pater in singulari suo 537. eodē
 26 serē modo fideiussio in criminalibus fa-
 cit extare personam, ex cuius existentia
 sequitur consequentia, quod largē dica-
 27 tur carceratur, paria enim sunt aliquem
 in vinculis esse, vel sub custodia fideiuf-
 28 sorum, l. 3. §. si quis autem. ff. de bonis eo-
 rum, si qui autem, inquit Martianus, sub
 incerto causæ euentu. in vinculis, vel sub
 fideiussoribus decesserint horum bona
 non esse confiscanda mandatis cauetur,
 ponderando igitur præfatum tex. per di-
 34 ctionem, vel, loquentem, concludimus
 paria esse quem esse in vinculis, vel sub
 29 custodia fideiussorum, Talis enim dictio
 & si plures habeat significatus, vt habe-
 tur per Bart. in l. supra iter. §. officium. ff.
 de aqua pluui. arc. in l. generali. C. de sa-
 crof. Eccl. per Canonistas, & signanter
 per Zabar. in elem. sæpe. de verb. & re-
 rum sign. & in c. plerique. extra. de ele-
 30 ctione, Tamen in hoc loco ratio, & sen-
 sus suadent alternativē desumendam, si-
 cuti accipitur in l. is qui suis. §. nihil. ff. de
 manum. & in l. si ita. ff. de manum. test.
 per Dinum in c. locupletari. & latius in
 c. in alternatiuis. de reg. iur. in 6.
 31 Quibus subnectimus eiusdem alter-
 nativæ naturam, eam esse cadere inter
 diuersa in substantia, & similia in qualita-
 te; similia in qualitate declarat Bald. in
 l. 4. in principio. C. de collat. id est in pon-
 dere intellectus, vel saltem inter parum
 discrepantia; nam alias secundum eiu-
 32 dem Bald. si esset nimia disparitas esset
 quædam species contrarietatis. l. 1. ff. de
 reb. dub. Deducitur ergo ex his, quod
 si alternatiua cadit inter diuersa in sub-
 stantia, sed similia in qualitate, in pon-
 dere intellectus, ergo in pondere intel-
 lectus Iuræconsulti in præcæto tex. pa-
 ria iudicauit esse quem in vinculis, vel
 sub fideiussorum custodia.
 33 Quod quidem secundo probatur per
 tex. in l. si grauius. C. de dignit. lib. 12.
 vbi Imperator super illustribus iugeri iur-
 bet, nocente persona extra. carceralem
 custodiam sub fideiussione habita, carce-
 ros vero decoratos ad iudici refert no-
 tionem, sicque iuxta præpositam con-

clusionem ex eod. tex. reassumpsit ibi
 Lucas à Penpa in finalibus verbis, & lar-
 sius prosequitur in l. quoties. num. 29. C.
 eod. tit. de dignit. l. 1. quem insequitur
 Cassan. in consil. Burg. in prima rubr. es
 droictz d' icelles. num. 63. ac de utroque
 commemorat Caran. in loco antecitato
 num. 36.

Et quidem non erit vilo pacto in du-
 bio refricandum, quin paria sint quem
 esse in vinculis, vel sub fideiussione, &
 34 ex theoricæ tex. in l. 1. ff. de cust. & ex-
 hib. reorum colligimus, dum præconfuli
 iniungitur extimatio de reorum custo-
 dia, vtrum in carcerem recipienda sit
 persona an militi tradenda, vel fideiuf-
 soribus committenda, vel sibi, & sic in-
 ter species carceris hanc sub fideiussori-
 bus relaxationem annumeravit iure con-
 sultus. & postremò ad id afferri potest
 35 tex. in d. l. quoties, sicq; expressum cen-
 suit Afflid. in constitut. Regni incip. in
 quæstionibus. nu. 8. fol. mihi 78. à tergo.
 Ob hæc pœna privati carceris suum
 vendicabit locum, quando quis retinetur,
 vt aliò recedere non possit, Salic. in
 l. vnica. nu. 7. vers. sed quæro. vbi adden-
 tes. C. de priu. car. Bal. in l. si confidis. vbi
 glo. per illum tex. C. ad l. iul. de vi publ.
 36 Quin immò carcere privati commi-
 tti dicitur, etiã quod quis fideiussoribus
 se obtulerit. Ang. de malef. in verbo q.
 fama publica procedente nu. 87. in prin-
 vers. 4. est carcer. plura ad hæc effundit
 Farin. in lib. 1. sub tit. de carcerib. & car-
 cer. q. 27. nu. 1. vers. amplia 1. in summa
 sic voluit Ang. in d. l. vnica, & in l. qui in
 carcerē. ff. q. met. cau. Ang. de malef. in
 verbo, qui iudex dicitis inquisitis. num.
 14. Guido Papa in decis. 253. numer. 1.
 Gramm. in decis. 14. numer. 4. cum sequ.
 Bell. in consil. 44. numer. 36. Magon. in
 decis. Lucensi 90. numer. 8. Menoch. de
 arb. jud. lib. 2. cent. 4. casu 301. num. 10.
 Mascard. in tract. de probat. lib. 1. con-
 clusione 266. numer. 30. per Cyr. in sum-
 ma crim. rubr. 12. de cust. reorum. §. 1.
 num. 1. in fine vers. in vinculis etiam de
 quo latissimè per Farin. in tit. præcæto.
 q. 30. à nu. 40. vsque ad 60. & in specio
 sub

sub num. 52. & 55. cum seq. post hæc scripta visus.

37 Hæc autem cautio per fideiussores quamvis fortior sit ea, quæ pignoribus constituitur. §. si verò crimen. in auth. vt nulli iud. & not. in c. per vestras. de donat. inter vir. & vxor. & in c. 1. extrâ. de pignor. in l. 3. C. de omni agro des. libr. 11. Lucas à Penna. in d. l. quoties. nume. 4. C. de dignit. lib. 12. tamen fragilis est. l. qui ita. §. 1. ff. ad Trebell. cum ea non immutet propositum euadendi quæstiones, & carceré. §. nouissimè. inst. de susp. tut. Lucas in loco præcitato num. 5. circa medium.

40 Propterea per consulem extimandum est de reorum custodia pro criminis, & obijcitur, qualitate, vel propter honorem, vel propter amplissimas facultates, vel pro innocentia personæ, vel pro dignitate eius, qui accusatur, num in carcerem recipienda sit persona an fideiussoribus committenda d. l. 1. ff. de cust. & exhib. reorum iuxta cuius definitionem interpretandus erit tex. in l. 2. C. eod. tit. vbi glo. in versic. omnino, explanat.

Inde fit, vt quâdo delictum est leue reus debet fideiussoribus relaxari. Accurs. in d. l. 1. materiam per tract. Decianus in lib. 1. cap. 33. num. 2. sub tit. de incarceratione. fol. 266. & latè prosequitur doctissimus Farin. in tit. de carceribus, & carcer q. 33. num. 1. cum seq.

In quibus delictis leuibus satis est, & per fideiussionem præstitam reus nõ habeat liberam recedendi facultatem, carcer enim non semper ad pœnam, sed ad custodiam inuentus est. l. nec seruus. C. de pœnis. Laut damnus, §. solent. ibi. carcer enim ad continendos homines non ad puniendos haberi debet. ff. de pœnis, cum alijs per Farin. coaceruatis in prædicto tit. de carceribus, & carcer. q. 27. num. 95. vers. 8. sit conclusio.

43 Quod de iure ciuili intelligendum est, secus verò de carcere per ius canonicum statuto, de quo perpetuo carcere adest tex. in c. nouimus. §. fin. extrâ. de verbor. & rerum significatione. Panorm. in cap.

cum non ab homine, & c. at si clerici. extrâ. de iudicijs; quem in pœnam inductum esse eo iure dicimus, cum is æquiparetur pœnæ mortis. Innoc. & alij in c. qualiter, & quâdo. extrâ. de accus. quâdo tamen contra clericos, aliasq; personas Ecclesiasticas proceditur tunc carcer perpetuus de iure canonico inductus est pœnâ, secus verò si contra laicos. ita Ioannes Andr. in addit. ad Specul. in tit. de offic. ordin. nisi tamen in crimine hæresis. c. pen. extrâ. de hæret. & voluit Gurgel. de Bened. in reper. c. Raynuius. in verbo mortuo itaq; testatore. el primo. numer. 131. admonuit Foll. in sua pract. crim. in 1. parte 2. part. versic. vel carcerentur. num. 1.

47 Hinc Foller. loco præmonito triplicem carceris speciem constituit sub num. 10. Primus est carcer terminus vitæ, & imponitur de iure Canonico, ac alijs modis de iure Regni huius imponi eo loco demonstrauit.

49 Secundus est quando quis retinetur, pro criminis inuestigatione, de quo in l. 2. ff. de cust. & exhib. reorum.

50 Tertius est carcer, quando quis est condemnatus, & detinetur in carcere, vt soluat condemnationem, vel donec de eo fiat executio, de quo remittit se ad Ang. de malef. in verbo. fama publica præced. & Cassan. in tit. des iustices. rub. es droistr d' icelles. nu. 99. quem quoq; recensuit Carauita in loco antedicto. numero 18.

51 Qui quatuor carceris species adhuc constituit, inquit, quod quidam est carcer perpetuus pœnæ, & est ille de iure canonico impositus, de quo paulò ante perscripsimus, de quo discutit Bellug in spec. Princ. rubr. 23. de effectibus Imp. & iurisd. §. dicamus. num. 8.

53 Quidam & 2. carcer est causa custodia, de quo est tex. in l. 2. & fin. C. de custodia, & exhib. reorum.

54 Quidam, & 3. est carcer quidam, qui ad modicam coercionem datur, vti in casu tex. in l. 1. & 2. C. de sport.

55 Quartus est carcer domesticus ad correctionem, de quo in l. 1. & 2. C. de patria

tria

tria potestate. in l. 3. §. 1. & 2. ff. de lib. homin. exhib. & habetur per Bart. in l. capite quinto. ff. ad l. iul. de adult.

36 Quintam carceris speciem addidit Caraita in enunciato ritu, & loco quādo furioso datur ad eius tutelam, & proximorum securitatem, de qua est tex. in l. diuus. ff. de offic. Præsid.

57 Ex his liquidò constitutum sit sub fideiussoribus relaxatos, cum sub custodia constet eos permanere, sub hoc indultus beneficio comprehendendi.

Et iure quidem, nam si Rex inuictissimus indulget carceratis, quos præsupponitur ob carcerem grauiā patrasse delicta quare relaxatis sub fideiussoribus extra carceres commorantibus huius indultus munificentiā denegare voluisse putandum est, qui leuia commisisse crimina censendi sunt? Nam si de quo magis quid, & de quo minus auth. multò magis C. de sacros. Eccl. & per hæc explicata remaneat præsens tex. huius ampliatio.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**sta ampliatio videtur esse omni in contraria.
- 2 Arguitur à partium enumeratione.
- 3 Indultus non debet porrigere effectum ad delicta liquida.
- 4 Nec ad incognita, & incogitata.
- 5 Qui vult gaudere beneficio indultus debet de hoc in iudicio instare.
- 6 Non videtur quis esse in reorum nomine scriptus quando de delicto non constat.
- 7 Satius est impunitos nocentes relinqui, quàm innocentes condemnari.
- 8 Paria sunt occidere innocentem, & eum qui confugit ad iustam iuris defensionem.
- 9 Reo adhuc absente eius nomen recipitur inter reos.
- 10 Verba illa siue in iudicio non comparuerint intelliguntur de contumacibus.
- 11 Priuatio præsupponit habitum.
- 12 Per citationem præcedentem contrahitur contumacia.
- 13 Contumacia est grauissimum delictum, &

hoc tam in sacro fori, quam in foro poli, nam in foro poli contumax mortaliter peccat. num. 14.

- 15 Et tanquam delictum parit penam.
- 16 Et ratio quare est delictum est, quia contumacia non caret dolo, vel culpa. num. 17.
- 18 Hinc innumerabiles sunt pæne constitutæ contra contumaces.
- 19 Contumax non potest audiri, nisi refectis expensis, & damnis litis.
- 20 Immo amittit causam in eo, in quo habetur pro confesso.
- 21 Item fori privilegium, nec fori declinatoria amplius opponi potest & nu. 22.
- 22 Amittitur beneficium legis vbi capti. ff. de iudicijs.
- 23 Nec potest contumax opponere litis pendentiam.
- 24 In qua contumacia si quis perstiterit per annum in hoc Regno annotantur bona contumacis.
- 25 Si Baro deliquerit, & contumax fuerit, & per annum in ea perstiterit nedum bona eius annotabuntur, verum etiam fructus feudi infra annum percipientur ab alio nomine suo. & num. 26.
- 27 Sed anno elapso iurisdicchio sequestratur, & detinetur per Regiam Curiam, vt vas fallus tadio affectus veniat responsurus.
- 28 Item sequestratur possessio feudi.
- 29 Prout decretum fuisse refertur in Barone centula, & Barone Zurulo.
- 30 Et ita passim praticatur.
- 31 Aded, quòd vxor vassalli contumacis eòparens pro satisfactione suorum iurium dotalem aduersus possessionis sequestrationem non est penitus audienda, & numero 32.
- 33 Utilitas publica debet præferri priuata.
- 34 Et ita Sacrum Consilium iudicasse, testatur author.
- 35 Ampliatur vt non tantum sequestratur possessio iurisdictionis vassalli contumacis, verum & in ea veniet sequestratio ipsius iudicaturæ.
- 36 Sequestratio iudicaturæ idem importat, quòd dicere vassallum contumacem non posse in causis vassallorum iudicare.
- 37 Is qui per Iudicem bannitus efficitur infamis

- famis infamia facti.
- 38 Infamia facti repellit quem ab omni honore iudicatura, ac omni dignitate.
- 39 Qua procedunt ex mente Ifernica etiam si essent impetrata litera asscuratio- nis, vel bannum esset remissum.
- 40 An banni remissio eximat ab infamia facti per contumaciam incurta.
- 41 Pena quidem potest demi, sed culpa perennis erit.
- 42 Et ob eam quis non potest redire ad primaeva iura.
- 43 Contrarium vult auctor, & quando quis extrahitur à banno infamia facti est abolita.
- 44 Per exemptionem à banno contumax feudatarius recuperabit iudicaturam.
- 45 Ultima opinio An. irea de Ifernica sentur.
- 46 Dato casu, & contumax audiretur non posset gaudere aliquo privilegio, sed tantum dispositione iuris communis.
- 47 Pro inde exceptiones dilatorias non nisi ante litem contestatam, peremptorias vero pò nisi vsq; ad sententiã opponet.
- 48 In civilibus quilibet citandus est.
- 49 A citatione in civilibus incipit processus.
- 50 An libellus sit de processu, & an iudiciũ incipiat à lite contestata, remissive. & num. 51
- 52 Pari modo citatio requiritur in criminalibus.
- 53 Absens requirendus annotandus est, vt copiam sui præbeat.
- 54 Citatio primò est facienda personaliter, secundo ad domum.
- 55 Alias si forma ista dimittatur nulla erit.
- 56 Quando aliquid non est de substantia actus etiam si ritiosè accedat illum non redit nullum.
- 57 Is verè dicetur contumax, qui personaliter citatus non comparet.
- 58 Quòd si alio citationis genere citetur tunc non propriè contumacia, sed cessatio dicitur licet & is contumax dicatur, quod non fuerit personaliter citatus.
- 59 Omnes non venientes, non restituentes, non respondentes, omnes recedentes, & denique omnes non comparentes contumaces dicuntur.
- 60 Satis differt contumax in non parendo à contumace in non veniendo.
- 61 Primus enim appellare non potest, secundus verò sic.
- 62 Contumax qui non comparet ad causam defendendam sicut non potest appellare, ita nec potest supplicare. & 63.
- 64 Quod fallit in muliere, minore, & rustico, qui restituntur in integrum.
- 65 Citatio etiam in criminalibus requiritur ne quis dicatur mori indefensus.
- 66 Citatio dicitur esse de iure naturali. & num. 67.
- 68 Hinc omitti non potest ab eo, cui concessum est liberum arbitrium.
- 69 Immo nec per statutum tolli potest.
- 70 Ipsaque in vnoquoque actu interveniẽdo debet.
- 71 Aded vt in testium examinatione ad futuram rei memoriam necessaria sit.
- 72 Etiam in sententia Principis pars erit citanda.
- 73 Licet Princeps non teneatur ordinem iudicarium servare, tamen non potest auferre citationem, qua est defensio de iure gentium, vel naturali.
- 74 Alias sententia Principis non valeret, & posset de nullitate ipsius dici.
- 75 Citationi an per partes renunciari possit cum sit iuris naturalis.
- 76 Prædicta conclusio latè discutitur.
- 77 Distinguitur inter iudicia, & arbitria.
- 78 Si proceditur per arbitrum, vt arbitrum potest per partes citationi renunciari.
- 79 Si verò proceditur per arbitrum, vt arbitratorem, & tunc citationi renunciari minime potest.
- 80 In Iudicijs civilibus potest per partes citationi renunciari.
- 81 Citatio duplicem parit effectum, alterum respicientem favorem actoris, alterum beneficium rei. & num. 82.
- 83 Favors suo quilibet renuciare potest.
- 84 Fallit in his qua publicij iuris sunt.
- 85 Appellatio est commune remedium, & auxilium litigatoribus ad præsidium innocentia constituta restituens illicitum, cuius substantia in iuris natura camporadices ogisse videtur, num. 86.

- cum numeris sequentibus.
- 89 Appellationi an possit per partes renunciari.
- 90 Numquid partes possint renunciare citationi in criminalibus.
- 91 Duplex consideratur renunciationis modus & num. 92.
- 92 Index potest sublinere partes actoris. & rei ob licentiam sibi attributam.
- 93 Factum iudicis, quando estimatur factum partis.
- 94 Quod absolutoria non possit ferri, nisi citata parte respicit favorem partis.
- 95 Concluditur posse renunciari citationi per partes iudici tamen facultate tributa partibus non citatis posse procedere ad expeditionem processus.
- 97 Arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum.
- 98 Vbi viget eadem ratio ibi idem ius nigere debet.
- 99 Correlativum eadem debet esse iuris dispositio.
- 100 Limitatur non posse per partes remitti citationem Summi Pontificis. & de ratione sub num. 102.
- 101 Valet argumentum a contrario sensu.
- 102 Et quod in citatione Principis an possit renunciari remissum.
- 104 Numquid simpliciter in criminalibus possit per partes citationi renunciari non concessa licentia iudici quod ipse in audis procedat ad expeditionem.
- 105 Iuramento renunciari an possit.
- 106 Sententia an possit ferri pro actore non citato. & ampliatur sub num. 107.
- 108 Concluditur negativè non posse per partes renunciari citationi in criminalibus.
- 109 Nemo est dominus membrorum suorum.
- 110 Etiam tertius admittitur ad appellandum in criminalibus.
- 111 Index denegans appellationem ultimo supplicio feriendus esset à praconsulibus.
- 112 Quod secus est in civilibus, in quibus alia pena pecuniaria est constituta.
- 113 Si pendente appellatione in criminalibus index vellet exequi posset de facto resisti, & de facto executio impediri.
- 114 Per appellationem est ablata iurisdictio iudici à quo, & proinde post appellationem habebitur, ut privatus.
- 115 Reus non potest renunciare appellationi per tertium interposita.
- 116 Nemo est dominus membrorum suorum.
- 117 Citatio est etiam de iure divino.
- 118 Defensionem de iure naturali per partes renunciari non potest.
- 119 Nemo potest facere quin leges in actu suo locum non habeant.
- 120 Duplex citationis renunciatio considerari potest.
- 121 Citatio qua requiritur ad totum processum non potest per partes renunciari.
- 122 Citatio ad audiendam sententiam ante possit remitti, si quis antea citatus fuerit, & notitiam habuerit de processu. & dicitur quod sic. & de ratione num. 123.
- 124 Quod si citatio ad processum non processit tunc non potest renunciari.
- 125 Quod si citatio processit, & data fuerint defensiones tunc dicitur cognitionaliter processum, & potest parte non citata proferri sententia.
- 126 Quae de contumace dicta sunt locum vindicant in eo, qui factus est contumax à iudice suo competenti. & num. 127.
- 128 Contumacia non contrahitur coram iudice penitus incompetenti.
- 129 Secus si est contumax ipso iure, sed eius iurisdictio posset elidi per exceptionem, nam tunc citatio arctare, & consummata induceret prorogationem.
- 130 Basis iudicij est iudicis competentia. & num. 131.
- 132 Tertius veniens in iudicio, an possit declinatoriam à partibus omissam allegare.
- 133 Tertius veniens ad iudicium de cuius interesse constat saltem apparenter debet audiri.
- 134 Tertius qui pro suo interesse adesse vult efficitur vnus spiritus cum reo litigante & num. 135.
- 136 Hinc tertius in iudicio adhaerens potest appellare à sententia lata contra principalem

capalem infra legitimum tempus decem dierum.

- 137 Quinimo appellationem per principalem non prosequutam potest tertius prosequi. num. 138.
- 139 Etiam si talis appellans confiteretur intentionem.
- 140 Poterit etiam iudicem suspectum recusare.
- 141 Et in summa hic tertius poterit omnia alia facere, quae principalis posset pro sua intentionis consequitione.
- 142 Quod diximus hunc tertium posse appellationem prosequi infra legitima tempora, intelligitur, nisi appellatio esset nulla.
- 143 Quando appellatio est nulla tertius non poterit eam prosequi, ex quo non habet principium confirmabile, ubi ligat pedes.
- 144 Tertius poterit opponere exceptionem declinatoriam, quae reddit iudicium retrò nullum.
- 145 Tertius veniens ad causam debet audiri in terminis in quibus causa reperitur.
- 146 An Baro possit petere remissionem suorum vassallorum vigore suae iurisdictionis per privilegia sibi concessa post sententiam.

Siue in iudicio adhuc non comparuerint.

AMPLIATIO VII.

C A P V T XII.

S anxit. Potentissimus Rex noster in praecedentibus in hoc Regali, ac generali indultu comprehendit omnes, & quoscumque, q de delictis retrofactis, vel commissis fuerint nedum delati, inditiati, vel accusati, confessi, aut conuicti, vel si condemnati fuerit, verum

si processus non essent caepti, vel essent pendentes, vti in superioribus capitibus ad literam rescriptum fuisse enodauimus.

Subiungit modò hanc generalem legem, ac sanctionem ampliando, inquires ad eos quoque reos eam esse porrigendam; qui ad huc in iudicio non comparuerint.

- 1 Hæc quidem determinatio omni iuri videtur repugnare, ac contradictoria iudicari, nam aut constat istos, qui non comparuerunt esse delinquentes, & indultus hic suum non debet ad eos porrigere esse etum, cum nò extendatur ad delicta liquida, vt alias latè edocuimus, Aut verò non constat eos deliquisse, & ij cum in reorum numero non sint pacto aliquo reputandi, non erunt sub hoc indultu cõprehendendi, tũ quia repugnat indultus met dispositio, quæ ad incognita non debet extendi, arg. tex. in l. cum aquiliana. ff. de transf. & ad ignorata. l. tres fratres. ff. de pactis, cum similibus per nos coaceruatis supra in c. 8. num. 4. cum etiam quia resistit, quòd qui vult gaudere huius indultus beneficio debet esse in iudicio, ac vti reus instare, quòd ipso gaudeat, & sic adesse debet partis instantia, At qui in iudicio non comparuit non potest instare, nec videtur esse in reorũ nomine scriptus, quando de delicto non constat, immò non videtur esse in reorum natura, arg. tex. in l. rutilia polla. ff. de contrahen: emptione. & in l. lege. ff. cod. tit. glo. in c. fin. extra. de pignor. quos citat Bald. in tit. de pace const. col. 3. versic. quid autem si quoddam. fol. mihi 84. ergò. ex quibus videtur nullo pacto adaptari posse hæc indultus particulam ad iuridicam dispositionem.
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

Sed tamen quãto magis tibi, ò lector, istud durum videbitur, tantò maiorem Principis nostri munificentiam, ac in subditos liberalitatem visuram tibi etiã putamus. cum satius esse videretur, impunitum relinqui facinus innocentis, quam innocentes damnari, iuxta iureconsulti sententiam in l. absen-

tem. ff. de pœnis, & quod inaudita causa
 quęquam damnari æquitatis ratio non
 patitur. l. 1. C. de requir. reis, & quod
 8 paria sunt occidere innocentem, & eũ,
 qui confugit ad iustam iuris defensionem,
 casus est in l. lege Julia, §. fin. ad. l.
 jul. repet. Bald. in l. addictos. C. de
 Episc. audientia. de quo per Bellugam
 in specul. Principum rubr. 11. de propo-
 sitione grau. §. compendiosè, num. 13.
 & in rub. 37. de execution. Regijs, §. in
 humanum, nume. 2. & quod reo adhuc
 9 absente nomē eius recipitur inter reos,
 l. miles. §. 2. ff. de adul. l. adulteram. C.
 eod. tit. de adult. Bart. in l. is, qui reus.
 num. 3. vers. sed hoc non videtur. ff. de
 publ. iud. Propterea fortassè voluit cõ-
 prehendi debere etiam eos, qui in iu-
 dicio non comparuerunt, siuè constet
 de delicto, siuè non constet, vt ageret
 cum subditis non secus, ac cum filijs,
 vel nepotibus, ad tex. in l. si quis filium.
 vbi Iaf. C. de inoff. test. dixit Crau. in
 consil. 9. num. 37. & in consil. 241. num.
 8. allegatas per D. meum Fabium de
 Anna in consil. 62. num. 29.

10 Que quidem verba, siuè in iudicio
 adhuc non comparuerint, ad alios no-
 stro quidem iudicio referri non viden-
 tur, quam ad contumaces, etenim cum
 dicat, qui in iudicio non comparuerũt,
 11 & comparitio præsupponat citationem,
 cum priuatio præsupponat habitum. l.
 de cem. ff. de verb. oblig. l. manumissio-
 nes. ff. de iust. & iure. l. eius qui in pro-
 uincia. ff. si cert. pet. & quod per citatio-
 nem præcedentem contrahitur contu-
 12 macia, secundum Bald. in l. vt perfectius
 num. 17. C. de ann. exceptione. pro inde
 eontendemus verba præcitata idem
 importare, ac si de contumacibus in-
 dultus hic verba fecisset, & sic decernit
 etiam contumaces sub hoc indultu cõ-
 tineri tanquam reos.

13 Nam certi iuris est, qd contumacia de-
 lictũ ē grauissimũ. l. sancimus. C. de iudic.
 l. contumacia ff. de re. iud. facit tex. in l.
 filius ff. de interr. act. dixit Imola in l. ex
 cõsẽsu. §. si ff. de appell. de quo meminit
 Iaf. in auth. quę supplicatio. nu. 6. C. de

pcib. imper. offer. & Dec. in cons. 34. vbi
 latè tam in foro fori, quam in foro poli-
 14 cum contumax mortaliter peccet. Abb.
 in c. 1. col. 3. extrã. de iud. Felin. in cap.
 ex literis. col. fin. extrã. de constit. & cap.
 testimonium. num. 25. & in c. cum super.
 col. 15. extrã. de testib. Viuius in decis.
 138. & vt delictum parit pœnam. glo. in
 15 vers. excessibus. tex. in c. ad apostolicã.
 de re iud. in 6. c. patet. 9. q. 3. & in sum-
 ma de ætate, & qual. Bart. in l. si plures.
 ff. de admin. tut. & Alber. in rubr. C. de
 crim. Stellion. num. 2.

Ratio autem, quare est delictum, erit
 illa, quia contumacia non caret dolo,
 vel culpa. idem Alber. in l. si dupla. ff. de
 17 euit. immò in contumace præsumitur
 ad huc malitia. Salic. in auth. iubemus.
 num. 1. C. de iud. Propterea innumera-
 18 biles sunt in dicta pœna contra contu-
 maces, quæ recensentur per Foller. in
 sua præxi crim. in vers. banniantur. à nu.
 24. cum sequ. inter quas illam tantum
 19 corrolariè recensebimus, quod ad eõ
 contumacia est pœna, vt is non possit
 audiri, nisi resectis expensis, & damnis
 litis. d. l. sancimus. C. de iudicis. §. eõs.
 inst. delitig. vbi Ang. auth. qui semel.
 20 C. quomodo, & quando iud. & amittit
 causam in eo tamè, in quo habetur pro
 confesso, de quo, & alijs per glo. in d. l.
 contumacia. ff. de re iud.

21 Sed id denuo erit aduertendum, quod
 si eidem competisset fori priuilegium
 per contumaciã illud admitteret, doct.
 est Ang. in leum qui. la. 1. ff. de priuileg.
 cred. Affl. in decis. 133. Anna pater in
 singulari 120. incip. contumax, & D.
 Præses de Franchis in decis. 417. num.
 22 1. nec posset opponere eiusdem fori de-
 clinatoriam, Innoc. in c. ad petitionem,
 extrã. de accus. Theaur. in decis. Pedem-
 23 mont. 265. nume. 2. qui latè hanc per-
 tractat materiam. immò perdet benefi-
 cium. tex. in l. vbi ceptum. ff. de iud. tra-
 dit idem Præses de Franchis in præcita-
 23 ta decisione. num. 1. Vterius nec pote-
 rit opponere litis pendentiã, nec ex-
 pensas citationis, ex quo eam contemp-
 24 sit. Bart. in d. l. vbi ceptum. num. 1. pro-
 sequitur

sequitur glo. Paris. more suo in tit. 2.
 25 glo. 1. num. 61. fol. mihi 61. in qua con-
 tumacia si quis per annum perstiterit in
 hoc regno annotabuntur bona contu-
 macis, prout dicitur constitutio Regni
 incip. gradus utilitas. conuenit cum
 iure communi, vt est totus titulus. ff. &
 C. de req. reis, de qua materia late per
 Capic. in decis. 131. & per Francum in
 decis. 515. in qua causa scripsit Domi-
 nus quondam genitor meus, tempore
 quod erat aduocatus aliqua habetur per

36 Viuium in decisione 252.
 Sed si raro delinqueret, & contumax
 esset, & per annum in ea perstisset uti-
 que nedum bona eius annotabuntur,
 37 verum fructus feudi infra annum perci-
 pientur per aliquem nomine suo, sed
 anno elapso iurisdictio sequestratur,
 quam detinet Regia Curia, eaq; per ip-
 sam exercetur, vt vassallus tardio affe-
 ctus venit responsurus, vt est constitut.
 28 Regni. incip. clementiz.

Diximus quod sequestratur iurisdic-
 tio, declaremus, id est sequestratur pos-
 sessio feudi, And. in c. 1. nu. 2. de milite
 vass. qui contumax est, & in fine d. con-
 stitutionis clementiz. Capic. in decis.
 131. num. 6. Camerar. in c. imperialem.
 §. firmiter. vers. quibus in hunc modum
 29 feud, autoritate 29. numer. 11. & sic in
 Barone Centulz, & Barone Zurulo de-
 cretum fuisse testantur addentes ad And.
 30 in loco proxime citato, & sic nostris tem-
 poribus passim praticari vidimus, & in
 31 dies videmus.

Quz quidem conclusio adeo admi-
 ritur, vt vxor comparens pro satisfac-
 tione suorum iurium dotalium aduer-
 sus possessionis sequestrationem non est
 32 penitus audienda, idq; ne fiscus pena
 eluderetur, & vt utilitas publica in deli-
 33 ctorum punitione consistens ad tex. in
 l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. prefe-
 34 ratur utilitati priuatz, ad tex. in l. 1. ff. fol.
 matr. in auth. res quz. C. comm. deleg.
 quib. attentis sic iudicasse S. C. testatur
 Freccia in nuper citata autoritate 29.
 35 Eademmet. conclusio per nos desu-

per firmata, quod sequestrabitur posses-
 sio ex relata doct. Andree ampliabitur
 quod in casu contumacie contracte ne-
 dum sequestrabitur possessio iurisdictio-
 nis verum in ea veniet sequestratio, &
 ipsius iudicature, vt hoc in loco vsuali-
 bus verbis Andree vtamur, de quibus
 per ipsum in c. 1. num. 45. quz sit prima
 caus. benef. amict. in c. 1. vers. eius sen-
 tentiam nullam. num. 34. de stat. & cons.
 contra lib. Eccl. in c. 1. in vers. ad iusti-
 tiam expediendam, in fine. num. 69. quz
 sint reg. & in c. 1. §. quicunque aduoca-
 tionem. num. 34. de pace ten.

Hec autem iudicatura, (vt omnes in-
 telligant) in idem reincident, ac si dice-
 36 remus, quod Baro contumax non po-
 test iudicare in causis vassallorum suoru
 sic And. in fine d. const. clementiz. sicq;
 declarant addentes ad ipsum in versic.
 possessionem. tex. in c. 1. nu. 2. de milite
 vass. qui cont. est motus ea ratione, nam
 37 is qui per iudicem bannitur efficitur in-
 famis in infamia facti. l. fin. C. de requir.
 reis. ibi, sed, & fame existimationem
 reddere, & colligitur ex constitutione
 Regni, penam eorum, & in constitutio-
 38 ne, cordi. Hec infamia facti repellit que
 ab omni honore iudicature, ac omni di-
 gnitate. l. cum pretor. §. pen. vbi glo. in
 vers. motus. ff. de iud. l. 1. ff. ad l. iul. de
 vi priu. l. nulla. C. ex quib. cau. inf. irrog.
 l. 2. C. de dignit. libr. 12. & l. infamia. C.
 decur. libro 10. mirum ergo non est, si
 per And. deciditur, sequestrari debere
 etiam iudicaturam, vt And. placuit in
 d. const. clementiz, versic. sed cum li-
 bere possit bannitus, & dilucidius in d.
 c. 1. versic. eius sententiam. num. 34. de
 stat. & consuet.

39 Quo quidem in loco adhuc inquit,
 quod isthec omnia procedunt, quamuis
 essent literz securitatis impetrate, & per
 40 bannum remissum; ea ductus ratione,
 quia talis banni remisso non eximit ip-
 sum ab infamia facti per contumaciam
 incurfa, sed remanet infamia, potest af-
 ferri tex. in d. c. 1. versic. statuimus. ibi,
 tamquam infames, & banniti, & ibi, ex
 tunc ipso iure fit factus infamis. de stat.
 & con.

- & consuet. p̄na enim potest demi, sed culpa perennis erit. l. fin. vbi glo. C. de abolit. l. generalis. C. de sent. pass. quæ repellit à dignitate, maximè quando
- 41 quis remotus est ex culpa, nam ob eam non reuertitur ad primæua iura. l. iudices. C. de dignit. lib. 12. l. si aliquid. C. de suscept. & arch. lib. 11. l. placet, in fine. C. de Episc. & cler. l. si quos. C. de offic. præf. orient. ex quibus sic videtur concludere And. in c. 1. §. ad iustitiam. nu. 69. in fine. quæ sint reg.
- 42 Contrarium tamen dicendum esse arbitramur, nam quādo dicimus, quod contumax sit infamis, tenendum quod sit infamis infamia facti, & non iuris, sed quando quis extrahitur à banno infamia facti est abolita, cum causa reducatur ad non causam, ergò sequitur, quod
- 43 per exemptionem à banno contumax feudatarius recuperabit iudicaturam, arg. tex. in l. non solum §. 1. & §. fin. ff. de excusat. tut. vbi impedimento cessante de nouo sumitur tutela. tex. est quoque in §. item qui rei publicæ. inst. eod. tit. quos expendit And. in d. c. 1. ad iustitiā, in fine. quasi videatur infamia prædicta durante dignitas sine effectu; in qua opinionē residere videtur Andr. in d. const. clementiæ in fine, cum sit vltima opinio, quā quando non apparet de expressa opinione vltimam per Doct. teneri, edocuit tex. vbi Bald. Ang. Purpur. & alij Doct. & in spetie Ias. sub nu. 3. in l. si idem cum eodem. §. fin. ff. de iurisd. omn. iud. glo. in l. qui filium. §. fabinus. ff. ad Trebell. Bart. in l. bona fides. ff. de pos. ceteriq; per Ias. aliosque coaceruati in d. loco. ex cuius mente, quamuis præsens regula plures habeat limitationes, illam dumtaxat obiter referemus, quæ in eo consistit, quod quādo per Doct. recitantur plures opinionēs, & dicunt alij dicunt, vel quidam dicunt, tunc non est attendenda vltima opinio, ita Ias. & Purpur. in d. §. fin. Fulg. in l. 2. C. si aduers. donat. alijq; per Riminald. Iun. allegati in rubr. ff. de offic. eius, cui mand. est iurisd. num. 9. quos habuimus à Dom. meo Fabio de Anna
- in eius consil. 47. incip. consuetudo. nu. 14. 48. n. 21. & ante eū eximius Præses de Frāchis in decis. 221. nu. 10. dixit. eamq; vti æquissimam, ac rationabilem amplectendam opinamur, nam alias talis infamie p̄na esset ludibriosa, & crebra, arg. tex. in l. cū alijs, in illis verbis, ne crebra, vel quasi ludibriosa fiat curatoris oratio, & frequenter tam nascatur, quam
- 46 desinere videat. C. de curatore furiosi. Hisce tamen subiungi posse putauimus, quod dato casu, in quo contumax audiretur is non posset gaudere priuilegijs aliter, ac alio modo, q̄ si contumax non fuisset gaudere posset, hinc dilatorias non posset opponere, nisi ante litis contestationē, perēptorias verò vsque ad sententiam, iuxta tex. in l. perēptorias. C. sent. resc. non posse, cum similibus per nos adductis supra in c. 11. num. 31. doct. est Innoc. in c. prætere. num. 4. vers. item hic, extrā. de dilat.
- 47 Præterea iterum aduertendum est, quod sicut in ciuilibus quilibet citandus est. §. ad excludendas, iuncto. §. fin. auth. de litig. Bart. latè, ac cæteri in l. si finita. §. iulianus ff. de damn. inf. vbi præ ceteris Imola. l. de vnoquoque. ff. de re iud. l. 1. §. 1. ff. de lib. agnos. l. aut qui aliter. §. planè. ff. quo dui aut clam. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excus. tut. Alex. in l. 4. §. prætor. ff. de damn. inf. à quā quidem citatione incipit in ciuilibus processus, eiusque primus actus est citatio. l. libertus aduersus quos. ff. de in ius. voc. l. miles. §. sexaginta. ff. adult. glo. in §. omnium gesta. instit. de p̄na tem. litig. Bart. in l. 1. ff. eod. tit. de in ius. vocan. & in extrauag. ad reprim. in
- 48 vers. summarie.
- 49 Ex quibus Lanfr. in tract. de citat. fol. mihi 78. reassumpsit libellum non esse de processu, reiecta Accur. opinione in l. 1. C. de iud. dicentis, iudicium incipere à lite contestata, quod quidem an veritatem contineat, remittimus ad tradita per Doct. in d. l. 1. ff. de in ius voc. in d. l. 4. §. prætor. ff. de danno inf. & in l. 1. §. nunciatio. ff. de noui oper. nunciatione; eodem modo citatio re-
- 50 qui-
- 51
- 52

53 **quiritor in criminalibus.** l. i. ff. de requir. reis. ibi, sed abiens requirendus annotandus est, ut copiam sui præter. l. i. C. potest. ibi post intimationem, l. absentem s. aduersus. ff. de panis, in illis verbis, aduersus contumaces verò qui neq; denunciationibus, neque edictis præsidium obtinuerant etiam absentes pronunciarj oportet, secundum morem priuatorum iudiciorum. est tex. in l. inter, ubi glo. ff. de publ. iud. glo. in c. præterea. extra de dilat. & in c. si primates. 5. q. 2. voluit Ang. de matf. in verbo. iudex commisit nune. t. tradidit Bart. & post eum Imola in d. l. inter. accusatorē hic sub num. 1. ille vero num. 4. l. ad preceptorium. cum l. seq. ff. de iud. l. tres denunciations. C. quom. & quando iud. cum alijs per Foller. citatis in sua praxi crim. in verbo. vel eos verbaliter citari faciat; ubi. & si latissime de solita citationis forma pertractet.

54 Attamē pro nunc constituenda regula, quod citatio est primo faciēda personaliter, secūdo ad domum. l. i. §. 1. ff. de lib. agnos. d. l. aut qui aliter. §. plane. ff. q. vi aut clam. cum alijs de super. allegatis. cuius forma si dimittitur citatio nulla redditur. l. 1. §. offilius ubi Bald. ff. nequis eum qui in ius voc. non ler. idem Bald. in l. non sunt liberi. ff. de statu hom. Affl. in eius 2. decis. num. 6.

56 Quamuis verum sit, quod nullum citatio non reddat actum, in quo ea non sit de substantia, si vitiosē adhibeatur. l. 1. in princ. C. de rei vxor. actione. glo. in l. vinum. ff. si cert. pet. & in §. multis. instit. de libert. per plura comprobatur. Roma. in consil. 497. num. 5. Peregr. in tract. de fideicom. art. 2. num. 21. & Glosa Paris. in §. 1. glo. 4. num. 69. fol. mihi 54. a terg. & in tit. 2. glo. 1. num. 94. fol. mihi 25.

57 Propterea is verē dicetur contumax, quando personaliter citatus non comparet, secus verò si alio citationis genere citaretur, nam tunc non dicetur propriē contumacia, sed cessario, secundum glo. in vers. contumaciam. tex. in l. si accusatoribus. C. de accus. sed tamen dicendum non est, quod contumax is

tantum dicatur, qui personaliter citatus non comparet, sed omnes alij non venientes, non restituētes, non respondentes, omnes recedentes, & denique omnes etiam non parentes contumacis appellatione continentur. ut latē discitur glo. in l. contumacia. ff. de re iudic.

60 Illud autem necessariò prætereundū non est, quod satis differt contumax in non parendo à contumace in non veniēdo, nam hic non potest appellare, primus verò potest. l. creditor. §. iussus. ff. de appell. l. ex consensu. §. fin. ff. eod. tit. l. propter adum. §. an autem reus. C. de iud. glo. in vers. contumaciam. tex. in clem. 1. de dolo, & contum. de eo tamen contumace intelligimus, qui non comparet ob causam defendendam, iuxta notata per dec. in consil. 34. incip. pro tenui. volu. 1. & sicut non potest appellare eodem modo non licet supplicare. glo. est singularis in vers. omiserit. tex. in l. fin. C. ut lite pend. ne ex contumacia quis consequatur præmium. l. siue hæreditaria. ff. de neg. gest.

64 Sed iithæc super annotata conclusio restrictionem pati in tribus casibus aduertimus, nempe in muliere, rustico, & minore, Bald. & Ang. in l. ubi exigitur, ff. de edendo. Nicolaus de Per. in c. Nicolao. extra. de appell. Dec. in d. consil. 34. num. 5. vers. vltimò. Nam restituētur in integrum. l. minor 25. annis, & l. minor etiam. ff. de minor. Affl. in decis. 216. num. 2. etiam quod iudicium cum tutore sit actum, uti in senatu. Pedemon. decisum testatur Thel. in decis. nona.

Et quia diximus supra, quod etiam in criminalibus quis erit citandus, proinde huius conclusionis rationem subiungere necessariò duximus, ea ergò erit ratio, quia si non citaretur posset quis in defensus mori, quod est contra ius naturale.

66 De quo quidem iure citationem esse edixit S. P. in clem. pastoralis. §. ceterum. extra. de iudic. mirum inde non est, quòd quis citandus erit in criminalibus.

67 Erit citatio de iure naturali nõ principa-

rpaliter per se, sed propter defensionē.
 l. 3. §. si ad diem. ff. de re iud. quem tex.
 ad hoc propositum expendit vti singu-
 larem Bald. in l. executorem. numer. 34.
 vers. rursus. C. de executione rei iud. &
 dixit Rom. in l. 1. col. 15. vers. aduenien-
 dum tamen. C. de heredib. instit. quod
 quidem controuertendum non est.
 68 Ex quò infertur, primo quod citatio
 non possit omitti ab eo, cui concessum
 est liberum arbitrium. Bart. in l. filius fa-
 milias. ff. de donat.
 69 Infertur, & 2. quod etiam per statu-
 tum tolli non possit. idem Bart. Bald.
 ceteriq; in l. 1. ff. de milit. test. cum alijs
 per Alex. cumulatis in l. si sic. ff. de leg. 1.
 idem Bart. in extrauag. ad reprim. in
 vers. & figura. vbi bona additio in litera
 C. Dec. in l. vtram. num. 4. & 5. ff. de in-
 stitia, & iure.
 70 Infertur 3. quod ea omitti non potest
 eam debeat in vnoquoque actu inter-
 penire. l. de vno quoque. ff. de re iud.
 71 Aded vt in testium examine ad futuram
 rei memoriā adnuc necessaria sit. §. pen.
 in auth. de test. vbi Doct. exornat Port.
 Imol. in consil. 29. num. 5. cum seq.
 72 Quin immo etiam in Principis senten-
 tia pars erit citanda, nam quamuis Prin-
 ceps non teneatur ordinem iudiciariū
 73 obseruare, c. in causis, extra. de re iud. 3
 tamen quia citatio est defensio de iure
 gentium, vel naturali, ided ea non po-
 test auferri. d. l. 3. §. si ad diem. l. adoptio
 non iure facta, & l. nam ita diuus. ff. de
 adopt. l. defensionis facultas. C. de iure
 74 fisci lib. 10. alias sententia Principis non
 valeret, ac de nullitate posset dici. arg.
 tex. in l. fin. iuncta glo. C. de legib. disse-
 rit Belluga in spec. Princip. in rubr. 11. de
 proposi. ione grauam §. restat. nume. 4.
 cum seq. vbi addentes, & in rubr. 23. de
 offe. tribus Imp. §. dicamus. num. 3. & in
 rubr. 37. de execution. Reg. §. inhumana.
 num. 1. cum seq.
 75 Infertur quarto, quod quia citatio est
 de iure naturali eidem per partes non
 possit renunciari, in qua conclusione
 76 quoniam controuerti potest, duo pro-
 pterea capita discutienda proponimus.

77 Præsens enim quæstio poterit duo ca-
 pita continere. nempe primum quid in
 iudicijs, & secundum in arbitrijs.
 78 Si loquimur in arbitrijs, & tunc iterū
 subdistingendum, quod aut procedi-
 tur per arbitrum vti arbitrum, & tunc
 nulla cadit difficultas si cōcludatur posse
 citationi per partes renunciari. Hoc est
 quod elicitur de tex. in l. diem proferre.
 §. si quis litigatorum. ff. de recep. arb. vbi
 glo. in vers. promiatur. sic inquit, vel dic,
 quod erat actum, vt etiam non citata
 parte &c. vbi Bart. ceteriq; si verò pro-
 cedit vti arbitrator, & tunc quamuis in-
 79 ter Doct. in l. si quis arbitrata. vbi Bart.
 & Alex. in 4. limitatione. ff. de verbor.
 oblig. & in l. societatem. §. arbitratorum.
 ff. pro soc. controuertatur, de quo per
 Rom. in singulari suo incip. compromis-
 sum. 273. vbi per addentes plures alle-
 gantur, & per Hyp. in singularib. suis 30.
 & 75. tamen negatiuæ opinioni facili-
 mē assentimur ex infra dicendis, & sic,
 quod non possit per partes renunciari.
 80 Secundum caput erit in iudicijs, &
 tunc sic distinguendum putamus, aut
 quærius in iudicijs ciuilibus, aut in
 iudicijs criminalibus, si primum prose-
 quamur concludendum erit posse per
 partes citationi renunciari, vti de hoc
 est glosa singularis in d. l. diem proferre.
 §. si quis litigatorum. ff. de recep. arbitr.
 Quod axioma infra scriptis medijs mu-
 nire licebit.
 Citatio à lege requisita. l. nam ita di-
 81 uus ff. de adopt. l. fin. C. de legib. cum
 alijs desuper adductis, duplicem parit
 effectum secundum Bonifaciū in d. clem.
 82 pastoralis. §. fin. num. 102. de sent. & re
 iud. primus respicit fauorem actoris, al-
 ter verò suum dirigit finem in rei citati
 beneficium. primus fit ad finem, vt ha-
 beatur citati præsentia, alter, vt citatus
 ad suas defensiones admittatur. primus
 concernit fauorem eius quo instante de-
 creta est citatio. c. 1. de iudic. secundus
 fauorem citati. l. vnius. §. cogniturum. ff.
 de quæstion. & sic vtriusq; tauri in eare
 versatur, ac quilibet iuri suo priuato re-
 83 nunciare potest. si quis in conscriben-
 do.

- 84 In C. de Epif. & cler. l. pen. C. de pactis, quod secus esset, si publici iuris foret, nā partium consensu relaxari minimē posset. l. ius publicum. ff. de pactis. notatur in c. fin. de re iud. in 6. edocuit Andr. in c. in verbo, ad iusticiam expediendā. num. 63. circa medium. quæ sint regalia ergò negari posse non credimus, quod per partes possit citationi renunciari.
- 85 Secundo si certi iuris est, quod appellatio commune remedium, & auxilium litigatoribus. l. litigatoribus. C. de appell. glo. in vers. commuae. tex. in l. cū minor. §. fin. ff. de rem rat. hab. ad præsidium innocentiz constituta. c. cum special. §. porro. & c. præterea. de app. in 6. restituens illicitum. l. i. ff. de appell. l. non distinguamus. §. cum quidam. ff. de recept. arb. c. cum nobis olim. de elect. lib. 6. cuius substantia in iuris naturæ campo radices egisse videtur, ficui declarat Ioannes Gutter. Hisp. in tract. de contr. iuratis. c. 16. num. 44. tract. tom. 6. p. 2. potest per partes omitti, eiq; renunciari etiam infra tempora legitima decem dierum, ut est tex. in l. fin. §. fi. C. de tempor. appell. ergò etiam dicendum posse per partes citationi renunciari, sicque per hzc duo media substinendum esse fundatum existimamus.
- 89 Superest, ut alteram distinctionis partem explicemus, nempe, num possit per partes citationi renunciari in iudicijs criminalibus, & hzc pars duplicem adhuc potest continere considerationem, prima num possit citationi simpliciter per partes renunciari, & 2. num possit renunciari citationi iudici dando licentiā quod ipsis non citatis expediāt processum.
- In quo 2. quidem casu quamuis videtur dicendum, quod hzc licentia iudici tributa non profit, arg. tex. in l. de vnoquoque. ff. de re iud. & l. prolatam. C. de sent. & interlocut. omn. iud.
- 92 Tamen contrarium est firmandum, sicuti placuit Spec. in tit. de citatione. §. viso. num. 15. motus per tex. in l. fin. §. fi. C. de tempor. appellat. quem sequitur Bart. in l. is, qui reus. num. 4. vbi adden-

- tes in litera M. ff. de publ. iud. & in l. pena. ff. eod. tit. idem Bart. & post eum Baldo in l. 4. num. 4. C. de accus. & in l. gesta. C. de re iud. idem Bald. in l. vt perfectius. num. 13. vers. 8. C. de ann. exceptione, & in l. si quando. col. 3. C. de testib. per tex. in l. Herennius. in princip. ff. de euct. de quo meminit Felin. in c. 2. nume. 13. vers. limita. extra de testib. Hanc quidē conclusionem triplici liceat ratione fulcire.
- 93 Quarum prima erit, quia citatio non fit ad alium finem, nisi, vt reus se defendat, vt supra diximus, ac in hoc casu iudex sustinet, & accusatoris, & rei partes ob licentiam tributam, cum nihil referat in litis contest. an interroget iudex, an interroget pars. secundum glosam in c. prout, extra. de dolo, & contum. notat Bart. in d. l. is, qui reus. num. 4. Ergò cū factum iudicis partis factū existimetur. l. si ob causam. ff. de euct. l. 2. C. si in causa. iud. pars poterit citationi renunciare iudici licentia concessa, ex quo adhuc nō videtur inaudita.
- 95 Secundo, quod absolutoria non possit ferri, nisi citata parte respicit fauorē partis. d. l. diem proferre. §. si quis litigatorū. ff. de recep. arbit. at huic fauori renunciari potest. l. si quis inconscribendo. C. de pactis, cum similib. ergò concludendum posse renunciari citationi per partes iudici tamen facultate tributa partibus non citatis, posse procedi ad expeditionem processus, vt elicitur ex Baldo in d. l. 4. num. 4. de accus.
- 97 Tertio, & ultimo hanc in medium afferimus rationem, arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum l. i. ff. de recep. arb. At vt supra demonstrauius certum est in iudicijs, & arbitrijs posse per partes citationi renunciari. d. §. si quis litigatorum, ergò eodem modo, & in hoc nostro casu, in quo inficiari nō potest, quin eadem vigeat ratio quæ in arbitrijs, proinde debet vigere, & idem ius. l. illud. ff. ad l. aquil. l. 2. titio. ff. de verb. oblig. vt similia idem sit iudicium. l. quod nerua. ff. de pos. arg. tex. in l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. & vt correlatiuorum

rum eadem sit dispositio. l. fin. ff. de accept. l. 1. vbi Bart. C. de cupr. lib. 10. l. fi. C. de ind. uiduit. toll. cum similibus. ex quibus concludendum erit posse per partes citationi renunciari iudici tribuendo licentiam processum expediendi absq; earum citatione.

- 100 Hanc eandem conclusionem limitabimus suum non posse habere effectum in renunciatione facta per partes citationi S. P. cui quidem renunciari non potest. c. gratum. extra de off. & potestate iud. deleg. Specul. latè. in tit. de libelli concept. §. nunc ostendamus. nu. 6. cum seq. à quo sic à contrario sensu arguamus, quod si S. P. citationi per partes non potest renunciari, idq; propter eius Excellentiam, ac supremam Maiestatem, cum eius Excellentia sit super omnes. in authen. quomod. oport. Episc. in princ. l. deprecatio. ff. ad l. Rhod. de iactu. c. in apibus. 12. q. 1. Belluga in spec. Princ. rubr. 52. tit. de effectibus Imper. §. dicamus. num. 11. ergò in inferioribus in quibus non elucet tanta dignitas dicendum, quod valeant partes citationi renunciare, quòd an procedat in citatione Principis, discutit idem Belluga in spec. Princ. in rubr. 11. de proposit. grau. §. restat. num. 4. & in alijs locis per nos paulò ante recensitis sub numer. 72. cum seq.

- 104 Reliquum est vt explanemus primum distinctionis caput, & sic num per partes in criminalibus possit citationi renunciari non tributa iudici facultate expediendi processum absque partium citatione; in quo quidem capite videretur dicendum, quod sic, nedum per rationes in precedenti distinctionis capite adductis, verum quoque ex eo, quia videmus idem in iuramento, cui quidem renunciari potest. c. tui. extra. de testib. not. in l. 1. vbi glo. ff. de ferijs, & sic affirmatiuè videtur innuere Paris de Puteo in tract. de sindic. in vers. ista clausula fol. 93. à terg. in paruis. motus, quod in criminalibus procedatur ad instar ciuilijs, ad cuius similitudinis comprobationem plura effundit Nicellus in tract.

de concordia glosarum. num. 284. vers. 39. Et Vitalis de Clausulis sub tit. an sollemnitatibus iuris possit renunciari. nu. 12. Rom. in sing. 369. incip. fuit vnusex nobis, in vers. & ex hoc inferunt, vbi concludit, quod sententia non potest ferri pro actore non citato. l. furioso, & l. quæsitum. ff. de re iud. l. properandum. §. fin autem. C. de iud. & hoc confitetur nedum in ciuilibus, verum etiam in criminalibus, ad quod allegat tex. in l. quamuis indubitati. C. de adult. per Bald. expensum in l. ea, quæ. num. 6. C. quom. & quando iudex, & facit tex. in l. 2. C. de abol. de quo meminit Belluga. in spec. Princ. in rubr. 37. præcit. de execut. Reg. §. inhumanum. num. 3. in fine publicæ seueritatis ratione ductus, & per hæc videtur concludi posse in criminalibus citationi renunciari per partes posse.

Sed his non obstantibus contrarium de iure asseuerandum arbitramur ex sequentibus.

Et primo quia dum sumus in criminalibus consequens est, vt in ijs pertractetur de pœna corporali, ac actu irtractabili, nimirum si citatio requiratur, cum sit defensio, cui si diceretur partes posse renunciare, sequeretur, quod quilibet indefensus pœnam sponte pateretur, ac pœnæ subijceretur, quod non est dicendum, cum nemo sit dominus membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad l. Aquil. vbi Flor. pro cuius tex. intellectu videndus est Bart. in l. interdum. §. 1. ff. de furt. in l. 1. §. aded. ff. de iniur. Felin. in c. contingit el 1. de sent. excomm. Guido Papa in decis. 278. & Belluga in specul. Princ. vbi addentes in rubr. 11. præcitata. §. restat. num. 2. fol. mihi 36. à tergo. pro inde ne id sequatur dicendum est, quòd non valeant partes in criminalibus citationi renunciare.

Quod & 2. appellationis exemplo comprobabimus, in qua certi iuris est in casibus permissis reo apuellanti non esse denegandam appellationem, etiam si per tertium interposita esset. l. non tantum. ff. de appell. l. addictos. C. de Episc. aud. cum alijs per nos deductis supra in c. 8.

cap. 8 num. 27. ad eò, vt iudex denegans
 112 appellationem ultimo supplicio ferien-
 dus esset. l. à proconsulibus. C. de appell.
 id tamen in criminalibus, expressè tamè,
 sed tacitè patièdo labi tempus erit af-
 firmandum, quòd sic, per doct. Bald. in
 l. cum anterioribus. C. de tēpor. appell.
 cuius meminit Affl. in decis. 78. num. 3.
 & post eum Gramm. in decis. 13. num. 1.
 qui reassumpserunt hoc axima, quòd ta-
 citum pactum cursu temporis roboratū
 patièdo labi tempus appellandi plus
 operari, quam expressum, secus verò in
 ciuilibus, in quibus iudex non admittens
 appellationem puniretur triginta auri
 pondo. l. quoniam. C. de appell.
 113 Inde est, quòd interposita appella-
 tione in criminalibus si iudex vellet exequi
 posset de facto ei resisti, ac de facto exe-
 cutio impediri. Innoc. in c. si quando. de
 offic. deleg. & ratio, quia per appella-
 114 tionē est ablata iurisdicō iudici à quo,
 & sic quando vult exequi habebitur pro
 vt priuatus, mirum id eò non erit si ei
 iuste resistitur. arg. tex. in l. prohibitum.
 C. de iure fisci. lib. x. recenset Belluga in
 præmonita rubr. 37. §. inhumanum. nu. 4.
 115 Sed fingamus, quòd reus vellet renū-
 ciare appellationi per tertium interpo-
 sitæ num posset? & quidem non posse
 certum est, quia nemo est dominus mē-
 brorum suorum, quia tolleretur appel-
 latio innocentiz præsidium, & successi-
 uè defensio, & si aliter de facto seruetur,
 117 ergò pari modo in citatione, quæ est de
 iure naturali. d. l. defensionis facultas. C.
 de iure fisci. lib. 10. immò est de iure di-
 uino, vt ex Genesi cap. quarto, edocuit
 Bald. in l. cum fratrem. colum. fin. ver-
 fic. dubitari consuevit. C. de his quib-
 vt indig. Panor. in cap. 1. numer. 5. extra.
 de causa poss. & propr. & in c. cum olim.
 num. 5. de sent. excom. & quæ nil aliud
 est, quam ipsa defensio, quæ cum sit de
 iure naturali clem. pastoralis. de sent. &
 re iud. eidem non potest per partes re-
 nunciari. Bart. & alij in l. omnes populi
 in principi. ff. de iusticia, & iure.

Hoc ipsum tamen demonstratur quia
 citatio est de sollempnitate processus.

119 auth. offeratur. C. de litis contestatione,
 vbi notatur, cui non potest renunciari,
 cum nemo possit facere quin leges in
 actibus suis locum suum non obtineant.
 l. nemo potest. ff. de leg. 1. & ex his pos-
 sumus affirmare, nullo pacto in crimina-
 libus per partes citationi renunciari pos-
 se, cum tractetur de pēna corporis affli-
 ctiva infligenda, quòd secus est in ciui-
 libus.

Verum considerauimus hanc difficul-
 120 tatem sequenti consideratione difiniri
 posse, putantes de duplici citationis re-
 nunciatione posse disputari, nempe de
 ea citatione, quæ requiritur ad totum
 processum, & secundo de ea citatione,
 quæ ad ipsam sententiam exigitur.

Si querimus de ea citatione, quæ re-
 121 quiritur ad totum processum concludē-
 dum intrepidè non posse per partes re-
 nunciari ex rationibus desuper libatis,
 ne indefensus pereat, vt sententia audi-
 ta parte proferatur, ne pēnæ per obliquū
 subijciatur, & quia est de sollempnitate
 processus.

Quod si queramus de illa citatione,
 122 quæ ante sententiam exigitur, tunc di-
 camus, quòd si citatio ad processum præ-
 cessit, & ea iam facta pars fuit præsens
 vsque ad conclusionem poterit tunc ci-
 123 tationi renuntiari, & ratio, quia is per
 citationem præcedentem habuit cogni-
 tionem suæ inquisitionis inde videtur
 auditus, & habetur pro præsentē ad tex.
 in l. absentē. ff. de pēnis, & quando quis
 est præsens citatio non requiritur. l. etiā.
 §. 1. & l. in causa. §. causa cognita. ff. de
 minor. latè Capic. in eius 1. decisione.
 num. 36. is enim videtur consentire, &
 inconsentiente non requiritur citatio. l.
 herennius. ff. de vsur. Bald. in l. fin. §. fin.
 in principi. C. de vsur. rei iud. discutit Vi-
 uius in decis. 274. & propterea citationi
 poterit renunciari.

Si verò citatio ad processum non præ-
 124 cessit tunc defendimus eidem non posse
 renunciari cum ratio desuper enarrata
 in hoc casu minimè consideretur. sic ex
 Castr. doct. in l. 1. §. item cum ex edi-
 cto. num. 3. & 4. ff. quæ sent. sine appella-
 tione

Q 2 tione

tione resc. concludimus, ac tradita per glo. in d. l. quamuis indubitati. C. de adult. intelligenda esse suademus.

12 Viterius consideramus, quod dum præcessit citatio, & fuerunt datæ defensiones affirmandum est fuisse plenè cognitum, & sic cognitionaliter parte audita processum. ad tex. in l. fin. C. de legib. inde poterit ferri sententia parte adhuc non citata. l. ne causas. C. de appell. glo. in c. ad Apostolicæ. 35. q. 9. tradit Salic. in d. l. fin. latè Belluga in spec. Princip. in præmonito. §. dicamus. nu. 4. vers. item. rubr. 23. de effect. Imp. faciunt tradita per Nellum in tract. de bannitis. in 3. parte primj temp. num. 10. vers. sed quæro. fol. mihi 17. à terg. & in 2. parte 2. temporis. num. 5. cum seq. fol. 69. à ter. & in q. 48. num. 25. fol. mihi 95.

Hæc sunt quæ ad ornatum huius conclusionis afferre potuimus ex quibus eliciendum putamus, quando per partes citationi renunciari possit.

126 Demum, vt reuertamur vnde nostra cepit oratio; aduertendum vltius est, quod, quæ de contumace diximus suum rectè vindicabunt locum, quando contumax quis sit à iudice suo competenti, secus verò si à iudice penitus incompetenti, nam tunc sicut citatio iudicis penitus incompetenti nō arctat citatum. Imola in l. quidam consulebant. numer. 22. ff. de re iud. pari ratione dicendum, quod contumacia non contrahitur corā iudice penitus incompetenti, secus verò si iudex esset competens ipso iure, sed eius iurisdictio posset elidi per exceptionem, nam tunc citatio arctaret, & contumacia prorogationem iudicis induceret, ac processus teneret, nisi excipiatur, & opponatur de iudicis incompetentiæ. sic Innoc. in c. præterea. num. 4. extrâ. de dilat. Bald. in l. si qui ex consensu. num. 7. C. de Episc. audientia. & in l. 1. num. 2. C. de iurisd. omn. iud. Alex. in addit. ad Bart. in l. nō videtur. la 1. & in l. sea, & si susceperit. ff. de iudic. Imola in d. l. quidam consulebant. numer. 30. ff. de re iud.

130 Et horum ratio poterit illa esse, nam

cum basis iudicij sit iudicis competentia, vt inquit Bald. in rubr. C. si à non cōpet. iudic. meminit Rota Flor. in decis. 87. in fine, iudex enim est iudicij. Dux, & Imperator. glo. in l. si procuratorem absentem. ff. de procur. Affl. in constit. Regni. cultus iustitiz. num. 1. propterea iudicium redditur nullum ob iudicis incompetentiam.

132 Sed necessario hoc in loco pertractandum esse duximus, si tertius veniens in iudicio possit declinatoriam fori à partibus omissam allegare.

133 Et quidem non dubitandum, quin tertius de cuius interesse constat saltem apparenter, vt dicunt Canonistæ in cap. veniens. el. 2. extrâ. de testib. vbi Innoc. & Felin. sub num. 13. de quò latè per Viuium in decis. 291. debeat audiri. Alex. in consil. 168. incip. requisitus. versic. 3. vol. 2. Boss. in tit. an in crim. iudic. quis possit p alios interuenire. fol. mihi. 479. cum seq. & Couarr. in lib. 2. pract. quæstionum. q. 15. cum is, qui liti pro suo interesse adesse vult, dictus propriè tertius adherens secundum Oldradum in consil. 290. incip. satis eleganter, efficitur vnus spiritus cum reo litigante, secundum Felin. in rubr. de tregua, & pace. col. 3. in 6. declaratione, versic. & de adherentibus citatus per Francum in decis. 253. num. 3.

136 Hinc tertius in iudicio adherens pro suo interesse poterit appellare à sententia contra principalem lata infra tempus tamen legitimum decem dierum. Bald. singulariter in auth. Hodie. in fin. col. vers. quæro nunquid. C. de appell. quem retulit Præses de Franchis in præcitata decisione. nu. 4. dixit Alex. in addit. ad Bart. in l. si prolusorio. §. 1. vers. teste. ff. de appell. Guido Papa in decis. 13. Quin immò appellationem per principalem non prosequatam poterit tertius prosequi. l. ab executore. §. 1. ff. de appell. etiam principali transigente, vel quiescente. l. à sententia. ff. eodem tit. de appell. etiam si talis appellans confiteretur intentionem actoris, vel rei. c. cum super. de sent. & re iud. Bald. in auth.

runc

140 nunc si hanc. num. 7. C. de linig. poterit iudicem suspectum recusare secundum glo. notabilem in c. cum inter Abbatia, ubi Abb. & Burr. extra. de offic. & potest. iudic. deleg. dixit Francus in c. cum speciali. vers. 2. de appell. recenset Affl. in decis. 15. num. 3. & in decis. 235. in fi-

141 na, & in summa hic tertius poterit omnia alia facere, quæ principalis posset facere pro sua intentionis consequuntione virtute communicationis vt ex supra de d. si aliquid constat, & dilucidat Cass. in consuet. Burg. in rubr. 5. de red. vend. ad recatt. §. 3. fol. mihi 832. Quod autem diximus, nunc tertium infra legitima tempora posse appellare, ac appellatio-

142 nem prosequi, intelligamus procedere, nisi appellatio esset nulla. Bald. in dict. auth. hodie. nume. 6. quem sequitur Felia. in c. veniens. de appell. de quo latè per Oldradum in cõsil. 235. & ratio quia

143 quando appellatio est nulla hic tertius eam non poterit prosequi, ex quo non inuenit principium stabile, vbi figat pedes ad notata per Bald. in l. fin. C. ad Me. ced. idem Bald. in propria materia in d. auth. hodie. §. apostolor. nume. 9. nam non erit si ei denegatur talis appellatio-
nia prosequio, plura edocet D. meus dignissimus Regens de Ponte in eius cons. 6. num. 31. cum seq. & in consil. 7.

His libatis, & viso, quod tertius in iudicio poterit adesse pro resolutione quæ-
sitionis, num tertius possit allegare declinatoriam fori à partibus omissam, sic dis-
singuendum esse profitemur.

144 Quod aut exceptio est talis, quæ redderet iudicium nullum, sicut est declinatoria fori, & tunc tertius veniens poterit opponere, & allegare fori exceptionem à partibus omissam. arg. tex. in l. licet. C. de procurat. Aut verò esset exceptio, quæ non redderet iudicium nullum tunc hic tertius comparens ad prosequendum iudicium, cum debeat reassumere causam in eo statu, in quo eam reperit. c. 2. vt lite pend. in 6. c. se-
ries. extra. de test. Afflic. in d. decis. 235. ubi diffusè. Præses de Franchis in decis. 261. non poterit opponere talem exce-

ptionem. sic edocuit Imola in d. l. quidam consulebant. nume. 30. ff. de re iud. iuxta quam doct. interpretanda veniunt scri-
pta per Innoc. in cap. capitulum Sanctæ Crucis. extra. de rescr. & per hæc expeditam credimus presentem quæstionem.

146 Ex quibus diffiniri posset q. de quæ tractauimus supra in c. 10. de Barone, si possit petere remissionem suorum vassallorum vigore suæ iurisdictionis per priuilegia sibi concessa post sententiam; at in eo perpeditimus non posse adaptari hæc per nos scripta, ex quo quando petit declinari forum venit, vt principalis, & considerantur adnotata in d. c. & non vt tertius adharens in iudicio veniens, pro inde &c.

Verum tamè est eidem tributam esse facultatem petendi remissionem suorum vassallorum ad suam curiam Baronalem auth. qua in prouincia. C. vbi de crim. agi oportet. de cuius intellectu præter Doct. in d. tex. videndus est Belluga in Spec. Priac. in rubr. 11. de propositione grauiam. §. visum est, & §. ex quo prædiximus fol. 46. à terg. vbi per addentes plures afferuntur limitationes ad præcitatam tex. in d. auth. qua in prouincia & ad l. 1. eiusdem tit. videndos delegamus ad presentis materie enodationem, Couars. pract. q. c. 11. Foller. in sua pract. in vers. audiat excusatores. à numero 208. Boer. in decis. 29. & 230. Guid. Pappà in decis. 202. Capic. in decis. 9. Præses de Franchis in decis. 37. 66. & 88. Gram. in decis. 26. Thes. in decis. 90. & ante eos And. in c. 1. §. si autem omnibus. de pace ten.

S V M M A R I U M.

- 1 Hoc nomen bannum erat incognitum de iure ciuili.
- 2 Licet de iure nouissimo Regni fuerit cognitum.
- 3 Bannum est dictum à bannitione, & bannitio est dicta quasi iectio, siue eictio à bono publico.
- 4 Bannum idem est, quod dicera extra beneficia

- neſicia bannientis ponere.
- 5 Et ſuit inuentum ad inſtar excommunicationis, qua in foro Eccleſiaſtico eicitur quæ à communionem Eccleſia.
- 6 Et dicitur agrimonia quaſi à gramio Eccleſia ſeparatio.
- 7 Vaſſallus non eſt obligatus dominum excommunicatum, vel bannitum adiuuare, vel ei ſeruitium præſtare.
- 8 Immo donec in eodem ſtatu manet ſolutus eſt interim ſacramento fidelitatis.
- 9 Niſi fuerit ab Eccleſia, vel à Rege reſtitutus.
- 10 Nec tenetur vaſſallus dominum in inſidè guerram alicui inferiore adiuuare.
- 11 Sicut dominus per excommunicationem eſt ſeparatus à gramio Eccleſia, pari modo vaſſallus ſtante banno eſt ſolutus à ſacramento fidelitatis.
- 12 Bannitus nec poteſt, nec debet gaudere auxilio rei publicæ.
- 13 Nec officijs publicis, nec adiunari debet iudicis iuriſdictione.
- 14 Sicut excommunicatione priuat quem à confortio fidelium, ſicut fatidum cadauer, ita, & bannitio.
- 15 Qui deſcunt capite minuuntur.
- 16 Reſpublica non diuidit ſe.
- 17 Sententia banni publici ei uſeſt natura, quod faciat ius quod ad omnes.
- 18 Sicut ſententia excommunicationis, ſententia lata pro matrimonio, ſententia de portationis, ſententia colluſionis, & alia.
- 19 Banniti ſunt extra legis protectionem, & propterea iudicantur extra confortium publicum, nec debent gaudere officijs publicis. & num. 20.
- 21 Eiſq; interdita ſunt auxilia ciuilia.
- 22 Ea qua iuris ciuilis ſunt minimè habent, licet, qua iuris gentium ſunt retineant.
- 23 Greci vnde dicantur banniti.
- 24 Bannitus ammittit ciuitatem, & deſinit eſſe ciuis quod ad ſui odium, & incommodum.
- 25 An talis bannitus poſſit impune occidi.
- 26 Maleficum licet capere, ſed non occidere.
- 27 Non eſt ſingulis concedendum, quod per magistratum publice poſſit fieri.
- 28 Guglielmi de Cuneo opinio nō admittitur
- 29 Transfuga, & hoſtes ciuitatis poſſunt impune occidi.
- 30 Bannitus qui eſt iudici inobediens largo modo rebellis curia dici poteſt. & num. 31.
- 32 Bannitus non poteſt præſcribere.
- 33 Bannitus eſt à iure ciuili penitus alienus.
- 34 Bannitus habetur pro mortuo quod ad eius perſonam.
- 35 Bannitus habetur pro mortuo quod ad efficiam.
- 36 Bannitus num habeatur pro mortuo quod ad eius bona.
- 37 Bannitus dicitur fugitiuus.
- 38 Bannitus num retineat poſſeſſionem naturalem.
- 39 Poſſeſſio in genere ſumpta eſt de iure gentium, ſed poſſeſſionum diſt. eſt de iure ciuili.
- 40 Banniti noſtri temporis num equiparentur deportatis.
- 41 Bannum priuat quem vna ciuitate, ſed non alijs, depor. verò priuat omnibus ciuitatibus, & num. 42.
- 43 Bannum eſt quædam pana non importans deportationem, nec relegationem, ſed habet aliqua ſimilia cum deportatione, & relegatione, & num. 62.
- 44 Hereditas num ſit uſufructus, vel uſus, & num. 60.
- 45 Contractus emphyteoticus num ſit venditio, vel locatio? & num. 61.
- 46 Laudemium debetur pro re cenſuali perpetua, ſed non pro re conceſſa cum facultate redimendi.
- 47 Subneſtitur ratio concluſionis prædictæ per authorem.
- 48 Contractus quando eſt perpetuus proprius contractus emphyteoticus eſt, & traditur ratio num. 46.
- 49 Conceſſio facta cum facultate redimendi contractus eſt ſimilis emptioni, & venditioni.
- 40 Laudemium non debetur ex contractibus emptionis, & venditionis, & ſubiungitur ratio num. 51.
- 52 Præcedens concluſio ampliatur etiam ſi fieret mentio de contractibus emphyteoticis.
- 53 Non verba, ſed ſubſtantia contractus eſt inſti-

- inspicenda.*
- 54 Censuum duo sunt genera, perpetui, & non redimibiles; & cum facultate redimendi.
 - 55 Census redimibilis quando dicatur.
 - 56 Census redimibilis dicitur res concessa cum pacto de retrouendendo.
 - 57 Census perpetui semper diiudicatur perpetui licet ex pacto sint redimibiles.
 - 58 Expenditur ratio subtilis præ constituta conclusionis.
 - 59 Ex ratione inferitur ad Vlpiani responsum in l. sufficit. ff. de cond. indeb.
 - 63 Bannum est pena.
 - 64 Banna, aut procedunt ad homine, aut à l. sed ambo à iurisd. sententiarum.
 - 64 Banna num sint ad instar interlocutoriarum
 - 65 Banna sunt interlocutoria, quando expectatur alia sententia diffinitiva, & numero 66.
 - 67 Banna conferunt ad iurisdictionem exercendam.
 - 68 Iurisdicatio est productio bannorum.
 - 69 Banna dicuntur fructus iurisdictionis.
 - 70 Banni emanatio sufficit ad probationem exercitij iurisdictionis.
 - 71 Ampliatur conclusio etiam si probaretur banno non fuisse paritum, & de ratione.
 - 72 Ius prohibendi venationem num censetur acquisitum per prohibitionem factam à Barone, & licentiam per ipsum datam.
 - 73 Pena publicationis bonorum bannito in contumacia imposita num transeat ad heredem.

Et siue in contumacia
Banniti.

AMPLIATIO VIII.

CAPUT XIII.

Am verò hæc, quæ sequitur verba aperte demonstrant, intellectum per nos traditum præcedentibus verbis, quod intelligi debeant de contumacibus esse veritati consonum, ac huiusce nostri

Regalis indultus sensui maxime accommodandum, dum Rex noster inquit, & siue in contumacia banniti, sed quoniã de contumacia in præcedenti capite nõ nulla pertractauimus, quæ studio lecto ri minimè displicere posse speramus, pariter hoc in loco non nulla de banno, & bannitis pertingere decreuimus, vt ex ijs, quæ dicenda sunt indicetur quanta fuerit inuictissimi Regis nostri liberalitas, ac veri Principis munificentia erga suo imperio subiectos.

1 Itaque illud in primis notatu dignum aduertendum est, quod hoc nomen banni erat incognitum à lege ciuili, secundum Guglielmum de Suza in l. i. C. de hered. instit. sed tamen à legibus nouissimis inuentum, in quibus expressa mentio reperitur facta bannitorum, vt liquet in tex. in c. 1. de stat. & consuet. contra libert. Ecclesie, in illis verbis, banno mille marcharum præcipimus subiaccere, & ibi, banno imperiali subiaccant, iterum, & in illis verbis, item quæcunque ibi, ipso iure banno Imperiali subiaccant, ite, & paulò post, dum inquit, diffidamus atque bannimus, & demum, ibi, credentes præterea receptatores, defensores, & fautores hæreticorum bannimus. tex. per Bald. citatus in d. l. i. num. 1 i. C. de hered. instit.

3 Dicitur bannum à bannitione, dicta bannitio quasi iactio, siue eictio à bono publico, quia vt inquit Bald. in d. l. i. num. 4. vers. vnde dicendum, per bannitionem eicitur à bono publico, idest separatur, & eicitur.

4 Ex quibus Dynus ibidem dixit, quod est, ac dicere extra beneficia bannientis ponere.

5 Inuenta ad similitudinem excommunicationis, quæ sicut in foro Ecclesiastico eicit quem extra cõionem Ecclesie, inde dicitur excõicatio quasi extra cõionem Ecclesie. & adhuc dicta agrimonia. i. à grẽmio Ecclesie separatio. tex. est in l. placet. in fi. C. de Sacros. Eccles. & ad instar vassalli, qui quemadmodum non est obligatus dominum excommunicatum, vel à Rege bannitum adiunare, vel ei ser.

- 8 uicium prestare, immò donec in do. sta-
tu permanet solutus est interim. sacra-
mento fidelitatis.
- 9 Nisi ab Ecclesia, vel à Rege fuerit re-
stitutus, ita etiam nec tenetur dominum
10 iniuste alicui guerram facientem adiu-
uare, ut est tex. in cap. 1. hic finitur lex.
11 & ratio nam sicuti is per excommunica-
tionem est separatus à græmio Ecclesiæ
pari modo vassallus stante banno solu-
tus est. sacramento fidelitatis. c. nulla.
per quos fiat inuestitura, ergò mirum nõ
est, si per dictum tex. inferatur, quod
bannitio sit separatio à bono publico ad
instar excommunicationis, hanc Baldi
doctr. & Dyni in l. reos. C. de accusat.
recenset Nell. in tract. de bannitis in 1.
par. 2. temporis. num. 12. cum seq.
- 12 Quod autem diximus, quod sit sepa-
ratio à bono publico eò pertinet, ut is
bannitus non debeat, neque possit gau-
dere auxilio Reipublicæ, nec officijs pu-
blicis, nec adiuuari iudicis iurisdic-
13 tione, secundum Nicolaum de Mattarellis
tam in d. l. 1. C. de hæred. inst. ubi Bald.
sub num. 5. vers. ex prædictis eum refert.
quam in l. 1. C. de fideiuss.
- Cuius quidem rei illa ratio est, nam
14 sicut excommunicatio privat quem à
confortio, sicut fatidum cadauer, ut no-
tatur in §. minor. inst. de capit. diminut.
ita pari, ac maiori ratione dicendum
erit idem in bannitis, qui enim deficiunt
15 capite minuuntur, quorum numero ne-
dum eos ascribendos esse censuit Pau-
lus Iureconsultus, qui ab his, quorum
Imperio sunt de sciscunt, & in hostium se
numerum conferunt, verum & eos, quos
senatus hostes iudicauit, vel relegatos
vsque ad eò, ut Ciuitatem amittant, tex-
est in l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de
capitis diminutione.
- Ex quo tex. motus Bald. dixit in l. 2. num.
5. vers. sententia exilij. C. quibus res iud.
16 non noceat. quod Respublica non diui-
dit se, inde, quod sententia banni publi-
ci est illius naturæ, ut faciat ius quò ad
17 omnes, sicuti sententia excommunica-
tionis, sententia lata pro matrimonio,
18 sententia deportationis, collusionis, &
- alia de quibus per eundem Bald. in præ-
monito loco.
- 19 Hinc idem Bald. in tit. de pace const.
in vers. iniuriã. fol. mihi, 85. à tergo. edo-
cuit, hos bannitos esse extrã legis pro-
tectionem, l. 1. ubi Cynus annotat. C. de
natural. lib. allegatus per Foller. in sua
praxi crim. in vers. banniantur. num. 8.
fol. mihi 124.
- 20 Et propterea hi diiudicantur extrã
confortium publicum, nec debent gau-
21 dere officijs publicis, cum sint eidem
interdicta auxilia ciuilia, & quæ iuris ci-
22 uilis sunt non habeant, secus verò quæ
sunt iuris gentium, l. quidam. ff. de penjs.
quo in loco iure cõsultus tradit huiusce
conclusionis rationem inquiring, quod
23 sunt ἀπολιτες, Græcè, quod, ut Accurs. in
bi declarat, idem erit dicere Apolies,
ac extorres, seu exules, dicti ab A, quod
est sine, & polis, quod est ciuitas, & sic
absque ciuitate, uti idem Accurs. decla-
rando idem uerbum per iure cõsultum
adiectum in l. 1. §. ij. qu. ff. de leg. tertio
sic exponit:
- 24 Sed intelligas, quod bannitus amittit
ciuitatem, & desinit esse ciuis suæ ci-
uitatis, quò ad sui commodum, secus
verò quò ad sui odium, & incòmodum,
quo casu retinet ciuitatem, ut Foller. di-
xit in præcitato loco. num. 37. & aduer-
tit Nellus in d. 1. parte 2. temporis. q. 45.
- 25 Ex quibus idem Guglielmus de Suza
in præallegata l. prima inferebat, talem
bannitum impune offendi posse ex eo
ductus, quod ciuilia auxilia erant ei in-
terdicta, quod quidem iuris communi
dispositioni contrarium esse, asseueran-
dum est, nam sicuti verum est eidem in-
terdicta esse ciuilia auxilia, ita à verita-
te etiam abhorret affirmari eum amisis-
se, quæ sunt de iure naturali, quo iure cū
offensio sit sicuti defensio. l. ut vim. ff.
26 de iusticia, & iure, tamen, quia malefici
licet capere, sed non occidere. l. fin. C. de
males. & mathem. & quia non est singu-
27 lis concedendum, quod per magistratū
publicè possit fieri, ne occasio sit maio-
ris tumultus faciendi. l. non est singulis.
ff. de reg. iur. Ideò Guglielmi opinio nõ
erit

28 erit admittenda, nisi tamen per statutū aliter mandaretur, hoc enim in casu tales banniti possent impunè offendi tanquam transfugæ, & hostes ciuitatis. arg. tex. in d. l. amissione. §. 1. ff. de capit. diminutione. sicq; Bald. relato Bart. tradidit in d. l. 1. nu. 2. sibi met contrarius, cū aliud voluerit in d. l. vt vim. nu. 1. ff. de iust. & iure, de quo per Host. ceterosque Canonistas in cap. fin. extrā. de consuet.

Hos autem nedum transfugas, hostesque ciuitatis habendos esse existimamus, verum quoque Curie rebelles habendos esse, largo tamen modo voluit Foller. in d. praxi, & versic. banniantur. num. 25. in harendo Baldi doct. iud. l. 1. col. 7. vers. sequitur videre num. Nam quamuis propriè rebellis dici nequaquam possit, cum non possit verè dici hostis. Bart. in d. l. amissione. in principi. vers. ad uertendum est. ff. de capit. dimini. Corn. in consil. 55. incip. reperio in litera L volumine 2. Attamen quia is est iudici inobediens largo modo rebellis Curie dici posse putamus.

31 Hisce consequens est, vt annotemus, quòd bannitus non possit præscribere,

32 vt voluit Bald. in tit. de pace const. in versic. Imperialis. in principi. quia à iure

33 ciuili est penitus alienus. l. 1. §. si quilibet. ff. deleg. 3 & habetur p mortuo. l. 1 §. qui

34 habebat. ff. de bonorum poss. contra tabul. §. relegati. inst. quib. mod. ius parr. pot. solu. etenim quòd ad personam banniti inter mortuos erit connumerandus,

35 ex quo inter viuos non potest connumerari. d. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capit. dimi. l. hi qui. C. de apost. maximè

36 quòd ad efficaciam. l. si tutor rei publicæ. §. pen. ff. de tut. & rat. distrahen. sed non

37 quòd ad collectas, & onera, nam ex quo retinet bona non dicitur mortuus quòd

ad ea. l. ex pollicitatione. ff. de pollicit. l. si is qui rem. §. iulianus. ff. de iure iur. diciturque bannitus fugitiuus. c. 1. §. si quis

38 hominem. de pace ten. & l. Fulcinus. ff. ex quibus cau. in poss. eatur dixit Bald. in l. rogasti. §. si fugitiuus. ff. si cert. pet.

39 Nec poterit retinere possessionem naturalem, nam quamuis possessio in gene-

re sumpta sit de iure gentium, distinctio tamen dictarum possessionum est de iure ciuili. Bart. & ceteri in d. l. ff. de acq. possess. voluit decis. Perusc. in decis. 11. num. 13. cum seq. in qua latè pertractatur, num bannitus possit succedere, & de aliis quoque quæstionibus latè per Boss. in tit. banniti, quod admittant.

40 Hisce tamen subnectendum est quòd, & si banniti nostri temporis æquiparentur deportatis, vt dixit glo. communiter recepta in versic. retinent. tex in §. relegati. inst. quibus modis ius patriæ potest soluitur. Alex. Ias. & alij in d. l. 1. Corn. in præcitato consil. 55. litera R. vol 2 per Ludouic. recensiti in præcitata decis. 11. num. 7. differuere Capic. in decis. 153. num. 2. & post eum Præses de Franchis in decis. 116. à num. 5. cum seq. & in decis. 140. numer. 4. cum seq. & nos

41 differemus quoque infra in c. 43. tamen, cum per bannum quis priuetur vna Ciuitate, & non priuetur alijs, & per deportationem priuatur quis omnibus ciuitatibus, ideo erit vna cum Baldo in d. l. 1. num. 4 C. de hæred. instit. concludē-

42 dum, quòd sit quædam pœna non importans deportationem, nec relegationem, sed benè habebit aliqua similia cum de-

43 portatione. & relegatione sicut & hæreditas, quæ (vt inquit Baldus in loco nuper enunciato) non est vsus fructus, nec

44 vsus, sed est quodam ius habens per se aliqua similia cum vtroque. l. cum antiquitas. C. de vsufr. & sicut & 2. contractus emphiteoticus, qui non est venditio, nò

45 est locatio, sed conuenit in aliquibus cū vtroque. l. 1. vbi Doct. C. de iure emphit.

Ex qua Baldi ratione anfa mihi præ-

46 betur hoc in loco explicare, quare laudemium debeat pro re censuali perpetuo, & non pro re concessa cum facultate redimendi, sicuti edocuit Faber.

in l. fin. num. 10. C. com. deleg. & Cassan. in cons. vet. Burg. in rub. 11. des censu. §. 7. nu. 5. fol. mihi 1433 & in ead. rubr. §. 1. nu. 15. fol. mihi 1370.

47 Ex quibus cum nulla huius dicti reddatur ratio, propterea excogitauimus hic in medium eam asserre. dicentes, q

ideo

48 idèò debetur laudemium pro censu per-
petuo, quia quando contractus est per-
petuus tunc contractus is verè contra-
ctus emphiteoticus est, & quia per con-
cedentem retinetur directum dominiũ,
& vtile in concessionarium transfertur,
ob quod subest causa cognitionis, & re-
cognitionis eius in dominum directum,
vt tradidere Doct. in auth. qui rem. C. de
sacrof. Eccles. idèò debetur laudemium
pro censu perpetuo.

49 Sed quando concessio fit cum facul-
tate redimendi, & sic cum pacto de re-
trouendendo, vt vulgatis huius regni
nostri verbis vtamur, tunc quia talis cõ-
tractus similis est emptioni, & venditio-
ni, sicut emptio. cum ll. seq. ff. locati. Fa-
ber, in § adeò, & Aret. in §. fin. inst. locati.
Alex. in consil. 28. incip. ponderatis. vol.
4. quos citat Freccia in addit. ad Nap.
in consuet. de iure congrui. sub versic.
quid si est facta. fol. 325. faciunt tradita
per glosam Paris. in tit. 2. §. 57. nume. 21,
cum seq. mirum non est si non debetur
laudemium, causa enim cognitionis, &
recognitionis soluendi laudemium pro-
cedens à directi dominij retetione per
dominum, cessat in contractu emptio-
nis, & venditionis, cum in concessionari-
um transeant, & directum, & vtile do-
minium, propterea non debetur laude-
mium.

52 Qua quidem ratione stante consuli-
mus idem audacter affirmandum fore,
53 etiam si fieret mentio de contractu em-
phiteotico, cum non verba, sed substan-
tia contractus sit inspicienda. l. 1. vbi glo.
ff. de superfic. faciunt tradita per Bald.
in l. 2. de. vers. sed quid de eo, qui emit.
C. locati, & in l. licet. C. eodem tit. in l. si
eum. C. de rerum permut. in l. si cum an-
tea. C. de donat. ante nupt. in l. 1. C. de
ædil. action. per Afflic. in decis. 65. in
decis. 68. numero secundo. 72. in fine, &
80. numero 8. versic. sed in secundo ca-
su, vbi Ursillus sub num. 6. per Guid. Pa-
pam in decis. 92. vbi addentes, & plura
congerit Glosa Paris. in §. 23. numer. 65.
fol. mihi 356.

54 Et quoniam duo sunt censuum gene-

2. quidam sunt perpetui census, & re-
dimibiles, quidam verò cum facultate
redimendi, vt dixit Glosa Paris. in
§. 55. glosa 4. cum sequ. præter ceteros,
quem tunc redimibilem censuit in §. 23.
num. 86. fol. mihi 360. in princ. quando
res est inuito domino vendibilis pro
certo ad hoc æstimato precio, huncq;
nos dicimus pactum de retrouendendo.

56 Propterea illud annotandum cen-
seas, quòd quando census sunt perpe-
tui, quãuis ex pacto redimibiles sint, ta-
men semper perpetuos diiudicandos esse
57 probat tex. in l. sufficit. vbi Ias. ff. de cond.
indeb. voluit glosa proptè finem in c.
fin. extrã. de solut. iuris peritos. in princ.
ff. de excus. tut. c. si gratiosè. & c. fin. vbi
glo. in vers. per tuas. de rescr. in 6. Rui-
nus in consil. 82. col. 1. num. 3. vol. 2. Ti-
raq. in tract. de retr. proxim. §. 1. glo. 14.
num. 120. & in tract. de retr. conu. §. 2.
num. 39. & Glosa Paris. in præcitato tit.
2. §. 57. num. 21: Cuius ratio sit, quia suffi-
58 cit vi ipsa, & habitu perpetuum esse, li-
cèt habeat incertum resolutionis euen-
tum, sic ex glosa Paris. in loco proximè
citato colligitur.

59 Inde dubia exceptionis perpetuæ
causa pendet dubietate habet vim ex-
ceptionis perpetuæ, etenim pactum, qd
in tempus certum collatum est non ma-
gis inducit conditionem, quam si debi-
tor ex die soluisset, sufficit enim ad cau-
sam indebiti incertum esse, temporaria
sit, an perpetua exceptionis defensio.
sic Papinianus in d. l. sufficit. Prorsus au-
tem defensio iuris, quam causam incer-
tam habet conditionis instar obtinet.

Sed quia vterius progressi sumus, qd
60 materia exigebat, ob id reuertamur,
quòd nostra cæpit oratio, & dicamus, qd
sicut hæreditas non assimilatur usufru-
ctui, nec vsui, & contractus emphiteoti-
61 cus non æquiperatur, nec locationi, nec
venditioni, vt supra demonstrauimus, eo-
dem modo bannum non assimilabitur
62 deportationi, nec relegationi, sed quod
cum vtroq; in aliquibus conueniat, quã-
uis negari non possit quin pæna sit.

63 Quod quidem, aut procedit ab homi-
ne,

64 ne, aut a lege, sed ambo a iurisdictione.
 Bald. in d.l. 7. num. 6. diximus a iurisdictione, quia banna sunt ad instar sententiarum interlocutoriarum. l. 1. & 2. vbi Bald. C. comm. vel epist. l. 3. C. de modo malct. Bald. in l. 1. col. pen. C. de furt. & in l. pen. col. 10. C. de cond. inst. de quo latè per Boss. in tit. de bannitis. nume. 3. Bald. in l. item illa, & in authen. item. C. de Episc. & cler. in d.l. 1. col. 6. C. de hered. inst. Aret. in l. eius qui. §. is cui ff. de testam. Czpoll. in consil. 64. incip. primum dubium. col. 6. vers. præterea num. 17. Alex. in consil. 90. incip. verè omnis. col. 3. num. 6. vol. 1. Doct. in l. 2. C. qui test. fac. poss. Nellus in tract. de bannitis in prima parte 2. tempor. q. 3. quando tamen expectatur alia sententia diffinitiva post bannum, vt differit Boss. in d. rit. numero. 3. nam alias bannum censetur sententia diffinitiva secundum Bald. in c. 1. col. 2. hic finitur l. edocuit Freccia in tract. de præsentatione instr. par. 7. q. 2. num. 17. & 18. ideò dicimus, quòd conferunt ad iurisdictionem exercendam ex quo iurisdictione est eorù productiva, vt tradit Bald. in l. 1. col. 2. in fine. C. de fruct. & lit. expens. & propterea dicuntur fructus iurisdictionis illius a quo emanantur. l. fin. vbi Doct. ff. solut. matrim.
 70 Ad cuius iurisdictionis exercitij probationem sufficit emanatio banni. Capic. post Bald. in eius Margarita in vers. poss. sso. in decis. 27. nume. 30. etiam si probaretur eidem non fuisse paritum, cum sufficiat probatio quasi possessionis iurisdictionis, vt per præcitatos attestatos de iure fundatur, adèd vt per exactionem pænz incurst ob prohibitionè præcedentem a Barone factam, & licentiam per eundem datam videatur acquisitum ius prohibendi venationem Præles de Franchis in decis. 158. num. 3.
 73 Postremò illud recensebimus, quòd pæna bannito in contumacia imposta publicationis bonorum non transit ad ipsos hæredes lite tamen non contestata in publicis tamen iudiciis. l. ex iudiciorum. ff. de accus. Aret. in l. qui a latro-

nibus. §. 1. col. 5. ff. de testamentis. secus verò in priuatis delictis, de quo per Boss. non inconcinè in tit. de accusatione. nu. 34. cum seq. ex his ergò colligatur ratio huiusce noitæ octauæ Ampliationis.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ifferèntia recolligitur inter bannitos in contumacia, & inter condemnatos in contumacia.
- 2 Condemnatio requiritur, vt contumacia pariat effectum, quando tamen non cadit foriudicatio.
- 3 Quod de iure communi quomodo procedat admonetur Bossij auctoritas, & locus.
- 4 Foriudicatio quando cadit, non cadit condemnatio contumacia.
- 4 Foriudicatio quando habet locum.
- 6 Foriudicationis casus recensentur.
- 7 Foriudicatio num vendicet sibi locum pro perituro.
- 8 Indultus huius beneficium ampliatur vt dum in consumacibus bannitis, verum etiam in contumacibus condemnatis.

Aut condemnati.

AMPLIATIO IX.

C A P V T XIII.

Tatutum erat in præcedenti, Regem nostrum inuictissimū ad huc voluisse sub hoc generali indultu comprehendi in contumacia bannitos, nunc

sequitur dicens condemnatos in contumacia contineri sub eadem indultus dispositione.

1 Ex quibus quidem verbis colligitur diuersitas inter bannitos in contumacia, & inter condemnatos in contumacia, nam præter contumaciam contractam, & bannum emanatum contra contumaces ad finem, vt contumacia suum ope-

R a retur

1. tatur effectum, necessum est, ut sequatur
 2. condemnatio, in delictis tñ in quibus nō
 3. cadit foriudicatio, ut ex Folle. in sua pra
 4. xi. in vers. bñantur, & in ver. foriudicē
 5. tur deducimus, quod quo nam pacto de
 6. iure cōi procedat vidēdus est Bossius in
 7. tit. de requi. reis. in delictis verò in quib,
 8. cadit foriudicatio vigore constitutionis
 9. Regni, pñam eorum, & vigore C. Re
 10. gni incip. siue quis fuerit forbannitus, nō
 11. cadit condemnatio, sed foriudicatio,
 12. quæ tunc habet locum, quando quis ag
 13. gusatur pro crimine capitali, pro quo ve
 14. nit imponenda pēna mortis naturalis,
 15. vel abscissionis membri, vel carceris per
 16. petui. foriudicationis casus recenset Ca
 17. raiita in Ritu M. C. 270. num. 1. ab his
 18. excipimus crimen periurij, in quo quā
 19. vis veniat imponenda pēna abscissionis
 20. membri, ut est constit. Regni incip. eos,
 21. qui scienter, tamen cessat foriudicatio,
 22. sicuti dicitur Ricus M. C. incip. item ser
 23. uat ipsa Curia, quod pro periurio, de
 24. quo per Francum in decif. 271. num. 2.
 25. cum seq. descendit propterea ex dedu
 26. ctis ampliatio ad hunc nostrum Rinci
 27. pis indultum, ut vendicet sibi locum ne
 28. dum in contumacibus, & in contumaciā
 29. bannitis, verum quoque etiam in con
 30. tumacia condemnatis, de quibus hactē
 31. nus cum hac præfata pars intelligi de
 32. beat, ut iacet.

S V M M A R I V M.

1. **E**licitur in hac parte decima indultus
 2. huius ampliatio.
2. Tempus condemnationis in sententia ad
 3. iectum à reo servari debet continuè, &
 4. non interpellatè.
3. In dubio omne tempus positum à lege est
 4. continuum, & non interpellatum.
4. Libertatis favore tempus non requiritur,
 5. quod sit continuum.
5. Reus non servans tempus condemnatio
 6. nis patietur duplicationem temporis ex
 7. illi, quod superest.
6. Relegatus per decennium in perpetuum
 7. relegabitur, Relegatus in perpetuum,
 8. pēna mortis punietur.

7. Condemnatio Regis, nisi Pro Regis arbi
 8. trario collata quanto tempore durat.
8. Condemnatio vel à Iudice, vel à Princi
 9. pe.
9. Condemnatus à Iudice absque temporis
 10. præfinitione intelligitur condemnatus
 11. per decennium.
10. Condemnatus in exilium simpliciter in
 11. telligitur in perpetuum exulatus.
11. Civitas damnata ad murorum destructio
 12. nem debet perpetuò manere sine muris.
12. Iudex positus ad beneplacitum in dubio
 13. censetur perpetuus.
13. Intellectus ad tex. in l. cum servus. C. de
 14. penis num procedat ex certa scientia.
14. Intellectus ad tex. in l. sine præfinitione. ff.
 15. de penis,
15. Intellectus recitatus ad præsitatum tex.
 16. in l. cum servus respicitur per auctorem.
16. Pro resolutione difficultatis tres esse con
 17. stituendos casus censuit auctor. & nu
 18. mero 17.
18. Dum sumus in claris non egemus conie
 19. cturis.
19. Pēna tempore determinata contra sen
 20. tentia fidem non est ulterius porrigen
 21. da.
20. In sententia quando fit mentio de tempo
 22. re sine tamen præfinitione condemnatio
 23. intelligitur in decennium.
21. Condemnatio intelligitur in perpetuum si
 22. in sententia nulla fit mentio de tempore.
22. Hic ultimus casus improbat per aucto
 23. rem pluribus rationibus.
23. In penis mitior pēna est instigenda.
24. Iudices debent esse promptiores ad absol
 25. vendum, quàm ad condemnandum.
25. Odia sunt restringenda.
26. Odiosum est reos perpetuis subiaccere
 27. penis.
27. Favor est extendendus.
28. Condemnatio semper intelligenda erit fa
 29. cta per decennium, siue in sententia sit
 30. facta mentio de tempore, siue sine præ
 31. finitione.
29. Disolvitur per auctorem tex. in d. l. cum
 30. servus. C. de penis.
30. Lex nova derogat antiquioribus.
31. Lex nova erit interpretanda secundam
 32. leges veteres.

- 32 Lex vni interpretata per aliam.
- 33 Verbum in perpetuum positum in d.l. cum servus declarandum per decennium.
- 34 Perpetuum dicitur sine temporis praescriptione.
- 35 Perpetuum declaratur. i. semper.
- 36 Privilegium concessum alicui per dictionem perpetuum, transit ad successores in infinitum.
- 37 Dictione perpetuum facit privilegium personale perpetuum.
- 38 De quidditate dictionis perpetuum remissum.
- 39 Dictione perpetuum recipit interpretationem ex subiecta materia.
- 40 Dictione, perpetuum, aliquando sumitur pro centum annis.
- 41 Legatum annum relictum Ecclesiae perpetuum solvendum extinguitur post centum annos.
- 42 Legatum ususfructus Ecclesiae, vel civitati relictum expirat cursu centum annorum.
- 43 Non est par ratio legati annui, & ususfructus relictus Ecclesiae, vel civitati.
- 44 Improbatur Alex. sententia in consil. 60, vol. 1.
- 45 Legatum ususfructus relictum civitati, vel Ecclesiae in perpetuum finitur spacio centum annorum, ne proprietatis sit inutilis.
- 46 Ususfructus est servitus personalis, seu mixta, & debetur a persona.
- 47 Ususfructus relictus Ecclesiae, vel civitati censetur relictus tunc incolis.
- 48 Incola non praesumuntur vivere ultra metam centum annorum.
- 49 Legatum ususfructus relictum Ecclesiae, vel civitati censetur relictum etiam finitimo incolis.
- 50 Eadem civitas censetur per personarum substitutionem.
- 51 Legatum factum alicui, eiusque heredibus intelligitur de primis heredibus.
- 52 Legatum annuum non finitur spacio centum annorum.
- 53 Testatoris voluntas primum obtinet locum in testamentis condendis.
- 54 Legatum perpetuum a testatore relictum non debet rescindi in temporale.
- 55 Actus non debet operari praeter voluntatem testatoris.
- 56 Dictione perpetuum quandoque interpretatur, donec quis vivit.
- 57 Aliquando perpetuum declaratur usque ad 30. vel 40. annos.
- 58 Demum pro decennio.
- 59 Dictione diu aliquando ponitur pro anno.
- 60 Diu aliquando pro biennio.
- 61 Dictione diu ponitur quandoque pro quinquennio.
- 62 Dictione diu aliquando ponitur pro decennio.
- 63 Subiecta materia tradat interpretationem dictioni diu.
- 64 Libertatis favore dictione diu declaratur pro decennio.
- 65 Libertas est inextimabilis.
- 66 Dictione perpetuum declaranda erit pro decennio in casu l. servus. C. de panis.
- 67 Aequitas non nuda, & imaginaria, sed rationi coniuncta.
- 68 Aequitas non propriae capitis, sed l. aequitatem continens.
- 69 Aequitas non ex naturalibus, vel iuris gentium praecipis, sed civilibus munita.
- 70 Aequitas in legali iustitia posita recensetur.
- 71 Poena ad beneplacitum, arbitrium, & voluntatem superioris quanto tempore durat, & expirat, & mortuo superiore, vel finito officio, quando censetur renovata.
- 72 Q. praedicta figuratur in persona Regis, vel ProRegis, & in officiali inferiori.
- 73 Voluntas quando requiritur ad perseverantiam alicuius actus finitur morte.
- 74 Arbitrium non habet perseverantiam.
- 75 Fideiussor indicatum solui non tenetur sed vere indicatum in appellatione.
- 76 Vendita ancilla sub ea l. quod emptor ma numerat quando velit, dicitur velle per mortem.
- 77 Declaratio animi est personalissima, nec transit ad heredes.
- 78 Donatio ratione in gratitudine non renovatur ab herede donantis.
- 79 Venditio collata in extimationem alicuius evanescit, si talis noluerit, vel non poterit.

- 80 Stipul. cū volucris, inutilis est si moriaris.
 81 Gratia non expirat per mortē cōcedentis.
 82 Privilegiū non expirat morte concedētis.
 83 Actus executivus, & accessorius commissus iudici delegato non extinguitur morte delegantis.
 84 Mandatum licet extinguatur morte, non tamen extinguitur executio accessoria illius actus.
 85 Delegante mortuo subdelegatus potest negotium definire.
 86 Præcarium non reuocatur morte concedentis.
 87 Pænā exiliū morte Regis non extinguuntur nunciatur.
 88 Pro Rex huius Regni idem potest quod Rex noster inuictissimus.
 89 Pro Rex, vel pro Rege Vicem Regis gerēs.
 90 Pro Rex omnia potest facere, quod ipse Rex.
 91 Pro Rex gaudet omnibus privilegijs, quibus gaudet Rex noster Inuictissimus.
 92 Pro Rex eadem iurisdictione potitur, quā Rex idem habet.
 93 Iurisdictione & potestas non inest in Pro rege iure proprio, sed alieno, sicut in ipso Rege.
 94 Iurisdictione in prorege est tanquam stola, vel trabea.
 95 Iurisdictione induitur pro Rex in ingressu, sed ea exiit per aduentum success.
 96 Pro Regis officium expirat per aduentū successoris.
 97 Iurisdictione Pro Regis non est perpetua, perennis, & incommutabilis, sicut in Rege.
 98 Pannam exiliū Pro Regis arbitrio collatam morte, vel finito officio extingui concludit auctor.
 99 Quid autem in casu mortis.
 100 Concessio facta ad beneplacitum Legati
 101 vel Vicarij est sub nomine dignitatis nūc expirat per mortem, vel per finē officij.
 102 Licentia alicui concessa celebrandi in domo sua nūc expirat mortuo Papa.
 103 Gratia donec reuocetur, & durante cā quare concedatur, est mansura.
 104 Licentia data Rectori per Episcopum de residendo expirat per mortem Episcopi.
 105 Licentia data Religioso standi extra monasterium vsq; ad beneplacitum Legati
 expirat legato reuocato.
 106 Casus mortis nūc equiparetur casui officij finiti.
 107 Finito officio nūc finiatur exilium in alicuius arbitrium collatum.
 108 Finito officio finitur voluntas.
 109 Causa arbitrij, & voluntatis, est in ipso officio, & iurisdictione.
 110 Nunciatio finitur alienata re.
 111 Dñum est, & qualitas nunciationis.
 112 Arbitrium alicui collatum vsi heredi cessat eo defuncto esse heres.
 113 Iudices à Præsede dati solēt ēt in tēpus successorū durare, & cogi pronūciare.
 114 Voluntas, & potestas requiruntur in quolibet actu.
 115 In casu mortis, vel officij finiti deficit saltim potestas.
 116 Mors omnia soluit.
 117 Voluntas non egreditur potestatem, nec potestas regulatur à voluntate.
 118 Quid in iudice remissio.
 119 Traditur distinctio per auctorem pro re solutione presentis questionis.
 120 Condemnatio cōcepta per verba personalia æternus durat, quāq; durat voluntas.
 121 Voluntas cessat, & expirat per mortem.
 122 Actus requirens personalitatem non potest per alij explicari, & de rōe. nu. 123.
 124 Cond. concepta per verbū meum, tuum, suū erit personalis, & de rōe. nu. 125.
 126 Reuocatio nūc requiratur dicta condemnationis, & de ratione num. 127.
 128 Condemnatio facta per iudicem, quod ad reuocauerit, nūc morte finiatur, an verò requiratur reuocatio.
 129 Reuocatio nūc censetur facta per mortem in contractibus.
 130 Quid in præcario.
 131 Reuocatio nūc requiratur in ultimis voluntatibus.
 132 In penalibus benignior pars erit amplectenda.
 133 Cyni distinctio in l. fin. in fine num. 8. C. de contrab. empt. ex mente Bart. per auctorem refellitur.
 134 Condemnatio potest fieri per verba concernentia dignitatem.
 135 Subnecitur subdist. per auctorem in casu præconstitudo.

- 136 *Condemnatio facta per verba concernentia dignitatem per iudicem, cui inest iurisdiclio iure proprio per mortem non finitur. & num 137.*
- 138 *Dignitas nunquam moritur.*
- 139 *Ex condemnatione huiusmodi facta voluntas non in priuatam personam, sed in publicam.*
- 140 *Iudicis successoris videtur collata.*
- 141 *Voluntas in dubio censetur reseruata ad Regem, vti Regem, & non vti Philip-pum.*
- 142 *Actus in dubio debet intelligi secundū qualitatem personæ proferentis.*
- 143 *Condemnatio concepta per verba propria, & non nomine dignitatis nū morte extinguatur.*
- 144 *Prinilegium ad Regis beneplacitum concessum non expirat morte concedentis.*
- 145 *Condemnationis reuocatio in futurum collata morte expirabit.*
- 146 *Condemnatio ad beneplacitum non executioni demandata euanescit declaratione non subsecuta.*
- 147 *Sed explicatio d. sententiæ num transeat ad successorem.*
- 148 *Sed quid re integra.*
- 149 *Condemnatio facta per Iudicem habentem iurisdictionem in officium num finiatur morte.*
- 150 *Concessio facta per Episcopum expirat per eius mortem.*
- 151 *Officium datum per Proregem num finitur eius officio finito.*
- 152 *Subdistinguitur per auctorem, num sententia sit concepta per verba concernentia dignitatem, vel personam.*
- 153 *Dignitas numquam expirat saltem per subrogationem.*
- 154 *Stante rationis identitate idem ius erit statuendum.*
- 155 *Condemnatio quando est secuta præuis causæ cognitione num expiret.*
- 156 *Condemnatio absq; causæ cognitione, & sententia interlocutoria num expirent.*
- 157 *Finito officio non expirat iurisdiclio si agitur de executione actus necessarij, vel accessorij.*
- 158 *Mandatum executoris num extingua-*

tur mortuo domino.

- 159 *Possessio capta vigore mandati Iudicis cuius officium expirauit num subsistat.*
- 160 *Refertur decisio S. C.*
- 161 *Colligitur ratio huius Ampliationis.*

Aut arbitrio nostro; vel Pro-
Regum nostrorum, aut ali-
ter certo tempore, aut per-
petuo relegati, aut in exiliū
missi fuerint, siuè etiam de-
portationis sententiā passi
fuerint.

AMPLIATIO X.

CAPVT XV.

X verbis in præsentī
huius indultus parte,
aut arbitrio nostro,
vel Proregum nostro-
rum, aut aliter certo
tempore, aut perpe-
tuò relegati, aut in

exiliū missi fuerint, siuè etiam de-
portationis sententiā passi fuerint, elici-
tur decima Ampliatio ad hunc nostrū
longè præcipuum indultum, quinimò ex
eisdem colliguntur omnes, & quæcun-
que condemnationis species in eo con-
tentæ exilij, relegationis, & deportatio-
nis nempe, aut certo tempore, aut per-
petuò, aut Regum arbitrio inferri con-
suetæ; propterea, aliqua per nos hoc in
loco discutienda proponuntur, quæ no-
tatu digna existimanda fore censemus.

Ac illud imprimis. quod quoduis cō-
demnationis tempus in reum collatæ
seruari debeat iuxta spatium in condē-
natione adiectum continuò, & non in-
terpellatè, sicuti censuit glo. notabilis in
rubr. ff. de diuer. & tempor. præscript.
argumentum sumens detex. in l. capite
quinto. ff. de adul. in l. relegati. ff. de pz-
nis. in l. si. §. quociens. ff. de publ. & vetig.
glo.

glo. in capit. 2. de tempor. ordin. in 6. & sic tempus debet esse continuum, & non interpellatum, ex quibus dixerunt Doct. inter quos præcipuè Ang. Dec. & Moderni in l. si idem cum eodem. ff. de iurisd. omn. iud. & Imola in clem. 1. col. 4. de in integr. restitutione, & Phil. Francus in d. c. 2. quod in dubio omne tempus positum à lege est continuum; & nõ interpellatum, tamen talis regula suum non vendicabit locum in causa libertatis.

Cuius quidem favore non requiritur, quod tempus sit continuum. l. Paulus. §. fin. ff. de liber. cau. quem casum vti singularem expendit Rom. in l. fin. §. quoties. col. 2. ff. de publ. & vectig. Ias. in d. l. si idem cū eodem. ff. de iurisd. omn. iud. & ad eiusdem limitationis comprobationem nos citamus tex. in l. cum hæres. §. si hæredi. ff. de statu lib. quod si contigerit illud tempus à condemnato non seruari duplicabitur tempus exilij, quod superest. l. aut damnus §. quisquis. ff. de pænis, vbi Bart. Doct. communiter in §. temporales. post glo. instit. de except. vnde sequitur, quod si quis per decennium fuerit relegatus exilium perpetuabitur, si vetò in perpetuum condemnatus exilium punietur pæna mortis. l. relegatorum. vers. planè. ff. de interd. & releg. l. relegati. ff. de pænis, & vtrobiq; communiter Doct.

Ex qua quidem theoricæ excerptus erit casus condemnationis in perpetuum, & sic relegationis in perpetuum, de quo adhuc in hoc nostro indultu fit mentio, dum ait, aut perpetuo relegati, aut in exilium missi fuerint. Verumtamen cum in eo quoq; agatur de condemnatione Regis, aut Pro Regis arbitrio collata, seu aliter, propterea huc pertinet pertractari, quoniam pacto sit interpretanda talis condemnatio, & quanto tempore sit duratura.

In qua quidem quæstione pertractanda vt distinctè procedamus considerandum est, duplici modo fieri condemnationes, vel à Iudice, vel ab ipso Principe, & quantum pertinet ad primum dicendum est, quod si Iudex absque tem-

poris præfinitione quem condemnat, tunc talis condemnatio intelligenda erit per decennium per tex. qui tergiuersari nequaquam potest. in l. si ne præfinito. ff. de pænis. vbi Barto. ceterique scribentes, de quo meminit Bald. in c. ex literis. col. pen. & ibi Felin. nu. 6. Dec. num. 10. extra. de constitut. idem Bald. in l. 1. circa medium. C. de postul. Ias. in l. 5. §. 1. num. 38. ff. de re iud. & in §. curare. num. 36. instit. de act. & Platea in l. nemo. num. 6. & 8. C. de exact. tribut. lib. x.

Cui tamen conclusioni aduersari videtur tex. in l. cum seruus. C. de pænis, vbi quis condemnatus in exilium simpliciter nulla temporis facta mentione intelligitur in perpetuum exulatus, & ita Petrus, Cynus, Bart. Alber. Bald. Ang. Szlic. ceterique Doct. communi omnium consensu inibi scripsere, ex quo tex. desumpsit Bald. argumentum, quod ciuitas damnata ad murorum destructionem debet perpetuo manere sine muris. quibus suffragatur regula, quod Iudex positus ad beneplacitum in dubio censetur perpetuus. l. iuris peritos, vbi Bart. ff. de excus. tut. l. sufficit. ff. de cond. indeb. Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. col. 3. & q. 3. ff. de noui oper. nunc. quare pro horum textuum conciliatione plura Doct. tradidere, nempe primo, quod in d. l. cū seruus condemnatio intelligitur in perpetuum facta ex certa scientia, sed in l. sine præfinito non erat facta condemnatio ex certa scientia, propterea restringitur condemnatio ad decennium; Quæ primus intellectus nobis minimè satisfacit ex eo, nam quis eis reuelauit Imperatorem in d. l. seruus ex certa statuisse scientia, & in l. sine præfinito secus? Quæ obrem ex communi doct. resolutione sic concludamus ex mente Bart. in d. l. sine præfinito, & Bald. in d. l. seruus. tres constituendo casus.

Primo quando in condemnatione fit mentio de tempore cum certi tamen temporis præfinitione, & tunc cum simus inclaris in quibus non egemus coniecturis. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbor. oblig. l. ille aut ille. ff. deleg. 3. pæna tempore

19 pore determinata contra sententiæ fidē
 non est ulterius porrigenda. l. Impera-
 20 tor. ff. de postul. l. omnes. C. de pœnis.
 Quandoq; in sententia ht mentio de tē-
 pore, sed sine eius præfinitione, & tunc
 intelligitur in decennium, & procedat
 21 tex. in d. l. sine præfinito. Aliquando, &
 tertio in ipsa condemnatione nulla fit
 mentio de tempore, & tunc procedit
 tex. in d. l. cum seruus. hæc est communis
 doct. resolutio, à qua nos in hoc postre-
 22 mo casu, & nouiter facillè recedimus
 substinentes siue facta fit mentio tempo-
 ris in condemnatione sine præfinitione
 siue simpliciter intelligenda fit semper
 in decennium facta, & non perpetuo.
 23 Idque probatur ex eo, nam sumus in
 pœna infligenda, in qua mitior pœna ve-
 nit imponenda. l. sancimus. C. de pœnis
 sicq; in dubio per Iudices interpretatio
 24 est facienda, ij enim promptiores de-
 bent esse ad absoluendum, quam ad
 25 condemnandum. l. Arrianus C. de act.
 & obligat. ideo vt odia restringantur,
 26 cum respectu reorum odiosum quip-
 pe fit pœnis perpetuis subiaceret. cap.
 27 odia de regulis iursi. in sexto. l. qui-
 dam. ff. de lib. & posth. & vt fauor exten-
 28 datur, dicendum est, quòd semper con-
 demnatio intelligatur facta per decen-
 nium, siue in ea sit facta mentio tempo-
 ris, siue sit sine præfinitione facta men-
 tio, per tex. in d. l. sine præfinito. ff. de pœ-
 29 nis. Nec obstat tex. in d. l. seruus, nam
 hic tex. recipit interpretationem ex tex.
 30 in d. l. sine præfinitione, etenim quamuis
 sit l. noua derogans antiquioribus ad tex.
 in l. leges la. 2. ff. de legibus, & l. sed &
 31 postiores. ff. eodem tit. & ad tex. in l.
 pacta nouissima. C. de pactis, tamen ad
 huc verum est leges nouas interpretan-
 32 das secundum veteres. l. non est nouum.
 ff. de leg. §. 1. in authen. vt nati post matr.
 cum vna lex interpretetur per aliam. l.
 sed vtrum. vbi Ang. ff. de petit. hæred.
 33 Et ex his ducti cētemus, quod dū tex.
 in d. l. seruus, inquit, in perpetuum, de-
 clarari debeat per decennium, iuxta
 tex. in d. l. sine præfinitione ad euitandā
 contrarietatem, ad quam subterfugien-

dam possumus sic concludere, nam quā-
 34 nis perpetuum dicatur sine temporis
 præfinitione. l. falso. C. de diuer. rescr. l.
 purè. §. fin. ff. de doli mali, metu suè exc.
 c. 2. vbi glo. de hæret. in 6. vbi Archid. cū
 mille concord. & dictio perpetuo decla-
 35 retur. s. semper, ob quod consuluit Paris.
 in consil. 88. num. 22. vol. 2. quod priuile-
 36 gium transit ad successores in infinitum,
 prout voluit etiam in consil. 73. num. 85.
 & 86. vol. 3.

37 Adeò quod priuilegium personale fa-
 ciat perpetuum. Alex. in consil. 31. num.
 38 2. vol. 1. de cuius dictionis materia, quid-
 ditate, & essentia latè per Bart. in l. præ-
 tor. §. hoc interdictum. ff. de noui operis.
 nunc. in l. iuris peritos. ff. de excus. tut.
 in l. cum qui debere columnas. ff. de ser-
 uit. vrb. præd. & in prima C. cōstitutione
 post glo. in vers. perpetui, & in l. 1. ff. pro
 socio. per Soccin in consil. 34. incip. ac-
 39 curatissimè & eleganter. col. 2. versic. vi-
 demus enim. vol. 3. & Bald. in consil. 275.
 incip. factum tale est, vol. 1. tamen ad
 huc certi iuris est, talem dictionem per-
 petuò recipere interpretationem secun-
 dum subiectam materiam, arg. tex. in l. si
 vno. ff. locati, itaque in specie dixit las.
 in l. 2. num. 1. & Ripa num. 2. ff. sol. matr.

40 Et huiusmodi conclusio vera reddi-
 tur per tradita ab Accursio in l. 1. ff. lo-
 cati, etenim aliquando dictio perpetuò
 sumitur pro ceterum annis. l. pen. vbi glo.
 ff. de ann. leg. differit Bart. in l. si vsus
 fructus. ff. de vsufr. leg. ex quibus Alex.
 dicebat se alias cōsuluisse, & obtinuisse
 41 legatum annuum Ecclesiæ relictum per-
 petuò persoluendum finiri, ac extingui
 post centum annos, in eius consil. 60. in-
 cip. omisso multiloquio. vol. 1. quem plu-
 res per Ripam loco paulò antecitato cu-
 mulati secuti fuerunt, sed per ipsum, &
 per las. ceterosque improbatu rationa-
 42 biliter, cum sectantes primænam opi-
 nionem in eo se fundent, quod legatum
 vsusfructus Ecclesiæ relictum, vel ciuita-
 ti expiret cursu centum annorum, per
 tex. in l. si vsusfructus municipibus, & l.
 an vsusfructus. ff. de vsufr. leg. ideo infer-
 runt idem dicendum in hoc annuo le-
 43

gato persoluendo, quæ quidem similitudo de iure admittetur, si eadem in utroque casu inesset ratio, at cum non similis, sed diuersa colligatur ratio ex tex. in l. in annalibus. C. de leg. & in l. antiquitas. C. de usufr. mirum non est, si nõ idem concludendum,

44 Quorumquidem tex. rationes per Ias. loco præmonito adductas, & latius per Ripam explicatas breuibus nobis liceat recensere, ne extra instituti nostri materiam exeamus, inquit enim Ias. quod
45 idè legatum vsusfructus relictum Ecclesie, vel ciuitati in perpetuum cursu centum annorum finiatur, ne proprietates esset inutilis. d. l. in annalibus. vbi Bal. Salic. Fulg. & Castr. ne id sequatur, idè dixerunt Doct. quod extinguatur metacentum annorum. subdit hisce Ripa, quod
46 vsusfructus est seruitus personalis, seu mixta, & debetur à personal. i. ff. de seruit. sed sic est, quod vsusfructus relictus
47 ciuitati, vel Ecclesie intelligitur relictus tunc incolis, & incolæ non præsumuntur
48 viuere, nisi spacio centum annorum. l. fin. C. de Sacrosan. Eccles. ergò non est dicendum, quod tale legatum transgredi debeat metam centum annorum.

Sed huic Ripæ arg. replicari possit, quod nõ est verum, quod legatum vsusfructus relictum ciuitati, vel Ecclesie intelligatur factum tunc incolis, ex quo etiam de futuris incolis debet interpretari, cum per
49 futuros incolas semper censeatur eadè ciuitas per personarum subrogationem
50 ad tex. in l. proponebatur, & l. mortuo. ff. de iudiciis, at talis Ripæ instantia corrumpit per rationem tex. in d. l. cum antiquitas, quæ cum sit fundata ne proprietates remaneat inutilis restrictionem operabitur, quod legatum perpetuum relictum
51 ciuitati extinguatur cursu centum annorum, sicuti in legato facto alicui, eiusque hæredibus, nam intelligetur de primis
52 hæredibus. d. l. cum antiquitas. Verum isthæc suum non vendicabunt locum in legato annuo. d. l. in annalibus, si quidem
53 si in testamētis condendis testatoris voluntas primum suum obtinet locum l. in conditionibus primum locum. ff. de con-

dit. & demonst. quo nam pacto legatum annuum per testatorem factum non debet esse perpetuum, dum de eius clara constat voluntate: l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. deleg. 3. quod si restringendam fore diceremus legatum perpetuum
54 resoluere in temporale, & actus operaretur præter testatoris voluntatem. l. non omnis. ff. si cert. pet. de qua dum liquet apertè eam sequendam esse necessesse est, quod si de dubia testatoris voluntate pertractaretur, tunc utique interpretanda foret, vt non redderetur proprietas inutilis.

Sed de his hæctenus, satis est, quod ex
56 præcedentibus constituta sit prima dictionis perpetuè significatio, quod sumatur pro cursu centum annorum. Aliquãdo sumitur donec quis viuit, vt consuluit
57 Dec. in consil. 521. Quandoq; vsque ad triginta, vel quadraginta annos, tototit. instit. de perpet. & tempor. præscript. Specul. in tit. de sent. §. 7. in fine. Quandoque tandem pro decennio. tex. est in
58 l. nam Imperator. ff. de legibus. vbi Accurs. declarans illum tex. dicit, in ambiguitatibus, quæ ex legibus proficiuntur consuetudinem, aut rerum perpetuè similiter iudicatarum auctoritatem vim legum obtinere, exponit illam dictionem
59 perpetuo. i. decennio. Latius id comprobatur idem Accurs. in glo. in vers. inueterata tex. in l. de quibus ff. de legibus. & in vers. decennio tex. in l. si cum fideicommissa libertas. §. Aristo. ff. qui. & à quibus, in quo loco declarando Accurs. dictionem diu in eod. tex. positam inquit,
60 diu aliquãdo poni pro anno. l. §. largius, ff. de carb. edic. quandoque pro biennio, l. cum domini horreorum. ff. locati, aliquando pro quinquennio. l. i. §. quod dictum. ff. de separat. quandoq; tamen pro
61 decennio, vt in præcitato tex. sic accipiendam sanxit iure consultus, & post eum
62 Accursius profiteretur adducens tex. in l. 3. §. si seruus ff. de acquiren. possess. idque ex eo, quia subiecta materia illius tex. ita suadebat.

Eadem ergo subiecta materia huius nostri indyltus demonstrabit optimam mitem,

- mitem, & rationabilem esse hanc nostrā
interpretationem. nam sicuti in d. rex.
- 64 dictio diu, declaratur pro decennio fa-
uore libertatis; idem in causa nostro affir-
65 mandum, cum tractetur de libertatis pri-
uatione, cuius nulla extimatio est. l. li-
66 bertas. ff. de reg. iur. quapropter sic in-
terpretanda erit dictio, perpetuo in tex.
l. seruus adiecta pro decennio; Quam
quidem intellegendam amplectendum co-
67 sulimus tanquam, & equitati consenta-
neum, & iustitia fultum, cum ex supra
discussis colligatur quedam equitas non
nuda, & imaginaria, sed rationi conuen-
68 ta, vt dixit Bald. in rubr. C. de const.
pec. non proprii capitis, sed legis equi-
tatem continens; ad tradita per eun-
69 dem Bald. in consil. 97. vol. 1. non ex na-
turalibus, vel iuris gentium preceptis,
sed ciuilibus munita, ex totius quidem
negotij subiecti consideratione defum-
70 pta, non denique in equitate dumtaxat,
sed etiam in legali iustitia posita, vt de-
cruit Glosa Paris. in simili materia in §.
47. num. 86, & quia equitas sic suadet, &
iustitia admonet sic de iure censendum
esse arbitramur.
- 71 Reliquum est, vt vltimam condemna-
tionis speciem aggrediamur, & sic quan-
do imponitur pna exilij ad beneplaci-
tum, arbitrium, & voluntatem superio-
ris, ex qua quidem specie resultat, talis
condemnatio facta quanto tempore du-
ret, & num expiret? & num censetur
renocata mortuo superiore; vel eius of-
ficio finito.
- 72 Pro cuius quidem faciliiori intelligen-
tia possumus q. hanc supponere in per-
sona Regis, vel Proregis, ne ab indultis
verbis discedamus, & in alio quoque of-
ficiali inferiori, vt inferius declarabi-
mus.
- Itaque si in Rege questio fingatur, vi-
deretur dicendum mortuo Rege reuo-
catum esse exilium; idq; ex sequentibus
medijs, &
- 73 Primo quando voluntas requiritur ad
perseuerantiā alicuius actus finitur mor-
te l. 4. ff. locati. vbi Paulus in specie Fulg.
& alij in cōiter. l. mandatum. C. mand.
- l. fin. ff. de solut. at condemnatio exilij
arbitrio Regis collata per mortem ces-
74 sat, & finitur, quia arbitrium non habet
perseuerantiam, ergo dicendum, quod
ob Regis mortem secutam cessat con-
demnatio exilij ad eius arbitrium re-
missa.
- 75 Secundo adducitur tex. in l. 3. ff. iud.
solui per quem decisam reperitur, quod
fideiussor promittens soluere quicquid
per certum Iudicem fuerit iudicatum
non tenetur soluere, quod per alium iu-
dicem iudicatum fuerit, etiam quod sit
Iudex appellationis, concordat tex. in l.
cum apud. ff. iud. solui. sic Preses de Fran-
chis in decis. 208. & per Thesaur. in de-
cis. 202. & nouissime p Carroc. post hęc
76 scripta visus in sua decis. 4. cui casui simi-
les decisos esse haberi posse dicimus ex
Bald. in l. per hanc. num. 17. vers. modo
quaro. C. de tempor. appell. ex Vrillo
ad Affl. in decis. 182. num. 5. cum seq. ex
Grato in consil. 102. & Franco in decis.
320. & 344. ergo pari modo dicendum
in condemnatione exilij Regis arbitrio
facta.
- 76 Tertio assertur tex. in l. fin. ff. qui sine
manum. ad libert. peruen. vbi vendita
ancilla sub expressa lege, quod emptor
manumittat, quando velit dicitur velle
per mortem, ergo sicut explicatur actus
per mortem eodem modo actus con-
demnationis per mortem Regis expli-
cari intelligendus est.
- 77 Quarto adducitur tex. in l. idem Pō-
ponius scribit si frumentum. ff. de rei ven-
dicatione, vbi declaratio animi est, aded
personalissima, vt nec transeat ad hęre-
des, sicuti notatur per glo. communiter
per Doct. inibi approbatam, ergo debet
per mortem Regis finiri.
- 78 Quinto sicuti reuocatio donationis
ob ingratitude non potest fieri per
hęredes, tex. iuncta glo. in l. fin. C. de re-
uoc. donat. vbi Tiraqu. sub verbo susce-
perit liberos. sub num. 212. & 215. ergo
eodem modo, & in casu nostro.
- 79 Sexto adducitur tex. in l. fin. C. de co-
traheñ. empt. vbi vend. collata in exti-
mationem alicuius pro nihilo erit, si talis
S 2 nolue-

potuerit, vel non potuerit prodictum defini-
 nire, de cuius tex. intellectu video Dec.
 in consil. 340. & Carroc. in casu. 40.

80 Septimo, & ultimo in medium afferimus
 tex. in l. centesimis. §. fin. ff. de verb.
 oblig. vbi stipulatio cum voluerit inutilis
 est, si moriaris, vbi Bart. Ang. Imola.
 Castr. Iaf. & alij vnamini consensu Cyn.
 Alb. Bald. Salic. & alij in d.l. fin. C. de con-
 trahen. empt.

Ex quibus videtur concludendum con-
 demnationem sub Regis arbitrio colla-
 tam ob eius mortem insecutam finiri.

Sed non desuere, qui contrariam se-
 stati sunt opinionem, dicentes, morte
 non extingui, nec reuocari, pro cuius cor-
 probatione expenditur in primis regula
 illa, quod gratia facta non expirat per
 mortem concedentis. Ioannes Andr. in
 c. ex tua. de filijs presbit. & in c. si super
 gratia. de offic. deleg. ergo eodem mo-
 do non expirabit. condemnatio exilij
 ad Regis arbitrium collata.

82 Secundo adducitur tex. in c. si gratio-
 se. de refer. in 6. vbi priuilegium non ex-
 pirat morte concedentis, ergo, & con-
 demnatio Regis arbitrio remissa non ex-
 pirabit.

83 Tertio affertur tex. de super citatus in
 c. si super gratia. de officio delegati, vbi
 quamuis actus commissus iudici delega-
 to regulariter cesset, & finiatur per mor-
 tem delegantis, tamen si ille actus est exe-
 cutiuus, & accessorius ad ipsam causam
 principalem non finitur, nec extingui-
 gatur morte delegantis, ergo sic in casu
 nostro affirmandum fore deducimus.

84 Quarto adducitur talis ratio, manda-
 tum morte mandantis extinguitur d. l.
 mandatum cum similibus supracitatis,
 tamen quando committitur, & manda-
 tur executio accessoria alicuius actus
 principalis non expirat, nec extinguitur
 morte. l. fundi venditor. §. fin. de acquir.
 possess. vbi Bart. Castr. & ceteri scriben-
 tes communiter, ergo.

Quinto adducitur tex. in c. si delega-
 tus. de officio deleg. in 6. vbi sub delega-
 tus potest negotium definire delegante
 rebus humanis exempto.

86 Sexto, & ultimo idcirco idem esse in
 precario, cuius concessio per mortem
 concedentis non reuocatur. l. i. in prin-
 cipio. tex. in l. constitutum. §. i. ff. de pra-
 cario, ex quibus videtur affirmandum,
 quod talis pena exilij non extinguitur
 per mortem Regis, & in hac opinione
 residet eruditissimus Gomef. in lib. 3. va-
 riarum resolutionum. c. 8. tit. de exilio,
 & relegatione. num. 4. ver. aliquando, &
 4. in fine.

Sed antequam ad huiusce questionis
 resolutionem deveniamus, videamus
 quomodo, num. qui nuper nos tradidimus
 adaptari possit in condemnatione ad
 Proregis arbitrium collata? & utique vi-
 deretur dicendum omnia in Rege enar-
 rata suam vindicare locum in Prorege,
 nam inficiari non potest quin Pro Rex
 huius Regni idem possit, quod, & ipse
 Rex noster invictissimus, vt dixit Andr.
 in c. Imperialem. col. 4. in fine. de prohib.
 feudi alienatione per Feder. Affl. in pra-
 jud. const. Regni. q. 25. & Freccia in lib.
 3. de subfeud. in 6. autoritate, quos al-
 legat Praesides Franchis in decis. 167.
 num. 3. & 12. Inde dicitur Pro Rex, &
 accuratius, Prorege Vicem Regis gerens,
 cuius quidem autoritate decoratus om-
 nia potest facere que, & ipse Rex, ad tra-
 dita per eundem Francum in decisione
 64. Hinc debet gaudere eisdem priuile-
 gijs, quibus gaudet Rex noster, in cuius
 locum substitutus est. c. fin. 93. dist. Bart.
 in l. filius. ff. delegat. cum alijs per Ro-
 manum adductis, & per eum addentes
 in singul. suo 387. incip. Bart. Propterea
 his consonum est, vt eadem iurisdic-
 tione potiat, quam Rex idem habet, vn-
 de fit, vt diximus, quod sicut in Rege
 condemnatio eius arbitrio collata mor-
 te expirat, eodem modo, & in Prorege
 asseuerandum.

Tamen cum eius potestas, & iurisdic-
 tio a Rege tributa non insit in Prorege
 iure proprio, sed nomine alieno, sicut in
 Principe inest, adducimus tradita per
 Cyn. in d. l. fin. nu. 8. C. de contrah. empt.
 & per Francum in decis. 370. num. 2. cum
 seq. nam in Prorege consideratur iuris-
 dictio

dictio tanquam stola, vel trabea, que induitur in ingressu Bald. in l. vnica. C. de sent. que pro eo quod int. & exiit per aduentum successoris. Bald. in l. meminisse. ff. de officio præs. aug. Francus in decis. 393. ergò, quia eius officium expirat per aduentum successoris, & quia in eo non consideratur iurisdictio perpetua, peremnis, & incommutabilis, sicut in persona Regis, ideò secus in Pro Rege dicendum affirmamus, & sic quod tam in casu mortis, quam in casu officij, ac gubernij finiti condemnationem exilij in Pro Regis arbitrium collatam finire, sustinendum putamus. Quòd si primum mortis casum prosequamur illum infrascriptis rationibus exornabimus.

Et primo per tex. in l. lucius la. 1. ff. de fideicommiss. libert. cum tñ inducendo iuxta Baldi theoreticam in d. c. si gratiose.

Secundo adduci potest, quod concessio facta ad beneplacitum Legati à latere, vel Vicarij etiam sub nomine dignitatis expirat per mortem, vel per finem officij, secundum Philippum in d. cap. si gratiose in 3. q. ergò eodem modo in condemnatione exilij facta ad arbitrium Iudicis iam mortui; & si contrarium teneat Calder. in tit. de rescriptis in cons. 3. Gemin. in cap. si gratiose. vbi Bald. Domin. & Francus, Ioannes Andr. in c. licet de accusat. & in cap. ad abolendam de hæret. in 6. Cardin. & Imola in c. literis. extra. de rescr. Federic. de Senis in consil. 251. incip. reuerende.

Tertio adducitur decis. Rotæ numer. 580. incip. Camerarius Papa, qua decisum reperitur, quod si Vicarius Ecclesiæ Aui-nionensis constitutus à Papa, & tenens Episcopatum ad manum suam quam diu suæ placuerit voluntati concesserit licentiam alicui celebrandi in domo sua mortuo Papa talis licentia non expirat, cum sit gratia, & sic est mansura donec reuocetur, & durante causa quare concedatur, vnde decidit morte concedentis reuocari per tex. in d. cap. super gratia. de offic. deleg.

Quarto sicut licentia rectori data per Episcopum de residendo expirat per

mortem Episcopi, vt notatur per Archid. in c. licet causam, vbi Ioannes Andr. de electione. eodem modo, & in casu nostro.

Et tandem allegamus Felini doctrinam in c. ex literis col. 8. de constit. vbi ait, de facto Ferrariæ vidisse, quod licentia data religioso, vt licite stare posset extra monasterium vsque ad beneplacitum legati expirauerit legato reuocato; de quo articulo latè, discutit Capic. in decis. 136. num. 5. & ex his roboratus remaneat casus mortis, quem dicamus procedere etiam in casu officij finiti.

Nam quamuis videatur dicendum, quòd finito officio exilium non finiatur per tex. in l. cum pater hæreditatem. ff. deleg. 2. in l. 1. ff. de postul. & in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebell. tamen contrarium est asseuerandum ex infra dicendis, & primo, quia finito officio finitur voluntas. l. fin. ff. de penis. iudicis enim arbitrium non poterat extendi ultra voluntatem, & sic donec voluero, existens in officio, quo finito cum finiatur voluntas consequens est, vt finiatur eius arbitrium, & successiue pena in eius arbitrium collata.

Secundo & melius, causa, quare referuauit sibi voluntatem, & arbitrium erat in ipso officio, eiusque iurisdictione, & sic voluntas in officium collata, sed finito officio finitur voluntas. Bart. in l. centesimis. §. fin. numer. 11. ff. de verborum oblig. ergo.

Tertio adducitur tex. in l. non solum. §. fin. ff. de noui oper. nunc. vbi nunc. cuius causa est dominium finitur alienata, & sic quia cessat illa qualitas dominij, ideò cessat nunciatio, & sic colligitur, quod finitur voluntas.

Quarto assertur tex. in d. l. Lucius. la. prima, cum ll. seq. vbi arbitrium alicui collatum, vt hæredi cessat eo desinente esse hæres.

Quinto facit tex. in l. venditor. §. Iudices. ff. de iudic. vbi iudices à Præsidente dati solent etiam in tempus successorum eius durare, & cogi pronunciare, easque sententias seruari in eundem sensum etiam

- etiam *Scenola* respondit. Ab hoc tex.
 113 eliciamus argumentum à contrario sensu, & dicamus si respondit *scenola*, iudices solere durare, & cogi pronunciare in tempus successorum, ergò in contrarium est regula, quod in aduentu successoris non durat eius iurisdicção, & sic finito officio finitur voluntas.
- 114 Sextò, & vltimò hac vtimur ratione, in quolibet actu requiritur voluntas, & potestas. l. multum interest. C. si quis alteri vel sibi, cum concordantibus, at in casu mortis, vel officij finiti deficit saltè potestas, cum mors omnia soluat. §. de inceptis. in auth. de nuptijs, & per officium finitum soluitur iudicis potestas, ergò quia voluntas non poterit egredi potestatem, nec potestas poterit regulari à voluntate ex defectu vtriusq; concludendum est tam ob mortem, quam ob officium finitum expirare penam exitij ad Proregis arbitrium collatam, sicuti in indice discussum videmus per *Præsidem* de Franchis in decis. 405.
- 119 Verum, vt vtriusq; quæstionis, tam in Rege, quam in Prorege, tam in casu mortis, quam officij finiti veridica habeatur resolutio, excogitauimus sic distinguere posse, quod aut condemnatio facta concipitur per verba personalia, & sic per verba personam concernentia, vt puta donec voluero, vel donec volam, & tunc dicendum, quòd eatenus durat condemnatio, quatenus durat voluntas, qua voluntate cessante cessabit, & condemnatio; at voluntas per mortem expirat, & cessat l. 4. ff. locati. l. mandatum C. mand. §. item adhuc. instit. eodem tit. mandati.
- 121 Ergò morte finitur condemnatio, & hoc pacto intelligendos esse præcitatos. tex. aduertimus, nec poterit per alium explicari, quia actus requirens personalitatem non potest per alium explicari, vt dixit glo. in clem. 1. de ætate, & qualitate, cum sit electa industria personæ. l. inter artifices ff. de solut. Sed illud etiã.
- 124 Notatu dignum censemus, quod si Iudex condemnaret aliquem adhibens verbum meum, suum, tuum, & sic meo arbitrio, tuæ voluntati, existimabitur vti condemnatione per verba personam concernentia, vt edocuit glo. in versic. suæ. tex. in d. c. si graciosè. de refer. in 6. vbi Ioannes de Lign. Francus col. 2. & Archid. tradidit diffusè, sed obscurè *Capic.* in præcitata decis. 136. nume. 2. cum sequ.
- 125 Iterum in hac materia non omittendum, quòd in ea non indigeamus reuocatione, sed dumtaxat, quod voluntas cesset per mortem, vt admonuit *Bart.* præceteris in d. l. centesimis. §. fin. num. 9. & ratio, quia lex per obitum subsequutum parit effectum reuocationis, idè dicunt opus esse eam coarctari, & propterea, si Iudex condemnauerit quem in exilium quòd ad reuocauerit tunc non sufficit primæquam voluntatem cessare per mortem, sed requiritur reuocatio, ac contraria, & noua voluntas, quæ cum per mortem non colligatur, per quam voluntatem cessare, & non reuocari dicimus, aliqui dixerunt, quod non sufficiat, moti à contractibus, eorumque natura, in quibus reuocatio non fit, nec censetur facta, vt est casus in d. c. si delegatus. de officio delegat. in 6. sicut in præcario l. 1. in princip. & l. quæsitum. §. 1. ff. de præcar. his tamen reiectis contrarium est dicendum, quòd immò non requiratur reuocatio, tum quia in vltimis voluntatibus non requiritur reuocatio. l. fideicommissa. §. quaquam. ff. de leg. 3. l. vxorem. §. pen. ff. de reb. dub. & dixit *Bart.* in d. l. centesimis. §. fin. num. 2. cum sequ. ergo eodem modo in casu nostro, cum etiam vt benigniorem partem sequamur in pænalis. ad tex. in l. si præses. & in l. interpretatione. ff. de pæn. hancque amplectamur opinionem non obstante *Cyni* distin. in l. fin. in fine. nume. 8. C. de contrah. empt. quæ sicuti *Bart.* tradit in d. l. centesimis. §. fin. num. 9. versic. *Cynus* refert, nullum iuris suo quidem iudicio saporem habet, idèd vna cum *Bartolo* eam refellimus.
- 132 Aut vero condemnatio cõfertur per verba concernentia dignitatem, puta quandiu S. P. placuerit, vel ad Regis beneplacito.

135 neplacitum, & tunc iterum subdistinguen-
 136 dum fore subtiliter arbitramur.

137 Quod autem sumus in iudice cui inest iurisdictione iure proprio, pura in Rege, S. P. qui sunt domini iurisdictionis ordinarij, Belluga in speculo Princip. rubr. 14. de amortiz. versic. nunc videamus. num. 36. aut verò in eo, qui habet iurisdictionem in officium, puta in Prorege, vel alio iudice inferiori. Primo casu per mortem non finitur, nec expirat condemnatio, ut edocuit Faber in §. item si ad hoc. col. 2. versic. quid de officiali Episcopi. instit. mand. Aret. in §. rectè. col. 2. versic. ex quibus instit. eodem tit. quos allegat Præses de Franchis in decis. 165. num. 6. Et ratio, quia cum dignitas nunquam moriatur consequens est, ut condemnatio nec morte finiatur. d. c. si graciosè. l. annua. §. 2. ff. de ann. leg.

139 Quod quidem duplici quoque fulcitur argumento. Quorum primum sit illud, quod dum sententia fuerit taliter concepta voluntas videtur collata non in priuatam personam, sed in publicam iudicis, qui secundum qualitatem delicti possit extendere, vel coarctare, unde ad iudicem successorem talis facultas debet pertransire arg. tex. in l. proponeretur, & l. mortuo. ff. de iudic. l. meminisse. iuncta glosæ opinione. ff. de officio procons. & leg. Secundo per talem reservationem censetur voluntas collata ad Regem uti Regem, & non uti Philip-
 142 pum, cum in dubio semper actus, vel dispositio debeat intelligi secundum qualitatem personæ proferentis, & non alias. l. plenum. §. quitij. iuncta glosa. ff. de usu & habitatione, secundum quæ intelligendi sunt tex. in l. quod Principi. ff. de leg. 2. in cap. quoniam Abbas. de officio deleg. & tradita per Gomes. in tit. de exilio. & relegatione. lib. 3. variarum resolutionum. numero 4. versic. aliquando, & 4.

143 Hæc autem conclusio sic constituta in scriptis recipere debet declarationes. Quarum prima sit, quod ea non procedat, si sententia fuisset concepta per verba personam concernentia, puta si

144 proprio nomine, secus si nomine dignitatis. Lappus in d. cap. si graciosè, ubi Archid. & alij. de quibus per Capicium in d. decis. 136. in quo loco discusso articulo testatur in causa Ducis Grauinæ cum Vniuersitate Altamuræ fuisse decisum priuilegium ad Regium beneplacitum concessum per mortem Regis non expirare, ex quo inferitur hunc casum rei iudicæ autoritate munitum liquere.

145 Secundo talis conclusio non procedet, si condemnatio fuerit de præsentibus, sed renocatio fuerit in futurum collata, puta si dictum fuerit, quoad, vel quousque voluero, vel volam, nam tunc cum voluntati suæ videtur esse remissum per mortem expirabit. sic Bart. in d. l. centesimis. §. fin. num. 9. versic. & prædicta vera. motus de tex. in l. in annos singulos. in principio. ff. de ann. leg.

146 Tertio huiusmodi regulam limitabitur suum minime vindicare locum, si iudex condemnaret ad suam voluntatem, vel beneplacitum, sed sententiam non mandaret executioni, tunc. n. Iudex non declaratur non intelligitur condemnatus, ex quo sententia est conditionalis, & sub conditione firmata. i. si voluero; propterea, quia talis voluntas non explicatur sententia non potest habere executionem; Quinimmo si aliquos talis sententiæ explicatio non transit ad successorem, ex quo est facultas personalis, cuius contrarium voluit Alex. in d. l. centesimis. §. fin. num. 10. quæ non admittentur si re integra mors iudicis successerit. idem Alex. in præcitato loco num. 11. in fine.

148 Reliquum est, ut secundum explicemus casum, quid in iudice habente iurisdictionem in officium; & quamuis in eo Capic. in præmonita decis. 136. à num. 5. usque ad finem indistinctè concludat finito officio, & rectoratu condemnacionem expirare, sicuti concessio facta per Episcopum expirat per eius mortem Afflic. in decis. 101. & Francus in d. decis. 165. num. e. septimo. hinc est quod officium datum per Proregem expirat eius officio finito, ut dixit Francus in præ-

- præcitata decisione.
- 152 Attamen ab infra scripta distinctione discedere nobis minime visum est, nempe quod aut sententia concepta fuit per verba concernentia dignitatem, aut verò per verba ad personam spectantia; si per verba concernentia dignitatem, & tunc, aut quærimus si expiret condemnatio ob mortem secutam, vel per officium finitum, & tunc in ambobus casibus dicendum, quod sententia, & condemnatio nunquam expirabit, nam quamvis
- 153 expiret officium ipso finito, dignitas tamen nunquam expirabit saltem per subrogationem iudicis successoris. d. l. proponebatur, & l. mortuo iudice. ff. de iud. & arg. omnium desuper deductorum in Rege, & Pro Rege, in quo sicut, & in alio iudice inferiori nullam perspicimus rationem diuersitatis, quare in sententia sub nomine dignitatis concepta aliud sit suadendum in Prorege, quam in Rege ideo stante rationis identitate idem
- 154 ius statuendum fore arbitramur. ad tex. in l. illud. ff. ad l. Aquil. l. à Titio. ff. de verborum oblig. latè Bertazzolus in consil. 22. & 23.

- Aut verò sententia est formata per verba personam concernentia, & tunc iterum subdistingendum erit, quod aut condemnatio secuta est præuia causæ cognitione, & tunc sententia finito officio, vel morte Iudicis subsecuta non expirat, sed eius perpetuus erit effectus, vt est tex. vbi glo. in c. fin. de officio deleg. & procedit tex. in l. 1. C. de postul.
- 156 Aut verò condénatur quis absque causæ cognitione, vel si esse in sententia in terlocutoria, & tunc sententia non extendatur ultra tempus officij. l. fin. ff. de penis, vbi Bart. ceterique scribes.
- 157 Hunc autem postremum casum restringamus, nisi tractaretur de executione alicuius actus necessarij, & accessorijs ad causam principalem, hoc enim in calu, quamvis finiatur officium, non tamen expirat eius iurisdictio. Bart. & alij communi calculo in l. fundi venditor. ff. de acq. possess. de qua per Gomes. in lib. 3. variarum retol. c. 8. in fine, de exilio, &

releg. in fine.

- 158 Ex qua theoricis infertur, quod mandatum executoris scientis dominum mortuum esse non extinguitur, si non sequatur hæredis prohibitio, si tamen adest, vt dixit idem Bartol. loco præcitato de quo per Capic. in decis. 121. num. 2.
- 159 Infertur secundo, quod si iudex commisit, vt quis mitteretur in possessionem & fuit quis introductus in possessionem post officium finitum, vel mortem ipsius iudicis mandantis ad huc teneat, & non expirat. d. c. si super gratia, de officio deleg. in 6. si tamen id causa cognita fuerit decretum, per quæ decisum fore in S. C. testatur Præses de Franchis in decis. 405 executionem factam virtute literarum executorialium per iudicem mortuum expeditarum subsistere, & ex his probatum credimus, quando condemnatio expiret per iudicis mortem, vel officium finitum & c. ex quibus facillè dignosci potest, num præmissi casus dubietatem in se continerent, nec ne, vt omnis ergò dubietas tolleretur decreuit inde Rex noster inuictissimus casus præmonitos sub hac regali indulgentia includi.

S V M M A R I V M.

- 1 Mandat Rex noster omnes, & quoscunque criminum reos laxari, atque liberari.
- 2 Satis est reus semel immensorum cruciatuum luisse supplicia.
- 3 Qualibet pena personalis est maior quamcunque pena pecuniaria.
- 4 Exordium pena personalis extenditur ad mulctam, & condemnationem pecuniariam.
- 5 Pecunia est vita hominis.
- 6 Nummus est fideiussor futuræ necessitatis.
- 7 Pecuniam habens habet omnem rem, quam vult habere.
- 8 Pecunia præstat suffragium.
- 9 Pecunia est fragilis, estque de rebus, quæ seruando seruari non possunt. & nu. 10.
- 11 Pecuniæ omnia obediunt.
- 12 Sicut sapientia ita protegit pecunia.
- 13 Pena pecuniarie sunt fructus iurisdicti.

14 Maxima

- 14 Maxima dignoscitur liberalitas, ac munificentia Regis nostris in hac presenti parte.
- 15 Ius multa indicenda ex l. 12. tabularum inductum est.
- 16 Refertur Cullij auctoritas circa multa materiam.
- 17 Multa nomen est verbum oscum.
- 18 Multa dicta à mulcendo.
- 19 Multare idem sonat, quod condemnare, & punire.
- 20 Multa, & pena num sint idem.
- 21 Multa tres sunt species.
- 22 Multa prima species est, quando lex certam imponit panam.
- 23 Multa 2. species est, quando statuitur, ut ultra non procedatur, diciturq; proprie multa.
- 24 Multa tunc 3. dicitur, quando nullo modo ponitur quantitas.
- 25 Multa num possit imponi ultra tres vi- ces, quod quomodo intelligatur numero 26.
- 27 Index in multarum impositione non debet habere largas habenas.
- 28 Lex dicens quem esse multandum non intelligetur ipso iure, sed per sententiam.
- 29 Multa num differat à pena.
- 30 Pena est nomen generale omnium delictorum.
- 31 Pena dicitur coercitio tam corporalis, quam pecuniaria.
- 32 Multa est pena specialis peccati.
- 33 Negligens iudicis preceptum multandus est.
- 34 Traditur regula, quando multa infligi dicatur, & quando non.
- 35 Prima differentia inter multam, & panam colligitur.
- 36 Multa animadversio est pecuniaria.
- 37 Pena vero non tantum pecuniaria, verum capitis, & existimationis.
- 38 Multa venit ex arbitrio multantis.
- 39 Pena vero descendit à lege.
- 40 Multa tunc proprie dicitur, ubi pena non est specialiter constituta.
- 41 Multa improprie dici potest, quando pena est specialiter constituta.
- 42 Pena in dubio est fisco applicanda.
- 43 Pena fisco applicanda pro delicto, licet pecuniaria non civilis, sed criminalis erit.
- 44 Pena pecuniaria ex delicto descendens habebitur ex causa lucrativa.
- 45 Magistratus, & Praesides provinciarum soli possunt multam indicere.
- 46 Pena potest à quocunque iudice irrogari.
- 47 Appellatio non admittitur à pena, à multa vero sic.
- 48 Tex. in l. si qua pena. ff. de verbor. & rerum significatione num loquatur de delictis privatis.
- 49 Appellatio num admittatur ab executione pena, & quid in executione multa, & num. 50.
- 50 Intellectus traditus per Accurs. in d. l. si qua pena resellitur.
- 51 Statuens quando aliquid vult exprimit.
- 52 Quod l. non distinguit, nec nos distinguere debemus.
- 53 A pena num appelletur statim lata sententia, & de ratione num. 55.
- 54 A multa licet appellare, & de ratione num. 56. cum seq.
- 55 A sententia arbitri potest appellari stante enormissima laesione.
- 56 Accursij scholium in d. l. si qua pena per auctorem reprobatum.
- 57 Pena iudicari debet individua ad instar sententiae.
- 58 Ab auctore traditur intellectus ad d. l. si qua pena, quod procedat iuris fictione.
- 59 Delinquens iuris fictione videtur semetipsum pena infligenda subycere, & numero 93.
- 60 Dicitio simulatq; idem significat, quod dicitio statim.
- 61 Dicitio simulatq; idem importat, quod dicitio postquam.
- 62 Fiscus tenetur prosequi delinquentes.
- 63 Ad fiscum pertinent confiscationes, pena & multa.
- 64 Fiscus num habeat hypothecam in bonis delinquentis.
- 65 Tex. in d. l. si qua pena procedit in penis statutis imponendis ipso iure.
- 66 Tex. in d. l. si qua pena duo copulatiue requirit.

T Tex.

- 71 *Tex. in l. non tantum. ff. de appellat. num cesses. quando pena delicti certa statuta est.*
- 72 *A pena licebit appellare, quando certa non est statuta.*
- 73 *Pena certa sunt singulorum peccatorum.*
- 74 *Iudicis arbitrio multa indictio remissa est.*
- 75 *Pena à lege certa constituta non remittitur iudicis arbitrio, quod declaratur in num. 76.*
- 77 *Pena, & multa quando proprie dici debet. & num. 78.*
- 79 *Pena ab eo tantum iudice inferitur, qui delicti cognitionem habet.*
- 80 *Multa ab eo irrogatur, cui ex l. vel Principum mandatis indultum est.*
- 81 *Ad iudicatio ipsa data est, qui imperium habens.*
- 82 *Ad iudicatio est mari, mixtisque Imperij.*
- 83 *Ordinarius potest penam indicere.*
- 84 *Delegatus num possit multare.*
- 85 *Magistratus municipales, defensores civitatum num possint multare.*
- 86 *Arbitri num possint multare.*
- 87 *Iudex num possit minuire, vel augere penas à lege constitutas, & limita num. 88.*
- 89 *Multa datur fisco.*
- 90 *Pena verò datur quandoq; actori.*
- 91 *Pena in dubio fisco est applicanda, quando Princeps statuit certo modo.*
- 92 *Lex quando non declarat, cui pena sit applicanda fisco venit applicanda.*
- 93 *Fiscus non potest agere ad penam per partes in contractu appositam.*
- 94 *Limita, nisi notarius fuerit stipulatus nomine fisci.*
- 95 *Pena cui sit applicanda fisco, an parti, remittitur.*
- 96 *Publicatio bonorum non Baroni, sed fisco est facienda.*
- 97 *Multa non irrogat infamiam, pena verò sic num. 98.*
- 99 *Multa aliquando sumitur pro pena.*
- 100 *Multa quandoque accipitur pro pena pecuniaria.*
- 101 *Multa sumitur pro pena conventionali.*
- 102 *Multa, & pena usus est promiscuus.*

103 *Indultus huius liberalissimum decretum statuitur.*

A quacunque pena non modo corporali, sed etiam multa, vel cond^o pecuniaria.

AMPLIATIO XI.

C A P V T XVI.

- 1 **D**ertractavit hucusque Rex noster invidiosissimus de penis corporis afflictivis, ut vidimus in præcedentibus, à quibus mandat nunc omnes, & quoscunque
- 2 criminum reos laxari, atque liberari; ei enim visum est satis esse tales immenso- rum cruciatuum semel luisse supplicia, ut Imperatoris verba adhibeamus in
- 3 tex. l. omnes. C. de penis appositae, nam cum quælibet pena personalis sit maior quacunque pena pecuniaria. l. quicunque C. de seru. fugit. l. i. §. fin. & l. inferuorum. §. i. ff. de penis. dixit Afflict. in tit. quæ sint regalia. versic. & penarum. num. 15.
- 4 Consequens erat, ut à penæ personalis exemptione exordium daret, illud quidem extendendo etiam quò ad multam, ac condemnationem pecuniariam, per-
- 5 inde quasi illud etiam considerauerit, quod pecunia est vita hominis. l. aduoca
- 6 ti. C. de aduoc. diuersi iudiciorum, quia nummus est fideiussor. futuræ necessita-
- 7 tis, secundum Aristotilem, ex quo qui habet pecuniam habet omnem rem, quæ
- 8 vult habere. Bald. in l. recepticia. num. 4. C. de const. pecun. præstatq; suffragium.
- 9 §. si quis autem. in auth. quomodo oportet. Episc. quamuis fragilis, & de his rebus, quæ seruando seruari non possunt ea existimerur, §. constituitur. Instur. de vsufr. l. 1. §. fuit quæsitum, vbi glo. ff. ad Trebell. Dec. in consil. 409. incip. viso, consil. numer. 15. l. lex, quæ tutores & l. nouis.

nouissimè. C. de admin. tut. dixit Bart. & post eum ceteri Doct. in l. si ex legati causa. ff. de verbo. oblig. Alex. in consil. 92. num. 2. cum seq. vol. 6. Bert. in consil. 100. num. 13. lib. 1. & in consil. 216. num. 2. lib. 3. Tiraq. de retr. consang. §. 1. glo. 7. num. 102. cum seq. Rota Auin. in decis. 144. num. 4. & ratio, quia est res mobilis facilis ad cōsumptionem. l. 1. §. quoniam pecuniæ, & l. hoc senatus consultum in princip. ff. de usufr. earum rerum, quæ usu consum. & in summa pecuniæ obediunt omnia, Eccl. io. & sicut sapientia sic protegit pecunia, Ecclesiast. 7. quare cum decreuerit per hunc generalem indultum criminosos pro delictis esse relaxandos multò maior ratio suadebat pene non corporalis, sed pecuniariz remissionem quoque impartendam fore, quas cū inter iurisdictionis fructus esse pro comperto habeatur, arg. tex. in l. defuncta. ff. de usufr. dixit Bald. in l. fin. C. de fruct. & lit. exp. & Affl. in d. vers. & penarum num. 38.

14 Et Rex noster remittat eis, inde dignoscitur maxima eius in subditos liberalitas, ac munificentia; ac quoniam statuit reos à quacunque pena non modo corporali, sed etiam multa, vel condemnatione pecuniaria omnes reos esse relaxandos, propterea ad præsentis materiæ intellectum annotabimus.

15 Quod hoc ius multæ dicendæ ex l. duodecim tabularum inductum est, uti relato Tullio in libro 3. de legibus testatur Alciatus in l. aliud est fraus. §. inter multam, numer. 11. de verbor. & rerum signific. cuius verba hoc in loco recensebimus, inquit enim Tullius, iusta imperia sumpto, isque ciues modestè, ac sine recusatione parento. Magistratus, nec obedientem, ut nouum ciuem multa, uinculis, uerberibusue coercento, hi par, maiorè potestas, populusque prohibessit, ad quos prouocatio esto, cū magistratus iudicassit, irrogassitue p populum multæ certatio esto. Hæc Tullius. Cuius quidem multæ nomen est oscum uerbum secundum Alciatum loco antecedito. num. 1. meminitq; in l. si qua pna.

in princip. infra alleganda: ff. eod. tit. de verborum, & rerum significatione. pnamque significat, dicta multa per antiphrasim à mulcendo, quasi quod multare sit condemnare, & puniri, quod Terentij, Plauti, Vergilij, Tranquilli, ac Cornelij Taciti autoritatibus comprobauit inibi Alciatus.

20 Hinc Antistius Labeo penam, & multam idem esse scripserat in d. l. si qua pna. inquit, si qua pna est multa, si qua multa est pna est, sed utrunque eorum falsum esse existimat breuibus demonstrans in d. l. si qua pna non paucam harum rerum dissimilitudinem, & diffusius in d. l. aliud est §. inter multam, de quo nos inferius differemus. Huius autem multæ tres esse species vnâ cum Accursio in versic. dicat. tex. in d. l. si qua pna. Constituamus, nempe primæ multæ species dicitur, quando lex certam ponit penam, quæ multa uocatur. l. præuicatoris. in fine. ff. de præuar. l. 2. C. de Episc. audientia. l. abstinendum. C. quorum app. non recip. l. properandū. §. fin autem utraque. C. de iudic. sed improprie multam uocari uoluit Accursio loco præcitato.

23 Secunda species multæ est, quando statuitur, ut ultra non procedatur, & tunc quia minus potest dicere quantum uult dicitur proprie multa. l. fin. C. de modo multæ. l. 2. C. de sport.

24 Quandoq; & tertio nullo modo ponitur quantitas, ut in l. si quis reum. ff. de cust. & exhib. reorum, & tunc propriissime multam dici testatur, idem Accursio in d. l. si qua pna, & sic intelligendum fore tex. præcitatum, & tex. in d. l. aliud est fraus. §. inter multam. ff. de verbor. & rerum signific. Hæc autem multa non potest imponi ultra tres uices. l. fin. C. de modo multæ. pro eodem tamen delicto, secus uerò pro diuersis, & contumacia circa idem, secus uerò circa diuersa. Bar. in l. numquam. num. 2. ff. de priu. delic. & Cynus in l. quicumque. C. de seruis fugit. Affl. in d. uers. & multarum. numer. 9. quæ sint Regal. & ratio est, nam si aliter seret, & multa ultra tres uices imponi

T 2 per

per iudicem posset, iudex haberet argas
 habenas in multarum impositione, &
 posset multum partem gravare, ob id
 ergo non datur iudici facultas multan-
 di vitra tex. Alber. in l. eos. C. de modo
 multandi. **28** Postremo illud est animadvertendū
 quod quando lex dicit, quod quis mul-
 ctetur non intelligitur ipso iure, sed per
 sententiam, arg. tex. in l. in criminali ubi
 Salic. sub. num. 5. ubi multatur, quod nō
 ipso iure. C. de iurid. omn. iud. **29**
 Reliquum est, ut quanammodo
 multa differat a pena? & videtur quod
 sic, ut inquit lex in d. c. 1. versic. & mul-
 ctatur, & pœnarum, quæ sint regal. & hic
 tex. nos ter, dum inquit, sed a multa, vel
 condemnatione pecuniaria, & quidem
 certi iuris esse, multam satis a modo
 distare a pena, Etenim pena est nomen
30 generale omnium delictorum, & coer-
31 ctio tam corporalis, quam pecuniaria,
 secundum glo. in versic. coactio præci-
32 catis tex. in d. s. inter multam; multa ve-
33 rō est specialis peccati, puta cum quis
 in ius vocatus iudicem negligit, nam tūc
 contumacie multa infligitur. l. 1. ff. in
 ius voc. l. 2. C. de Episc. audientia. l. 2. C.
 de sport. & in hac materia illud genera-
34 le delicti nomen intelligit. iuris consuli-
 tus, quod certa appellatione generali,
 & cōmuni plura crimina completi po-
 rest, ut furtum, homicidium, falsum, pe-
 culatus, in quibus cum certæ constitutæ
 sint pœnæ, multa propriè locum sibi non
 vendicat, quod si pluribus verbis specia-
 libus designantur, ita ut nominatum de-
 lictum dicatur, puta si in ius vocatus nō
 parer, cum temerè appellat, cum ius di-
 centem appellat, tunc multa infligitur,
 uti edocuit Alciat. in d. l. aliud est fraus.
 s. inter multam. numer. 3. & 7. & in d. l. si
35 qua per calumniam. num. 5. vers. 3. diffe-
 rentia, & hæc constituent primam diffe-
36 rentiam inter pœnam, & multam.
 Secunda differentia est, quia multa
 animadversio hodie pecuniaria est, non
37 tamen in casu tex. in l. 2. C. de sport. At
 pœna non tantum pecuniaria, verum ca-
 pitis, & exhumationis irrogari solet. Ac-

cur. in d. s. inter multam. vers. coactio.
38 Tercio multa venit ex arbitrio eius,
 qui multam dicit, pœna verò non irro-
39 gatur, nisi quæ quaque lege, vel quo alio
 iure specialiter huic delicto imposta
40 est; immo multa ibi dicitur ubi specia-
 liter pœna non est imposta propriè ta-
41 men, nam impropriè multa dici potest
 etiam in casu, in quo pœna specialiter est
 imposta, sicut in casu tex. in l. 2. C. de
 Episc. audientia, & tex. in l. 2. C. ne li-
 ceat potene. Quibus subnotandum est,
42 quod quando pœna ignoratur, cui sit
 applicanda in dubio, sisco applica-
 ei debet l. multarum. C. de modo mul-
 ctar. Bartol. in l. agraria. ff. de termi-
 nato. quæ quando sisco venit applican-
 da ex delicto, quamvis sit pecuniaria, ta-
 men criminalis pœna, non autem civilis
 erit diiudicanda. l. 3. s. fin. ubi glo. & Bar-
43 ff. de sepulcr. viol. Innoc. in c. qualiter, &
 quando. el. 2. extra. de accus. & Imola in
 c. Odoardus. num. 29. circa medium. ex-
 tra. de solut. Panor. in rubr. de iudic. nu-
 5. Arct. num. 19. Dec. num. 95. Clar. in s.
 fin. q. l. Bassin. tit. de pœnis nume. 2. cum
 seq. Rota Anin. in decis. 113. num. 4. pro-
 certo tamen habendum erit, talem pœ-
 nam pecuniariam, et si criminalem cen-
 seri, tamen haberi, ex causa lucratiua. l.
44 apud celsum. s. anthoris. ubi glo. in vers.
 nox. ff. de doli mali, metusve exceptio-
 ne. Bart. in l. in quibus. s. duobus. col. pen. ff.
 deleg. 2. Alex. in l. cum mulier. in fine.
 col. 2. ff. solut. matrim. & dixit Glosa Pa-
 ris. in s. 30. numer. 86. vers. cum quia pa-
 tronus.
45 Quarta differentia, is indicere potest
 multa, cui adiudicatio data est, in adatis
 enim permillum est, Magistratus solos,
 & Præsides provinciarum posse multa
 indicere, pœnam autem vnusquisque ir-
 rogare potest, cui huius criminis siue de-
 licti executio competit etiam per dele-
 gationem, vt declarat glo. in vers. com-
 petit. tex. in d. l. aliud est fraus. s. inter
 multa.
47 Quinto differt multa a pœna, nam a
 pœna non appellatur, a multa verò sic,
 vt edocuit Labeo in d. l. si qua pœna. hinc
 verbis,

verbis, namque harum rerum dissimilitudo ex hoc quoque apparet, quo de pena prouoc. non est, simul atque enim unctus quis est eius malefici; cuius pena est statuta statim ea debetur, at multa prouoc. est, nec ante debetur, quam aut non est prouocatum, aut prouocatus uictus est, nec aliter quam si is dixerit cui dicere liceat. Hæc habeo in d.l. si qua pena, cum qua concordat tex. in l. in multis. C. de appell. & in l. certa ratio. C. quando prouoc. non est necesse. cui quidem tex. cum infra scripta obstat, re videantur, propterea ut iuris contrarietas euitetur, plures intellectus traditi fuerunt.

48 Quidam enim senserunt tex. illum loqui de delictis publicis, & non de primariis, de quibus constituta erat regula in l. furti. ff. de his qui not. infam. & in l. 3. C. de re iud. sed hæc declaratio nullius erit roboris, & momenti, ex quo contraria tex. in l. non tantum, & l. litigatoribus. C. de appellat. inde pro eius concordia Accursij in uerb. de pena. in d. l. si qua pena plura effundit duas in speciefferens declarationes.

49 Quorum prima est, quod quando dicitur tex. a pena non appellatur, sed a multa sic, interpretandus sit, quod non appellatur ab executione pænæ, sed ab executione multæ admittatur prouocatio.

50 Hanc primam interpretationem ex mente eiusdem glossæ optimo referamus iure, ex quo lex generaliter resistit, ea enim dispositum est, quod ab executione non possit appellari ad tex. in l. ab executione. C. quorum appell. nõ recipi.

51 Nos autem ulterius considerantes dicimus, quod resistit tex. met ipse in d. l. si qua pena, qui dum formaliter inquit, quod de pena prouocatio non est, sed multæ prouocatio est non potest interpretari, quod datur prouocatio ab executione pænæ, id enim non expressit, quod

52 si hæc statuensis uoluntas fuisset utiq; expressisset, arg. tex. in l. unica. §. sciendum. C. de cad. toll. & l. tale pactum. §. fin. ff. de pactis, at non dixit, ergo noluit, propterea nec nos dissipuere debemus. l. de

precio. ff. de publ. in reus ad lione.

53 Sed ad secundum transeamus intellectum per Accursij adductum, ex cuius mente dicimus, tex. hunc, quando inquit quod a pena non appellatur, intelligendum fore a pena non appellari etiam statim lata sententia, puta si quis fateatur fecisse furtum manifestum, quo casu a pena non datur prouocatio, ex quo certa quadrupli pena statuta est. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de ijs qui not. inf. & ratio quia uidetur potius conqueri de legis iniquitate, quam iudicantis.

54 Sed in multa datur prouocatio cum is appellet conquerens potius de iudicantis iniquitate, quam legis; vel quia nimis arbitratus sit iudex, vel quia nimis exercuit officium suum, quibus quidem in casibus, inquit glossa, quod potest appellare, mota arg. a simili, quod dicitur in sententia arbitri, a qua stante enormissima læsione poterit appellari, quamuis adessent clausule præcise, quod eius sententia suam haberet executionem, & quod ab ea nõ liceret appellare, nam nihilominus reducetur ad arbitrium boni viri. l. societatem. §. arbitrorum. ff. pro soc. l. si libertus. ff. de oper. lib. l. 2. ff. quis, & a quo.

55 Hunc autem Accursij sensum, & si libenter in casu suo amplexandũ censeamus, attamen nobis nõ satisfacit, ex quo si tex. dicit a pena non datur prouocatio, & reddens rationem dicit, quod simul atq; quis euctus est eius malefici; cuius pena est statuta statim ei debetur, ergo quando quis committit furtum manifestum statim se subicit pænæ statuta; at pena. l. constituta est, quantam dicat, ut inquit tex. in d. l. si qua. §. fin. quod tenetur in quadruplum. d. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de ijs qui not. inf. Alciatus expunxit in d. l. si qua. num. 2. & 3. pena statuta statim ei debetur, ergo non datur appellatio, nec uidemus, quo pacto defendi possit admitti prouocationem in qualitate pænæ, & prohiberi in pena, cum pena iudicari debeat, ut in diuidua ad instar sententiæ arg. tex. in l. in hoc iud. ff. fam. hercis.

Pro

Pro inde duas possumus nostro quidē
 iudicio huic tex. intelligentias accomo-
 61 dare, per quas explicatus apparebit. pri-
 mus intellectus erit: quod quando tex.
 inquit, quod simul atque victus quis est
 eius maleficij cuius p̄na statuta est, sta-
 tim debetur, inde vt de p̄na non detur
 62 prouocatio intelligi debeat iuris quidē
 fictione, non autem verē ad tex. in l. 1. §.
 bestias. ff. de postul. & dixit Belluga in
 spec. Princip. rubr. 47. de publicatione
 fori. §. sciendum. num. 21. & diximus su-
 63 pra in 1. q. nu. 8. Quasi dicat. q̄ simul atq;
 quis victus est eius maleficij cuius p̄na
 est statuta p̄na statim debetur, quia per
 delicti perpetratiōē videtur tacitē se-
 metipsum p̄nē eius delicti subijcere, ma-
 ximē, q̄n eius delicti victus est, & sic ex
 tacita delinquentis voluntate videtur,
 q̄ ab ipsa p̄na nulla detur prouocatio.
 Quem quidem intellectum verum fa-
 64 cit dictio illa in tex. posita simul atque,
 quæ idem importat, ac si diceret statim
 65 vt est tex. in §. ferz. instit. de rerum di-
 uisione, vel postquam, vt in l. tutores. ff.
 de testam. tut. & in princ. §. 1. instit. de
 empt. & vend. Quamobrem tex. hic vi-
 detur innuere, quod statim, vel postquā
 quis deliquit, & delicti victus est, eiusq;
 p̄na est statuta, statim debetur.
 66 Quibus superaddimus. quod fiscus li-
 cet teneatur prosequi delinquentes, &
 curare, vt puniantur. l. 1. C. de mulier.
 quę se proprijs seruis immisc. l. cōgruit,
 & §. qui vniuersas. l. illicitas ff. de officio
 67 Præsidi. quia ad fiscum pertinent confis-
 cationes, multæ, & p̄nē. c. Principes.
 23. q. 1. cum alijs per Rotam Auin. ad-
 68 ductis in decis. 121. num. 5. tamen habe-
 bit hypothecam in bonjs delinquentis à
 die latę sententię. Alex. in l. rescriptum.
 num. 8. & 9. ff. de pactis. Clar. in §. fin. q.
 78. num. 32. Ang. de malef. in verbo. di-
 ctum sempronium. numer. 1. Boss. in tit.
 de honor. publ. num. 81. Rota Auin. in
 d. decis. 121. num. 8. & diximus infra in
 c. 18. num. 55. & 56.
 69 Secundum afferre possumus intelle-
 ctum, si hic primus tibi displiceat, scili-
 cet, quod loquatur in p̄nis statutis im-

ponendis tamen ipso iure, vt in p̄nis à
 nostris Pragmaticis sanctionibus statu-
 tis, in quarum casibus si quis delinquat,
 earum statutas p̄nas reus debet luere,
 qui quidem intellectus elicitur ex eodē
 met tex. nostro, dum inquit, statim de-
 betur, secus verò in p̄nis non infligen-
 dis ipso iure, sed per sententiam, quod
 tantò magis asseuerādum esse putamus,
 quanto sumus in delictis quorum quis
 conuictus est, sicut loquitur tex. iste, ibi
 70 simul atq; enim victus quis est, & sic tex.
 iste duo necessario requisita exigere vi-
 detur. Primum scilicet, quod quis vic-
 tus sit maleficij, & secūdo quod sit quis
 victus eius maleficij, in quo p̄na statuta
 sit, quorum vnum si deficit non erit ab-
 soluam inhærere regulæ tex. in l. non tan-
 71 tum. ff. de appell. & l. litigatoribus. C.
 eodem tit. quem ex his audacter inferre
 possumus non tantum cessare in conuic-
 to, & confesso, quibus non permittitur
 appellare, verum quoque quando p̄na
 delicti certa statuta est, sicq; tex. hic in-
 telligi debeat in casu suo, quando quis
 72 est conuictus alicuius maleficij, cuius
 certa est statuta p̄na, in alijs vero casu-
 bus vera remanebit regula, quod à p̄na
 ad huc liceat appellare, hancque pro-
 pterea interpretationem text. præfato
 adaptandam arbitramur. sed ad vlti-
 oria progrediamur.
 73 Sextam constituimus differentiam in-
 ter p̄nam, & multam, quæ in eo consi-
 stit, quod certæ p̄nē sunt singulorum
 peccatorum, multæ verò contra, quia
 eius iudicis potestas est quantam dicat,
 nisi l. constitutum sit, quantam dicat, vt
 constat in d. l. si qua p̄na, ex qua liquet
 74 iudicis arbitrio multæ indictionem esse
 remissam, vt dixit quoque glo. in verific.
 multis tex. in §. si tamē voluerit. in auth.
 de non alien. aut permut. sed p̄na cum
 l. certa statuta est non relinquitur iudi-
 cis arbitrio.
 75 Hoc quidem certum est in delictis,
 quæ certas à l. constitutas habent p̄nas,
 & quę sub generali, cōmuniuē noīe nun-
 cupatur, puta stuprum, furtum, falsum,
 76 peccatus, & similia, quod si certas p̄-
 nas.

77 **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84**

nō s.ampetio p̄finitas nō p̄ferunt, & commune nomen non habent, sed spe-
 cialiter designantur, puta si quis contu-
 max sit. Prætorē contumeliosē com-
 pellauerit, & his similia; tunc casus erit
 multæ significationi subiectus, latè de-
 clarat Alciatus in d. l. si qua p̄na. nume.
 5. versic. 3. differentia. Ex hisce Al-
 ciatius in paritō ante citata. l. infer-
 bar, eam propriè multam dici, cum cer-
 ta p̄na à l. constituta est alicui speciali
 delictō, quod si in communibus genera-
 libusue criminibus p̄na constituta sit
 tunc multam nequaquam dici posse cō-
 cludit; Hęc Alciatus.
 Septima erit differentia, quod quili-
 bet iudex, qui delicti cognitionem ha-
 bet, pote't p̄nam inferre. d. l. si qua p̄-
 na, ibi, Hęc aliter quam si is dixit, cui
 dicere licet, & vnusquisque irrogare po-
 test, cui huius criminis, siue delicti exe-
 cutio competit. d. l. aliud. §. inter mul-
 tam. in fine. At multam his solis dice-
 re licet, quibus ex. l. vel mandatis Prin-
 cipum mādatum est, & is dicere potest,
 cui adiudicatio data est, magistratus. n.
 solos, & Præsides prouinciarum posse
 multam dicere, mandatis permissum
 est, vt loco præcitato constituit Iurecon-
 sultus, ex quibus Alc. inibi sub nume. 9.
 reassumpit, quod ij tā ūmodo ius habēt
 multandi, qui imperium habent, id. o
 adiudicatio ijs data est, quia ea m̄rum,
 mixtumque imperium respicit. l. iubere
 cauere ff. de iurisd. omn. iud.
 Hinc inferatur quod sicut ordinarius
 potest p̄nam indicere. l. 2. in fine. ff. de
 iudic. l. 1. ff. si quis ius dicenti non obtē-
 per. l. fin. C. de sport. declarauit glo. in
 versic. adiudicatio, & in versic. compe-
 tit. præcitati tex. in §. inter multam. §.
 audient. in auct. de defensor. ciuit. & si-
 cut delegatus potest multare. c. de cau-
 sa. in fine. de offic. deleg. de quo per Bar.
 Calt. Alex. ac ceteros in l. 1. ff. si quis ius
 dic. non obtemp. Spec. in tit. de con-
 tum. §. 4. & in tit. de senten. & quæ ipsam
 secuntur §. 2. vers. sed nunquid. & Ang. in
 consil. 8 incip. regulatores. vel l. latores,
 & si contrarium dixerit Affl. & in cap. 1.

85 **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96**

versic. & multarum. numer. 11. quæ sint
 reg. de cuius veritate videto Ang. in l.
 1. in princ. ff. si quis in ius. voc. non ierit,
 & per glo. & Doct. in l. eos. C. de modo
 mult. ita magistratus municipales, de-
 fensores civitatum. d. §. audient. in auct.
 de defensor. ciuit. non possunt multa-
 re, immo nec id arbitris est concessum.
 l. non ex omnibus. ff. de recep. arb. nisi
 tamen à partibus potestas fuerit conce-
 ssa, vt inibi per Doct.
 Hoc tamen loco subiungendum fore
 putamus, quod quando p̄næ sunt per
 leges constitutz. eas iudicis potestas nō
 potest minuere, vel augere. l. 1. §. 1. in fi-
 ne. ff. ad Tertij. glo. in vers. sunt. tex. in
 d. l. si qua p̄na, & latè per Decianum in
 lib. 5. sub tit. quando p̄næ possint auge-
 ri, vel minui; per totum vol. 1. fol. mihi
 300. nisi ex causa, vt annotauit Boss. in
 tit. de p̄nis. num. 8. cum seq.
 Octauo differt multa à p̄na, nam
 multa datur fisco. l. multarum. C. de
 modo multarum. Bart. in l. filius famil.
 §. diui seuerus el. 2. num. 23. ff. de leg. 2. &
 in l. 1. C. de excus. mun. numer. 4 lib. 10.
 Bald. in c. 1. quæ sint regal. col. 2. versic.
 item p̄næ, sed p̄na actori plerumque.
 Alciat. in d. §. inter multam. num. 2. quā-
 uis in dubio fisco applicanda veniat, &
 non parti, quando Princeps statuit cer-
 to modo. Bart. in l. agraria ff. de ter. mo-
 to. & per Aret. in cap. cum in tua. in pri-
 mo notabil. extrā. de accusar. & quando
 lex non declarat cui applicatur. Affl. &
 in d. c. 1. versic. & p̄narum. num. 3. quæ
 sint regal. nisi tamen in contractu per
 partes fuerit apposta p̄na, nam ad eam
 fisco non potest agere, nisi notarius no-
 mine fisci fuerit stipulatus. Bart. in l. 1. in
 fine. ff. de iure fisci, & in l. arbitre si in-
 tra certum diem. ff. de recept. arb. Alex.
 in consil. 103. incip. videtur. num. 14. 15.
 & 16. vol. 1. dixit Boss. in tit. de p̄nis. nu-
 30. de quo articulo, cui nam p̄na appli-
 cetur fisco nē, an parti remittimus ad
 traddita per las. in l. si quis maior. col. 1.
 C. de transact. & per Affl. in loco præmo-
 nito, vbi edocet, quod vbi fit mentio de
 publicatione bonorum intelligi debeat
 bona

bona illa publicæ de fisco, & non Baroni. l. iubemus. §. is quoque. C. de Sacros. Eccles. de quo in c. 1. §. si iudex de pace ten. & in c. 1. §. conuenticulas. de pace iuramento firm.

- 97. Nonò, & ultimò differt multa à pœna, nam multa infamiam non irrogat. l. 1. C. de modo multæ. pœna. verò irrogat.
- 98. infamiam plerumque tamen, vt notatur in l. 1. §. qui furti. ff. de ijs qui not. infam. Glofa magna in versic. competit. tex. in d. Laliud. sineer multam.
- 99. Ex his elicita credimus differentias inter multam, & pœnam. Verum tamen ad huc certi iuris est, quod multa aliquando sumitur pro pœna, vt in §. quia non est verisimile. versic. his solis. in fine.
- 100. in auth. de non alien. aut permut. Quandoque pro pœna pecuniaria. c. licet. ex
- 101. trã. de elect. c. octaua discussio. 12. q. 2.
- Quandoq; tamen pro pœna, conuentio-
- 102. mali §. quia verò. in auth. de iud. in summa promiscuus erit inter eos vsus per
- 103. superius notata, ex quibus dignoscitur huius regalis indultus liberalissimum decretum, quo statutum est, omnes condemnatos absoluedos. esse à quacunque pœna tædum corporali, sed etiam à multa, vel condemnatione pecuniaria.

S V M M A R I V M.

- 1. **C**onfiscatio delicta grauia præsупponit.
- 2. Confiscatio venit in consequentiam delicti.
- 3. Indultus hic liberalior erit quò grauiora abolet delicta.
- 4. Confiscatio ducitur à fisco.
- 5. Fiscus quis propriè dicatur.
- 6. Fiscus publica Principis pecunia, ipsumq; patrimonium dicitur.
- 7. Princeps quandoq; fiscus appellatur.
- 8. Res fiscales quasi propria, & priuata Principis sunt.
- 9. Confiscare à fisco nomen desumpsit.
- 10. Confiscare idem quod fisco committere.
- 11. Confiscare, & camera fiscalis idem sunt.
- 12. Fiscus est vnus, sicut vnicum est imperium.
- 13. Fiscus iura per vsurpationem, vel ex priu.

- exercetur diuersis in locis, ac per diuersos.
- 14. Tutela vicem vnus representat, licet plura sint patrimonialia, & per plures administrantur tutores.
- 15. In singulis prouincijs plures sunt procuratores fisci.
- 16. Vnus, & idem est fiscus.
- 17. Confiscatio competit iudici habenti marum imperium ratione iurisdictionis.
- 18. Confiscatio fit ratione iurisdictionis.
- 19. Confiscatio ad eum spectat, qui habet marum, & mixtum imperium.
- 20. Iurisdictionis non circumscribitur loco.
- 21. Iurisdictionis adhaeret territorio.
- 22. Episcopus num possit confiscare.
- 23. Episcopus habet diocesium, sed non territorium.
- 24. Episcopus exequitur sententias per iudices seculares.
- 25. Laici delinquentes nõ subsunt Episcopo, cum non habeat territorium.
- 26. Episcopus habet territorium, si fuit eidem per imperatorem concessum.
- 27. Episcopus quò ad spiritualia habet iurisdictionem.
- 28. Episcopus in crimine heresis habet ius confiscandi.
- 29. Confiscatio duplex ordinaria, & extraordinaria.
- 30. Confiscatio ordinaria quando fit.
- 31. Confiscatio extra ordinaria qua dicatur.
- 32. Confiscandi ius habet solus Princeps, vel qui summam habet iurisd. non autem inferior.
- 33. Confiscatio ordinaria fit dupliciter, vel ipso iure, vel per sententiam.
- 34. Quis potest delinquere, vel circa personas, vel circa res.
- 35. Authoris institutum est ea tantum attingere, que ad indultus cognitionem spectant.
- 36. Confiscatio non habet locum, nisi precedente hominis declaratoria.
- 37. Confiscatio quibus de causis potest fieri de iure communi.
- 38. Confiscatio in Regno non admittitur contra Neapolitanos ex gracia specialiter ijs concessa.
- 39. Confiscatio contra Neapolitanos admittitur

40. Titur in crimine heresis, & laesa Ma-
iestatis diuina vel, humana.
40. Gratia Neapolitanis concessa cōformem
se reddit iuri communi quò ad istac duo
capita.
41. In exteris ius commune firmum remanet
quò ad ius confiscandi.
42. Reus ante sēntentiā. num teneatur solue-
re panam à iure impositam in foro con-
scientia num. 47.
43. Confiscatio num comprabendat bona fu-
tura.
44. Confiscatio num comprabendat iura con-
ditionalia.
45. Confiscatio num extendatur contra ter-
tios possessores.
46. Ius confiscandi num possit praescribi.
47. Distinguitur, num in pena inferenda ip-
so iure, vel facto, aut in pena qua non
imponitur ipso iure.
48. In primo casu bipartita recensetur opi-
nio.
49. Confiscatio quando à lege ipso iure est sta-
tuta statim quaritur ius fisco ob deli-
ctum.
50. Pena quando imponitur ipso iure, vel fa-
cto transit ad heredes.
51. Pena delictorum non transeunt ad ha-
redes.
52. Nisi sit lis contestata cum defuncto.
53. Penae delictorum transeunt ad heredes,
si quid ad defunctam peruenierit.
54. Bona delinquentis sunt tacite hypothecata
quando sunt penes heredem.
55. Quid si sunt penes tertios possessores.
56. Pena ipso iure imponenda transit ad ha-
redes siue lis sit contestata cum defun-
cto, siue non.
57. Quod requiratur iudicis declaratio ex
Gomesii sententia aduersitur. & num.
58.
59. Reijcitur Bossii autoritas.
60. Acquitas semper praecorulis est habenda.
61. Casus iure canonico decisus amplecten-
dus, admonetur.
62. Confiscatio non habet locum, quando non
constat de delicto.
63. Non omnis accusatus est reus, sed qui
conuincitur.
64. Confiscatio nō habet locum in casu dubio
65. Probationes in criminalibus debent esse
luce meridiana clariores.
66. Confiscatio vindicat sibi locum, quando
constat de delicto.
67. Sententia num requiratur super notorio.
68. Factum notorium num sufficiat quando
ex processu non est notorium.
69. Notorium equiparatur sententia quò ad
effectum & num. 9.
70. Bald. in c. tua. extra. de cobab. cler. &
mul. declaratur.
71. Nemo tenetur se prodere, & diffama-
re.
72. Affertur per authorem distin. pro opi-
nionum reconciliatione.
63. Pena confiscationis ipso iure imponenda
potest considerari respectu personae de-
linquentis, & respectu executionis
74. Respectu personae delinquentis sententia
non requiritur.
75. Respectu vero executionis requiritur
sententia.
76. Sententia saltem generalis requiritur quò
ad infamiam, & effectiualem bonorum
confiscationem.
77. Delinquens in foro conscientia non tene-
tur restituere bona fisco ante sēntentiā,
quando pena non imponitur ipso iure.
78. Quelibet pena imponenda requirit iudi-
cis sententiam.
79. Pena confertur ne dum pro delinquentis
punitione, sed pro bono publico.
80. Reipublice interest delicta puniri.
81. Firmatur de super constituta conclusio
pluribus auctoritatibus comprobata.
82. Sententia requiritur quando indicitur
pena confiscationis per verba futurū
temporis.
83. Reus si fuerit condēnatus à iudice tene-
tur in foro conscientia bona sua fisco
restituere.
84. Ex sententia queritur ius fisco.
85. Bona futura num veniant in confiscatio-
nem. & num. 86.
87. Publicatio fit bonorum tempore confisca-
tionis existentium.
88. Deportatus num sit prohibitus acquirere
qua sunt de iure gentium.
89. Bona futura transeunt ne ad heredes,
vel ad fiscum mortuo reo.

- 90 Expenditur duplex in hoc Doctorum sententia.
- 91 Firmatur conclusio quod transeant ad fiscum.
- 92 Bona damnatorum si non transeunt ad heredem transibunt ad fiscum.
- 93 Bona futura efficiuntur propria ipsius rei eius vita durante, sed post eius mortem transibunt ad fiscum.
- 94 Iura conditionalia num veniant in confiscationem.
- 95 Affertur distinctio proq. dilucidatione.
- 96 Iura conditionalia prononcia ex ultima voluntate num veniant in confiscationem.
- 97 Iura conditionalia non transeunt ad verum heredem.
- 98 Iura conditionalia non sunt transmissibilia.
- 99 Pendente conditione non est nata actio, neque obligatio.
- 100 Fiscus loco heredis habetur.
- 101 Iura conditionalia pervenientia ex contractibus num veniant in confiscationem.
- 102 Contractus conditionales transeunt ad heredem.
- 103 Iura conditionalia pervenientia ex contractibus transeunt ad fiscum, quod quomodo intelligatur, vide in numeris sequentibus.
- 104 Contractus conditionalis transit ad heredem, quando conditio est causalis, vel mixta, secus si potestativa.
- 105 Creditor nam ad implendo censetur esse in culpa.
- 106 Conditio quando est de futuro transit ad heredem, secus si de presenti, vel de preterito.
- 107 Reus delinquens num valeat cum bona conscientia alienare.
- 108 Reus delinquens non potest alienare titulo oneroso, sed bene lucrativo, & de ratione sub num. 109.
- 109 Delictum quando esset occultum reus poterit alienare etiam titulo oneroso.
- 110 Reus potest alienare titulo oneroso pro alimentis eius necessarijs.
- 111 Reus poterit solvere eius creditoribus.
- 112 Debitorum an possint solvere ipsi reo, maxime quando non est interdicta administratio. num. sequenti.
- 114 Bona alienata per reum in tertios possessores num possint à fisco venditari.
- 115 Tres casus constituuntur pro q. dissolutione.
- 116 Primus quando quis alienat ante delictum commissum potest alienare, inde non cadit venditio.
- 117 Fiscus nullam habet obligationem nec personalem nec realem ante delictum commissum contra reum.
- 118 Declaratur Accur. in l. rescriptum. in princ. ff. de pact.
- 119 Pena est quasi debita fisco largo modo, non autem strictè.
- 120 Pena iudicis officio inferitur.
- 121 Fiscus habet ex suo contractu tacitè hypothecam.
- 122 Delictum si incidit in contractu tribuit fisco hypothecam.
- 123 Fiscus quando esset creditor pro pena est creditor futurus.
- 124 Creditores futuri non possunt renovare alienata ante contractum, nisi alienatio sit facta in fraudem.
- 125 Fraudis expressa, vel presumpta signa quae sint, remissus.
- 126 Fraude probata per donationem, vel quovis alio modo fiscus num possit renovare alienata.
- 127 Fraudis probatio non sequitur in possessore, quando sumus in alienatione facta ante delictum.
- 128 Coniectura inducunt praesumptionem fraudis.
- 129 Secundus casus quando quis alienavit post delictum commissum fiscus non potest renovare bona alienata, quando sumus in delictis, in quibus cadit confiscatio ipso iure.
- 130 Propter delictum delinquenti non auferitur bonorum administratio, & de ratione sub num. 131.
- 132 Bona ex delicto num sint tacitè fisco obligata.
- 133 Fiscus habet quoddam ius contra personam rei.
- 134 Actio personalis non sequitur tertios possessores.

- 135 *Fiscus potest vendicare bona à tertijs possessoribus ex cā delicti, in quo cadit confiscatio bonorum, & in terdicitur administratio bonorum, & ibi de ratione num. 136.*
- 137 *Expenditur Diui Seueri, & Antonini rescriptum pluribus auctoritatibus firmatum*
- 138 *Casus in quibus cadit confiscatio bonorum ipso iure, & remissiuè.*
- 139 *Quid dicendum post accusationem institutam, vel post litem contestatam.*
- 140 *Confiscatio in crimine læsæ Maiestatis num fiat ipso iure.*
- 141 *Bona non sunt iuris ciuilibus, sed de iure gentium.*
- 142 *Index debet deferre sententiam in crimine læsæ Maiestatis.*
- 143 *In crimine læsæ Maiestatis num interdicitur administratio bonorum.*
- 144 *Interdictio bonorum solet fieri in officialibus delinquentibus in officio.*
- 145 *Interdictio bonorum habet locum contra officiales quando veniunt priuandi officio.*
- 146 *Tertius casus, quando alienatio fit post sententiam, & post condemnationem non valet, & pro inde fiscus poterit vendicare.*
- 147 *Alienatio pendente appellatione facta valet.*
- 148 *Sententia primaua condemnationis confirmata retractatur alienatio tanquam quid innouatum lite pendente,*
- 149 *Fiscus reuocabit etiam pretio non restituto.*
- 150 *Nisi pretium conuersum sit in utilitatē condemnati, vel si extaret, vel esse loco rei sub rogatum.*
- 151 *Sequestrum non habent locum, quando non cadit confiscatio bonorum ipso iure, vel interdictio.*
- 152 *Ius hoc confiscandi quanto tempore præscribitur.*
- 153 *Consideratur confiscatio de iure canonico in crimine hæresis, & similibus.*
- 154 *Crimina de iure canonico non tolluntur præscriptione.*
- 155 *Ius confiscandi de iure Canonico præscribitur spacio 40. annorum.*
- 156 *Tex. in c. 2. §. 1. de præscripti. in 6. num procedat in fisco Ecclesia.*
- 157 *Quid in confiscatione facienda per Iudicem secularem.*
- 158 *Fiscus potest petere bona intra 30. annos, siuè simus in confiscatione qua fit ipso iure, siuè non.*
- 159 *Actio personalis iudicati, & officium Iudicis præscribitur spacio 30. annorum.*
- 160 *Hoc ius confiscandi num præscribitur spacio centum annorum.*
- 161 *Tex. in l. qui diutino ff. de panis declaratur.*
- 162 *Ius confiscandi num præscribitur spacio 20. annorum.*
- 163 *Ius accusandi, & ius inquirendi num præscribitur per 20. annos.*
- 164 *In omnibus fisci questionibus 20. annorum præscriptio custoditur.*
- 165 *Ius confiscandi spacio quinque annorum præscribi concluditur, & num. 171.*
- 166 *Tex. in l. incognitione ff. ad Sillan. procedit in extraneis, sed non in filijs.*
- 167 *Commisum quinquennio præscribitur.*
- 168 *Accusatio Apostasia quinquennio præscribitur.*
- 169 *Crimen hæresis est simile crimini læsæ Maiestatis. & num. 170.*
- 171 *Promptiores debemus esse ad liberandum, quam ad condemnandum.*
- 172 *Crimen hæresis, & læsæ Maiestatis quinquennio præscribitur.*
- 173 *Bona vassalli si subiacent confiscationi, ad quem spectent, ad feudatarium, vel ad supremum dominum, remissiuè.*
- 174 *Confiscatio num extēdatur ad bona extrā territorium remissiuè.*

Vel bonorum confiscatione,
 que ad nostrum Regium
 Fiscum præfati no-
 stri ceterioris Si-
 cilix Regni
 specta-
 ret.

AMPLIATIO XII.

CAPVT XVII.

SED neque circa con-
 ficationem bonorum
 munificentiam suã de
 esse voluit Rex noster
 pientissimus, itaque ro-
 sultat maxima ad in-
 dultum Ampliatio, nã
 quando confiscationi locus est grauiã
 delicta parrata fore demonstratur, atrox
 enim facinorum genus significat, cum
 ea veniat inconsequentiam delicti, sicuti
 considerauit Præses de Franchis in dec.
 102. nume. 26. pro inde quod grauiorã
 3 ra sunt delicta, ad quã abolitionem ex-
 tendi Rex noster decreuit, eò maior
 eius munificentia, ac liberalitas digno-
 scitur, vt ex hac. tex. nostri parte elici-
 tur, in qua cum aptiorem in hoc indul-
 tu locum non inspexerimus, in quo com-
 modius aliqua de bonorum confiscatio-
 ne pertractari potuisset, propterea de-
 creuimus pauca notatu digna hoc loco
 ad materix cognitionem breuibus per-
 censere.

Id ergò in primis aduertendum pu-
 4 tamus, quod confiscatio significatum
 ducit à fisco, qui propriè dicitur grauior-
 5 ris aris receptaculum, sportulasque, qui-
 6 bus res fisci, idest Principis defertur, in-
 de fiscus per metaphoram publica Prin-
 cipis pecunia, ipsumque eiusdem pa-
 7 trimonium dicitur, adeò, vt quandoq;
 Princeps fiscus nuncupetur, hoc est quod
 docet iureconsultus in l. 2. §. hoc inter-

dictum. in princip. ff. ne quid in loco pu-
 8 blic. fiat. ibi, res enim fiscales quasi pro-
 priæ, & priuatæ Principis sunt, ex quo
 quidem tex. Ioannes Pirrhus in tract. de
 Magistr. Rom. in 2. parte, sub rubr. de
 9 quæstorij magistralibus. nume. 2. tradi-
 de, quod hoc verbum confiscari sum-
 pserit denominationem à fisco, quasi
 10 idem sit, quod committere fisco, mo-
 tus extractatu iure consulti in d. l. 2. ff.
 11 ne quid in loco publ. & idem est, quod
 Camera fiscalis, vt notatur in rubr. C.
 12 de iure fisci lib. 10. & vnus est fiscus, sicut
 vnicum est imperium. l. de prec. ff. ad l.
 Rhod. de iactu, & in authen. quomodo
 oporteat Episcopos in princ.

Hinc aduertendum putamus, quod
 13 quamuis fisci iura per vsurpationem vel
 ex priuilegio diuersis locis, ac per diuer-
 sos exercentur, vnus tamen est fiscus,
 14 sicuti dicimus in tutela, sub qua licet plu-
 ra sint patrimonia, & plures sint tuto-
 res vicem tamen vnus pupilli represen-
 tant. l. iuris peritos. §. 1. ff. de excuf. tut. l. si
 15 plures. ff. de pactis, quare eodem modo
 dicendum in fisco, nam quamuis in sin-
 16 gulis prouincijs plures sint procurato-
 res fisci. l. si quando. C. de bonis damn.
 eorumq; diuisa sit administratio, tamen
 vnus, & idẽ fiscus est. arg. tex. in l. si duo,
 ff. de admin. tut. sic per plura cõprobat
 Alber. in tract. de statutis. lib. 3. q. 2. nu. 9.

Hiscæ sic præhabitis non omittendum
 est, quod hæc confiscatio non competit,
 17 nisi iudici habenti merum imperium ra-
 18 tione iurisdictionis, & non alij, cuius qui-
 dem conclusionis ea erit ratio, quia con-
 19 fiscatio fit ratione iurisdictionis, quæ ad
 eum spectat, cui inest merum, & mix-
 tum imperium, vt per Doct. in l. impe-
 rium. ff. de iurisdic. omn. iud. Propterea
 constituta est conclusio nuper fundata,
 quæ quidem iurisdic. cum certum sit,
 20 quod loco non circumscribatur. l. Caius.
 ff. deleg. 2. Præses de Franchis in decif.
 21 93. num. 4. nihilominus adhæret terri-
 torio. l. fin. C. vbi, & apud quos in integr.
 22 restit. postul.

Ex quo descendit, aliquos secundũ
 Episcopus non possit confiscare, quia,
 & si

23 & si habeat diocesium, ut dixit glo. in l. episcopale. C. de Episc. audientia, tamen non habet territorium, & propterea suas exequitur sententias per iudicē secularem. §. si quis autem litigantium, in auth. de Sanctiss. Episc. & d. l. Episcopale, quod quidem secus foret, si haberet territorium, nam sequeretur episcopos habere iurisdictionem in laicos delinquentes in Episcopi territorio, sicuti admonuit Alber. in loco præcitato. q. r. a. men 18. num. 9.

26 Hanc autem conclusionem ex mente eiusdem limitabimus duobus modis. Et primo eam non admittemus, si per imperatorem fuisset Episcopo concessum territorium, hoc enim in casu haberet iurisdictionem. Secundo non procedet præfata conclusio, si loquamur in spiritalibus, & rebus ecclesiasticis, nam pro comperto tenendum est, eos habere iurisdictionem, & per consequens posse confiscare, ut in crimine hæresis, de quo per tex. in c. decernimus. de hæret. in 6.

29 His impositis consequens est, ut materiam sequamur, & hoc in loco dicamus, quod hæc confiscatio duplex est, una est confiscatio ordinaria, & est illa, quæ fit in casibus à iure, statuto, vel consuetudine expressis, & hæc fit per quemcunque habentem merum imperium ratione territorij. Altera verò est confiscatio extraordinaria, quæ fit in casibus non expressis à iure, & tunc solus Princeps potest facere, vel iudices potestatis summam habentes iurisdictionem, non autem inferiores sine tamē iussu Principis. l. vnica. C. ne sine iussu Principis cæteris iudicibus liceat confiscare.

33 Prima itaq; ut ad eius explicationem reuertamur, Confiscationis species, quæ fit in casibus à iure permissis fit dupliciter, vel ipso iure, vel per sententiam iudicis, ut declarat Alber. optimè in loco, etq. proximè citatis. num. 8. cum seq. ad quem remisisse satis est, uti latè hanc differentem distinctionem; quo loci subdit adnotandum, quod quis potest delinquere, vel circa res, vel circa personas.

35 At cum nostri sit instituti ea tantum attingere, quæ ad huius indultus cognitionem spectant ulterius non progrediemur, sed duntaxat illud proponemus, quod confiscatio locum non habet, nisi præcedente sententia hominis declaratoria. l. eius qui delatorem. ff. de iure fisci, contra glo. in c. cum secundum, de hæret. in 6. notant Bart. & Doct. in l. 3. §. quid autem ff. quod quisque iur. Felin. in cap. Rodolphus. in vers. declaratoria. de rescr. Clar. in §. læsæ Maiestatis. nu. 9. Bossium in tit. de sententia. num. 47. cum sequen. Rota Avin. in decis. 121. in finalibus verbis. itidem.

37 Confiscatio pluribus de causis potest fieri de iure communi, de quibus per Ang. de maleficijs. in verbo, & eius bona publicamus. per Felin. in c. cum nobis. col. pen. ad finem. extra. de præscript. Afflict. in c. 1. versic. & condemnatorum quæ sint Regal. & Franc. de parma diffusè in tract. de priuil. fisci part. 2. versic. superest igitur, citatus per Boss. in tit. de bonorum publicatione nu. 1. circa principium, idem Afflict. in constit. Regni Patarorum. num. 63. & seq. ea tamen in hoc Regno passim non admittitur contra tamen Neapolitanos, nisi ex duobus casibus ex speciali gratia Neapolitanis concessa, nempe, puta in crimine hæresis, & secundo in crimine læsæ Maiestatis Diuinæ, vel humanæ, ut de ea meminit Præses de Franchis in decis. 102 in principio. & aliqua ponit in materia, in decis. 213. & 276. & si talis gratia reddat se conformem iuris tamen communis dispositioni, ut dixit Ang. & Bald. in auth. bona damnatorum. C. de bonis damn. Cagn. in l. ea sola. num. 7. ff. de reg. iur. Dec. in consil. 257. numer. 6. & in consil. 442. numer. 6. Rol. à Valle in consil. 92. num. 5. & in consil. 97. num. 2. vol. 2. Cypolla in consil. 17. in 3. dubio. Boer. in decis. 263 num. 24. cum sequ. & in tract. de sedit. in 7. & vltima q. num. 30. Iacob. Nouell. in pract. crim. fol. 176. num. 6. Afflict. loco præcitato. Claudius Battandier in pract. crim. q. 70. numer. 5. Boss. in præcitato tit. de bonorum publica-

40 tione,

- tionem, & in tit. de hæreticis. nu. 26. fol. 231. & Doctissimus Gomef. in libr. 3. variarum resol. tit. 2. de crimine læsæ Maiestatis. num. 1. & 4.
- 41 Præter quos duos casus Neapolitani à confiscationis nexu ob qualecunque atrocissimum delictum exempti sunt, in exteris autem ius commune firmum remanet. I. nam quod liquidè. §. pen. ff. ad Sillan. in quibus, si daretur locus confiscationi ob delictum, quod de iure communi pateretur confiscationem animadverti posse non est dubitandum, confiscationem dari; verum nè sic illotis manibus hanc confiscationis materiam pertranseamus, decreuimus cæteris omissis quinque subijcere quæstiones quas in hac materia digniores esse existimauimus.
- 42 Quarum prima illa sit, num reus delinquens teneatur in foro conscientie soluere pœnam à iure impositam, antequam sit per iudicem condemnatus, an verò requiratur iudicis declaratio.
- 43 Secundo, num confiscatio comprehendat bona futura.
- 44 Tertio, num comprehendat iura conditionalia.
- 45 Quarto, num confiscatio extendatur etiam contra tertios possessores bonorum.
- 46 Quinto & ultimo, num ipsum ius confiscandi præscribi possit.
- 47 Prima ergò quæstio est, num quis in foro conscientie teneatur soluere pœnam à iure impositam, & hæc pro eius veridica resolutione distinctionem patitur, Quod, aut sumus in pœna, quæ imponitur ipso iure, vel facto, puta in crimine hæresis, vel læsæ Maiestatis, aut verò sumus in pœna, quæ non imponitur ipso iure, in primo casu non parum inter Doct. controuertitur, Nam quidam tradidere, quod statim commisso delicto reus delinquens teneatur in foro conscientie bona fisco restituere etiam ante sententiam, vel condemnationem; alij vero non desuere, qui contrarium asseuerarint, vt inferius demonstrabimus, adeò vt média pro vtraque parte adducen-

da necesse sit.

- 49 Pro prima itaq; opinione adducitur, quod quando lex statuit confiscationem ipso iure imponendam statim est quæsitum ius fisco, ob quod delinquens obnoxius sit legis pœnæ, eiusq; confiscationi indictæ, vt censuit Abb. in c. 1. colum. 8. versic. hæc limitarem. extrà. de const. idem in c. dilecti. col. 3. in fi. extrà. de arbit. Felin. notabiliter in d. cap. 1. col. 12. vers. recipitamen. extrà. de constit. quamuis idem parum constans cogitandum reliquerit in c. audinimus. col. 2. extrà. de simonia. si sic, ergo tenetur delinquens in foro conscientie bona fisco restituere.
- 50 Secundo confirmatur hæc eadem conclusio per tex. in l. commissa. ff. de publ. & vectig. vbi pœna quando imponitur ipso iure, vel ipso facto transit ad hæredes, ergò quæsitum est statim ius fisco patrato delicto, & per consequens tenetur in foro conscientie bona fisco restituere.
- Tertio præcedenti tex. proximus est tex. in l. Caius. ff. ad Sillan. ex quo eadè præcedens conclusio elicitur cum alijs similibus pro hac parte adductis per Gomef. in libr. 3. variarum resol. cap. 14. sub tit. de confiscatione. numer. 3. circa medium. Ad eò, vt quamuis regula sit in contrarium, quod pœnæ delictorum non transeant ad hæredes, vt in l. 1. ff. de priuatis delict. l. pupillum. §. in hæredes. ff. de regul. iur. §. non omnes. instit. de perpet. & tempor. act. Nisi tamen lis sit cù defuncto contestata. §. pœnales. inst. eod. tit. & in l. vnica. C. ne ex delicto defuncti. quatenus tamen ad eum peruenit. l. sicue pœna. ff. de reg. iur. vbi Decius, & in d. §. in hæredes, & d. §. non omnes, quibus quidem in casibus bona delinquentis sunt tacitè hypothecata non solum quando sunt penes hæredem, verum quoque si essent penes tertium possessorem, vt per Negul. in 4. membro secundæ partis principalis. versic. nonus casus num. 124. in tit. de pign. & diximus supra in cap. præced. num. 65. & infra sub nume. 118. cum seq. Actamen quando pœna est ipso iure imponenda transit ad hæredes, siue sit lis

si lis contestata, siue non; latè Iaf. in l. 3. §. quid autem. num. 2. ff. quod quisque iuris, de quo latè per Bossium in tit. de p̄nis. num. 34. versic. p̄nz delictorum.

57 Sed Gomes loco nuper adducto contrariū sentijt, scilicet, quod delinquens, licet statim, & illicò post commissum delictum p̄nz se subijciat, tamen ad huc requiratur iudicis declaratio p̄cedente tamen processu, ac plena causæ cognitione.

Qua conclusione sic posita expendit primo tex. in l. eius qui delatorem. ff. de iure fisci, ibi, nec enim exinde perit causa, ex quo redempta est, vel actio perimitur, vel condemnatio facta videtur, verum oportet, constare prius, & de crimine pronunciare, vnde constat liquidò, quod quamuis eius, qui delatorem corruperit ea sit. conditio, vt pro victo habeatur, tamen per processum prius de delicto liquere debet, vt condemnatio postmodum sequatur, ergò requiritur sententia, ac iudicis declaratio.

58 Secundo adducit tex. in c. cum secundum. l. vers. fin. de hæret. in 6. ex cuius formalibus verbis excerpitur, quod ante sententiam non tenetur delinquens, dum ait, confiscationis tamen huiusmodi executio; vel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per Principes, aut alios dominos tēporales iuxta Gregorij Papæ p̄decessoris nostri declarationem, antequam per Episcopum loci, vel aliam personam Ecclesiasticam, quæ super hoc habeat potestatem sententiã super eodem crimine fuerit promulgata, & per prædicta (reiectis tamen per Bossium consideratis in tit. de sententijs. num. 49.) hanc firmavit opinionem Gomes. loco antecitato assentiens summæ Angelicæ in versic. p̄na. art. 3. Siluestri. vers. p̄na. 25. & in versic. hæredis 18. q. principali. versic. 3. p̄na est, & sic voluit D. Thomas in 2. 2. q. 62. art. 3. vbi Caiet.

60 Cui quidem, & nos libenter subscribimus, tum quia ea non minimam circumfert æquitatem, quam semper præ oculis habendã ex iure consulti respon-

so in l. quod si ephesi. ff. de eo quod certo loco censemus, tum etiam quia tractatur de articulo per ius canonicum de ciso d. c. cum secundum. l. quod tantorū Theologorum fide, ac doctrina fultum amplectendum fore putamus. per tex. in c. 1. & 2. extrã. de noni oper. nunciat.

62 Et nos vltèrius cōsideramus, q̄ hic casus decidi possit ex his, quod aut non constat de delicto, & erit casus extra difficultatem, quod non erit locus confiscationi, quia non omnis recusatus est reus, sed qui conuincitur. c. non ne. 8. q. 4. c. laudabilem. extrã. vt lite non contest. Specul. in tit. de aduoc. §. sequitur circa principium. Gram. in 1. consil. post decis. num. 65. circa medium. Aut verò casus est dubius, & tunc nequaquam cōfiscatio suum obtinebit locum, cum in criminalibus probationes debeant esse luce meridiana clariores. I. sciant cuncti. C. de probat. cum similibus.

66 Aut vero constat de delicto, & in eo cadit confiscatio bonorum ipso iure, & tunc, & si liquidò constaret quem deliquisse, clarisque probationibus de eo victus esset, adeò, vt delicti notorium spertè appareret, tamen non ne super notorio requireretur sententia? vtique vt minimè negari possit. per tex. in clem. appellanti. de appell. dixit Bart. in l. emptorem. num. 3. ff. de act. empt. idem in l. exitus. vbi addentes latè. ff. de acquir. possess. & deduxit Campeg. in materia tex. in l. si constante. ff. solut. matrim. in tract. de dote. par. 3. q. 2. Et si quis replicaret, quod sufficit factum fuisse notorium, quamuis ex processu non sit notorium, allegando Bald. in c. tua. extrã. de cohãb. cler. & mul. de quo meminit Capic. in decis. 54. num. 6.

69 Attamen ista Bart. doct. non facit ad casum quæstionis nostræ, cū nō disceptemus, si sufficiat factum fuisse notorium, quando ex processu non est notorium, sed supponimus, si sententia requiratur in notorio, inde non negabit Bald. etiã super notorio requiri sententiam, nam quamuis æquiparetur sententiæ. d. l. emptorem. ff. de act. empt. æquiperabitur tamen

- tamen quò ad effectum, ut idem opere-
tur, ac sententia, ut inibi aduertit Bart.
- 71 Vel, & secundo possumus dicere, quod Baldi doctr. quatenus ad propositum me-
reret allegari, vera per nos admittetur,
quòd o ultra notorium aliud à iure non
exigitur, ut in casu q. nostræ.
- Pro inde, hac Baldi Doctr. seposita,
munitam credimus hanc nostram con-
clusionem ex præcedentibus. Quam pos-
tremo roboramus hoc arguendi gene-
re, dicentes, quod si affirmaretur sen-
tentiam non requiri in confiscatione
ipso iure faciendâ, sequeretur, quod
72 reus delinquens teneretur se prodere,
& diffamare, ac quis non tenetur se pro-
dere, & diffamare, arg. tex. in c. si pec-
cauerit. 2. q. 1. cap. quis aliquando. vers.
non tibi dico. de pœnit. distin. 1. quod
contingeret in confiscatione, cum non
posset quis absque maxima infamia bo-
na sua fisco restituere, ergò non tenebitur
restituere, ne quis se prodatur, deli-
ctumque proprium ostendat, ac mani-
festet.
- 73 Verum hanc opinionum diuersitatē
sedere sequentis distinctionis reconcil-
liari posse nostrò quidem iudicio iudica-
mus, quod quando pœna confiscationis
ipso iure imponitur duos possumus con-
siderare casus, primum nempe respectu
74 personæ delinquentis, alterum verò re-
spectu executionis, quòd si pœna con-
fiscationis in persona delinquentis con-
sideretur, quòd quis statim parrato deli-
cto pœnæ per statuentem indictæ subij-
citur, nulli dubium est, quin iuris subri-
litate statim commisso facinore reus in
pœnam incurrat, & sic possunt intelligi
adducta pro primæ opinionis, sed non
propterea sequitur, quod teneatur in fo-
ro conscientie ex ratione desuper ad-
ducta, quia quis non tenetur se prodere,
ac delictum proprium manifestare.
- 75 Quod si inspicimus executionem pœ-
næ confiscationis, quod eam statuens
76 exequi possit, utique, quamuis pœna ipso
iure imponatur, quamuis delinquens
pœnæ se subijciat, tamen quia absque
processu, & absque liquidis probationi-
bus, & absque sententia pœna suam non
poterit sortiri executionem, quam adten-
dendam esse ratio suadet, propterea re-
77 quiritur sententia, & ex consequentis
quis in foro conscientie non tenebitur
ante sententiam bona sua fisco restituere,
sicque in his residemus ex adnotatis
maximè per Archid. per nos post hæc
scripta visum in c. felicis. num. 13. vers.
infamis. de pœnis in 6. quem videto, hæc
concludit, quod quò ad infamiam, & bo-
norum confiscationem effectualem, &
pœnam corporalem infligendam neces-
saria erit sententia saltem generalis, ut
pronunciatur, scilicet, talem criminosa,
& quamuis tamen dominium bonorum
eius à die commissi criminis amittatur,
non tamen ei auferuntur, nec fiet exe-
cutio bonorum, vel eius pœnæ, nisi post
sententiam saltem generalem.
- 78 Hæc quò ad hanc primam distinc-
tionis partē. Restat. ut secundum profe-
quamur caput, quando scilicet imponi-
tur pœna non ipso iure, & tunc ex com-
muni Doct. consensu concludendum as-
feneramus, delinquentem in foro con-
scientie bona fisco restituere non debe-
79 re ante iudicis declarationem, quæ qui-
dem conclusio infra scriptis rationibus
fulciatur. Quarum prima sit, quod quilibet
pœna imponenda requirit iudicis de-
clarationē, eiusque sententiam. d. l. eius
qui delatorem. ff. de iure fisci. §. in hoc
33. q. 2. ergò non tenebitur quis in foro
conscientie fisco bona restituere ante
iudicis sententiam.
- 80 Secundo pœnæ impositio à lege indi-
citur non solum pro delinquentis puni-
tione, sed etiam pro bono publico, cum
Reipublicæ intersit delicta puniri. l. ita
vulneratus. ff. ad l. Aquil. l. congruit. ff. de
officio præsid. l. licitatio. §. quod illicitè.
ff. de publ. & vectig. l. capitalium. §. fa-
mosos. ff. de pœnis, at si ante sententiam
quis teneretur bona fisco restituere nõ
76 satisficeret Reipublicæ beneficio, propte-
rea ex his, & ex alijs ante sententiam iu-
dicis delinquens non tenebitur bona
fisco restituere, ut voluit glo. finalis in
c. fraternitas. 12. q. 2. quam commen-
dat

dat ibi Archid. eamque reputat singularem Panor. in c. 1. nume. 10. extra. de de constit. & in proemio decret. in vers. Rex pacificus. col. 4. numer. 5. & in cap. Rainaldus. de testamentis. Bald. in l. quibus diebus. §. dominus. in fine. ff. de condit. & demonstr. vbi Imola, ceterique scribentes. idem Bald. in l. id quod pauperibus. col. 4. C. de Episc. & cleric. & in l. post decisionem. C. de furtis. D. Thomas in 2. 2. q. 62. art. 3. & alij per Gomes. loco pramonito recensiti, ad quem breuitati studendo legentes remittimus.

82 Hanc autem conclusionem multo fortius procedere admonemus, quando statuens indicit pnam confiscationis inflingendam per verba futuri temporis, dicens, quod bona sua publicentur, & tunc absque scrupulo sententia requiritur, vt probatur in auth. Gazaros. C. de Hæret. & Manich. l. si quis in tantam C. vnde vi. l. 1. & 2. C. ne liceat potent. l. in criminali. C. de iurisd. omn. iud. deduxit late Alber. in tract. de statutis. parte 2. q. 18. num. 12.

83 Sed isthæc limitabimus non procedere, si reus delinquens condemnatus fuerit per iudicem, nam tunc tenetur in foro conscientie bona sua fisco restituere, & ratio, quia ex sententia est ius quæsitum fisco, inde oritur actio iudicati ad exigendam pnam arg. tex. in l. 1. & per totum. ff. de re iud. sic edocuit Bald. in l. id quod pauperibus. col. 4. q. 9. C. de Episc. & cler. Anchar. in reg. possessor. 3. q. principali. col. 13. de regul. iur. in 6. idem tenebitur in foro conscientie delinquens bona sua fisco restituere, & ex his satis dilucidatam credimus hanc primariam quæstionem.

85 Ad secundam propterea q. progrediamur, num in confiscatione veniant bona futura? in qua resolutiue respondendum in ea non venire bona futura,

86 adeo, vt post confiscationem illatam bona de nouo per reum acquisita non veniant in confiscationem, sed propria ipsius rei efficiantur per tex. in l. si mandauero tibi. §. is cuius bona. ff. mand. cuius tex. verba formalia hæc sunt, is, cuius

bona publicata sunt mandare alicui potest, vt ea emat, & si emerit utilis erit mandati actio, si non præster fidem, quod ideo receptum est, quia publicatis bonis quicquid postea acquiritur non sequitur fiscum, & per hunc tex. sic dixit Bald. ceterique Doct. post glo. in l. fin. C. quæ res pignor. oblig. poss. in fine. Imola in l. ex facto. §. fin. ff. de vulg. & pup. Bart. in l. fin. ff. de bonis damn. Cyn. & Salic. in l. 2. C. de bonis proscriptionis. And. in c. 1. §. fi. col. 2. q. 3. de Capit. corr. ac quamplures alij per Gomes. coaceruati in loco proxime citato num. 1.

Hoc autem Axioma duplici liceat per nos corroborari fundamento, & primo bona futura non veniunt in confiscationem, quia publicatio non fit, nisi bonorum tempore confiscationis existentium. l. eius qui. §. 1. ff. de testamen. ibi. bona quoque, quæ tunc habuit, cum damnaretur publicabuntur. vbi Bald. & Castr.

88 Secundo quia deportatus non reperitur prohibitus acquirere ea, quæ sunt de iure gentium. l. quidam sunt serui. in fine. ff. de pænis. ex quibus nuper firmata conclusio fulcitur, de qua est tex. in l. certa forma. C. de iure fisci libro 10. vbi Bart. Platea, & ceteri Doct. & Canonistæ in cap. felicis. vers. verum, de pænis in 6.

Sed quia paulò ante enunciauimus, q. bona futura non veniunt in confiscationem, sed efficiuntur propria ipsius delinquentis, obiter incidit quæstio, num talia bona transibunt ad hæredes rei, vel ad fiscum, Gomes. loco superius allegato tenuit, quod quia efficiuntur propria rei delinquentis transibunt ad eius hæredes, motus per præcitatum tex. in l. si mandauero tibi. §. is cuius bona. ff. mand.

89 Contrarium tamen erit affirmandum, quod immo non ad eius hæredes, sed ad fiscum bona prædicta transibunt, idque ex ea iuris veridica conclusione, quod is, qui proscriptionis bonis damnatus est nequeat habere hæredem, ergo si non ad hæredem ad fiscum bona transibunt. l. 2. C. de bonis proscriptionis. d. l. eius qui §. 1. ff. de testamentis. l. quidam sunt. ff.

- de penis tradidit Bart. in l. ex facto, §. ex facto, in princ. ff. ad Trebell. Fulg. in d. l. si mādauero tibi, §. is cuius bona. Aret. & Alex. in l. i. C. de hered. instit. Platea in d. l. certa forma. in princ. col. 2. C. de iure fisci. lib. 10, plura ad comprobationem effundit Arius Pinellus. in rubr. C. de bonis mat. parte 1. nume. 3. versic. si
- 93 verò publicatio bonorum, cum quo & nos concludimus, quod quamuis efficiantur propria bona futura ipsius delinquentis eius tamen vita durante ad tex. in l. staturus floribus §. corn. felici ff. de iure fisci, nihilominus non transibunt ad eius heredes, ex quo non potest habere heredes, sed bene ad fiscum ex supra adductis.
- 94 Descendit ex his tertiā differere questionem, num scilicet in confiscatione veniant iura conditionalia? & in ea itidem negatiuè dicendum, per tex. iuncta glo. in l. nam ad ea. ff. de condit. & demonstrat. cum alijs infra discutiendis.
- 95 Tamen pro eius dilucidiorè explanatione sic supponeadum esse duximus, nempe, quod, aut quærimus num veniant in confiscationem iura conditionalia peruenientia ex contractibus, aut illa iura conditionalia, quæ ex vltima perueniunt voluntate, in hoc vltimo casu non difficultandum iura conditionalia minime venire in confiscationem, nam licet habeant causam de præterito, & verificetur conditio post sententiā, & post condēnationem, tñ, quia sicut talia iura non transirent ad verum heredē, ex quo conditionalia, inde non transmissibilia, l. vnica. §. si autem sub cond. C. de caduc. toll. l. i. C. quando dies leg. ced. l. i. §. si. ff. quando vsufr. leg. ced. quia dum pendet conditio. nō est nata actio, neque obligatio. Bald. & alij in l. i. C. vt actiones ab hered. & contra heredes, in l. i. C. comm. deleg. & in d. l. vnica. §. 1, vbi Bald. sub nume. 1. i. eodem modo nō transibunt ad fiscum, qui loco heredis habetur. l. 2. C. ad l. lul. de vi publ. de quo differit Rota Auin. in decis. 121.
- 100 Quod si quærimus de iuribus conditionalibus ex contractibus prouenien-

tibus, & tunc quamuis dixerimus inta conditionalia non transire ad heredes per tex. in d. l. nam ad ea. ff. de cond. & demonstr. in illis iure consulti verbis, vel si publica sint, nam postea quæsitæ non caderent in eas causas, vbi Bartol. Imola. Castr. & alij, facit tex. in l. interdicat. ff. eod. tit. dixit Bald. in l. etiam. C. ad l. falcid. Bald. Ang. Alex. & Imola in l. quociens. ff. de nouat. attamen ex ratione in vltimis voluntatibus per nos pensata resultat, quod quia in contractibus contraria sit constituenda regula, quod ij, quamuis sint conditionales transibunt tamen ad heredes. §. ex conditionali. instit. de verb. oblig. Ideò concludendum talia iura sicut transibunt ad heredes, ita ad fiscum debere transire, probat hoc tex. in l. inter socerum. §. si. ff. de pactis dotalibus. Verum cum hanc conclusionem cum seq. declarationibus interpretandam fore censeamus, poterit vtraq; opinio admitti iuxta tamen declarationes intellecta.

Pro inde aduertamus, quod quando dicimus iura conditionalia sicut ad heredes transmissa, ita ad fiscum pertinere intelligendum, quando conditio esset casualis, vel mixta, & procedet opinio affirmatiua, secus verò si esset potestatiua, nam sicut talis conditio non transmittitur ad heredes, ita nec spectabit ad fiscum, & huius conclusionis ea erit ratio, quia creditor defectus censetur esse in culpa non adimplendo. l. si de cem cum petiero. ff. de verbo. oblig. vbi Doct. communiter l. potior. & l. qui balneum. ff. qui potior in pign. hab. sic voluit Bald. in l. si. col. 6. versic. ego autē distinguo. C. de contrah. empt. & procedet conclusio tex. negatiua in d. l. nam ad ea.

Secundo tunc conditio transibit ad heredes, quando esset de futuro, & sic intelligi poterit primæ opinio, & transibit adhuc ad ipsum fiscum, quod si conditio esset de præterito, vel de præterito, tunc sicut non transit ad heredes, l. cum ad præscriptionem, cum l. seq. ff. si cert. pet. l. conditio. ff. de verb. oblig. eodem

eodem modo non transibit ad fiscum, & ita interpretanda opinio negatiua, de quarum veritate late Gomez. in præcitata rubr. de confiscatione bonorum num. 2.

107 Quantum verò pertinet ad quartam conclusionem, num reus delinquens valeat cum bona conscientia alienare: pro resolutione q. sic distinguendum arbitramur, quod aut vult alienare titulo oneroso, & tunc non poterit pacto aliquo alienare, ex quo emptor esset in maximo damno, cum ab eo possent bona prædicta alienata per fiscum auferri etiam præcio non soluto, nec oblato, si verò alienaret titulo lucrativo tunc utique posset alienare, quia ratio damni in casu precedenti considerata cessat in alienatione facta titulo lucrativo. sic ex Bart. theorica per cæteros Doct. approbata in l. post contractum, num. 12. ff. de donat. colligimus, quam in duobus casibus restringendam fore consulimus. Et primo quod si delictum esset ita occultum, ut nullo modo probari posset, poterit etiam tit. oneroso in hoc casu alienare, ut ex auctoritate summe Angelicæ, & Sivestr. resoluit eruditissimus Gomez. in sepe sepius citato loco num. 3.

108

109 Secundo, quod si alienaret pro alimentis necessarijs utique tunc licebit titulo oneroso alienare, & alienatio valebit arg. tex. in l. alienationes que. ff. fam. heretic. & in l. peto. §. prædium. ff. deleg. 2. immo quod plus est, nedum poterit solvere eius creditoribus. l. sed nec illud. ff. de solut. l. debitori cum glo. ff. de fideiuss. Verum, & eidem poterit bona fide solui per eius debitores l. auferitur. ff. de iure fisci, maxime, quando non est interdicta administratio, vel bona ipso iure non sunt publicata. l. reo vbi glo. allegat concordantes. ff. de solut. differit late Boss. in tit. debitores an delinquenti solvere possint in præiudicium fisci sol. mihi 557. & sic in hac q. subsistendum, ex qua defluit.

110

111 Quinta questio in eo consistens, num bona alienata, ac per tertios possessores detrepta possint à fisco vëdicari? & in eis tres casus supponendos esse arbitramur.

Primus quando quis alienat ante delictum commissum. Secundus, quando quis post delictum commissum, sed ante sententiam alienat. Tertius, quando quis alienat post sententiam, & condemnationem.

116 Primus casus quando quis alienat ante delictum commissum non habet vllam difficultatem, quod possit quis alienare, & per consequens fiscus non poterit ea vindicare. Istæ conclusio duabus præcipuis rationibus probari potest, quarum prima est illa, quia ante delictum fiscus nullam habet obligationem personalem, vel realem, nec vlla est actio quæ sita fisco, qua mediante fiscus posset bona alienata reuocare, & vindicare, secundum communem, de qua per Boss. in tit. de bonorum publ. nume. 81. cum sequ. & si

117 Accurs. in l. rescriptum. in princip. ff. de pact. dixerit, quod eo ipso, quod delictum est commissum pena est quasi debita fisco, latgò tamen modo ad ipsam penam obligabitur, ut interpretatur Bart. in l. fin. ff. de iniur. non autem strictè, ex quo pena iudicis officio inferitur. lat. in l. 1. col. 3. circa medium. ff. de iurisd. omn. iud. Alexan. in l. dinortio. §. si fundum. versic. aut commodam. in col. fin. ff. solul. matr. quod secus erit in delictis ex contractibus incidentibus, nam sicut fiscus ex suo contractu habet tacitam hypothecam. l. auferitur. §. fiscus. vbi glo. ff. de iure fisci, dixit Bart. in l. 1. & 2. C. in quib. cau. pign. vel hypoch. tacite contrah. Eodem modo si incideret in contractu delictum secundum Bart. & post eum Paulus de Montepico in d. l. post contractum. colum. fin. versic. circa prædicta. num. 16. de quo articulo vide Negul. in tract. de pignor. in 4. membro 2. partis principalis. nume. 115. vbi late, & Boss. in præcitato loco num. 32. recensuimus supra num. 55. & infra sub nume. 133. vnde si non habet hypothecam non erit locus reuendicationi bonorum ante delictum alienatorum in tertios possessores.

118

119

120

121

122

123

124

125

Secunda erit ratio firmatæ conclusionis, nam fiscus quando verum esse

X 2 quod

quod esset creditor ob delictum non esset nisi creditor futurus, at creditores futuri non possunt reuocare alienata per debitorem ante delictum contractum nisi probetur alienationem fuisse in fraudem factam, ut Doct. & in specie Bart. in d. l. post contractum. ff. de donat. tradidit. Cuius fraudis expressæ, vel præsumptiuæ plura recenset signa, Gomez. in sepius enunciato hęc num. 4. & Aff. in in decil. 370 ergo non admittetur ad reuocationem bonorum in tertios possessores translatorum. Qua fraude probata expressæ, vel præsumptiuæ non solum per donationem, verum quocunque alio modo fiscus poterit reuocare. l. in fraudem. ff. de iure fisci. l. si aliquis. ff. de donat. causa mortis.

In qua materia illud obiter uti singulare recensere non omittamus, quod quando sumus in alienatione facta ante delictum coniecturæ fraudis sufficiunt tam in alienante, quam in possessore, & non exigitur probatio fraudis in possessore, etiam si titulo oneroso habeat, & possideat, & ratio, quia coniecturæ inducunt præsumptionem fraudis, sic notabiliter eruditissimus Gomez. loco antedicto. num. 4. vers. item & intellige.

Secundus est casus, quando quis alienauit post delictum commissum, & tunc, aut sumus in delictis in quibus cadit confiscatio ipso iure, vel in quibus interdicitur bonorum administratio, eorumque dominium.

Primo casu fiscus non poterit bona alienata reuocare siue sit facta alienatio, tit. oneroso, siue tit. lucratiuo, ex quo alienatio poterat iure merito fieri, nam propter delictum delinquenti non auferretur administratio bonorum, in reatu enim constitutus bona sua potest administrare eique debitor recte bona tamē fide soluit. l. auferretur. ff. de iure fisci. inde est quod tanquam dominus poterit alienare, eò maxime, quod eius bona non sunt ex delicto, eiusque pena fisco tantē obligata, ut præter delictum adducta probatur in l. res vxoris. C. de donat. inter vir. & vxor. vbi Bald. l. 1. C. de penis

fiscal. non prefer. lib. x. vbi Bart. Platea, ceterique Doct. glof. vbi Bart. & alij cõ omniū calculo in lauffertur. §. fiscus. ff. de iure fisci, diximus supra sub numer. 55. & num. 118. cum sequ. Habet tamen quoddam ius contra personam, quod cum non sequatur fundi possessores. l. si §. fin. ff. de contrah. empr. l. 1. §. sublata. ff. ad Trebell. cum similibus, non poterit fiscus reuocare bona alienata in tertios possessores, sicuti de hoc tex. est apertus in d. l. post contractum, & in l. si quis post hac. C. de bonis proscriptis.

Aut vero sumus in delictis, in quibus interdicitur bonorum administratio, & cadit confiscatio ipso iure, tunc ex quo a die commissi delicti est fisco ius quæsitum omnis alienatio reuocabitur, & proinde bona auferri possunt per fiscum a possessoribus, adeo, ut Diui Severus, & Antoninus rescripserint, ex quo quis aliquod ex his causis crimen contraxit, nihil ex bonis suis alienare, aut manumittere eum posse. in l. lex iudiciorum. versic. adeo, vbi glo. & communiter Doct. ff. de accusat. l. donationes in concubinam. §. fin. ff. de donat. l. fin. C. ad l. lul. Maieft. cap. secundum. l. versic. bona hereticorum. de heret. in 6. sicque concludendum in omnibus casibus, in quibus cadit confiscatio ipso iure, de quibus per Bart. & Doct. in l. imperator. ff. de iure fisci. in l. commissa. ff. de public. & vestig. & in d. l. post contractum. ff. de donat.

Hanc conclusionem ampliabimus procedere, etiam si delictum sit commissum, sed si alienauerit post accusationem institutam, & multò fortius post litem contestatam, sed tamen si condemnatio secuta fuerit, ut est tex. in d. l. post contractum.

Ex his inferitur, quod in crimine læsæ Maiestatis non fiat confiscatio ipso iure ex quo tractatur de bonorum confiscatione, quæ quidem bona non sunt iuris ciuilis, sed de iure gentium, ut considerat Boss. in ut. de crimine læsæ Maiestatis. numer. 7a. inde Bart. in verbo rebellando sub tit. qui sint rebelles. col. 2. vers. sed puto, dixit, Index debet sententiâ ferre,

ferre, vt sequatur bonorum confiscatio, ponderat Alex. in vol. 13. col. 2. vers. 6.

143 Sed interdicitur administratio bonorum, l. pen. & fin. C. ad l. Iul. Maieft. vbi Bald. Salic. Alber. Ang. & alij Bart. in l. Imperator. ff. de iure fisci. & in d. l. post contractum. col. pen. Bald. in l. 1. col. 2. G. ne ex delicto defunct. Arer. in §. placet. col. 4. versic. quarto contrahens in fut. de except.

144 Quæ quidem interdictio administrationis adhuc solet fieri in officialibus in officijs delinquentibus, de quo Bart. in leibertus. §. in quætionibus. ff. ad municip. & in l. quod si forte. §. sunt quidam. ff. de solut. de quo per Erasmum de Franchis in decif. 8. & in decif. 419. Eaque tunc habet locum quando quis officio priuandus venit, argumento text. in l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt legat. nom. cau. Francus in d. decif. 8. num. 2. & 5. & habetur per Castr. in consil. 332. incip. vlt. §. test. in fine vol. 1.

146 Tertius, & vltimus casus est, quando quis delinquit post sententiam, & post condemnationem, & tunc nullum erit dubium, quin alienatio, vt facta per reū notoriè cōdemnatum non valeat. Hinc si qua bona alienata sunt per fiscum vindicabuntur, d. l. post contractum, & l. reo criminis. ff. de solut.

147 Hanc autem conclusionem continget limitari, nisi à sententia condemnatoria fuerit appellatum, nam si reus pendente appellatione alienabit, valebit alienatio, donec durat causa appellationis, verum si sententia confirmata fuerit ea retractabitur, tanquam quid innouatum lite pendente text. est singularis in l. chirographis. §. 1. ff. de admin. tut. & est communis Doct. resolutio, de qua per Bart. Alber. Castr. Imolam. Cumanum, & Paulum de Montepico in d. l. post contractum, & in d. l. si quis posthac. C. de bon. præscrip. Dynus, & Alber. in l. omnes. §. Lucius. ff. quæ in fraudem credit.

148 & renouabit fiscus, sed precio emptoria sua minime restituito, de quo est text. in l. 2. C. de furtis. l. 3. & l. si mancipium. C. de rei uend. l. si sciens. C. ad velleian. l. si

149 quis hoc pacto. ff. de contrah. empt. l. Titius. ff. de seruis export. l. 1. C. si mancip. ita ven. ne proffit. l. si debitor. ff. quæ in fraudem credit. & d. l. post. contractum. & l. donationes in concubinam. §. fin.

150 Sed prædicta declarabimus non esse vsquequaque vera, nam si præcium conuersum sit inuutilitatem ipsius condemnati, vel si extaret, vel aliquid esset loco rei subrogatū fiscus teneretur illud solvere text. est in lex his. ff. quæ in fraudem credit. in l. emptor. ff. de rei vend. & l. imperator. §. si. ff. de leg. 2. vt dixit Bart. in l. si debitor. in si. ff. quæ in fraudem credit. Ioan. Andr. in c. cum secundum. l. col. fin. vbi Anchar. col. 1. Archid. 2. & Domin. in 2. col. Idem Anchar. in cap. fin. de præscrip. in 6. Rom. in l. senatus. ff. ad Sillan. cum alijs per Gomez. coaceruatis in lib. 3. variarum resol. cap. 2. sub rubr. de crim. l. §. Maieft. num. 2.

151 Hisce tamen postremò subiungendum vtiliter erit, quod in casibus in quibus non cadit confiscatio ipso iure, nec tollitur, & impeditur administratio, sequestrum bonorum non habet locum. l. de pollicitationibus. vbi Alber. mirabilem reputat. ff. de pollicit. l. in omnibus, cum materia. ff. de iud. alias verò sequestrum admittetur. sic Gomez. in l. 3. variarum resol. c. 14. de confiscatione bonorum, num. 4. vers. ex quibus in fine.

In qua materia subnectendum erit, quod in casu, quo sequestro locus esset interim dominus alendus erit ex bonis sequestratis. l. fin. C. de ordin. cognit. arg. text. in l. si neget. ff. de lib. agn. l. pupillus ff. de priuil. l. credit. cum alijs per Surdum consideratis in tract. de alimentis. tit. 1. q. 12. 3.

152 Reliquum est, vt vltimã expediamus quætionem, quanto scilicet tempore hoc ius confiscationis præscribi possit? Pro cuius declarat. sic distinctim considerandum fore putamus, quod aut lo-

153 quimur de confiscatione bonorum de iure canonico indicta, puta in crimine heresis, & similibus, & tunc, quamuis de eo iure crimina non tollantur præscriptione, vt docuit Dec. in cap. licet causam. colum. 3. vers. postremò. extra. de pro-

- 155 probat. & tradidere Doct. in c. venerabilis, extra. de elect. tamen affirmandum est hoc ius confiscandi præscribi spatio
- 156 10. annorum per tex. insignem in c. 2. §. 4. de præscript. in 6. Quem quidem tex. in fisco Ecclesie procedere, declararunt Abb. in c. cum nobis. col. 3. num. 8. & Fel. in col. 3. in fine. vers. in quantum Abbas declarat; extra. de præscriptionibus.
- 157 Aut verò loquimur de confiscatione faciendâ per iudicem sæcularem, & in beneficium fisci sæcularis, & in hac quæstione varij varia dixerin,
- 158 Quidam enim voluerunt, quod siue sumus in confiscatione ipso iure indictâ; siue in confiscatione, quæ non sit ipso iure tunc fiscus possit petere bona infra triginta annos, & ratio, quia tanto tempore præscribitur actio personarum iudicari, quæ ex sententia oritur, ac iudicis officium pro eius executione competens. sicut in rem, vbi glo. C. de præscript. 30. vel 40. annorum, & dixit Gram. in decis. 70. nu. 3. late Lanfrancus in tract. de arbitr. par. 7. num. 47. cum seq. fol. 18. à tergo. Tract. tomo. 3. parte 1.
- 160 Alij verò dixerunt hoc ius præscribi spatio decem annorum moti per tex. in l. qui diutino. ff. de penis, sed tenentes hanc opinionem hallucinantur, ex quo
- 162 tex. in d. l. qui diutino non dicit, quod pena tollatur spatio 10. annorum, sed quod per illud tempus minuat, ut consideravit Rocchus de Curte in tract. de consuet. col. 2. & seq.
- 163 Alij verò subiunxerunt tale ius præscribi posse spatio viginti annorum, per tex. in l. quæresam. C. de falsis, per quem tex. sectantes hanc opinionem docuerunt tanto tempore nedum præscribi ius accusandi, verum quòque, & ius inquirendi, ut per Anchar. in consi. 190. incip. plura cõtra processum; de quo meminit Boss. in tit. de accusatione, num. 32.
- 164 Quibus quidem proximus est tex. in l. in omnibus. ff. de diuer. & tempor. præscript. Quo statutum est, quod in omnibus fisci quæstionibus, exceptis causis, in quibus minora tempora seruari specialiter constitutum est 20. annorum præscri-

ptio custoditur. vbi glo. Bart. acceteri communiter.

- 165 Tamen ab ea opinione discedendum non esse affirmamus, quod inducatur præscriptio per quinquennium. Pro cuius cõclusionis cõprobatione adducimus l. tex. in l. in cognitione. ff. ad Sillan. in cognitione inquit Venuleius Saturninus, aperti aduersus fetatus consultam testamenti, eius qui à familia sua occisus dicat quinquennij tempus constitutum est senatus consulto, Tauro, & Lepidio Consulibus, ex quo aperte patet quinquennij tempus sufficere ad inducendâ præscriptionem, quo ad extraneos tamen, secus verò quo ad filios, qui parricidij pena teneri possunt, nam eodẽ Senatus consulto permittitur semper accusari posse, ut aduertit idem tex. per quem sic voluit Alex. in d. l. quæresam num. 1. & Ang. de malef. in vers. & eius bona publicamus. num. 13.

167 Secundo affertur tex. in l. 2. C. de vestig. & commissis. in quo decisum reperitur, commissum, quod ante quinquennium factum dicitur vendicari posse, si tamen licet res anticipata nõ est, vbi Bart. & alij de quo meminit idem Bart. in l. commissis. hu. 4. ff. de publ. & vestig.

668 Tertio expendimus ad hoc tex. in l. 2. C. de Apost. in quo decreuit Imperator posse quem de Apostasia accusari etiam post mortem intra tamen iuge quinquennium. vbi Doct.

169 Quarto, & ultimo pro hac eadem opinione adducimus glo. in versic. subire tex. in l. manicheos. C. de hæret. quæ talia profert verba. ex quo text. inquit in mortem quoque hæretis crimen extendatur, nam si in criminibus Maiestatis licet memoriam accusare defuncti non immeritò, & hic debet subire tale iudicium, exponit glo. est ergò simile crimen hæreseos crimini ipsæ Maiestatis, ut vtròque possit post mortem accusari, ut hic, & infra ad l. Iul. Maiest. l. fin. in fine, sic & in apostatis, ut infra de Apost. l. hi qui, & hoc usque ad quinquennium forte in omnibus prædictis, ut infra de Apost. l. si quis defunctum.

Cuius

- 171 Cuius glo. auctoritate possumus vna cum Gomeſio loco proximè citato. nu. 5. & Boſſio in antedicto tit. de accuſatione. num. 31. concludere, quod tale ius conſiſcandi præſcribatur ſpacio quinque annorum, vt demonſtrauit per plura Aret. in ſ. interdum. col. 2. circa mediũ, inſtit. de hæz. quæ ab inſeſt. defer. Cui quidè conſiſcitioni nos libentiſſimè ſubſcribimus, vt delictorum, inducatur potius liberatio, ex qua præptiores debemus eſſe ad liberandum, quam ad condemnandum. l. Arianus. ff. de act. & oblig. & quia in crimine læſe Maiestatis, & hæreſis quinquenni præſcriptio vendicat locum, ergo, & multo magis in conſiſcitione, arg. tex. in auth. multo magis. C. de Sacroſ. Eccleſ.
- 172 Demum, vt victimam huic parti manum apponamus, hoc in loco aduertimus, quod ſi contingat vaſſalli bona conſiſcari, diſceptari dum poſſet ad quem pertineat, num ad feudatarium, an verò ad ſupremum dñm, remiſimus ad Boſſ. ſubtiliter conſiderantem in tit. de penis. nu. 25. & num conſiſcitione extendatur ad bona extra territorium ſita, & de materia tex. in Authen. bona damnatorum. C. de bonis proſcriptis, videt Bertazzolum in conſ. 51. 52. 58. 83. 84. & 222. ex cuius diſtis dilucidata apparebit præſens conſiſcitionis materia, circa quam iſthæc ſummo, vt aiunt, digito attingiſſe ſufficiat.

S V M M A R I V M.

- 1 Indultus hic reſtringitur, ſi pana, vel multa, vel condemnatio, vel aliter exacta, vel incorporata fuerit.
- 2 Exceptio eſt in auxilium regula.
- 3 Exceptio firmat regulam in contrarium.
- 4 Exceptionis natura duplex eſt.
- 5 Exceptio eximit, ſeu extrahit à rigore ipſius regula.
- 6 A regula huius indultus eximitur, & extrahitur caſus in hoc capite deductus.
- 7 In hoc indultu exceptio exhibet turbata ordine natura eiſdem regula, & nu. 9.
- 8 Regula procedit de rigore, exceptio verò de æquitate.

- 10 Accuſi ſcholium in verſa. in omnibus tex. in l. placuit. C. de iudic. enodatur.
- 11 Diſtio, dummodo eſt diſtio continuativa, & admonitiua.
- 12 Diſtio, dummodo, eſt præcedentibus aduerſatiua.
- 13 Diſtio, dummodo, facit diſpoſitionem conditionalem.
- 14 Exceptio declarat mentem indefiniſi, obſcure, ac præcedentis ſermonis.
- 15 Exceptio declarat regulam, non ampliatur.
- 16 Exceptio non comprehendit, quod regula non includit.
- 17 Hic caſus in præſenti capite appoſitus de iure communi ad huc procederet.
- 18 Gratia principis trahitur tantum ad panam perſonæ, & non ad bona.
- 19 Gratia Principis quando trahitur ab bona non extenditur ad bona conſiſcata, & incorporata.
- 20 Gratia Principis re integra parit effectum.
- 21 Gratia Principis non operatur effectum, ſi res paſſa eſt executionem.
- 22 Pana ſemel quaſita per executionem in beneficium hſci non derogatur per Principem & nu. 23.
- 24 Indulgentia non trahitur ad executam.
- 25 Executio quando facta eſt à l. vel ab homine non admittitur purgatio mora.
- 26 Quando tamen res eſt integra, & executio non eſt perfecta.
- 27 Indultus hic non extenditur ad panas exactas, & de ratione ſub numero 28. & 29.
- 30 Effectus ſemel conſumptus non reuocatur, licet caſus exactioſis ceſſet, vel reſoluatur.
- 31 Solutione eiſ, quod debetur omnis tollitur obligatio.
- 32 Per exactioſem pana omnis tollitur pana.
- 33 Exactio pecunie verbum, nedum ad delegationem verum quoque ad ſolutionem referendum eſt.
- 34 Exactio, & incorporatas verba in præſenti indultu adiecta demonſtrant Regem loqui de vera, & effectuali exactioſe, & incorporatione.
- 35 Incorporatio quid ſit.

- 36 Expenditur tex. in l. 3 C. de bonis vacant. & de incorporatione. lib. 10.
- 37 A rubro validum est argumentum.
- 38 Incorporatio presupponit exactionem.
- 39 Subsequens presupponit necessarium antecedens.
- 40 Incorporatio qua fit per Principem ipso iure duos operatur effectus.
- 41 Princeps secuta incorporatione statim facit fructus de illis bonis tamquam dominus.
- 42 Dominium non transit sine possessione.
- 43 Dominium transit in Principem absque possessione in casu incorporationis ipso iure iudicata.
- 44 Incorporatio est corporis alicuius membra facere.
- 45 Diffin. predicta ad materiam nostram nihil attinet.
- 46 Incorporatio fit vnus Ecclesie ad aliam.
- 47 Vnio fit duarum Ecclesiarum.
- 48 Translatio dicitur cum fit de vna Ecclesia ad aliam.
- 49 Incorporatio, unio, & translatio.
- 50 Vnio ex pluribus facta vnum quasi quodam mixtum statuit.
- 51 Quando absunt signa disiunctiva tunc non efficitur vnicum corpus.
- 52 Vnio quando habet locum dictum de vno intelligitur de alio.
- 53 Iura efficiuntur promiscua, & connexa per incorporationem, vel unionem.
- 54 Bona quaesita, & quaerenda propter unionem videntur communia.
- 55 Vnio facta ex falsa causa num valeat, remissus.
- 56 Vnio facienda per Episcopum num requirat tractatum, remissus.
- 57 Instrumenta notarij matriculati valent.
- 58 Matricula inducit presumptionem, incorporationem, & inuestituram.
- 59 Notarius ex matricula inuestitus efficitur de corpore, & collegio notariorum.
- 60 Pena per incorporationem translata est in Regis dominium.
- 61 Facilius remittitur ius fisci, quam ius privatuum.
- 62 Ius fisci incorporatum non potest remitti.
- 63 Perdere lucrum iam quaesitum, & incorporatum esset pati damnum.
- 64 Indultus hic de iure poterat difficultari, num procederet in pena assignata, vel composita.
- 65 Indultus hic num loquatur nedum in vera, & effectiva solutione verum etiam in solutione interpretativa.
- 66 Effectus solutionis num sit ab indulto requisitus, an quodque modus exigatur.
- 67 Assignans rem pro pena num videatur solvere.
- 68 Compensatio habet vim solutionis.
- 69 Assignare est traditio, nuda alicuius rei dominium transferre.
- 70 Dominium Castri num transferatur per verbum assigno.
- 71 Assigno verbum in dote adiectum num transferat dominium.
- 72 Explicatur tex. in l. assignare. ff. de verb. & rerum significatione.
- 73 Exactae pecuniae verbum non solum ad solutionem verum ad delegationem quoque referendum est.
- 74 Delegans nomen debitoris pro pena num subiaceat huic indultui.
- 75 Delegans soluit.
- 76 Creditor videtur exegisse per delegationem.
- 77 Debitor per delegationem factam liberatur.
- 78 Isthac num procedant in dote.
- 79 Rex noster inuictissimus utramque inspexit solutionis speciem, veram, & interpretatiuam.
- 80 Cauere quid significet.
- 81 Cautionis verbum a l. prolatum de simpliciter, & nuda cautione sine fideiussore intelligitur.
- 82 Cautionis verbum ab homine prolatum importat cautionem cum fideiussore.
- 83 In hoc indultu num requiratur cautio cum fideiussore.
- 84 Maior est cautio cum fideiussoribus, quam cum pignore.
- 85 Fideiussoris praestatio non est onus leue.
- 86 Periniquum est reum super vacua cautione onerari.
- 87 Ij debent satisfacere, qui satisfactionem exigere solent.

- 88 Datio fideiussoris, vel pignoris, satisfactio est.
- 89 Satisfactio est solutio.
- 90 Solutionis verbum ad omnem satisfactionem pertinet.
- 91 Soluere is dicitur, qui id facit, quod promisit.
- 92 Solutionis verbum ad omnem liberationem quoquomodo factam attinet.
- 93 Indultus hic magis ad substantiam obligationis, quam ad numerorum solutionem refertur.
- 94 Fideiussoris datio iudicis arbitrio relinquitur in casu huiusmodi indultus.
- 95 Lex quando exigit numerationem, non sufficiat quod pecunia interueniat.
- 96 In venditione sub hacba emptio debet fieri praesenti pecunia, alias venditio effit nulla.
- 97 Confessio de recepto num sufficit in casu tex. in l. a. Diuo Pio, d. sed si emptor ff. de re iud.
- 98 Aliud est receptio, aliud est confessio.
- 99 Aliud est confessio, aliud est numeratio.
- 100 Indultus verba ad quemlibet solutionis modum adaptantur.
- 101 Vbi eadem mens l. est, ibi finis, & effectus est ipse.
- 102 Sufficit quod cautum fit fisco rebus, aut personis.
- 103 Per acceptationem poena num oritur tacitus, an expressus criminosis consensus.
- 104 Acceptans literas cambij, consentit tacite, & expresse.
- 105 Incorporatio tacita poena fit fisco per acceptationem ipsius.
- 106 Acceptare est frequenter accipere.
- 107 Quid autem in poena composita.
- 108 Compositio in genere considerata, num differat ab ipsa transactione.
- 109 Transactio proprie considerata fit cum parte.
- 110 Compositio proprie considerata fit cum fisco.
- 111 Compositio qua fisco applicatur succedit loco poena, & num. 21.
- 112 Per compositionem num quis diffinitivè a delicto absolvatur.
- 113 Compositio loco poena personalis est succedanea.
- 114 Semel condemnatus num possit saepius per eodem delicto molestari.
- 115 Semel compositus num possit amplius molestari, & num. 120. & 121.
- 116 Peccata semel dimissa, in ultionem iterum non debent redire.
- 117 Iudicis auctoritas facit de illicito licitum.
- 118 Decipi quis non debet sub iudicis auctoritate, & num. seq.
- 122 Respublica interest delicta puniri.
- 123 Illicitum quandoque non est puniendum.
- 124 Abolitione gratuita semel facta num possit iterum accusari.
- 125 Rex noster quare indulget poenas personales non executas, & poenas pecuniarias realiter exactas, vel incorporatas minimè.
- 126 Lex est sub dubio intelligenda.
- 127 Indultus hic est quedam pragmatica generalis sanctio.
- 128 Casus ficta solutionis num includatur sub hoc indultu.
- 129 Lex non extenditur ad casus fictos.
- 130 Actus ficti non secluduntur à Principis beneficio.
- 131 Vna determinatio respiciens plura determinabilia debet equaliter determinari, & num. 132.

Dummodo poena, vel multa, vel condemnatio realiter exacta, incorporata, assignata, acceptata, vel composita non sit, aut aliter fisco nostro pro ea cautum fuerit, aut bona ipsa iam per sententiam à iudice latam expresse confiscata non fuerint.

CAPVT XVIII.

Itum est hactenus quibus in casibus hæc vera Regia indulgentia suum vendicabit locum, & quam latè ampliari, & explicari possit. Modò hæc generalis regula sic generaliter constituta, restrictionem recipit, vt ea nequaquam procedat, si pœna, vel multa, vel condemnatio realiter exacta, incorporata, vel assignata fuerit, vel si acceptata, vel composita fuerit, vel si bona per sententiam à iudice latam expressè confiscata fuerint, vel si aliter fisco pro ea cautum fuerit.

In summa ex regula desuper constituta consurgit in eius auxilium exceptio aduersus supra deductos casus, quæ cum sit in auxilium regulæ, §. vt autem in Auth. de non alien. aut permut. quem expendit And. in princ. sui operis in c. 1. §. si quis demanso. num. 14. vers. & sic. de contr. inuest. & in §. & dimidium thesauri, num. 93. vers. additio. sub rubrica quæ sint reg. firmabit regulam in contrarium, l. nam quod liquide, §. fin. ff. de penuleg.

Hinc constituamus, quoddam regula de qua supra, firma remanebit in omnibus casibus, præter exceptos in hac præsentati parte; cuius quidem exceptionis natura duplex est, nempe eximere, seu extrahere à rigore ipsius regulæ, vt considerauit Philippus Probus in additione ad Io. Monachum in rub. de reg. iur. in 6. num. 5. cum seq. Sicuti in casu nostro à regula abolitionis, siue indultus generalis excipi casus pœnarum exactarum, vel incorporatarum, aliarumque quæ in text. sequuntur, ponderamus, ex quibus sequitur, quod sancitum in hac parte, per viam exemptionis, siue extractionis decretum sit, peruerso tamen ordine naturæ ipsius regulæ, etenim ipsa procedit de rigore, exceptio verò de æquitate, vt colligitur de tex. in l. 1. ff. deleg. & adno-

tauit expressè glo. in vers. in omibus rebus, tex. in l. placuit, C. de iudic. At hic videmus regulam non rigore, sed æquitate, ac liberalitate munitam, ex quo generalem impartitur delictorum abolitionem; exceptionem verò non æquitati, sed rigori subiectam. Vnde peruersus ordo naturæ ipsius regulæ apertè indicatur.

Sed nos obiter tradamus pro huius subtilitatis enodatione; quod quando inquit glo. quod regula de rigore procedat, exceptio verò de æquitate, vel sit firmare, quod regula procedit de rigore, quod sit adeò firma, & fixa, vt non patiatur ampliationem, neq; declarationem; adeò vt cum non possit modo aliquo relaxationem pati, nisi per exceptionem, sapiat quid rigoris: inde inquit glo. quod regula procedit de rigore, sed cum per exceptionem relaxetur regulæ rigor, eiusque firmitas, ideo glossa proficitur, exceptionem procedere de æquitate. Quorum theoremate retento hoc in loco affirmandum putamus, quod ab ipsa regula generalis indultus per viam exceptionis eximantur, siue extrahantur pœnz iam exactæ, incorporatæ, siue assignatæ.

Et hoc quidem demonstrat dictio in eo adiecta, Dummodo, quæ cum quia est continuatiua, & admonitiua l. 1. ff. de nouat. l. an inutilia; & l. pluribus; ff. de acceptilat. l. si bene, ff. de vsur. dixit Ioan. And. in c. non potest, de præb. in 6. cum quia est præcedentibus aduersatiua, Paris. in cons. 47. nu. 71. & in cons. 57. nu. 15. dum seq. vol. 3. faciet conditionem; adeò vt, siue per viam declarationis, siue per viam exemptionis, siue per modum admonitionis, siue denique per modum aduersatiue suboriatur ab hoc generali indulto exceptio vt is non comprehendat pœnas exactas, incorporatas, siue assignatas.

Ad secundam exceptionis virtutem perinde pertranseamus, quæ in eo consistit, quod indefinitis, obscuris, ac præcedentis sermonis mentem declarat, adducimus in arg. tex. in l. fin. §. cui dulcia, ff. de

ff. de vino trit. oleoque leg. Bererand. in
 conf. 131. incip. viso casu, vol. 1.
 15 Sed aduerendum, quod quamuis ex-
 ceptio declaret regulam, eam tamen ne-
 quaquam ampliat: Hinc ea quæ per se,
 16 suaque natura regula non comprehen-
 deret, non operabitur sub se comprehen-
 sionem, nec inclusionem, l. in generali,
 §. vxori, vbi Bart. ff. de vsufr. leg. l. Lu-
 cius, §. pluribus, vbi idem Bart. ff. ad Tre-
 bell. l. 1. in fine, ff. de reg. iuris.
 17 Ex quibus descendit huc pertinere,
 quod etsi hic indultus expressè à regula
 generali abolitionis non excepisset pœ-
 nas, multas, condemnationes exactas,
 18 incorporatas, assignatasuè, de iure ta-
 men subintellecta foret talis exceptio,
 ex quo extat regula, quod gratia Principis
 trahitur tantum ad pœnam personæ,
 & non ad bona, quod prosequamur ex
 mente Farin. in tit. de inquisitione., q. 6.
 19 num. 28. cum seq. & quatenus extende-
 retur etiam quò ad bona, non tamen
 quò ad bona confiscata, & incorporata,
 20 quia gratia Principis suum operatur ef-
 fectum re integra, secus verò quando
 21 res ad executionem deuenisset, nam ex
 22 quo per executionem suam traxit res
 executionis effectum, arg. tex. in l. si. C. de
 sent. pass. in l. Gallus, §. & quid si tantum,
 vbi Doct. ff. de lib. & posthum. & sic quia
 23 pœna semel per sententiam quæsitā se-
 cum traxit executionem, ac in Principis
 fiscum ius est quæsitum, non poterit idem
 Princeps quidquam facere in fisci præ-
 iudicium, arg. tex. in l. 2. §. merito, & §. si
 quis à Principe, ff. ne quid in loco publ.
 l. nec auus, C. de emancip. lib. nec eidem
 24 per indulgentiam, & si generalem dero-
 gare, arg. dictorum per Bart. in l. si in in-
 sulam, q. 4. num. 19. ff. de verb. obligat.
 25 quo loci tradidit, quod quando execu-
 tio est facta à lege, vel ab homine, nun-
 quam admittetur purgatio moræ, per
 tex. in l. si is cui. ff. de leg. 2. l. fin. C. de
 condit. inser. vbi Bart. l. Lucio, ff. eod. tit.
 de leg. 2. l. apud Aufidium, ff. de opt. le.
 consuluit Dec. in conf. 138. incip. diligen-
 26 ter pro tenui, num. 3. Quod si res esset in-
 tegræ, & executio non esset perfecta uti-

que locus foret purgationi ipsius moræ,
 vt est optimus, ac singularis rex. in l. cui
 fundus, in fine, ff. de cond. & demonstrat.
 Cum qua quidem Bart. doct. pertran-
 siere Salic. Castr. & Corn. in d. l. fin. C. de
 condit. inser. Alber. in l. si plures, col. pen.
 C. eod. tit. Imola in l. in tmo. la 2. ff. de
 condit. & demonstr. vbi Socc. plures cu-
 mulat. Glosa Paris. in §. 3. glo. 2. num. 16.
 vers. & cum liberatio, & est communis
 opinio, vt testatur Alex. in conf. 95. in-
 cip. Visis process. vol. 2. Aret. in conf. 18.
 & alij, quos citant addentes ad Bart. in
 præallegata l. si in insulam q. 4. litera t.
 27 Mirum propterea non est, si hic genera-
 lis indultus non extendit se ad pœnas
 exactas, incorporatas, & assignatas.
 28 Quibus quidem in casibus, cum sup-
 ponat executionem hominis ministerio
 29 esse factam, inde fiet quod sicut in ciuili-
 bus non admittitur purgatio moræ, eo-
 dem ferè modò non admittetur amplia-
 tio ipsius indultus ad pœnas exactas,
 tum quia dum res non est integra, neque
 perfecta, plenum est ius fisco quæsitum,
 in cuius iniuriam, ac præiudicium Prin-
 ceptus non potest abolitionem impartiri,
 eamque exercere, Cum quoque quia
 30 ipsius executionis effectus iam perfe-
 ctus est, & consumatus, quo quidem ca-
 su effectus semel consumptus non reuo-
 cabitur, quâuis causa exactationis, quam
 in proposito abolitionem esse constitui-
 mus, cessaret, vel resolveretur, l. fin. ff. vn-
 de liberi, per quem tex. aliosque consimi-
 les talem constituit regulam Bart. &
 post eum cæteri in l. 2. in fine, ff. de donat.
 & dum per exactationem consumptus est
 actus solutionis, sequitur, quod sicut so-
 31 lutione eius quod debetur omnis tolli-
 tur in ciuilibus obligatio, l. græce, §. illud,
 ff. de fideiuss. §. 1. Inst. quib. modis tolli-
 tur obligatio, eodem modo per ex-
 32 actationem pœnæ omnis tollitur pœna, nam
 33 verbum exactæ pecuniæ, vt inquit Vlpia-
 nus in l. verbum exactæ, ff. de verb. & re-
 rum significatione, nedum ad delegatio-
 nem, verum quoque ad solutionem refe-
 rendum est.

Ex quo quidem iure consulti respon-

- 34 so hæc verba exactas, & incorporatas in hac indultus parte apposita desumpta fore credimus, ad indicandum Regis statuentis mentem esse, de vera, ac effectuali exactione, & incorporatione voluisse loqui, cum certi iuris sit, quod sicut exactio effectualem demonstrat solutionem, eodem modo voluerit demonstrare effectualem solutionem per incorporationem, quæ nil aliud est, quam exactio sigillatim per rationales Regis diligenter adscripta, vti depromitur de tex. in l. 3. C. de bonis vacant. & de incorporatione, lib. 10. vbi Imperator sic formaliter sanxit. Si quando, aut alicuius publicatione, aut ratione iuris aliquid rei nostræ addendum est &c. Ritè, atque solenniter per Comitem rerum priuatarum, & deinde per rationales in singulis quibusquæ Prouincijs commorantes incorporatione impleatur, & diligens stilus sigillatim omnia adscribat &c. Ex quo elicitor desuper annotata descriptio, ipsamquæ veram profiteamur, ponderando
- 37 rubr. ex qua argumentari posse iuri consonum esse, tradidere Doct. in rubr. ff. si cert. petatur. De bonis vacantibus, & de incorporatione, inde deducendum existimamus, quod dum subsequitur incorporatio, oriatur consequentia, quod significet exactionem, vt subsequens præsupponat necessarium antecedens, ad tex. in l. 2. ff. de iurisd. om. iud. & in l. illud, & l. ad rem mobilem, ff. de procurat. & innuit glo. in vers. pendente, tex. in l. defensionis facultas, C. de iure fisci. lib. 10.
- 40 Hæc autem incorporatio, seu confusio, quæ per Principem fit, quando fit ipso iure duos operatur effectus.
- 41 Primo, quod statim facit fructus suos de illis bonis tamquam dominus, l. cum qui, ff. de ijs quib. vt indig. l. commissæ, ff. de publ. & vetig. glo. in Auth. de incestis nuptijs, §. 1. vers. imminere. Io. Andr. ac ceteri Canonistæ in c. felicis, §. nullus, de pœnis, in 6. Cyn. & Bal. in Auth. incestas, C. de incest. nupt. Alex. in l. 1. nn. 3. C. de his quib. vt indig. And. in c. 1. §. item si fidelis, nu. 7. quib. mod. feud. amitt. Afl. in Constit. Regni, Patarenorum, col. 4. vers.

sed quæro an ista publicatio, & in Constit. Regni, si dubitatio, col. 6. vers. 1. quod vbi agit &c. Belluga in Speculo Princ. rub. 14. de Amortiz. vers. Nunc videam, nu. 8. & post eum Tiraq. in l. si vnquam, ver. reuertatur, nu. 268. C. de reuoc. don. & Covarr. in epito. desponsal. p. 2. c. 6. §. 8. nu. 8. & 9.

- 42 Secundus effectus est, quod quamuis dominium non transeat sine possessione, l. traditionibus, C. de pactis, l. si ager, ff. de rei vend. tamen in casu incorporationis ipso iure indictæ transit dominium in Principem absque possessione, vt no. in auth. de rap. & mul. quæ rap. nubunt, Doct. in d. l. commissæ, ff. de publ. & vetig. 10. Monachus in c. cum secundum l. de hæret. in 6. cum alijs per Camillum Borrellum additis ad Bellugam in loco præcitato, littera c. vbi sic edocuit.

44 Non tamen erit prætereundum, quod Luc. à Penna in d. rub. C. de bonis vacantibus, & de incorporatione, nu. 2. incorporationem diffinierit, quod sit corporis alicuius membra facere, allegans tex. in c. ad hoc baptismus valet. de consec. dist. 4. & tex. in c. 3. extrâ. de hæret. Quæ quidem diffinitio quamuis, quatenus incorporationem respicit, suo Marte procedat, ad materiam nostram nil propemodum facit, sed ea faciet ad rem in eo, quod supponi potest de incorporatione, quæ tunc dicitur fieri cum sit incorporatio vnus Ecclesiæ ad aliam, quod si duarum Ecclesiarum fieret, tunc propriè vnio nuncupabitur, & si aliquando propriè translatio dicatur, cum sit de vna Ecclesia ad aliam.

49 Vnde annotandum, quod habemus incorporationem, vnionem, & translationem, sicuti edocuit glo. in vers. vniendo, tex. in c. 1. ne sede vacante, vbi Host. & latè Innoc. in c. dilecta, extrâ. de excessibus Prælat. de qua latè per And. in c. 1. nu. 23. cum seq. de capit. Corrad. Glosa Paris. in §. 23. nu. 46. per Boer. in dec. 345. & 346. & benè per Baldum in cons. 354. incip. Dominus Papa, vol. 4. Lucas à Penna in l. hac prouidentissima, nu. 6. vers. 4. ex his. C. de quibus muner. vel præstat. nem. lic. se excusare, lib. 12. & aliqua per Annam genitorem in alleg. 29.

Cuius

50 Cuius incorporationis, & vnionis vni-
tum dū taxat aduertamus effectū, quod
vno ex pluribus facta vnum quasi quo-
dam mixtum statuit, vt videmus in dua-
bus prouinciis. §. illud. in auth. vt iudic.
sine quoque suffr. quod admittamus, nisi
51 adsint signa disiunctiua, Nam tunc non
52 efficiuntur vnum corpus, quibus defici-
entibus dictum de vno intelligetur de alio,
53 ex quo per incorporationē, vel vnionem
iura efficiuntur promiscua, & conne-
54 xa. l. libellum. C. de diuers. rescr. Inde bo-
na quæ sita, & quærenda propter vnionē
videntur communia. l. 3. ff. pro Soc. dixit
55 Bald. in præcitato cons. 354. in fin. In qua
vnionis materia possent pertractari, Num
56 vnio facienda per Episcopum requirat
tractatum, & alia notabilia inferi hoc lo-
co possent, de quibus per Boer. & alios
præcitatos, tamen ne extra materiæ insi-
tutum transgrediamur prædicta recen-
suisse sufficiat.

57 Illis hoc dum taxat subiungēdo, quod
tradidit Bal. in l. 2. nu. 7. C. de sent. & in-
terlocut. omne iud. Quod si Not. fuerit re-
pertus in matricula valebunt eius instru-
menta ex præsumptione matriculæ, Cu-
ius dicti reddit rationē dicens, quia Ma-
trricula inducit præsumptionem, incorpo-
58 rationem, & inuestituram, ad quod alle-
gat tex. in l. eos. C. de offic. Magistri Mi-
litem, quibus conferunt tradita in quasi
possessione nobilitatis per matriculam
acquisita per D. Fabium de Anna meri-
tissimum Consiliariū in eius cōf. 81. nu.
27. post Garf. & alios, ex qua Bald. doct.
deducatur, quod dum inquit quod indu-
cit incorporationem, & inuestituram vi-
des Innuere, quod quia ex matricula No-
59 tarius inuestitus sit Notariatus officio,
ideo effectus sit de corpore, & Collegio
Notariorum, et sic eam possumus ad
60 propositum nostrum huc extendere, cō-
siderantes, quod dum pœnæ sit incorpo-
ratio ipsa, quæ in posse priuatorum peni-
tus à iuribus fiscalibus erat remota in-
corporetur post modum in fisci benefi-
61 cium, per quam quidem incorporationē
ea in Principis dominium translata est,

& est ipsius Regis effecta, & propterea
nec eam posset remittere.

62 Nam, etsi facilius remittatur ius fisci,
quā ius priuatorum. Bald. in l. quicumq;. col. 8. num. 27. C. de seru. fugit. & sequi-
tur Afflict. iu. constit. si quis rapere. num.
11. in fin. tamen ius fisci iā applicatum, &
63 incorporatum non potest remitti, nam
64 tale lucrum iam quæsitum, & incorpora-
tum perdere esset pari damnum l. liber-
to octoginta. ff. de bonis liber. glo. in ver.
in integrum restitutionem. tex. in l. 1. §. propter inundationem. ff. de itin. actuque
priu. l. non amplius. in prin. vbi Bal. Ang.
Imol. & moderni ff. de leg. 1. Bal. in l. cum
te spontz. C. de donat. ante nupt. Castr.
& Alex. in l. 2. §. fin. cū l. seq. ff. Qui satis-
cog. idem Alex. in l. cum emptor. ff. ad l.
Falcid. & in l. damnum infectum. ff. de
damno infect. & tradit las. post Bald. in l.
cum quis. nu. 4. C. de iuris. & facti ignor.
& in l. rescripta. nu. 8. C. de præcib. Imper.
offer. differemus diffusus Deo Duce in-
fra in verbo quæ omnia c. 23. num. 130.
mirum ergū non erit si à generali hoc
nostro indultu exceptus sit hic casus pe-
narum exactarum, & incorporatarum.
At quoniā difficultari potuisset nunquid
65 præsens exceptionis casus intelligi de-
buisset solum in casu suo, & sic quando
pœna esset realiter exacta, vel incorpo-
rata, & sic in vera solutione, & non quan-
do pœna fuisset assignata, vel acceptata,
vel composita, vterius progressus est
tex. hic noster, inquit, assignata, vel
acceptata, vel composita, siue aliter fi-
co nostro proea cautum sit.

Adeò vt ex eius mente colligere valea-
mus, quod is loquatur nedum in vera, &
effectiua solutione, verum quoque in so-
lutione, interpretatiua quam assignatio
pœnæ, vel eius acceptatio demonstrat,
66 perinde quasi effectus solutionis ab in-
dultu requisitus sit, & non modus. l. 3. C.
de instit. & substic.

Cuius quidem solutionis effectum dū
exegit non curandum erit de modo solu-
67 tionis, Nam si quis pro solutione pœnæ
in dictæ assignaret fundum talis assigna-
tio loco solutionis erit habenda, eiusq;
vim

- 68 uim circumfert, eiusque verum parturi-
et solutionis effectum ad instar compen-
sationis, quæ solutionis loco existimatur
à iure consulto. in l. si debitor. ff. qui pot.
in pign. hab. in l. amplius non peri. ff. rem
ratam haberi, cum similibus adductis
per Sebast. Med. in tract. de compensat.
in eius præf. num. 2. & in quæst. 24. in 2.
parte, & per Ioseph. Lud. in decis. Perus.
xv. Id enim operabitur assignatio, quæ ip-
sa solutio cum assignare nil aliud sit, quàm
traditione nuda alicuius rei dominium
transferre. Paris. in cons. 33. incip. vt
præfens num. 6. 26. & 27. vulum. 3.
- 69 Hinc videmus, quod summus Ponti-
fex inquit, Assigno tibi tale castrum,
transfert eiusdem dominium, vt consu-
luit Dec. in cons. 540. incip. reuocatur
etiam absque traditione.
- 71 Hinc & 2. tale verbum dictum in dote
denotat translationem dominij, vt tradi-
dit Guido Papa in decis. 524. & Cassan.
in consuet. Burg. in tit. Des. Droit, et apar.
§. 17. in princ. in vers. in comitatu. num.
2. & 3. col. 1. vers. sed tamen, & id propriè
voluit Modestinus in l. assignare. ff. de
verb. & rerum signif. Dum inquit. Assi-
gnare libertum hoc est testificari cuius
ex liberis libertum eum esse voluit, & sic
demonstrat per assignationem transferri
dominium. l. 1. §. 1. ff. de assign. liber.
- 73 Hisce consequens est vt reliquam tex.
in d. l. exactæ partem compleamus. Quo
decretum est, verbum exactæ pecuniæ
non solum ad solutionem, verum quoq;
ad delegationem referendum esse, inde
ex hoc defluet, quod ad huc indultui sa-
tisferet, si quis pro solutione pœnæ no-
men debitoris delegaret, & ratio quia
qui delegat soluit. l. quamuis. §. inter dū
ff. ad velleian. & propterea glo. in præ-
citato tex. notanter facit consequentiã,
quod ex quo qui delegat soluit creditor
videt exegisse, & sic fisco solutionem esse
factam ob delegationem nominis debi-
toris, cum debitor per delegationem sit
liberatus. l. si probatum. ff. de tut. & cur.
datis ab his. l. qui debitorem, & l. qui sa-
tisfare. In fine. ff. de fideiuss. & l. inter cau-
sas. §. abesse. ff. mandati.
- 78 Quamuis omisi non debet istæ in do-
te non procedere ex eius speciali fauo-
re, & privilegio. l. si cum dotem. in prin-
cipio. ff. sol. matr. Campegius in tract. de
dote. pag. 332. quæst. 23. num. 1. & per
totum part. 3.
- 79 Vnde ex his descendit, quod Rex no-
ster inuictissimus huius auctor indulgen-
tiæ effectum solutionis respexit, & non
modum, admonens vtramq; solutionis
speciem, veram nempe, & interpretati-
uam, vt in assignatione ponderauimus,
quæ vt manifestius elucescant, subiung-
imus verba in hac parte adiecta, dum di-
citur, vel aliud fisco nostro cautum sit, &
cum cauere nil aliud significet, quam
quem cautum reddere, vel per fideiusso-
res, vel per simplices cautiones. l. cau-
tionis verbum. ff. de verb. & rerum signif.
& si daretur casus in quo pro pœnæ so-
lutione fisco veller se cautum reddere,
ex quo prolatum ab hoc indultu, et sic à
Principe statuente, non autem à l. ciuili,
quo quidem in casu cautionis verbum in-
telligi deberet de simplici, & nuda cau-
tione sine fideiussore l. sancimus. C. de
verb. & rerum signif. vbi Doct. l. diuor-
tio. §. interdum. ff. sol. matr. cuius regulæ
fallacias recenset Viuius in deci. 137. Re-
quireretur cauere per fideiussore. l. si
mandato. §. fin. vbi glo. & Bart. ff. Mand.
& Oldradus Latè in cons. 68. incip. no-
mine.
- 81 Tamen quia talis fideiussor in hoc ca-
su exigitur ad maiorem securitatem ex-
actionis, vel geminandæ obligationis
possemus vna cum Baldo in l. vniuersa.
num. 3. versic. venio. C. de præcibus Im-
perat. offeren. concludere, quod non sit
necessarius fideiussor per tex. in l. Lu-
cio. ff. de action. & obligat. Idquè tum
quia maior est cautio cū fideiussoribus,
quàm cum pignore, vt dixit Lucas à Pe-
na in l. quociens. num. 4. C. de dignit. libr.
12. Cum quia fideiussoris præstatio non
est leue onus. l. orphono trophos. C. de
episcp. & cleric. Ideo periniquum esset
reum superuacua Caut. onerari. l. hæc
stipulatio. §. fin. ff. vt legat. seu fideicom.
nom. cau. Præses de Franchis in decis.

217. & propterea inquit glo. fm. in vers. solent. tex. in §. fin. instit. de satisfact. tut. quòd ij tantummodo, qui satisfactionem exigere solent, debent satisfacere.

88 Inde subiungimus, quod quamvis datio fideiussoris, vel pignoris satisfactio sit pro solutione. vt inquit Vlpianus in l. satisfactio. ff. de solut. & qd satisfactio sit pro solutione. d. præcitata. l. satisfactio, & quod hic indultus requirat solutionem, cuius quidem verbum pertinet ad omnem satisfactionem. Vlpianus in l. solutionis verbo. ff. de verb. & rerù sign. subdens, eù soluere dici, qui id facit, qd facere pmisit, & ad oem liberatione quo quomò facta. l. solutionis verbù. ff. de solu.

90 Tamèn ex quo magis ad substantiam obligationis, quam ad numerù solutionem referatur, propterea còcludendum, quod quoquomodo fisco cautum erit solutionis vim actus assignationis, vel acceptationis habebitur, & siquæ de fideiussore dixerimus iudicis arb. ex rei personæ, ac quantitatis qualitate relinendum putemus, quam quidem opinionem amplexandam libenter suademus, quia si hæc l. indultus requireret numerationem, sicuti quando l. exigit numerationem non sufficeret, quod pecunia interveniret, sed quod numeraretur. l. 1. C. de suffrag. l. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor. & l. si non designati. C. de falsa causa adiecta leg. sicuti in venditione facta subhasta, in qua requiritur quod emptio fiat præsentì pecunia, alias venditio haberetur pro infecta, ac possit eadem res alij vendi. l. à dino Pio. §. sed si emptor. ff. de re iud. Adeò vt non sufficiat confessio de recepto, vt tradidit Bart. in præcitato. §. sed si emptor. num. 6. & post eum Alexand. num. 11. & Ias. num. 12. ac ceteri tam in d. loco, quam in l. 2. §. fin. vbi Ias. de communi testatur. sub num.

98 20. ff. si cert. perat. & ratio, quia aliud est confessio, & aliud est receptio, ad text. in l. si ex cautione. C. de non numer. pecun. & aliud est confessio, & aliud est numeratio. l. 1. & fin. C. de dote caute non numer. At hic indultus non requirit solutionem veram. dum taxat, sed

quemlibet alium solutionis modum, ex quo inquit, aut aliter fisco nostro cautum sit, pro inde quia huius indultus verba adaptantur apertè ad quemlibet alium solutionis modum, rectè, siue assignata, siue acceptata pœna fuerit debet eiusdem dispositio suum habere locum l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusat. l. 4. §. toties. ff. de damno infect. l. Ita autem. in principio. ff. de administr. tut. cap. indemnitatibus. §. sed cum eas. de electione in 6. dixit Flor. in l. 1. §. quòd autem. num. 6. ff. de aleat. nam vbi eadem mens legis est ibi finis, & effectus est ipsius. l. 3. §. fin. & l. sed si lege. §. de ea aut. ff. de per. hære. & sic sufficit quoquomò siue psonis sinè reb. fisco cautum esse. ad text. in l. hære. §. cautum. ff. de ver. & rerù sign.

101 Hęc autem nuper constituta admittenda sunt etiam si pœna fuerit acceptata, nam cum peracceptationem oriatur nedum tacitus ipsius triminosi consensus, verum, & expressus, ex quo dependet ipsa obligatio, argum. text. in l. si filius familias. la seconda. ff. ad Maced. in materia literarum cambij ponderati per Matthes. in Notabili 22. incip. nota mirabilem modum. per Cæpollam in cautela 19. Bald. in l. si absentis. num. 9. versic. vade. C. si cert. perat. Idem Bald. & Salic. in l. si literarum. C. de solut. & in l. si pro debito. C. de bonis auth. iudic. possid. Bald. in consil. 348. incip. facte. volumin. 1. Alex. in consil. 94. incip. viso punto. num. 3. volumin. 3. Paris. in consil. 5. incip. vnio. num. 206. volum. 4. & in consil. 47. & 91. volumin. 1. Rota Genuensis in decis. 2. num. 11. & decis. 38. num. 7. & in decis. 104. num. 6. & 9. Menoch. in Tractat. de Arbitr. iud. Centuria 1. libr. 1. Casu. 21. & in tractat. de præsumpt. in libr. 3. præsumpt. 65. Præses de Franchis in decis. 303. cum aliis cumulatis per Straccam in tractat. de adiecto. part. 4. quæst. final. Nascitur quædam tacita in fisco ipsius pœne incorporatio, Adeò vt cum non possit dici res integra, nec in puris terminis executionis ob acceptationem pœne in dicta frequenter per rem accepta, Nihil

- hil aliud enim importat acceptare quam frequenter accipere, vt est tex. in l. talepa&um. §. post diuisionem. ff. de pact. Ibi acceptauerunt, sicuti declarauit in ibi Accurs. in versic. conuenerat; Sequatur, quod eundem operabitur effectum, ac si verè, & realiter poena esset exacta, vel fisco incorporata.
- 107 Ex his deducatur non esse dissentioni locum, Idem statuendum fore in casu
- 108 poenæ compositæ, quod superius decreuimus, etenim cum compositio in genere tamen considerata nihil differat ab ipsa transactione vt dixit Asslict. in cap. 1. versic. poenarum. num. 23. Quæ sint
- 109 regalia, eaque propriè considerata dñ facta cum parte, compositio verò cum fisco. l. ab accusatione. in princ. ff. ad Turpill. cap. fin. extrã. de transact. Considerauit Paris de Puteo in versic. compositio cap. 1. num. 6. Ghirl. in tract. de relaxatione. Carcer. tit. de poenarum compositio. quæst. 1. num. 3. & num. 5. in fine, & post eos deduxit Farin. in tit. de inquisit. quæst. 5. num. 3. & 5., Consequens est, vt talis compositio, quæ fisco applicatur loco poenæ succedat. argum. text. in l. senatus. §. si quis declarat, & §. seq. ff. de iure fisci. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis Caut. l. si donata. §. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor. sic tandem post Paridem in præcitato cap. 1. num. 6. & in cap. 4. num. 3. in fine, & 6. num. 5. & Ghirl. in quæst. 1. num. 9. & quæst. 6. num. 1. voluit. Carauita in ritu M. C. 272. num. 12. 23. & 24. & in ritu 276. num. 7. post Lucam à Penna in l. 1. quæst. 4. colum. 17. num. 46. C. de desert. libr. 10.
- 112 Ex quorum doct. inferatur, quod quamuis per compositionem quis diffiniuè à delicto non absoluat, sed aboleatur processus, & quando sumus in inquisitione abolita possit iterum, & de nouo de eodem delicto procedi. l. si cui. §. iisdem. ff. de accusat. l. fallaciter. C. de abolit. tamen hæc non erunt admittenda in compositione semel facta, quæ cum loco poenæ personalis sit succedat, & loco poenæ personalis subrogatur, sequitur, quod sicuti semel condemp-
- 116 Ea in primis ratione motus, nam absurdum foret quod peccata semel per compositionem dimissa in ultionem iterum redirent. cap. si illis. 23. quæst. 4. Iudicis maximè auctoritate firmata, Cuius quidem auctoritas facit de illicito l. furci. §. qui iussu. ff. de his qui not. infam. l. eleganter. §. si quis post, cum ibidem notatis. ff. de condict. in d. idèd ne quis sub iudicis auctoritate deceptiatur, quod esse non debet. l. 2. C. de his, qui veniam ætatis impetr. Cui vt iusto viro credendum est. l. titio fundus
- 119 vbi glo. ff. de condit. & demonstr. Itaque concludendum est, quod semel compositus non possit de nouo pro eodem delicto molestari.
- Et ratio, quia hæc compositio succedit loco poenæ legalis, & poenæ personalis, qua semel inflicta, vt reipublicæ consulatur, ac delicta puniantur, l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. l. congruit. ff. de offic. præsidis, ex quo est res illicita, quamuis tamen aliquando illicitum non veniat puniendum, l. ac si qs. §. diuus aut Marcus, vbi Accurs. annotauit in ver. in eū statutã. ff. de relig. & sumpt. fun. Amplius non possit pro eodem delicto molestari, vt supra demonstrauimus, eodem modo, & semel compositus nequit ex deductis amplius molestari, sicuti Carauita in d. ritu, 272. num.
- 117
- 118
- 119
- 120
- 121
- 122
- 123
- 124

num. 25. & Farin. loco præcitato placuit.

Secus verò foret in abolitione gratuita, in qua cum non consideraretur aliqua pœna nec principaliter, nec successivè, remanet regula abolitionis firma, quod abolitione concessa poterit quis iterum accusari.

125. His consequens erit huius nostri indultus ratio, quare princeps sicuti indulget pœnas personales non executas non indulgeat pœnas pecuniarias realiter exactas, siuè incorporatas, sicuti in singulis quibusque casibus desuper confideratis denodavimus, quos quidem casus apertè voluit designare, ne hæc nostra

126. indulget sub dubio interpretanda foret, nam nam quamvis lex sub dubio sit intelligenda. l. quod labeo. ff. de carb. edicto, tamen, dum erat hic indultus

127. pragmatica quædam generalis sanctio, voluit apertè, ac liquidè legem dicere, Clariusque decrevit in postremo huius partis casu, quando, scilicet, foret facta bonorum confiscatio per iudicis sententiam, per quam cum iam actus executionis per confiscationem consumptus sit non poterat dubitari, si sub indultu comprehendi debuisset. Ambigendum fortè fuisset, num casus fidei solutionis per nos in assignatione, & aliis ponderati sub indultu essent comprehen-

128. si, si quidem eum certum sit quod l. non extenditur ad casus fidei. l. 3. §. hæc verba. ff. de negot. gestis. l. quia certum. ff. locati, & notatur per Doctor. in l. si is, qui pro emptore. ff. de usufructu. De-

129. fluet, quod tales fidei solutionis actus non debuissent comprehendi. At Rex noster invidiosissimus voluit sub hoc principali indultu eos contineri, ne actus fidei, sicut à Principis Latissimo beneficio secludi non debent. text. in l. fin. ff. de constitut. Principum. l. diuus. ff. de pœnis. l. si quando vbi Bart. C. de bonis vacan. lib. 10. l. 1. §. initio. ff. de offic. præfec. vrb. cap. cum dilecti. extra de donat. cap. olim. vbi glo. de verb. & rerum signific. cum aliis per Farin. ad adductis. in titulo de inquisitione, num.

130. 28. versic. circa primum. Pari modo in casibus exceptis excipiantur, ut vna determinatio respiciens plura determinabilia æqualiter determinetur. l. iam hoc iure. ff. de vulgar. & pupillar. Nec diverso iure censetur. l. eum qui ædes. ff. de usufructu. Hæcquæ pro huius partis interpretatione dixisse sufficiat.

S V M M A R I V M.

1 **Q**uiditas verborum ipse iure, ipsoque facto declaranda decernitur.

2 Ipso iure, ipsoque facto idem important.

3 Verba ipso iure, ipsoque facto sunt synonyma.

4 Dicitio mox, & statim, ipso iure, ipsoque facto synonyma sunt.

5 Clausula ipso iure, ipsoque facto idem important, quod dicitio, mox, & statim.

6 Lex, vel statutum dicens ipso facto quomodo exponatur.

7 Lex, vel statutum dicens ipso iure quomodo intelligatur.

8 Statutum imponens pœnam ipso iure dicitur executorium.

9 Verba ipso iure, ipsoque facto important canonem lata sententia.

10 Indultus ipse num requirat iudicis sententiam.

11 Lex, statutum, & alia his similia dicens ipso iure, ipsoque facto non requirit iudicis ministerium.

12 Iudicis sententia non requiritur in casu præcitato.

13 Statutum dicens, quod laudum latum habeatur per emologato ipso facto, num possit reduci ad arbitrium boni viri.

14 Res censualis num cadat in commissum si concessio fuerit facta, quod si non solvat in tali die res cadat in commissum, ipso facto absque iudicis ministerio.

15 Haeres num priuetur hereditate, si alienaverit rem contra prohibitionem

Z testa-

- testatoris disponentis, quod in casu alienationis ipso iure, ipsoque facto prius utur hereditate.
- 16 Natura dictionis nunc facit actum re-
tro fingi.
- 17 Processus num requiratur in dicta pu-
blicatione honorum ipso facto.
- 18 Confiscatio honorum propter incestas
nuptias fit ipso iure.
- 19 Infamia ipso iure irrogatur absq; iudi-
cis ministerio.
- 20 Eo ipso quod quis facit aliquid probi-
bitum incurrit in infamiam ipso iu-
re, & de ratione sub num. 21.
- 21 Sententia ipso iure, ipsoque facto quo
nam pacto interpretetur.
- 22 Compensatio ipso iure fit.
- 23 Edictum de successione descendendum
ascendentibus absq; ministerio hominis
collationem infert.
- 24 Supplementum legitima, eiusque; repli-
tio ipso iure fit.
- 25 Quid autem in rescriptis.
- 26 Iudicis sententia non exigitur, quan-
do lex iudicis poenam, eamque; pronun-
cias, & de ratione sub num. 28.
- 29 Poenitentia non datur quando poena
est ipso iure imposita.
- 30 Sententia requiritur in hac indultus
materia.
- 31 Laudi casus desuper recensitus iudicis
requirit ministerium.
- 32 Iudicis ministerium requiritur in rei
censuralis commissio.
- 33 Tex. in l. fin. C. de reuoc. donat. num
requirat donantis voluntatem, & in-
stantiam.
- 34 Tex. in l. 2. C. de iure embrit. num
exigat domini voluntatem, & in-
stantiam.
- 35 Praecedens conclusio ampliatur etiam
stante pacto resolutiuo ipso facto.
- 36 Voluntas domini semper est inquiren-
da, quando agitur de reuocatione
feudi, vel donationis.
- 37 Contractus recipiunt legem expaciscen-
tium conuentionis.
- 38 Auctor concludit materiam requiri
pro huius beneficii obtemper.
- 39 Sententia requiritur in hoc indultus
ad abundantem cautelam, potiusque
ad declarationem, quam ad necessi-
tatem.
- 40 Effectus sententia in hoc indultus erit
declaratiuus.
- 41 Indultus huius beneficii num igno-
ranti, & absenti fit profiguum.
- 42 Indultus hic est principis beneficii.
- 43 Principis beneficii motu proprio
concessum facit ius speciale inter om-
nes personas, inter quas promulga-
tur.
- 44 In casu confiscationis, vel poena infe-
renda ipso iure, ipsoque facto sen-
tentia generalis num sufficiat.
- 45 Facti questio est in iudicatis arbitrio
poena vero executio legis authorita-
ti reservatur.
- 46 In crimine lese maiestatis sententia
generalis num sufficiat.
- 47 Sententia declaratoria in casu huius
indultus sufficit secundum auctoris
sententiam, & pluribus comprobatur,
in num seq. 48.
- 49 In dubio l. vel statutum non dicitur
quempiam damnare ipso iure, sed per
iudicis sententiam.
- 50 Pro q. resolutione subnectitur distin-
ctio per Auctorem.
- 51 Iudicis sententia non requiritur, qua-
do l. vel statutum loquitur per verba
preteriti temporis.
- 52 Sententia iudicis exigitur si l. vel statu-
tum loquitur per verba futuri tem-
poris.
- 53 Haec regula limitatur, quando l. gemi-
nate loqueretur.
- 54 Limitatur secundo si talia verba profe-
runtur a testatore.
- 55 Indultus hic quod ad effectum iuris, ac
liberationis non requirit sententiam.
- 56 Quo ad effectum declaratiuum senten-
tiam requiri considerat auctor.
- 57 Abundans cautela non nocet.
- 58 Pacta insolita arguunt fraudem.
- 59 Vbi abundantior cautela adhibetur ibi
evidentior fraus.
- 60 Rex noster dum inquit debere, demon-
strat enixam eius voluntatem quod in-
dultus hic executioni demandatur.

- 61 Verbum, debet importat necessitatem. 5
- 62 Iudici quando quid committitur expe
diendum necessitati subiicitur.
- 63 Fallit, nisi in iure expressum foret iu-
dicis arbitrio relinquendum.
- 64 Nō necessitas declarādi, sed declaratio
iudici per regem hoc in loco remittit. 6
- 65 Natura verb. debere, est praeceptiva.
- 66 Hoc indultus beneficium impartiri iu-
dices de necessitate tenentur.
- 67 Principis voluntas suum debet fortiri 7
effectum.
- 68 Iudices tenentur se conformes redde- 8
re principis voluntati.
- 69 Dispositio per verbum debere explica-
ta debet intelligi cum effectu.
- 70 Rex noster Inuictissimus vult, quod
praesens indulgentia omno concedatur.

Ipsi iure, & facto absolui, &
liberari debere. 9

CAPVT XX.

H praesentib. verbis, ip-
so iure, & facto reos ab
solui, & liberari dum
mādat Rex noster Inui-
ctissimus, decreuimus
eorū vim, & quidditatē
hoc in loco per tracta-

te, vt his cognitis possit aliquid non inuti-
le ad indult^o interpretationē accōdari.

Proinde in primis aduertemus, quod
idem importet in effectu dicere ipso iu-
re, & ipso facto, vt est glo. in cap. in pœ-
nis. de reg. iur. in 6. eadem glo. in vers.
innouetur tex. in cap. quicumq; de hæret.
in 6. Bald. in l. 1. C. de secun. nup. cum si-
milibus recensitis per Alex. in cons. 139.
incip. viso punto. colum. 2. volum. 6. &
in cons. 39. vol. 3. suntq; inter se sinonima,
vt dixit Alex. in præcitato consi. si-
cuti cū eis sinonima sunt dictiones mox,
& statim, vt tradidit Accur. in vers. imi-
nere. In prin. tex. in auth. de incest. nup.
& gl. in ver. statim. tex. in c. cum excom-
municato. 1. 1. quæst. 3. edocuit Bart. in l.
imperator. num. 1. ff. de iure fisci, & in l.

1. num. 2. ff. iudic. solu. Ad eò, vt quò ad
effectum, & operationem idem importa-
bit clausula ipso iure, ipsoq; facto, mox,
& statim, cum sint eiusdem virtutis, vt
paulò inferius demonstrabimus. Quo
effectu cōsiderato sic asseuerauit archid.
in cap. foelius. num. 13. versic. infamis. de
pœnis. in 6.

Hinc declarauit Bart. in l. 1. num. 4.
ff. de his qui not. in fam. quod quando,
l. siuè statutum dicit, ipso facto, expona-
tur propter ipsum factum, & ipso iure
1. ipso iure sententiante, siuè statuentē.

Propterea statutum imponens pœ-
nam ipso iure dicitur executorium, se-
cundum Canonistas in cap. fin. de electio-
ne in 6. per tex. in cap. licet canon. vbi
notatur. eod. tit. in cap. fin. de sent. ex-
commun. dixit Bart. in l. si quis maior.
num. 10. C. de transact. & canonem late
sententiæ, secundum glo. in d. cap. qui-
cumque. cap. vt periculum. vbi glo. &
post eam Domin. extra ne cler. vel mo-
naci. Bald. in cap. Rodolphus. versic. sic
excommunicatus. extra de rescr. idem
Bald. & post eum Abb. & Felin. in cap.
nullus iudicum. de foro compet. Card.
in cle. prima, de pœnis, & in clem. 1. de ex-
cess. prælat. Marthesilanus in not. 105.
Ias. in cons. 119. incip. videretur per to-
tum. volum. 4. cum cæteris coaceruatis
per Bermond. Chouer. in tract. de publ.
concup. versic. sit ipso facto. in tract. to-
mo 1. 1. par. 1. fol. mihi 165.

10 Ex quibus poterat controuerti, num
pro huius indultus obtempru iudicis sen-
tentia requirebatur? & videbatur dicē-
dum quod non, Nam quando lex, statu-
11 tum, contractus, testamētū, vel rescriptū
habent in se talia verba, ipso iure, vel
ipso facto, non requiritur iudicis mini-
sterium, sed absq; hominis adminiculo
sequi debet dispositionis effectus, vt est
12 tex. vbi glo. in l. in criminali. C. de iuris-
dict. omn. iud. Nec requiritur sententia
iudicis. l. 1. C. de apost. l. fin. C. locati l. si.
C. ad liul. Maieft. l. commissa. ff. de publ.
& vestig. auth. Imò. C. de act. & oblig.
l. quicumq; §. si alias. ff. ad fillan. Bart.
in l. extat. num. 7. ff. quod metus

Z 3 cau.

- cau. plura recenset Archidiac. in cap. 1. in fine. de homicid. in sextò, in cap. 1. in princip. de rescrip. in 6. felicis, num. 13. versic. infamis. de pœnis, in 6, in cap. vbi periculum. colum. 3. vers. ipso facto. & in cap. quam sit. col. 2. vers. & ipso, & in cap. si quando. ver. ipso iure. de electione. in 6. Bald. in auth. incestas. C. de incest. nupt. cum aliis citatis per Dec. in conf. 138. incip. diligenter pro tenui, num. 1. per Alex. in conf. 139. incip. viso punto. num. 2. vol. 7. per Bermondū loco præmonito. per Tiraq. diffusè in repet. l. si vnquam in vers. reuertatur, nu. 143. & per totum. C. de reuoc. donat. & per Hypol. Bonacossam in quæst. crim. in vers. ipso iure, fol. mihi. 107.
- 23 Ex his pro inde, si statutū mandaret laudū latū per arbitros, vel arbitratores executioni demandari, siuè sit emologatū, siuè nō disponēs habendū fore pro emologato ipso facto, consuluit Alex. in p̄cicato conf. quod tale laudū non posset impugnari, nec peti reduci ad arbitriū boni viri. iuxta tex. in l. societatem. §. arbitratorum. vbi præceteris latè Florianus, ff. pro socio. Idque propter verbum in statuto adiectum ipso facto, quod quidē vti verbum importans idem, ac si dictum foret ipso iure, excludet quodcunq; hominis ministerium, etsi post modū à prædictis dissentiendo contrarium demonstrat.
- 24 Hinc, & 2. si in inuestitura rei censualis fuisset adiectum pactū, quod si in die statuta non solueretur census ipso facto caderet in commissum, posset attentari rem cecidisse in commissum absq; iudicis ministerio, vt consuluit Dec. in d. conf. 138. Quamuis aliud ibi consulendo arbitratus sit attentata natura rei censualis concessæ, adeo quo eum, deundum relinquimus.
- 25 Hinc & 3. si testator hæredi prohibuerit alienationem, cum clausula, quod si alienauerit ipso iure, ipsoq; facto hæreditate priuetur. consuluit Paris, in conf. 91. incip. circa testamētum, num. 65. vol. 2. quod secuta alienatione statim priuetur hæreditas, cui s̄quē dominio absque
- tamen aliquo hominis ministerio, Maximè si testator vsus sit dict. ex nunc in casu alienationis, nam propter naturam dictionis nunc quæ facit actum retrò s̄ngi statim secuta alienatione priuabitur alienans ipsa hæreditate. Agel. Imola, Alex. & alij in l. huiusmodi. ff. de verbor. obligat. Bald. Alex. & Ias. in l. 1. C. de codicillis, Alex. in conf. 101. incip. per spectis. colum. fin. vol. 2. & per Curtium in conf. 42. incip. quia inquit Bald. col. 13. vers. illa enim dictio.
- 27 Hinc, & quartò in dicta publicatione ipso facto non requiritur processus, secundum Bald. in l. 1. C. ne ex del. defun. & pro inde confiscatio bonorum propter incestas nuptias fit ipso iure. auth. incestas. vbi Bald. C. de incest. nupt. Et quando dicimus infamiam ipso iure irrogari interpretandum absque iudicis ministerio. tota rubr. ff. & C. de his qui not. infam. & ex quibus caus. inf. irrog. eam tamen infamiam ipso iuri irrogari tunc dici debere putamus, eo ipso quod quis facit aliquid prohibitum, lus enim ipsum cum proferat sententiam, irrogat infamiam. sic Bart. in d. l. 1. num. 4. ff. eod. tit. de his qui not. inf. inquiring sententiam illam, quod ipso facto inferatur, vel ipso iure, declarandam ipso facto. 1. propter ipsam factum, & ipso iure scilicet sententiantem, seu statuentem.
- 23 Hinc quintò scriptum est, compensationem ipso iure faciendam l. si quid à fideiussore. ff. de compensat. l. si constat. C. eod. tit.
- 24 Hinc sextò edictum, quod de successione descendentiū ascendentiū extat absque hominis ministerio collationem confert. ad text. in l. si mater. vbi Bart. C. de suis. & legit.
- 25 Hinc septimò, id quoque sancitum est in legitimæ supplemento, eiusquē repletionem ipso iure faciendo, ac faciendam per Imperatorem in l. sancimus, in principio. & in §. repletionem, vbi Salicetus sub num. 4. C. de inoffic. testamento.
- 26 Hinc quoque & octauò idem est in rescriptis, vt Archidiac. placuit in cap. 1. de rescript. in 6.

Et

- 27 Et tandem adducimus, quod quando lex indicit pœnam, eamque pronunciat, adeo vt inter pronunciationem, & sententiam non adsit medium in ea Iudicis
- 28 sententia non requiritur, ex quo pœna est ipso iure commissã, sic voluit Ioannes And. in c. perpetuo, de elect. in 6. & post eum Bald. in Auth. habita, num. 46. C. ne filius pro patre.
- 29 Quo in loco edocuit, quod quando pœna est ipso iure imposita non datur pœnitentia, vt est cœlebris glo. in vers. ipso facto, tex. in clem. ne in agro, §. quia verò, de statu monach. in 6. de quo latius differit Salic. in præcirata l. in criminali, nu. 4. in casu eiusdem tex. C. de iurisd. om. iud. Ex quibus, & alijs similibus quæ afferri possunt, videretur concludendum, sententiam minimè requiri in pœna ipso iure, vel ipso facto illata.
- 30 Sed contrarium consulamus, nam si singulorum casuum veram resolutionem desideramus, vtiquè contrariam desuper adductis sententiam in omnibus saniori calculo interponendam, dignoscetur.
- 31 Nam si laudi casum resolvimus, eum Iudicis ministerio subiiciendum fore, consuluit Alex. in præmonito conf. 139.
- 32 Quod si rei censualis commissi casum commemorabimus, tunc hominis ministerium interesse, admonuit Decius in antedicto consil. 138. motus per doctrinam Baldi in l. fin. nu. 4. C. de reuoc. don.
- 33 vbi interpretando tex. in d. l. fin. dictantem, quod donatio alicui facta ipso iure reuertatur ad ipsum donantem ob natiuitatem filiorum, declarauit ipsum intellegendum si donans ipse voluerit, & petierit, de quo per Tiraq. in d. l. & vers. ipso iure reuertatur. Sicuti quoque in casu
- 34 tex. in l. 2. C. de iure emphyt. tradidere Doct. vno omnium ore in eadem l. & consuluit Corn. in conf. 115. incip. Licet in hac consultatione, vol. 1. plura ad id adducit Dec. in sæpe sæpius enunciato consilio 138. & nuper constituta conclusio ampliabitur, etiam si in concessione esset expressè conuentum, quod res ipso facto incidat in commissum, de quo per Cepollam in conf. 25. col. 2. Corneum,
- 36 & Dec. in locis proximè allegatis. ex quibus dixit Baldus in l. 1. in vers. 161. pleno iure. C. de reuoc. donat. quod quodocunque agitur de feudo reuocando, vel de donatione reuocanda semper oportet inquiri voluntatem domini.
- Et propterea ex proximè deductis licebit nobis arguere, quod si verum est, quod in contractibus, in quibus insit pactum ipso iure resolutiuum voluntas ad huc declarari debeat, sicuti vidimus, quamuis expaciscenciam communi voluntate certa mens ipsi contractui insita sit, ad tex. in l. 1. §. si conueniat, ff. de positi, quare, & in hac Principis indulgentia Iudicis sententia non requireretur? si certum est quod ea dum à mera Principis voluntate immediatè dependet nemini sit permillum eam interpretari, nisi qui Principis vicem gerat, cuiusque potestatem habeat Principis voluntatem ex iurisdictione attributa interpretandi?
- 39 Hanc autem sententiam pro abundantiori reorum cautela statuendam esse arbitramur, potius tamen ad declarationem, quàm ad necessitatem, eiusque propterea in hoc casu effectus erit declaratiuus, ad tex. in l. sicuti, §. sed si queratur, ff. si seru. vind. in l. hæredes palam, §. si. ff. de testamētis, adnotata per Doct. in l. ex hoc iure, & in specie per Ias. sub num. 44. ff. de iustitia, & iure. non autem de necessitate sententia exigetur, Nam sequeretur, quod huius indultus beneficio ignorans, ac inscius nullo pacto posset gaudere, cuius contrarium demonstrauimus, & vt credimus non inconcinne supra in quæst. 9. & 10. vbi fundauimus nedum ignoranti, verum quoque & absenti ipsum esse profiguum, ex quo Principis est beneficium, quod vt motu proprio concessum faciet ius speciale inter omnes personas, inter quas promulgatur, & in omnibus negotijs in quibus suum obtinebit locum, l. 2. C. de legibus, & constitutionibus, cap. constitutus, de concessione præbend. in 6. Archidia. c. in cap. 1. de rescript. in 6. & veridicos nos reddunt verba superius per nos

935 ponderata, ipso iure, ipsoque facto
nominis ministerium, ex legum consen-
su exclusiu.

- 44 Ideo Archidiaconus in cap. 1. de homicid.
in 6. generalem adscripsit regulam in
quouis casu confiscationis, vel alterius
pœnz imponendæ ipso iure, vel ipso fa-
cto non esse opus exprimi in sententia,
quod bona confiscentur, vel quod alia
pœna infligatur, sed sufficit in genere
pronunciari, & declarari talem esse cul-
pabilem illius criminis de quo actum
45 est, & secum trahit confiscationem, mo-
tus, quia facti questio est in iudicantis
arbitrio, Pœnz verò executio non eius
voluntati mandatur, sed legis autori-
tati reseruat, l. vltima, ff. de publ. iud.
l. 1. §. 1. ff. ad Turpill. §. notandum, 2. q. 3.
cum alijs per Andream allegatis in c. 1.
vers. & bona committentium, num. 76.
quæ sint Reg. Hoc idem latius deducit
idem Archidiaconus in cap. felicis. num. 13.
versic. infamis, de pœnis. in 6. vbi inquit
46 declaracionem saltem generalem per
sententiam esse necessariam, sicque sen-
tentiam in crimine læsæ Maiestatis in-
terponendam fore suadet. Hanc autem
Archid. doctrinam deducendo dicamus,
quod si in crimine læsæ Maiestatis re-
quiritur sententia saltem generalis pro-
nunciando quem esse læsæ Maiest. crimi-
nosum, ergò eadem sententia requiritur
47 declaratoria in beneficium eius, qui in-
ductus beneficio intendit gaudere.

- Et hoc quidem facilius admittendum
existimamus, dum plura sunt ab hoc no-
stro induleu excepta delicta, ex quibus
inquisiti eius beneficio penitus arcentur,
sicuti in singularibus quibusque ca-
sibus nos signabimus, suam quibuslibet
cōsuetudinē sedem, in quibus apparebit,
quos namque Principis indultu dignos
esse idem Princeps constituit, quosque
48 ob delictorum atrocitatem excludi man-
dauit. Exigitur ergò iudicis senten-
tia ad finem declarandi casus compre-
hensorios indultus, eiusque exclusiuos,
sic denique post Ioannem Andream, &
Archidiaconum in dicto cap. 1. de homicid.
in 6. Dixit Alexand. in l. si quis maior.

colum. fin. C. de transf. Emil. in cons. 135.
num. 9. Ceph. in consilio 171. incip. mul-
ta, volum. 2. Bouius in tracta tu de stat.
prescript. glo. 17. & alij per Bonacossam
recensiti in loco præmonito.

- 49 Et quidem rationabilis vnicuique con-
clusio videri debet; si quidem in-
dubio lex, vel statutum non dicitur damnare
quempiam ipso iure, sed per Iudicis sen-
tentiam, l. 1. §. calumniatores, ff. ad Tur-
pill. Bald. in auth. at qui semel, C. quo-
modo, & quando iud. Alber. in l. amissio-
ne, §. qui deficiunt, ff. de capit. dim. Ale-
xand. in consilio 124. incipiente ommissis,
volumine 1. & Marf. in Prae. Crimin.
in §. aggredior, numero 114. versic. adeo
quod incurrens pœnam.
- 50 Verum, vt certa constituatur regula
ad dignoscendum, quando requiratur
ministerium hominis, & quando non, sic
distingendum fore admonemus ex men-
te Doct. in d. l. in criminali.
- 51 Quod Aut l. statutum, vel rescriptum
loquitur in præterito tempore, vt puta
beneficio priuatus sit, multatus, vel ban-
nitus, tunc intelligitur facta priuatio ip-
so iure, ipsoque facto, nec requiritur Iu-
dicis sententia. c. extirpandæ, circa fin.
extrâ. de præb.
- 52 Aut verò loquitur per verbum futuri
temporis, puta priuetur, banniat, mul-
ctetur, quem casum recitat Salic. in di-
cta l. in criminali, num. 5. tunc opus est
sententia, eamque necessariam esse, vti
hominis ministerium annotauit glo. in
versic. amittat, tex. in l. si quis in tantam,
C. vnde vi, estq; cōmunis Doct. calculus
in d. l. in criminali, C. de iurisd. omn. iud.
- 53 Eam tamen limitabimus primo non
procedere, si l. geminatè loqueretur. Bal-
dus in §. priuilegia omnia, in versic. & in
irritum reducantur, tex. in cap. 1. de pa-
ce const. de quo vide Bonacossam in q.
crim. fol. 107. à tergo. in finalibus verbis,
versic. fallit.
- 54 Secundo quando profertur à testato-
re, ita idem Bald. in l. 1. circa 7. col. C. de
his, quæ pœnz nom. Crem. in suo 7. not.
incip. Tu scis, quod verbum, Felin. in cap.
Rodolphus, col. 19. versic. amittat. extrâ.
de

de refer. Cotta in singulari suo incip. verbum futuri temporis.

55 Ex qua doct. reassumimus, quod dum indultus hic inquit, ipso iure, ipsoque facto absolui, ac liberari debere, prout presentium tenore eos absolui, & liberamus, ac liberos, & absolutos esse volumus, & sic loquitur per verba presentis temporis, sequitur quod sententia sit

56 superuacanea quod ad effectum iuris, ac liberationis per ipsum indultum concessa. Sed quod ad inducendum effectum declarationum non erit prater iuris votum concludere, eam esse interponendam, sicuti supra enodauimus ad vberiorum reorum

57 cautelam, abundans enim cautela nunquam nocuit, l. heredes palam, §. si ff. de testam. l. testamentum non ideo, C. eod. tit. glo. in versic. quia ex abundantia. tex. in l. si pupilli tui, §. item si procuratori. ff. de neg. gest. faciunt notata per Bald. & Ang. in l. si quis sub conditione. ff. de condic. instit.

58 Quibus obiter subnectimus, quod sicut pacta insolita arguunt fraudem, Accursius in l. cum allegas. C. de vsur. cum alijs per Alexandrum allegatis in consilio 28. numero 8. incip. in causa, volumine 5. & per Antonium de Alex. in consilio 52. numero 33. inter consilia pheud. Loffr. & per Viuium in dec. 263. anm. 18.

59 Eodem modo vbi abundantior cautela adhibetur, ibi euidentior fraus colligitur, secundum Baldum in cap. ex literis, colum. 2. in fine, extr. de consuetudine, habetur per Corn. in consilio 41. col. 2. volum. 3. per Decium in cons. 448. nu. 28. Glosa Paris. in §. 13. glosa 5. nu. 52. in fol. mihi 263.

60 Sed vt ad materiam reuertamur, considerandum postremo iudicamus, quod dum inquit Rex noster Inuictissimus absolui, & liberari debere reos, quod per illud verbum, debere, significet eius voluntatem eam esse, vt omnino executioni demandandam demonstret, idque ex

61 eo, quia verbum, debere, de sui natura importat necessitatem, vt est tex. in l. 1. ff. quod quisque iuris, in l. prator. ff. de edendo. glo. in versic. debet. tex. in clem. attendentes, de statu monach. glo. & ibi Doct. in cap. proposuit. extr. de appell. Felin. in c. exceptionem, circa medium columnæ 3. de except. dixit Bart. in l. 3. numero 3. C. de pignor. & Angel. in l. 1. C. quomodo, & quando iudex, & Decius in consilio 340. incipiente, pro resolutione, num. 1. volum. 2. Inde Hippolytus de Marf. in cons. 51. num. 61. & in cons. 60.

62 num. 4. & 5. annotauit, quod quando aliquid iudici committitur, expediendum semper illud necessitatis esse intelligitur, nisi tamen in iure expressè cautum foret iudicis arbitrio relinquendum, ex doct. Cardin. in d. c. exceptionem, vbi Felin. col. 2. & in c. 1. extr. de dilat.

64 Hoc quidem in casu nostro suum locum rectè vindicabit, nam nequaquam dici poterit per Regem huius Indultus declarationem non esse remissam, eademque necessitatem declarandi impostam esse haud negandum, stante natura verbi debere, præceptiua, ad tex. in c. nam concupiscentiam, vbi Feli. sub nu. 6. extr. de constit.

66 Qua materia præcepti inductiua præiacente impellimur hoc in loco affirmandum, huius Indultus beneficium ex necessitate per Iudices impartiri debere, tamen vt Principis Inuictissimi, & munificentissimi voluntas suam exequatur effectum; cum quoque, vt Iudices conformes se Principis reddant voluntati, qui dum vsus est verbo, debere, voluit rem cum effectu intelligi, l. sed & si possessori. §. item si iurauero, & §. sed si rerum, ff. de iure iur. l. quod si maritus, ff. de const. pecun. l. cum fideicommissum, C. de fideicommiss.

70 Vnde ex his deducitur Regem omnino velle reis indulgentiam hanc concedi debere.

SVM;

S V M M A R I V M.

- 1 **R** Ex Inmiſſiſſimus per verba praſentium tenore abſoluimus, & liberamus &c. videtur reſpicere Iudicis ſententiam.
- 2 Sententia requiritur non ex neceſſitate, ſed ad declarationem.
- 3 Diſtinctio, prout, num importet tempus, & qualitatem.
- 4 Diſtinctio, prout, aliquando ponitur poſtquam.
- 5 Diſtinctio, prout, quandoque ponitur proſicut.
- 6 Diſtinctio, prout, ponitur quandoque proqualiter.
- 7 Diſtinctio, prout, aliquando ponitur limitatiue.
- 8 Diſtinctio, prout, ponitur aliquando caſſaliter.
- 9 Diſtinctio, prout, ponitur quandoque conditionaliter.
- 10 Diſtinctio, prout, ponitur aliquando relatiue.
- 11 Diſtinctio, prout, quomodo ponatur in legibus privilegijs, contractibus, & ſententijs remiſſiue.
- 12 Diſtinctio, prout, quandoque ſignificat ſimilitudinem.
- 13 Diſtinctio, prout, aliquando denotat tempus, & qualitatem.
- 14 Diſtinctio, prout, num denotet tempus, & qualitatem in hoc indulto.
- 15 Affertur Authoris ſententia, quod relatiue ſit poſita.
- 16 Diſtinctio, prout, non importat tempus, & qualitatem inſpecta Principis voluntate, & de ratione num. ſeq. 17.
- 17 Verbum, volumus, ſtatim perficit actum, ac diſpoſitionem informat.
- 18 Princeps ſolo verbo perficit gratiam.
- 19 Gratia non acquiritur ignorantibus.
- 20 Gratia non acquiritur ignorantibus quod ad executionem, ſed non quod ad eſſentiam gratia, num. 22.
- 21 Gratia ſolo verbo perficitur quod ad eſſentiam gratia, non autem quod ad formam perfectionem.
- 22 Gratia etiam ignorantibus acquiritur quod ad eſſentiam gratia.
- 23 Gratia datur perfectio per expeditionem literarum.
- 24 Gratia eſt informis, & imperfecta ante literarum expeditionem.
- 25 In gratijs ante literarum expeditionem nihil eſt perfectum quod ad eius exercitium.
- 26 Diſtinctio, prout, importabit tempus, & qualitatem inſpecta executione Iudicis commiſſa.
- 27 Diſtinctio, prout, num importet in preſenti tex. tempus futurum.
- 28 Conſiderat Author, quod diſtinctio, prout, importet tempus, & qualitatem, & num. 31.
- 29 Rex noſter per verbum, volumus, in hoc tex. adiectum precipit.
- 30 Verbum, volumus, in teſtamentiſ eſt verbum precarium.
- 31 Verbum, volumus, in teſtamenti� num inducat diſpoſitionem.
- 32 Verbum, volumus, num inducat preceptum, & diſpoſitionem in l. ſtatuto, vel reſcripto.
- 33 Rex adhibens verbum, volumus, oſtendit legem eſſe.
- 34 Quicquid enim Principi placuit l. habet vigorem.
- 35 Lex tunc dicitur eſſe, cum ſubiectis promulgatur.
- 36 Indultus hic ſubiectis promulgatur.
- 37 Indultus hic vii lex decretus eſt.
- 38 Contractus Principis tranſit ad ſtatutum legis.
- 39 Succeſſores in Imperio num poſſint factum predeceſſoris reuocare.
- 40 Princeps quando contrahit nomine dignitatis ſucceſſor obligatur.
- 41 Etiam ſi non ſit heres.
- 42 Contractus initus nomine dignitatis non alteratur per interuentum ſucceſſoris.
- 43 Edictum cum verbo, volumus, promulgatum num poſſit per ſucceſſorem reuocari.
- 44 Princeps lege poſitiua non obligatur.
- 45 Princeps non eſt abſolutus de dictamine rationis.

- 49 Princeps tenetur servare contractus, nec eis potest contrauenire.
- 50 Princeps ex propria persona obligatur.
- 51 Deus obligaretur ex conuentione.
- 52 Deus si subiecit leges Principi non tamē subiecit contractus.
- 53 Indultus hic in vim legis condenda promulgatus est.
- 54 Verbum volo, quando inducat dispositionem, distinguitur.
- 55 Verbum volo, per se nihil dicit, nisi ratione adiuncte determinationis.
- 56 Verbum, volo, inducit dispositionē quando habet certam, & limitatam determinationem de presenti.
- 57 Indultus hic inducit dispositionem, & de ratione sub num. 58.
- 59 In incertis non autem certis locus est coniecturis.
- 60 Verbum, volo, habens determinationem incertam quando inducat dispositionem subdistinguitur.
- 61 Verbo, volo, profertur in presenti, & in futuro.
- 62 Verbum, volo, prolatum in presenti inducit dispositionem, si recipit determinationem ab alio explicandam, & de ratione sub num. 63.
- 64 Firmatur alia ratione conclusio, quod indultus hic inducat dispositionem.
- 65 Verbum, volo, recipit determinationem ab actu explicanda à se ipso non inducit dispositionem, si talis actus non perfectus sit sola voluntate, & consensu.
- 66 Secus verò si sola voluntate, & tunc iterum subdistinguitur.
- 67 Verbum, volo, inducit dispositionem si sumus in actu qui non requirit factum hominis.
- 68 Verbum, volo, in actu legis appositum inducit dispositionem.
- 69 Affirmatur iterum indultum hunc condiditum in vim legis.
- 70 Verbum, volo, quid significet, remissum est.

Pro ut presentium tenore eos
absoluimus, ac liberamus,
ac liberos, & absolutos esse volumus.

C A P V T X X.

Redimus apertè colligi ex presentibus verbis veritatem eorum, que superius annotauimus, Iudicis enim sententiā ad declarationem potius exigi, quàm, quod

1 ea necessaria sit, nā si Rex inuictissimus presentium tenore absoluit, & liberat, ac liberos, & absolutos esse vult quæ nā sententia pro reorum liberatione consequenda requiritur, si Principis hoc edicto liberi, & absoluti sunt? ergò concludendum non ex necessitate, sed ad declarationem Iudicis sententia intercedi debere, vt ex presenti parte satis liquido constare opinamur.

2 Pro cuius explanatione animaduertendum, dictionem, prout, hoc in loco adiectam quo nam pacto positam esse intelligi oporteat, num importet tempus, & qualitatem?

3 Nam si queramus quomodo ponatur, & tunc respondendum, quod aliquando ponitur, pro, postquam, vt in l. rescripto. ff. de muner. & honor. Aliquando, proficit, & quandoquē pro qualiter, vt est tex. in l. item apud Labeonē. §. quod ait prætor. & §. ait prætor, nequid. ff. de iniur. interdum ponitur limicatiuè, vt in l. edicta. vbi Bart. sub num. 28. C. de edendo, & dixit Dec. in consil. 362. incip. puntus, de quo queritur nume. 1. quandoquē causaliter, vt in e. Abbate sand. de verb. & rerum significatione, quandoquē conditionaliter, vt in cap. 2. vbi glo. extrā. de confir. vtili, vel inut. & in c. quoniam Abbas. extrā. de electione.

4 Aliquando ponitur relatiuè, vt per

A a Dec.

Dec. in consil. 374. incip. in casu. num. 4. de quibus per Bart. in constitutione
 11 ad reptim. in versic. prout, & ad eum
 audentes, in l. i. & c. vbi quid in
 legibus, d. i. u. l. g. i. s. contractibus, & sen-
 tententijs, per Felin. in cap. 2. num. 10.
 extra. de rescrip. l. mota in l. is, qui reus.
 col. 5. ff. de publ. iud. Alex. in l. si testa-
 mentum. in princ. C. de instit. & substit.
 & in consil. 3. incip. causa, & l. i. c. vol. 2.
 & in consil. 4. incip. visis actis. col. 4. &
 in consil. 46. incip. vide. sub num. 9. vol.
 1. Rom. in consil. 326. incip. circa pro-
 positam.
 12 Si queramus quid significet, tunc di-
 camus, aliquando significare similitudi-
 13 nem, vt in l. prout quisque. ff. de solut.
 Quandoque & secundo (ceteris omissis)
 significabit tempus, & qualitatem, vt
 declarat Bart. in loco prout. circa
 finem, & in d. l. edita, vbi Bald. & l. ac
 num. 28. & annotant Dec. in consil. 497.
 incip. accuratè & eleganter. num. 5.
 14 Nunc autem declarandum est, quo-
 modo in hac indultus parte ponatur, &
 num. significet tempus, & qualitatem, &
 resolutiue producendo breuiter nostram
 sententiam declaremus, nam quamuis
 15 casualiter, & conditionaliter dictio ipsa
 apposita dici potest, tamen vt aptiori
 sensui adhaeremus, potius relatiue adie-
 ctam esse nobis facile suademus, & quod
 non importet tempus, & qualitatem in-
 16 specta principis condentia voluntate, ad
 quem si verba dirigamus vtique talis dic-
 tio neque tempus, neque qualitatem
 importabit; ex quo eo ipso, quod con-
 17 cessit hanc generalem indulgentiam dis-
 ponendo per verbum, volumus, cuius
 vim, & virtutem mox attingemus, ita-
 18 tum perfecit actum, eiusque dispositio-
 nem informauit, cum Princeps solo ver-
 19 bo perficiat gratiam, vt notatur in l. h-
 manum. vbi Bald. numer. 1. C. de legib.
 Idem Bald. in l. si qua per calumpniam. nu-
 20 5. C. de Episc. & cler. in l. 3. C. comm.
 ser. manum. in l. fin. num. 7. C. sent. rea.
 non posse, & alij per Molinam cumulatim
 in lib. 2. de Primog. Hispan. cap. 7. ann.
 73. cum seq.

Hinc est id, quod dicimus gratiam
 non acquiri ignorantem, secundum glo. in
 vers. prout. tex. in l. fin. C. de consul.
 lib. 12. & dixit Bart. in l. fin. ff. de const.
 Princip. interpretationem recipit, ta-
 21 lem, Accursius doctrinam, admitten-
 dam quò ad gratiae executionem, eius-
 que exercitium, cum ignorantem non
 acquiratur, ex quo ignorat; tunc verò,
 22 quò ad essentiam gratiae, c. si tibi absenti.
 de prae. in 6. quia ex quo solo verbo
 23 perficitur quò ad essentiam, & essentia-
 substantiaque perfectionem, non autè
 quò ad formam, ac probationis perfectio-
 24 nem secundum Socc. in consil. 41. num.
 3. & 4. vol. 4. etiam ignorantem acquiratur
 25 vnde norma imponatur regulae per qua
 constituitur, quòd gratiae detur forma,
 26 & perfectio per expeditionem literarum
 ante quarum expeditionem erat infor-
 mis, & imperfecta. Oldrad. in consil. 326.
 Bellamera in decis. 34. Domini de Rota
 in decis. 458. in nouis numer. 5. ad eò vt
 Felin. in rubr. de const. num. 6. & in cap.
 veniens. num. 3. extra. de accusat. dixe-
 rit, quod in gratijs ante literarum exp-
 ditionem nihil est perfectum, & consu-
 matum, nam erit intelligenda quò ad
 eius executionem, & exercitium, & ex
 27 his affirmamus, quod inspecta Principis
 liberalitate, dictio, prout, non importa-
 bit neque tempus, neque qualitatem, &
 idemmet innuit tex. hic, dum inquit,
 pro ut praesentium tenore &c.

Quod si inspicimus executionem hu-
 ius gratiae tanquam iudici commissam
 consequens erit concludere, quod im-
 29 portabit tempus, & qualitatem. Impor-
 tabit tempus futurum, quare eius execu-
 tio gratiae, & indultus consideratur, quo
 casu importare tempus, & qualitates
 edocuit Bartol. tam in d. versic. prout,
 quam in d. l. edita, vbi Bald. & l. ac sub
 num. 28. In quo iudices valeant decer-
 30 nere, qui non sunt in indultu compre-
 31 hensi. Importabit qualitatem, nam de-
 clarabunt delictorum species, ac quali-
 tates, quae reos ab huius indultus muni-
 ficentia excludant, an verò dignos fa-
 ciant, sicque considerandum putamus
 secuti

secuti Bart. Semitas sic declarantis in d. versic. prout in constit. ad reprimendum in hac materia indultus.

32 In quo dum idem Princeps noster adhibuit verbum, volumus, ostendit non per verba precaria, siue precatiua, sed preceptiua indultum criminosis impartiri, nam quauis in testamentis tale verbum sit precarium, vt in l. 1. in princ. C. comm. de leg. in l. cum pater. §. rogo, & in l. vnum ex familia. §. rogo. ff. de leg. 2. in l. thais, in princ. ff. de fideicom. lib. & in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebell. cum alijs per nos annotatis supra in cap. 2. in versic. decernimus, statuimus, & mand. ob quod non inducit dispositionem, sicuti videtur colligi ex l. serui electi. ff. de leg. 1. & in l. in vendentis. ff. de contr. empt.

35 Attamen in l. statuto, vel rescripto secus esse asseuerandum arbitramur, tam per tex. in l. Phamphilo. §. propositum. ff. de leg. 3. & per tex. iun. & Doct. doct. in l. 1. ff. mand. & in l. sepe. ff. de offic. procons. & leg. tum quoque, quia dum Rex noster voluit suis fidelibus hanc indulgentiam munificentissime largiri vsus est verbo volumus, quo casu ostendit legem esse debere. Primum quidem signum legis, vt voluit Bald. in c. 1. versic. volumus. de pace const. quicquid enim

37 Principi placuit l. habet vigorem. l. 1. in princ. ff. de const. Princ. §. sed quid Principi placuit. inst. de iure natur. gent. & ciu. l. 2. §. nouissime. ff. de orig. iuris. cui

38 subnectimus, & secundum quando scilicet subiectis promulgatur. l. leges sacratissime. C. de legib. sicuti patet in princ. huius nostri indultus, qui subiectis pro-

39 mulgatur, pro inde is pro lege decretus est.

41 Immo multo magis pro lege sancitis esse defendendum, nam si contractus Principis transit ad statutum legis. l. Cesar. ff. de publ. allegatus per Bald. loco proxime dicto, aded vt nec successores in Imperio, vel Regno possint pacto aliquo reuocare. c. nouit. extra. de iudic. Bald. in l. qui se patris. col. 8. versic. hoc scias. C. vnde lib. Capic. in decis. 121. &

136. idem Bald. in cap. 1. de natura feudi. & in cap. 1. de feud. March. & ratio, quia, quando contrahit nomine dignitatis successor obligatur. c. 1. extra. de probat. etiam si non sit heres. Cyn. Alb. & idem Bald. in l. digna vox. C. de leg. & in d. l. qui se patris. Nec contractus initus cum dignitate, seu nomine dignitatis alteratur per interuentum successoris. c. dilecti. de foro comp. sequitur Anchar. in c. quoniam. de conc. preb. in 6. Multo magis in edicto per verbum, volumus, promulgato.

47 Cuius conclusionis ea sit ratio, nam Princeps, quamuis lege positius non obligetur. l. ex imperfecto. ff. de leg. 3. §. fin. inst. quib. mod. test. in fi. c. iustum. 9. distin. & habeat plenitudinem potestatis, tamen non est absolutus de ditamine rationis. Bald. in d. l. si aquam. nu. 40. C. de seruit. & aqua, & ideo tenetur seruare contractus quibus non potest contrauenire. d. cap. 1. de probat. & notatur in d. l. digna vox. Ex quo ex propria persona obligatur.

51 Ecce enim si ipse met Deus ex conuentione obligaretur secundum Baldum in l. 1. ff. de pactis, ex mente Magistri sententiarum cum alijs per Dec. ascriptis in consil. 48. incip. mature, ac diligenter num. 5.

Ergo multo fortius, & ipse Princeps, cui si Deus subiecit leges non tamen subiecit contractus. d. l. digna vox, & d. c. 1. edocuit Bald. in c. 1. in princ. de natura feudi. & in l. Titius. ff. de iure patron. de quo meminit Rom. in consil. 321. & ideo dicimus Principem obligari ex contractu.

Sed vt reuertamur quod nostra cepit oratio, iterum pro fundamento preconstitutę conclusionis, quod hic indultus in vim l. condendę per Principem promulgatus sit, vltra prenotata veridicam demonstrabimus, ex infra scripta Bart. dist. per ipsum adhibita in l. 1. versic. 2. oppono. nume. 2. C. de Summa Trin. & fide Cathol. in l. 1. ff. mand. in l. certi cond. §. fin. ff. si certum petatur. in d. l. serui electione. ff. de leg. 1. & tandem in

- d. l. Pamphilo. §. propositum. ff. de leg. 3. Quibus quidem in locis interpetrando,
- 54 quando verbum, volo, inducat dispositionem necne, hanc adhibuit distinctionem, quam in parte, & partibus ponderabimus.
- 55 Ex cuius quidem mente supponimus in primis, tale verbum de per se nihil dicere, nisi ratione adiunctæ determinationis, modo sic.
- 56 Aut tale verbum habet determinationem certam, & limitatam de presenti, & tunc concludendum, quod inducit dispositionem. l. 2. & l. apud Aufidium. ff. de optio. leg. At in hoc nostro indultu tale verbum habet determinationem liberationis certam, & limitatam de presenti, ergo sequitur, quod inducat dispositionem, & ratio huius conclusionis affertur per Bart. quia si habet certam determinationem non erit de aliquo disputandum, cum in incertis non sit certus locus sit conjecturis. l. continuis. §. cum ita. ff. de verb. oblig. l. ille aut. ult. ff. de const. pecun.
- 60 Aut verò habet determinationem incertam, puta per verbum infinitum, & tunc iterum subdividendum.
- 61 Quod aut verbum volo profertur in presenti, aut in futuro.
- 62 Primo casu recipit 2. divisionem, quod aut recipit determinationem ab actu explicando per alium, sicuti in testatore dicente, volo talem esse heredem, vel volo Titio dari centum, & tunc inducet dispositionem, & procedent tex. in l. 1. ff. mand. tex. in l. 1. C. de Summa Trin. & Fide Cathol. in l. quoniam indignum.
- 63 C. de testam. in l. omne verbum. §. 1. C. comm. deleg. & ratio per ipsum affertur huius nempe capituli, quia ab ipso disponente nil aliud erat faciendum, quam explicatio voluntatis, quæ dum iam peracta est nil aliud remanet peragendum, & idè inducet dispositionem.
- 64 Ex hac quoque parte resultat comprobatio postre sententia, nam dum Rex noster inquit liberatos esse volumus, explicavit eius voluntatem, quam explicare tenebatur, & propterea, cum per-

- egerit, quod debuerat explicare, descendet, quod tale verbum, volumus, inducitur dispositio.
- 65 Prosequitur Bart. dicens, quod aut tale verbum recipit determinationem ab actu explicando à se ipso, & tunc, aut talis actus non perficitur sola voluntate, & consensu, & tunc non inducit dispositionem.
- 66 Aut perficitur sola voluntate, & tunc aut voluntate solius loquentis, aut communi voluntate, & consensu duorum, quorum explicatio non erit necesse, quod hoc in loco pertractetur, ne ulterius, quod materia nostræ exigit, excurramus, idè sufficiat hos recensuisse, ceterorum verò cognitionem ad Bartol. in d. l. 1. C. de Summa Trin. & Fide Cathol. inspicere libebit.
- 67 Vnum denique subiungere intendimus, quod in eo consistit, tale verbum, tunc inducere dispositionem cum habet determinationem ab actu, qui non requirat factum hominis, sed qui ipso iure perficiatur, tunc etenim nuda voluntate inducit dispositionem, sicuti in actu à lege requisito tradit Bart. in d. l. certi cond. §. fin. num. 3. ff. si cert. pet.
- 69 Proximus huic casui est indultus hic noster, nam quò ad Principis personam attinet non est opus hominis ministerium intercedere, ut in præcedenti capitulo dispinximus, sed ipso iure per Principem impartitur indultus beneficium, unde non ambigendum, quin hic indultus per verbum, volumus, conditus legè inducat, ac dispositivè indulgentiam concedat per modum novæ l. condendæ.
- 70 Si quis autem plura cuperet scire circa dicti verbi significatum, eos remittimus ad tex. ubi Bart. & Doct. in l. centesimis. §. fin. ff. de verb. obligat. Bald. in Auth. c. 971. C. de bonis authen. iud. possid. idè Bald. in l. in vendentis. C. de contrahen. emptio. in cap. ad aures. extra. de rescriptis. & in c. suscitatus. eodem tit. Abb. in cap. sedes. ubi Felin. eodem titulo, idè Felin. in cap. nam concupiscetiam. extra. de const. Aret. in cap. ex literis. extra. de spons. Bald. in l.

in l. fin. §. 1. C. comm. deleg. & Alexan. in
consil. 15. vol. 5.

S. V. M. M. A. R. I. K. M.

1. Carceribus mancipatos illicò, relaxari mandat Rex noster inuictissimus.
2. Principi visum est, satis esse immensorum cruciatuum semel reos iuisse supplicia.
3. Privati aure communis haustu, & lucis aspectu pręgrauati vitam duarunt.
4. Indultus hic suum statim operatur effectum absque iudicis ministerio, ob distans illicò in presenti parte appositam.
5. Executio iudici tamen demandata est.
6. Illicò sumitur aliquando sine aliqua dispositione.
7. Dictione illicò, quandoq; declaratur, i. ultra.
8. Dictione illicò, aliquando ponitur pro potestate quam.
9. Dictione illicò, sumitur, i. post aditam hereditatem.
10. Dictione illicò, quot modis sumatur, remissive.
11. Dictione illicò, sepe sumitur pro statim.
12. Dictione illicò, idem importat, quod dictione statim, & mox.
13. Dictione statim, declaratur nullo extraneo actu intermedio post nota quasita.
14. Dictione mox, idem significat, quod dictione confestim.
15. Dictione mox, importat canonem late sententia, & executorium.
16. Dictione mox, idem importat, quod clausula ipso iure.
17. Dictione mox, importat iudicium summarium, & iuris ministerium.
18. Dictione mox, non desiderat strepitum iudicij.
19. Dictione mox, significat, quod immediate fieri in his, quę explicari possunt per latantum.
20. Dictione mox, significat aliquid successine fieri in his, quę non desiderant factum hominis.
21. Dictione illicò, importat canonem executorium late sententia, iudicium summarium, nec strepitum iudicij desiderat, nec iudicis ministerium.
22. Quid fieri dicitur sine expectatione ali-

cuius extrinseci, si non diuertitur ad extraneos actus.

23. Dictione illicò, aliquando operatur infra triduum proximum.
24. Verbum, mandamus, differt à verbo precipimus.
25. Verbum, mādamus, idem importat, quod verbum iubemus.
26. Mandatum differt à constitutione.
27. Mandatum non differt à constitutione, quò ad effectum legis inducenda.
28. Constitutiones quę sunt.
29. Quod Principi placuit legis habet vigorem.

Et si aliqui predictis de causis carceribus mancipati sint eos illicò liberari, & relaxari mandamus.

CAPVT XXI.

Arceibus mancipatos Illicò liberari, ac relaxari mandat hoc in loco. Rex noster inuictissimus, omnes n. quos in carceris custodia deprehensos esse cognouit solutos pena, vinculisq; laxatos custodia liberari precipit, sicuti dixit Imperator in l. omnes. C. de penis, satis enim Principi visum est immensorum cruciatuum semel reos iuisse supplicia, & vt hi, qui diu privati sunt aurg. comunis haustu, & lucis aspectu intra breue catenarum spacium pōderibus amplius pręgrauati vitam ducerent, ideo eos liberari, & relaxari mandat Illicò.

Ob cuius dictionis naturam, quam mox subjungemus, aperte demonstratur, qd hic indultus statim suū operatur effectum absque iudicis ministerio, & qd iudicij executio dumtaxat demandata sit, cui onus sit declarare, quis nam indultus huius beneficio possit gaudere, quz

quæ annotabimus pro clariori veritate deductorum per nos in duobus præcedentibus capitibus.

- Hanc consequentiam admittendam
- 6 natura dictionis, Illicò, facile suadebit, siquidem quamvis dictio, illicò, aliquando sumatur. i. sine aliqua dubitatione, vt
- 7 in c. nouit. extrà. de iudicijs. Quandoq; illicò. i. vtrà, vt in l. seix ex parte. in
- 8 in princ. ff. de fundo instructo, instrumētoq; leg. Aliquando illicò. i. posteaquã,
- 9 vt in l. i. in fine. ff. de penu leg. quandoq; in post aditam hæreditatem, vt in l. i. §. si quod innuit. C. de Latin. liber. toll. & tandem alijs, multisquẽ modis, de quibus per Doct. in l. pen. C. de impub. & alijs subst. in l. fin. C. de ind. vid. toll. in l. 2. & 3. C. de post. hæred. inst. in l. ab eo. C. quom. & quando iudex. in auth. de appell. per Alber. in l. fin. C. de errore calculi, & per Archid. in c. cordi. de appell. in 6.
- 11 Verumtamen (ceteris omissis) dictio, illicò, sæpissimè accipitur pro statim, vt in casu tex. in l. i. §. cum adijcitur. ff. de verb. oblig. in l. cum seruus. C. de seruis fugit. & in §. 1. instit. quib. mod. tut. finitur, & perinde erit, ac dictio, statim, & mox, vt per Canonistas in c. quia propter. extrà. de electione. §. iudicibus. versic. litigatoribus, & §. formã. in fine. 2. q. 6. & in l. 2. ff. de appell.
- 13 Vnde fit, vt quem admodum dictio statim declaratur nullo extraneo actu intermedio post vota quæ sita. argum. tex. in l. heredes palam. §. si. ff. de testam. c. præterea. de test. cog. & sicut dictio, mox, idem significans quod dictio, confestim, secundum glo. notabilem in l. i. in vers. mox. ff. si cert. per. Denotat canonem latæ sententiæ, & sic executoriũ, vt notat. glo. in versic. executione. tex. in cap. licet. de electione. in 6. & glo. in vers. suspensio. tex. in c. cupientes. eod. tit. & idem, ac si dictum foret, ipso iure. glo. communiter approbata in versiculo imminere. tex. in auth. de inest. nupt. in princip. per tex. in l. si quis maior. C. de trans. vbi notat Bart. & post eum Parpallia in notabili 26. Alex. in l. de mortio. col.

- 4 ff. sol. matrimon. Matthes. in sing. 113. & Crem. in singulari 7. incip. tu scis. nu. 1. & sicut importat iudicium summarium, ac iuris ministerium, vt declarat Ias. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 175. ff. de acq. possess. nec desiderat strepitũ iudicij, vt notatur in glo. in l. meminerint. C. vnde ui, & Bart. in l. i. ff. iud. soluij & in his quæ possunt per legem tantum explicari significat, quid immediatè fieri, sed in his quæ non desiderant factum hominis significat aliquid successiue fieri sine expectatione alicuius extrinseci, secundum Bald. in l. si quando. C. de bonis vac. lib. 19.
- 21 Eodem modo dictio, Illicò, importabit canonem executorium latæ sententiæ, ac si dictum esset ipso iure, iudicium summarium, nec strepitum iudicij, ac iudicis ministerium, sed quid fieri debet sine expectatione alicuius extrinseci antequam diuertatur ad extraneos actus. l. litigatoribus. vbi notatur. C. de appell. Vel saltim post triduum proximum, infra quod tempus dictio illicò aliquando operatur, vt per Accurs. in l. specialis, & l. vltima. C. de iudic.

- Isthæc autem intelligenda admonemus eo modo quo in locis nuper traditis enodauimus, quæ tantò magis admittenda sunt, quantò cum dictione, Illicò admixtum sit verbum, mandamus, quod quidem verbum, quamuis differat à verbo præcipimus, vt notatur per glosam, & Doct. in l. sæpè. ff. de officio procons. & leg. & in c. ex ore. extrà. de his quæ fiunt à maiori parte cap. tamen tanti erit, quanti verbum iubemus, vt in l. 3. C. quod cum eo. l. 1. ff. quod iussu. l. ne mandante. ff. de tut. & rat. datis ab his. in l. mandatum. C. mand. §. & in prouincijs. inst. de attil. tut. & in §. hæc. in auth. vt nulli iudicium.

- 26 Et propterea efficacius hic indultus est executioni omnino demandandus.

- Illud autem prætereundum non erit, quod mandatum videtur differre à constitutione, vt depromitur ex tex. in l.annonam. ff. de var. & extraord. cogniti. Ibi tam mandati, quàm constitutionibus

Pri-

Principum, quod quidem falsum est quod ad effectum tamen legis inducenda, nam quodcumque Imperator per epistolam constituit, vel cognoscens decrevit, vel
 28 edicto præcepit legem esse constat, & hæc sunt, quæ constitutiones appellantur, sed & quod Principi instit. de iure nat. gent. & civili. Pro inde, cum sufficiat, quod Principi placuerit, vt legis habeat vigorem inutiliter differentiam constitui arbitramur inter mandatum, & constitutionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Principem dedecet clementiam expendere in tertij præiudicium.
- 2 Remissio legitima, & pax requiritur ab offensis.
- 3 Remissio exigitur pro requisito necessario huius indultus, & num. 13. & 18.
- 4 Dicitio, tantum, est dicitio exclusiua.
- 5 Dicitio, tantum, aliquando est exclusiua similis casus.
- 6 Dicitio, tantum, est dicitio exclusiua aliquando aliquorum casuum.
- 7 Dicitio, tantum, inducit limitationem.
- 8 Dicitio, tantum, inducit limitationem negatiuam.
- 9 Dicitio, tantum, est dicitio taxatiua.
- 10 Dicitio, solum, est dicitio taxatiua.
- 11 Dicitio, solum, est dicitio exclusiua.
- 12 Indultus hic limitatur hoc in c. per dictionem, tantum, in casu suo.
- 14 Actus non sufficit sine qualitate, quando lex requirit actum cum aliqua qualitate.
- 15 Qualitas quando est causa alicuius effectus omnino exigitur.
- 16 Qualitas est præcisè deducenda, & probanda.
- 17 Edictum, vel dispositio quando fundat se in aliquo subiecto, vel qualitate prius & ante omnia debet de illo constare.
- 19 Decretum huius indultus iustum, & rationabile.
- 20 Lex abhorret tertij præiudicium.
- 21 Verba sunt potius impropianda, quam vt tertio præiudicium inferant.
- 22 Ampliatur etiam si agatur de iure ad rem.

- 23 Princeps non potest tertio præiudicare etiam per viam l. condenda.
- 24 Nisi ex potestate absoluta, & ex causa.
- 25 Causa quando non subest, Princeps non potest tertio præiudicium inferre.
- 26 Princeps in dubio non præsumitur vti potestate absoluta.
- 27 Nisi concessio non valeret, nisi de potestate absoluta.
- 28 Dispositio Principis dominium alterius auferens non est seruanda neque in foro fori, neque in foro poli.
- 29 Index non potest componere delicta in præiudicium partis læsæ.
- 30 Læsis prius est satisfaciendum, & postmodum delinquentes puniri.
- 31 Princeps non potest delicta indulgere in præiudicium partis offensa.
- 32 Princeps non potest delicta indulgere absq; remissione sine causa, quando pena esset parti applicanda.
- 33 Princeps cum causa potest delicta indulgere & absq; partis remissione. nu. 50.
- 34 Facilius remittitur ius fisci, quam ius priuatorum.
- 35 Rex non habet qui sua facta diuidicet.
- 36 Anima Regis est in se ipsa.
- 37 Rex potest sine exemplo subuenire.
- 38 Rex indulgens ex certa scientia nemo potest dicere, cur ita facis.
- 39 Deo quis audeat dicere, cur huic parcis?
- 40 Princeps est causa causarum.
- 41 Prima cause nulla est causa.
- 42 Quod primum est aliud ante se habere non potest.
- 43 Papa, vel Princeps omnia possunt ex certa scientia supra ius, contra ius, & extra ius.
- 44 Sacrilogium est disputare de potestate Principis.
- 45 Princeps potest mutare quadrata rotas.
- 46 Princeps est dominus dominantium habens ius Regis Regum in subditos.
- 47 Suprema potestas est apud Principem, in qua non habet partem.
- 48 Princeps est omnia, & super omnia.
- 49 Papa quia est omnia, & super omnia conuenit in iurisdictione, & potestate cum omni prelato.

- 70 Concluditur Principem eam causa posse delicta indulgere absq; partis remiss.
- 71 Conclusio firmata interpetranda erit cum grano salis.
- 72 Clave discretionis non errante conclusio predicta intelligenda.
- 73 Princeps potest delicta indulgere absque partis remissione quatenus eius potestati conuenit.
- 74 Annectitur distinctio per. authorem pro q. resolutione.
- 75 Pena duplex pecuniaria, & corporis afflictiua.
- 76 Pena quando fisco est applicanda Princeps absque difficultate potest indulgere, & de ratione num. 57. 58.
- 79 Princeps non potest remittere penam fisco iam applicatam.
- 80 Fisco inferretur praiudicium si Princeps remitteret penam quasitam.
- 81 Fiscus pateretur damnum, si Princeps remitteret penam fisco applicatam.
- 82 Ciuitas num possit per statutum expresse restituere bannitum ad bona applicata baredibus interfecti.
- 83 Rescriptum non ualet super pena iam a fisco exacta nulla mentione in eo facta de exactione, & de ratione nu. 64. & 65
- 86 Litera remissionis non ualet, nisi causa, & qualibet facti qualitas exprimat.
- 87 Litera facti seriem non continentes non ualet.
- 88 Gratia nulla facta mentione pene, & condemnationis non ualet.
- 89 Secunda gratia non ualet si de prima gratia nulla sit facta mentio.
- 90 Recensetur qd hoc quendam fuisse Bononia decapitatum.
- 91 Limitatur si impetraretur geminatum rescriptum.
- 92 Geminatio purgat vitium subreptionis, & obreptionis.
- 93 Princeps non potest remittere penam parti applicandam.
- 94 Princeps remittens de plenitudine potestatis penam parti applicandam tenebitur de proprio parti laese, alias peccaret mortaliter.
- 95 Pax facta, q. de damnis hinc inde illatis non fiat per subditos quarela num ualet,
- 96 Emptores bonorum dictorum subditorum num sint tuti in conscientia.
- 97 Princeps num possit abolere infamiam sine consensu iniuriati.
- 98 Ratione publica utilitatis Princeps potest iuri tertij derogare, & 81.
- 99 Ratio publica utilitatis est Regina omnium causarum, ob quas Princeps potest iuri tertij derogare, de quibus remissiuè nu. 80.
- 81 Ratio publica utilitatis facit restitutionem extendi etiam ad bona alienata.
- 82 Quid si non dicatur.
- 83 Feuda in qualibet dispositione non veniunt, nisi exprimat.
- 84 Feudalia num veniant in restitutione facta ex causa pacis.
- 85 Princeps absque causa non potest tollere dominium rei mea.
- 86 Id intelligatur tam de dom. directo, q. vtili.
- 87 Princeps non potest tollere ius possessionis.
- 88 Princeps potest dominium rei aliena auferre ratione publica utilitatis.
- 89 Præcedens conclusio intelligitur vera, quando aliter pax haberi non potuisset.
- 90 Quando pax aliter haberi non potuisset, nisi facta remissione danorum illatorum priuatis, remissio ualet et in foro conscientia.
- 91 Quid uatem in remissione facta a priuatis
- 92 Remissa iniuria non censentur remissa dana.
- 93 Princeps pro pace facienda num possit remittere iniurias, & dana illata subditis.
- 94 Ciuitas num possit donare res priuatorum pro habenda pace.
- 95 Emptores non cogantur reddere bona bannitorum reddita pro pacis cap. obseruanda.
- 96 Princeps ex potestate faciens ordinaria uidetur omnia facere ex causa.
- 97 Princeps de plenitudine potestatis potest tollere ius terrarum, & dominium rei mea.
- 98 Plenaria potestas quid sit.
- 99 Priuilegium Principis solius est iura unius auferre, & alteri dare de plenitudine potestatis.
- 100 Mentiuntur per regulam dicentes Imperatorem non posse de plenitudine potestatis dominium rei mea auferre, & de ratione sub num. 101.
- 103 Princeps in supradictis casibus num remaneat obligatus aliquod in excambium tradere, & nu. 103. & 108.

- 104 *Ciuitas faciens fossatum per pradium meum num teneatur mihi soluer_e extinctionem damni.*
- 105 *Domus communis si comburatur propter delictum num debeatur extimatio partis mee.*
- 106 *Papa auferens beneficium alicui collatum de plenitudine potestatis num teneatur providere de aequo idoneo.*
- 107 *Papa cogens Episcopum inuitum Episcopatus renuntiare num teneatur ei providere de bono cambio.*
- 109 *Princeps num valeat remittere poenam corporalem absque partis offense remissione.*
- 110 *Pœna corporalis pro delictis futuris non potest per Principem remitti.*
- 111 *Quis non debet inuitari ad delinquentem.*
- 112 *Remittere poenam corporalem pro delictis futuris est contra publicam utilitatem.*
- 113 *Delicta non debent remanere impunita.*
- 114 *Quis num possit venire contra factum suum ratione publicae utilitatis.*
- 115 *Princeps nisi possit remittere poenam corporalem pro delictis praeteritis.*
- 116 *Causa publica latitiae admittit in hoc induktu remissionem poenae corporalis.*
- 117 *Eadem causa publica latitiae facit latissimam hunc induktum recipere interpretationem.*
- 118 *Hic induktus de iure intelligi debet, ut nemini praedictum afferat, et nu. 123.*
- 119 *Verba debent potius impropriari, quam tertio praedictum afferre.*
- 120 *Rescriptum debet regulari secundum Principis intentionem.*
- 121 *Intentio Principis talis esse praesumitur, qualis de iure esse debet.*
- 122 *Intentio Principis talis esse praesumitur qualis est i. scripta, & rationis naturalis.*
- 124 *Remissio, vel pax legitima ab induktu requisita quamquam dicatur.*
- 125 *Remissio legitima illa dicitur, quae legibus est consentanea.*
- 126 *Conuentio de iure civili legitima dicitur.*
- 127 *Legitima remissio potest dici iuxta remissio.*
- 128 *Legitima suspicio iuxta appellatur suspicio.*
- 129 *Legitima remissio iuris regulis est scienda.*
- 130 *Lex, aut statutum utens verbo legitimum demonstrat rem esse magni momenti.*
- 131 *Indicia legitima quando requiruntur sunt probanda per testes omni exceptione maiores.*
- 132 *Probatio priuilegiata non sufficiat pro probatione indiciorum legitimorum.*
- 133 *Probatio quae fit per iuramentum est probatio priuilegiata.*
- 134 *Legitimum verbum mutat naturam rei.*
- 135 *Legitimum verbum adiectum positioni, quae de sui natura est facti facit illam esse iuris.*
- 136 *Positioni iuris quis non tenetur respondere.*
- 137 *Legitimum verbum quando est expressum operatur mutationem naturae, secus si tacite subintelligatur.*
- 138 *Stante statuto quod occidens bannitum gaudeat beneficio indultum, num comprehendatur sub statuto, si occiderit bannitum ex contumacia.*
- 139 *Contumax dicitur facte confessus.*
- 140 *Varietas facti alterat veritatem iuris.*
- 141 *Regula certa non potest tradi legitima remissio quae dicatur.*
- 142 *Iudicis arbitrio remittendum auctor putat, quando legitima remissio dici poterit.*
- 143 *Remissio legitima tunc dijudicanda erit, quae a legibus communibus, & a pragmaticis, & constitutionibus huius Regni recepta est.*
- 144 *Remissionis materia remissio.*
- 145 *Indultus hic loquitur de habentibus legitimam remissionem, & pacem ab offensis.*
- 146 *Remissio, & pax num inter se differant, num. 160. & 161.*
- 147 *Dictio, et, facit diuisionem.*
- 148 *Dictio, et, aliquando facit coniunctionem.*
- 149 *Dictio, et, est praemissis additiua.*
- 150 *Dictio, et, quando est coniunctiua requirit omnia coniuncta simul esse.*

- 151 *Dictio, et, aliquando ponitur pro vel, quo casu disjungit.*
- 152 *Dictio, et, quandoque pro etiam ponitur.*
- 153 *Dictio, et, aliquando ponitur pro quia*
- 154 *Aliquando pro idest.*
- 155 *Quandoque continuatiue ponitur.*
- 156 *Dictio, et, multis modis poni potest.*
- 157 *Dictio, et, ut plurimum cadit inter diuersa.*
- 158 *In hoc indultu dictio, et, disunctiue, & inter diuersa desumenda erit ratione subiecta materia.*
- 159 *Legitima remissio tunc requiritur, quando cadit remissio, pax vero tunc requiritur, quando pax requiritur.*
- 160 *Pax quando dicatur.*
- 161 *Remissio quando proprie dicatur.*
- 162 *Pax, & remissio ex quo commodè unum ab altero potest diuelli non coniunctim, sed separatim tractari debent.*
- 163 *Dua species separabiles non constituunt tertiam speciem, quando retinent suam substantiam.*

Quę omnia locum habere declaramus quò ad eos tantum qui legitimam remissionem, & pacem ab offensis habuerint ni casibus, in quibus partis remissio necessaria est.

CAPVT XXII.

Hucusque de amplissima Regis nostri munificētia diffusè actum vidimus, dum per generale hunc Indultum reos omnes quocunq; delictorum genere obstrictos à quavis pœna nedum pecuniaria, verù quoque, & corporali exemptos esse voluit; At quoniam iustum Principem

non decet ita clementia sua vti, vt inde tertij præiudicium, aut iniuria oriri possit, propterea partis offensę rationem præsertim haberi voluit, decreuitq; tunc antedicta locum suum obtinere, cum legitima remissio, & pax ab offensis obtenta fuerit, in illis tamen casibus, in quibus partis remissio necessaria fuerit.

Ex quibus oritur necessariò requiri, vt quis indultus beneficio gaudeat, vt obtineat remissionem ab offensis, quæ si deficiet vtiquè beneficio huius indultus is non poterit gaudere, idq; claro iure deducitur ex dictione tantum, in ipso indultu apposita, ibi quò ad eos tantum.

Cuius dictionis natura est exclusiua, vt liquet in l. nò tantum, ff. de app. l. si is, ff. de seruit. tit. gener. in l. serui, & filij, §. si. ff. de furtis, in l. 2. vbi not. C. de iuris d. omn. iud. & in l. solutum, §. si in sortem, ff. de pignor. act.

Verum licet aliquando sit exclusiua similis casus, vt in l. ob es. C. de prædijs min. & aliquando aliquorum, sed non omnium, vt in l. licet, ff. de vsufr. leg. inducit tamen limitationem, l. properandum, §. i. C. de iud. & limitationem negatiuam, vt in c. cum Ecclesia Sutrina. extra. de causa poss. & propr. l. solemus, ff. de iud. in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de lib. & posth. l. 2. §. 1. ff. de vsu, & hab. & habetur per Bart. in l. si cū duos, ff. rer. amot. & ratio est, quia est dictio taxatiua, sicut dictio solum, vt in l. proinde, §. 1. ff. de stipul. seru. esse verò eam dictionem taxatiuam controuerti non potest, vt est

text. in l. aduersus, C. si adu. rem iud. not. in l. 1. C. de cond. in deb. quinimò esse dictionem nedum taxatiuam, sed etiam exclusiuam certi iuris est, l. contractus, ff. de reg. iur. l. 1. C. de bonis mar. dixit Dec. in cons. 2. nu. 3. in princ. & num. 7.

Vnde sequitur, vt cum Rex noster dicat hoc in loco, quò ad eos tantum, qui legitimā remissionem, & pacem ab offensis habuerint limitet suam generalem dispositionem quò ad eos tantum qui &c. & si partis remissionem non obtinuerint, ab huius edicti munificētia excludat.

Quo fit, vt colligatur necessariò constitutum

- ficium esse, ut is, qui Indultus huius beneficio gaudere cupit, remissionem partis offensæ pro qualitate necessaria necesse sit habeat, quam si non obtinuerit, ab hoc Indultu exclusum esse omnino fatendum erit.
- 14 Ratio autem est, quia quando lex requirit actum cum aliqua qualitate actus non sufficit sine qualitate, c. cum ab eo. iuncta glo. de elect. in 6. §. cum hoc. instit. de action. Maximè quando qualitas est causa alicuius effectus, sicut in hoc Indultu remissio consideratur, nam nisi qualitas præcisè deducatur, & probetur, non sufficit probatio facti absque qualitate, l. non solum, §. sed ut probari, ubi Bart. sub num. 2. ff. de noni operis nunc. l. matrem, & ibi Bald. C. de probat. glo. & Angel. in l. eum actum, ff. de neg. gestis, Panor. in c. in præsentia, num. 5. extrâ. de probat. Alber. in l. spadonem, §. qui liberatus, ff. de excus. tut.
- 17 Et ratio præcitatur rationis est, quia quando l. statutum, vel dispositio se fundat in aliquo subiecto, vel qualitate prius, & ante omnia debet de illo constare, l. 4. ff. de fideicom. liber. l. 1. §. prægnante, ff. de ventrè in poss. mitt. l. 1. §. hæc verba, ff. ne vis fiat ei, l. 4. §. condemnatum, ff. de re iud. l. is, qui hæres, §. si quis dubitet, & l. qui hæreditatem, & l. hæres institutus, ff. de acquirenda hæred. l. non ignorat. C. qui accus. non poss. l. si curialis, C. de Episc. & cler. cum alijs traditis per disertissimum Gomez. in libro 3. variarum resol. cap. 9. tit. de captura reorum, nu. 1. vers. confirmatur quia.
- 18 Ideò concludimus, neminem gaudere, debere, nec posse Indultus beneficio absque partis offensæ remissione.
- 19 Decretum iustè, & rationabiliter inditum, nam si Rex noster indulgeret criminosis delicta absque partis offensæ remissione, utique lederet ius tertij, ac partis offensæ, quod quidem lex non parum abhorret, l. 2. §. merito, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publ. cap. super eo. ubi Panorm. & alij. de officio deleg. in 6. cap. ex tuarum, de auth. & vsu pallij, eod. lib. 6. cap. quamuis, de rescript. in 6.
- Baldus in l. 1. sub num. 1. ff. de Constit. Princip.
- 21 Hinc est ut verba debeant potius impropriari, quam tertio præiudicium inferri, dicto cap. super eo. ubi Baldus, & Cardin. facit tex. in l. 2. ff. de natal. rest. etiam si agatur de iure ad rem, Panorm. in cap. in nostra, not. 3. de rescript. in 6. Domin. in cap. si motu proprio, de præb. in 6. & in c. quam sit, de elect. eod. lib. 6. dixit Baldus in l. si constante, in fine; C. de donat. ante nupt. Probus in additionibus ad Io. Monachum in c. 1. num. 2. cum seq. de verb. & rerum signif. lib. 6.
- 22 Quamobrem Principi non est à lege tributa facultas tertio præiudicandi, etiam per viam legis, ut edocuit Innoc. in cap. quæ in ecclesiarum, num. 2. & 3. col. 1. extrâ. de constit. & Bart. in proœm. digestorum, numero 13. & in l. 1. in fine, ff. de Constit. Princ. Nisi tamen ex eius potestate absoluta id faceret, & ex causa, quæ si non subesset, non posset, secundum Gramm. plenè in suo cons. ciuili 34. cum neque præsumatur potestatem adhibuisse absolutam, nisi expressè dictum fuerit, ut præter adducta per nos supra in cap. 1. num. 7. cum seq. nunc addimus ad eorum comprobationem Carrer. in sua Pract. Crim. in §. circa, nu. 373. vers. item non valet.
- 23 Vel & secundo, nisi aliter concessio non valeret. Brunus in eius 3. cons. feudali num. 18.
- 24 Hinc Principis dispositio dominium alterius auferens non est seruanda, neque in foro fori, neque in foro poli, ut arg. tex. in l. venditor. §. constat. ff. com. prædiorum, tradidit Bald. in l. iubemus, in princ. C. de sacrosan. eccl. & latè deduxit Felio. in dicto cap. quæ in ecclesiarum, num. 26. Affl. in Const. Regni, incip. Instrumentorum robur. q. 12. versic. sed iuxta hanc, num. 15. quem adducit Carauita in Ritu M. C. 3 1 1. incip. Principium istius ritus, num. 11.
- 25 Ob eandem etiam rationem inferitur, quòd sicut iudex in præiudicium partis læsæ non potest delicta componere. Innocent. Ioannes Andreas, & Imola sub Bb 2 num.

- num. 29. in cap. odoardus, in fine, extrâ. de solut. pro quorum doctrina non longè distat tex. in §. si verò aliqui. in Auth. de quæstor. & tex. in §. si quis autem, in Auth. de administratoribus. Cuius conclusionis ea erit ratio, quia primum debet læsis satisfieri, & deinde delinquentes puniri, c. pessima, 23. q. 8.
- 31 Ita ad instar huius doctrinæ, Princeps non potest in præiudicium partis offensæ delicta remittere, sic ait glo. vbi Bald. Ang. Ias. ac cæteri in l. venia, C. de in ius voc. dixit idem Angelus in l. si docueris, C. ad legem Corn. de fals. Felin. in cap. 1. num. 4. vers. secundo declara. extrâ. de probat. Lucas à Penna in l. 1. q. 5. nu. 65. C. de desert. lib. 12. And. in cap. 1. in vers. & committentium, numero 73. & Afflict. in §. pœnarum, num. 32. quæ sint regal. idem Affl. in Constit. Regni incipiente, Mulier quæ dotarium, notabili 10. num. 25. Abb. in cons. 6. incipiente, In quæstione, in 2. dubio, volum. 2. & Cassan. in consuet. Burg. tit. des iustices, §. 5. num. 163. & in consil. 27. recensuit Carau. in Ritu M. C. 273. incip. Principium, num. 1. cum seq. Clarus in §. fin. q. 59. vers. adde quod pro bono pacis, & latissimè Farin. in tit. de inquisitione, q. 6. numero 18. cum seq. vers. amplio igitur.
- 32 Hanc autem conclusionem regulariter procedere intelligamus, eam autem ita admittimus, vt absque causa Princeps non possit delicta indulgere absque partis offensæ remissione quò ad eas tamen, ex quibus pœnæ sunt parti applicandæ, vt demonstraui Decianus in libro 3. sub tit. Abolitio an, & quando imped. accus. num. 90. & nos latius Deo duce, differemus. Sed cum causa, nulli dubium est, quin possit delicta indulgere absque partis remissione, delinquentibus remissione adhuc carentibus, vt colligitur ex theotica Imole in d. c. odoardus, in fine, extrâ. de solut. & expressè edocuit And. in d. c. 1. §. & bona committentium, num. 75. circa medium, & secutus est Afflict. ibidem sub num. 122. quæ sint regalia. Maximè si non tractaretur de iure partis, sed fisci, cum facilius remittatur ius fisci, quàm ius priuatorum, Bal. in l. quicumque, col. 8. C. de seruis fugit. allegauit Afflict. in Constit. Regni incip. Si quis rapere, num. 11. in fine.
- Et ratio huius conclusionis est, quia
- 35 Rex non habet qui sua facta dijudicet,
- 36 quia anima sua est in seipsa. Ideo dicit
- 37 Andr. loco paulo ante dicto, quòd Rex potest sine exemplo subuenire, per tex. in l. 1. in fine, ff. de Const. Princip. perinde quasi diceret, quòd quando Princeps ex certa scientia, quod non adit remissio partis, indulget, nemo possit dicere, Cur ita facis? c. in memoriam, vbi Doct. 19. dist. Specul. in titulo de legat. §. nunc ostendendum, vers. 89. & post eum Bald. in proemio feud. col. 12. Quis enim audeat dicere Deo, Quare huic parcis? cap. quamuis, de pœnic. dist. 3. & si Princeps est causa caularum, quonam pacto erit de eius potestate inquirendum? Baldus in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, col. pen. vt lite pendente huius autem dicti redditur ea ratio, quia primæ causæ nulla est causa, cum illud, quod primum est, aliud ante se habere non possit.
- Quinimmo idem Baldus in c. cum super, col. 1. extrâ. de causa propr. & poss. tradidit, quòd Papa, vel Princeps ex certa scientia supra ius, contra ius, & extrâ ius omnia possunt, ideo sacrilegium est de Principis potestate disputare, l. 2. C. de crim. sacril. Quare fit, vt Princeps mutare possit quadrata rotundis. Host. in cap. cum venissent, extrâ. de iudic. tum quia est dominus dominantium, habens ius Regis Regum in subditos, secundum Baldum in proem. Greg. in fine 4. col. & in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, col. 3. extrâ. de constit. tum etiam quia apud Principem est suprema potestas, in qua non habet parem, secundum eundem Baldum in cap. 1. col. 1. extrâ. de probat. Et est omnia, & super omnia. idem Baldus in l. Barbarius, in fine, ff. de off. proconsul. & leg. Bart. in const. ad reprim. in vers. totius orbis. idem Bal. in l. 2. q. 6. C. de seru. & aqua, probatarque in cap. cuncta per mundum, 9. q. 3. & tex. in c. sacrosanctæ, in proem. 6. libri.
- 33
- 34

Quò

- 49 Quò circa quia Papa est omnia, & super omnia, idèd concurrat cum omni prælato in iurisdictione, & potest. Ioes monac. in cap. si eo tempore. de electione in 6. quem refert. Bald. in cap. 1. col. 1. in princ. de his qui feud. dare poss. in ca. 1. colum. 1. quis dicatur Dux, Marchio, vel Comes. In proximo decret. col. 1. in cap. 1. colum. 4. Extrà de offic. ordin. & notabilius in c. dilecti. el 2. col. pen.
- 50 extrà de appell. idèd; principi permittitur delicta indulgere cum causa absq; partis offensæ remissione.
- 51
- 52 Verum tamen isthæc interpretanda veniunt, vt dixit Ias. in l. rescripta, num. 2. & 4 C. de præcibus Imperat. offer. Cum grano salis, clauæ scilicet, discretionis non errante, vt voluit glo. 2. & post eam Bald. & alij in cap. quanto. extrà. de iureiurand. & quatenus principi potestati conuenit, sicq; temperandam putamus
- 53 Andree opinionem supradictis rationibus munitam.
- 54 Porro, vt huiusmodi quæstio aptiorè habeat resolutionem, possumus infra scriptam adhibere distinctionem, ex qua ipsius veritas colligi facile poterit de qua per Doct. & præceteris per Ias. in d. l. rescripta. num. 8.
- 55 Nam quando queritur num princeps possit remittere pœnam delicti, distinxerunt, quod aut loquimur de pœna pecuniaria, aut verò de pœna corporis afflictiua.
- 56 Si primam distinctionis partem aduermus, iterum erit distinguendum, quod aut ista pœna pecuniaria est fisco applicanda, & tunc nulla cadet dubitatio, quod possit princeps eam indulgere, ex quo facilius remittitur ius fisci, quam partis, vt paulò ante recensuimus, quoniam fiscus principis est ipsemet princeps, vt demonstrauimus supra in cap. 17. num. 7. idèd; remittens sibi met videtur præiudicium inferre, ob idq; poterit pœnam fisco suo applicandam remittere, ac indulgere princeps.
- 57
- 58
- 59
- 60 Si verò pœna est fisco applicata, & tunc non potest pœnam remittere, tum quia per applicationem effec quæsitum
- 61 ius fisco, cui esset damnosum pœnam applicatam remittere in præiudicium iuris quæsitum, vt per plura comprobauit Ias. in l. venia. num. 10. cum seq. C. de in ius voc. Cum quoque quia hoc ius iam quæsitum fisco, & eidem applicatum si remitteretur esset illud perdere, & pati damnum quod non est admittendum. ad tex. in l. liberto octoginta. ff. de bonis libert. glo. in vers. per in integrum restit. tex. in l. 1. §. si quis propter inundationem. ff. de itin. actuq; priu. l. non amplius in princ. vbi Bald. Ang. Imol. & moderni. ff. de leg. 1. Bald. in l. cum te sponsæ. C. de donat. ante nuptias Castr. & alij in l. 2. §. fin. cum l. seq. ff. qui satisf. cog. cum cæteris per Farin. discussis in tit. de inquisitione quæst. 6. num. 28. & per nos cum mulatis, supra in cap. 1. num. 9.
- 62 Ex hac conclusione inferuntur plura corrolaria, & 1. quod ciuitas per statutum non potest expressè restituere bannitum ad bona applicata hæredibus interfecti. Cyn. & Bald. in l. Gallus. §. & quid si tantum quæst. 3. colum. penul. ff. de lib. & posthu. Alex. in consil. 190. incip. maturè 2. & 6. col. volum. 6. & in consil. 216. incip. nec arguendum. colum. 6. volum. 2. Ias. in d. l. venia, num. 12.
- 63 Secundo inferitur; quod si aliquis impetraret à Papa, vel Imperatore aliquam compositionem, vel remissionem super pœna iam exacta per fisco nulla mentione facta de exactione, & incorporatione pœnæ, rescriptum non valet. Bald. in l. nec damnosa, quem sequitur Ias. in princ. C. de præcibus Imp. offer. idem Bal. & Ias. in l. præscriptione in fin. C. si contra ius, vel vtil. publ. Dec. in l. liberos. C. de collat. Campagna in cap. Regni. cap. misericordiam. num. 16.
- 64 Et ratio est duplex prima quia dānosum fisco. Secūda quia subreptitia, ex quo nō fecit mentionē exactionis, Nam literæ remissionis non valent nisi cā, & quælibet facti qualitas exprimat, in Bald. in d. l. præscriptione. col. 9. vbi Ias. sub nu. 31. Quia lra facti seriem nō continententes nō valent. c. super eo. de cohob. cler. & mul. c. dilectus filius, Abbas Sancti Stephani,
- 65
- 66
- 67

- & cap. ad audientiam. extrà de rescr. dixit Olrad in conf. 22. incip. ad quæstionem. in hue. Alex. in conf. 29. incip. ponderatis his, quæ narrant in themate. col. 2. in fine. vol. 1.
- 68 Quamobrem si quis condemnatus in mille impetrauerit gratiam, & remissionem talis pænæ nulla facta mentione ex qua causa fuerat condemnatus talis gratia non valebit. Alex. in conf. 114. col. 1. vol. 1. Ias. in d. l. nec damnosa, in princip.
- 69 Secundò sequitur quod si quis habuerit gratiam de vno homicidio, & secundum postea patrauerit homicidium de quo impetiauit gratiam, Hæc gratia nõ valebit si de primo homicidio, & prima gratia nulla fecerit mentionem, Sic notat Gugliel. de Cuneo per illum tex. in l. 3. C. de episc. aud. Felin in capitul. postulasti col. 4 extrà. de rescr. in c. ex literis, col. 1. in fine. de offic. deleg. Barb. in cap. super literis. col. 34. extrà de rescr. Ias. tam in d. l. præscriptione. col. fin. quàm in d. l. nec damnosa. col. 1.
- 70 Per quod dictum fuit decapitatus quidam in Ciuitate Bononiæ, qui non facta mentione de secundo homicidio habuit gratiam de primo, sicuti testatur Abb in d. c. super literis. col. 34. quem recenset Camp. in loco præmonito, nu. 18. & ante eum Clarus in §. fin. q. 59. ver. debes aut.
- 71 Nisi tamen impetraretur geminatum rescriptum, nam geminatio purgabit vitium subreptionis, & obreptionis. §. & hoc verò iubemus. In auth. vt nulli in d. & arg. tex. in l. balista. ff. ad trebell. scriptum reliquit Iason in d. l. præscriptione nu. 31. & 32. & latè differuimus supra iud. c. 1. nu. 183. ver. motu proprio.
- 72 Aut verò pæna venit parti applicanda, & tunc princeps non potest eam remittere; glo. vbi Doct. in d. l. venia. C. de in ius voc. vbi in specie Ias. sub nu. 10. dixit Bald. in d. l. rescripta. in prin. plenè per Inno. & alios in c. in nostra. extrà de iureiu. Barb. in conf. 11. col. pen. vol. 4. Dec. in conf. 520. num. 2. Ruin. in conf. 167. num. 2. vol. 1. Paris. in conf. 1. nu. 42. vol. 4. cum aliis adductis per Gramm. in d. conf. 34. num. 1. & 2. & in vot. fi. col. fin. per Menoc. in lib. 1. de arbitr. in d. quæst. 96. nu. 1. & 2. per Decianum in tit. Abol. an, & quando impediatur. accus. lib. 3. nu. 90. & Farin. in tit. de delictis, & pænis q. 17. num. 71. vbi de communi.
- 73 Vsq̄ adeò, vt si princeps de plenitudine potestatis pænã parti applicandã remiserit tenebitur de suo proprio parti læsã restituere, alias peccaret mortaliter. sic ex Gramm. in d. conf. 34. num. 2. & Soto de iustitia, & iure lib. 4. q. 5. art. 4. dixit Menoch. loco antedicto, & post eum Farin. in præcitata q. 17. nu. 71.
- 74 Ex his descendit, Quod princeps, vel populus habens iura principis, vel potestatem cum inimicis pacisci, vt de damnis hinc inde illatis non fiat per subditos quærela, etsi transactio fuerit inita nõ valebit, ex quo particularium versatur præiudicium, sic Host. & alij in c. quantò, extrà de iureiu. Ignoc. & alij in c. ad nostram. eod. rit. Barb. in l. 3. C. de in ius voc. Bald. in l. si domus. ff. de seru. vrb. præd. Gemin. in cap. autoritate. §. 1. vbi glo. fin. de priuileg. in 6. & in c. si quem. §. norandum. a. q. 3. neq; emptores rerum acquiratarum in bello essent tuti in conscientia, scdm Host. in summa de pœnit. & remiss. §. quibus qualiter. col. pen. ver. sed pone guerra. Anch. in reg. peccatum, col. 39. ver. sed moueo vnã q. de reg. iur. in 6. Rota in decis. 371. incip. item si præsupponimus. in nouis. recitata per Ias. in d. l. venia, nu. 11.
- 75 Et in summa princeps non potest abolere infamiam, in quam incurrit damnũ inferens sine consensu iniuriati, sicuti cõsuluit Anch. in conf. 162. incip. viso diligenter tenore generalis restitutionis, p glo. in d. l. venia, C. de in ius vocand.
- 76 Sed hanc conclusionem limitabimus præsertim non procedere ratione publicæ vtilitatis, pp quã, vti reginã aliarum causarum, ob quas licet principi iuri tertij derogare, de quib. per Lucã à Penna in l. vnica, nu. 67. C. publ. lætit. lib. 12. Afferemus dicentes rone publicæ vtilitatis suadente posse principem in tertij præiudiciũ remittere, vti cõis est Ciuilitarũ, & Canonistarum opinio, illorum in l. 1. vbi

vbi B2rin fin. C. si cōtra ius, vel vtil. pub. & in 1. const. fforū, & habetur per Ias. in l. fin. C. eod. tit. superius citata. horum verò, in c. quæ in eccles. vbi præceteris Innoc. extrâ. de const. & in c. in nostra. extrâ. de iniur.

81 Hac rō publicæ vtilitatis optur, vt restitutio facta pp pacem publicam extendatur etiam ad bona alienata, Bal. in tit. de pace const. vers. priuilegia omnia. col.

82 12. cum sequitur Aret. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & post. vbi Ias.

83 col. 17. dixit Abb. in cap. 1. extrâ, de Parroch. etiâ si non dicatur Capic. in decis. 69. num. 23.

Vnde quamuis in qualibet dispositione non veniant feuda, nisi exprimantur, c. in generali, si de feudo cōtr. fuer. tñ in restitutione quæ sit ex causa pacis veniūt et feudalìa, licet non dicatur. Florianus in l. loci corpus. §. fin. ff. si seru. vind. Bellam. in dec. 743. cum seq. recensuit Capic. in decis. præcitata. n. 24. ver. itē.

85 Præterea, quāuis certū sit, quod princeps ex pōtate ordinaria non possit tollere dominiū rei meæ absquē cā, vt est tex. iuncta glo. in l. si. C. si contra ius, vel vtil. publ. tex. vbi gl. & Abb. in c. constitutus. extrâ. de relig. dom. eadē gl. iuncta doct. doct. in d. c. quæ in ecclesiarū. dixit, Bart. in prohemio fforū, Innoc. in c. pleriq. de immua. eccles. Archid. & Dom. in c. ius ciuile. 1. dist. And. in c. 1. §. similiter. in 2. addit. col. 9. circa mediū. vers. si non potest reuocari. Capic. in d. decis. 69. nu. 13. & ibid. num. 4.

86 Quod intelligimus tam de dominio directo, quā vtili, secundum Bart. in l. 2. C. de fundis patrim. li. 12. Quamuis possit tollere ius possessionis, & facere quod omisso possessorio videatur causa petitorij, Abb. in c. in literis, col. 10. extrâ. de rest. spol. Alex. in cons. 54. incip. viso processu, col. 2. vol. 5. & Czpolla in cons. 60. col. pen. vers. & maximē.

87 Tamē ratione publicæ vtilitatis principi licitum erit dominium rei alienæ auferre per tex. vulgatum in litem si verberatum. in princ. ff. de reuicd. l. veditor, §. constat. ff. cōm. præd. cuius. ff. de euic.

88 Tamē ratione publicæ vtilitatis principi licitum erit dominium rei alienæ auferre per tex. vulgatum in litem si verberatum. in princ. ff. de reuicd. l. veditor, §. constat. ff. cōm. præd. cuius. ff. de euic.

cum simil. c. in nra. extrâ de iniur. Bart. in phæm. fforū. in l. quoties ff. de pollicitacion. in l. Antiochensium. ff. de priuil. cred. & in l. quęcunq; C. de fide instr. & haste. fisc. lib. 10. Dec. in d. c. quæ in ecclesiarum. col. 12. & seq. Couarr. latē in lib. 3. variarum resol. c. 14. Castr. in l. cum hę redes. ff. de acq. poss. & alij. per Molinam congesti in lib. 2. de primogen. his pan. c. 7. nu. 28. cum. seq. discussit Rota Auin. in decis. Quando tamen pax aliter haberi non potuisset. Anch. in c. canonum statuta. q. 6. extrâ. de constit. & in reg. pecatum. col. 38. de reg. iur. in 6. & in cons. 162. incip. viso diligenter. Felin. in c. quæ in ecclesiarum, col. 20. extrâ. de const. Ias. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum lect. 2. col. 12. vers. intellige tamen. ff. de lib. & posth. admonuit Capic. in decis. 51. in finalibus verbis, num. 14. & in decis. 166. num. 6. & ante eum Affl. in decis. 161.

90 Ex his Host. & Anch. in d. c. in nostra tradidere, quod vbi aliter pax haberi non posset, nisi fieret remissio damnorū illatorum priuatis, si tamen fieret à principe ratione publicæ vtilitatis valeret remissio, etiâ in foro conscientię, Quod tamen aliter dicendum esset in remissione facta à priuato, nam remissa in iuria non censentur remissa damna, Bald. in l. si tibi. §. quzdam. ff. de pactis, edocuit Afflic. in constit. regni incip. siquis aliquem. num. 30.

91 His quidem rationibus ad huc subnectendum putamus illud, quod dixerunt Bald. Ang. Alex. & alij in l. conuentionum. ff. de pactis, videlicet, quod principes pro pace facienda possunt remittere iniurias, & damna illata subditis, ita vt in perpetuum non possint conqueri, neque ciuilitate, neque criminaliter, cum quibus concors est Ang. qui testatur sic in Ciuitate Perusina esse seruatum. In d. l. venditor. §. si constat. ff. comm. præd. & in l. Antiochensium, ff. de priuil. cred. recitat Capic. in d. decis. 69. num. 24.

92 Quia immò ciuitas poterit res priuatorum donare pro pace habenda. Bald. & Ang. in l. benē à Zenone, C. de quadr. prescriptione. pro cuius pacis capitulis offer-

- offeruandis bona bannitorum empta ex bannitis empores non coguntur reddere, secundum Bald. in l. quicumque, in fine. C. de fide instr. & hæcæ fisc. lib. 10. de quibus per Ias. in l. 2. num. 10. cum seq. C. de in ius voc.
- 96 Hæc autem intelligamus veritatem continere, quando princeps facit illud ex potestate ordinaria nam tunc videtur oia facere ex causa, vt tradidit Capic. in d. decis. 166. nu. 5. circa medium, secus verò de plenitudine potestatis, nam hoc
- 97 casu etiam sine causa potest tollere ius
- 98 tertij, & dominium rei meæ, nam cum plenaria potestas sit arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta, nullis quæ iuris regulis limitata secundum Bald. in l. 2. col. 8. vers. Item nota quod si Papa. C. de serui, & aqua. Ideò solius principis priuilegium erit iura vnus auferre, & alteri dare de plenitudine potestatis, ac nulla causa suadente nobis dominiū auferre. Ang. in d. l. item si verberatum, §. 1. ff. de reiuend. Doct. in d. c. quæ in eccle. vbi Dec. col. 13. & tradidit in cōf. 191. incip. in caus. col. 3. Pernul. & in cons. 12. citatus p Cap. in d. dec. 166. n. 10. cū seq.
- 100 Qua ratione Ang. in loco præmonito ausus sit dicere, quod mentiuntur per gulam, qui dicunt quod Imperator de plenitudine potestatis non possit dominiū rei meæ mihi auferre. Idē Ang. in d. l. Antiochiensium, & in l. 3. §. si is, pro quo. ff. quod quisque iuris, Bald. & idem Ang. in l. 2. C. de quadr. præscrip. quos recēset Ias. in d. l. fin. nu. 3. vers. sexto limita. C. si contra ius vel util. publ. idq; vitute plenitudinis potestatis, de qua plura per Paris. in cōf. 1. nu. 85. cum seq. volum. 1.
- 101 Animaduertendum tamen est, quod & si ratione publicæ utilitatis, & sic ex causa, vel de plenitudine potestatis libera sit principi tributa facultas rei alienæ dominium auferendi, attamen ipse princeps tenebitur tātundem parti compensare, & in excambium tradere. cap. 1. de fendo guardiæ. vbi And. dixit Bart. & post eum alij in l. si. §. fin. ff. de pign. act. Bald. in d. l. item si verberatum. Ang. in cōf. 139. incip. Visis omnibus statutis. C. cum inferior. in fine. extrā. de maior. & obed.
- 103 Ex quo tex. Bald. ad scripsit, quod auferens ius alteri tenetur illi de proprio recompensare. Quam quidem conclusio nem ex Baldi sententia confirmabimus.
- 104 Et primò per ea quæ dicit Bald. in l. 2. per illum tex. C. pro quibus caus. seruus per præmio lib. accep. quod si ciuitas vel let facere fossatum per prædium meum tenetur mihi soluere extimationem dāni; vel si propter delictum veniret comburenda domus communis tenetur soluere mihi extimationē partis meæ, de quo per Bar. in l. atheus. §. de eo opere. ff. de aqua plu. arc. Flor. in l. si is cum, num. 2. ff. comm. diuid. Archid. in c. scelicis. num. 13. de pœnis in 6. cū aliis citatis per Nouellum in tract. de iure pro tho. §. 2. num. 183. tract. 17. ergò eodem modo quā auferitur dominium rei priuatorum.
- 106 Secundò comprobatur ex doct. eiusdē Bald. in c. 1. §. ad hoc, col. 5. per glo. ibi. de pace iuram. firm. Quod si papa contulit mihi beneficiū, & postea de plenitudine potestatis mihi auferat, & det alteri tenebitur mihi providere de æquē idoneo.
- 107 Tertio & vltimò ad id expendimus dictum Innocentij in c. nisi cum pridem, extrā. de renunc. quod si Papa cogat sine causa Episcopum iniurū renuociare episcopatu debet ei providere de bono cābio, ex quibus impellimur facilius ad cōcludendum, casu quo princeps auferat mihi dominium rei meæ esse per principem in excambium dominij sublaci in tātundem compensandum.
- 108 Sed reuertamur quæso quò nostra cepit oratio, & dicamus hæctenus expeditum esse caput penarum pecuniariarū applicandarum tamen fisco, & parti.
- 109 Nunc verò prosequendum erit caput propositum de pœna corporali num eā scilicet. princeps valeat remittere absq; partis offensæ remissione, & hic casus per distinctiones explicandus erit.
- 110 Quod aut loquimur de pœna corporali infligenda pro delictis futuris, & hæc non potest per principem remitti, & ratio quia inuitaretur quis promptus ad delinquendum contra tex. in l. cōuenire. ff. de

- ff. de pact. dor. facit glo. in l. nec ex prætorio. ff. de reg. iur. & in l. huius. §. illud. vbi Bald. & Socc. ff. de pactis. dixit Bart. in l. cum lex. ff. de leg. & in l. si ita, ff. de au ro, & arg. leg. Salic. in l. 2. C. de gen. abol. Dec. in c. cognoscetes, in princ. extrâ. de constit. Ang. in conf. 67. Dec. in conf. 65. in fine. Anchar. in c. 1. col. 3. extrâ. de const. & Socc. in conf. 101. incip. abendu. colum. 2. vol. 2. Clarus in d. q. 59. versu. successiue quæro, quos coaceruat Camp. in d. c. regni incip. misericordiam, num. 20. essetq. contra vtilitatem publicam, ex quo delicta remanerent impunita l. ita vulneratus. ff. ad l. aquil. considerauit Ias. in d. l. rescripta, num. 8. ob quam publicam vtilitatem potest quis venire contra factum suum contra legum interdita contractum, sicuti placuit Bald. in l. quem admodum. C. de agric. & cels. li. 12.
- 112 Si verò esset delictum de præterito tunc potest per rescriptum remitti, iuxta Bal. Ias. & aliorum doctrinam, qui testantur sic tota die fieri tam in d. l. nec damnosa, quam in d. l. rescripta, & est communis resolutio, vt per Canonistas, in d. ca. Odoardus. not. per Ang. in l. senatus. ff. ad Turpill. & per Ias. in l. cum quis. C. de iuris, & facti ignor. And. in d. c. 1. §. & bona committentiũ, num. 75. quæ sint reg. & Lucas à Penna, in d. l. 1. C. de desert. lib. 12.
- 117 Quod quidem libentissimè in hoc Re gio Indultu seruandum existimamus ob causam publicæ lætitiæ, quæ in eo viget, qua propter hoc Principis beneficium la tissimam debet sumere interpretationē ad tex. sæpe sæpius allegatum, in l. fin. ff. de const. Prin. nam, etsi apertis verbis in hoc indultu non esset deducta, ad hoc tamen hoc rescriptum intelligi deberet, vt nemini præiudicium afferat secundū Bald. in l. ex facto. ff. de vulg. & pupillar. Bald. in l. nec auus. C. de emanc. lib. cum aliis citatis per Dec. in conf. 11. incip. & proteui, num. 4. inde fit, vt potius impropriari debeant verba, quam tertio præ iudicium afferri, secundum Domini, in c. si post quam. de præb. in 6. Compest. in c. causam quæ. extrâ. de rescr. Alex. in conf.
- 120 26. incip. viso. lib. 2. & conf. 35. in 2. col. volum. 4. quia tale rescriptum regulari debet secundum Principis intentionem, Innoc. in cap. cum Ecclesiasticæ, extrâ, de excep. Bal. in l. præscriptione, col. pen. C. si contra ius, vel vtil. publ. & in l. 1. de const. Princ. quæ, cum in eo præsumatur talis esse, qualis de iure esse debet secundum eundem Bald. in d. l. ex facto, in fine, & qualis est. l. scriptæ, & rōnis naturalis, vt inquit idem Bald. in cap. 1. colum. 2. Apud quem, vel quos contr. inuest. termi. recitatus per Dec. in d. conf. 15. num. 3. & in conf. 33. incip. viso puncto, num. 5. & per Pisan. in commēt. prag. edita tori num. 28. & notauit D. de Anna in conf. 62 num. 21. de iure intelligitur, vt nemini iniuriam afferat. Idè, si hoc in loco sic non esset expressum ad huc iure subintelle ctum id esset, sicq; in hac materia concludendum arbitramur.
- 121 Sed ad huc restat explicare, quonam pacto interpretanda sit qualitas illa ab hoc nostro indultu requisita, quod ad finem, vt quis valeat indultu gaudere exigatur remissio, vel pax ab offensis legitima? & quæ nam dici possit remissio, uel pax legitima; Et pro huius difficultatis explanatione possumus dicere eam remissionem habendam esse vt legitimum quæ legibus consentanea est, ac iuri ciuili, sicuti conuentio de iure ciuili legitima dicitur. l. legitima ff. de pactis.
- 122 Legitima ergò remissio dici potest iusta remissio, sicuti dicitur de legitima suspicioue, in cap. cum speciali. vbi nor. extrâ. de appell. & in c. legitima. de appell. in 6.
- 123 Vnde vt remissio profit dicendum est, eam iuris tramitib. fulciri debere; quòd quidem indubitanter confitendum est, nam quando, l. aut statutum vtitur verbo legitimum demonstrat rem esse maximè importantiæ, magniq; momenti, quapropter Hyp. de Marsil in eius 2. conf. incip. Altissimum refugium, num. 47. cum seq. asseuerauit, quòd quando requiruntur, inditia legitima veniant illa probanda per testes omni exceptione maiores, ad quod allegat tex. vbi glo. in

- 132 *vers. legitima probatione, in c. atsi clerici. §. 1. extrà, de iudic. vbi Abb. nequè*
- 133 *in tali casu sufficiet probatio priuilegiata, sicuti est illa, quæ fit per iuramentû, de quo est glo. singularis, vbi Flor. in l. cum de indebito. ff. de probat. glo. in vers. legitimas, tex. in §. fin. in auth. Quib. mod. natur. effie. legit. coll. 6. facit tex. in l. Lucius. ff. de cõdit. & demonstr. tex. in l. fin. §. licentiam, vers. legitimis modis. C. de iure delib. Glosa, vbi Io. And. in cap. pia. de except. in 6. dixit Alex. in in conf. 119. incip. titulus quæstionis volum. 4.*
- 134 *Quo circa verbum istud legitima est tanti effectus, vt mutet naturam rei, hinc inquit Bald. in l. vnica, col. 9. versic. quæro, debitor est confessus, C. de conf. Quod si tale verbum adiiciatur positioni, quæ*
- 135 *de sui natura sit facti, facit illam esse iuris, sicquè mutat naturam rei, illamq; alterat producendo effectum quod quis illi positione non teneatur respondere,*
- 136 *Hæc doctrina est originalis specul. in tit. de pignor. in tertia part. §. hæc rubr. versic. actor sic ponat, cum vers. sequen.*
- 137 *Quam intelligimus veram quando tale verbum exprimeretur, secus verò si tacitè sub intelligeretur secundum eundem Bald. in d. l. vnica, in d. vers. quod autem. Hisce propterea subiungi poterit, quod stante statuto, quod occidens bannitum gaudeat beneficio indultus, vel statuti, vt tali beneficio quis gaudeat debet occidere bannitum conuictum de*
- 139 *delicto ex veris probationibus, non autem bannitum ex contumacia, cum is dicatur fictè confessus, sic tenuit Alex. in additione, ad Bart. in l. omne delictum, in princ. ff. de re milit. dixit Bald. & post eum Imol. in l. mora. ff. sol. matr. & dixit Hippol. in l. vnica, num. 135. C. de raptu virgin. qui dicit hoc singulariter esse notandum, vt recensuit Cam-*
- 140 *pag. in capit. Regni Misericordiam, num. 25.*
- Verum cum in hoc casu varietas facti possit alterare veritatem iuris, vt inquit, Bald. in conf. 115. volum. 1. cum ex fa-*

- cto ius oriatur, l. si ex plagis. §. si quis autem in diuo Capitolino. ff. ad l. Aquil.*
- 141 *Id circò certa non poterit regula tradi,*
- 142 *quæ nam dicatur remissio legitima, & propterea iudicis arbitrio remittendum putamus, argumen. tex. in l. 1. §. fin. ff. de iure delib. in l. 1. ff. de Effra&. cum similibus.*
- 143 *Neque me præterit eam remissionem legitimam esse diiudicandam, quæ à legibus nedum communibus, verum quoque à nostris pragmaticis sanctionib., & constitut. recepta est, ad tex. in l. legitima, ff. de pact. sicuti in simili edocuit Doctissimus Menoc. in trac. de præsump. lib. 1. quæst. 38. num. 4. & 5. de qua remissionis materia, legentem remittimus ad*
- 144 *Lucam à Penna, in d. l. fin. C. publ. lètit. lib. 12. Affl. in cap. 1. §. si iniuria. num. 124. de pace ten. Caraità in ritu. M. C. 275. & nouissimè Farin. in tit. de inquisitione. quæst. 5. nu. 11. & in tit. de accusatione, quæst. 13. 14. et 15.*
- 145 *Sed Rursus aduertendû est, qd hic tex. noster loquit de his q legitima remissionè, & pacè ab offensis habuerint, quasi ali*
- 146 *qua cõstituât differentia per ipsum inter remissionem, & pacem quod vñ indicare dictio illa, & cuius natura est facere diuisi*
- 147 *onem. §. 1. in auth. de duob. reis. l. 1. C. si plures vna sent. glo. fin. in l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duob. reis. Dec. in rubr. ff. si certum pet. in 1. repet. num. 1. licet aliquando faciat coniunctionem. l. si ita,*
- 148 *quis hæres. ff. de hæred. inst. cap. 2. & cap. inter cætera, extrà de rescrip. & ratio,*
- 149 *quia est præmissis additiua. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. 3. sed quando facit coniunctionem requirit omnia coniuncta simul esse. l. si quis ira ff. de cond. & demonstr. l. si hæredi plures. ff. de cond. inst. cum notatis per Dynum, in cap. in alternatiuis, & cap. locupletari, de reg. iur. in 6.*
- 150 *Hæc autem regula non semper sic procedit, nam aliquando ponitur pro vel, quo casu disiungit. Alber. in l. cum quidam. C. de verbor. & rerum signific. quandoque pro etiam. l. 1. vbi notatur. ff. solut. matrimonio. Aliquando pro-*

- pro quia, vt in l. fin. C. de curat. furiosi,
 153 Quandoq; pro idest l. si in venditione. ff.
 154 de euct. Aliquando ponitur continuati-
 ue. l. senatoris filius, ff. de senat. & in l. &
 155 quia. ff. de iuris d. omn. iud. & aliis in nu-
 meris modis, quos consulto omiffos fa-
 cimus.
- 156 Quicquid tamen sit, Verum tamen
 esse affirmamus. Quod vt plurimum di-
 157 cto, & cadat inter diuersa. l. fin. C. per
 quas per sonas nob. acq. not. per Dyn. in
 158 cap. 3. de reg. iuris in 6. sicq; vti disun-
 ctuam inter diuersa in hoc tex. de sumen-
 dam esse ex subiectæ materiæ argumen-
 159 to arbitramur, Nempè quod tunc legiti-
 mam remissio exigitur, quando cadit
 remissio, Tunc pax, quando pax requi-
 ritur.
- 160 Nam si credere velimus. Specul. in tit.
 de reg. & pace, num. 3. vers. item nota re-
 missio differt à pace, nam pax, seu con-
 cordia dicitur, quando ex vtraque par-
 161 te fuit offensio, Remissio verò cum ab
 vna parte tantum fuit offensio, & eum
 secuti sunt Lucas à Penna, in l. 1. col. 3.
 vers. circa secundum, n. 10. C. publ. latit.
 lib. 12. Afflict. in tit. de pace iuramen-
 firm. §. iniuria. num. 124. vers. & scias, &
 Petrus à Plaza in Epitome delictorum
 lib. 1. cap. 6. num. 43. quos recensuit
 Carau. in ritu. M. C. 275. incip. item ser-
 uat ipsa curiæ num. 1. & sic ex his colligi
 videtur differentia inter pacem, & remis-
 sionem.
- 162 Et id confirmari poterit quoq; ex eo,
 quia commode vnum poterit ab altero
 diuelli, quo casu non coniunctim, sed
 speratim tractari debent. l. eum actum.
 ff. de neg. gest. §. ita is qui. inst. de usu, &
 163 habit. l. 2. §. quartus. C. de vet. iure enul.
 adeò, vt quamuis hæc duz species sepa-
 rabiles essent simul iunctæ, ex quo suam
 substantiam, & essentiam retinent, non
 constituent tertia speciem. l. 1. §. in-
 terdictorum. ff. de interd. l. Pomponius
 scribit si trumentum. §. 1. & 2. ff. de rei
 vend. pro inde concludendum arbitra-
 mur, declaratiuè quo ad suos casus præ-
 citatam distinctionem adhibitam fuisse,
 illaq; annotasse satis sit.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**RINCIPIS voluntas est, vt
 quilibet huius indultus beneficio
 potatur.
- 2 Remissiones possunt per reos obtineri
 intra sex menses à die publicationis
 huius indultus.
- 3 Lex non oportet calumniari, neq; eius
 verba captari.
- 4 Liberalitas, & munificentia cernitur
 in hoc indultu.
- 5 Rex noster affectauit effectum.
- 6 Effectus huius indultus per tempus
 sex mensium non tollitur, sed suspen-
 ditur, & num. 12.
- 7 Dominium non potest esse in pendentis.
- 8 Dominium non potest esse in pendentis
 tam in contractibus inter viuos,
 quam in vltimis voluntatibus.
- 9 Dominium potest esse in pendentis quod
 ad effectum.
- 10 Actus morientium puri non possunt
 stare in suspensio.
- 11 Actus conditionales possunt stare in
 suspensio in substantia dispositionis
 sed non quod ad effectum successionis.
- 12 Effectus huius indultus retardatur
 per tempus sex mensium ab indultu
 præstitutum.
- 13 Dilatio quinquæalis non perimit iura
 partis, sed differt, & suspendit execu-
 cutionem solutiones.
- 14 Dicitio, aut, proprie sumpta importat
 distinctionem.
- 15 Dicitio, aut, denotat diuersitatem.
- 16 Dicitio, aut, est dicitio alternatiua.
- 17 Dicitio, aut, cadit inter diuersa in sub-
 stantia, sed similia in qualitate, &
 nu. 18.
- 19 Remissio obtemptra infra sex menses
 eundem operatur effectum, ac si ab ini-
 tio obtemptra foret, nu. 25.
- 20 Indultus hic intelligendus est in casibus,
 in quibus requiritur partis remissio.
- 21 Indultus hic decernendo tempus sex
 mensium statuit tempus determinatiu.
- 22 Tempus sex mensium vti de substantia
 ipsius indultus est attendendum.

- 23 *Remissio obtempta post sex menses nū
profit ipsi reo, nu. 28.*
- 24 *Indultus hic fundat sup qualitate tpris* 5
- 26 *Remissio presentata in ultima die sex
mensium num reo fit profigua.*
- 27 *Idem est dicere intra centesimum di-
em, & in die centesimo.* 6
- 29 *Dicere intra calendas idem est, quod
dicere calendis.*
- 30 *Permissum in tempore censetur probi-
bitum post tempus.*
- 31 *Quod debet fieri intra 10. dies si fiat deei
ma die nū dicatur fieri intra 10. dies.*
- 23 *Ultima dies includitur in termino.* 7
- 33 *Tempus sex mensium num computetur
à die publicationis, vel à die post pu-
blicationem huius indultus, & nu. 35.* 8
- 34 *Dies termini non computatur in ter-
mino in favorabilibus.*

Aut illā intra sex menses post
harum nostrarum publica-
tionem obtinuerint.

CAPVT XXIII.

- D**IXIMVS in præce
denti capite, quod
exigitur remissio le-
gitima à parte offen-
sa ad finem, vt cri-
minofus indultus be-
neficio gaudere pos-
sit. At quoniā Principis inuictissimi, mēs,
& voluntas est, vt quilibet tali potiatur
beneficio, & potuisset contingere crimi-
nolos ob remissionem non obtemptam
non posse indultus munificentia gaude-
re; pro inde hoc in loco decreuit, remis-
sionem intra sex menses post huius edi-
cti publicationem posse per reos obtine-
ri, sicuti ex lectura eiusdem indultus, hic
apertè liquet, estq; casus, qui nullam pa-
ti potest calumniā, quia legem non oportet
calumniari, neq; eius verba captari,
sed vt inquit Paulus, in l. pen. ff. ad exhib.
qua mente quid diceretur animaduerte-
re, conuenire.
- Itaq; si Regis nostri Inuictissimi mens
animaduertitur, eius quidem vera libe-

ralitas, ac munificentia patefiet, cū par-
tis remissionem statim non requirat, sed
post sex menses post huius indultus pu-
blicationem, ex quo possumus affirmare,
quod sicut affectauit effectum, vt quili-
bet reus sub huius munificentia liberali-
tate comprehendatur, pari modo per ea
le tps sex mensium ab ipso Principe pñ-
xū non tollit effectus ipsius, sed suspēdit.
ar. tex. in l. fin. ff. com. pd. quod ad effectū.

Sicuti dicimus in dominio, quod quā-
uis non possit esse in pēdenti, nec in aere.
glo. vbi Doct. in l. si ego, ff. de solut. l. si ex
duobus. §. sed, & Marcellus. ff. de in diem
adiectione, l. si ego. ff. de iure dot. Nedum
in dispositione inter vivos, verum quoq;
& in successionibus. d. l. fin. ff. com. præd.
vbi latè Bart. dixit Molina in lib. 1. de
primog. hisp. c. 19. nu. 10. & in lib. 3. c. 70.
n. 6. Tñ quò ad effectū pōt esse in pēdētē.

Hinc Molina in d. c. 10. num. 26. cum
seq. tradidit, quod actus morientium quā-
sunt puri non possunt stare in suspenso,
sed si sunt conditionales, possunt non qui-
dē in substantia dispositionis, sed quò ad
effectum successionis: erit p inde ex his
effectus huius indultus in suspenso. arg.
tex. in d. l. si ego. §. 1. ff. de iure dot. & re-
tardabitur eius executio, per tale tēpus.

Ad quò probandum eo vtimur argumē-
to, quod de dilatione quinquennali ascri-
ptum est, Nam concessa dilatione quin-
quennali per Principem, per eam nō tol-
luntur, neque perimuntur iura partis,
sed executio solutionis suspenditur, &
differtur, vt est tex. in l. quociens, & l. re-
scripta, C. de præc. Imp. offer.

Id què euenit virtute illius dictionis,
aut, quæ dictio propriè sumpta quamuis
importet distinctionem, cæteris aliis mo-
dis omissis, vt est tex. in l. ille, aut ille. ff.
de const. pec. l. quintus Mutius. ff. de aur.
& arg. leg. l. hæc verba, & l. ille, aut ille. ff.
de verb. & rerū. sign. & denotet diuersita-
tē. l. qui absente, & l. exigendi. C. de pcur.
tñ inficiari nequimus, quā sit dictio alter-
natiua, ex quo sequit, q̄ eius nā ea sit, vt
cadat inter diuersa in substantia, sed
similia in qualitate, vt declarat Bal. in
l. 4. in prin. C. de collat. in equiens similia

- in qualitate, id est in pondere intellectus.
- 18 Quare si Principis intellectum ponderabimus, nemo ita anceps reddi potest,
- 19 quin fateatur, remissionem habitam infra sex menses eundem effectum operari pro indultu obtinendo, sicquē reis opitulari, ac si ab initio à parte offensa remissio obtemptra esset, l. si interueniente, cum l. seq. ff. ad Turpill. & expressè dicat hic indultus, dum post præcedentia subnectit. Aut intra sex menses post harum nostrarum publicationem obtinuerint: Qua de re cum nullo pacto dubitandum sit, ad vltiora pertranseamus.
- 20 Dicimus itaque hunc indultum requirementem partis offensa remissionem legitimam intra sex menses suo Marte intelligendum esse in casibus, in quibus partis remissio erit necessaria. At in casibus, in quibus ea non est necessaria, vt in quampluribus per hunc nostrum indultum designatis (quos inferius Deo duce ponderabimus) inutilis reddetur eius dispositio.
- 21 Cæterum supponendo eam in casibus in quibus erit necessaria, consideratione dignum existimamus, quod dum hic indultus decreuit remissionem intra sex menses esse obtinendam statuat tempus determinatum, adeò, vt sicut hoc tempus determinatum vti de substantia indultus attendi debet, secundum Angelum in l. sciendum, §. fin. ff. qui facit d. cog. & in l. eum qui, §. fin. col. 1. ff. de public.
- 22 Ita si remissio obtemptra fuerit post tempus sex mensium non proderit, vt obtemptra post tempus ab indultu exactum. Dec. in consilio 24. versic. sed his non obstantibus, & consertur notata per Oldradum in consilio 93. incipiente, Mater ordinis, colum. 3. versic. præterea. Vnde
- 23 quia cessat qualitas temporis, in qua fundatur hic indultus, l. 1. §. ait prætor. vbi Bart. ff. ne quid in flum. publ. effectus ipsius indultus etiam cessabit.
- 24 Ex his ergò inferimus, quòd sicuti quis indultu gaudere debet, si obtinuerit remissionem intra sex menses, & præsentauerit intra idem tempus, sed in vltima die, cum idem sit dicere intra centesimum diem, & in die centesimo, cum certi iuris sit vltimum diem computandum, l. 1. §. dicimus, & §. si intra centesimum, ff. de success. edic. Et dicere intra Calendas perinde est, ac si diceretur Calendis, l. si ita stipulatus, ff. de verb. oblig.
- 25 Ideò remissio præsentata in vltima die sex mensium ab indultu statutorum inquisitis proderit, arg. tex. in propria materia abolitionis in l. ab accusatione, & l. si interueniente, ff. ad Turpill.
- 26 Simili modo post tempus obtemptra, vel præsentata nihil iuuabit, ex quo permissum in tempore censetur prohibitum post tempus, l. in tempus, ff. de hæred. inst. l. Thais. §. si intra. ff. de fideicom. liber. l. si in annos, ff. de cond. & demonstratione, l. 1. in fine, C. vt intra certum tempus crim. quæstio term. l. intra, ff. de appell. recip. l. 1. §. qui suspectam, ff. quando app. sit, l. libellorum, in fi. ff. de accus. Et ratio huius conclusionis est, quia quod fieri debet intra decem dies, si fiat decima die, dicitur fieri intra decem dies, c. anteriorum, 2. q. 6. dixit Bart. in l. qui ante Calendas, ff. de verb. obligat. & in dicta l. 1. §. si intra, ff. de success. edic. Et ratio huius rationis est, quia includitur vltima dies in termino, l. eadem, §. si intra, ff. de contrahenda empt. l. 2. §. in initio, ff. de offic. præf. vrb. l. fin. ff. de iure fisci, notatur per Bart. in l. 1. ff. de off. præf. vrb. & per Canonistas in cap. pia. de except. in 6.
- 27 In qua sex mensium computatione erit computandus primus dies post publicationem huius indulgentiæ, tum quia dicit hic indultus, post harum nostrarum publicationem, excipièdo diem publicationis.
- 28 Cum quoque, quia si non expressisset dies termini non computaretur in termino, quando sumus in fauorabilibus, vti tradidere Archid. Gemin. Francus, & alij in cap. statutum, el. 1. de præb. in 6. Zabar. in clement. sicut, de appell. idem Francus in cap. scælicis, §. fin. de pœnis, in 6. latius Camillus Borr. in controuersia 19. per totum.
- 29 Sed quoniam controuerti non potest, nos

nos versari in hac materia indultus ut materia fauorabili, propterea excepta prima die computabitur tempus sex mensium post publicationem huius generalis abolitionis edicti, & ita iuris esse censemus.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**emissio est presentanda intra idem tempus officialibus Ciuitatis, vel loci in authentica forma.
- 2 Plura requiruntur pro huius indultus beneficij capacitate.
- 3 Requiritur partis remissio.
- 4 Remissio debet esse legitima.
- 5 Remissio debet esse in authentica forma.
- 6 Remissio debet obtineri intra sex menses à die publicationis huius indultus.
- 7 Remissio est officialibus presentanda intra idem tempus, & nu. 13. & 44.
- 8 Citandus est fiscalis ciuitatis, vel loci ubi adsit.
- 9 Inquisiti infra tempus sex mensium non possunt accedere ad loca, ubi partes offensa degunt per octo miliaria.
- 10 Idem tempus in presenti parte adiectum intelligi debet de tempore sex mensium praestituto.
- 11 Dictionis, et, natura multiplex remissio.
- 12 Dictio, et, hoc in loco continuatiue est desumenda.
- 14 Remissio quae nam dicatur legitima, & in authentica forma.
- 15 Remissio legitima bifariam ab Authore consideratur, nempe quod ad sollemnitates, et quod ad ius remittendi, quibus competat.
- 16 Remissio legitima quod ad ius remittendi non potest diffiniri, & de ratione, num. 17.
- 18 Iudicis arbitrio relinquendum putat Autor.
- 19 Legitima remissio quod ad sollemnitates, quanam dicatur, tria tempora consideranda aduertit Autor.
- 20 Remissio legitima tempore rituum M.C. quando dicatur.
- 21 Remissio legitima tempore Ducis Alcala quando dici potest.
- 22 Actuarius est onus interrogare, si remittens remittat per vim, & metum.
- 23 Remissio legitima temporibus nostris quae nam habebatur.
- 24 Remissio est facienda in Tribunali M. C. & ubi, & apud quem extra ciuitatem.
- 25 Remissio facta per publicum instrumentum manu Notarij celebratum num uti legitima est admittenda.
- 26 Remissio in authentica forma tunc dicitur, cum per Notarium publicum conficitur.
- 27 Instrumentum publicum, & in authentica forma quando dicatur remissio.
- 28 Remissio carens requisitis est nulla, & illegitima.
- 29 Remissio nulla non dicitur remissio.
- 30 Remissio non dicitur nisi sit legitima, & num. 32.
- 31 Quod non est simpliciter tale, sed secundum quid tale, non dicitur simpliciter tale.
- 33 Remissio est presentanda officialibus ciuitatis, vel loci, ad quos spectat intra tempus sex mensium citato fiscali illius loci, ubi tamen adsit.
- 34 Fiscalis citandus est.
- 35 Delicta non debent remanere impunita.
- 36 Duplex interesse fisci consideratur pecuniarium nempe, & publica utilitatis.
- 37 Fiscalis citandus est ex iure natura cuiuslibet tributo, & numero 39.
- 38 Citatio omitti non potest licet de qualiquali tractetur alicuius praedictio.
- 40 Fiscalis non est citandus ubi non adsit.
- 41 Non entium nulla sunt qualitates.
- 42 Vbi deficit subiectum ibi non potest adesse qualitas.
- 43 Statuto dictante turbantem quem in possessione puniri in centum restituta possessione, si restitutio possessionis non potest fieri num pena statuti habeat locum.

Et

Et intra idem tēpus officialibus, ad quos spectat, aut spectabit citato fiscali illius loci, ubi adsit in authentica forma legitimè p̄sentauerint.

CAPVT XXIIII.

Emissionem partis offensæ, & necessariam esse, & intra sex menses obtineri oportere satis actum in superioribus arbitramur, nūc autem adjicimus intra

idem tempus eam esse p̄sentandam officialibus ciuitatis, vel loci in authentica forma, citato tamen fiscali, vt ex hac parte clarissimè patebit, ex qua plura requisita colligimus necessaria esse pro obtinendo indultu.

Quorum primum est, quod obtineatur remissio partis offensæ.

Secundo, quod sit legitima.

Tertio, quod sit in authentica forma.

Quarto, quod obtineat̄ infra sex menses à die publicationis huius indultus.

Quinto, quod p̄sentetur intra idem tempus officialibus, ad quos spectat.

Sexto, quod citetur fiscali ciuitatis, vel loci ubi tamen adsit.

Septimo & vltimò, quod inquisiti infra dictum semestre non accedant ad loca, ubi partes offensæ degunt per octo miliaria, vt in sequenti parte dicemus.

Animaduertendum modò putamus, quod dum Rex noster subp̄scit illa verba, & intrà idem tempus legitimè p̄sentauerint, intelligat de eodem tempore sex mensium in p̄cedenti capite statuto, idquè ex eo, quia loquitur per dictionem, et, cuius naturam quamuis in c. 22. num. 147. multiplicem esse dixerimus, tamen continuatiuè hoc in loco interpretandam esse, sensus verborum suadet, & de semestri esse intelligendā, quod p̄fectò quidem nedum ex p̄cedenti capite demonstratur, & ex his, quæ ibi

scripsimus, verum quoq; dilucidius apparet in c. sequenti, ibi pendente dicto semestri, vnde requiritur p̄sentatio remissionis intra semestre tempus, dummodo sit in authentica forma, ac legitimè p̄sentata.

Quapropter quæri denuò poterit, quænam remissio dicatur legitima, & in authentica forma, & respondendum putamus, remissionem considerari posse legitimam dupliciter, aut quò ad sollempnitates, aut verò quò ad ius ipsum remittendi, quibus nam competat. Hoc secundo casu diximus in eod. c. 22. num. 141. non posse certo modo diffiniri, ex quo quæstio est facti, arg. tex. in l. Seruius, ff. de verb. & rer. sign. sed prout casus acciderit ita iudicis arbitrio relinquendum ibi putauimus, & nunc in eadem sententia permanemus.

Quod si ad sollempnitates respiciamus tunc de iure Regni tria sunt consideranda tempora.

Primum, tempus Rituum M. C. & hoc iure tunc legitima dicitur remissio, cum probatur facta penes acta Curiz, vel per publicum instrumentum, vt est Ritus M. C. Vic. incip. Item seruat ipsa Curia, nu. 275. vbi Carauita sub nu. 2. declarat.

Secundum tempus est, quo Regnū moderabatur Dux Complutēsiū, quo tempore decretum fuit, quod ea remissio sufficiat, si principalis comparèdo remittit coram Actuario principali ipsius Curiz, vt liquet in prag. Regni edita per d. Ducē de Alcala. 29. §. item, quod nemo, sub tit. de off. magist. iustit. in qua apparet onus Actuarij esse debere interrogare si remittens remissionem faciat per vim, & metum, & quod salarium eidem debeat, videnda est alia prag. sub nu. 38. §. item pro remissione, sub ead. rubr.

Tertium tēpus est Regis Philippi recolendæ memoriæ, per quem, vt constat ex prag. 1. posita sub tit. de remissionibus partium repetita, sub tit. de cōpositionibus, prag. 7. §. vna de las causas, statutū est, quod remissiones non possint fieri, nisi in Tribunali M. C. & extra ciuitatem Neapolis coram Iustitiarijs, vel Auditoribus prouintia-

- nuntiarū, vel coram officialibus locorū, in quibus partes habēt suū domicilium. Eam tamen interpretandā censemus, iuxta tradita per Caraitam loco præcitate, cui nos facillimè subscribimus in eo præsertim, quod hæc prag. nil innouavit quò ad secundum modum probandi remissionem per publicum instrm, prout dictabat præmonitus Ritus, sed dūtaxat declarauit, & ampliavit primū modum remissionis faciendæ coram Iustitiario.
- Vnde firmanda erit concl. q̄ quando remissio fit vel coram Actuario M.C. aut corā Iustitiarijs, & Auditoribus prouintiarum, vel coram officialibus locorum, aut per publicum instrm per notariū celebratum tūc remissio dicetur legitima, quia est cōfecta iuxta leges Regni, eritq; iuri cognita, arg. tex. in l. raptores, ibi post legitimas, & iuri cognititas, C. de epi. & cler. & in l. vnica, §. sin autē. in ibi post legitimas, & iuri cognititas probationes, C. de rap. virg. Quo quidē postremo casu tunc in authentica forma dijudicandam esse credimus, cum omnes qualitates necessariæ pro cōfectione instrī publici intercesserint iuxta constit. Regni instrumentorū robur, vbi Affl. & iuxta tradita per Frecc. in tract. de liquid. instr. q. 1. cū seq. vbi tractat per plures q. qñ dicatur instrm publicum, & in authentica forma.
- Quod si sollēnitatibus requisitis careret utiq; reo obesset, ex quo nō legitima, quia est nulla, & uti remissio nulla non meretur remissionis nomen habere, l. Paulus respōdit, vbi Alc. ff. de verb. & rer. sig.
- Nam non dicitur remissio, nisi sit legitima, ea ratione, quia quod non est simpliciter tale, sed secundum quid tale, non dicitur simpliciter tale, secūdum Bart. in l. Lucius, §. quæsitū, ff. de leg. 2. & in l. si seruus pœnæ, ff. de manum. Remissio iuris tramitibus non facta non erit remissio, & idēo criminosis non proderit, quæ ut adiuuet, requiritur quod sit legitima, & in authentica forma, & quod præsentetur officialibus illius ciuitatis, vel loci, ad quos spectat, aut spectabit intrā tempus sex mensium, citato tamen fiscali illius loci vbi adsit.
- 34 Is enim citandus est, nam cum iura Inuictissimi Regis nostri tueatur tam pro prosequenda vindicta cōtra reos ratione publici iuris, publicæq; vtilitatis, ne delicta remaneant impunita, lita vulneratus, ff. ad l. Aquil. quā pro interesse pecuniario bursæ fiscali forsitan applicando, cum duplex consideret fisci interesse, pecuniariū nempe, & publicæ vtilitatis resultat, quod is citandus omninō erit, vt defendat iura fisci ex iure nature cui-libet tributo, clem. Pastoralis, de sent. & re iud. Propterea citatio omitti non potest, quamuis tractetur de qualiquali alicuius præiudicio, l. de vnoquoque, ff. de re iud.
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39 Et descēdit ex iuris rigore, & ex equitatis decreto iustè demandatū esse fiscalem loci citādum esse, sed vbi adsit, quia vbi non adsit, non erit citādus, tum quia nō entium nullę sunt qualitates l. manumissiones, ff. de iust. & iu. l. eius qui in prouincia. ibi non potest videri, ff. si cer. per.
- 40
- 41
- 42 nam vbi deficit subiectum, ibi non potest adesse qualitas, l. Pomponius, in fi. ff. de acq. poss. l. si seruum, §. si modus. ibi bonitas loci, qui non extat. ff. de act. empt. cum alijs adductis per Socc. in conf. 131. incip. cum in præsentatione, col. fin. vol. 1. & per Probam addentem ad Io. Mon. in c. quamquam, nu. 4. de vsur. in 6. cum quoque, quia debet intelligi in casu, quo adsit fiscalis, sicuti si statutum dicat, quod turbans aliquem in possessione puniatur in cētum, & quod restituat possessionem non habebit locum pœna statuti, nisi eo casu, quo restitutio possessionis fieri possit, sic Salsc. post But. & Fulg. in l. mancipium, C. de seruis fugit. Rom. in notab. 486. incip. Statutum puniens, dixit Decius in conf. 90. incip. Pro tenui, num. 2. ad quod allegat glo. in clem. in plerisque, de elect.
- 43
- 44 Sed tamen est præsentanda remissio intra sex menses ita vt fundamentū præsentationis sit in tempore, ob quod infra tempus sex mensū remissio præsentanda erit, alias non proderit, arg. tex. in l. non solū, §. sciendum, vers. sed vt probari, ff. de noui oper. nunc. vbi Bart. nu. 2. post glo.

in vers. conferant. dixit idem Bart. in l. libellorum. num. 11. cum seq. ff. de accus. Alex. in l. is potest. num. 10. ff. de acqu. possess. idem Bart. in l. denunciaffe. eod. tit. ff. de accus. Cypoll. in consil. crim. 62. incip. magnifice, & generose prator. col. 5. propè finem. vers. quia responderetur. Io. de Amic. in const. il. 127. in causa, & inquisitione agitata. col. 9. in vltima cōcl. f. vers. ex quo infertur cum alijs per Mascar. recensitis in tract. de probat. concl. 824. num. 16. sed ad vltiora progrediamur.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**nquisiti non possunt accedere per octo miliaria ad loca, vbi degunt partes offense pendente semestri ad impetrandas remissiones, & num. 8.
- 2 Indultus huius beneficio, vt quis gaudeat requiritur necessario, quod quis non accedat.
- 3 Dictionis, ita tamen, importat idem, quod dictionis eatenus.
- 4 Dictionis, ita tamen, restringit, & determinat præcedentis, & num. 9.
- 5 Dictionis, ita tamen, restringit, & limitat præcedentia.
- 6 Dictionis, ita tamen, excipit omnia determinando superiora.
- 7 Dictionis, ita tamen, natura, remissiuè.
- 10 Quid si quis pendente dicto semestri accedat ad loca, vbi degunt partes offense, num priuetur huius indultus beneficio.
- 11 Spermens formam ab hoc indultu requisitam num priuetur huius indultus beneficio.
- 12 Quicquid ex eo, vel ab id. regula.
- 13 Qualitas in presenti parte deducta censetur substantialis.
- 14 Forma nõ obseruata actus vti nullus ruit.
- 15 Faciens contra legem non meret gaudere eius beneficio.
- 16 Dispositio huius indultus videtur dura, ex quo videtur restringere libertatem.
- 17 Dispositio huius indultus est fundata in ratione iuris publici.
- 18 Iudex potest iubere, nequis transeat per domum alicuius ob euitanda scandala.

- 19 Iudex num possit iubere, nequis exeat de domo.
- 20 Propter scandala vitanda num discedatur à dispositione iuris communis, etiam expressa.
- 21 Iudex num possit se interponere pro pace facienda inter vnã civitatem, & aliã.
- 22 Iudex num possit cogere partes ad faciendum pacem in criminalibus.
- 23 Quid autem in civilibus.
- 24 Iudex tenetur admonere, & suadere partes ad concordiam.
- 25 Lex huius indultus in hac parte sancita vti iusta defenditur.
- 26 Dispositio presentis capituli iuri communi conformis demonstratur.

Ita tamen, quòd pendente dicto semestri ad impetrandas remissiones concessio dicti inquisiti per octo miliaria ad locos vbi partes offense degunt minimè accedant.

CAPVT XXV.

His itaque verbis libet verum esse sensum, de quo supra in præcedenti capite disseruimus, quod verba adiecta in præcedenti parte intra idem

tempus, & ponderata per nos, semestri tempus importare sic interpretanda esse, dum hic tex. inquit, ita tamen, quod pendente dicto semestri ad impetrandas remissiones concessio, & c.

- 1 Ex quibus inferemus, quòd dum subsequitur præsens pars per dictionem, ita tamen, dicta in hoc tex. exigantur pro requisito necessario ad finem, vt quis indultus huius beneficio gaudeat, cū certi iuris sit, quod talis dictionis quæ nil aliud importat, quàm eatenus, vt inquit Ac.
- 2
- 3

D d curl

4 turs. in l. sicetum Treio. ff. de statu lib.
 Restrigit, & determinat præcedentia,
 ut est tex. in l. lucius. §. hæredem. cū ibi
 notatis. ff. ad Trebell. l. ita tamen. ff. de
 manum. test. clem. 1. §. eisdem. de foro
 5 comp. cap. 1. §. in causis appellationū. de
 pace const. Restrigit, & limitat præce-
 6 dentia. Dec. in consil. 527. numer. 4. &
 quandoque excipit omnia determinan-
 do superiora. l. neganda. C. qui accus. nō
 7 poss. Sed Latius de huius dictionis de-
 claratione per Ias. plures q. determinā-
 tē in l. 1. in princip. ff. si quis ius dicano
 obtem. num. 11. & in l. mora. nume. 7. in
 fin. ff. sol. matrimonio, per Paris. in consil.
 17. numer. 19. & in consil. 100. numer. 9.
 vol. 1.
 8 Propterea concludimus, quod is cui
 impartitum est semestrem tempus ad im-
 petrandas remissiones non possit acce-
 9 dere ad locos, ubi partes offensæ degūt
 per octo miliaria, propter quod sequitur
 præcedentem huius text. dispositionem
 10 restringi, & determinari per hanc præ-
 sentem eiusdem partem in vim requisiti
 necessarij, adeo ut si quis ad locos habi-
 tationis partis offensæ accederet utj cō-
 11 temptor huius nostræ indulgentiæ de-
 creti eius beneficio priuandus erit, ta-
 12 men quia spreuit formam ab hoc indul-
 tu requisitam, qua non obseruata quic-
 13 quid ex eo vel obid ruit, ut in reg. iuris,
 & in l. cum hi. ff. de transac. ex quo uti
 14 requisita pro forma ab hoc indultu ces-
 setur substantialis, ut notat Bald. in l. cō-
 parationes. in tertia oppos. in fine. C. de
 fide instr. eaquē pro inde non obseruata
 15 actus uti nullus deficit, secundum Bald.
 in l. humanum. num. 3. C. de legibus, cum
 alijs cumulatis per Tiraqu. in tract. de
 retrac. Lignag. §. 36. glo. 2. num. 29. & de
 retr. conuenc. §. 4. glo. 6. nu. 51. quem
 citat Molina in l. 2. de Primog. Hispan.
 c. 7. num. 3 & 4. cum quoque quia con-
 16 fra legem faciens eius beneficio gaudere
 non merebit. l. Graccus. C. ad l. iul. de
 adult.

libertas vnus cuiusque, & per consequēs
 beneficium ipsius Principis vice latissi-
 mę dispositionis restringeretur, quod
 dum operatur criminum abolitionem,
 quod est quod maius, multo fortius ad
 quoslibet locos accessum permittendū
 esse suaderi potest.

17 At nos interpretātes hanc qualitatem
 ab indultu requisitam esse in ratione iu-
 ris publici fundatam eliciemus, eam iu-
 18 ris ciuilibus tramitibus esse fultam, nam
 ob euitanda scandala, & ne rixæ succe-
 dant Iudex potest alicui iubere, ne tran-
 seat per domum alicuius. l. 1. versic. soli-
 tarum Regionum. ff. de officio præf. urb.
 l. 3. ff. de officio procur. Cæsar. l. 4. ff. de
 officio præf. vigil. l. cuius, alias incipit, si
 fructus. §. sed si inter duos. ff. de vlti.
 19 Thes. in decis. 110. num. 3. immo potest
 Iudex iubere, ne quis exeat de domo. l.
 fin. ff. de interd. & releg. l. moris. ff. de
 penis. Innoc. in c. in præsentia, sub nu.
 2. extra. de probat. Bart. & alij, & in spe-
 cie Alex. in l. quod iussit. num. 3. ff. de re
 iud. recensuit Gomez. in tract. variarum
 resol. in tit. de exilio. lib. 3. & ante eum
 Paris de Puteo in tract. de duello. versic.
 an si duo. subditi. vol. 1. plura effundit
 Silva nuptialis in versic. non est nubend-
 dum. versic. nonum inconueniens. fol.
 mihi 13. & Viuius in decis. 341. num. 2.

20 Adeo ut propter scandalum euitan-
 dum discedatur à dispositione iuris cō-
 munitatis etiam expressa. l. qui decem. ff. ad
 l. Corn. de sicar. l. si quis filio exhæreda-
 to. circa medium. ff. de iniusto rupto iur.
 ritoque fac. testamento. c. si quando. ex-
 tra. de rescr. cum alijs adductis per Soc.
 in consil. 165. incip. visis. col. 11. vol. 2. &
 per Probum ad Io. Mon. addentem in
 progm. 6. num. 11.

21 Quin immo pro quiete publica iudex
 nedum potest se interponere pro pace
 faciendā inter vnā ciuitatem, & aliam
 iuxta doctrinam Bart. in l. furti. §. qui ius-
 su. num. 2. ff. de ijs qui not. infam. Verum
 22 etiam, quatenus iudicis potestas ad sin-
 gulares attinet personas, quādo sumus.
 23 in q. criminalibus debet cogere partes
 ad faciendam pacem, quod iecus est in
 ciui-

- 34 civilibus, in quibus Iudicis facultas ad admonitionem extenditur, vt est Bart. theorica in l. congruit. num. 4. ff. de offic. præsid. & ad suadendum, prout Iudex tenetur, Dec. in c. vt debitus. not. 2. de appell. & voluit Neviz. in d. Silua nupt. in verbo. in dubio iudicandum pro communi fol. mibi. 144. Vnde si vera isthec demonstrauimus, cur ergo Princeps in partis offensæ grauem iniuriam aliud statueret voluisset?
- 35 Propterea, vt lex iusta, non autem iniusta sancita pateat ad tex. in c. erit autem. l. 4. dist. accessus ad locos vbi partes offensæ degunt prohibitus est per octo miliaria, ad quæ loca rei, qui Principis munificentia ambiunt gaudere current per octo miliaria non accedere ad tex. in d. l. moris. ff. de pænis.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**emissio partis graue onus est.
- 2 Indultus hic noluit reos grauare, remissionis pondere vbi superuacane indicatur.
- 3 Casus prouocationis, sine disside est casus, in quo partis remissio non requiritur.
- 4 Simplex insultus cum euagatione non requirit partis remissionem.
- 5 Delatio armorum prohibitorum non exigit partis remissionem, etiam de iure communi.
- 6 Princeps, etiam parte non concordata potest panas remittere in casibus, in quibus partis remissio non requiritur.
- 7 Casus pramoniti requirunt partis remissionem, si vulnera, aut percussiones facta fuerint.
- 8 Dictio, vbi tamen; est aduerbium loci.
- 9 Dictio, vbi tamen, importat temporalitatem.
- 10 Deferens arma prohibita si vulnerauerit, aut percusserit nūc debeat obtinere partis remissionem, & num. 11.
- 11 Quid in inferente a lapam, remissio.
- 12 In casibus præcitatatis non consideratur partis interesse.

- 14 In delictis considerantur damna, & interesse.
- 15 In delictis consideratur honoris offensi recomp. & castigatio in coniunctorum solatium.
- 16 Vbi partis interesse, siue personale, siue pecuniarium interesset requiritur partis remissio.
- 17 Regis intentio, & mens est nemini inferre præiudicium, & iniuriam, nec iuri tertij derogare.
- 18 Princeps quando vult aliquid facere in tertij præiudicium, vult cum modico, non graui præiudicio.
- 19 Princeps potest absque partis remissione indulgere. quando leue est tertij præiudicium, secus autem in graui, vt numer. 20. & 21.
- 22 Indulgentia alicui concessa cum restitutione honorum num intelligatur de bonis confiscatis, & alteri venditis.
- 23 Specialis expressio, vel verba vniuersalia requiruntur, vt in restitutione veniant bona confiscata.
- 24 In indulgentia si fuerit dictum, quod omnes condemnationes liberè aboleantur num per illud verbum liberè omnia in condemnatione contenta comprehendantur sub indulgentia.
- 25 Indulgentia Principis num trabatur ad condemnationes acquisitas.
- 26 Restitutio num extenditur ad feuda alteri concessa.
- 27 Ratio huius indultus hoc in loco consideratur.

Declarantes etiam inter casus, in quibus remissio partis non requiratur comprehendendi casum prouocationis, siue disside, simplicis insultus cum euagatione, ac delationis armorum prohibitorum, vbi tamen vulnera, aut percussiones sequutæ non fuerint.

CAPUT XXVI.

1 **S**tatutum est in præcedentibus, remissiones partis offensę necessarias esse, vt quis huius indult' beneficio gaudere possit, at quoniã
 2 graue esset onus reos grauari tali petendarum remissionum pondere in casibus, in quibus iuris ratio patitur eas esse superuacanas. argum. tex. in l. hæc stip. §. fin. ff. vt legat. siue fideicom. nom. cau.
 3 Propterea Rex noster inuictissimus hoc in loco declarando subnectit casus, in quibus partis remissio nõ requiritur, puta casum prouocationis, siue disfidæ, casum simplicis insultus cum euagatione, ac demum delationis armorum
 4 prohibitorum, quos vidimus eodem ordine relatos per Clarum in pract. crim. §. fin. q. 59. vers. sine tamen, col. 3. & post eum nouissimè per Farin. in tit. de inquisitione. q. 6. nu. 21. in quibus quidem casibus, cum ij concludant partis offensę remissionem non esse necessariam, concludendum etiam dicimus Principem
 5 etiam partē non concordata posse liberè gratias concedere, ac pœnas remittēdo indulgere.
 6 Hanc autem conclusionem intelligamus, nisi vulnera, aut percussiones ea occasione sequit' fuerint, vt subdit tex. noster expendens dictionem, vbi tamē, quæ cum sit aduerbium loci. Ripa in l. 1. nu. 109. ff. sol. matr. importabit temporalitatem. l. si quis in legatione. ff. de iud.
 7 Pro inde admonemus, quod quando quis deferens arma prohibita vulnerauerit, vel percusserit tunc erit casus, qui remissionem exigit, vt aduertit quoque
 8 Clarus in d. q. 59. vers. sunt tamen col. 3. quæ res interpretatur esse admittenda, si animo deliberato vulnera, aut percussiones sequit' sint, nam eo cessante regula non procedit, vt ibi per eum, ad quē,
 9 quid in inferente alapam, & alijs tribus casibus dicendū sit legentē remissimus.

13 Huius autem conclusionis ea quidem ratio iudicio nostro poterit afferri, nã in his casibus supra relatis non potest considerari partis interesse, nec in damnis, & interesse, quæ in delictis considerantur ad tex. in l. liber homo, & l. qua æct. & vtrouique glo. & Doct. ff. ad l. Aquil. nec in honoris offensę recompensationem, ac in coniunctorum solatium castigatio, sicuti considerauit iure consultus in l. capitalium, §. famulos. ff. de pœnis, & D. Thomas in 2. 2. q. 67. art. 4. incip. ad quartum recensitus per Farin. in præcitato loco, & num. circa principiu, ergo mirum non est, si partis remissio non exigitur. Quod si partis interesse, seu præiudicium interesset, siue esset perfonale, siue pecuniarium, vtrique aliter dicendum esset, nam Regis nostri intentio, & mens cum sit nemini inferre præiudicium, & iniuriam, nec iuri tertij derogare, vt præter dicta per nos supra in c. 22. nu. 84. cū seq. & per totum sic opinantur ex consulentibus, Alex. in cons. 111. nu. 9. & in cons. 155. nu. 3. vol. 6. & in cons. 215. nu. 5. lib. 7. Socce. in cons. 120. nu. 7. lib. 3. Dec. in cõs. 10. nu. 9. & in cõs. 544. num. 36. Socce. iur. in consil. 77. nu. 104. vol. 1. Corn. in consil. 189. nu. 6. vol. 4. Gozad. in consil. 9. num. 39. & nu. 42. & in consil. 62. num. 29. cum alijs adductis per Molinã in l. 2. de primog. Hisp. v. 7. num. 23. nullo pacto criminã indulgeret absquẽ partis remissione.

18 Ideoq; decernit, Axioma in hac parte cõstitutum suum obtinere locum, vbi tamen vulnera, aut percussiones sequit' non fuerint, Princeps enim quando vult aliquid facere in præiudicium tertij considerandum erit, quod illud velit cum tertij præiudicio modico, & non graui, vt est glo. singularis vltima in l. sed cura ab hærede. ff. ad Trebell. eadem glo. in versic. incommodo. tex. in l. seruantes. §. publico. ff. de seruit. rit. generali. Platea, & Rebuffus in l. prædia. C. de locatione prædiorum civil. libr. 1. l. 1. in l. fin. nume. 24. ff. de const. Princ. Gozad. in consil. 14. num. 20. citati per subtilissimū Molin. loco ante dicto nu. m. 24.

Ex

19 Ex quibus possumus inferre, quod etiam absque causa Princeps posset criminosis abolitionem impartiri partis remissione non obtempta, quando leue esset tertij præiudicium, quod maxime locum obtinere suademus in hac fauorabili indultus materia, vt latissimam recipiat interpretationem, quod si tertij præiudicium maximum interuolaretur secundum regulam, de qua per nos in d.c. 23. fuit amplè discussum, quod tertio præiudicare non præsumitur.

20 Hinc etiam inferimus, quod indulgentia concessa cum restitutione bonorum non intelligitur de bonis confiscatis, & alteri venditis, ne iuri tertio quæsito præiudicetur, vt est glos. communiter approbata in l. Gallus. §. & quid si tantum. vbi las. latè sub nume. 63. cum seq. §. de liber. & posth. Bart. in l. fin. C. de sent. pass. num. 7. Abb. in cap. 1. de Paroch. Anchar. in consil. 161. col. 2.

21 Hinc est, quod requiritur specialis expressio, vel quod in indulgentia sint verba vniuersalia, vt puta cum restitutione bonorum omnium iam confiscatorum, vel cum plena restitutione bonorum, vt bona alienata compræhendantur, vt tradunt Doct. omnes in locis præallegatis, & Canonistæ in cap. inter quatuor. de maior. & obed. vbi Felix. num. 10. & in c. vergentis. num. 2. extra. de hæret. & alij in d. §. & quid sit tantum. quos sigillatim allegat Decian. in lib. 2. sub tit. abolitio an. & quando imped. accus. num. 56. cum seq. vbi expressè inferit.

22 Quod si fuerit dictum in indulgentia, quod condemnationes liberè aboleantur, quod per illud verbum, liberè, intelliguntur comprehensa omnia contenta in condemnatione, ita quod nihil remaneat, ad quod allegat Ancharan. in consil. 408. incip. probata. col. 2. vers. & certè non videtur dubium, quem sequitur Crau. in consil. 122. num. 4. & 5.

23 Inferit, & 2. quod indulgentia Principis non trahetur ad condemnationes feudatarijs acquisita, vt tradit idè An-

char. in consil. 160. in 1. dubio, & Affl. in c. 1. §. & bona committentium. num. 127. quæ sint regalia.

26 Inferit, & tertio, quod si quis fuerit ob delictum priuatus feudo, quod postea fuerit alteri concessum, si restituatur is non recuperabit feudum, nisi id expressè dicatur in restitutione, vel verba sint prægnantia. Ita Iac. de Beluisio in c. 1. in princ. hic finitur lex. quem ibi sequitur Affl. in 6. not. per quatuor columnas, & ratio est, quia tertij intercedit præiudicium, quod cum nullam considerari possit in simplici prouocatione, & insultu cum euagatione, & delatione armorum prohibitorum, vel modicum, mirum non est, si in his casibus partis offensæ remissionem nõ requirat.

S V M M A R I V M.

1 Tres sunt casus, in quibus Princeps declarat non requiri partis remiss.

2 Primus est prouocationis, seu disside.

3 Secundus simplicis insultus cum euagatione.

4 Tertius delationis armorum prohibitorum.

5 Vbi tantum vulnera, aut percussiones secuta non fuerint conditio ista nõ intelligatur in vnoquoq; prædictorum triu casuum.

6 Clausula modificatiua, & declaratoria in fine eiusdem dispositionis posita refertur equaliter ad omnes casus præcedentes & num. 20.

7 Clausula in fine posita num in vltimis voluntatibus, contractibus, rescriptis, priuilegijs, & beneficijs refertur ad omnia præcedentia.

8 Indultus hic vti Principis beneficii benigniorem admittit interpretationem.

9 Prouocatio, seu disside est irritatio, vel inuitatio ad prælium.

10 Insultus quid sit.

11 Insultus dicitur quasi in alium saltus.

12 Insultus, vt dicatur requiritur, vt insultans ita accedat, vt armis, & telis alterum percutere possit.

13 Simplex insultus quare dicatur.

14 Insultus non dicitur amplius insultus, si insult-

- 15 In precedenti casu pena insultus quis non
 erit affligendus, sed pena delicti maioris.
 16 Simplex insultus quis proprie dicatur.
 17 Simplex insultus tunc erit quando non est
 secuta realis, & corporalis lesio perso-
 na.
 18 Hec indulgentia sic expressè admittit tra-
 ditionem praefatam.
 19 Indulgentia semper locus erit, si non fue-
 rit deventum ad vulnera, aut percussio-
 nes inclusivè.
 20 Casus praecitati generaliter hoc loco e-
 runt accipiendi, ut omnem comprahen-
 dant casum.
 21 Materia huius indultus est favorabilissi-
 ma ex quo est beneficium Principis.
 22 Indulgentia haec est generalis ex certa
 scientia, & motu proprio concessa cum
 modica aliorum lesione.
 23 Princeps num possit etiam sine partium
 remissione indulgentiam concedere, &
 num 43.
 24 Vocabula praemonita casuum praedictorum
 num considerari possint in genere.
 25 In favorabilibus verba sunt in genere ex
 audienda, in odiosis autem in specie.
 26 Sclopo aggrediens sub quo trium casuum
 collocandus sit, discutitur.
 27 Vicinitas num sufficiat, ut possit sequi per-
 cussio cum armis, ut insultus dicatur.
 28 Indultus num dicatur, si quis expectando
 inimicum in aliquo loco cum armis, &
 postea eum aggreditur.
 29 Insultum num committat is, qui sclopo
 aggreditur.
 30 Verbum cum euaginatione inter adiectum
 ponitur exempli gratia, & quia frequen-
 tius.
 31 Verba sunt improprianda, quando con-
 stat de mente statuentis.
 32 Percutens cum lapide, vel baculo num
 comprahendatur sub hoc indultus be-
 neficio.
 33 Verbum cum euaginatione non demon-
 strat excessum, sed exercitationem ar-
 morum.
 34 Euaginatio dicitur admenatio, vulgò,
 metter mano.
 35 Excessus indicatur per verba, ubi tamen
 vulnera, aut percussiones secuta non
 fuerint.
 36 Exoneratio sclopi animo deliberato num
 requirat partis remissionem.
 37 Auctoritas Iulij Clari in §. si. q. 59. ver.
 sunt tamen aliqui casus discutitur, &
 num. 42. & seq.
 38 Multum interest, quod quid sit expressè
 statutum in indulgentia Principis, an
 non.
 39 Simplex insultus in rixa de iure communi
 non meretur penam.
 40 Simplex insultus est leue delictum non
 tribuens ius parti, & num. 43.
 41 Simplex insultus est delictum, sed satis
 leue.
 42 Exonerans sclopum, aut balistam punitur
 pena mortis, licet non sit secutum vul-
 nus, aut percussio.
 43 Aliud est querere, num simplex insultus
 comprahendatur sub indulgentia, aliud
 est querere num sclopum exonerans
 puniatur pena mortis per Pragmaticam
 sancitam.
 44 Insultus natura, & qualitas num muta-
 tur propter penam mortis statutam à
 Pragmatica, & de ratione num. 47.
 45 Pragmatica est sancita ratione damni uni-
 versalis propter frequentiam criminum.
 46 Aggrediens quem sclopo num reponi pos-
 sit sub tertio casu huius indultus.
 47 Indulgentia ista haec num intelligenda sit,
 quando arma sunt exercita in alium, an
 non.
 48 Duo extrema considerantur in hoc indul-
 tu deducta, & numeris sequunt. 53. &
 54.
 49 Statutum prohibens quem occidi num
 comprahendat quem inuadentem cum
 armis euaginat, & in sequentem, sed
 postea se veris in fugam, nec tangit ag-
 gressum.
 50 Statutum cauens, ne quis violenter in-
 ingrediat Ecclesia sub pena Ducato-
 rum mille num comprahendat eum, qui
 armata manu venit usque ad medium
 iter, sed non intravit fines Ecclesiae.
 Expeditur tex. in c. 1. de cler. pugn. in duello.
 51 Clericus num incurrat irregularitatem,
 si membrum non detruetur, sed debilitata
 56 Tex.

- 56 *Tex. in l. i. in princ. & in §. non autem. ff. de flumin. add.*
- 57 *Tex. in l. i. ff. ne quid in flumin. publ. asferatur.*
- 58 *Tex. in l. item apud labeonem. §. qui aduersus. ff. de iniur. ponderatur.*
- 59 *Tex. in l. i. ff. de seruo corrup. consideratur. nu. 62. 63. 64.*
- 60 *Sclopo quem aggrediens comprehendi debet sub hoc indultu. & nu. 61.*
- 65 *Sclopus presumitur vacuus, & non cum pilula.*

Allegationes in præsentia materia factæ per Eruditum
Io. Fabium de Luca.

I verum est, pro vt verissimum esse puto, factum per consultorem mihi propositum, hoc est, aduersariam non fuisse scelopozesum, immo neq; tactum, immo etiam neq; in aduerso pariete, aut alibi apparere aliquem ictum (quodque plus est) neq; constare, quisnam eum sic aggressus fuerit, neque probari delictum (vt dicitur) in genere non equidem video, cur necessaria sit partis remissio, quò noster inquisitus gaudere valeat generali Regio indultu, cum hæc eius verba expressè dicent remissionem in eiusmodi casu non esse necessariam.

Declarantes etiam inter casus in quibus remissio partis nõ requiratur comprehendendi casum prouocationis, seu disfidæ, simplicis insultus cum euaginatione, ac delationis armorum prohibitorum, vbi tamen vulnera, aut percussiones secutæ non fuerint.

- 1 Ecce tres sunt casus, in quibus Princeps declarat non requiri partis remissionem.
- 2 Primus prouocationis, seu disfidæ.
- 3 Secundus simplicis insultus cum euaginatione.

4 Tertius delationis armorum prohibitorum.

5 Et in vno quoq; intelligitur conditio, si non fuerint secuta vulnera, aut percussiones, vt patet ex illis verbis, vbi tamen vulnera, aut percussiones secutæ nõ fuerint. Etenim clausula hæc declaratoria, & modificatiua in fine eiusdem dispositionis, & orationis posita refertur vniformiter, & æqualiter ad omnes, & singulos ipsos tres casus immediatè præcedentes. Bar. optimè in l. 3. §. eritque differentia. nu. 1. vers. aut inseruntur sub eadem oratione. ff. vibon. rapt. Doct. post Bart. in l. 2. per illum tex. C. de lib. præter. in l. talis scriptura. §. final. per illum tex. ff. deleg. primo. in l. seiz. §. Caio, per illum tex. ff. de fun. instruc. in l. fin. per illum tex. ff. de rebus dub. Panor. & alij in cap. secundo requiris. & in cap. inquisitioni. de appell. & in cap. cum dilecti. de dona. Bal. conf. 358. numero 2. vol. 1. Paul. de Cast. conf. 14. numero secundo. part. secunda. Franc. Aret. conf. 116. per totum, & optimè Alexan. conf. 48. numero 10. vol. primo, & conf. 66. numero 3. & 4. vol. 2. & conf. 101. numero 10. vol. 3. & consil. 110. nu. 4. vol. 4. & consil. 6. numero 3. consil. 117. nume. 10. & conf. 95. numero 5. volu. 7. Dec. consil. 111. numero 13. & consil. 92. per totum, & benè, & in consil. 480. nu. 4. Soccin. Senior. consil. 21. num. 12. & sequent. & consil. 66. numero 14. volum. 3. & consil. 47. numero 10. vol. 4. Corn. consil. 48. numero 41. & consilio 282. numero 6. volum. 3. & consilio 189. num. 9. conf. 260. num. 5. vol. 4. Bertran. conf. 16. nu. 2. par. 2. Capic. decif. 108. nu. 9. & optimè num. 13. Qui omnes, & alij etiam quamplurimi volunt, quod clausula in fine posita semper referatur ad omnia præcedentia, tam in vltimis voluntatibus, quam in contractibus, & rescriptis, & priuilegijs, & beneficijs, &c.

7 Et quamuis aliqui excogitauerint aliquas limitationes nulla tamen ex eis videt sibi locum in casu nostro.

Et quoniam vt cuique patet, & ex dicendis clarius apparerebit sumus in beneficio Principis, & ex huiusmodi relatione

ne

- ne resultat benignior interpretatio, idcirco multo magis clausula hæc referri debet ad omnes tres casus præcedentes tex. optimus, qui nuncupatim de hac re loquitur, in d. c. cum dilecti. de dona. ibi. Quia in contractibus plena, in testamentis, plenior, in beneficijs quoque plenissima est interpretatio adhibenda, Pro-
 9 uocatio, seu disſida (pro eo, quod pertinet ad specificam, vulgarem, & frequentioreſignificationem, secundum quam, sine dubio locutus est Princeps in hac indulgentia) est irritatio, vel inuitatio ad prælium. Colligitur ex Doct. in c. 1. per illum tex. de cler. pugnan. in duel. & in c. 1. de purga. vul. & in c. sententiam. ne cler. vel monach. & in l. vni. C. de gladiat. lib. 11. & in l. ex hoc iure. vbi præcipuè. l. al. nu. 31. & seq. ff. de iust. & iu. & in l. qua actione. §. si in colluctatione. vbi præsertim Bar. & Alber. ff. ad l. Aquil. Bar. consil. 8. in nouissimis fol. mihi 185. à ter. Colligitur etiam ex littera prag. vni. de duello, vbi etiam Petr. Foller. nu. 14. & Fran. Scaglione, num. 30. & num. 87.
- 10 Insultus est motus personæ de loco ad locum contra aliquem, & dictus est
 11 quasi in alium saltus, satis tamen est si
 12 insultans ita accedat, vt armis, & telis alterum percutere possit. Ita passim omnes. Bart. in l. respiciendum §. delinquūt. num. 1. ff. de pæn. & in l. 1. §. cum arietes. ff. si quadr. paup. fec. dic. & consil. 9. per totum. lib. 2.
- Bal. qui ita definiuit. consil. 286. num. 2. vol. 3. & in cap. vni. §. similiter. nume. 1. & 2. quib. mod. feud. amit. Roman. in l. etsi certus. §. si appetitus. num. 1. & 2. ff. ad Syllan. Ang. & Addēt. in tract. de malefic. verb. Fecit insultum. in princ. Fran. Aret. consil. 34. nu. 3. Barb. consil. 11. nu. 6. vol. 4. Alex. consil. 109. num. 11. vol. 1. Deci. consil. 676. nume. 1. Boss. in titt. de inquisitione. nume. 110. Cataldin. Bogcompag. in tract. de sindica. num. 88.
- 13 Simplex verò insultus non dicitur, vt quidam putant, ad differentiam alterius speciei insultus non simplicis, non enim datur in iure alius insultus, quam simplex, sed dicitur ad differentiam alterius delicti diuersæ speciei, in quod insultus ipse ferè semper transire solet, nam si is
 14 qui fecit insultum eodem tempore, & continuatis actibus percusserit, aut vulnerauerit, aut mutilauerit, aut occiderit statim euauit insultus, & successit
 15 alia species delicti grauioris, cum quo facta est confusio, puta percussio, vulnus, mutilatio, homicidium, & vnde regulariter non erit infligenda pænâ insultus, sed alterius delicti maioris. l. illud. §. fin. ff. ad l. Aquil. glo. in l. qui de crimine. verb. plurima. in fine, & ibi etiã Doct. C. de accus. Bart. in d. l. illud. §. fin. & latius in l. nunquam plura. ff. de priu. delict. & in l. si gemina. numer. 3. ff. arb. fur. cæf. & consil. 9. lib. 2. Bal. in l. aduersus. numer. 5. & 7. & quidem optimè. C. de ser. fug. Io. And. ad specul. in rub. de homic. add 1. post princ. Afflic. in const. Regni si quis in posterum. num. 61. Plaz. in epit. delict. lib. 1. cap. 1. num. 18. & 19. Io. Ant. de Nigr. in cap. Regni ab illo. in fin. nu. 63. vbi dicit esse communem, Cephal. consil. 462. num. 44. & sequ. vol. 4. Iul. Clar. in §. fin. q. 84. versic. alius est casus, vbi pariter dicit esse communem, Farin. in tit. de delict. & pæn. q. 22. num. 9. & 20. vbi citat multos ex nouioribus, & testatur de communi.
- 16 Itaque simplex insultus est is, qui non est confusus cum alio delicto grauiori, sed stat intra terminos suos, & facit speciem perse ab alio maiori delicto distinctam, & separatam secundum omnes Doct. & ita ex audienda sunt verba ipsius indulgentiæ.
- 17 Tota autem difficultas videtur consistere in cognoscendo, quando sit hoc scilicet, quod insultus stet in simplicitate sua, & non confundatur cum alio delicto grauiori. Et reperio, quod infra scripti Doct. qui expressè fecerunt mentionem de simplici insultu videntur voluisse, quod hoc sit, quando non est secuta realis, & corporalis læsio personæ, puta per vulnus, aut percussionem, Pet. Anchar. consil. 53. lib. 3. Chassan. in consuet. Burgū. §. 7. verb. de simple rescouffe fol.

fol. mihi 294. columna secunda. sed Cas-
saneus fortasè aliter sensit Iulij Cla-
ri in dicto §. finali, quæstione quinquagesimanona, versiculo sunt tamen alij
casus, Farinacius in titulo de inquisitione, quæstione 6. numero 21. limitatione
prima, vbi allegauit & secutus est Iu-
lium Clarum.

28 Sed tamen quicquid sit de iure com-
muni, de quo fortè esset aliter dicen-
dum, nunc satis sit nobis, quod ipsa in-
dulgentia, quam attendere debemus ità
expressè velit, ibi, vbi tamen vulnera,
aut percussiones secutz non fuerint.

29 Quicquid ergò ex insultu secutum
fuerit, si non sit deuentum ad vulnera,
aut percussiones inclusiue, semper erit
simplex insultus, semper indulgentiæ lo-
cus erit.

Nequè verò est dubitandum, dictam
clausulam, quatenus refertur ad casum
simplicis insultus operari declaratio-
nem ipsius, si enim aliter diceremus,
vtrique sequeretur maximum inconue-
niens, videlicet quod possit dari sim-
plex insultus etiam cum vulnere, quod
est falsissimum, tunc enim desineret es-
se insultus, & confunderetur cum deli-
cto vulneris, vt latè superius proba-
tum est.

30 Hæc autem tria, prouocatio, seu dif-
fida, simplex insultus, & delatio armo-
rum prohibitorum accipiuntur hic ge-
neraliter, vt omnem omnino casum
complectantur, & sic siue data opera,
& ex dolo, siue casu, & in rixa, siue sine
armis, siue cum quibuslibet armis etiam
sclopo, & balista, siue ad duellum, siue
non, &c. Ratio est, quia posita sunt ge-
neraliter, & indefinitè, & materia est fa-
uorabilissima, quia est beneficium Prin-
cipis, vt latè probat Petrus Follerius in
commento indultus anni 1554. colum-
na 4. & Natta consilio 340. numero 9.
volumine 2. quem refert, & sequitur
Burfatus consilio 334. numero 6. & 7.

31 Ea potissimum ratione, quia indulgen-
tia est generalis, & ex certa scientia,
& motu proprio, & plenitudine pote-
statis ipsius Principis, & ad publicam

utilitatem, atque etiam (vt colligitur
ex tota eius serie) cum modica læsio:
23 ne aliorum, quibus omnibus concur-
rentibus, nemo dubitauit Principem
posse indulgentiam concedere etiam si-
ne remissione partium, vt expressè di-
cunt ijdem Doctores modò citati, & alij
sequentes Innocentium in dicto capitu-
lo cum dilecti, verbo beneficijs, de do-
nationibus, Iacobinus in l. si quis ini-
quum, §. si is pro quo, ff. quod quisq; iur.
Decius consilio 520. per totum præci-
puè numero 6. & sequenti, & consil. 655.
numero 19. & sequenti. Paris de Puteo
in tractatu de syndic. verbo, quia plu-
ries, numero 13. versiculo & verum est,
de remissione particulari. Boss. in titulo
quomodo procedatur per actionem in
delictis, numero 42. & 44. & in titulo de
remed. ex clement. princip. numero 23.
& 48. Clarus §. finali, quæstione 59. ver-
siculo Adde quod in Principe, & versicu-
lo scias autem. Vezin. quem habeo in
primo tomo communium opinionum, li-
bro primo, titulo 19. si contra ius, vel
utilitatem publicam, numero 20. ver-
bo beneficium, seu priuilegium, vbi tes-
tatur de communi, Bona cossa, quem ha-
beo in secundo tomo, libro nono, titu-
lo 25. de iniurijs, numero 122. verbo,
Remittere, & similiter testatur de com-
muni. Farinacius in titulo de inquisi-
tione, quæstione sexta, numero 22. &
sequenti, & numero 51. & numero 6. in
fine.

24 Quod si concedamus (prout audi-
mus aliquos contendere) hæc tria, seu
quatuor vocabula, vel aliqua ipsorum
accipi in genere, & in specie, quemad-
modum adoptio, iurisdictio, & alia mul-
ta in iure (licet huiusmodi eorum con-
sideratio non videatur hic posse proce-
dere) adhuc tamen dicendum erit, om-
nia ipsa hæc verba esse indistinctè, & ge-
neraliter intelligenda ex illa Doctorum
25 conclusione, quæ habet, quod in fauora-
bilibus verba non in specie, sed in gene-
re sint exaudienda, in odiosis verò con-
tra. Abbas, & alij in capit. Rodolphus,
per illum textum, qui verè optimus est,
E c de

de rescript. Alexander in consilio 248. numero 9. & 10. volumine 6: Decius consilio 406. numero 6. Bulg. in repetitio. rubricę: ff. soluto matrimonio, numero 4. Cassan. in consuetud. Burgund. de successionis, rubrica 7. numero 43. fol. mihi 1024.

Superest nunc ut videamus in quonam ex his tribus casibus sit reponendus casus noster.

Et breuiter non in primo, & hoc est clarum, sed benè tam in secundo, quàm in tertio, quod sit reponendus in secundo: Tria sunt requisita secundi casus.

Primum quod sit insultus.

Secundum quod sit simplex insultus.

Tertium, quod ut sit simplex insultus, non sint secuta vulnera, aut percussiones. At verò omnia hæc tria requisita concurrunt in casu nostro, ut ex ipso facto, & ex iure de quo superius, ergo &c.

Et quoniam hęc tota difficultas consistit in remouendis contrarijs, & insuper ex responcionibus, quas illis assignabimus, fundabitur etiam nostra conclusio, idè properemus ad contraria.

Primo non obstat, quòd (ut fortè prædicatur) non interuenorit motus corporis de loco ad locum, nequè vicinitas. Ergò.

27 Nam respondetur hoc factum fortè non probari. Item respondetur ex dicta communi opinione Doctorum satis esse tantam vicinitatem, ut possit sequi percussio cum armis. Item ex auctoritate Cepoll. consilio 28. numero 16. & Menochius de arbitr. iudic. casu 363. numero 4. & Mascar. de probationibus, volumine 3. conclusione 1128. numero 12. dicentium, quòd qui expectauit inimicum in aliquo loco cum armis, & postea ibi eum aggressus fuit, dicitur se-

28 cisse insultum. Quòd autem etiam si quis sclopo aggressus fuerit, dicitur commississe insultum, dix erunt expressè Petrus Ancharanus dicta quæstione 53. numero 14. libro 3. Iulius Clarus dicta

5. finali, quæstione 59. versiculo Adde quod, Octau. Vulpel. in tractatu de propositionum significatione, Dict. in numero 1. & 2. & in tractatu de non offen. quæstione 101. numero 9. Farinaccius in titulo de inquisitione, quæstione 6. numero 21. limitatione 1.

30 Secundò non obstat, quòd illud verbum, cum euaginatione non possit competere sclopo.

Etenim respondetur, quòd positum fuit gratia exempli, & quia id est frequentius, textus in l. qui foueas, ff. ad legem Aquil. qui fouens luporum, cer uorumquè capiendorum causa faciunt &c. & tamen procedit in omnibus alijs animalibus.

31 Item respondetur, quòd quando constat de mente, ut hic, verba non sunt curanda, & sunt improprie accipienda. Doctores omnes vbiquè per iura vulg., sed optimè Grammaticus consilio 56. in fine.

Item respondetur, quòd in sclopo militat eadem ratio, Ergò.

32 Item respondetur, in baculo, in veru, in lapide non contingit euaginatio, & tamen quis dubitauerit comprehendè in indulgentia, sic ergò in sclopo, & alijs.

Tertiò non obstat idem verbum, cum euaginatione, per quod videtur indicari maior excessus, qui in simplici insultu possit contingere. Ergò.

33 Si quidem respondetur, quòd immo non indicat excessum, sed exercitacionem armorum, quibus fortè fieret insultus, Doctores dicunt Admenationem, & vulgus noster, Metter mano, & tirar colpi: Excessus verò indicatur per illa verba, Vbi tamen vulnera, aut percussiones secutz non fuerint. Quicquid ergò contingerit à principio, & à primo actu insultus vsque ad vulnera, aut percussiones exclusuè id totum continebitur intra terminos simplicis insultus, ut etiam probabitur inferius. Ergò verbum, cum euaginatione non indicat summum excessum, & supremum gradum simplicis insultus, sed exercitacionem

tionem armorum, quibus ipse insultus fieret.

36 Quartò non obstat authoritas Iulij Clari in dicto §. finali, quæst. 59. versic. sunt tamen aliqui casus, iuncto versiculo sed hæc omnia intellige, vbi præter alia in specie dixit, quòd si exoneratio sclopi fieret animo deliberato necessaria omnino esset partis remissio, & ita iudicatum retulit in suo Senatu.

37 Quandoquidem responderetur, tantum abesse, vt hæc authoritas Iulij Clari sit nobis contraria, vt omnino sit in terminis pro nobis, nam ipse loquitur, quando casus, in quibus non est necessaria partis remissio non sunt expressi in indulgentia, sed veniunt ex dispositione iuris communis, vt clarè patet ex eius verbis, & ita eum exaudiuit Farin. in titulo de inquisitione, quæstione 6. numero 21. limit. 1. Interest autem summopere casus hos declarari expressè per Principem in indulgentia, vel venire ex dispositione iuris communis, & ex decreto Iudicis, nam hic stricta, ibi verò latissima facienda est interpretatio. Præterea in indulgentia habemus expressam Principis voluntatem, vt scilicet in casibus in indulgentia expressis non requiratur partis remissio, maxime cum loquatur generaliter, & indefinite, vt ex prædictis: Non sic in alio casu, in quo nihil constat de mente Principis, nisi prout ius disponit, hoc est, vt quantum minus fieri possit lædantur iura tertij.

38 Quamuis (vt verum fatear) nec videatur vera prædicta Iulij Clari, & sui Senatus decisio, nam si simplex insultus non excogitatus, sed in rixa de iure communi non meretur pœnam, Glosa, & Bartolus, & alij in l. si in rixa, ff. ad legem Corneliam de sicarijs, & alibi passim, latè Burfatus consilio 316. numero 3. Glos. Ifern. & Afflictus sub numero 17. in constitutione Iustitiarij, de officio Iustitiaratus. Et hoc quia est leue delictum, & non tribuit ius parti, vt de alijs multis leuibus passim legitur in toto titulo de iniurijs, quid quæso pro eo erit opus indulgentia? Aut igitur di-

39 cendum erit, quòd nunquam valeat gratia pro insultu sine partis remissione, aut si dicendum erit, quòd valeat, erit omnino intelligendum de doloso, & præmeditato, ea quippe ratione, quod licet sit delictum, vt ait Bartolus in dicta l. nunquam plura, numero 9. ff. de iniurijs, & in dicto consilio 9. circa medium, libro secundo, tamen est satis leue, & modicum ius tribuit, in quo Princeps sine dubio potest parti præiudicare, & sanè si aduertatur parum sibi constare videtur Clarus in dicto loco, & implicare quodam modo contradictionem.

41 Item responderetur, Senatum illum sic censuisse, non quidem, quia sic esset de iure communi, sed quia latissimum sibi arbitrium vindicabat ex fiducia Principis, vt innuit idem Clarus in tota dicta quæstione 59. & post eum Boss. in tit. de remed. ex sola clement. Principerè per totum.

42 Quintò non obstat Regia Pragmatica ad restringendum, sub titulo de istu scopittæ, quæ punit pœna mortis eum qui sclopum, aut balistam (vt dicitur) exoneravit, licet non sit secutum vulnus, aut percussio: Vnde videtur dicendum, quòd hoc delictum non sit insultus, sed maius illo, & per consequens non comprehendatur in indulgentia.

43 Nam responderetur dictam pragmaticam non obstare, si quidem aliud est querere qua pœna puniatur, qui sclopo aggressus fuerit, licet non vulnerauerit, & in hoc attendi debet ipsa pragmatica. Aliud autem an hoc delictum sit simplex insultus, & per consequens comprehendatur in indulgentia, quo quidem casu sine dubio est attendendum ius commune, & est dicendum non esse aliud, quàm simplicem insultum, cum non sit secutum vulnus, aut percussio, vt ex prædictis. Neque magnitudo pœnæ inducta à pragmatica contra, vel præter ius commune mutat veritatem, & substantiam simplicis insultus: Ponamus enim casum, quod pragmatica diceret,

44

45

Pro simplici insultu imponatur pœna mortis, esset ne propter hoc aliud quàm insultus, & si est, cur non continebitur in indulgentia, & quod non desinat esse simplex insultus, quamvis per pragmaticam sit adaucta pœna, dixit expressè Soc. sen. consil. 157. lib. 2. & Bero. in cap. at si clerici, num. 96. 97. & 98. de iudici. & Crau. de antiq. temp. par. 4. sect. incipiente, Videamus modò de aliquibus, num. 26. & seq. & adden. ad Dec. in dicto cap. at si clerici, numero 61. litera c. & Fariu. quæst. 18. num. 86. & 87. & Baiar. ad Clar. in §. 1. numero 13. qui omnes respondent etiam ad Decium, qui in consilio 65. & in dicto cap. at si clerici, num. 61. tenuit contrarium, & idem ante omnes docuit Bar. in l. 1. num. 14. ff. de public. iudic. ibi, ratio est, quia non videtur nouum delictum, nec nouum nomen delicti, sed pœna tantum alteratur super eodem delicto.

Præterea pragmatica imponit pœnam mortis non ratione particulatis damni partis læsæ: patet, quia imponit dictam pœnam etiam quando non sequeretur læsio, sed eam imponit ratione damni vniuersalis totius Reipublicæ, damni (inquam) in potentia, non in actu propter frequentiam criminum, sed indulgentia pro habenda remissione considerat damnum priuatum alicuius, & ubi non adest damnum, seu non tantum non vult esse necessariam partis remissionem, at verò hoc est in casu nostro, ergò &c.

Iam ergò clarè patet, quòd casus noster sit omnino reponendus in hoc secundo casu simplicis insultus, quod autem sit etiam reponendus in tertio casu, duo sunt requisita huius tertij casus.

Primum, quod sit delatio armorum prohibitorum.

Secundum, quòd non fuerint secuta vulnera, aut percussiones.

Sed hæc duo requisita similiter concurrunt in casu nostro, vt ex eodem factò, & iure, ergò &c.

Non obstat, quod indulgentia videatur loqui tantum de delatione sine exer-

citatione, & in casu nostro sclopus fuit exercitus, quia exoneratus, ergò.

Siquidem responderetur, quòd immo indulgentia intelligit, quando arma fuerunt exercita aduersus aliquem, vt probatur ex illis verbis, vbi vulnera, & percussiones secuta non fuerint, nam quid opus fuisset ita excipere, si arma non intelligerentur exercita? Quis quæso ex sola delatione iustè, aut non pueriliter conquæri posset, vel ius aliquando sibi vindicare, Ergò patet, quòd potius sit consideratus casus, quo arma fuerint exercita, quàm quo non fuerint, Et sic noster casus reponendus est etiam in tertio casu eiusdem indulgentiæ.

Tandem ad omnem prorsus difficultatem eradicandam libet respectu vtriusquè casus communiter probare, quòd casus hic noster comprehendatur in indulgentia, vt non sit necessaria partis remissio.

Duo extrema ponuntur à Principe, in indulgentia, alterum simplicis insultus, & delationis armorum, alterum verò vulnere, aut percussionum ex eis secutarum, & dicit Princeps, Quando incœperis à primo extremo simplicis insultus, vel delationis armorum, & deinde progressus fueris delinquendo remitto tibi omnem pœnam etiam sine partis remissione, quantumcunq; progressus fueris delinquendo, Vsque dum tamen non perueneris ad secundum extremum vulnere, vel percussionum, inclusiue, quia tunc scilicet cum illic perueneris, volo prius obtineas remissionem.

Ecce modo. Incipit quis cum sclopo à primo extremo simplicis insultus, vel delationis armorum, & progreditur delinquendo impetit, minatur, obiurgat, conuiciatur, terret, propinquat, iam iamquè manu tenet, exonerat, deniquè sclopum, atquè iterum, & tertio exonerat, non tamen vulnerat, aut percussit, aut tangit. Dicetur, ne hic ingressus alterum extremum vulnere, aut percussionum? Nequaquam. Ergò gaudeat.

Facit

54 Facit optimè, quod habet Bellug. in Spec. princip. rub. 27. §. milites num. 27. vers. sed solet dubitari, vbi dicit, quod si statutum prohibet quem occidi, vel capi, vel ei malum inferri, & aliquis inuadit quemquam armis euaginat, & sequitur, & vertit in fugam, tamen non tangit, quia fortè non potest, is non incidit in pœnam ipsius statuti, quia in talia verba statuti significant offensionem personalem quæ hic non fuit facta, cum non tetigerit personam, licet in secutus fuerit, & de fatigauerit.

55 Facit etiam optimè, quod habet Deci. conf. 406. nu. 6. vbi ex Bal. Alex. & aliis dicit, quod si statutum caueat, vti quis violenter ingrediatur Ecclesiam puniatur in mille, & quidam armata manu venerunt vsque ad medium iter, vel vltra, sed non intrauerunt fines Ecclesie non incurrerint pœnam statuti, quia inchoauerunt quidem delictum, sed non consumauerunt.

56 Facit etiam tex. & ibi Panor. in d. ca. 1. de cler. pugnan. in duel. nam dicit tex. si clericus duellum obtulerit, vel oblatum susceperit est deponendus, sed eundem potest depositionis sententiam, si cum ipso Episcopus duxerit dispensandum, dummodo ex ipso duello homicidium, vel membrorum diminutio non fuerit subsequuta, Abb. deinde ibi, in vers. quid autem, & in cap. 1. num. 9. qui cler. vel vou. querit, an irregularitas contrahatur, si membrum non fuit detruncatum, sed tantum debilitatum, & decidit in d. num. 9. quod non. Ecce non dicitur deuentum ad mutilationem, licet proximè accedatur ad illam, sic itaq; in casu nostro.

58 Tex. in l. 1. in princ. ff. de flumin. sic habet, Prætor ait, nequid in flumine publico, ripauè eius facias ne quid in flumine publico, ripauè eius immittas, quo statio, iteruè nauigio deterius fiat, & deinde, in §. non autem, non omne autem quod in flumine publico, ripauè fit coercet prætor, sed si quid fiat quod deterior statio, & nauigatio fiat.

59 Tex. in l. 1. ff. ne quid in flum. pub. Ait

prætor in flumine publico, ripauè eius facere, aut in id flumen, ripamue eius immittere, quo aliter aqua fluat, quam priore ætate fluxit veto, & post Paulo. non omnis ergò, qui immisit, vel qui fecit tenetur, sed qui faciendo, vel immitendo effecit aliter, quàm priore ætate fluxit aquam fluere.

60 Tex. in l. item apud labeonem, §. qui aduersus. ff. de iniur. Qui aduersus bonos mores conuicium cui fecisset in eum iudicium dabo, & paulò inferius, sed quod addicitur à prætore aduersus bonos mores ostendit non omnem in vnum collectam vociferationem prætorem notare, sed eam, quæ bonis moribus improbetur.

61 Tex. denique in l. 1. ff. de seru. corrup. ait prætor, qui seruum, seruamue alienum, alienamue recepisse, persuasisseue, quid ei dicitur, dolo malo, quo eum, eamue deteriore facerit in eum quanti ea res erit in duplum iudicium dabo, tum de inde, ideò prætor adiecit dolo malo, quo eum deteriore faceret, neque enim de linquit, nisi qui tale aliquid seruo persuadet, ex quo eum faciat deteriore.

62 Ecce ex his iuribus probatur apertissimè, quod nisi deuentum fuerit ad alterum extremum nunquam dispositio legis locum habere potest, licet multa intermedia facta sint, quæ ad illud proxime accedant.

63 Ex quibus omnibus clarè patet, quod casus noster comprehendatur in indulgentia, & per consequens hic inquisitus ea gaudere debeat sine partis remissione.

64 Quod quidem tantò magis procedet, quia, vt à principio inuimus, non apparet sclopum fuisse cum pilula, ergo fuit, vel præsumitur fuisse vacuus, quo quidem casu non est locus pœnæ in d. pragmat. contentæ, vt per Foller. ibidem num. 51. neque etiam apparebit quisnam sclopum exercuerit, neque an ad nocendum, vel exercitationis causa, neque an fuerit exoneratus arte, & opera alicuius, vel potius (vt sæpè contingere solet) ex se ipso, neq; in summa constat de delicto in genere,

genere, & tandem nihil sufficienter constat contra ipsum inquisitum, & propterea etiam sine indulgentia, & sine remissione iam pridem fuisset liberandus iuxta ea, quæ ferè in terminis habet Petr. Anch. in d. quæst. 53. num. 7. vers. cæterum, & per totum. Hæc sufficere putamus omnia rectissimè Dominorū iudicio humillimè supponentes.

S V M M A R I V M.

- 1 **H** V C usque visum est de ampliatio-
nibus huius indultus,
- 2 Criminosi non est sic largè Indulgen-
dum, quod delicta sæuissima conti-
neantur.
- 3 Crimen læsæ Maiestatis Diuina, vel
humana excipitur ab hoc indultu.
- 4 Maiestas duplex Diuina, & Huma-
na.
- 5 De crimine læsæ Maiestatis Diuina,
& Humana, remissiuè.
- 6 Immanitas delicti huius à legibus gra-
uis existimatur.
- 7 Crimen læsæ Maiestatis Diuina, vel
humana de iure communi num com-
prehendatur sub Principis indulgen-
tia, & num. 10.
- 8 In generali abolitione num contineat-
tur crimen læsæ Maiestatis Diuina,
vel humana.
- 9 Cognitio criminis læsæ Maiestatis Di-
uina, vel Humana spectat ad solum
Principem.
- 10 Crimen læsæ Maiestatis Principis per-
sonam respicit principaliter.
- 11 In generali locutione semper excepta
videtur persona loquentis.
- 12 In generali locutione non censetur ex-
cepta persona loquentis, quando lo-
quens pro alio reputaretur.
- 13 Indultus hic non includit crimen læ-
sæ Maiestatis Diuina, vel Humana.

Declaramus insuper in hoc
edicto non comprehendi
crimina læsæ Maiestatis Di-
uinæ, & Humanæ.

LIMITATIO I.

CAPVT XXVII.

PERTRACTATVM
est huc usque de ge-
nerali abolitione cõ-
prehendente omnia,
& quæcunque delicto-
rum genera, & vidi-
mus etiam plures am-

pliationes, quæ huic indultui accommo-
dari potuerun, Verum tamen, quia non
erit tam largè criminosis indulgendum,
vt etiam delicta atrocita, & sæuissima sub
ea indulgentia comprehenderentur,

Propterea Rex noster Inuictissimus ab
huius indulgentiæ beneficio plura deli-
cta ob illorum immanitatem excluden-
da esse existimauit.

Itaque ab eo primum quod immanissi-
mum est, Diuinæ scilicet, & humanæ læ-
sæ Maiestatis delictum exordium sum-
psit his verbis, in hoc edicto non com-
prehendi crimina læsæ Maiestatis Diui-
næ, & Humanæ. Hæc ergo erit prima li-
mitatio ad hunc nostrum generalem in-
dultum.

Sed quoniam Maiestas duplex est Di-
uina, scilicet, & Humana. auth. Gazaros.
C. de Hæret. cap. duo sunt, 96. dist. dixit
Bald, in conf. 59. incip. licet eleganter.
col. 1. in prin. volum. 1. & Nellus in trac-
tatorum, in 1. parte, secundi tempo-
ris, quæst. 16. num. 5. 1. recensuit Gigas in
Traçt. de crim. læsæ Maiestatis, lib. 1. q.
2, num. 1. ideo excludit crimen læsæ Ma-
iestatis, Diuinæ, & Humanæ.

In quo delicti genere, quamuis plura
afferri possent ad vberiore rei cogni-
tionem, tamen cum varij edicti fuerint
speciales de ea re tractatus, vt Martini
Laudensis, Hieronymi Gigantis, Boer.

in

in tract. de seditionis, vers. præsuppono, etiam sexto. Boss. in tit. de crim. læsæ Maiestatis doctissimi Gom. in lib. 3. variar. resol. cap. 2. de crim. læsæ Maiestatis, aliqua per Ursillum in aditione ad Afflict. in decis. 21. num. 4. & nonnullorum etiam disertissimorum Virorum, ne vidamur quod est in proverbio, actum agere, & Noctuas Athenas afferre breuiter hoc in loco recensere contenti sumus, quod huius delicti immanitas tanta à legibus esse existimatur, vt præter alia, quæ in eo crimine specialia introducta sunt, de quibus per præcitatos authores, ob eius atrocitatem illud præceteris sancitum in hac materia reperitur.

7 Quod si Princeps in hoc generali Indultu hoc crimen non excepisset ad huc in eo iuris tamen interpretatione exceptum putaretur, nec vilo pacto comprehensum, vt edocuit Ang. in disputatione sua. incip. exorta guerra. Rom. in l. si quis in graui. §. in quoque. ff. ad Sillan. Alex. in l. de pupillo. §. si pluribus. ff. de noui oper. nunc. Bart. Alex. & Ias. in d. l. de pupillo. §. in prouinciali. Mar. Lin. l. 1. num. 23. ff. de quæstion. & in l. de minore. num. 2. ff. eod. & in l. 1. no. 108. C. de rapt. virg. & in singul. suo 146. incip. nemo debet, Ang. de malef. in vers. & ad quærelam, num. 77. & ibi Ang. in aditione ad num. 79. in fine, & Gigas in d. tract. de crim. læsæ Maiestatis, in tit. de pluribus, & variis quæst. q. 8. lib. 3. Decianus iu lib. 3. sub Rubr. Abolitio quando impeditur accus, num. 15. & Farin. nouissimè in tit. de inquisitione, quæst. 6. num. 55.

8 Qui ex mente Gigantis loco præcitato reddit rationem huiusce cõclusionis, dicens quod ideo in generali abolitione non subauditur comprehensum esse crimen læsæ Maiestatis Diuine, vel Humane, quia abolitio criminis læsæ Maiestatis est vna de casibus Principi reseruatis, eiusque cognitio ad ipsum dũ taxat Principem spectat, ideoque requirit specialem mentionem, sic And. & post eum Assl. in esp. 1. vers. & bona committitium, num. 46. quæ sint Regal. Quæ quidem non facta in generali abolitione, nõ includi con-

cludendum est, sicuti voluit Placha in Epitome delict. cap. 38. num. 2. & 3. vers. hinc, & illud, lib. 1. de abolit.

11 His consequens erit, & illud, quod dũ crimen læsæ Maiestatis Principis personam principaliter respicit, ad ipsumque actinet immediatè non comprehenderetur, sub hoc generali Indultu, quia in generali locutione semper excepta videtur persona loquentis, l. inquisitio, C. de sol. vbi Cyn. cap. petitio. de iureiur. glo. in cap. 1. §. fin. Hic finitur lex. not. per Bonif. in clem. 1. §. porrò. num. 13. de iureiuran. Nisi tamè persona loquens pro alio reputaretur. l. generalem. in fine. de pignor.

14 Nemini ergò mirum videri debet, si est primus casus ab hoc Indultu exceptus, per quem limitatur primò, quod in Crimine læsæ Maiestatis, Diuine, vel humane hic indultus non procedat.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**ECVNDVS casus exclusus ab hoc generali Indultu est fabricatio falsa moneta, consonis seu diminutionis ipsius.
- 2 Falsa moneta latine dicitur adulterina.
- 3 Falsam monetam faciens adulter solidorum est, & nummorum.
- 4 Falsantes monetam adulteratores, moneta nuncupantur.
- 5 Adulterantes monetam Græcè Paracharastos appellantur.
- 6 Falsi nummi à Græcis quomodo dicuntur.
- 7 Falsæ moneta, & adulterina idè sunt.
- 8 Adulterina pecunia falsa moneta nuncupatur.
- 9 Falsa moneta nõ dicat respectu poderis.
- 10 Adulterina pecunia di. obus modis dici potest.
- 11 Falsa moneta quando dicatur ratione forme num. 13.
- 12 Moneta argentea ære cõtaminata auro sa pecunia nuncupatur.
- 14 Pecunia debet esse tota aurea, vel tota argentea.

15 Pecunia

- 15 Pecuniam tantum debet valere in forma quantum in materia.
- 16 Utens pecunia minoris ponderis, vel valoris num puniendus.
- 17 Falsa moneta dicitur ad huc respectu forme.
- 18 Forma si non mutatur, sed cuditur per non habentem potestatem num falsa dicitur.
- 19 Moneta tria requirit ad eius perfectionem, materiam, formam, & pondus.
- 20 Moneta potest vitari in materia, in forma, & in pondere.
- 21 Moneta potest vitari in materia, in forma, & in causa efficientis.
- 22 In moneta falsitas consideratur circa tria, circa materiam circa formam, & circa pondus.
- 23 Materia, auctoritas, & pondus reddunt monetam falsam.
- 24 Moneta duplex est bonitas intrinseca, & extrinseca.
- 25 Bonitas in moneta intrinseca qua fit.
- 26 Bonitas moneta extrinseca qua fit.
- 27 In primordialibus Bald. distincti subsistentium auctor aduertit.
- 28 Forma pecunie est impressio, siue character impressus in materia ipsa moneta.
- 29 Falsa moneta in forma tripbariam dici potest.
- 30 Falsa moneta in imagine Principis in forma ipsius dicitur.
- 31 Falsa moneta secundo loco in forma fieri dicitur in literarum inscriptione.
- 32 Falsa moneta ad huc in forma ipsius dicitur in auctoritate publica.
- 33 Moneta est in diuisibilis.
- 34 Individuum quando dicitur.
- 35 Forma moneta mutata vitatur, & perimitur ipsa moneta.
- 36 Crimen falsa moneta est crimi gravissimum, num. 32.
- 37 Adulterantes monetam dicuntur vitare re magnum quasi quoddam reipublice vinculum.
- 38 Moneta est communis quaedam communi-
ciorum omnium mensura;
- 39 Falsam monetam faciens ius gentium laedit.
- 40 Moneta est inventa de iure gentium, licet tamen diversa impressionis.
- 42 Falsam monetam cudens committit crimen lese Maiestatis.
- 43 Precedens conclusio procedit nedum in adulterante Principis monetam verum illam civitatis sue.
- 44 Cudere monetam est de regalibus.
- 45 Falsa moneta est casus soli Principi reservatus.
- 46 Falsam cudens monetam, Deum, homines, & Principem deludit, & offendit.
- 47 In crimine false moneta procedi debet sicut in crimine lese Maiestatis.
- 48 Cudentes, & tondentes num puniendi sicuti fabricantes falsam monetam, num. 49. & 50.
- 51 Quid in expendente.
- 53 Plura specialia in crimine falsa moneta de iure sanctorum remissio.
- 54 Specialia quadam recenset auctor quae processum, quadam vero quae condemnationem nationem respiciunt.
- 55 Accusator non probans in hoc crimine falsa moneta num puniatur de calumnia.
- 56 Accusator falsa moneta an debeat habere primum.
- 57 Socius criminis accusans socium criminis de falsa moneta num puniatur, & nam. 58.
- 59 Monetarij falsi num capi possint sine iussu superioris.
- 60 Socius criminis non potest esse testis contra socium.
- 61 Socius criminis est testis habilis contra socium in crimine falsa moneta.
- 62 Socius criminis num possit in tortura interrogari de socio criminis in hoc crimine, & declarari, et numero 63.
- 64 Infamis num possit de hoc crimine accusare.
- 65 Accusanti, & indicanti num primum sit ulargiendum.
- 66 Vnus testis de visu num faciat indicium

- ad torturam in hoc crimine falsa moneta .
- 67 Crimen falsa moneta est crimen difficultis probationis .
- 68 Instrumenta cudendis monetam falsam reperta in domo alicuius num faciant indicium ad torturam .
- 69 Exhibens carceratum pro falsa moneta num capite puniendus .
- 70 Conficius huius criminis non revelatur num puniatur .
- 71 Particeps lucri magis puniendus .
- 72 Non prohibens dum potius prohibere num teneatur in hoc delicto .
- 73 Actus consummatus num requiratur in hoc facinore .
- 74 Conuictus , & condemnatus crimine falsa moneta non appellat .
- 75 Rescripta impetrata in hoc crimine nulla censentur .
- 76 Specialia quo ad condemnationem recenseri incipit auctor .
- 77 Falsam monetam faciens infamis efficitur .
- 78 Serui falsam facientes monetam morte naturali puniuntur .
- 79 Quid si nummos aureos raserint, timerint , vel sinxerint .
- 80 Recusantes accipere , monetam probam num sint puniendi .
- 81 Milites eximentes reos huius criminis a custodia qua poena sunt puniendi .
- 82 Auctores , & complices num sint castigandi .
- 83 Publicatio bonorum num vindicet locum in hoc crimine falsa moneta .
- 84 Quid contra eudentem monetam sine Principis auctoritate .
- 85 Domus in qua fabricatur falsa moneta fisco acquiritur .
- 86 Falsam fabricans monetam num prius gradus , & dignitate .
- 87 Num damnetur ad bestias .
- 88 Igne num cremandus sit falsam faciens monetam .
- 89 Poena capitalis appellatione in crimine falsa moneta num veniet mors , an deportatio .
- 90 Lex loquens de capitali poena non intelligitur de morte naturali sed de deportatione .
- 91 Praestituta conclusio limitatur de iure regni .
- 92 Pragmatica sub tit. de monetis corrigitur per Cap. Neap. concessum .
- 93 Publicatio bonorum contra Neapolitanos non admittitur nisi in crimine lese Maiestatis , & Haresis .
- 94 In Gallia qua poena constituta sit contra falsam fabricantes monetam ad monetur .
- 95 Nobis autem temporibus hominum audacia non potest deterreri .
- 96 Poena in falsam eudentes monetam qua sint remissive .
- 97 Poena mentionata num procedant etiam quod ad tendentes falsam monetam .
- 98 De materia falsa moneta , remissive .
- 99 Falsa moneta potest multifariam fieri .
- 100 Fabricando falsa fit moneta .
- 101 Adulterando , & tendendo .
- 102 Monetam diminuendo .
- 103 Expendens monetam falsatam , adulteratam , vel diminutam dicitur falsa moneta crimen committere .
- 104 Quatuor modis potest fieri falsificatio moneta .
- 105 Falsa moneta dicitur quando non est de bona liga , vel iuste pondere .
- 106 Falsa moneta dicitur quando non habet veram Principis impressionem sed adulterinam .
- 107 Moneta non facta in loco publico falsa moneta dicitur .
- 108 Moneta non facta auctoritate publica dicitur moneta falsa .
- 109 Inductus iste omnes falsa moneta species comprehendit .

Ff Fa-

Fabricationis falsæ monetæ,
Torsionis, nis, seu diminu-
tionis ipsius.

LIMITATIO II.

CAPVT XXVIII.

SUB hoc indulto mini-
mè comprehensus, sed
abeo omnino exclusus
est casus fabricacionis
falsæ monetæ, torsionis,
seu diminutionis ipsius

- 1 Pro cuius materiæ exordio aduertendum est, quod falsa moneta latine ad huc dicitur adulterina; vt edocuit tex in l. i. C. de falsa mon. tex in l. 2. C. ex quibus caus. serui pro przm. liber. accip. in l. leg. c. in princ. ff. ad l. Corn. de Fals. tex. in l. sacrilegij. §. q. cū mon. ff. ad l. Yol. pecūh
- 2 Hinc qui falsam monetam facit adulter solidorum, & nummorum nūcupatur ab Imper. in l. 2. C. cod. tit. & adulteratores monetæ appellancur a l. C. in l. aut facta, §. evenit. ff. de pœnis. Quos quidam Græci appellant, paracharastros, ex quo falsi nummi uocantur ab eisdem Paratypa, siue Paracharagmata, vt dixit Doctissimus Couarr. in veterū collatio numismat. c. 8. nu. 2.
- 3 Et in summa idē est dicere falsam monetam, & Adulterinam, cum adulterina pecunia falsa moneta nūcupetur. tex. est in l. vix certis. ff. de iudic. in l. qui falsam. ff. de fals. & toto tit. C. de falsa mon. quāuis falsa moneta ad huc dicatur respectu ponderis. c. quanto; vbi Io. And. Host. & Bald. extrā. de iureiur. vt refert Decian. in lib. 7. tomo. 2. sub tit. de falsæ monetæ crimine, nu. 5. c. 23. quod secus est in adulterina pecunia, sicuti appellauit constit. Regni Incip. Adulterinam.
- 4 Quia vt ibidem adscripsit Affl. sub n. 5. Adulterina pecunia duobus modis dici potest, Primo rōne materiæ & 2. rōne formæ. doct. est Ang. in l. 1. in princ. C.

- de falsa moneta.
- 11 Dicitur etiam falsa moneta rōne formæ, qñ non est pura, & simplex, sed contaminata, vt puta si monetā aurea sit cōtaminata argento; vel moneta argentea cōtaminata ære, quo ca luerosam pecuniam appellat Iureconsultus, in l. c. creditor. ff. de fals. vel si apparet, vel in colore appareat bona, sed in substantia sit falsa, eo quod sit fuscata, vt de promittur de tex. in l. quicumq; nummos. ff. ad l. Cor. de fals. & dicitur gl. i. l. 2. C. de fals. mo.
- 12 Idq; constituitur ex eo, quia pecunia debet esse tota aurea, vel tota argentea, immo debet esse legitimi pōderis, nepe; q. tñ valeat in forma, quantū in materia; deducta rñ impensa in cudendo; sūq; Inn. in d. c. quanto, quāuis alij eo in loco contrarium assuerēt, de quo per glo. & Io. de Platea. in l. 1. C. de veter. num. potest. lib. 11. in qua rub. latē per Lucā de Penna. discutit Capagna, in c. Reg. n. 31. incip. vt q. ab excell. nra. sub tit. de pena infligenda falsariis, idem Plate. in l. quod cōtes C. de Ponder. lib. 10.
- 13 Hinc sit, vt vtens pecunia minoris valoris, vel ponderis tamq; falsa panis pœa a extraordinaria; secundum Andr. de Barolo in d. l. r.
- 14 Dicitur falsa respectu formæ; vt puta si falsificata est forma condita a superiorē re habentē potestatem cudendi, & faciēdi monetā, vel si forma nō adulterat, sed cūdit p nō habentē potestare, vt placuit Affl. in d. const. Adulterinam, num. 5.
- 15 Hicce consequens est, vt subiiciamus qd sicut moneta ad eius pfectionē requirit tria, materiam scilicet, formā, & pondus, vt colligit de tex. in l. 1. C. de veter. nummism. pot. lib. 11. in qua rub. sic anno tauit Luc. a Pen. sub n. 3. eodē mō. dicim' vitari posse in materia, forma, & pōdere Bal. in trac. de monetis. n. 20. & Affl. in c. 1. ver. moneta, n. 5. & 13. q. fiat Reg. licet idē Bald. dixerit in cōf. 376. incip. dñi. de la Scala. vol. 3. q. moneta trib. modis pot vitari in mē, in forma, & in eā efficiētia. Discutit Cap. loco practicato, num. 9.
- 16 Et Cum in cōf. 139. nu. 5. in fi. inq; qd in moneta nra sunt cōsiderada, mē dēpē quō

- quod ad valorem forma quod ad authorita-
 23 re, pondus quod ad vsu, Propterea conclu-
 ditur tribus modis in moneta falsum com-
 mitti, materiam corrumpendo, autho-
 ritate, siue signo abutendo, & pondus
 imminuendo, de quibus verba facit glo. in
 versic. patrio. tex. in d. cap. quanto. ex-
 tra. de iureiur.
- 24 Quibus subnectimus Bart. doctrinam,
 in l. cum qui d. num. 17. ff. si cert. petat.
 vbi tradidit, quid duplex est bonitas mo-
 nete, altera intrinseca, quae in liga, pon-
 dere, & impressione consistit; altera vero
 25 extrinseca, quae in valore, & estimatione
 26 constat, quem sequitur Curt. in tract.
 de Monetis, num. 2.
- 27 His tamen recensitis vis nobis est, ex
 quo perspicuitatem amamus, vt in prio-
 re distinctione subsistamus vna cum Bald.
 in d. cap. quanto quem secuti sunt Ioan.
 de Lignano, & alij. in cap. ad falsarioru,
 ex trade crim. falsi. Salic. in l. 2. C. de
 falsa mon. And. de Barulo, Bald. & Pla-
 cea, in d. l. 1. C. de veter. numis. pot. lib.
 11. & nor. per Fabianum a Monte, in
 tract. de empr. & vendit. in 5. quest. prin-
 cipali, col. 1. & 2. Quorum casuum decla-
 rationes videbis optime explicatas ap-
 28 pud Decianum loco praemonito, num.
 9. cum sequen.
- Nos autem quantum ad formatum per-
 tinebit adnotabimus, quod forma pecu-
 niae nil aliud est secundum Decian. loco
 praecitato, num. 17. quam impressio, siue
 character impressus in materia ipsa mo-
 nete, sicuti colligitur de tex. in l. 1. ibi,
 eaq; materia forma publica percussa. ff.
 de contrah. emptione, ex l. qui falsam,
 ibi, qui falsam monetam percusserint, si
 id totum formare voluerint. ff. de falsis
 & ex d. l. 1. C. de veter. numism. potest.
 lib. 11. tradidit Baldus in l. si duo. §. si
 quis iurauerit, sub num. 2. ff. de iure-
 iuran.
- 29 In qua quidem forma tribus modis
 falsa moneta comitti dicitur.
- 30 Primò in imagine Principis, vel al-
 terius.
- 31 Secundò in literarum inscriptionis
 impressione.
- 32 Et terciò in authoritate publica,
 id est, quod authoritate publica sit im-
 pressa, pro qua re conferunt notata
 in e. inter dilectos, per Panor. extra, de
 fide instrum. & in cap. 2. in fine. eod. tit.
 per Cardin. in clem. 2. in quinto notabili,
 vt lite pendente.
- 33 Qua quidem forma mutata, ex quo
 34 moneta est indiuisibilis, Cum illud dica-
 tur individuum, cuius partes seperate
 mutant diffinitionem totius, & cuius in-
 tegeritas minui non potest, stante realita-
 te subiecti, Secundum Bald. in cap. 1. §.
 1. colum. 2. versic. sed quare dicitur. de
 35 contr. inuest. vitiatur, & perimitur ipsa
 moneta. arg. glo. in versic. facta. tex. in l.
 qui vsu fructu, ff. de vsu fruct. & notato-
 rum per Cuman. in d. consil. 139. & la-
 tius per Gomez. in lib. 2. Variarum re-
 solut. cap. x. rubr. de diuiduis, & indiui-
 duis.
- 36 Ex quibus infertur, quod crimen fal-
 37 sae monete sit crimen grauissimum, cum
 38 monetam adulterantes dicantur vitiare
 magnum quasi quoddam rei publicae vin-
 culum; Moneta enim est communis qua-
 dam comerciorum omnium mensura se-
 cundum Decian. in lib. 7. tomo 2. tit. de
 atrocitate, & singularibus falsae monete
 num. 1. in fin.
- 39 Quia immò, & ipsi ius gentium la-
 40 ditur, quo quidem iure inuenta fuit, li-
 cet tamen diuersae impressionis, vt decla-
 rat Bart. in l. 1. nu. 2. ff. de contrah. empr.
 Alberi. & Ang. in l. ex hoc iure. vbi Ias.
 sub num. 22. ff. de iust. & iure, ideò vti
 atrocissimum habendum erit.
- 41 Adeò, vt crimen laesae Maiestatis is
 42 committat, qui falsam monetam cudit.
 tex. est in l. 2. vbi Bald. & post eum per
 bellè Salic. C. de falsa moneta. In illis
 verbis, cuius obnoxij crimen laesae Maie-
 statis committunt.
- 43 Quam quidem conclusionem suam ob-
 tinere locum constitutum, nedum in
 adulterante monetam Principis, verum
 etiam in adulterante monetam ciuita-
 tis suae. secundum Bald. in d. l. 2. in fine.
 Andr. Sicul. in consil. 70. colum. 13. ver-
 ficul. & ita videantur. volum. 4. Ang. de
 Ff 2 Malef.

- Malef. in vers. presente cap. & appellan
te. num. 4. Carpolla, in conf. 17. colum. 4.
Gramm. in consi. 6. num. 7. cum aliis ad
ductis per Gigantem, in tract. de crim.
laxa Maiest. sub. tit. Qualiter, & a quib.
quzst. 62.
- 44 Cuius conclusionis ea est ratio, quia
condere monetam est de Regalibus, quæ
sunt soli Principi reservata. cap. 1. vers.
monetæ. Quæ sint Regal. Ergo mirum
non est, si Regia Maiestas dicatur offen
di, cum ad eius existimationem, & famâ
spectet non lædi monetarum iura.
- Quò circa iure decretum est, ut sit ca
sus soli Principi reservatus, Quia falsam
45 cudens monetâ Deum, homines, & Prin
46 cipem deludit, & offendit. ut omnes
vno ore facentur in d. cap. 1. vers. Monet
tæ, quæ sint Regal. & in d. cap. quanto
de iurciurand. in l. 2. & fin. C. de falsa mo
neta, Gramm. in d. cõs. 6. num. 6. 7. & 12.
Marl. in consi. 74. num. 1. & Decianus, in
d. lib. 7. tom. 2. tit. de falsa monetæ crimi
ne. num. 1. & 2. & in tit. de atrocitate, &
singularibus criminis falsæ monetæ,
nu. 5.
- 47 Et propterea in eodem delicto proce
dendum erit sicuti in delicto læsæ Maie
statis, & ut opinatur, Decian. in eod. lib.
7. sub tit. de iudicibus falsæ monetæ, nu.
20. non modo in fabricante, contra quæ
48 nulla cadit controuersia, ex quò euiden
tia facti deli probationem excludit, ve
rum etiam in eudente, & tendente, qui
cunque. ff. de falsis. declarat Decian. in d.
lib. 7. in tit. de falsæ monetæ crim. num.
49 25. Quò si secus esse in expendente arbi
50 tramur, de quò per Bald. in consi. 455. in
51 cip. reperitur, volum. 3. per Dinum in
conf. 38. incip. quòd contra Benciuenû,
num. 7. & seq. Barb. in conf. 29. col. 2. nu.
12. volum. 2. & in conf. 51. num. 3. vol. 3.
& Decianus loco nuper allegato. De a
trocitate. & singul. au. 3.
- 52 Quamobrem quia acerrimum est cri
53 men rationibus de super adductis, Plura
specialia in hoc criminis genere à iure
sancita reperimus enumerata per Afflic.
in d. c. 1. vers. monetæ, num. 37. Quæ sint
Regal. quæ sigillatim enodabimus, ac
propter eius dicta quedam quæque sup
plebimus, quæ processum inspicimus,
54 quedam vero, quæ ad condemnationem
attinent recensimus.
- 55 Quò ad primum capus, quòd ad pro
cessum pertinet, primum speciale in hoc
delicto illud esse admonemus, quòd ac
cusator non probans non punitur de ca
lumnia. l. 1. vbi accurs. in scholio. Impu
nitate. C. de falsa moneta, vbi expres
sè notat. Causa, in 2. oppositione. Imò
56 accusatori præmiùm largiunt iudicis
arbitrio. l. 1. vbi glo. in vers. præmiùm,
C. eod. tit.
- Hinc est, quòd socius criminis accu
sans socium criminis non puniatur, secun
dum glo. in vers. immunitatem præcisa
ri. tex. in l. 1. C. de falsa mon. vbi Salic. sic
tenuit, dixit Specul. in tit. de accusatore,
num. 10. Hyp. in l. qui falsam, num. 7. ff.
de fals.
- 58 Hanc autem doctrinam interpretan
do iuxta doctrinam per Decianû in præ
monito tit. de atrocitate, & singularib.
falsæ monetæ, num. 7. cui, & nos libenter
assentimus, quòd quidem pro secundo
speciali existimandum erit.
- 59 Tertium speciale est, quòd tales mo
netarij capi possunt etiam sine iussu iudi
cis, tex. est in d. l. 1. C. de falsa mon. admo
nuit Specul. in d. tit. de accusatore. §. 1.
vers. hoc tamen, Salic. in d. l. 1. & Hyp.
in d. l. qui falsam, num. 69. & 109.
- 60 Quarto socius criminis, quam vis
61 non possit esse testis contra socium, l. fin.
62 ff. de quæstion. tamen in hoc delicto ne
dum socius criminis poterit esse testis
idoneus contra socium, verum in tormen
tis poterit interrogari de sociis. Not. in
d. l. 1. dixit Alex. in conf. 89. num. 3. vol.
3. Hyp. in d. l. qui falsam, num. 7. & in
conf. 74. num. 1. & seq. & Aff. in d. cap.
1. vers. monetæ, num. 26. quæ sint regal.
- 63 Sed hoc intelligendum est sicuti alia con
currant indicia, aliàs secus, in Alex. in
præcitato conf. & Gramm. in consi. 61.
- 64 Quintò in hoc crimine quilibet pote
rit accusare, quamvis infamis sit. l. 1. &
fin. c. de falsa mon. edocuit, Azo. in sum
ma eiusdem tit. num. 2.

Sextò

65 Sexto diximus in primo speciali, quod accusanti premium largitur iudicis arbitrio, Modò ampliamus, quòd etiam iudicanti conceditur, usque adeò, ut seruus accusans liber fiat, soluto tamen precio per fiscum domino. l. 1. C. de falsa mon. l. 2. C. quib. ex cau. serui pro prem. lib. fiat.

66 Septimo vnus testis de visu faciet iudicium ad torturam, Barr. & alij in l. maritus, ff. de questionibus. Hypp. in dicto conf. 74. num. 1. & seq. ex quo est crimen

67 difficilis probationis, vt late demonstrauit idem Hyppol. in l. Dionys Pius, s. & 3. columna, ff. de questionibus, & in Pract. Crim. §. diligenter, num. 80. cum seq. & num. 124. Et propterea tradidit Decianus in eodem libro 7. tomò. 2. in tit. de iudicibus falsa moneta, numero 6. folio

68 mihi 151. quòd si reperta fuerint instrumenta eudendi monetam falsam in domo alicuius facient iudicium non leue, & poterit torqueri, Francus in decisione 440. num. 1.

69 Octauum speciale erit, quòd eximens carceratum pro falsa moneta capite punietur, quamuis pro alijs criminibus non puniretur, d. l. 1. vbi Baldus, & Salic. cum alijs traditis per Decianum in titulo de atrocitate, & singul. criminis falsa moneta, numero 14. & recensex in titulo de iudicibus falsa moneta, d. numero 1. cum sequenti.

70 Nonò si conscius criminis huius non reuelat punietur, l. 1. §. domus, C. de falsa moneta, dixit Bart. in l. lege Cornelia, ff. de fals. & multò magis punietur is, qui

71 particeps fuerit iacti, vt censuit idem Bartolus in l. vtrum, ff. ad legem Romp. de parricidijs. Immo si quis prohibere potuisset, & non prohibuit adhuc tenebitur, dicta l. lege Cornelia, in fine prima.

72 Afflictus in Constitutione Regni, ad delictum, num. 10. discutiat eadem Decian. in tit. de presentibus opem conscijs, & expendatibus.

73 Decimò in hoc delicto non requiritur actus consumatus, quando per facionem non fiat quò minus consumaretur, Grammaticus in decisione 74. vbi late

Francus in dicta decisione 440. numero 4.

74 Vndecimò, & vltimò in hoc delicto illud erit vltimum speciale, quòd conuictus, & condemnatus de tali crimine non appellat, vt est tex. in dicta l. 1. glo. 1. in dicto cap. quanto, de iureiurando, vbi iur. Afflictus in dicto cap. 1. versic. monetæ, num. 37. versic. 4. & ante eum Ang. de maleficijs, in versic. presentæ Caio, & appellante, numero 4. vbi Ang. de Arim. & Carrer. in sua Practica, in principio num. 94.

75 Hinc qualibet rescipta impetrata nulla censentur, l. fin. C. de falsa moneta. Hæc sunt, quæ collegimus tanquam specialia in hoc delicto, quò ad eius processum, & inquisitionem.

76 Restat, modò reliquam partem enodare, quò ad condemnationem consistit.

77 In qua adhuc quoque admonemus, quòd propter huius criminis atrocitatem, quis infamis efficitur, ac infamiz nota damnatur, secundum Cynum in rubrica, C. de falsa moneta, quem sequitur Afflictus in dicto cap. 1. versic. monetæ, num. 36. quæ sint regal.

78 Secundo serui falsam facientes monetam morte naturali puniuntur, l. prima, in C. Theod. de falsa mon. & si nummos

79 apertos raserint, tixerint, vel fluxerint, adhuc vltimi supplicij pœna feriendus esse sancitum est in l. quicumq. §. ad leg. Corn. de falsis. Quæ pœna multatantur etiam recusantes accipere, monetam probam effigie sui Principis impressam, l. 1. & fin. C. de veter. numism. potest. lib. 11.

80 Afflictus in dicto cap. 1. versic. monetæ, num. 8. quæ sint regal. Item milites, qui è custodia reos huius criminis exemerint, l. 1. in fine principij, versic. si quis autem militum, C. de falsa moneta, eadem quæ pœna plectuntur authores, & complices, d. l. 1. versic. sin verò longissime, C. de falsa mon.

81 Tertiò publicantur bona, l. 1. C. de falsa mon. quæ pœna secundum Cepollam in consil. 77. num. 4. vendicat sibi locum etiam contra eudentem monetam sine Principis auctoritate.

82

83

84

Quartò

- 85 Quartò domus in qua fabricatur falsa moneta acquiritur fisco, l. 1. C. de falsa moneta.
- 86 Quintò priuabitur dignitate, & gradu iuxta Principis voluntatem, in cuius arbitrium id collatum est, d. h. i. §. 1. C. de falsa mon.
- 87 Sextò damnantur ad bestias, d. l. quicumque, ff. de falsis.
- 88 Septimò igne cremabitur, l. 2. C. de falsa moneta, dixit glo. in dicto cap. quanto, de iure iur. Clar. in lib. 5. §. falsum, vers. dixi etiam, Francus in dicta decis. 440. numero 5.
- 89 Verum enim uerò hoc in loco aduertendum necessarium esse duximus, quòd in crimine falsæ monetæ appellatione pœnæ capitalis non ueniat mors, sed deportatio, iuxta communem theoreticam, de qua per Alexandrum in consilio 121. num. 1. volum. 7. quem sequitur Clarus in §. falsum, vers. dixi etiam, in fine, Couarr. in pract. q. in tractatu de veter. numis. col. c. 8. & communem testatur Viuius in fib. commun. opin. in vers. monetam falsam.
- 90 Pro cuius conclusionis concomitantia illud adducimus axioma, Quod ubique lex loquitur de capitali pœna non recipit interpretationem de morte naturali, sed de deportatione, vel alia simili, ut tradit Cuman. in consilio 139. Alexander in consilio 104. volum. 1. & in cons. 121. volum. 7. Hippolytus in consilio 47. & in consilio 121. declarat Præses de Franchis in dicta decisione 440. numero 3.
- 91 Istæ autem de iure communi suo Marte procedunt; secus uerò de iure Regni, quo pœna capitis indicta est, ac publicationis bonorum contra facientes falsam monetam, vel illam scienter accipientes, ac in ea consentientes, ut est Constitutio Regni incip. Adulterinam, & pragmatica sub tit. de monetis, quamuis certum sit, eam correctam esse quòd ad publicationem bonorum per Capitulum Regni Neapolitanis concessam, contra quos publicatio bonorum in omni delictorum genere cessat, præterquam
- in crimine falsæ Maiestatis, & hæresis, ut aduertit Afflicus in dicta constitutione, num. 9. & in const. pœnam eorum, Francus in decis. 102. num. 2. & in decisione 401.
- 94 Sed postremò non pertranseundam putamus, quòd in Gallia adeò execrabile delictum falsæ monetæ existimatur, ut adulterantes illam in aqua feruentissima, ac ebulliente suffocari decretum sit, ut testatur Ighens in l. 1. §. non alia, num. 597. ff. ad Sistan.
- 95 Nostris autem temporibus si quis duo haberet capita, & ambo præcidendam forent in pœnam huius criminis, & atrociori etiam supplicio delictum hoc puniretur, deferri tamen hominum audacia non posset, vixquè vlla aduersus eam cautio satis idonea posset à quopiam excogitari, tantum potest nostris in pectoribus auri sacra fames. Hæc Decianus in tit. de pœnis pro crimine falsæ monetæ, num. 20. ubi recenset quamplures pœnarum species in falsam monetam cudentes constitutas.
- 96 Quas etiam quò ad eas tendentes, ut secundum huius partis verbum explicetur, procedere affirmamus, per textum in l. qui nummos, ff. de falsis, de quo meminit Afflicus in dicto cap. 1. vers. moneta, num. 29. quæ sint regal. & consuluit Gratus in cons. 59. & 72. volum. 1. recensito per Ursillum in add. ad Afflicus in decisione 404. num. 6. & de materia ultra præcitatos videre est apud Clarum in dicto §. falsum, & apud Campag. in cap. Regni, incip. Ut quæ ab Excellentia, c. 3. 1. sub rub. de pœna infligenda falsarijs, ubi notabilia.
- 97 Itaque optimo iure ab huius indultus beneficio remoti declarantur, eosquè minimè comprehensos, & exclusos statuitur.
- 98 Sed quoniam multifariam quis potest falsam monetam facere. Primò eam fabricando. Secundò adulterando, & 100 tondendo. Tertiò eam diminuendo. 101 102 103 Quartò illam sic falsatam, adulteratam, vel diminutam expendendo, sicuti edocuit Clarus in dicto §. falsum, vers. dixi etiam,

104 etiam, colum. pen. fol. m. h. i. s. a tergo.
 105 Sicut quatuor modis potest fieri falsifi-
 catio monetæ, vtpote quando non est de
 bona liga, vel in isto pondere, Innocent.
 106 in dicto cap. quanto, de iurejurando.
 Secundo quando monetæ non habet ve-
 ram Principis impressionem, sed adulte-
 rinam, d. l. r. C. de veter. num. f. potest.
 107 libro 11. Tertio quando non est facta in
 108 loco publico. Quarto quando non est fa-
 cta auctoritate publica, f. l. & d. C. de
 falsa mon. explicuit Afflicus in dicto
 cap. 1. versic. monetæ, num. 23. quæ sint
 109 regal.

Idem induleus hic noster comprehen-
 dendo omnes falsæ monetæ casus limi-
 tavit hunc indultum in casu fabricatio-
 nis falsæ monetæ, confusionis, siue dimi-
 nutionis.

Sed cum in hac materia falsæ monetæ
 acciderit casus, in quo quidam nobilissi-
 mus, & ditissimus vir extorris fuit graui-
 ter vexatus, qui post modum cognita
 eius innocentiâ fuit liberatus, patrocini-
 ante pro eo quondam Domino Anto-
 nio Catalano genitore meo amantissimo.
 Idem quæ ipse accusat, ac doctè in ea
 causâ scitipserit, alias Deo ducto pro pe-
 sentis materiæ maiori intelligentiâ pro-
 palanda pollicemur.

S V M M A R I V M.

- 1 Tertius iste casus conformis est cum iure communi.
- 2 Obnoxium est virum statim pro uno delicto punire.
- 3 Quis magis est expectandus, et corripiendus, quam puniendus.
- 4 Scandalum esset hominem laudabilis vita pro uno tantum delicto grauius punire.
- 5 Regi nostro Inuictissimo obnoxium visum est committentibus duo delicta indulgere.
- 6 Refricare cicuricem non permittendum.
- 7 Venia remissionem criminis non habent, nisi semel admissa.

- 8 Iudex officit in infamis, si violentiæ cri-
 men apud se probatum distulerit.
- 9 Geminatio, ac reiteration delictorum
 secundum quædam a Principi clemen-
 tia.
- 10 Contra consuetos delinquere vehe-
 mens oritur presumpcio, eorum vi-
 tam in posterum nullatenus corri-
 gendam.
- 11 Peccator non est semper ad gratiam
 recipiendus.
- 12 Deus parcit se corrigentibus, non au-
 tem in peccatis durantibus.
- 13 Severitas, & non clementia est cum
 peccatoribus exercenda.
- 14 Indulgentia indigno concessa uniuer-
 salis prouocat ad prolapsionis cen-
 tum.
- 15 Facilitas veniæ incensuram ad delin-
 quendum tribuit.
- 16 Duo patrans homicidia, excluditur ab
 huius edicti munificentia, numero
 30.
- 17 Duo committens homicidia non admi-
 ttitur ad compositionem, num. 28.
- 18 Gratia non est facienda duo patrans
 hinc homicidia, num. 29.
- 19 Gratia subrepsitia est nulla, & inua-
 lida nihil eo suffragatur.
- 20 Princeps non presumitur remittere
 talia delicta geminata.
- 21 Gratia prima de homicidio si est vali-
 da, tunc Princeps non debet gratiam
 facere.
- 22 Gratia facienda non est facienda, si pri-
 ma gratia continet simile delictum,
 siue si diuersum, num. 23.
- 24 Nulla est mentio facienda delicti, si
 gratia non fuerit obtenta.
- 25 Princeps consulendus est in similibus
 casibus.
- 26 Iudex non debet venire ex seipso ad
 condemnationem, sed Principem de-
 bet consulere, num. 27.
- 31 Stante statuto, quod duo furta commi-
 tens suspendatur, qui verò unum
 tantum manu puniatur, primo furto
 abolito num pro secundo sit furca su-
 spendendus.
- 32 Indulgentia alicuius delicti concessa
 sub

- sub conditione quod si quid simile in futurum patraret, intelligatur privatus gratia, num per novum delictum commissum censetur revocata indulgentia.*
- 33 *Gratia censetur revocata, si liquida constat de illo novo delicto.*
- 34 *Indultus hic intelligendus de committentibus duo homicidia, quorum probatio liquida sit, secus si per solam suspicionem probaretur, & numero 35.*
- 36 *Indultus iste num sit intelligendus de duo homicidia tantum patrantibus, an verò de tria committentibus homicidia.*
- 37 *Dictio alius, alia, aliud, denotat pluralitatem.*
- 38 *Stante statuto, quod consuetus furari laqueo suspendatur quot furta requiruntur, ut quis dicatur consuetus furari.*
- 39 *Duo furta committens num dicatur consuetus furari.*
- 40 *Tria furta committens dicitur consuetus furari.*
- 42 *Homicidium est crimen detestabile.*
- 43 *Reiteratio delicti grauiorem constituit delicti qualitatem, ac circumstantiam.*
- 44 *Reiteratum facinus grauiori pena puniendum.*
- 45 *Pena pecuniaria num possit permu- tari in corporalem ob reiterationem delictorum, & quid in corporalem; num 46.*
- 47 *Princeps num possit facere gratiam de homicidio deliberatè commissò.*
- 48 *Indultus hic num comprehendat man- dantes fieri duo homicidia.*

Homicidij ab eo patrati qui alia duo homicidia commiserit etiam si ob ea damnatus non sit.

TERTIA LIMITATIO.

CAPVT XXX.

Idertius hic casus ab hac Principis indulgentia exclusus conformat se cum iuris dispositione, & æquitate nititur.

Nititur æquitate, nã sicut nimis durum esset virum statim pro vno delicto punire, cum magis sit expectandus, & corripiendus, quam puniendus, cap. plerique, 65. dist. & scandalum esset hominem laudabilis vitæ pro vno tantum delicto commissò grauius punire, cap. si quis, 45. distinctione, eodem modo durius Regi nostro Inuitissimo visum est, & scandalum non leuis eos, qui duo commiserit delicta sub eius generalis indulgentiæ decreto comprehendi, esset enim refricare cicatricem, quæ si denuo frictu renouetur auget pristini vulneris dolorè, & plerunque reddit insanabile vulnus, & capitalium, §. in exulibus, ff. de pœnis, l. qui cum vno, §. i. ff. de milit. testat. vnica, C. de super. exat. lib. 10.

Ideo sapit, & iuris rigorem, cum delictum reperiat, veniæ remissionem criminæ non habeant, nisi semel admissa, nec in eos liberalitatis angustia referatur humanitas, qui impunitate veteris admissi non emendationi potius, quam consuetudini deputarunt. Sic Imperator in l. 3. C. de Episc. aud.

Hinc indicem nosse oportet, quòd graui infamia sit notandus, si violentiæ crimen apud se probatum distulerit, seu omiserit, vel impunitate donauerit, aut molliorem, quam præstitimus pœnam protu-

protulerit, sic textus in l. seruos, in fine, C. ad legem Iuliam de vi publ. de cuius intellectu Præses de Franchis in decisione 370. Geminatio enim, ac reiteratio delictorum excludit quem à Principis clementia, humanitate, ac munificentia, ex quo contra tales vehemens, & probabilis oritur præsumptio, quod eorum vita in posterum nullatenus corrigatur, cap. hi qui, in fine, extrâ. de Apost. cap. prodest, 23. quæst. 5. Itaque non semper ad gratiam recipiendus est peccator, c. 3. in fine, extrâ. de adult. Cum Deus omnipotens veniam aliquam non tradat in errore durantes, sed se corrigentibus, cap. legitur, 24. quæst. 2. l. Manichæos, C. de Hæret. Cum quibus cum non elementia, sed seueritas sit exercenda, cap. si quis, 50. dist. nam quando vni indigno venia indulgetur ad delinquendi contingium prouocat Princeps vniuersos, cap. est iniusta, 23. quæst. 4. Cum facilitas veniæ incentiuum ad delinquendum tribuat, c. vt clericorum, extrâ. de vita, & honest. cler.

16 Quò circa Rex noster ab hoc indultus beneficio eos excludit, eosque omni legum benignitate penitus arceri, concludendum est.

17 Sicuti in primis dignoscitur in materia compositionis, ad quam reus, qui duo patrauit homicidia non admittitur, vti edocuit Paris de Puteo in tract. de syndicato, versic. compositio, cap. 1. num. 4. versic. vade obnoxium, & cap. 3. num. 1. Ohrl. in tit. de penarum compositione, quæst. 1. num. 6. & q. 2. per totam, Fabius à Monteleone in pract. arbit. quæst. 3. principali, vltimæ partis quintæ partis principalis, in prima ampliacione, numero 2. fol. mihi 404. & in fol. 415. in secunda limitatione, & Grammat. in voto 35. num. 1. cum sequen. Quos recenset nouissime Farin. in titulo de inquisitione, quæst. 5. numero 10. Neque is gratiam meretur, maxime quando in gratia nulla fit mentio de primo homicidio vti subrepticia, quæ quidem impetranti eadem nulla, & inualida nihil suffragatur, vt ex præfata l. 3. vbi Gugl. de Cuneo, & Baldi

doctrina, C. de Episcopali audientia, demonstrauimus supra in c. 23. num. 29. in declaratione, versic. quæ omnia &c. Quibus nunc addimus Felin. in cap. postulasti, columna 4. versiculo & per istum textum potest inferri, extrâ. de rescript. Anan. in cap. ad abolendam, numero 7. colum. 2. de Hæret. Lup. in cap. per vestras, in 4. notabili, numero 1. de donat. inter virum, & vxorem cum sexcentis alijs per Farinacium allegatis in dicto titulo de inquisitione, quæstione 5. numero 49.

20 Et ratio huius conclusionis est, quia Princeps non præsumitur remittere talia delicta geminata, vt dixit Baldus in dicta l. 3. Grammat. in voto 17. num. 11. & 12. Marsilius in singulari 378. num. 4. & Mascard. in tract. de probationibus, libro 2. conclusione 838. num. 8. estque communis opinio, vt testatur Farinacius loco, & numero præcitatis.

Hanc autem conclusionem desuper constitutam declarabimus ex mente eiusdem Farin. tribus modis.

21 Primò tunc eam esse admittendam cum prima gratia de primo homicidio fuerit valida, secus verò si nulla, & inualida, prout edocuit Felin. in cap. ex tenore, num. 2. extrâ. de rescriptis, quem sequitur Menoch. de arbit. iud. casu 209. numero 32. versic. scribit etiam, Felinus cent. 3. lib. 2.

22 Secundo tunc procedet, cum prima gratia continet simile delictum, de quo impetrans secundo loco petit gratiam, secus si sint diuersa, & separata, quo caso Principem consulendum esse concludit idem Farin. ex mente Couarr. lib. 1. variatam resolut. c. 20. dum 8. plurimumque Doct. per eundem loco antedicti tumulatores.

23 Tertio eadem conclusio declarabitur tunc veram esse, cum non fuerit obtemperta gratia, nam tunc siue delicta sint notoria, siue adsint solæ suspiciones, tunc nulla est facienda mentio, Boss. in tit. de remedijs ex sola clementia Princ. nu. 35. concordantes allegat. Butlacus in consilio 177. numero 24. & sequen. volum. 2.

- 25 Ab his tribus declarationibus quamuis Farin. non dissentiat, tutius tamen iudicatur agi, si consulatur Princeps.
- 26 Hinc limitat quartò, quòd & si vti veridicè admitti debeant præfatæ declarationes, tamen Iudices non debent sic, ex abrupto, & ex seipsis deuenire ad condemnationem, sed debent prius consulere Principem statuendo petenti terminum ad consulendum Principem, vt consuluit Alciatus in cap. cum non ab homine, num. 44. extrâ. de iudic. Maxime, si idem viueret Princeps, sic Farin. in loco præcitato, in fine.
- 28 Vnde si verum est, quod compositio duo homicidia patrantibus non patrocinatur, nec gratia eisdem suffragatur; Iure propterea optimo statutum est, quod hæc indulgentia Principis non tollat poenam, nec abolitionem inducat in beneficium patrantium duo homicidia.
- 31 Argumento nedum superius deductorum, verum decisionis illius, quod si extaret statutum, quòd qui duo furta commiserit suspendatur, qui verò vnum tantum manu puniatur, si quis primum furta commiserit, eiusque abolitionem impetrauerit, si secundum furta commiserit, num. puniatur furca; & concluditur, quòd quamuis primum fuisset abolitum, tamen furca ferietur vigote statuti, secundum Bartoli theoreticam in l. si cui, §. cum sacrilegium, C. de accusat. Idem in Auth. at qui semel, C. quomodo, & quando iudex, in Auth. sed nouo iure, num. 2. C. de seruis fugit. & in l. i. C. de adul. act. Paris de Puteo in tractatu de iudic. versic. pone, quod aliquis, num. 1. in fine. quorum meminit Decianus in c. Abolitio 20, & quando imped. accus. num. 71.
- 32 Quin immò annotandum putamus, quòd si Princeps concesserit alicui abolitionem, & indulgentiam, hac tamen expressè addita clausula, quòd si quod simile in futurum perpatrauerit intelligatur ipso iure priuatus tali gratia, nec non incurrisse in omnes poenas, à quibus fuit liberatus, si nouum simile commiserit delictum ipso iure intelligatur reuo-

cata talis gratia, & incurrisse in poenas, à quibus fuerat absolutus, perinde ac si nunquam abolitionem impetrasset, sic Butrigarius quem sequitur Bartolus, & post eum Iason. sub numero 46. in l. si vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pactis.

33 Talem tamen huic conclusioni subiungimus declarationem ex mente Deciani in ante dicto loco, numero 84. quod procedat, si liquidissimè constet de nouo illo delicto, ad quod Bald. adducit tex. in l. in testamento, in principio, ff. de conditione, & demonstratione, in cap. 1. qual. dominus prop. feudi priuetur, Socc. in conf. 20. inter consilia Curtij, incip. Sæpenumero in animo meo reuolui, col. 11. & 12.

34 Ex qua quidem declaratione suboritur alia declaratio ad hunc nostrum indultum, quòd dum excludit alia duo homicidia patrantes interpretandus sit de ijs facinorosis, contra quos quamuis ob ea non sint condemnati, vt inquit textus eiusdemmet indultus, constet tamen liquidò eos duo homicidia commisisse, quòd si contra aliquem non esset notorium, sed sola suspicio, adeò vt liquidò contra talem non constaret, non erit exclusus ab huius edicti beneficio, Sed in eo comprehensus, vti ex desuper adductis dicendum de iure putamus.

36 Hunc quidem indultum intelligendum secundò arbitramur tunc suum vindicare locum, cum quis tria homicidia commiserit, nam si duo commisisset nullo pacto huius indulgentiæ munificentiæ privandus esset. Idquè ex verbis eiusdem indultus comprehendi potest, dum inquit, Homicidij ab eo patrati, qui alia duo homicidia commiserit. Vnde præsupponit duo homicidia esse commissa, & tertium de quo vellet hac indulgentia gaudere.

Ad cuius intellectus comprobationem omnia ponderatione circa dictionem, Alia, quod importet pluralitatem adducimus, stante statuto, quod conuersus furari furca suspendatur, queri potest, quot furta requirantur esse commissa, vt quis dicatur conuersus furari,

rari, ac poena statuti subijciatur?

- 39 In qua quidem re, quamvis videretur dicendum eum dici furari consuetum, qui duo furta commisisset, argumento tex. in l. vbi numerus, ff. de test. & sic expressè voluit Baldus in l. nemo, C. de Episcopali audientia, numero 5. Hoc loco existimamus, qui tria furta commiserit, argumento tex. in l. potestatis, vbi glosa in versiculo plura continet, ff. de verborum, & rerum significatione, & tex. vbi eadem glosa in versic. etiam duas, in §. id quoque, in Authent. de Triente, & semisse. in cap. cum in multis, de rescript. in 6. faciunt notata per Campag. in cap. Regni 10 incipiente, Ad hoc, sub titulo, de furt. numero 13. & numero 64. & ante eum Afflictus in Constitutione Regni, incipiente, Super incisionibus, numero 42.
- 41 In summa Rex noster Inuidiosissimus hoc in loco excludit tria homicidia patrones vti facinorosos ob detestacionem tanti criminis, vti demonstravit Plotus in consilio Crim. diuer. 133. numero 5. volumine 1. Roland. in consilio 12. numero 20. cum sequenti, volumine 3. Placha in epithome delict. cap. 10. numero 1. vsque ad numerum 5. quos recenset Farinacius in libro 1. sub titulo de inquisitione, quæst. 6. numero 16. in fine.
- 43 Ac ob delictorum reiterationem, ob quam grauior consideratur delicti qualitas, ac circumstantia, l. capitalium, §. solent, & §. grassatores, ff. de poenis, l. 3. C. de Episcopali audientia, l. seruos, C. ad legem Iuliam de vi, l. prima, ff. de iure patron. l. 3. §. si plures, ff. de re militari.

- 44 Ideoq; reiteratum facinus longè grauiori poena puniendum, l. omne, C. de delat. libro 10. Authent. sed nouo iure, vbi Bartolus. C. de furtis, glosa in cap. 3. extra. de adulteris, Hippolytus in singulari 378. Grammaticus in voto nono, numero 23. cum sequenti. Clarus in §. furtum, numero 8. & in §. finali, quæstione 84. numero 6. Rota Auin. in decisione prima, numero 3. versiculo quibus cauetur.
- 45 Et ob consuetudinem peccandi, & iterationem delictorum poena pecuniaria nedum in corporalem, verum quoque & in capitale poterit commutari, Bartolus, & Alexander in l. prima, C. de super exactoribus, libro decimo, Marsilius in dicto singulari 378. Brunus inter consilia criminalia 115. numero 15. cum sequenti, volumine secundo, Farinacius in titulo de delictis, & poenis, quæstione 12. num. 80. versic. hinc, de cuius veritate per eundem in dicto titulo, quæstione 23. numero 2. cum sequenti.
- 47 Adco vt dixerit Ioannem Baptistam Plotum in consilio criminali 73. numero 46. cum sequenti. volumine 2. conclusisse, Principem non posse facere gratiam de homicidio deliberatè commisso.
- 48 At quoniam incidit casus, num hic indultus partes suas obtineret, quando quis duo homicidia commiserit, & aliud fieri mandauerit, & sic num comprehendat mandantem, Ideo hic inferre decreuimus ea, quæ in quadam causa pro Notario Hippolyto, & Philippo de Ragusa scripta sunt.

S V M M A R I V M.

- 49 **I**ndultus hic num loquatur de committente tantum, vel quoque de mandante.
- 50 In poenalibus stricta est faciendâ interpretatio, nec fit extensio de casu ad casum.
- 51 Statutum poenale num comprehendat mandantem.
- 52 Constitutio imponens poenam vulneranti num comprehendat mandantem.
- 53 Mandans non dicitur verè facere, sed fide, & per interpretationem.
- 54 Casus fictus num sub hoc indulto contineatur.
- 55 Mandans quando dicatur verè facere, subnectitur distinctio ex mente Barb. num. 56. & 57.
- 58 Rei turpis nullum est mandatum.
- 59 Statutum loquens in rem num comprehendat mandantem, & quid quando loquitur in personam, numero 60.
- 61 Extensio fit in favorabilibus, secus in odiosis.
- 62 Statutum, quod pax non profit occidenti hominem num contineat mandantem.
- 63 Exceptio firmat regulam in non exceptis.
- 64 Id quod principaliter agitur est attendendum.
- 65 Indultus iste ex quibus causis fuit emanatus.
- 66 Indultus iste in quantum minus potest debet laxari.
- 67 Indultus iste est latissime interpretandus, ex quo Principis beneficium.
- 68 Exceptiones huius indultus strictissime sunt interpretanda.
- 69 Ex primordio tituli posterior formatur euentus.
- 70 Lex huius indultus ubi voluit expressit, ubi noluit nil dixit.

Allegationes factæ per
V. I. D. Robertum
Vitalem.

Quod verba indultus excludat homicidium patratum ab eo, qui alia duo homicidia commisit, & sic loquatur de committente, non de mandante, seu consulente, vnde non comprehenditur ex infra scriptis.

Primò, quia in poenalibus, & odiosis stricta est faciendâ interpretatio, & non comprehenditur casus nò expressus, nec fit extensio, l. 3. in fine. ff. de præuaricat. §. cuni autem, vers. optimum, in auth. de non elig. secund. nub. ex regula tex. in l. cum quidam, ff. de liber. & posth. c. odia. de reg. iur. in 6. Et idè statutum poenale non comprehendere mandantem, dixit fuisse decisum Alber. in 3. par. statut. q. 55. Angel. de malef. in verbo, Sempronium mandantem, vers. decimoquarto quæro, & ibi latè Aug. de Arim. qui plures allegat, Baldus in l. non idè minus, num. 17. in verbo, Ergò reuertor ad opinionem, C. de accusat. Ant. de Butrio in c. mulieres. extra. de sent. excommunic. in verbo, expeditis, glo. num. 11. consuluit latè Alexander in conf. 65. volum. 4. Visa quadam constitutione, Cepoll. in conf. 36. num. 11. Grammat. in decif. 27. num. 7. & sequenti. & decif. 28. num. 27. & sequen. & in voto 9. numero 29. & voto 15. num. 7. per quæ iotulit post Afflictum in constit. Regni, si quis aliquem, quæst. vltima, & glo. in constitutione poenam eorum, Ifern. & Affli. in const. persequentes, quod const. imponens poenam vulneranti non comprehendit mandantem, & ita fuisse decisum refert Gramm. vbi supra, & prædicta fundantur ex quo qui mandat non dicitur verè facere, sed fide, & per interpretationem, l. 1. §. deie. cisse, vbi glo. & Bar. ff. de vi, & vi arm. & in l. si pater, ff. quæ in fraud. cred. Din. in c. qui

e. qui per alium. de reg. iur. in 6. Bald. in l. 1. colum. 2. num. 13 C. de ser. fugiti & alij quos allegat, & sequitur Alex. dicens hanc esse comm. opinionem. in præ. cõf. 65. vol. 4. num. 11. & pro inde uti casum fictum non comprehendit. l. 3. §. hæc verba. ff. de neg. gest. l. 1. §. hoc interdictum. ubi Bar. ff. de fonte. habetur plenè, in l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr. Bar. & Ang. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur.

34

35

36

37

38

39

60

61

Secundò hæc patent. ex distinct. Bart. in l. sed. §. vnus. §. seruus meus. ff. de iniur. Bald. in l. non idè minus. num. 16. C. de accus. v3. Quod aut. mādātarius tenetur obedire mandanti, pro vt seruus in leuibus delictis, vel procurator domino in licitis, velut. vt proponat nullitates, vel alias exceptiones tunc dicitur mandans verè facere, & comprehenditur, ex quò operatur per medium, quòd facit de necessitate ciuili pro vt esset quando operaretur? de necessitate naturali, veluti cum sagitta, vel sclopo quis occidit, nā ipse occidit, licet sagitta seu pila percutiat. Aut verò mandatarius non tenetur, sed operatur virtute libertatis suæ, cum habet liberum arbitrium parendi, vel nō, & tunc qui facit verè facit & non qui mandat, nam nec potest dici, quod cogit, qui præbet causam, sed non causam necessariam, immò rei turpis nullum est Mandatum, l. si plagij. ff. de verb. oblig. cum vulga. vltraquam distinctionem, etiam Bal. in l. non idè minus prædicta Allam fecit distinctionem, idem Bart. post Iacob. de Are. in l. hæc verba. ff. de adult. & in l. aur, qui aliter. §. fin. per illū tex. ff. quod vi, aut clam, quod, aut verba sunt prolata in rem, veluti pro homicidio imponatur talis pœna, & tunc comprehenditur mandantis, pro vt etiam exemplificari posset in multis casibus huius generalis Indultus, & signanter vbi de propinatione veneni, & de cæde officialis Regalis dicit, aut verò sunt prolata in personam, veluti si quis occiderit tali pœna puniatur, & tunc non comprehendit mandantem. quam distinctionem sequuntur, Bal. in §. interdum. instit. de oblig. quæ ex delict. nasc. & in d. l.

d. l. omnes populi. ff. de iust. & iur. num. 20. Abb. & Buttr. in d. cap. Maliceres, ex de send. sexcommuni. & alij, & Alexand. in prædicto consil. 65. volum. 4. & Capol. in prædicto consil. 76. qui dixerunt omnia iura comprehendunt mandantem intelligi cum verba sunt scripta in rem.

62

63

64

65

66

67

68

69

Tertiò ex doctrina Bald. qui hunc casum indultus in specie decidere videtur, in d. l. omnes populi, num. 20. cum seq. & in l. transigere. num. 37. C. de transact. & in d. l. non idè minus. C. de accusat. num. 17. verfic. vnde quidam advocatus. quem sequitur Alexand. in prædicto. consil. 65. vbi distinguendo iuxta prædicta, ac quod in fauorabilibus sit extensio, seu prorogatio, non autem in odiosis, exemplificat circa fauorabilia, vt cum conceditur remissio homicidæ comprehendatur, & mandans, & ponit exemplum in odiosis, quòd stante ordinatione, quod non profit pax ei qui occiderit hominē, pdest nihilominus mādanti, quia exceptio firmat regulam in non exceptis. l. tribunus. ff. de testam. milit. l. nam quod liquidè. ff. de pen. legat.

Quartò est attendendum id, quod plurimiliter agitur, iuxta l. si quis hæc causa. ff. si cer. petat. vnde cum hic intentio suæ Maiestatis sit indulgere, & ob id emanauit Indultum ex causis lætitiæ, videlicet, successione Regni, & nuptiarum debet in quantum minus potest lædi ista intentio Indulgendi, argum. l. si quando. ff. de legat. 1. & l. si serui vestri, C. de noxal. Adè, vt Indulgentia lætissimè interpretanda sit, cum sit beneficium Principis, iuxta l. fin. ff. de constit. Princip. maximè cum ex publica lætitia, vbi plurimum præualeat remissio, & clementia, ne aliquo mō diminutione patiatur, & gaudium conuertatur in mestitiam, exceptiones verò in tali Indulgentia positæ strictissimè interpretandæ tamquam contra principalem intentionem, & mentem statuentis, quæ ex prohemio, & causis, quæ inducere ad talem Indultum dignoscitur, vt supra.

Nam cum promulgatur lex imponens pœnā, nimirum si aliquo modò ampliaretur,

- retur, & non ita strictè intelligeretur, nam in celo statuentis ibi est castigare, & aborrere delictum, sed hic est indulgere, & parcere, vnde semper in dubiis est facienda interpretatio, quod voluerit. Indulgere, cum ex animo suæ voluntatis omnia regulari dicantur, & ex primordio tituli posterior formetur euentus. l. 1. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. l. item quia. §. fin. ff. de pact.
- Quintò hoc euidenter apparet ex verbis prædicti Induktus, vbi dum in hac exceptione nil dicat de mandante, dum demum excipit assassinium, dicitur, hoc volumus habere locum tam in mandatorio, quàm in mandante, & sic vbi voluit expressit, & vbi tacuit noluit. l. vnic. §. fin. autem, C. de caduc. tollen. & nimirum, si hoc expressit in assassinio, nam ibi fit magnus casus demandante. cap. 1. de homicid. in 6.

S V M M A R I V M.

1. **O**cidens aliquem proditorie grauius delinquit, quam qui sine prodicione.
2. Prodicionis qualitas maius facit delictum tribus respectibus.
3. Ex parte proditoris maius fit delictum.
4. Secundo, ex parte persona prodita.
5. Tertio ex modo prodicionis.
6. Proditor quis dicatur, & num. 10.
7. Proditor multò magis affirmandus est, qui contra dominum suum aliquid insidiosè facit.
8. Mouentes bella absquè vlla diffidatione dicuntur agere proditorie.
9. Veneno quem nec ans num proditor existimandus sit & nu. 10.
11. Nihil vsque ad fidem proditori est.
12. Permittens transire gentem inimicam num proditor dicatur.
13. Prodicioni proximum est Barbaros instruere, vt validiores reddantur.
14. Graues pœna sunt de iure Regni constituta contra proditores.
15. Proditorum materia remissiuè.
16. Proditor pluribus modis dici potest re-

- missiuè.
17. Occidens suum non inimicum num dicitur proditor.
 18. Bart. doct. in l. respiciendum. §. delinquent, num. 3. num admittenda.
 19. Verba in hoc indultu adiecta, vulneris proditoris, scloporotato, aut aliter illati nam copulatiuè, vel diffinitiuè sunt interpretanda.
 20. Tribunalia Sacri Regij Consilij, ac Regia Camera se iunxerunt pro decisione huius articuli.
 21. Dominus Franciscus Bermudes de castro fisci patronus M. G. V.

Vulneris proditorie, scloporotato, aut aliter illati.

LIMITATIO III.

CAPVT XXXI.

1. **H**ic est quartus Casus, in hoc indultu nequaquàm comprehensus, & ratio, quia grauius delinquit occidens aliquem proditorie, quàm qui sine prodicione.
2. pro qua conclusione adducimus tradita per Fran. in titu. de delictis, & pœnis, quæst. 18. num. 73.
3. Pro cuius quidem declaratione Aduertendum, quod vulgari nuncupatione proditor est ille, qui sine vlla causa, & sine vlla diffidatione eum, qui de eo confidebat, vulnerat, vel grauitè offendit, secundum Bart. in l. respiciendum. §. delinquent. ff. de pœnis; maxime, si quis committat prædicta contra maiorem suum, Bald. in cap. 1. colum. 4. versic. proditor, quibus mod. feud. amitt.
4. Ex his itaque dicebat Ioano. And. in cap. pro humani, de homicid. in sexto, quod mouentes bella sine vlla diffidatione

ne dicuntur agere proditoriè.

- 9 Imò is quoque proditor existimandus erit, qui dat alicui potionem venenatam. l. si Ideò. C. de his quibus, vt indig. cum aliis adductis per Farin. loco præcitato, num. 74. secundum Iacob. Butr. in l. 1. C. de malef. & matem.
- 10 Potest tamen ad huc dici proditor, qui est reuelator secretorum. l. Athletas. §. calumniator. ff. de infam.
- 11 Et ideo dixit Titus Liuius, de quo meminit Bald. loco præcitato, Nihil vsquam ad fidem proditori est.
- 12 Præterea proditor dicitur qui permittit transire gentem inimicam, l. si quis Barbaris. C. de remilit. lib. 12. propterea perniciosum Romano Imperio, & proditori proximum est, Barbaros quos indigere conuenit telis, eos, vt validiores reddantur, institue re, vt scriptum reliquit Imperator in l. 2. C. quæ res export. non deb. Qua occasione graues sunt constitutz pœnz de iure Regni, vt in cap. Regni 13. incip. Nuper apud Trānum. sub tit. de pœna, & vindicta proditorum. Vbi Campagna proditorum materiam non inconcinne per tractat.
- 16 Dicitur quoque proditor pluribus, variisque modis, de quibus latè per Farin. in lib. 1. tit. de delictis, & pœnis. quæst. 18. num. 78. cum. seq.
- 17 Sed quæ proditor ad huc dicitur is, qui occidit eum, qui suus non est inimicus nihil tale præcauentem, fingens se illi amicum, vel socium itineris aliud in pectore, & corde, aliud verò in ore habens. l. fin. vbi Lucas à Penna præceteris, C. de delat. lib. 10. cum aliis congestis per Couarr. lib. 2. variarum resol. cap. fin. num. 7. verific. tandem his prænotatis per Gom. in lib. 3. in tit. de Homicid. num. 5. Menoch. de Arbitr. ind. quæst. casu 267. num. 24. Centuria 4. lib. 2. ac per dictum Farin. loco nuper adducto, num. 74. verific. vel qui, vbi post plures de communi, Hactenus causa in hoc nostro supremo Prætorio fuit difficultatum, Num Bartoli doctrina in d. §. delinquent, num. 3. effet, vt vera admittenda, & nunc verba in hoc nostro indultu adiecta, vulneris prodito-
- 19

riè sclopo rotato, aut aliter illati interpretanda forent copulatiuè, an verò, disiunctiue, Adeò, vt ab eo exigatur, quod quis proditoriè vulneret sclopo rotato, vel sufficiat, quod quis proditoriè vulneret, vel sclopo rotato occidat.

- 20 In qua difficultate cum pro eius decisione ad instantiam Domini D. Francisci Bermudes de Castro tunc huius regni discretissimi fisci patroni fuerit mandatum ambo tribunalia Sacri Regij Cõsiliij, ac Regiæ Cameræ iungi, vt difficultas isthæc sopiretur, & in ea plures fuerint deductæ allegationes, opere præritum esse duximus eas hoc in loco inferere, vt palam omnibus innotescat tantorum Tribunalium decisio, qua Bart. doctrina vera demonstratur, Ne publicæ vtilitati deficiamus.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**. C. Vicaria non disidit, quod offenserit hominem sclopo rotato proditoriè offendere dicatur,
- 2 Occidere hominem in cautum retrò num dicatur proditoriè occidi.
- 3 Tex. in cap. 1. de Homicidio num loquatur de proditore.
- 4 Industria, verbum, in bonam, & in malam partem sumi potest.
- 5 Homicidium per insidias commissum differt ab homicidio proditoriè commisso.
- 6 Tex. in d. cap. 1. num loquatur de homicidio ex proposito, & deliberato tantum.
- 7 Delictum per insidias, & industria quomodo per Doct. exponatur aduertitur.
- 8 Inimicus occidens suum inimicum incautum, & retrò num dicatur proditorè occidere.
- 9 Innimicus semper cogitare, & conari præsumitur inimicum suum velle offendere.
- 10 Vt proditor dicatur, num sufficiat homicidium committi per insidiosam industriam.

II Doctr.

- 11 Doctr. Bart. in l. respiciendum. §. delinquent, num. 3. ff. de pœnis discutitur de iure Regni Hispaniarum.
- 12 Doctr. Bart. praeclata comprobatur sacra scriptura auctoritate.
- 14 Christianus non debet offendere alterum Christianum antequam diffidauerit.
- 15 Proditor quis verus dicatur, num. 15. & 16.
- 17 Bart. auctoritas magna est, cum cum vidisse dicatur caelos apertos, sapientia, & spiritum domini super eo manentem.
- 18 Bart. vocatus est pater, atque speculum veritatis, ac lucerna iuris.
- 19 Bart. nunquam similem habuit, & in iudiciis magna est auctoritatis.
- 20 Indubiis opinionibus Bart. semper est inherendum.
- 21 Doctr. distinguenti, ac casum particulariter decidenti magis est adhaerendum.
- 22 Iudicandum est secundum auctoritatem in specie, & in individuo loquentem reiecta communi opinione.
- 23 Bart. doct. in d. §. delinquent non habet contradictores.
- 24 Bart. doct. in d. §. delinquent pro casu habenda erit.
- 25 Bart. doct. in d. §. delinquent ab omnibus approbatur.
- 26 Offensio facta ab inimico contra inimicum incautum retrò dicitur proditio facta, & largo modo.
- 27 Statutum est intelligendum iuxta propriam verbi significationem, & communem usum loquendi.
- 28 Statutum non extenditur ad casum fictum, maxime in odiosis.
- 29 Indultus hic de vera, & non larga, ac ficta prodicione est intelligendus.

Allegationes factae per V.I.D.
Io. Baptistam de Leonardis
Peritissimum Aduocatum
pauperum nunc meritissimum
Consiliarium sacri Consilij.

Magna Cur. Vic. non decedit, & offendere hominem sclopo rotato proditorie offendere dicatur, sed decedit offendere hominem incautum retrò qui sibi precauere non potest, etiam quod ab inimico suo offendatur proditorie offensus sit, & vt delictum proditorie comitens Regio generali indultu gaudere non possit, p verba illa Indultus, vulneris proditorie sclopo rotato, aut aliter illati, &c.

Et audio dictam M. C. ad talem denuisse decisionem contra Bart. in l. Respiciendum. §. delinquent. ff. de pœnis praetextu, quod DD. in cap. 1. de homic. volut. vel casual. dicat occidere hominem incautum retrò, dicat p insidias, & insidiosam industriam, scilicet proditorie occidi.

Et licet alij praestantissimi Aduocati tam doctissime, & amplissime fundauerunt talem decisionem reuocari debere, quod mihi aliquid dicendi locus non remanet, tñ, vt officio meo tanquam Regio pauperum Patrono constituto satisfaciã, cum talis decisio etiam pauperes afficere possit, hæc pauca videri Rogo.

Primò tex. in d. c. 1. de homic. volunt. &c. aliud non dicit, nisi si qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias ab Altero, & euellere, vt moriatur, & sic vt dicitur nullum de proditore, nec Tex, nec Glo, decedit, & Abb. ibi in primo dicit, quod illud verbum per insidias, declarat illud verbum, industriam, cum industria in bonam, & in malam sumi possit partem, & habet, ac si tex. dixisset, Si quis per insidiosam industriam, &c. exposito occiderit.

At cum dicta sit inter homicidium per insidias, & homicidium proditorie commissum, quod ex insidiis dicit commissum, quoniam aliquis expe-

6 expectat alium positus in loco, qui ab illo prævideri verisimiliter non poterat, & ex improviso aggreditur, & occidit, & sic ex proposito, & deliberatè facit, & proditoriè dicatur committi, quando aliquis nulla prævidente inimicitia, & sub amicitia, & fide occidit, vt Iul. Clar. §. homicidium. vers. & insidijs, & versic. proditoriè. Remanet indubitatum, quod tex. in d. c. 1. de homicidio ex proposito, & deliberato, & non proditorio decedit.

7 Secundo, dato quòd sub illo verbo per insidias, etiam homicidium proditorium comprehendi possit. Aduertatur quæso, quòd in hoc tota consistit difficultas, Nam quando DD. hoc in d. c. 1. declarare voluerunt de alio delicto proditorio non loquuntur, nisi de eo, quod sub fide, & amicitia committitur, & quando offensus causam ab offensore præcauendi considerare non potest, vt Anchar. Anan. & Felin. ibidem apertissimè declarant, qui dum dicunt, quòd illud verbum per Industriam, & Insidias pro proditoriè exponitur dant exemplum scilicet, quando aliquis vnum habet in verbis, & aliud in corde, vt de socio percutiente socium in via, de offendentem secum in mensa sedentem, & alias vt per Felin. ibi. de qua communi sententia non dubitant Petr. Aplaz. in epitom. delictorum. cap. 21. num. 1. Couarr. variar. resolut. lib. 2. cap. fin. num. 7. vers. tandem his prænotatis. Menoch. cas. 36 r. num. 25. 26. 27. & Farinac. in suo tract. crim. quæst. 18. nu. 73. & 74. qui sententiam ipsam pluribus alijs authoritatibus comprobant, & communem appellant.

8 Dum igitur aliam particularem, & expressam habemus decisionem, quæ communi quoque sententia probatur, quod supradicta proxima conclusio non procedit, quando inimicus suum offendit inimicum, etiam quod ipsum incautum, & retrò offendant, qui proditoriè offendere non dicatur, cum inimicus semper possit, & debeat considerare, & præcauere, ne ab inimico suo offendatur, quia
9 semper inimicus cogitare, & conari præsumitur inimicum suum quouis modo,

quocunque uè tempore, quo potest, offendere velle, vt per Bar. in d. l. respiciendum. §. delinquent nu. 1. ff. de pæn. Bald. in c. 1. colum. 4. quib. mod. feud. ammittatur, & alios coaceruatos per Petr. Aplaz in epitom. delict. d. cap. 21. num. 2. Couarr. in d. c. final. nu. 7. versic. tandem his prænotatis, & optimè Gomez. de delict. in tit. de homicid. cap. 3. num. 5. & Farinac. in d. quæst. 18. num. 76. Remanet indubitatum, quod illi qui Fræti ex DD. in d. c. 1. de homicid. dicere volunt, & præsertim ipsemet Farinac. quod delictum ab inimico contra inimicum suum incautum, & retrò commissum proditoriè committi non bene dicunt, quia nullus ex DD. in eo cap. hoc dicit, nec arguit.

Et quod hoc sit verum patet, nã Petr. Aplaz. in epitom. delict. in d. c. 21. num. 2. non audet dicere sententiam Bart. nõ esse veram, quia in d. numer. 2. & 3. eam vti veram pluribus alijs authoritatibus comprobatur, Sed dicit, quod ipse dictæ sententiæ accedere non potest, animaduertendo sufficere homicidium per insidiosam industriam committi, vt homicida proditor dicatur per tex. in d. cap. 1. de homicid. Et agnoscens in hoc allucinari, quia nec tex. in d. c. 1. nec DD. super eo de offensione ab inimico facta loquuntur non firmat pedes, sed dicit dicit opinionem Bart. corruere, falsamque esse, perpena, l. positua particulariter in illo Regno Hispaniarum edita, quam allegat vt ibi, & Couarr. in d. c. fin. vers. tandem his Prænotatis in fin. dicit idem. taliter quod non dicunt Bart. sententiam corruere, & falsam esse de iure communi, sed per aliam l. positua particulariter in illo Regno promulgatam fuisse in ipso Regno correctam, vt optimè declarat Gomez. de delict. tit. de homicid. cap. 3. num. 5. vers. aduertendum tamen, & ipsa lex positua in dicto Regno Hispaniæ prolata confirmat Bar. opinionem esse veram, cum si de iure communi vera non fuisset opus non erat in ipso Regno aliam particularem, l. in contrarium emanare.

Hh Tertio,

Tertio, quod dicta Bart. sententia sit verissima, & secundum eam iudicari debeat, demonstratur.

12 Primò, quia ratione, & autoritate diuina probatur. Nam Psalmista in Psalmo 54. Exaudi Deus orationem meam, vers. Quoniam si inimicus meus dicit hæc verba, videlicet. Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi substituisset utique. Et si is qui oderat me super me magna loquutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo, Tu vero homo vnanimis, dux meus, & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo Dei ambulauimus cum consensu &c. Et Iacobus de Valent. ibi dicit, quod iusto Dei iudicio Iudæi passi sunt bellum intestinum, & diuisionem, & confusionem, & inter eos nulla est fides, nec vnus confidit de altero, quia tradiderunt Christum Messiam, & Regem suum, & familiarem, & fratrem de sua Tribu, & quod propterea ipse Christus dicit Iustum est, quod talis populus talem intestinam pestem patiatur, quia cum dolo prodiderunt me Pilato, quoniam si aliquis inimicus, & extraneus Gentilis maledixisset mihi imponendo crimina, & inferendo opprobria, utique ego substituissem, id est esset magis tolerabile, eò quod gentiles non habebant leges, nec Prophetas, & habebant odio Israelitas, & Iudæos, & ideò, si is gentilis, vel qui oderat me fuisset magna crimina. & falsa testimonia super me abscondissem me forsitan ab eo, id est habuissem causam au fugiendi ab eo, & custodiendi me, & denique Iacob ipse loco prædicto probat, quod Christus Redemptor noster declarat veram prodicionem esse illam quæ sub zelo amicitie committitur, & non illam, quæ fit ab inimico, quia ab inimico præcauere possumus, & nos custodire, quòd ab amico facere nequimus, vt ibi per eum, quem videri rogo. Et ex Psalmo prædicto Gregor. in homil. mart. dicit, minorem dolorem mala inferunt, quæ ab extraneis inferuntur, plus verò ea tormenta, quæ ab illis patimur, de quorum mentibus præsumebamus. Quæ

de re, dum in sacris paginis differentia fiat inter offensionem ab amico factam, & illam quæ ab inimico committitur, & offensio, quæ ab amico inferitur illa sit vera proditio, remanet probata Bart. sententia verissima sine contradictione.

13 Secundò, quia Io. Andr. & omnes in cap. 1. de homic. in 6. decidunt, quòd Christianus Christianum offendere non debet, antea quam ipsum diffidauerit, quia si aliter offenderet proditor esset, ergò si post diffidam offendit proditor non est. Dum igitur inimicus semper ab inimico suo diffidatus præsumatur, quia semper inimicus offendere cogitat quouis modo, quo potest vt per Bart. in d. l. respiciendum, & Boss. in tit. de homic. num. 65. Remanet benè probatum, quòd offensio ab inimico quibuscunque iniurijs facta proditio non sit.

14 Tertio, quia dicta Bart. sententia, & legibus, & Doctorum autoritatibus comprobatur quoque, qui dum declarant, quis sit verus Proditor semper in omnibus casibus per eos relatis loquuntur de eo, qui sub fide, & amicitia offendit, & de eo qui fidem seruare debet, & sic de amico, & non inimico declarant, vt in l. omne delictum. §. exploratores. ff. de re milit. l. 1. ff. de præuaricat. l. athletas. §. penult. ff. de his qui notan. infami. Alexan. consil. 13. Consideratis. num. 8. volum. 6. & Jarè Luc. de Pen. in l. fin. C. de delatoribus. lib. 10. Hier. Gigan. in suo tract. de crim. l. 2. Maiest. tit. de proditor. q. 1. Conrad. Brun. in suo tract. de seditios. in tit. de crim. prodicion. c. 13. numer. 13. vbi dicit, propriè proditores sunt, qui vnum verbis, & præsentia dicunt, & demonstrant, & aliud in facto, & in animo peragunt, quòd sequitur Decian. respons. 48. volum. 3. num. 25. vbi dum vult declarare, quis sit verus Proditor, dicit, Proditor verè est is, qui suis ostendit vnum velle facere, & tamè occultè aliud facit; cæteros in copioso numero sciens breuitatis causa taceo, sed non relinquo dicendum, quòd nullus doctor, qui vult declarare, quis sit verè Proditor de inimico offendente loquitur,

quitur, sed semper de amico, qui sub fide, & amicitia offendit.

17 Quartò, probatur ex Bart. doctrina, cuius autoritas suprema est, & Pater, atquè speculum veritatis, & lucerna iuris vocatus, vt refert Roland. à Valle. de confect. inuentar. 5. par. versic. quia in præcedenti num. 36. 37. Raynal. indagat. iur. lib. 2. c. 6. nu. 2. & demum, quia Bart. fuit tam supremus Doctor veritatis, quàm nunquam similem habuit, & in iudicijs magnæ est eius autoritatis, vt per Afflict. decis. 319. num. 13. & 383. num. 5. proinde semper sibi etiã in dubijs opinionibus inhæreere debemus, vt Thesaur. decis. Pedemont. 96. num. 14. meritò eius sententia sequenda venit.

20 Quintò, quia DD. in d. c. 1. de homic. non distinguunt offensionem factam ab amico ab illa, quæ ab inimico infertur, sed solum de offensione per amicum commissa loquuntur, & solus ille Bart. eumque sequentes talem faciunt distinctionem, & sic vti Doctori distinguenti, & particulariter casum decidenti magis credendum, & adhærendum est tanquàm magis veritati appropinquanti, vt latissimè Caualc. in decis. Fiuiza. 15. par. 1. num. 2. & infra decis. 44. num. 37. decis. 34. num. 20. Lanfran. in c. quoniam contra. de probat. c. 12. num. 44. & 45. Quibus in locis habetur etiam semper iudicari debere secundum autoritatem in specie, & in indiuiduo loquentem, reiecta communi opinione in genere decidentem, quia vbi sunt decisiones particulares sunt securiores, & generales cessare debent.

23 Sextò, quia dicta Bart. sententia contradictores habere non videtur, & licet Petr. Aplaz. & Couarr. locis prædictis sibi non adhæreant, tamen verum est, quòd sibi nec rationabili ratione, nec autoritatibus contradicunt. Qua propter cum ipse Bart. in d. sua sententia contradictores habere non videatur tanquam casus legis habere debet. Iason. in l. penult. col. penul. C. de pactis, & alij relati per Caualc. in d. decis. 44. nu. 39.

25 Septimò, quia Emanuel Soarez in ad-

ditionibus ad Gomez. de delict. tit. de homicid. c. 3. litera B. dicit, quod meritò inquit Igneus in l. & si certus. §. si vnus ex dominis. num. 14. ff. ad Syllan. dictam Bart. sententiã ab omnibus, qui eo sunt posteriores, transcribi, & adnotari debere, si quidem, & verissima est, & vulgò frequenter placito.

26 Et ex ista ratione possumus dicere, quod etiam si DD. in d. c. 1. de homic. dicerent offensionem factam ab inimico contra inimicum incautum, & retrò proditorem esse de larga, & ficta proditione, & non de vera intelligere deberemus, cum offensio per amicum commissa sit proditio, & magna sit inter vnã, & aliã differentia, verum probauimus, & proinde cum statutum intelligi debeat iuxta propriam verbi significationem, & communem loquendi vsus, vt Thesaur. decis. Pedemont. 269. num. 8. & ad casum fictum non extendatur, & maxime in odiosis, vt esset in casu nostro l. 3. §. hæc verba. ff. de negot. gest. & Afflict. decis. 21. num. 10. & communis vsus loquendi sit vocare verum proditorem, qui sub fide, & amicitia offendit, remanet dicendum, quod illa verba indultus nostri scilicet, vulneris proditoriè illati, de vera, & non larga, & ficta proditione intelligi debent.

S V M M A R I V M.

- 1 Verba vulneris proditoriè, scilicet ro- tato, vel aliter illati recitata recensentur in indultu cõcesso in anno 1572.
- 2 Bart. doct. in §. delinquent num comprehendatur in præsentis indultu.
- 3 Alia delicta vltra enarrata per Bart. nũ dici possint proditoria.
- 4 Proditiõnũ genera tria sunt, ergà Deum ergà Principem, & ergà proximum.
- 5 Proditor ergà Deum quando sit.
- 6 Prodens Iustum Regem proditor est.
- 7 Proditor num dicatur frangens pacem.
- 8 Occidens aliquem retrò committit delictum proditorium.
- 9 Verba exemplificatiua non restringunt regulam.

- 10 Proditionis regula est unum in actibus ostendere, & aliud in mente gerere.
- 11 Tres casus sunt distinguendi.
- 12 Aggrediens aliquem de facie ad faciem non dicitur proditor.
- 13 Aggrediens sub pretextu amicitiae proditor dicitur.
- 14 Offendens quere retro num dicatur proditor.
- 15 Asccondens se in loco, à quo prauideri non potest, transeuntem occidat, num dicatur proditor.
- 16 Proditor num dicatur, qui aliquem incaute, & retro offendit.
- 17 Proditorie hominem occidere est plusquam ex proposito occidere.
- 18 Industria absque diffidatione num afficiat homicidium proditorium.
- 19 Homicidium num praesumatur proditorie factum.
- 20 Proditorie, & insidiosè delictum patrum quando dicatur.
- 21 Valerij Auleriani factum expenditur.
- 22 Proditio est atroce delictum.
- 23 Nihil magis conuenit homini, quam fidè seruare.
- 24 Percutiens proximum suum nescius uiuet.
- 25 Occidens quem animo deliberato, & scièter num gaudere debeat huius indultus beneficio.
- 26 Proditores num gaudeant immunitate Ecclesiastica, quod quomodo intelligendum. num. 27.
- 28 Num detur differentia an ex insidijs, vel proditorie quis delinquat.
- 29 Venenum dans num dicatur proditor.
- 30 Proditio num arguatur, si quis offensus sit ictu scoppieti.
- 31 Animus delinquendi num praesumatur ex genere armorum, & num. 32. & 33.
- 34 Proditores num extimentur ij, qui occidant cum scoppieto.
- 35 Inuentor huius generis armorum quisnam fuit.
- 36 Quis fuit primus homicida in mundo, & proditor, & num. 48.
- 37 Secundus homicida in mundo fuit Iacob filius Isaac Patriarchae.
- 38 L' hà ammarato da dietro à tradimento num dicatur delictum proditorium.
- 39 Nomina non ex opinionibus singulorum, sed ex communi usu exaudienda sunt.
- 40 Homicidium tripliciter committitur facto, verbo, & animo.
- 41 Animus non probatur, nisi per actus extrinsecos.
- 42 Offendens quem à loco deserto, & inopinato, à quo prauideri non potest in materia est proditor.
- 43 Omne malū ab inimico saquam ab Aquilone.
- 44 Rex noster si interrogatus esset in fauorè Regij hsci respondisset.
- 45 Regnum hoc uisitatatur à Carolo Quinto recolendae memoria.
- 46 Contra delinquentes cum scoppietis uirgrassatores, l. insurgunt.
- 47 Dum homo occiditur omnes caelorum uirtutes clamant.
- 49 Homo est creatus ad imaginem, & similitudinem Dei.
- 50 Homicidium est peremptio naturalis, ac terminus uita.
- 51 Dolus in homicidio attenditur, ut grauissima pena imponatur.
- 52 In maleficijs uoluntas spectatur, & non exitus.
- 53 Menochij auctoritas in lib. 2. de arbitrio iud. casu 361. declaratur.
- 54 Iulius Clarus. in §. homicidium interpretatur.
- 55 Lucas à Penna in l. si. C. de delat. lib. 10. explicatur.
- 56 Farin. in q. 18. num. 76. num mereat allegari.
- 57 Io. Gerson in Cena Domini num excludat, & offendens retro non sit proditor.
- 58 Ang. in §. interdum. num. 5. instit. de hered. quae ab intest. deser. enodatur.
- 59 Ang. de maleficijs doct. in uers. fecit insultum. num. 4. respondetur.
- 60 Assl. in §. item si fratrem. num. 2. quib. mod. feud. amitt. num casum hunc decidas, decernitur.
- 61 Foller. in sua praxi. in uers. item, quod commisit num neget dari aliam proditoris speciem.
- 62 Doct. Io. And. & aliorum in c. 1. de homic. in 6. differitur.

- 63 Diffinitus num dicatur positus in banno.
- 64 Felin, in d.c. 1. num bene intellectus, demonstratur.
- 65 Delictum insidiosum num dicatur proditorium.
- 66 Lex Hispania super hac re num conformis sit iuri communi.
- 67 Lex declaratoria ad ius commune an sit inconueniens à Principe condita in casu dubitabili.
- 68 Idem num sit dicere proditoriè, latino sermone, quod vulgari, à tradimento.
- 69 Beneficia Principum sunt latissimè interpretanda.
- 70 Beneficia non sunt latissimè interpretanda, quado de tertij præiudicio tractatur.
- 71 Num agatur in casu nostro de interesse rei publicæ.
- 72 Interes Reipublicæ delicta puniri.
- 73 Concessio quando est perpetua latissimè interpretanda.
- 74 Concessio est strictissimè interpretanda, quando tractatur de præiudicio tertij.
- 75 Leges Regni Hispaniarum editæ sunt pro declaratione iuris communis.
- 76 Bart. opinio num cõis sit, perpenditur.
- 77 Statuta punitiua porrigunt effectum suum extra territorium in Ciuitatibus maxime confederatis.
- 78 Rex noster, & Dominus mandauit, & hodie mandat, & gubernabit per æterna secula in hoc nostro felicissimo Regno.

Allegationes factæ per V. I. D. d. Franciscum Bermudez de Castro tunc Fisci patronum.

Vod ore dixi in vnione omnium Aularum Sacri, & Supremi Consilij Castri Capuanæ de ordinatione Excellentiss. Domini ProRegis

ad instantiam Regij fisci pro declaratione Regij indultus à Regia Maestate concessi, & vt iniunctum munus exequar considerauit hæc pauca iura, ne hominum memoria labilis, ac iura Regij fisci obliuiscantur.

Non dubitatur verba generalis indultus à Regia Maestate concessi esse clara, & nunquam contra Fiscum hæsitatum dum in præsentem indultum in exclusione delictorum excluduntur vulnera proditoriè, his verbis, vulneris proditoriè sclopo rotato, vel aliter illati, quæ eadem verba in alio indulto à Philippo Secundo felicissimæ memoriæ in anno 1572. ob Turcarum victoriam concessio sunt posita, vulnus proditoriè, sclopo rotato, aut aliter illatum.

Dubitatum nunquam fuit, quod vulgata doctrina Bart. in §. delinquent in præsentem indultum non sit comprehensa, dū clamat, quod dicatur delictum proditorium ponendo exemplum, dum in mensa, vel itinere, & alia, quæ delicta non negatur non esse proditoria, non enim dixit Bart. quod alia delicta ultra enarrata per ipsum non sint proditoria, vt per Gig. in tract. crim. l. f. Maest. q. 10. num. 19. & in tit. de prod. q. 1. Decia. in tit. de prod. per totum, nam tria sunt genera proditorum, secundum Doct. erga Deum, erga Principem, & erga proximum, erga Deum, vt hæreticus cap. abijt. 1. q. 3. qui prodit iustum Regem, cap. si apud. 23. q. 5. & proditores patriæ, & qui tela hostibus dant, vt per Luc. in l. quisquis. vers. tales delinquentes. C. de pet. bon. sublat. lib. 10. l. 2. C. quæ res export. non possunt. Decia. in in tit. de prodit. cap. 19, per totum, & qui frangit pacem proditor etiam dicitur l. proditores, de re milit. hinc est, Bart. ibi non negare, quod si quis occiderit aliquem retrò non esse delictum proditorium, dum verba illa, & idè si veniens tecum, illa enim verba sunt exemplificatiua, quæ non restringunt regulam, regula autem est prodere, & vnum in actibus ostendere, & aliud in mente gerere. l. 1. ff. de præuaric. l. atletas.

- tas. §. penult. de his qui not. infam. l. omne delictum. §. exploratores. de re milit. quis enim dubitat, dum quis occidit retrò sclopo rotato, quòd in mente gerit homicidium committere, & tamè aliud inimico ostendit actibus, dum se abscondit, & ideò doct. Bar. & sequacium nō afficere, cum non sit in casu nostro, nam distinguendi sunt tres casus.
- 11 Primus si quis aliquem aggreditur de facie ad faciem, & tunc quod in mente gerit actu ostendit, & illud non dicitur proditorium.
- 12
- 13 Secundus si quis sub prætectu amicitiz, & tunc proditorium dicitur delictum, vt per Bart. loco citato.
- 14 Tertius verò dum retrò offendit, & tunc similiter proditoriè, pro quo faciunt doctrinæ Canonistarum videlicet. Io. And. in c. 1. de hom. in 6. Fely. in c. 7. extrà. de hom. Couar. lib. 2. var. resol. cap. 20. num. 7. vers. tandem. Ciuiliarū verò post alios Menoch. in tract. de arbit. iud. casu 361. cent. 4. num. 26. vbi inquit, qui se abscondit in loco, vt transeuntem, à quo prouidere non possit, occidat insidiosè, & proditoriè dicitur eum occidere. Decia. in tit. de prodit. cap. 29. num. 19. in fin. vbi proditoriè dicitur interficere, quando incautè, & de retrò fuit offensus Gig. in tract. de crim. l. f. Maiest. in tit. de prod. num. 16. q. 1. & idem in tract. crim. l. f. Maiest. q. 10. num. 19. vbi dicit, & proditoriè hominem occidere plus est, quam ex proposito occidere, vt puta inimicum appensatè, & appositè occidere. Plaz. in epit. delict. in cap. de delict. cap. 21. vbi reprobant opinionem Bart. & assignando rationem, quia contra tex. in cap. 1. de homic. in 6. industria enim efficit proditorium homicidini absq; diffidatione, & latè post alios, vbi multa cumulat, ne hic transcribam Farinac. in tit. de delict. & pæn. q. 18. num. 75. 76. & 77. vbi testatur esse communem opinionem, & tenere contrarium esse contra tex. in d. c. 1. præsumerur enim homicidium proditoriè factum, secundum Mascar. in tit. de probat. conclus. 98. num. 18. quando
- aliquis delitescens alicubi, deinde repente profiliens ex tempore transeuntè imparatum, quem declinare ipse non poterit, occiderit, vel etiam quando tacitè adhoriendo vulnerat, tunc enim proditoriè, & insidiosè fuisse patratum diffidere nequit, quod accidit in Valerio Aureliano, qui post infinita fortia facta contra Persas, demum cum in torrentè proficisceretur in itinere inter Heracleam, & Bizantium notorijs secretorū insidijs à suis interficitur.
- 21
- 22 Quis enim dubitat de atrocitate delicti proditionis, cum leges contra huiusmodi insurgant, nihil enim magis cōuenit homini, quàm fidem seruare. l. 1. de const. pecul. l. 1. de pact. l. 1. §. merito. ff. de pos. & in Exodo cap. 21. vbi Deus Omnipotens Dominus Dominantium, & Rex Regum dicit, si quis per industriam proximum occiderit, & per insidias ab Altari meo euellas eum, vt moriatur. c. 1. de hom. in 6. & idem in exodo. cap. 19.
- 23
- 24 & sic præcepit, qui percusserit proximum suum nesciens viuet. Ergò à contrario sensu, qui occiderit animo deliberato, ac præmeditato scienter, & dolosè occidendo non gaudebit tanta indulgentia à tanto Christianissimo, & inuicissimo Rege concessa, de quo exemplo moti Summi Pontifices zelo, & sanctitate Dei ducti, ac dictis exemplis contra prædictos proditores plura mandauerunt etiam contra libertatem Ecclesiasticam, nam non gaudebunt immunitate, si ad illam confugerint, vt per Anan. & Felyn. in d. c. 1. de hom. per Carrer. in praxi crim. in princ. numer. 98. quod etiam annotauit Igneus in l. 1. §. si dominus. ff. ad Syllan. relatum per Iul. Clar. in §. fin. in prax. q. 30. num. 9. & 11. qui explicando regulam circa Ecclesiæ libertatem, dicit, quod si ultra qualitatè animi deliberati concurrat enim qualitas proditionis, si fuerit aliquis ex insidijs, & proditoriè interfectus, in hoc ferè omnes consentiunt, vt talis proditor nō gaudeat. Couar. d. c. 20. num. 7. var. resolut. superius allegato, & sic non est dari casus indistinctus aliquem occidi
- 25
- 26
- 27

ex insidijs, & sic retrò, & proditoriè.

38 Inde ulterius idem Clar. præleg. loco dicit, qd qñ ex insidijs non gaudeat in casu nostro non negantur insidiæ, sed dicitur non proditoriè, & quia per Doctor. non datur differētia an ex insidijs, vel proditoriè nō debet dari in casu nostro cum, & insidiæ, & prodiones ad sint, vt superius dictum est.

39 Si enim tot sunt genera proditiōnū, & etiam qui venenum dat proditor dicitur, vt per Iacob. Burric. & Bal. in l. nemo. C. de Sum. Trin. Bal. & Sal. in l. cū fratrem. C. de his quibus, vt indignis. Couarr. var. resol. cap. 20. num. 7. versic. tandem, quod venenum clam, siuè ab amico sub prætextu amicitiz, siuè ab inimico præberi solet, quis dubitabit clausulam offendentem retrò inimicum proditorem dici ad instar venenum præbentis?

30 Accedat his ex genere armorum videlicet scoppietti, dum quis offenditur sine diffidatione proditiōnem argui, prout tenuit Io. Andr. in cap. 1. col. 5. de hom. in 6. Bal. in authen. item nulla comunicas. C. de Episc. & cler. & in c. 1. quib. mod. feud. amit. nouissimè verò

31 Foller. vbi cumulat multa in pragmatica ad restringendum. in tit. de ictu scoppietti. nu. 8. & 9. animus enim delinquendi præsumitur ex isto genere armorum. secundum Bald. in tit. de pace constantiz. & Alex. ad Bar. in l. 1. ff. ad l. Iul. de ui

32 pub. Casal. conf. 76. 1. vol. augetur enim iste animus ex isto genere armorum. Fely. in cap. significasti. de hom. in 6. Bal. in c. 1. de præsu. & in l. sed, & si 9. si magister. ff. ad l. Aquil. Bal. & Salic. in l.

33 1. C. de emend. ser. & percutiendo cum istis armis certè mors sequitur, vel mutilatio. l. 1. §. Diuus Adrianus. ff. ad l. cornel. de ficar. c. significasti. el 2. de hom.

34 Gramat. vot. 23. numer. 7. si enim arma sunt proditoria, ergo percutiens cum dictis armis arguit animum proditoriū, sicuti extimati sunt proditores infra scripti inter alios, qui breuitatis causa non numerantur videlicet.

35 Primus inuentor istorum armorum,

36 qui fuit Tubald. filius Cain, vt Gen. cap. 1. qui fuit primus homicida in mundo, & proditoriè interfecit Abel fratrem suū, iuxta illud dictum Gen. egrediamur foras, cumque essent in agro consurrexit Cain aduersus fratrem suum Abel, & interfecit illum, vt Gen. loco citato. Gulliem. de Benedictis in c. Raynutius. de testam. in vers. mortuo itaq; testatore el 1. num. 6.

37 Communis demum vsus loquendi affertur dum dicitur, l' ha ammazzato da dietro à tradimento, quod Romano sermone proditorium dicitur, & proinde

38 attendendus est, non enim ex opinionibus singulorum, sed ex communi vsu nomina exaudienda sunt, dicit tex. in l. la-

39 beo. §. 1. de suppellect. l. homicidium. n. tripliciter committitur, facto, verbo, &

40 animo. c. homicidium. 1. dist. de pæn. c. sicut dignum. de homic. animus enim non probatur, nisi per extrinsecos actus.

41 l. dolus. C. de dolo. l. 1. C. de ficar. qui animus in casu nostro attenditur, dum quis à loco deserto, & inopinato offendit, à quo præuideri non possit. Blanc. in l. fin. de quæst. numer. mihi 200. & Cicero in oratione pro Milone clarè, & per Boss. in tit. de hom. numer. 63. quia licet de inimico dicitur, & ab ipso omne malum, sicut ab Aquilone, & semper malè ipse cogitat inimicus, & semper insidias instruit ad nocendum, quæ præcauere

42 vix omnes possunt, dum à loco inopinato huiusmodi delicta committuntur, & omnibus certè dominis iudicantibus notum est, quod omnia ferè delicta in

43 nostro Regno sunt huiusmodi generis, nam non de facie ad faciem, nec per diffidationem, vel huiusmodi committuntur, sed semper latitando, & in abscondito, & ad restringendam malitiam ip-

44 sorum, utique Rex noster Philippus III. inuidiosissimus si de hoc interrogatus esset in fauorem Regij fisci facilè respondisset, per glos. in l. tale pactum. §. fin. de pact. & ideò per Imperatorem Carolum

45 Quintum recolendæ memoriæ visitato hoc fidelissimo Regno post recuperatū Regnum Tuneti, & postea per Excellētissimos

- tiffimos PræReges varia editæ sunt, & particulates sanctiones in asportantibus, & in committentibus, & in attentantibus talia delicta, nulla alia moti ratione, nisi ob frequentationem, & consuetudinem huiusmodi delinquentium cum ipsis armis, contra quos uti grassatores leges insurgunt. l. aut facta. §. fin. ff. de pœn. omnes enim cœlorum virtutes dum homo occiditur clamant, Domine, Domine seruus tuus vult esse similis tibi, & Deus respondet, ipse interfecit, & interficietur, mihi vindictam, & ego retribuam. Aristot. in lib. de regimine Principum. in cap. de reg. iust.
- 46 47 48 49 50 51 52
- Primus. n. homicida fuit Cain Gen. cap. 1. glos. in l. si quis. C. de accus. qui creatus ad imaginem, & similitudinem Dei. l. iustissimè. C. de edil. edict. l. si quis in metallum. C. de pœn. cap. hæc imago. 11. q. 3. homicidium enim est peremptio corporalis, & est terminus vitæ. §. & quidem. auth. de hæred. & falc. §. de incept. in auth. de nupt. Archidia. in c. placuit. de consec. dist. 4. si enim grauissima est pœna homicidij, & in ea dolus præsumitur, & dolus attenditur, ita quod non punitur ita grauiter. l. 1. ff. ad l. cornel. de sicar. in huiusmodi enim delictis, & animus, & dolus ostenditur, quod in maleficijs voluntas spectatur, & non exitus. l. diuus. ff. eod. tit. ideo clarum est ex consuetudine, & ex genere armorum, & etiam ob frequentationem huiusmodi delicta proditoria esse, & sic exclusa clarissimè ex verbis dicti Regij indultus.
- Audiui in vnione prædictorum dominorum iudicantium quendam doctorem Calabrum, qui pro omnibus inquisitis volentibus gaudere Regio generali indultu scripsit, absque cognitione causarum non aduocatus, nec inquisitus, sed solū charitate forsan ductus, & pro defensione suæ prouintæ, vbi continuò talia delicta cum scoppictis latitando, & in abscondito committuntur, mouetur enim in suis allegationibus pluribus autoritatibus, & doctrinis, quas si perpensè considerasset, contrarium scripsisset, cum faueat iuribus Regij Fisci.
- 53 54 55 56 57 58 59
- Primo nõ obstat autoritas Menoch. de arb. iud. lib. 2. casu 361. numer. 25. & 26. nam dicit proditorem appellari, qui per insidias, & industriam alium occidit, & sic per insidiosam industriam, quod fauet casui nostro.
- Nec obstat, quod voluit de mente Iul. Clar. in §. homicidium, nam non decedit casum, sed solum refert opinionem Bar. in d. §. delinquent, & eodem modo responderetur ad doctrinam Suarez in add. ad Gomez. var. resol. tom. 3. c. 3. in tit. de homic. num. 5.
- Nec rursus refragatur dictum Lucæ de Penn. in l. fin. ver. item nota de delat. lib. 10. dum loquitur de moribus proditorum, quia fateatur offendentem sub spe amicitia esse proditorem, & ita Bar. dicit, sed ibi non negat offendentem retrò non esse proditorem, immò hoc videtur innuere, dum dicit, quod crudelia sunt iacula proditorum, à quibus vix, aut nõquam quis præcauere potest. vnde concedit iaculantem proditorem esse, quod idem est in offendente sclopo rotato.
- Insuper allegare Farinac. q. 18. num. 76 est ridiculosum, dum teneat opinionem contrariam, & testatur esse communem.
- Nec officit Io. Gerson in Cœna Domini, quia non negamus principium, sed dari aliam speciem proditoris, quippe si quis offenderit retrò, præterquã dici potest, quod Iudas potius tradidit, quã prodidit, cum à Domino Nostro Iesu Christo præuisus fuisset casus per verba illa, qui intingit mecū in catino ille me traditurus est. Matth. cap. 26. Marc. c. 14.
- Præterea nihil facit doctrina Ang. in §. interdum. de hæred. quæ ab intest. de fer. num. 5. qui, & si ponat, quod proditor dicitur, qui offendit sub prætextu amicitia, subdit tamen pluribus modis dici proditorem.
- Ad dictum Ang. de maleficijs. in ver. fecit insultum. num. 4. dicitur, quod ibi ponit differentiam inter insultum, & delictum proditorium dicens, quod si quis offendit aliquem sub spe amicitia dicitur

tur prodero, & non insultare, non autem inficiat quod offendens retrò non dicatur proditor.

- 60 Item ad doctrinam Afflicti, in §. item si fratrem, num. 2. quib. mod. seu. amjt. & decif. eiusdem, Afflicti. 265. nu. 64. & add. ad Campain c. nuper. nu. 31. Resp. quod retentent. opin. Doct. nò autem decidit casum. immò addent. ad Camp. loco citato, nu. 32. dicunt, q̄ proditor dicitur, qui offendit aliquem siue diffidatione, vt in casu nostro. Nec militat quod voluit Foller. in pract. crim. in versu. Item q̄ commisit crimē læsæ Maiestatis, nu. 31. quia nò negat dari aliã hanc spem, pditionis.
- 61 Dum verò partes aduersæ nituntur respondere auctoritatibus in contrarium, & primo ad dicta per Canonistas, & Io. And. in c. 1. de hom. in 6. q̄ Christianus nò pòt occidere Christianũ sine diffidatione, intelligendo, idest, sine denũtiatione, vt præuideat vim, & damnum sibi inferendum, ita exponere mentem Io. And. & Canonistarũ est errare in terminis, q̄a
- 62 verbum diffidatus hoc non importat, nã diffidatus dicitur positus in banno. c. 1. §. Gazaros. de stat. & consuet. & ibi And. nu. 6. & sic mēs Io. And. est dicere, q̄ Christianus occidere non pòt sine diffidatione, idest nisi fuerit banaitus, quem nos in Regno foriudicatũ vocamus, aliàs esset proditio, & còsequēter patet occidentẽ aliqm retrò nò foriudicatũ pditorẽ esse.
- 63 Præterea auctoritati Fel. in d. c. 1. non video benè responsum, dum dicit nota ibi industriam, & insidias, quod exponitur proditorie, loqui de homicidio proditorio, quod comprehendit insidias, cum proditio non possit esse sine insidiis, nam tex. ibi loquitur de insidioso homicidio quòd Felin. vocat proditorium.
- 64 Ad subterfugiendam demum auctoritatem Couar. var. resol. cap. 20. nu. 7. versic. tandem post alios canonistas asserentis, homicidium per industriam, & insidias proditorium dici, respondent contrarij hoc non probari per tex. in c. 1. extra. de homic. & præsupponunt, quòd nos negamus, videlicet delictum insidiosum non dici proditorium, nam,

& si tex. hoc non explicet, tamen Felyn. Couar. & alij supra citati ita exponunt, post q̄ et prod. dicitur, qui occidit aliquẽ sine diffidatione d. 1. c. de homic. in 6.

- 66 Nec indigemus lege Regia locali in Hispania, cum idem sit de iure communi, nec valet asserere aliud esse de iure communi, quia esset superuacuum ibi istam legem localem Regiam fuisse conditam, quia responderetur non esse inconueniens in casu dubitabili legem à Principe condi declaratiuam ad ius commune. l. leges. la 3. C. de legi.
- 67 Denique dicere, q̄ si voluisset Rex in exceptione Regij Indultus casum hunc comprehendere. locutus esset per verbũ (à tradimento) inanis est ratio, cum Regis Indultus sub Romano sermone, non autem vulgari emanatus sit, quare idem est dicere proditorie, latino sermone, quod vulgari, à tradimento, & attendẽdus est còis vsus loquendi. d. l. labeo. ff. de supell. leg.
- 68 Respondendo igitur ad id, quod posuit pro contraria parte allegari, quod beneficia Principum sunt latissimè interpretanda l. fin. de const. Princ. cũ similib. ibi
- 69 per Doct. & glos. alleg. quod verum, quãdo de tertij præiudicio non tractatur, vt in casu nostro p glo. in l. 1. de cõst. Princ. contra concedentem latè, secus in casu cõtrario. per Bal. in l. nec Auns. C. de emãcip. lib. cum filius l. de test. mil. l. impubes. res. de admin. tut. c. in super. de off. deleg. idem Bal. de pac. const. & in c. 1. §. fin. qd sit inuestitura. non. n. agitur de interpretatione mētis Cat. Maiest. super iura cõcedentis, sed de declaratione eius mētis contra tertium de qua forsan dicã, q̄ sunt tam clara illa verba, & nunq̄ cõtra dubitatũ cõtra Maiestatem concedentẽ: In casu verò nostro tractatur et de interesse Reipub. nam, etsi posset cessare piuditiũ tertij per remissionẽ, nò tñ cessat publica vindicta, cũ interfit Reipublicæ delicta puniri, per vulgatã legẽ, ita vulneratus. ad l. Aquil. & licet detur ampla facultas remittẽdi, videt tñ quodã mō restringere eorũ iura intra tempus, & voluntatẽ, si. n. esset concessio perpetua, vt feudũ, &

- privilegiū, vel aliquid huiusmodi latif-
simè interpretāda, Innoc. in cap. cum di-
secti. de donat. de præiudicio tertij tra-
stando strictissimè. cap. olim. de verb. sig.
& ibi. Io. And. cap. ex tuarum de auth. &
vsa pallij.
- 75 Leges enim Regiæ aditæ in Regno no-
stro Hispaniarum, v. z. septima, tit. 7. lib.
3. ordinat. & 2. 3. & 16. tit. fin. eod. lib. præ
76 declaratione iuris cõis sunt aditæ, v. sup.
dixi, etsi ex diuersitate opinionum, cum
in Regno nostro non adsit lex particula-
ris, cum tenentes pro Bart. dicant illam
esse communem, sed non bene eam consi-
derant in fauorem Regij Fisci, & qui cõ-
tra Bart. dicunt nostram communem ad
tollendas ipsas diuersitates, credo, quod
iudicantes non recedant à statuto isto,
& particulari declaratione facta ad ius
77 cõmune per illam legem, cum non in con-
gruum sit, statuta punitiua porrigere ef-
fectum suum extrà territorium, quod si
habet locum in ciuitatibus collegatis, &
cõfederatis secundum Bar. in l. cunctos
populos, num. 44. C. de sum. Trin. idem,
& fortius in his, quæ subsunt sub eodem
78 Principe, cum idem Rex noster est, & Do-
minus mandauit, & hodiè mandat, & go-
bernabit per æterna secula in hoc nostro
felicissimo Regno Neapolitano. Hæc
currenti calamo, cum temporis angus-
tia, & calor, multitudo negotiorum of-
ficij, vxoris infirmitas plura non patian-
tur, de iura regij Fisci tam clara reman-
neant indefensa, & oppressa à diuersitate
istarum opinionum, & à doctrinis certo
modo non bene consideratis, sed falla-
citer per partē aduersam allegatis diti-

S V M M A R I V M.

- 1 **I**n hac generali indulgentia non
continentur delicta atrocia, et inor-
missima.
- 2 Delicta atrocia qua sint recensentur.
- 3 Homicidium assassinio mediante comis-
sum grauius est, & de ratione, nu. 4.
- 4 Est atroce, quid horrenda, detestandaq;
in humanitate committitur.
- 5 Atrocissimum committi delictum dicitur
homicidium cum assassinio.

- 7 Assassinium num comprahendatur de
iure cõmuni sub abolitione generali.
- 8 Præfato conclusio est primum huius
criminis speciale.
- 9 De assassinio de iure Canonico dum ta-
xat expressum est.
- 10 Assassinium de iure ciuili sub quo signi-
ficatu dictum est.
- 11 Assassinium quando committi dicatur.
- 12 Promisso ingenere nū sufficiat, ut as-
sassinium dici possit, & num. 13.
- 14 Occidens quē, ut re gratā faceret ami-
co suo num committat assassinium.
- 15 Clericus assassinus num amittat pre-
silegitim hereditate.
- 16 De assassinio quomodo debet constare.
- 17 Declaratoria sup quo erit interponēda.
- 18 S. P. iurisdicēdo ad imparia non debet
iudicari.
- 19 Contralicos an pœna constituta sint
de iure canonico.
- 20 S. P. nū pōit extra laicos pœnas indilceri.
- 21 Imperator num subiiciatur dispositio-
ni tæc an cap. 1. de homic. in 6.
- 22 Quilibet reus non est ab Ecclesia extra
hendus, & num. 23.
- 23 Assassinus nō gaudet immanitate Eccl.
- 24 Assassinus nū amittat privilegiū fori,
& quomō sit intelligendū sub nu. 26.
- 25 Assassinus nū possit impune occidi, nu. 27.
- 26 Occidens assassinum num sit tatus in
conscientia.
- 27 Assassinus dicitur diffidatus, num. 44.
- 30 Bona assassini nū pōit à quocūq; inuadi.
- 31 Iudex num possit ex officio procedere,
in crimine assassinij.
- 32 In crimine assassinij num possit proce-
di ordine iuris non seruato.
- 33 Probationes debent esse luce clariores
in criminalibus.
- 34 In crimine assassinij num proctū pos-
sit ad condemnationem per indicia,
& argumēta.
- 35 Testis de auditu auditus num faciat in-
diciū ad torturā in crimine assassinij.
- 36 Testes nū possint recipi in tæc assassinij
litē nō cõstitutā, & parte non citata.
- 37 Pars num citari debeat ad videndum
iuramenta testium in hoc crimine
discurrere, et nu. 38.

- 39 Non potest procedi contra mandantē, nisi constet prius de mandatario.
- 40 Mandatarius in crimine assassiniij num possit torqueri non precedentibus inditiis.
- 41 Quid in clerico mandatario.
- 42 Cognitio in hoc crimine contra clericum mandatarium fit ad probandū, non autem ad puniendum.
- 43 Assassinus num possit renunciare defensionibus.
- 44 Assassinus est hostis publicus, & diffidatus à lege, num. 27. & 29.
- 45 Haeres lite non contestata non tenetur de delicto defuncti.
- 46 Haeres assassini tenetur restituere pecuniam receptam pro assassinio lite ad huc non contestata.
- 47 Poena contra assassinos iniecta remissuē.
- 48 Appellatio num admittatur in assassinio.
- 49 Affectus num puniatur in crimine assassiniij non secuto effectu.
- 50 Affectus multo magis punitur in solito assassinia committē.
- 51 Affectus non punitur non secuto effectu de consuetudine.
- 52 Affectus num sit puniendus iudicis arbitrio relinquendum.
- 53 Affectus non consideratur ab hoc indultu, ut assassinus ab eius beneficio excludatur.
- 54 Indultus huius praesens pars poterat vindicare locum tam in mandante, quam in mandatario.
- 55 Sub hoc Indultu mandatarius comprehenditur.
- 56 Tex. in d. cap. 1. de Homic. in 6. num procedas tam in mandante, quam in mandatario.
- 57 Assassinij tam mandantes, quam mandatarij possunt castrahi ab Ecclesia.
- 58 Poena assassiniij quae sint recensentur.
- 59 Poena a:ropationis quae fit declaratur.
- 60 Crimini atrocitas est pro ratione exclusiua huius casus à praesenti Indultu.

Vel assassinio mediante, etiā si mors sequuta non fuerit, quod tam in mandante, quā in mandatario locum habere volumus.

LIMITATIO V.

CAPVT XXXII.

Erissimis ni fallimur argumentis superius constituimus, in hac generali Indulgentia non comprehendi delicta atrocia, & enormissima, uti in casibus supra narratis demonstrauimus, puta læsæ maiestatis homicidij, veneficij, stupri, adulterij, sacrilegij, sepulcri violati, raptus monetæ adulteratæ, de quibus partim loquitur hic noster indultus, partim verò, l. septima, & octaua, sub C. Theod. de indulg. Princip. quos adducit Decianus, in tit. abolitio an. & quando imp. accus. num 19.

Nunc autem hisce annectit Rex noster homicidia comissa assassinio mediante, ex quo capite, quia interuenit pecunia, grauius delictum perpetrari, edocet tex. in l. Cicero ff. de poenis, & annotauit Franc. Marcus, in decis. Delph. 294. nu. 1. in 2. parte.

Et quia sic horrenda, detestandaq; inhumanitate committuntur, ut dicit tex. in c. 1. de homic. in 6. inde atrocissimū delictum comitti, dixit Bologn. in conf. 8. incip. pro cuius defensione. col. 2. & Decianus, in tit. de mandato pecu. intercedente. nu. 45. lib. 9. tom. 2.

Propterea Rex noster Inuictissimus inter crimina ab hoc Indultu excepta uti enormissima adiecit assassiniij crimen.

Scuti de iure comuni ia generali abolitione Principis assassiniij minime comprehendit exultimauit. Rom. in l. si quis in graui. §. his quoque. ff. ad Sillan. Marf. in prac. crim. §. diligēter. nu. 161. Moticell.

- 8 in sua pract. §. circa. nu. 28. Decianus in præcitato tit. nu. 28. & Farin. nouissimè. in lib. 1. in tit. de inquis. q. 6. num. 52. & 53. Quæ quidem conclusio sit primū huius grauissimi criminis speciale.
- 9 De quo antea q̄ ad vteriora progrediamur, aduertimus; quod solus tex. in d. c. 1. de homic. in 6. loquitur sic aperte de assassinio; nam de iure ciuili sub locatoris, & conductoris nomine illud significatum est, vt constat in tex. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur.
- 10 Itaq; dicendum est; quod tunc assassinium committi dicitur, quando intercedit datio pecuniæ, vel alterius rei, vel saltem promissio de dando quid certum in specie tamen, non in genere acceptatione tamen facta mandati, ac constituto de promissione, vt consulti Bal. in cōf. 98. incip. Bettonus. volum. 1. quem sequitur Capic. In decis. 155. num. 5. in fine vers. 3. dubitatio, & Gram. in voto 11. nu. 19. differit Francus in decis. 176. quorum doctrina quo nam pacto erit interpretanda late per Decianum in antedicto tit. de mandato pecunia intercedente, nu. 17. & ante eum Boss. in tit. de mandato ad occidendum, num. 35.
- 11 Ex quibus inferitur, quod si quis occidisset aliquem, vt rem gratā faceret amico suo etiā si nihil recepisset, dicitur assassinium commississe. scdm Ioan. Andr. in c. penult. de cler. non resid. Ang. in cōf. 14. Incip. in questione. Aret. in cōf. 163 incip. sicut Ioan. nu. 16. & 17. in fin. Curt. sentor. in cōf. 20. num. 43. in fine. Capic. in d. decis. 155. nu. 21. vers. ad sextam dubitationem. Gram. in voto 9. num. 3. & Carrer. in sua pract. crim. §. 5. nu. 4. & 5. ob cuius delicti atrocitatem plura censuimus hoc in loco specialia de iure induta commemorare.
- 12 Proinde secundum huius delicti speciale illud erit, quod si clericus tale committat assassini delictum amittet priuilegiū clericale, & inde x laicus poterit cognoscere, constituto tñ prius de assassinio saltem per declaratoriam præcedentem, sic omnes canonistæ, & præceteris Gemiu. in d. c. 1. de homic. in 6. Capic. in d. decis.
- 13 155. nu. 25. vers. 6. quod contra tales cū aliis cumulatis per Carrer. in d. sua prac. Crim. §. 5. nn. 10. & 15. cum seq.
- 14 Veruntamē, nequid intactum omittamus, admonemus, quod quando dicimus interuenire oportere declaratoriam, intelligi debet super eo intercedendam, q̄ sit commissum assassinium, vt est communis opinio, quam sic interpretatur Alex. in cōf. 166. incip. videretur. num. 5. vol. 7. Capic. in decis. 112. Ang. de malef. in vers. Sempronium mandatore, in principio.
- 15 Immo ne S. P. iuris d. ad imparia iudicetur, sicut mandauit clericos tale crimen committentes clericali priuilegio arcendos esse, eodem modò voluit imponere pœnas contra laicos assassinium patran-tes. vt in d. c. 1. quod S. P. licere propter criminis atrocitatem voluit Panor. in c. si duob. col. 2. extrā. de appell. & Barb. in c. 1. num. 2. extrā, de probat. idque propter tex. in clem. 1. de testibus.
- 16 Quamobrem scripsit Io. And. in d. cap. 1. & post eū Francus, in 6. notabil. Quod etiam Imperator subiiceretur dispositioni præcitati tex. in d. c. 1. de homic. in 6.
- 17 Tertiò ex his descendit aliud speciale, quod quamuis quilibet delinquens cōfugiens ad ecclesiā nō sit ab ea extrahend^o. c. inter alia extrā. de imm. eccl. & gaudi at immun. eccle. tota tit. de is, qui ad ecclesiā confug. de quo p̄ clarū in lib. 5. §. fin. quest. 30. & per Doctissimum Gomez. in lib. 3. variarum resol. sub tit. de immun. Ecccl. Tamen assassinus cōfugiens ad Ecclesiā nō est ruti^o eius immunitatē, sicut committens homicidium proditorie, de quo Decianus in cōf. 80. incip. primò vol. 3. & pensatē delinquens, prout prosequitur idē Decian. tam in d. cōf. 80. num. 24. quā in cōf. 104. num. 3. & pro inde poterit extrahi a quocunque iudice sæculari, vt censuit Clarus ex Plazza in l. 1. delictorum, cap. 19. num. 24. decrebriori recepta opinione attestante. in §. assassinium, versic. Item licet assassinus, & hoc non ex alio, quā ex criminis atrocitate; quinimò amittit priuilegium fori, ob quod poterit ubiq; loco-

locorum puniri, Castr. in l. si vt proponitur, ff. de fideiuss. Hippoly. in l. 1. nu. 252. C. de raptu virg. Ang. in d. conf. 14. Carrer. in sua Pract. §. 5. num. 32.

26 Hanc autem conclusionem restringamus rectè procedere respectu iudicis, vel ratione originis, vel domicilij, vel delicti, secundum Boss. in tit. de foro compet. nu. 65. si tamen nõ constaret de assassinio, scus verò si constaret, vt idem Boss. aduertit in præcitato loco, num. 66. & 67.

27 Quartum speciale erit, quòd quis impune potest occidere assassinũ exemplo transfugarum, l. 3. ff. ad l. Corn. de sicar. declarat Cyn. in l. reos, in q. 6. C. de accus. not. in auth. nauigia, C. de furtis, in auth. Item quæcunque, C. de Episc. & cler. in c. felicitis, de pœnis, in 6. per Gram. in voto 8: in princ. & per Carrer. in Pract. crim. §. 5. nu. 8. Cap. in d. dec. 155. nu. 24. vers. 2.

28 Et id cõ. mitemens secundum aliquos tutus erit quoq; in foro conscientiz, dummodo tamè zelo bono id faciãt, ne deinceps alijs possit nocere, vt in specie edocuit Steph. Aufrer. in repet. c. 1. in reg. 1. fall. 18. de off. ord. quem sequitur Carrer. in præcitato loco, num. 9. in fine.

29 Cuius concl. ea est ratio, quia assassinus dicitur diffidatus, & proinde impune occidi posse inquit Corn. in conf. 249. num. 1. in medio, vol. 1. & Rah. in conf. 4. num. 13. & 14. volum. 5.

30 Quintò bona assassini possunt à quocunque inuadi, & occupari, ita Host. Io. And. & Domin. in c. 1. de homicid. in 6. Capic. in d. decif. num. 24. vers. tertium.

31 Sextò in hoc crimine assassini iudex potest ex mero officio procedere, Marsi post Parid. de Puteo in l. vnus, §. cogniturum, ff. de quæst. sub nu. 76. relatus per Capic. loco præmonito, num. 26. vers. decimum, Carrer. in d. §. 5. nu. 23. ac ordinè iuris non seruato, vt tradidit idem Carrer. in d. §. 5. num. 24.

32 Septimum speciale est, qd quamuis in etiminalibus probationes debeant esse face clariores, l. sciãt cuncti, C. de prob. tamen in crimine assassini speciale est rãtione immanitatis delicti, qd iudici potestas tributa sit condemnandi assassinum

ad mortem etiam per indicia, & argumenta, vt ex d. c. 1. colligitur, tradit Marsi. in d. §. examinanda, num. 24. & Carrer. in d. §. 5. nu. 17. 18. & 19. Clar. in d. §. assassiniũ, vers. præterea, Dec. in conf. 189. nu. 4.

35 Octauò testis de auditu auditus facit inditium ad torturam, Hypp. in d. §. examinanda, nu. 27. edocuit Fel. in c. afferte, col. 4. limit. 3. extrã. de præsumpt.

36 Nonò possunt recipi testes lite nõ contestata, & parte non citata, & absente, vt expressè dixit Dom. post Host. & Io. And. in d. c. 1. quorum meminit Cap. in d. dec. 155. nu. 25. vers. quintum. Nec pars citari debet ad videndum iuramenta testiũ, quibus adhibebit fides, sic Archid. Gem. & Franc. in d. c. 1. Soc. in reg. 46. in 9 fall. & in conf. 262. col. 6. vol. 2. Dec. in c. 2. fall. 7. extrã. de testib. cum alijs adductis per Decian. in sape sæpius citato tit. de mandato pecunia intercedente, num. 23.

38 Quamuis huius contrarium asseuerent Arët. & Fel. col. 4. limit. 5. in d. c. 2. Gram. in voto 11. col. pen. num. 16. & in conf. 1. nu. 64. post decisiones, & in conf. 40. nu. 8.

39 Hinc quia non potest procedi contra mandantem, nisi constet prius de mandatorio, secundũ Bart. in l. si is qui rem, §. si tu Titium, ff. de furt. & Bald. in conf. 384. vol. 5. incip. In Christi nomine, nu. 1. & 3. in princ. vol. 5. in crimine assassini potest mandataris torqueri etiã nullis præcedentibus indicijs, vt indicet mandantem, Bal. in l. non idèd minus, col. 1. C. de accu. Alex. post Bar. in l. repeti. ff. de quæst. etiam si sit clericus ad eruendam veritatẽ, cum ista cognitio fiat ad probandum, non ad puniendũ, sic Cap. concludit in d. dec. 155. nu. 27. in finalibus verbis d. dec.

40 Decimum speciale erit, qd assassinus, qui pecunia homines offendit potest renũciare defensionibus sibi competentibus, ex quo est hostis publicus, & diffidatus à lege, inde poterit à quolibet offendẽ, sic ex mente Paridis dixit Marsi. in d. l. vnus, §. cogniturum, nu. 76. vers. & facit, fide quæst. per Capic. recitatus in d. dec. num. 26. vers. vndecimum.

41 Vndecimum speciale quod notatu dignum nobis visum fuit, est, qd licet hæres lite

- lite non contestata non teneatur de delicto defuncti, vt in l. 1. & toto tit. C. si reus vel accus. mor. fue. tamen hoc non habet
- 46 locum in hærede assassini, qui lite adhuc non contestata tenebitur restituere pecuniam receptam pro assassinio, Ang. in l. 1. §. fin. ff. de eo per quem fa. erit. Aug. de Arim. in add. ad Ang. de malef. in vers. Sempronium mandatore, col. 2. quem recenset Capic. loco antedicto, num. 27.
- 47 Duodecimo inter alias pœnas assassino iniunctas, de quibus per Decia. Carr. & Cap. in locis antedictis diffusè, illam
- 48 specialem aduertimus, quod in crimine assassini nō admittit appellatio. Io. And. Gem. & Francus in d. c. 1. de homic. in 6. Cap. in d. dec. 155. nu. 25. vers. septimum.
- 49 Tandem tertiumdecimū subiungimus specialem in hoc atrocissimo crimine assassini, quod puniatur affectus, licet non sequatur effectus, l. si quis non dicam rapere, C. de Episc. & cler. tenent expressè Io. And. Archid. Host. & alij in d. c. 1. idem Io. And. in c. in pœnis, de reg. iu. in 6. Ang. in d. cōf. 14. Gram. in voto 9. Bal. & Ang. in l. 1. §. hæc verba, ff. quod quisque iuris, Couar. in clem. si furiosus, in 2. parte, in princ. nu. 9. vers. tertio proponitur, de homicidio, Corn. in conf. 449. nu. 1. in princ. vol. 3. cum coaceruatis per Decianum in præcitato loco, nu. 3. & 13. Clar. in §. assassinium, vers. scias etiam.
- 50 Quæ quidem multo facilius admittentur, si sumus in solito assassinia committere, Gram. in d. voto 9. nu. 22. & 23. cū seq.
- 51 cū tamen de generali consuetudine non puniatur affectus, nisi sequatur effectus, vt dixit Specul. in tit. de accus. §. 1. vers. quod si, in fine, Ang. in l. 1. §. fin. ff. quod quisque iur. Bal. in l. si quis non dicam rapere, C. de Episc. & cler. in l. 3. C. de seru. fugit. in l. si quis seruo, C. de furt. Bart. in l. 1. §. 1. ff. ad l. Corn. de sicar. cum sexcentis alijs adductis per Barb. in conf. 64. incip. cum res ista, nu. 10. vol. 1. & diximus in c. seq. num. 132. cum seq.
- 52 Quod quidem axioma, quāuis iudicij arbitrio relinquendum arbitretur Decia, in præcitato loco, nu. 3. & 13. motus per doct. Salic. in l. si is qui cum telo, C. ad
1. Corn. de sicar. & dixit Grā. in d. voto 9. in si. Boss. in tit. de mād. ad homic. nu. 39. & Bologn. latè in conf. 3. col. 2. circa fin.
- 53 Tamen hodie in hac indultus materia id erit extra difficultatem, cū ab eo aperte decretum sit, assassinos excludi etiam si mors sequuta non fuerit, & sic explicuit actum dubium de iure communi, & hæc quò ad priora verba huius partis.
- 54 At quoniam de iure quæri etiam poterat num nuper constituta concl. vindicaret sibi locum tam in mandante, quàm in mandatario per tex. in l. non solum, §. mandato. vbi Bart. ff. de iniur. cum alijs annotatis per Decianum in lib. 9. sub tit. mandans quando sub statutis comprehendatur, & per nos adductis supra in c. 30. Ideò ad euellendam quamcunque
- 55 difficultatem hæc nostra principalis indulgentia expressè mandauit, quod mandataris comprehendatur.
- 56 Quamuis certi iuris sit quod tex. in d. c. 1. tam in mandante, quàm in mandatario suum obtineat locum, licet loquatur dumtaxat de mandante, sic dixit Ang. in l. 1. C. de sepul. viol. Paris in tract. de sind. in vers. inquisitio. Ang. de malef. vers. & Sempronium mandatore, in princ. Couarr. in lib. 2. var. resoh. c. 20. vers. quarto eadem ratione, & Boss. in tit. de mand. ad homic. nu. 23. cū ceteris p. dec. cumulatis in d. tit. de mand. pec. interced. nu. 9 & 13.
- 57 Inde ex his descendit, quod assassini tam mandantes, quàm mādatarij possunt extrahi ab Ecclesia, & morte puniri, secundum omnes in d. c. 1. per illum tex. & dixit Couarr. in nuper citato loco, nu. 10. vers. septimo ad institutum.
- 58 Horum autem pœna (vt huic parti finem imponamus) nedum est mortis naturalis, sed hodie est pœna accopationis, & in frustra corporis diuisionis. i. in
- 59 quatuor partes, Abb. in c. at si clerici, in princ. nu. 41. ext. de iud. cū alijs adductis per Carr. in d. §. 5. num. 35. & Clar. in d. §. assassinium, vers. sed quæro, quorū meminit Decia. in relato tit. de mandato pecunia mediante, nu. 31. & hæc pro criminis atrocitate, ob quā Rex noster Inuidissimus ab hoc indultu eos omnino secluse-

S V M M A R I V M.

- 1 Sodomie crimen est praeter ceteris sceleratissimum, & num. 2. 3. 4.
- 2 Vnus naturalis licitus est in coniugio, in adulterio illicitus.
- 3 Vnus contra naturam semper illicitus.
- 4 Ipsa societas, quae cum Deo nobis esse debet, violatur per tale vitium.
- 5 Ex vitio sodomitico natura libidinis peruersitate polluitur.
- 6 Sodomia est crimen maius adulterio.
- 7 Sodomia namque fit crimen maius incestu.
- 8 Adulterij malum vincitur a fornicatione, vincitur autem ab incestu.
- 9 Peius est cum matre, quam cum aliena uxore concubere.
- 10 Adulterium omnium peiorum est quod contra naturam fit.
- 11 Quod contra naturam fit execrabilius fit in matrice, sed execrabilius in uxore.
- 12 Multum valet ordinatio Creatoris, & ordo creaturae.
- 13 Modus cum acceditur in rebus ad utendum concessis longe tollerabilius est, quam in eis, quae concessa non sunt, vel rursus excessus.
- 14 Flagitia, quae contra naturam sunt ubique & semper expugnanda, & puniendae.
- 15 Natura peruersio tantum potest, quod clamor ad caelum usque perueniat.
- 16 Sodomitae faciunt civitates cum habitatoribus perire.
- 17 Sodoma, & Gomorra perierunt ob tale delictum.
- 18 Fiunt fames, terremotus, & pestilentia.
- 19 Ira Dei venit in filios diffidentia.
- 20 Sodomitae quare dicti filij diffidentia.
- 21 Sodomitae delinquant contra naturam humani generis.
- 22 Sodomitae vocantur nefanda libido.
- 23 Deus omnipotens ferè desijt incarnari videns naturam tali delicto contaminatam.
- 24 Omnes totius orbis sodomitae incursant in nocte gloriose Natiuitatis

- 25 Domini nostri Iesu Christi.
- 26 Diabolus tentans homines fugit illud abominans ex nobilitate suae naturae.
- 27 In vitio nequissimo sexus perdit locum.
- 28 Vbi scelus est id, quod non perficitur.
- 29 Venus mutatur in alteram formam.
- 30 Amor queritur, nec videtur.
- 31 Contra sodomitas insurgunt leges, armantur iura gladio videtur.
- 32 Vnde etiam potest tantum scelus reperiri posse in homine.
- 33 Sodomitae est abominabile scelus.
- 34 Indultus hic non abs re excludit tale crimen.
- 35 Praua consuetudo excusat quem a poena.
- 36 In sodomia quis non excusatur, ne propter multitudinem, nec propter consuetudinem.
- 37 Sodomitae est infamis ipso iure.
- 38 Adulteratus num datur sodomitae.
- 39 Affectores non debent admittere aduocatos pro insignibus furibus, & latronibus.
- 40 Praevis admittit aduocatos pro sodomitis.
- 41 Defensionis facultas danda est his, qui a fisco vexati sunt.
- 42 Defensionis facultas ab Imperatore num tolli possit.
- 43 Defensio in iure consistit naturali.
- 44 Sponte quis non debet inuitari ad mortem.
- 45 Sodomitae crimen est mixti fori.
- 46 Dominium bonorum suorum num amittatur per crimen lesae Maiestatis.
- 47 In crimine lesae Maiestatis memoria defuncti damnatur.
- 48 Sodomitae illud amittit dominium bonorum suorum.
- 49 Sodomitae num ante accusationem efficiatur intestabilis, num. 72. cum sequenti.
- 50 Declaratio Inuitis num requiratur pro apprehendendis bonis de facto.
- 51 Expenditur tex. in l. defensionis facultas, C. de iure fisci, lib. 10.
- 52 Sodomitae num amittat dominium bonorum suorum ipso iure.

- 55 Verba, nepharias naturae contrarias, num de vitio sodomitico sonent.
- 56 In cap. cum secundum l. de Haereticis, in 6. tres sunt considerati casus.
- 57 Dicitur, et, cadit inter diuersa.
- 58 Textus in dicto cap. cum secundum l. num intelligendus de vitio sodomitico.
- 59 Nephariae nuptiae quando dicantur.
- 60 Incesta nuptiae quando dicantur.
- 61 Nephariae, & incestae nuptiae nam dicantur contrariae naturae.
- 62 Dominium ibicq̄ amittitur in nepharijs, & incestis nuptijs.
- 63 Incesta, & nepharia nuptiae sunt minora delicta vitio sodomitico.
- 64 Confiscatio an cadat contra sodomitas.
- 65 Poena stupratoris qua fit.
- 66 Confiscatio num habeat locum in Regno Hispania.
- 67 Quid in ciuitate Mediolani.
- 68 In hoc nostro felicissimo Regno confiscatio pro tali crimine non seruatur.
- 69 Decisiones M. C. V. & S. G. recensentur.
- 70 Filij num possint rapere, aut occultare bona paterna confiscata.
- 71 Sed quid usque ad legitimam num sint tuti in conscientia.
- 72 Passi muliebria sunt intestabiles.
- 73 Agentes num sint intestabiles.
- 74 Testamentum sodomitae conditum ante accusationem num annulletur.
- 75 Contugij, thoriq; separatio nam detur propter tale vitium, quod quomodo intelligendum numeris seq.
- 76 Tex. in cap. omnes causationes, 32. q. 7. num intelligatur, quando vir vellet trahere uxorem ad illud vitium, an vero si vir cum alijs delinqueret.
- 78 In poenalibus poena sunt potius demollienda, quam exasperanda, numero 118.
- 79 Discutitur Doctorum opinio circa articulum in numero 75. contentum, & 80.
- 81 Probationes in criminalibus debent esse concludentes.
- 82 Lex naturae ressit in hoc vitio detestabili.
- 83 Probatio non sic de facili, & directa haberi potest in hoc crimine.
- 84 In adulterio directa probatio non exigitur, & de ratione, num. 85.
- 86 Probatio per auditum in hoc crimine non admittitur.
- 87 Probatio per visum num admittatur in sodomia.
- 88 Praescribuntur delicta per viginti annos praeter iniurias.
- 89 Crimen sodomiae est in praescribibile.
- 90 Affinitas contrahitur per coitum fornicarium, l. damnatum.
- 91 Affinitas num contrahatur per coitum sodomiticum.
- 92 Affectus num puniatur non secuto effectum in hoc crimine, 117. & 120. cum sequenti.
- 93 Affectus num puniatur non secuto effectum ob hoc vitium cum brutis commisso.
- 94 Res mali exempli est a Republica reijciendum, & proinde atrocissime castigandum, num. 95.
- 96 Hoc vitio cum bruto commisso peccat, & reus comburendi sunt, num. 105. & 143.
- 97 Contra sodomitas poena mortis naturalis infligitur, cum sequenti.
- 99 Vitium sodomiticum in homine vix est credibile, multo magis in brutis.
- 100 Stuprum passus num faciat inditium ad torturam.
- 101 Sodomia equiparatur blasphemiae.
- 102 Blasphemiae atrocitas magna est.
- 103 Poena contra sodomitas de iure Canonico, & Civili indicitur.
- 104 Sodomita morte naturali est puniendus.
- 105 Sodomita est igne concremandus.
- 106 Poena constituta puniatur tam agens, quam patiens.
- 107 Mulier exercens se, ut vir num poena mortis naturalis castigetur.
- 108 Praetor remouet a postulando passum corpore suo muliebria.
- 109 Committens sodomiam cum muliere num poena mortis puniatur.
- 110 Vitium sodomiticum originem sumit a mulieribus.

- 111 Nunquid autem sit in vitio sodomico commissio eum brutis.
- 112 Poena mortis num imponatur contra persuadentes, vel domum prabentes.
- 113 Sed quid contra comites corruptos.
- 114 Tex. in l. i. §. qui puero, ff. de extraordin. crim. num à iure Canonico amplexatus.
- 115 Diversa poena imponitur flagitio perfecto à flagitio imperfecto.
- 116 Affectus, & effectus aequaliter sunt remunerandi.
- 117 Ipsum Dei dicere est quasi quoddam pronunciare.
- 118 Poena non sunt demollenda ratione atrocitatis delicti, & num. 120.
- 119 Delicta atrocita quadam referuntur.
- 121 Vitium sodomiticum inter atrocita delicta connumerandum est.
- 122 Affectus non punitur in hoc crimine quando flagitium est imperfectum.
- 123 Affectus num punitur flagitio imperfecto, si fuerit deventum ad actum proximum.
- 124 Polluens extra vas, vel suis manibus num subiiciatur poena ordinaria.
- 125 Ordo nature ubi deficit quis extraordinarie delinquit.
- 126 Non attingens claustra pudoris extraordinarie delinquit.
- 127 Extraordinaria pollutio qua sit.
- 128 Matrimonium num impediatur per extraordinariam pollutionem.
- 129 Affinitas num contrahatur per extraordinariam pollutionem.
- 130 Extraordinarie est puniendus polluens extra vas.
- 131 Consuetudo num admittat dicta poena extraordinaria impositionem.
- 132 Attentatum habetur pro facto in atrocissimis.
- 133 Generaliter Italia consuetudo non puni attentatum.
- 134 Priapum ponens in ano uti sodomita est ultimo supplicio affligendus, licet non emiserit semen.
- 135 Ultimum supplicium mors sola est.
- 136 Clericus sodomita de iure Canonico est irregularis, num. 138.
- 137 Iuricus sodomita sacerdos impunitus.

- 138 Clericus sodomita incurrit in irregularitatem soli S. P. remissam.
- 139 Iuris disposita relaxantur propter horrendum scelus.
- 140 Propter ingens facinus homo datur bestijs comedendus.
- 141 Memoria per sententiam damnatur post mortem propter delicti gravitatem.
- 142 Clericus degradatur propter magnum homicidium.
- 143 Animal brutum num punitur propter delictum.
- 144 Iudici num liceat leges transgredi propter atrocitatem delicti.
- 145 Sodomita appellantur pedicones.
- 146 Sodomita dicuntur hi, qui cum masculis nebandam libidinem audens exercere.
- 147 Indultus hic excludit sodomitas propter maximum scelus.
- 148 Civitas, & respublica per hos impietas leduntur.
- 149 Atrocitas huius delicti iudicis arbitrio relinquitur.

Excipimus etiam crimen nefandum.

SEXTA LIMITATIO.

CAPVT XXXIII.

Tsi plura esse delictorum genera demonstrauimus in precedentibus atrocita, quae ob eorum immanitatem ab hoc rege galè indulta omni iure seclusa esse edocuiamus,

hoc tamen sodomis crimen, quod exceptum ab indulta hoc in loco manifestè patet omnibus alijs atrocibus, ac foedissimum esse ex ijs, quae sequuntur apparebit. In qua materia id priore loco recensuimus, quod coitus contra naturam, quod in sodomis crimine sonat triplex est, Quodam enim delictum sit contra natu-

- ram humanæ societatis, & est quod fit cum propria matre, vel filio, de quo loquitur tex. in c. hoc ipsum, §. 1. 33. quest. 2.
- 4 Aliud est quod fit contra naturam sexus humani, quod est, quando fit cum masculo, l. cum vir. C. de adult. Postremò aliud est, quod fit contra naturam generis humani, & illud tunc dicitur, cum committitur cum brutis, c. ut clericorū, extrā, de vita, & honest. clericorum, c. ut clerici, de excess. prælat. Edocuit Bermond. de publ. concub. in tit. de peccato sodomitico, tractatum tomo 11 p. 1. fol. mihi 159. vbi de materia, & latius Grill. de pœnis omnif. coitus, q. 2. num. 2. & q. 8. num. 7.
- 5 Consequitur itaque ex his, quod vsus naturalis licitus est in coniugio tamen,
- 6 sed in adulterio illicitus, contra naturam verò semper illicitus, & proculdubio flagitiosior, atque turpior, cap. vsus naturalis, 3. quest. 7. violatur quippè ipsa societas, quæ cum Deo nobis esse debet,
- 8 eam eadem natura, cuius ipse author est, libidinis peruerficate polluitur, c. flagitia, ead. cau. & q.
- 9 Hinc sodomia est delictum maius adulterio, & liquet in dicto cap. vfrustratralis, immò maius incestu, cap. adulterij, ead. cau. & q. nam quamuis adulterij malum vincatur à fornicatione, tamen vincitur ab incestu, etenim peius est cum matre, quàm cum aliena vxore, concubere.
- 13 Sed horum omnium pessimū est quod contra naturam fit, vsus enim naturalis si ultra modum probabitur in vxore quidem veniale peccatum est, in meretrice damnabile, sed istud quod contra naturam fit execrabilius fit in meretrice, sed execrabilius in vxore: Tantum enim (inquit S. P. in dicto cap. adulterij)
- 15 valet ordinatio Creatoris, & ordo creaturæ, ut in rebus ad utendum concessis, cum modus exceditur longè tollerabilius fit, quàm in eis, quæ concessa non sunt, vel raris excessus.
- Inde decreuit deliquit in d. flagitia;
- 17 Flagitia quæ sunt contra naturam, vbi que, & semper repudiata, atq; puniuntur;

- qualia sodomitarū fuerunt, quæ si omnes gentes facerent eodē criminis reatu diuina lege venerentur, quæ non sic fecit homines, vt se illo vterentur modo, natura autem peruersio tantū potest, vt quorum mala, quorumq; clamor ad cælum vsq; puerat, c. Deus omnipotēs, 2. q. 1.
- 18 Hi quidem diabolica instigatione comprehensū grauissimis luxurijs semetipsos inferentes, & ipsi naturæ contraria agentes, non abstinentes ab huiusmodi diabolicis, & illicitis luxurijs propter huiusmodi impios actus faciūt ciuitates cum habitatoribus perire: Docemur enim à diuinis scripturis huiusmodi impijs actibus ciuitates cum hominibus pariter perijisse, vt dixit Imp. in auth. vt non luxur. contra nat. Quod quidem in Sodomā, & Gomorreę euenisse legitur in c. 37. Genes. incip. Accusauit, & in c. sed & continet. de pœnit. dist. 1. glo. in c. clerici, de excess. præl. Fiunt famēs, terremotus, & pestilentia, sicuti testatur Imp. in præcitato auth. vt non lux. cont. nat. ob hanc incontinentiam, quæ contra naturam fit, ira Dei venit in filios diffidentia, d. c. clerici, de excess. præl. c. ut clericorum, extrā. de vita, & hon. cler. Dicti filij diffidentia; ex quo de eorum salute diffidendum est, delinquant enim contra naturam humani generis, c. hoc ipsum, 33. q. 2. recensuit Rol. in cons. 7. incip. In causa, num. 3. vol. 1.
- Hinc Deus omnipotens, cum videret naturam humanam contaminatam tali delicto, vt ob sui turpitudinē appelleretur nephanda libido, §. itē lex Italia de adult. inst. de publ. iud. ac foedissima nequitia, l. foedissimam, C. de adult. ferè desijt incarnari, vt inquit Diuus Augustinus relaxus per Gngl. de Bened. in repet. d. Raynutius, in ver. Cuidam Petro tradiderūt, nu. 5. Aded, vt in nocte, qua natus fuit Christus de Virgine verus Deus; & Homo omnes terras orbis sodomitæ fabrico in gloriosa Natiuitatis pœnio interierint, teste eodem Diuo Hieronymo super illud, Lux orta est eis, Esaiæ cap. 9. quem recitat idem Gngl. loco recensito, & Afflictus in Cons. legum asperitate subdit inquit, quod Diabolus ceptans hominem

nem de hoc vitio postquam eos ad hoc induxit fugit, abhominans ex nobilitate suæ naturæ tantum scelus, & horrendum vitium, vt in Compendio Theologiæ enarratur.

Et in summa adeo detestabile facinus
 29 est, ex quo in eo sexus perdit locum, vbi
 30 scelus est id, quod non perficit scire, vbi
 31 verus mutatur in alteram formam, vbi
 32 amor queritur, nec videtur, vt Imperator scripserit in l. cum vir nubit in fœminam. C. de adult. & admonuit glo. 1. in c. cum secundum leges, de Hæreticis, in 6.
 33 Insurgere leges, armari iura gladio vltore, vt exquisitiæ pœnis subdantur infames qui sunt, vel qui futuri sunt rei, & in cap. 19. Genes. incip. Dixit Dominus, habeatur, vt vix possit credi, num tantum nephas reperiri possit in homine, vt aduertit Ass. in loco præmonito, nu. 13.
 34 Adeo abominabile scelus existimatur, & vti tale per plura demonstrat Barbar. in cons. 64. incip. Cum res, num. 4. volum. 1. & in cons. seq. addentes ad Dec. in consilio 90. incip. Pro tenui. Alex. de Neuo in cons. 85. Calcan. in consilio 110. incip. In Christi nomine, Burr. in cons. 8. Marsil. in cons. 28. incipiente, In Christi nomine, Mantua in consilio 213. incip. In præfenti causa, num. 8. volum. 1. Socc. lun. in cons. 7. incip. Proponitur, volum. 3. Paris in cons. 163. volum. 4. Gramm. in dec. 65. incip. Redemptoris, quos citat Clar. in lib. 5. §. sodomia, in princ. quibus addimus Dec. in l. 2. q. 7. C. de secund. nuptijs. Gomez. in l. 80. Tauri, & in lib. 3. var. resol. tit. de confiscatione bonorum, nu. 3. vers. secundo limbo, fol. mihi 581. & nu. 4. vers. & idem est hodie, in calce folij 583. Ass. in Cons. Regni incip. Legum asperitatem, pp. 13. cū seq. fol. mihi 144. Gugl. de Bened. in d. c. Raynutius, in verbo & quidam Petro tradiderunt, f. 130. in 2. par. & in verbo mortuo itaq; testatore, n. 144. Rol. à Valle in d. cons. 7. incip. In causa, vol. 1. Boss. in tit. de stupro detestabili in masculos, Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 2. cent. 3. casu 286. & demum Decian. in cons. 83. incip. Delictum, vol. 3. Itaque
 36 mirum non est, si tale crimen ab hoc no-

stro generali indultu exceptum sit sub hisce verbis, Excipimus etiam crimen nefandum.

Ideo in tali delicto plura specialia à lege statuta esse adijciemus.

Et primò, quòd quauis in delictis praua consuetudo excuset quæ à pœna temporali, vt dixit glo. in c. cum venerabilis, extrà. de cōsuetudine, tamen in sodomia nec propter multitudinem, nec propter consuetudinem quis excusatur, vt reassumpsit glo. & notabiliter ex eo tex. in c. flagitia, superius allegato.
 37
 38
 39 Secundò is in infamiæ pœnam incidit ipso iure, vt ex tex. in d. l. cum vir nubit in fœminam, clarè colligitur, & dixit glo. in vers. passus est, tex. in l. 1. §. remouet, ff. de postul. Iacob. Beluis. in auth. vt non luxur. contra nat. & recensuit Men. in loco præallegato num. 8.
 40 Tertiò sodomitæ nõ datur aduocatus ad se defendendum, arg. notatorum per Bal. in auth. sed nouo iure, num. 11. C. de seru. fug. quem refert Barb. in d. cons. 64. num. 4. in fine, & de vtroq; meminit Menoch. in d. casu 286. nu. 13. & Boss. in tit. de stupro detestabili in masculos, num. 5. Diximus arg. notatorum, ex quo Bal. in dicto loco apertè in hoc delicto non expressit, sed formaliter dixit: Item circa præsentem materiam nota, quòd assessores non debent pati aliquem aduocare pro insignibus furibus, & latronibus, quorù periculi sui nescia feruet infania, l. per omnes, C. de defen. ciu. & sic ex hac Baldi doct. poterit sumi argumentum in crimine nefando ob eius detestabilem conditionem: sed contrarium in praxi seruatur, cum pro talibus reis aduocati passim, & indifferenter patrocinantur, eo fortasse argumento, quod defensionis facultas danda est his, quibus aliquam molestiam hinc infert, l. defensionis facultas, C. de iure fisci, libro 10. & ne defensionis facultas, quæ à iure prouenit naturali, adimatur, eamquè Imperatori tollere non licet, cum in iure naturali existat, clementina pastoralis, §. ceterum, de scelerosa, & re iudicata alias talis ad mortem vitro se offe-
 41
 42
 43
 44
 45
 46

- rendo subiret iudicium, quæ quidem iure timentur, de more vitantur, humana fugit ratio, abhorret natura, vt inquit S. P. in d. c. pastoralis, versic. quis enim auderet.
- 47 Quartò ob huius delicti atrocitatem contituitur esse mixti fori, & idè sequitur, vt possit à iudice sæculari, & ecclesiastico puniri, ad textum in dicto cap. clerici, extr. de excess. prælat. communem testatur Bermondus in tractatu de concubio. num. 43. fol. mihi 128. quem laudat in authorem Clarus in lib. 5. §. fin. q. 37. vers. Item quartò, ad quem locum se remittit in dicto §. sodomia, vers. hoc crimen.
- 48 Quintò sodomia est crimen adeò detestabile, & scælus pessimum, vt quamuis committens crimen læsæ Maiestatis non amittat dñm bonorum suorum, sed solam administrationem, & in eo memoria defuncti dānetur; Tamen committens flagitiosum sodomie crimen illicò amittit dñm bonorum suorum, sic edocuit Bal. in l. 1. C. ne ex del. defun. & in Auth. de incestis nupt. in princ.
- 49 Inde fit, quod deseruiet pro sexto huius delicti speciali, vt committens crimen nefandum efficiatur intestabilis etiam ante accusationem, vt est textus in cap. cum secundum leges, de Hæreticis, in sexto. Dñm inquit, Cum secundum leges civiles nefarias naturæ contrarias incestas nuptias contrahentes, eo ipso suarum dñm rerum perdant &c. quæ sequuntur, & ibi, ipso iure amittat, certoque casu deserantur in fiscum, & alibi.
- 50 Diximus etiam ante accusationem, quia tales illicò dñm bonorum suorum amittunt per sententiam iuris, licet ante declarationem iudicis de facto apprehendi non possint, vt declarat idemmet S. P. in eod. tex. Ad quod expectamus tex. de iure Ciuili præter ceteros, quos recessuimus supra in c. 20. in vers. ipso iure, & textus inquam in l. defensionis facultas, C. de iure fisci, libro 10. In quo decreuit Imperator, tunc demum res prosequi liceret, vt cum rei exitus debere eas vindicari probauit, & sic vbi dicitur,
- 51
- 52
- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100
- 101
- 102
- 103
- 104
- 105
- 106
- 107
- 108
- 109
- 110
- 111
- 112
- 113
- 114
- 115
- 116
- 117
- 118
- 119
- 120
- 121
- 122
- 123
- 124
- 125
- 126
- 127
- 128
- 129
- 130
- 131
- 132
- 133
- 134
- 135
- 136
- 137
- 138
- 139
- 140
- 141
- 142
- 143
- 144
- 145
- 146
- 147
- 148
- 149
- 150
- 151
- 152
- 153
- 154
- 155
- 156
- 157
- 158
- 159
- 160
- 161
- 162
- 163
- 164
- 165
- 166
- 167
- 168
- 169
- 170
- 171
- 172
- 173
- 174
- 175
- 176
- 177
- 178
- 179
- 180
- 181
- 182
- 183
- 184
- 185
- 186
- 187
- 188
- 189
- 190
- 191
- 192
- 193
- 194
- 195
- 196
- 197
- 198
- 199
- 200
- 201
- 202
- 203
- 204
- 205
- 206
- 207
- 208
- 209
- 210
- 211
- 212
- 213
- 214
- 215
- 216
- 217
- 218
- 219
- 220
- 221
- 222
- 223
- 224
- 225
- 226
- 227
- 228
- 229
- 230
- 231
- 232
- 233
- 234
- 235
- 236
- 237
- 238
- 239
- 240
- 241
- 242
- 243
- 244
- 245
- 246
- 247
- 248
- 249
- 250
- 251
- 252
- 253
- 254
- 255
- 256
- 257
- 258
- 259
- 260
- 261
- 262
- 263
- 264
- 265
- 266
- 267
- 268
- 269
- 270
- 271
- 272
- 273
- 274
- 275
- 276
- 277
- 278
- 279
- 280
- 281
- 282
- 283
- 284
- 285
- 286
- 287
- 288
- 289
- 290
- 291
- 292
- 293
- 294
- 295
- 296
- 297
- 298
- 299
- 300
- 301
- 302
- 303
- 304
- 305
- 306
- 307
- 308
- 309
- 310
- 311
- 312
- 313
- 314
- 315
- 316
- 317
- 318
- 319
- 320
- 321
- 322
- 323
- 324
- 325
- 326
- 327
- 328
- 329
- 330
- 331
- 332
- 333
- 334
- 335
- 336
- 337
- 338
- 339
- 340
- 341
- 342
- 343
- 344
- 345
- 346
- 347
- 348
- 349
- 350
- 351
- 352
- 353
- 354
- 355
- 356
- 357
- 358
- 359
- 360
- 361
- 362
- 363
- 364
- 365
- 366
- 367
- 368
- 369
- 370
- 371
- 372
- 373
- 374
- 375
- 376
- 377
- 378
- 379
- 380
- 381
- 382
- 383
- 384
- 385
- 386
- 387
- 388
- 389
- 390
- 391
- 392
- 393
- 394
- 395
- 396
- 397
- 398
- 399
- 400
- 401
- 402
- 403
- 404
- 405
- 406
- 407
- 408
- 409
- 410
- 411
- 412
- 413
- 414
- 415
- 416
- 417
- 418
- 419
- 420
- 421
- 422
- 423
- 424
- 425
- 426
- 427
- 428
- 429
- 430
- 431
- 432
- 433
- 434
- 435
- 436
- 437
- 438
- 439
- 440
- 441
- 442
- 443
- 444
- 445
- 446
- 447
- 448
- 449
- 450
- 451
- 452
- 453
- 454
- 455
- 456
- 457
- 458
- 459
- 460
- 461
- 462
- 463
- 464
- 465
- 466
- 467
- 468
- 469
- 470
- 471
- 472
- 473
- 474
- 475
- 476
- 477
- 478
- 479
- 480
- 481
- 482
- 483
- 484
- 485
- 486
- 487
- 488
- 489
- 490
- 491
- 492
- 493
- 494
- 495
- 496
- 497
- 498
- 499
- 500
- 501
- 502
- 503
- 504
- 505
- 506
- 507
- 508
- 509
- 510
- 511
- 512
- 513
- 514
- 515
- 516
- 517
- 518
- 519
- 520
- 521
- 522
- 523
- 524
- 525
- 526
- 527
- 528
- 529
- 530
- 531
- 532
- 533
- 534
- 535
- 536
- 537
- 538
- 539
- 540
- 541
- 542
- 543
- 544
- 545
- 546
- 547
- 548
- 549
- 550
- 551
- 552
- 553
- 554
- 555
- 556
- 557
- 558
- 559
- 560
- 561
- 562
- 563
- 564
- 565
- 566
- 567
- 568
- 569
- 570
- 571
- 572
- 573
- 574
- 575
- 576
- 577
- 578
- 579
- 580
- 581
- 582
- 583
- 584
- 585
- 586
- 587
- 588
- 589
- 590
- 591
- 592
- 593
- 594
- 595
- 596
- 597
- 598
- 599
- 600
- 601
- 602
- 603
- 604
- 605
- 606
- 607
- 608
- 609
- 610
- 611
- 612
- 613
- 614
- 615
- 616
- 617
- 618
- 619
- 620
- 621
- 622
- 623
- 624
- 625
- 626
- 627
- 628
- 629
- 630
- 631
- 632
- 633
- 634
- 635
- 636
- 637
- 638
- 639
- 640
- 641
- 642
- 643
- 644
- 645
- 646
- 647
- 648
- 649
- 650
- 651
- 652
- 653
- 654
- 655
- 656
- 657
- 658
- 659
- 660
- 661
- 662
- 663
- 664
- 665
- 666
- 667
- 668
- 669
- 670
- 671
- 672
- 673
- 674
- 675
- 676
- 677
- 678
- 679
- 680
- 681
- 682
- 683
- 684
- 685
- 686
- 687
- 688
- 689
- 690
- 691
- 692
- 693
- 694
- 695
- 696
- 697
- 698
- 699
- 700
- 701
- 702
- 703
- 704
- 705
- 706
- 707
- 708
- 709
- 710
- 711
- 712
- 713
- 714
- 715
- 716
- 717
- 718
- 719
- 720
- 721
- 722
- 723
- 724
- 725
- 726
- 727
- 728
- 729
- 730
- 731
- 732
- 733
- 734
- 735
- 736
- 737
- 738
- 739
- 740
- 741
- 742
- 743
- 744
- 745
- 746
- 747
- 748
- 749
- 750
- 751
- 752
- 753
- 754
- 755
- 756
- 757
- 758
- 759
- 760
- 761
- 762
- 763
- 764
- 765
- 766
- 767
- 768
- 769
- 770
- 771
- 772
- 773
- 774
- 775
- 776
- 777
- 778
- 779
- 780
- 781
- 782
- 783
- 784
- 785
- 786
- 787
- 788
- 789
- 790
- 791
- 792
- 793
- 794
- 795
- 796
- 797
- 798
- 799
- 800
- 801
- 802
- 803
- 804
- 805
- 806
- 807
- 808
- 809
- 810
- 811
- 812
- 813
- 814
- 815
- 816
- 817
- 818
- 819
- 820
- 821
- 822
- 823
- 824
- 825
- 826
- 827
- 828
- 829
- 830
- 831
- 832
- 833
- 834
- 835
- 836
- 837
- 838
- 839
- 840
- 841
- 842
- 843
- 844
- 845
- 846
- 847
- 848
- 849
- 850
- 851
- 852
- 853
- 854
- 855
- 856
- 857
- 858
- 859
- 860
- 861
- 862
- 863
- 864
- 865
- 866
- 867
- 868
- 869
- 870
- 871
- 872
- 873
- 874
- 875
- 876
- 877
- 878
- 879
- 880
- 881
- 882
- 883
- 884
- 885
- 886
- 887
- 888
- 889
- 890
- 891
- 892
- 893
- 894
- 895
- 896
- 897
- 898
- 899
- 900
- 901
- 902
- 903
- 904
- 905
- 906
- 907
- 908
- 909
- 910
- 911
- 912
- 913
- 914
- 915
- 916
- 917
- 918
- 919
- 920
- 921
- 922
- 923
- 924
- 925
- 926
- 927
- 928
- 929
- 930
- 931
- 932
- 933
- 934
- 935
- 936
- 937
- 938
- 939
- 940
- 941
- 942
- 943
- 944
- 945
- 946
- 947
- 948
- 949
- 950
- 951
- 952
- 953
- 954
- 955
- 956
- 957
- 958
- 959
- 960
- 961
- 962
- 963
- 964
- 965
- 966
- 967
- 968
- 969
- 970
- 971
- 972
- 973
- 974
- 975
- 976
- 977
- 978
- 979
- 980
- 981
- 982
- 983
- 984
- 985
- 986
- 987
- 988
- 989
- 990
- 991
- 992
- 993
- 994
- 995
- 996
- 997
- 998
- 999
- 1000

61 In d.c. cum secundum, l. in principio, late
discutit Bermondus. in tractat. de Publ.
concup. sub rubr. de incestu, num. 5. fol.
mihi 154. tom. 11. part. 1. quæ quidem
62 non dicuntur contrariæ ipsi naturæ, sed
63 iuris dispositioni, unde de vitio sodomitico
tex. hunc interpretandum esse ex
præfatorum doctr. affirmamus, saltem ex
64 maiori parte rationis, si quidem si tex. lo-
quitur, in nephariis, & incestuosis nup-
65 tibus illic, ipsoque iure dominium ami-
cti, & nulli dubium, quin sint minora de-
licta, hoc de restabili sodomie crimine,
ut supra vidimus, quare idem non erit
concludendum in vitio nephando, ac na-
turæ contrario? Hæc quidem conclusio-
nem per plura exornat Anastasius Plato
inter conf. Barb. 65. incip. multos. vol. 1.
& ex his descendit.
64 Septimum speciale, quod nedum sodo-
mita amittit dominium bonorum suo-
rum, verum etiam patitur bonorum con-
fiscationem, pro ut est tex. in §. item lex
Julia de adulteriis. instir. de publ. iud.
in quo quidem tex. bonorū publicatio-
nis formalibus verbis reperitur in dicta.
Item l. Julia de adulteriis coercendis,
quæ non solum reprobatores alienarum
nuptiarum gladio punit, sed & eos, qui
cum masculis nephandam libidinem ex-
ercere audent, sed eadem, l. Julia etiam
supra flagitium puniunt cum quis sine
vi, vel virginem, vel viduam honestè vi-
65 uentem stuprauerit, poenam autem l. i. re-
rogat. stupratoribus, si honesti sunt pu-
blicationem partis dimidiæ bonorum, si
humilis corporis coercionem cum re-
legatione; sic Imperator, ex quo quidē
tex. liquidò constat in hoc ne cogitan-
do quidem sodomie crimine confisca-
tioni locum esse, pro ut meminit Luca-
66 nus in tract. de Privilegio fisci. privilegio
44. part. principalis. inter tract. comi-
te. Qui quidem iuris cōis. dispositioni
conformat se Hispaniarum Constitutio-
nes, per quas ad huc sodomitarum bona
confiscantur, teste Gomezio doctissimo,
in lib. 3. var. resol. de confiscatione bo-
67 norum, nu. 3. vers. 2. limine. fol. mihi 58.
& nu. 4. vers. & idem est hodie. in calce

folijs 83. Quod in ciuitate Mediolani nõ
seruari testatur Clarus, in d. §. sodomia,
versic. item sodomita. quàm vis de iure
contraria opinio uti verior sibi placeat.
68 Quã opinionem in hoc nro Regno nõ
admitti passim, & indifferenter absq; vi-
69 la difficultate quotidie videmus, sicq; in
causa cuiusdam æteri ditissimi de tali
crite sodomie inquisiti vtilato negotio,
& in M. C. & in S. C. ad instantiã fisci, &
delatorũ Decisũ secreto esse Audiuim.
70 Sed, & illud minimè prætereundũ esse
putamus, quòd in casu, quò confiscatio
locum haberet, liberi talium criminoso-
rum raperent, aut occultarent bona pa-
terna tenerentur ad eorum restitutionẽ,
71 nisi tñ indigentes vsq; ad eorum legiti-
mam raparent, nã tunc tuti et in foro cõ-
scientiæ ad nihilum tenerentur, ut ex mē-
te Guglielmi de monte Laudo, in clem.
pastoralis. de sent. & re iud. & Henrich.
Boich. in c. Rayn. col. 15. detest. ad mo-
nuit. Gugl. de Bened. in præcitato loco, n.
136. vbi plenius in verbo, & vxorẽ nõie
Adelasiã in 5. parte principali dixisse
proficetur. subsequitur pro inde ex his.
72 Octauum speciale, quod dum bono-
rum dominij priuatio, ipsorumq; confi-
scatio est ipso iure l. dictamine sodomit-
73 tis in dicta, tales efficiantur intestabiles
pro ut est tex. in d. c. cum sm l. ex quo glosa.
in vers. intestabiles. tex. in §. testes. instir.
de testam. censuerit, passos muliebria esse
74 se intestabiles, ergò & agentes à fortio-
ri intestabiles esse arguit Menoch. in d.
casu. 28. nu. 10. Quo in loco supra rela-
tã cõclusionẽ indetinitè protulit, in gens.
Rursus sodomitas esse intestabiles, & si
75 fuerit conditũ testamentũ ante condẽ-
nationem annullari ex mente Anastasij,
in ante dicto cõf. 65. q̄ sequuti verè (ut idē
met Menoch. testat) Dec. in l. 1. a. 6. C. de
2. nup. Contra iam memo. suis. §. vers. pedicõ.
Bellonus. in cõf. vlt. n. 2. Plorusin l. si qñ
76 nu. 231. in fine. C. vnde in, Marf. in singula-
ri suo. 597. incip. contra nãm. Coraf. in l.
in testam. cõ. nu. 23. C. de impub. & aliis
subst. Alc. in l. inter stupr. nu. 4. ff. de verbi-
& ceterũ signif. Clarus in l. §. sodom. ver-
77 item sodomita. Boss. in tract. de stupro. dete-
stabili,

- stabilis, in masculinis. n. 2. Fabius à Morel. 81
 in praxi arbitrari. in 4. parte princ. 3. par- 82
 ticula, n. 495. & Tiraq. in repet. l. si vnq. 83
 in ver. reuertatur. nu. 384. C. de reuoc. 84
 donat. quibus superaddimus Gugliel. de 85
 Bened. in loco antedicto. nu. 134.
- 75 Nouū recensemus in hoc delicto spe-
 tiale, p̄ in eo consistit, q̄ propter tale cri-
 men sodomiz seperetur coniugium, &
 vxor seperatur à thoro viri, vt est tex. in
 c. oēs cātiones. 32. q. 7. cū aliis adductis
 per Clarum, in d. §. sodomia, vers. item
 propter, per Barb. in conf. 64. à nu. 4. vsq;
 ad 8. vol. 1. per Menoc. in d. c. 286. nu. 14.
 & 15. p̄ Couarr. super. 4. Decret. fol. 132.
 nu. 6. & est cōis opin., pro vt asserit Lam-
 bert. in tract. de iure patron. in 1. part. in
 lib. 2. quæst. 9. artic. 18. in fine.
- 76 Sed quidam attestātur per citatū tex.
 in d. c. omnes causationes intelligi debe-
 re in casu suo, q̄ vir vellet cū vxore ta-
 le vitium exercere, & sic si vellet vxorē
 ad illud trahere, secus verò cum aliis, vt
 dixit Innoc. in c. 1. extrā de adult.
- 77 Pro cuius opinione adduci possent, in
 primis tex. in c. dñs. 32. q. 7. c. si vxorē. &
 c. præceptum. ead. q. & cau. & text. in c. 2.
 extrā. de diuort.
- 78 Et scđo quod sumus in pœnalib in qui-
 bus pœnz sunt potius demoliendz, quā
 exasperandz reg. iuris. in pœnis. in 6. l. 1.
 §. pœna. l. si præses & l. si de interpretatio-
 ne. ff. de pœnis. cū aliis exornatis p̄ Barb.
 in præcitato cōl. 64. n. 8. vol. 1. quā quidē
 opinionem cōiorem esse voluerunt Flor.
 Card. & Anania sub nu. 3. in c. maritus.
 extrā. de adulterijs.
- 79 Sed alij contrariā opinionē cōrō esse
 affuerunt, dicētes, tex. in d. c. oēs cau- 91
 sationes ampliandum, ēt si vir in alios ta-
 le vitium exerceat, vt cēsuit Abb. in fi. d.
 c. maritus. relatus per practicā corradij,
 fol. 374. n. 4. Quā difficultatē eū disputa-
 uerit à partes Barb. in d. conf. 64. nu. 8.
 vbi sic de consuetudine seruari iudicij in 92
 ea non insistentius amplius cōtenti refer-
 re tñ, q̄ in hac opinione residet Clarus in
 d. §. sodomia. vers. item propter crimē,
- 80 quis à priore, vt benigniori nō esse dicē- 93
 dū ex adductis nō videt nobis absonū.
- 81 Decimum speciale est, quòd & si in cri-
 minalibus probationes debeant esse con-
 cludentes, & directz. l. sciant cuncti
 C. de prob. Tñ ex quo in hoc delicto so-
 domiz. l. naturz resistit, non pōt sic de fa-
 cili, & directò probari sicuti tradit Gom.
 in l. 80. Tauri, nu. 18. ad i nstar adulterij,
 in quo directā probatio non admittitur,
 ēt si quis viderit hominē supra mulierē,
 q̄a posset esse qđ secum rem non haberet.
 Theorica est doct. in c. p̄terea. extrā. de
 testib. in c. 3. loco. extrā. de p̄sump. Marf.
 in conf. 1. nu. 47. quos enumerat Rol. in
 d. conf. 7. nu. 19.
- 86 Immò nedum probatio non admittit̄
 per auditū, vt in casu nō aduertit Marf.
 in conf. 28. incip. in christi nōie, nu. 4. ve-
 rum ēt nec peruisum, vt ibidem sub nu. 5.
 admonuit idem Marf. allegando Butr.
 ceterosq; Doct. in c. 1. cte. significasti. ex-
 trā de adult. Bal. in c. 1. col. 12. vers. q̄ro
 nunquid sit, idem dicere. Quib. ex cau-
 feud. amit. Alex. in l. 2. §. fin. & in l. capite
 quinto. ff. de adult. & edocuit, glo. in l. q̄
 ait lex. ff. cod. cit. cum aliis allegatis p̄ eū
 dē. Marf. in rub. C. de probat. col. 4. nu. 8.
- 88 Vndecimo ob huius criminis atrocita-
 tem certū est qđ licet cetera delicta spa-
 tio viginti annorū præscribant, exceptis
 iniurijs, l. quærelā, vbi Accurs. expressē
 hunc excipit casu. C. de fals. Hoc tñ de-
 lictum est in p̄scriptibile, vt voluit Gugl.
 de Bened. in d. c. Raynuius. vers. mortuo.
 itaq; testatore, el. 1. n. 138. de tñis, in 6.
- 90 Duodecimo adnotandū est, qđ quis per
 coitū fornicariū lege dñatū contrahat
 affinitas. s̄m Innoc. & alios, in c. discretio-
 nē, & c. fraternitati. extrā de eo q̄ cog.
 consangu. vxor suz, tamen p̄ coitum so-
 domiticū nulla contrahit affinitas cū pa-
 rentib. puella, pueri, vel viri. c. extraor-
 dinaria. 35. q. 3. vbi gl. in ver. sapius. Pan-
 tradidit, in d. c. fraternitati, de quo me-
 minat Gugliel. loco proxime citato. n. 39.
- 92 Tertium decimum speciale constitui-
 tur, quod, & si tale delictū sit nephandum
 tñ in eo, si non sequat̄ effectus non puni-
 etur affectus, vt ex infra dicendis appa-
 rebit, verum tamen si talis sodomia cum
 Brutis patrata fuerit punietur affectus.
 licet,

94. *hæc non sequatur effectus, secundum*
Boer. in decis. 3 16. col. 5. infine. quod qui
Mant. in cons. 2 13. n. 9. qñ res esset ma-
li exempli, quod cum sit ab oī republica
reiciendum, l. 1. ff. ad Macedonianū. l. si
mulier. ff. ad l. Corn. de fcar. l. si quis ali-
 95. *quid. §. q. abortio. ff. de pēis. erit atro-*
ciſſimè castigandū, vei pluribus antiquo-
rum exemplis exornat Mant. in nuper oī
tato loco, nu. 9. & si declaranda sint iuxta
discussa per Rol. in præcirato cons. 7. nu.
 92. *eum seq.*

96. *Quartum decimum ex præcedenti re-*
sultat, quod si tale delictum cum Bruto
committatur punietur et pecus, & ambo
comburentur, pēnaq; ignis huic crimini
imponitur, ut citius ab hominum memo-
ria scelus hoc deleatur, q̄ non fieret si cor-
pora p̄ eo occisa in patibulo remaneret,
ut est tex. in c. flagitia. 32. q. 7. c. reos. §.
qui coierit. 23. q. 5. Boer. in decis. 3 16. nu.
 1. *Rol. à Valle, in d. cōf. 7. incip. in causa,*
 nu. 1. *vol. 1. Clarus in lib. 5. sententiarū,*
§. fornicatio. vers. cū animali bruto. quos
allegat Menoch. in loco proxime citato
 num. 6. *Quibus superaddimus Gugl. de,*
Bened. in d. c. Rainutius, in verbo mor-
 tuo itaq; testatore. el. 1. nu. 138. *de testa-*
 97. *mētis in 6. & Gom. in d. l. 80. Tauri. n. 39.*

98. *Quam quidem scēam libentissimè re-*
ciendam esse ratio suadet, etenim si pē-
na mortis naturalis, ac concremationis
infligitur contra committentes vitium,
 99. *contra nām humani generis. c. hoc ipsum,*
 33. q. 2. *multo magis affligendus erit qui*
cum Brutis se immiscet, cum quib. nullo
iure ex cogitari pōt tā de restabile fact-
us committi posse. His itaq; argumen-
tis factis ostensum credimus quāta sit hu-
 100. *ius delicti gravitas, & enormis conditio.*

101. *Quintodecimo stuprū passus faciet in*
dictū ad torturā de quō p̄ Boss. in tit. de
stupro detestabili in masculos, nu. 6. q̄ ex
 eo quoq; colligit, quod illud blasphemie
 102. *equiparatur, ut constat ex rubro, & ni-*
 gro. in auct. ut non luxurietur cōtra nā
 curam. de quo memini Decianus in tit.
 de Blasphemia. c. 3. sub tit. atrocitas bla-
 103. *sphemia, & quib. aggravesat, nu. 3. lib.*

102. *1. Cuius blasphemie atrocitas cum ma-*
gnatis, ut idē Decian. ibidem demonstra-
 bit, sequit, ut maior delicti atrocitas in so-
 103. *domia patrata concludatur.*

103. *Quod quidē ex pēna contra sodomit-*
as à lege canonica, & civili indicta di-
gnoscitur, quare, ut dilucidius liqueat, di-
stinctè quæſtionem prosequendam arbi-
tramus, ut qua pēna de iure civili, & qua
de iure canonico puniatur faciliè cogno-
 sci possit.

104. *Itaq; si de iure civili quæramus, cōsti-*
tuatur conclusio, quod sodomita morte
naturali puniendus erit, prout est tex. in
d. l. cum vir nubit in fœminā. C. de adult.
& est cōis opin. irrefragabilis teste Soc.
in cons. 7. n. 3. vol. 3. Gomel. in d. l. Tauri.
 80. num. 32.

105. *Huic autē textus dispositioni consuetu-*
do assentit, q̄ nedum morte naturali pu-
niatur, verum quoq; igne concremetur.
Ang. in d. l. cum vir nubit in fœminā, quē
refert Assl. in d. Const. Regni. legi aspē-
ritate. Post n. 13. Pract. Iodoci. c. 96. nu.
 12. *Clarus in d. §. sodomia. vers. sed quæ-*
 ro. *Menoch. in d. casu 286 & Centur. 3 &*
 nu. 1 & 3. *de qua sn̄ia non est dubitandū,*
 ex quo conformem se reddit cum tex. in
 c. malic. 15. q. 1. & Zevit. c. 20. *Hanc autē*
 cōclusionē quiq; liceat ampliare modis.

106. *Primò quod procedat tam in agēte,*
 quàm in patiente, ut ex plurib. advertit
 107. *Clar. loc. & vers. antè citatis.*

108. *Secundò ampliamus procedere in mu-*
liere se exercēte, ut viro, mutando vsum
nālem, iuxta Pauli sn̄iam, in 1. ad Roma-
nos. Nam hoc casu ad huē mortē mul-
tabitur. singularis est glo. in l. fēdissimā.
 C. de adult. *Hoc tñ tradito intellectu, q̄*
 prætor tembuet apostulādo pro aliis eū,
 q̄ corpore suo muliebria passus est, l. 1. §.
 remouet. ff. de postulat casus desup̄ enar-
 ratis comprehenditur sub hoc prætoris
 edictō, ergo ampliatio isthæc admittēda
 per nos erit.

109. *Tertio admittetur p̄nis cōclusio tam*
in committente sodomiam cū viro, quā
tū muliere. Clar. i. d. sodomia. vers. vidi.
 qñq; *Meno. in d. casu 288. nu. 2. à qua vitii*
 sodomii cum origine sumptū. *Bull. in tit.*
 de

- 111 de stupro detestabili in masculos num. 4. Quartò procedit etiam si cum Brutis committeretur tale delictum, vt præter ad ducta per nos in specialibus 12. & 13. dixit Menoch. in nuper citato loco. n. 7. & Gugl. de Ben. in d. vers. & mortuo itaq; testatore. nu. 138. & Gom. nu. 35.
- 112 Quinto, & vltimo dicimus conclusio nem prædictã procedere et contra eos, qui puero stuprum abducto ab eo, vel cor rupto comite persuaserit, aut mulierem, puellamue interpellauerit, quidue pudicitie gratia fecerit, domũ præbuerit, præciumue, quò id persuaderet, dederit, nã
- 113 perfectò flagitio capite punientur, imperfectò in insulam deportantur, corrupti comites summo supplicio afficiuntur. sic decreuit notabiliter Iure Consultus, in
- 114 l. 1. §. qui puero. ff. de extraord. crim. quẽ amplexatur ius canonicum, vt patet in c. sollicitatores. §. qui puero. de pœn. dist. 2. Dixit Fabius à Monteleo. in sua Praxi. in parte, 4. nu. 16. fol. 329. Franc. Marcus, in decis. 677. par. 2. fol. 518. & exornat D. Præses de Franchis in decis. 333. in fine.
- 115 Sed ne ad alia diuertamus, dũ recensimus verba Iure Cõsulti in d. l. 1. §. qui puero. Vidimus, in eo diuersam pœnam imponi, in flagitio perfectò, & imperfectò, nam flagitio imperfectò quis in insulã deportatur, sequitur ex his, quod vna cum glo. in vers. imperfectò. tex. in d. c. sollicitatores. §. qui puero. colligamus, quodò & si æquẽ principaliter remuneretur affectus, & effectus. c. magnam. de pœnit. dist. 1. cum ipsum Dei dicere sit quasi quoddam pronunciare, & votum pro opera reputetur, & propterea quam
- 118 vis pœnã l. interpret. molliendã potius
- 119 sint, quã nimis exasperandã, Ratione tamen atrocitatis delicti, vt puta in criminibus maiestatis; rap. virgin. vel desercariis, similibusq; aliter fauore religionis, & fidei, ac principali scariorũ odio statutũ est. l. interpretatione, & l. aut facta. in fine. ff. de pœnis. registratis in c. pœnã. & in c. aut facta. de pœnit. dist. 1. in
- 120 quibus atrocitas delicti sufficit, vt sic puniatur affectus, sicut effectus
- 121 Nihilominus quamuis hoc sodomia
- 122 crimen inter atrocias, ac grandissima connumerandum sit, tamen in eo quando flagitium est imperfectũ non punitur affectus, sicut effectus per præcitatum tex. in d. §. qui puero nisi peruentum fuerit ad actum proximum, vt per plura fundat Barb. in cons. 165. incip. quã sit detestabile, nu. 2. cum seq. vol. 4. de quo discutit Affl. in decis. 276. quod nequaquã admittendum putamus, ex quo ad huc flagitium imperfectum dici nemo negabit.
- 124 Ex quibus inferimus, Extrã vas polluentem, vel suis manibus polluentem pœnã ordinariã non subici, sed benẽ extraordinaryẽ plectendum esse, sicuti cepit glo. in d. c. oēs causationes. 32. q. 3.
- 125 Et rõ hoc quidem exigit, nam vbi deficit ordo naturæ quis extraordinaryẽ delinquit, arg. sumpto de tex. in c. nec eã in fine. 35. quæst. 3.
- 126 Inde fit, vt qui citra, vel circa naturalia, & non intra, ita quod non attingerit claustra pudoris, sed in circuitu palpabat, q. extraordinaryẽ deliquit extra ordinariẽ puniet. Hęc. n. dicit extraordinaryis pollutio, c. extraordinary pollutio. eadẽ dist. 35. q. 3. Inn. in c. fraternitatis. De eo qui cogn. consan. vxoris suæ, in c. iuuenis. extrã. de spõs. Atc. in c. 1. despõs. in 6.
- 128 Quò circa matrimoniũ per talem extraordinaryẽ pollutionem non impediri, nec ex ea contrahi affinitatẽ decreuit. S. P. in d. c. extraordinary pollutio p Christopharum Portium mentionato in arbo re. instit. de gradibus. & propterea extraordinaryẽ puniendum, voluit Affl. in d. constitutione. legum asperitate. nu. 15. quẽ sequitur Socc. Iunior, in d. cons. 7. & Clarus in d. §. sodomia. vers. quærò nunquid. & Gomez. in d. l. 80. Taur. n. 34. vers. item adde. vbi singulariter de materia reiecta Gramm. opinione in eadem constitutione, sicq; de consuetudine seruari tũ Affl. cũ Clar. passim decisũ esse restant.
- 132 Edocetes vltorius, qd licet in istis atrocissimis delictis absentatam habeatur p facto iuxta Bal. doctrinã, in l. & quis. non dicam rapere. C. de epis. & cler. & p. Fel. in tract. quando conatus puniat, cõ de generali consuetudine Italie nõ admittit
- 133

134 *ve ultra annotata per hos, in 2. precedenti, num. 30. dixit Ang. in l. 1. §. hac verba. ff. quod quisq; iuris, in l. dam. infect. §. Sabini. ff. de damno inf. & in Tract. de malef. in vers. ex intervallo, circa finem. quod scus autem esset, si podickuirile membrum intromississet, & licet non emisset semen, nam cum in tali casu delictum dici possit consumatum sequitur uti sodomitario ultimo affici supplicio, & sic morte mulctari, ut dixit ibi Afflict.*

135 *Diximus necem morte mulctari ad explicandam ultimi supplicij: quidditaré, quæ morte solum esse interpretatur Celsus, in l. ultimum supplicium. ff. de pœnis quem recenset Aeus in ultimo scholio, in l. 1. §. fin. ff. de extrabrdn. crimin.*

136 *Quod si queramus de iure canonico, statuendum est pœnam esse distinctam, nempe quod si sodomita est clericus, tunc incurret irregularitatem, si verò est laicus excommunicabitur, ac a fidelium consortio sepeparabitur. c. ut clericorum. de excess. prælat. & magistratiter scripsit Soc. Jun. in d. cons. 7. vol. 3. in quæ eam incurret irregularitatem quæ a S. P. solum remitti potest secundum Clarum, in d. §. sodomia, vers. item clericus. de qua latius per Paulum Grill. in tract. de pœnis omnifaria cõitus. q. 2. & 8. Tract. 1. 1. pa.*

139 *Hæc quidem pœnz indictio admiratio né digna videtur, si quidem propter horrendum scelus relaxantur iuris disposita. li. per omnes. C. de defensor. et iur. c. tanta. extra. de simon. l. in quæstionibus.*

140 *ff. ad l. lul. Maiest. & pro inde propter in gens facinus homo datur bestiis comedendus, sm glo. in l. 2. ff. arb. furtim. ca sar. & propter delictum graue post mortem fertur sententia ad damnandam memoriam, ut inquit gl. in §. per contrariu. in fit. de hæred. quæ ab intest. defet. Et propter horrendum homicidium degradatur clericus, & traditur iudic. seculari. Anch. in c. ea quæ. in q. 19. de reg. iur. in 6. in c. cum ab homine. extra. de iudic. Abb. in c. at si clerici. eo. tit. de iudiciis.*

143 *Punitur etiam propter horrendum crimen animal brutum. c. mulier. 23. q. 1. & denique propter atrocitatem criminis*

144

iudici licitum est leges transgredi ca. 1. de homicid. in 6. dixit Innoc. in c. 1. de constit. cum aliis in propria nephandi vitij materia co æ feruatis per Barb. in præclaro cons. 64. nu. 5. per Mantuam, in cons. 213. nu. 8. per Boer. in d. dec. 316. per Marfil. in cõl. 121. nu. 18. & per Rol. in d. cons. 7. nu. 6. maxime in sodomia commissa cum brutis, secundum Rol. in d. cons. 7. num. 4.

145 *Mirum ergò nõ est si tales sodomitas, alio vocabulo pedicones appellatos secundum Cottam in suis memorialibus*

146 *in verbo pedicones, qui cum masculis nephandam libidinem audent exercere, ut inquit Imperator, in §. ite. l. Julia de adult. in d. de publ. iudic. excludit hic hoster Indultus ab eius beneficio propter eius magnam atrocitatem, & maximum scelus; idq; iure quidem optimo, ne ex contemptu talium inueniatur, & civitas, & res publica per hos impios actus lædi, & vindicta non illata, ut imperatoris ratione infinalibus verbis eex. in auth. ut nõ luxur. cõtra naturã adhibita referamus.*

147 *Ex quibus fundata delicti gravitate, si ex supra deductis non dignosceretur saltem iudicis arbitrio eius atrocitate m relinquentã arbitramur; ex mente doctissimi Menochij, in lib. 2. de arbitri. iudic. Centur. 3. Casu 266. denodata resultabit ratio exclusionis huius casus ab huius edicti munificencia.*

149

S V M M A R I V M.

- 1 *Vsus veneris cũ sanctimoniali habitus est graue delictu n 16. et 18.*
- 2 *Raptus honestarũ virginum, vel viduarum est detestabile crimen.*
- 3 *Vsus veneris cum moniali detestabilis crimen esse demonstratur.*
- 4 *Vsus veneris cũ sanctimoniali nedũ in doũ iniuriã, sed et ad omnipotentis Dei irreuerentiam committitur.*
- 5 *Virginitas, vel castitas corrupta non potest restitui.*
- 6 *Deus omnia potest. suscitare virginem post ruinam non potest.*
- 7 *Deus potest liberare de pœna, sed non potest coronare corruptam.*

8. Facta cœa p̄ infectis haberi nō possunt.
9. Deus hoc solo priuatur ingenita proprie facere, quæ produxit.
10. Virginitas potest restitui à Deo, sed non ab hominē.
11. Virgo per violentiam corrupta num̄ inter virgines connumeranda sit.
12. Aureola virginitatis non perditur per virginem per violentiam corruptam quantum ad deum.
13. Moniales pristis temporibus vestales appellabantur.
14. Moniales apud ethnicos fuerunt in maximo honore.
15. Moniali occurrens, stutus erat à morte.
16. Delictum cum moniali commissum est ceteris carnalibus detestabilius, & vult. 18.
17. Virgines ipsa templum sunt, & vasa Domini, ac sacrariū spiritus Sancti.
19. Moniales rapere est supra omnem spem raptus.
20. Moniales sunt sponsa Christi.
21. Moniales debent viuere sine ruga, & macula.
22. Moniales, si fidem caritatis Christo sponsa oblatam turpiter de honestate damnationem perpetuam habebunt.
23. Vsum venereum habens cum moniali incestum, fadus sacrilegiumque committi dicitur.
24. Violatores monialium sacrilegi dicuntur.
25. Violatores monialium filij perditionis appellantur.
26. Copula carnali coniugens cum moniali tria committit flagitia.
27. Incestus, adulterium, & sacrilegium committuntur per vsum venereum cum moniali.
28. Monialis est sponsa Dei, qui pater noster est.
29. Inter homines est quadam spiritualis affinitas.
30. Affinitas spiritualis est maior affinitate carnali.
31. Incestus num̄ committatur cum affine, sicut in consanguinea.
32. Incestus num̄ committatur cum affinibus spiritualibus.
33. Rem habens cum moniali committit incestum.
34. Commiscens cum moniali num̄ committit adulterium.
35. Statutum puniens cognoscentem nuptam num̄ comprehendat cognoscentē monialem.
36. Refellitur Felini dictum in c. Erel. Sancte Maria, num. 93. extra. de consuet.
37. Transigi num̄ possit super tali arivine, num. 90.
38. Transigi num̄ possit super adulterio, & nu. 91. & seq.
39. Sacrilegium num̄ committatur per immixtionem cum moniali.
40. Commiscens se cum moniali violat eam uti personam sacratam.
41. Stuprum num̄ faciat turpiter rem habens cum moniali.
42. Stuprum tunc dicitur, quando quis stuprat virginem honeste viuentem.
43. Tex. in c. si qua monacharum, 27. q. 2. discutitur.
44. Sacrilegij materia remissa.
45. Adulterium, & stuprum num̄ possint dari uno, & eodem tempore in una eademque persona.
46. Adulterium presupponit quam coniugatam.
47. Stuprum presupponit quam esse solutam.
48. Duo incompatibilia non possunt stare in eodem subiecto.
49. Monialis quò ad carnem virgo dicitur.
50. Monialis quo ad spiritum sponsa Christi dicitur, ac nupta coniugio spirituali.
51. Concursus delicti in spiritu consistentis, & alterius in carne num̄ detur.
52. Duo domini non dantur uno, eodemque tempore in solidum.
53. Applicatio domini ad unum remouet à domino alterum.
54. Dominium alterius vicibus potest esse penes duos.
55. Dominium potest esse penes duos in solidum, quando sumus in iuribus, quæ non minuūt se per concursum, et. n. 3.
56. Dotis Dominium primis euum refidet penes virum, & uxorem.

Domi-

57. Dominium dotis residet penes virum dotaliter, non potaliter.
58. Vir in dote mulieris imaginem representat.
59. Dominium dotis constante matrimonio num essentialiter resideat penes maritum.
60. Vxorij soluto matrimonio remanent dotis vestigia, ac reliquia.
61. Actio dotis à sua integritate non diuisa per concursum competit patri, & filio.
62. Ius patronatus potest esse penes plures insolidum, & de ratione, nu. 63.
64. Stuprum, & adulterium in moniali considerantur diuersis respectibus, num 73.
65. Plures rei non possunt insolidum obligari.
66. Obligatio unica est tam respectu creditoris, quàm respectu debitoris.
67. Obligatio actio dicitur respectu creditoris.
68. Obligatio passio cohaeret debitori.
69. Obligationis duae sunt radices, una consistens in re, altera consistens in forma obligandi.
70. Plures rei constitui possunt respectu formae obligandi.
71. Obligatio totuplex est, quotuplices sunt persona.
72. Plures rei non possunt obligari respectu rei.
74. Filius natus ex moniali sacrilegus, & incestuosus est.
75. Nepos natus ex filio monialis num sit sacrilegus, & incestuosus, & num matris sit successibilis.
76. Stuprans virginem num efficiatur infamis.
77. Cognoscens carnaliter monialem num incurrat infamiam.
78. Infamia non potest ab offibus alicuius euelli.
79. Delictum copulae carnalis cum moniali num sit mixti fori.
80. Praeuentio num habeat locum in hoc crimine.
81. Appellatio in hoc delicti genere non admittitur, quodquomodo sit intelligendum numeris sequentibus.
82. Rei huius criminis non conuicti, nec confessi num possint appellare.
83. Rei huius criminis, ut puniantur, requiritur, quòd reperiantur in flagranti crimine, vel conuincatur per legitimas probationes, nu. 84.
85. Reus huius criminis contumax num possit appellare.
86. Contumax non dicitur confessus verè, & conuictus.
87. Reus huius criminis tortus non praecedentibus iudiciis, & confessus num possit appellare.
88. Tortura non potest inferri absque iudiciis praecedentibus.
89. Casus in quibus admittitur appellatio remissus.
90. Inquisitus de stupro num possit se componere parte concordata.
91. Aff. doct. in const. si quis rapere. n. 15, declaratur, & nu. 92.
93. Monialis rem an sufficeret in hoc crimine, an verò requiratur pax S. P. & remissio.
94. Christus sponsus dicitur offendi per tale delictum.
95. Delicti huius grauitas ex poenarum constitutione dignoscitur.
96. Sacrilegij poena grauis est.
97. Sacrilegium committitur, vel circa locum sacrum, vel circa re sacram, vel in personam, nu. 103.
98. Sacrilegium circa rem sacram committitur subtrahendo sacrum à loco sacro.
99. Res sacra si auferatur à loco non sacro sacrilegium committi an dicatur.
100. Sacrilegium num sit auferendo non sacrum à sacro.
101. Sacrilegium committitur in personam per coitum habitum cum moniali.
102. Sacrilegium in personam est omnibus sacrilegij generibus maius.
104. Persona est rebus omnibus dignissima.
105. Sacrilegium in personam sub vero, & proprio sacrilegij significatu constituit.
106. Mortis poena in flagitum in sacrilegio in personam commisso.
107. Publicatio honoris num admittatur in tali sacrilegio.

- 108 Stupri pœna de iure ciuili statuta qualis sit.
- 109 Stuprator virginis non dum viri potentis extraordinaria pœna an ordinaria sit puniendus, differitur 111. 112 113. cum seq.
- 110 Impubes stuprans virginem non dum viri potentem num plectendus sit pœna ordinaria; an extraordinaria.
- 116 Vis, & violentia regulatur à consensu.
- 117 Stuprum num committatur cum vidua.
- 118 Vidua committens stuprum num amittat dotem, sicuti per adulterium.
- 119 Destitans virginem furtum fecisse dicitur.
- 120 Is, cui concessum est arbitrium contra fures, & latrones nū possit procedere contra destitantes virginem.
- 121 Incestus pœna de iure ciuili est pœna mortis.
- 122 Incestus pœna qua sit in clerico de iure canonico.
- 123 Adulterij pœna qua sit remissiuè.
- 124 Stuprator simplicis virginis qua pœna plectatur.
- 125 Multo maiori pœna est feriendus stuprator monialis.
- 126 Pœna stupratoris monialis, quid in laico, quod in clerico differitur.
- 127 Ius canonicum uti dignius preferendum.
- 128 Clericus coitum habens cum moniali excommunicandus de iure canonico.
- 129 Clerici prædicti sunt detrudendi, ut cum aliis nullo modo conuerfentur.
- 130 Oues morbose totum corrumpunt Ouis.
- 131 Contra clericum commissentem eum moniali pœna num sit arbitraria.
- 132 Hic casus est episcopo referuatus.
- 133 Laicus commissens se cum moniali excommunicatur.
- 134 Clericus in foro contentioso usum venereum habens cum moniali qua pœna puniatur.
- 135 Clericus num sit deponendus, quando crimen non esset notorium, & num. 136.
- 137 Laicus rem habens cum moniali excommunicabitur.
- 138 Excommunicatio pœna omnibus aliis est grauior.
- 139 Excommunicatio concernit animam, qua est rebus omnibus præciosa.
- 140 Excommunicatus de familia Dei transit in familiam Diaboli.
- 141 Excommunicatus efficitur filius Diaboli.
- 142 Diabolus vitur excommunicato, sicut rusticus iumento.
- 143 Excommunicatio separat quem à Deo.
- 144 Excommunicatio anima, & corpori detrimentum affert.
- 145 Ex obigationis sententia facit ius quod ad omnes.
- 146 Excommunicatio priuat quem à consortio, sicuti foetidum à dæuè.
- 147 Excommunicatio est timenda licet iniusta.
- 148 Excommunicatio iniusta apud Deum non ligat.
- 149 Sacriligij pœna est mortis naturalis.
- 150 Monialem rapiens num pœna mortis punietur.
- 151 Tex in l. i. C. de raptu virg. num vendit sibi locum in simplici raptu.
- 152 Cessante ratione debet cessare eiusdem dispositio.
- 153 Cessante ratione finali cessat eius dispositio.
- 154 Causa impulsua tunc dicitur, cum non regulat dispositionem.
- 155 Causa finalis qua dicatur edocetur.
- 156 Virginitas corrupta in stupro erit ratio finalis.
- 157 Atrocitas delicti erit causa finalis raptus.
- 158 Raptus pœna est mortis naturalis.
- 159 Stuprans, aut rapiens moniales non dicitur velatas, nū sit pœna capitali puniendus.
- 160 Monialis non dicitur habere ordinem, sed quandam benedictionem.
- 161 Monialis dicitur habere duplex velum, consecrationis, & professionis.
- 162 Indultus hic excludit ne habentem usum venereum cum moniali tam velata velo consecrationis, quam in moniali præfessa expressè, vel tacitè.

- 163 Professio vitata quando rescinditur .
 164 Raptus , vel stuprum , vi ex parte viri illata est detestabilius crimen .
 165 Mors naturalis nū sit imponenda pro stupro , vel raptu precedentibus promissionibus securo .
 166 Promissiones , & alliciamenta loco vis , ac violentiæ subrogantur .
 167 Mulieres sunt mobiles , & inconstantes .
 168 Mulieres sunt leues .
 169 Stuprum commissum pretextum matrimonij nū excuset à pœna tex. d. l. i .
 170 Matrimonium non potest esse cum moniali sacrata , vel velata .
 171 Matrimonium cum virgine post consecrationem contractum non tenet , etiam cum dispensatione . S. P. num. 172 .
 173 Monialis contrahens matrimonium an dicatur meretricis non obstante matrimonio .
 174 Matrimonium cum monialicontractū diffoluendum .
 175 Matrimonium cum moniali contrahentes sunt excommunicati .
 176 Matrimonium cum moniali contrahentes nū pœna capitali sunt puniendi .
 177 Matrimonium contractum post simplicem raptum nū teneat .
 178 Matrimonium inter raptum , & raptam de iure ciuili prohibetur .
 179 Secus autem de iure canonico .
 180 Iuri canonico standum est in materia matrimoniali .
 181 Conscy , sociantes , auxilium prestantes monialium raptoribus nū puniuntur eadem pœna , qua ipsi raptores .
 182 Ius ciuile nū corrigatur per canonicum in prestante opem rapienti virginem , ea tamen volente .
 183 Indultus iste super quibus ampliacionibus suum possit obtinere locum .
 184 Indultus hic nū comprehendat raptores .
 185 Persona contemplata in donatione consideratur .
 186 Artificis industria electa .
 187 Indultus iste non loquitur de conscyis , sociantibus , ac fauoribus .
 188 Indultus iste loquitur de delicto cum moniali consumato .
 189 Statutum imponens pœnam pro delicto admittitur , quado delictum est consumatum .
 190 Indultus iste loquitur de actu personali .
 191 Actus requisitus à l. vel statuto per verba denotantia propriam personā , non potest per alium explicari .
 192 Proprietas verborum est seruanda .
 193 Materia odiosa est restringenda in quantum est possibile .
 194 Indultus iste in sui parte exclusius est odiosus .
 195 Indultus hic dum non expressit de foeciis opem prestantibus , etc. Noluit .
 196 Cognoscens monialem infra annum professionis nū comprahendus sub hoc Indultu , num. 199 .
 197 Annus professionis tempus approbationis dicitur .
 198 Monialis non dicitur proprie monialis infra annum approbationis .
 200 Indultus iste nū contineat de osculante moniales .
 201 De osculans monialem qua pœna esset puniendus .
 202 Stuprans monialem vi , & metu parentum in monasterium ingressa nū comprehendatur sub hoc indultu .
 203 Ingressus monialis , & matrimonium illud spirituale vitatur ex metu , & vis probatione .
 204 Professio nū vitentur , sicut ingressus .
 205 Causa reducitur ad non causam , & titulus ad non titulum .
 206 Virgo per vim , & metum ingrediens nū debeat protestari illum actum facere per vim , & metum .
 207 Protestatio in his casibus mutum prodest ex mente Deciani .
 208 Cognoscens conuersam nū contineatur sub hoc Indultu ,
 209 Conuerse professa , & religiosa nū dicantur .
 201 Conuerse nū veniant proprie , & vere appellatione monialium .
 211 Dispositio odiosa loquens de monaco non habet locum in conuersa .

Indul-

- 212 Indultus iste non porrigitur ad casum fictum.
- 213 Lex intelligi debet in casu vero, & proprio, non autem in casu ficto.
- 214 Indultus iste num comprehendat cognoscentes Pizocbaras S. Francisci, aliorumq; ordinũ, ac titularũ, n. 216
- 215 Vsum venereum habens cum moniali extra monasterium an excludatur ab hoc indulto
- 217 Cognoscens monialem grauiori pœna est plecendus ratione loci.
- 218 Delictum ubi est graue grauior debet esse punitio.
- 219 Cognoscens monialem, quamuis nomine plura comittat delicta tamen pro omnibus pœna mortis plecendus erit.
- 220 Delicta minora num confundantur cum maioribus.
- 221 Condœnatus ex vno delicto nũ à ceteris liberetur in hac materia discutit.
- 222 Pœna semel executã in corpore amplius non potest reiterari.
- 223 Mors vnica omnia soluit.
- 224 Quis num possit ab vno ex eodem factu diuersimodè vexari.
- 225 Exceptio rei iudicatæ super vno numero moueat accusatorem super altero.
- 226 Pœna minor num confundatur sub maiori, si plura diuersis temporibus committantur delicta.
- 227 Deus habet tantam custodiam monialium, vt prohibeat eas exire à propria clausura.
- 228 Moniales non permittuntur colloquia facere cum viris religiosi sine sufficienti testimonio.
- 229 Indultus hic sub quibus verbis excludat vsum venereum cum moniali.
- 230 Duplex qualitas requiritur ab indulto, vt cognosces monialẽ ab eo excludat.
- 231 Monialis debet esse in habitu.
- 232 Monacha intra monasterium, eiusq; claustra degere debet.
- 233 Monacha ea proprie dicitur, que intra monasterium viuit.
- 234 Sacrilegij crimen delictũ grauissimũ.
- 235 In delictis grauissimis interpretatio est faciendã in deterius.
- 236 Asacrilegij crimine caueant iuuenes. 10

Vsum venereum cum sanctimoniali in habitu, & alias intra monasteriũ degente.

LIMITATIO VII.

CAPVT XXXIIII.

- I plures detestabilium criminum species perscrutati in superioribus sumus, ad quos ob eorum atrocitatem, maximamq; turpitudinẽ, indultus huius beneficiũ non extendi, demonstrauimus, Multo magis delicti grauitas censetur inesse in casu, quo quis vsum venereum habet cũ sanctimoniali in habitu, & alias intra monasterium degere, nam si detestabile crimen in raptoribus honestarum virginum, vel viduarum vti pessima comittentibus facinora lex proficitur, vt est tex. in l. vnica, C. de raptu virg. & in l. raptores, C. de Episc. & cler. Nonnẽ detestabilius grauiusq; crimen asseruandum erit crimen vsus venerei cum moniali Deo dicatã profectò ita esse nemo negat, cùm nedum in hominum iniuriã, verum etiam, ad ipsius omnipotentis Dei irreuerentiam committitur.
- Quo delicto patrato resultat eiusdem grauitas, cũ virginitas, vel castitas corrupta nõ possit restitui, d. l. vnica, in prin. etenim quamuis omnia possit Deus, tamen non potest suscitare virginem post ruinam, c. si Paulus, 32. q. 5. dixit glo. magna, in vers. dispensare, in fine. tex. in c. 2. extra. de bigam. & vt inquit S. P. inibi, valet quidem Deus liberare de pœna sed non valet coronare corruptam.
- Et ratio, quia factæ causæ pro infectis haberi nõ possunt, l. in bello, §. factæ, ff. de capt. & postli. reuersis, & propterea dixit, Bal. ex mête Aristotelis in l. si. nu. 4. vers. amplius, C. de leg. quod deus hoc solo priuatur ingenita proprie facere, quæ produxit. Et si gl. in vers. restitui, præcitati tex. in l. vnica, dixerit, virginitatem posse restitui

restitui à Deo, sed non ab homine, cuius 25
 sententiam iuxta Sanctorum Patrum, &
 Theologicam doctrinam intelligendam 26
 esse consulumus, & profiteamur.
 21 . At illud aduertimus, qd si virgo per vio-
 lentia corrumpitur, sed mens eius nullo
 modo cõsentit, inter virgines conuome- 27
 randa erit; quia quantum ad Deum, licet
 corpus sit corruptum, voluntas tñ monialis 28
 maculata, idcõ non perdidit aureolã vir-
 ginatã, c. de pãdici, 32. q. 5. & c. non pos-
 test. ead. cau. & q. D. Thomã lib. 4. con- 29
 d. 49. dist. 5. art. 2. & in 4. sent. q. 3. discen-
 tit Affl. in cons. 16. quã rapere. num. 291.
 Sed hanc quãtionem clarius, & copio- 30
 sius explicamus. Verumtamen
 13 . Aduertimus imprimis, qd sicut apud
 Ethnicos, & Infideles moniales, q. Vestal-
 tes appellabatur, fuerunt in maximo
 14 honore, adeo vt moniali occurrens tutus
 15 erat à morte, teste Alex. cenial. lib. 5. c. 12.
 Ita saeuissima poena ab ipsis Ethnicis cõ-
 tra incestuosos Vestales cõstituta erat, vt
 viui, & viuã defoderetur, vt edocet diffu-
 se Decia. in lib. 6. in tit. de cognoscente
 monialem, nu. 2. c. seq. vsq; ad nu. 5. Hoc
 16 enim delictũ est ceteris carnalibus dete-
 ctabilius, c. adulterij, 32. q. 7. ex quo tem-
 plum Dei violant, c. sciendum est, 27. q. 2.
 17 . Etenim virgines ipsę templum sunt, &
 vasa dñi, ac sacrariũ Spiritus sancti, c. de-
 cernimus, 28. dist. diffusius Dec. loco nu-
 18 per citato, nu. 2. & idcõ magnum, & gra-
 uissimum delictũ censuit Affl. in d. cons. 16.
 19 si quis rapere, nu. 19. supra oẽm speciem
 raptus rapere moniales, maximẽ Deo sac-
 cratas, cũ sint spõsę Christi, c. quis, 21. dist.
 20 . Quamobrẽ ipsę debent viuere sine ru-
 21 ga, & macula, alias si fidem charitatis,
 quam sponte Deo obtulerunt adulteran-
 22 do Christum sponsum suum turpiter de-
 honestarent damnationem perpetuam
 habebunt, c. 1. 27. q. 1. Card. in clem. 2. de
 statu monach. quem refert Hip. de Mar-
 filij in l. 1. nu. 47. C. de raptu virg.
 23 . Et idcõ incesta sędera, sacrilegiaq; cõ-
 micti voluit S. P. per eos, qui cum virgini-
 bus Deo dicatis se miscere audent, in c.
 24 virginibus, 27. q. 1. inde violatores monia-
 lium sacrilegi dicuntur, eosq; filios perli-

tionis appellat Apostolus, c. sciendum, 27.
 q. 1. nam qui copula carnali coniungitur
 cũ moniali tria admittit flagitia, & gra-
 uia, vt tradidit gl. in vers. virginibus, præ-
 citati tex. in d. c. virginibus, 27. q. 1. ince-
 stum nempẽ, adulterium, & sacrilegium.
 Committitur enim incestus, quia mo-
 nialis est spõsa Dei, qui Pater noster est,
 & is dum nos creauit, c. qui abstulerit, 12.
 q. 2. dixit Monteleo. in sua praxi arbitrari
 p. 4. sub rub. iuris cõsura contra raptos
 monialiu, nu. 1013. cũ seq. & Dec. in loco
 29 præmonito, nu. 2. sequitur quod inter oẽs
 sit quẽdam spiritalis affinitas, quẽ quidẽ
 30 affinitas spiritalis cũ sic maior illa
 carnali, c. pyctacium, 39. q. 3. glo. in c. qui
 dormierit, 27. q. 2. quam refert Alex. in
 31 cons. 143. incip. Quoniam abunde, fol. 2.
 nu. 6. dixit Marf. in d. l. vnica, nu. 46. C. de
 rap. virg. & cum incestus ita cõmittatur
 cum affine, sicut cũ cõsanguinea, e. de in-
 32 cest. 33. q. 3. etiam in affinibus spiritalib.
 c. veniẽs, ext. de cog. spir. dixit Bermond.
 in tract. de publ. concub. sub rub. de ince-
 33 stu, nu. 2. Inde fit, vt habens rem cum mo-
 niali committat incestum, vt vltra præci-
 tatos dixit Clar. in lib. 5. incestus, vers.
 sed nunquid committitur, fol. 33.
 34 . Secundõ committitur adulterium se-
 cundum gl. in d. c. virginibus, ea quidẽ
 ratione, Nam, vt supra diximus, monia-
 lis efficitur sponsa Christi, d. c. quamuis,
 21. dist. At qui cum sponsa alterius com-
 miscetur adulterium committit, mirum
 ergõ non est, si glo. præcitata adulterium
 patrari concludat, sicq; voluit Inno. in c.
 discretionem, ext. de eo qui cognou. con-
 sang. vxoris suę, Panor. in c. monasteria,
 extrã. de vita, & honest. cler. Dec. in cons.
 338. incip. In casu, num. 1. & Bermondus
 de pub. concub. in tit. de sacrilegio, nu. 3.
 tract. tomo 11. p. 1. fol. mihi 153. d. ter.
 35 . Ex qua conclusione inferitur, qd statu-
 sum puniens aliqua poena cognoscentem
 nuptam, habebit locum etiam in cogno-
 scente monialem, sic consuluit D. Dionis-
 sius de Perusio relatus per Marian. Sdec.
 in c. qualiter, & qñ. e. 2. in 8. parte princ.
 q. 7. num. 110. vers. sepeimo quarto, ponẽ.
 extrã. de accus. quem refert Fel. in c. non
 satis.

- fatis. nu. 4. extra de fimon. dixit Marfil:
in l. vnica. n. 44. C. de rapto vigi. allegas
Bald. in c. causam matrimonij. col. fi. ex-
tra. de probat. quem hoc non dixisse tes-
tatur Decianus, in d. tit. de cognoscen-
te.
- 36 Monialem, nu. 1. in fin. lib. 6. fol. mihi 48.
Qui quidem (quicquid dixerit dubitan-
do Felin. in c. eccl. Sanct. Mariae. num. 93.
vers. sed contra predicta, extra. de con-
fir.) hanc sententiam communiorum esse
se tradit ex mente eiusdem Hypol. in
suo singulari 215. in op. validum esse arg.
vers. & tenes menti.
- 37 Hinc, & secundò inferitur, quòd super
hoc crimine non valet trans. Nè sicut su-
per adulterio non potest transigi. & trans-
figere. C. de trans. eodem mò super hoc
delicto continente adulterium non licet
transigere: sic Bald. & Salic. & post eos
Hyp. in d. l. vnica. nu. 39. Anania, in c. 1.
col. 1. de rap. vir. Boer. in decis. 91. incipit
transactio. nu. 3. relati per Dec. loco pre-
citato. nu. 7.
- 39 Tertiò subdit glosa præcitata ad huc
per immixtionem carnalis copulæ cum
moniali committi sacrilegium, ex quo
40 est persona sacrata. d. c. virginibus. eam
quæ turpiter cõmiscens violat, vt perso-
nam sacratam. quam quidem glosam se-
quutus est Abb. in d. c. monasteria. de vi-
ta, & honest. cler. in c. ac si clerici. col. 12.
extra. de iudic. & in c. pen. in 3. notab. de
purg. canon. Dec. in cons. 338. n. 1. Marfil.
in d. l. 1. nu. 37. in fin. Berm. in d. tit. de sa-
crilegio; nu. 3. & Decian. in præmonito-
rit. de cognoscen. te monialem. nu. 1. & 2.
- 41 Verùm Paul. Grill. in tract. de pœnis
omnisariam coitus, q. 1. n. 10. vers. querò.
subdit, quòd nedum crimen incæstus, &
adulterij, & sacrilegij committi per què
dicimus, verùm quoque, & stuprum fun-
dans se in eo, Quòd monialis virginis,
42 honestam vitam degit, vt patet ad sen-
sum, sed stuprum tunc quoq; erit, cum vir-
ginè honestè viuentem quis stupravit. l.
43 inter liberas. §. stuprũ, & l. stuprũ. ff. ad
l. fol. de adult. Ergò stuprum erit, & id
quidem est, qd abiq; dubio indicat tex.
in cap. si qua monacharum. 27. q. 1. Dum
inquit, si qua Monacharum, vel per anti-
- quorem licentiam, vel per impunitatis
prauam consuetudinem ad lapsum adul-
terij deducta fuerit, aut in stuprum fue-
rit deducta voraginem, etc. & sic tex. ille
de adulterio, & stupro mentionem faci-
ens demonstrat, quòd in moniali per car-
nis copulam cognita adhuc stupri flagi-
tium committatur, & quæ Grill. sententia
quævis Decian. in toto, & in partibus eun-
dem discrepet inuens se non videre,
quònam pacto in hoc casu differat in ac-
tus à sacrilegio, licet deum cogitans
dom. relinquat. Tamen Grill. opinio
ex prædictis facillimè subscribitur, &
admittitur, cū quæ conformat se Herm.
de publ. concus. in tit. de sacrilegio. n. 3.
44 in fin. qui hanc sacrilegij materiam læcè
prosequitur.
- 45 Sed ulterius considerandum erit, quòd
& si impossibile videretur, quòd vno, &
eodem tempore, & in vna, eademq; per-
sona simul, & seque stupri flagitium, adul-
terijq; facinus tanquàm incompatibilia
inter se, & contradictoria possint concu-
rere, ex quo adulterium præsupponit ali-
quam coniugatam, stuprũ verò aliquam
46 esse solutam, vt ex tex. in l. si adulterium.
cum incæstu. & ex l. stuprum. ff. de adult.
& in l. 1. C. eod. & ex §. item l. Julia. in l. 1.
de publ. iudic. excerpti potest, inde falsa
48 ex prædictis redditur conclusio, quæ
non possunt duo contradictoria, & incõ-
patibilia simul stare in eodẽ subiecto. l. 3.
§. ex contrario. ff. de acquit. possess. l. si ve-
recto. §. si duob. vt hiculum. ff. commoda-
cum simil. tñ facilis erit huius difficul-
tatis resolutio, si eam ad diuersos effe-
ctus deducamus.
- 49 Etenim, cū verum sit moniale quòd ad
eandem virginem intectũ esse, quòd ad spi-
ritum verò dici sponsam. Christi p. votũ
50 professionis factæ, ac nuptiã coniugio spi-
rituali non impeditur istorũ duorum de-
lictorum concursus, vnum nèpe in spiri-
tu consistens, Alterum verò in corpore,
siue in carne. arg. tex. in c. excõicamus
el. 1. & el. 2. in prin. de Hæc. in 6. sic aper-
tè considerauit Grill. loco præcitato.
51 Hæc quæ conclusio est ex his quoq; possum
facillimè cõprobare, qd & si duo nõ possint
esse

esse vno, eodemque tempore domini in solidum. d. l. 3. §. ex contrario. ff. de acq. possess. & d. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. ff. commod. cum alijs adductis per Soccin. in regula 99. per Mantuam in Paralip. c. 50. & per Arium Pinellum in l. 1. parte 3. num. 10. cum sequ. C. de bon. maternis.

53 Ex ratio huius conclusionis est, quia applicatio dominij ad vnum remouet à dominio alterum. l. Pomponius. §. in his. ff. de procurat. quod secus foret si alternis vicibus apud duos rem esse cōuentum esset. l. Lucius. cum ll. sequ. ff. de aqua quotid. & æstiuā.

54 Tamen ad huc verum est, quod quando sumus in iuribus, quæ non minuunt se per concursum tunc possunt esse talia iura penes plures in solidum, secus autē, quando minuunt se per concursum. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arc. l. fin. ff. vt possid. edocuit Bald. in l. in rebus. num. 6. C. de iur. dot.

55 Ex qua Baldi doctrina inferimus inde sequi, quod dominium dotis, quia promiscuum residet penes mulierem, & virum, apud virum scilicet dotaliter, sed non totaliter, secundum eundem Bald.

57 in l. 1. C. de seruo pign. dato manum. & sic dotis causa, ideòq; in ea vir imaginē mulieris representat. arg. text. in l. cum nobilissimi. §. 1. C. de præscript. triginta annorum. eiusque dotis dominium, sicut constante matrimonio propriè, & essentialiter penes maritum residet, sic penes mulierem matrimonio constante dotis vestigia, ac reliquæ remanent. secundū Bald. in d. l. in rebus. num. 6. præcitato. C. de iure dot.

58 59 60 Consequitur, quod ad dotis, quia à sua integritate non diuiditur p̄ cōcursum, cōpetat patri, & filio. l. 2. §. 1. ff. sol. matr. Eadem quidem ratio dicimus, ius patronatus posse esse penes plures in solidum, quia per concursum à sua integritate nō diuiditur. l. quedā mulier. ff. fam. hercis. l. Carmelita pia. ff. de iur. patr.

61 62 63 Oritur itaque ex his argumentum, quod sicut dominium potest esse penes plures eodem tempore in iuribus, quæ per concursum non se minuunt, eodē modo

possumus cōcludere in casu nostro, quod in moniali, & stuprum, & adulteriū possint diuersis tamen respectibus considerari, quasi inter se per cōcursum nullo pacto minuantur.

65 Sed rursus inficiari non potest in iure. plures reos in solidum obligari, & constitui posse. toto tit. ff. & C. de duob. reis, quod quidem videtur à lege abhorrerī, si quidem vnica est obligatio nedum respectu creditoris, in quo ea, vt obligatio actio cōsideratur, verum etiam respectu debitoris, cui obligatio passio cohæret, vt tradidit Bald. in l. fin. nu. 3. vers. sed videamus. C. delegatis, & ideò penes plures residere videtur impossibile, & nihil hominis, ex quo obligationis duæ sunt radices, vna cōsistens in iure, altera verò in forma obligandi, cuius respectu plures rei possunt cōstitui, cum ea totuplex sit, quotuplices sunt personæ, quæ secus est respectu rei, quæ dum est vnica respicit plurium obligationē, vt tradidit glo. in vers. nec creduntur duo rei. tex. in §. 1. instit. de duob. reis, quā allegat Bald. sed corruptè in l. si non singuli. C. si cert. per. possunt propterea plures rei constitui.

73 His ergò recensitis modò dicendum est sic in moniali carnaliter cognita cōmisti stuprum, & adulterium, habita cōsideratione ad diuersos respectus, nā stuprum cōmisti dicimus respectu corporis, respectu verò spiritus, quia est spōsa Christi, ac ipsi coniugio spirituali nupta adulterium patrari, & sic stupri, & adulterij concursus in ea admittēdum, vnacum Grill. & Bermondo in locis iam dictis arbitramur, ac propterea grauissimum delictum esse profiteamur.

74 Atque ea quidem rōne sanxere iura, quod si filius nascitur ex moniali nedū talis officietur sacrilegus, & incestuosus, verū quoque, & filius natus ex eo, qui matri ad huc erit insuccessibilis. sic Accurf. in scholio fin. tex. in §. nouissime. instit. ad senatus cons. orfic. dixit Bart. in l. fin. nu. 4. ff. de his quib. vt indign. in l. si qua III. num. 1. in fine. C. ad orfic. & Dec. in cons. 306. inci. in casu. col. 2. relatus per Marfil. in d. l. 1. num. 41.

76 Quam sententiā in casu nostro libentius

- tius amplexadā esse suademus, nā si quis stuprans virginē efficitur infamis, qñ tñ iudicio ordinario condēnatus extitit, secus verò qñ per inquisitionem, & ex mero iudicis off. l. 3. §. præterea. ff. de susp. tut. l. 1. C. si tut. vel curat. tradidere Cyn. & Dynus in l. fin. C. eod. tit. de susp. tut. & recollegit Affl. in d. const. si quis rapere. nu. 15. Quātò magis cognoscens carnaliter monialem infamis efficitur, si eius nomen inter reos scriptum est, vti stupratoris, incestuosi, adulteri, & sacrilegi. 77
- ideò infamiam ab eius ossibus vti infixā nullo quidem pacto euelli posse concludendum est per tex. in l. si possidonium. C. ex quib. cau. infam. irrog. 78
- Secundo in hoc crimen inscriptū est, ipsum esse mixti fori. per tex. in c. quod proposuisti. c. cum sit generale. vbi glosa. extrā. de foro compet. l. si quis in hoc genus. C. de Episc. & cler. l. diuus. & l. sacrilegi. ff. ad l. iul. pecul. l. aut facta. §. locus. ff. de penis. c. sacrilegium. c. si quis clericus. & c. si quis suadente diabolo. 17. q. 4. & propterea in hoc crimine habet locū præuentio, vt dixit Abb. in d. c. cum sit generale. nu. 1. Archid. & Gemin. in cap. felicis. in princ. col. fin. de penis in 6. Cardin. in clem. 1. eod. tit. dixit Grill. de penis omnifariam coitus. q. 1. nu. 2. & Boss. in tit. de sacrilegijs. num. 7. 79
- Tertio ob huius delicti atrocitatem non admittitur appellatio. l. 1. C. de raptu virg. Azo. in rubr. C. eod. tit. & dixit Bart. in l. 2. num. 2. vers. oppo. de l. const. ff. de app. & l. 1. C. de raptu virg. 80
- Quam conclusionē interpretari consueuimus iuxta tradita per Afflict. in d. const. si quis rapere. num. 17. non esse sic simpliciter admittendam, sed tunc, qñ tales rei cōuicti, & confessi fuerint, secus si non essent conuicti, & confessi, tunc non possent appellare, sic Bald. in d. l. 2. pro qua sententia Affl. adducit tex. in d. l. raptores. C. de Episc. & cler. & in l. 1. C. de raptu virg. in quibus liquet quem de tali crimine inculpatum, aut reperiri debere inflaganti crimine, aut per legitimas probationes iuri tñ consonas conuinci. 81
- Inde Affl. ex mente Andreæ infert, q̄ fuga de raptu inculpati, eiusq; contumacia ob non comparitionē non inferunt, nec probant ipsum deliquisse, ac stuprū cōmississe, quia non est confessus, nec cōuictus, & ideò posset appellare, immò si tortus esset non præcedentibus indicijs, & confessus esset, quia tortura non est legitimè illata, ex quo deficiant indicia, sine quibus quis non pōt torqueri. l. 1. & fin. vbi Bart. ceteriq. ff. de quest. de quo diffusè per doctissimum Gomez. in lib. 3. var. resol. sub tit. de tortura. nu. 25. non posset dici confessus, & successiuè posset appellare. l. non tñ. ff. de appell. edocue re And. & Affl. in d. const. & dixit Marfi. in d. l. 1. nu. 138. cū seq. C. de raptu virg. qui plures recenset casus, in quib. appell. nō admittitur, ad quē lectorē delegam⁹. 82
- Quarto in hoc delicto nulla cadit transactio, vt superius enodauimus sub num. 37. per tex. in l. transigere. C. de trans. cū alijs per nos ibi recensitis, quibus hanc addimus considerationem, nam si verū est, quod super simplici adulterio non licet transigere. d. l. transigere, quātò magis in casu nostro, in quo tot delictorum multiplicitas coaceruatur? 83
- Quamuis prætermittendum non esse censeamus, q̄ contra constitutam regulam obijci posset Affl. doctrina in præcitata const. si quis rapere. nu. 15. dicentis, quendam de stupro inquisitum fuisse cōpositum parte tñ concordata, & sic vñ in ferri, q̄ valeat transactio, sed nos replicabimus Affl. loqui de simplici stupro in virgine commisso, non aut de stupro in raoniali patrato, prout est casus noster. Et si casus esset transigibilis nedū requireretur monialis remissio, verū et pax, & remissio S. P. qui Deum representat in terris, eiusq; vñ Christi Vicarius dū vi ces gerit, is debet remittere, per tale. n. delictū Christus sponsus dicitur offendi, sic Salyc. & Bald. in d. l. 1. vbi Hyp. sub num. 39. Boer. in decis. 91. incip. trans. nu. 3. quos sequitur Decian. in præcitata rubric. de cognoscente monialem. num. 7. 84
- Quinto huius delicti grauitas ex eo postremò cognoscitur, q̄ in penarij cōstitutione cōsistit, etenim diximus supra in vñu venereo eū moniali commisso plura comprehendendi delicta, sacrilegiū nempe, stu-

96 Stuprum, adulterium, & incestum, in quorum vnoquoque grauis est indicta pœna, nam in sacrilegio, vt mox demonstrabimus, atrox est pœna constituta.

97 Ad quam antequam deueniamus obiter, sed breuibus erit annotandum, sacrilegium committi, vel circa locum sacrum, vel circa rem sacram, subtrahendo

98 scilicet sacrum de loco sacro, de quo loquitur tex. in l. diuus. ff. ad l. Iul. Pecul. & in c. sacrilegium, & cap. si quis contumax. §. sacrilegi. 17. q. 4. Secundo auferendo rem sacram à loco non sacro. Vel

99 3. auferendo non sacrum à sacro, vt notatur in c. conquestus, & c. cum sit generale. extra. de foro compet.

100 Dicitur & tertio principaliter sacrilegium committi in personam. c. si quis suadente diabolo. 17. q. 4.

101 Modò dicimus, quòd per coitum cum Moniali habitum committatur sacrilegium in personam. c. impudicas. 27. q. 1. & l. si quis in hoc genus. C. de Episc. & cler. theorica est Baldi in l. 3. C. de furt. latius exornat Grill. in locis præcitatis.

102 Quòd quidem sacrilegij genus omnibus sacrilegiorum generibus maius esse affirmandum est, ex quò in personam committitur, quæ cum sit rem omnium dignissima: l. iustissime. ff. de ædil. edict. reddit hoc sacrilegij crumen grauius, atrocisque.

103 Inde consequitur, quòd talis sacrilegij species sub verò, & proprio sacrilegij significatu constituitur, per Bart. in d. l. sacrilegij. ff. ad l. Iul. pecul. de qua materia Latius per Bart. & per ad eum addeñtes in d. l. diui. ff. ad l. Iul. Pecul. & per Grill. loco supra citato.

104 In hoc autem sacrilegio pœnam mortis naturalis esse inflictam aduertimus. l. si quis in hoc genus C. de Episc. & cler. l. si adulterium cum incestu. ff. ad l. Iul. de adult. l. quamuis. §. fin. C. eod. tit. Grill. de pœnis omnifac. citas. q. 1. nume. 17. cum seq.

105 Ac etiam publicationis bonorum. §. penultimo. in auct. de sanctiss. Episcop. canonizatus, in c. si quis rapuerit 27. q. 1. tradidit Bermond. de publ. concub.

106 sub rubr. de sacrilegio. num. 4. Hyp. in d. l. vnica. nume. 40. Fabius à Monteleo in sua praxi arbitr. par. 4. num. 1012. cum seq. & Decianus in tit. de cognosc. moniales. nu. 6. à qua sententia non discrepauit Regni const. incip. si quis rapere, vt ibidem annotarunt And. & Affl. si verò stupri pœnam volumus recensere, licet de iure canonico quis ad dotandum tēretur. c. 1. extra. de adulterijs. Tamē ius ciuile statuit pœna personali quem luiturum, vt per Thesaurum in decis. Pedemont. 3. per totum. decis. Auin. 72. & per Viuium in decis. 299.

107 Hanc autem sententiam non admittimus in stupratore virginis non dum viri potentis, is enim pœna extraordinaria puniendus erit. l. si quis aliquid. la. 1. §. non dum. ff. de pœnis. Gram. in decis. 21. cum alijs citatis per Thes. in d. decis. 3. num. 7. qui sic in Pedemontano Prætorio decisum esse testatur, sicquē concludendam, quamuis Afflēt. hunc disputet articulum in d. const. si quis rapere. nu. 14. quo loco non demonstrat quam subsintat sententiam.

108 Verbitamenē si quòd præcitata conclusio temperanda erit, si tale stuprum committatur sine vi, & sine aliqua violentia, vt tradidit Caccialupus. in l. si qua Illustris, colum. 3. C. ad oric. nam tunc, licet Faber in §. item. l. iulia. de adulterijs. in §. 2. col. in tit. de publ. iud. afferat, talē ex consuetudine suspendi, tamē pœna mortis non habebit locum. glo. in l. si seruus seruum. §. si oliuam. vbi Flor. ff. ad l. aquil. & procedet tex. in d. l. si quis aliquid. §. qui non dum. ff. de pœnis sic. Boss. in tit. de coitu damnato punibili. num. 67. Secus verò si cum vi, & cum violentia, quam tamen respuit in impubere non doli capace, & sic in impubere sex, vel septem annorum, nam cum natura repugnet in eo adesse consensum, à quo regulatur vis, & violentia, pœna extraordinaria plectendum esse existimauit. De quo quidem art. videndum admonemus Fabium de Monteleo in sua praxi arbitr. in 4. parte. numero 27. fol. mihi 331.

109

110

111

112

113

114

- Et quoniam stuprum nedum commi-
 117 titur cum virgine, verum etiam cum
 vidua. l. sacrilegium. §. inter stuprum. ff.
 de adult. idè extrà rem non fore puta-
 mus, si corrolariè subiungimus illud no-
 118 rata dignum esse, quod si vidua commi-
 teret stuprum non amitteret dotem si
 adulterium patrasset, de quo est tex. in l.
 consensu. C. de repudi. & est communis
 opinio, quam discutit Soccin. Iunior in
 consil. 111. incip. visis his. vol. 3. Rol. à
 Valle in consil. 86. nume. 1. 19. 35. & 41.
 incip. Reuerendiss. vol. 2. Boer. in decis.
 338. num. 1. 9. 10. 11. cum alijs adductis
 per Clarum. in §. stuprum. vers. sed nun-
 quid vidua. Couare. in rubr. de spons. c.
 7. §. 6. num. 10. fol. mihi 220. per Boss. in
 præcitato tit. de coitu damnato punib.
 numer. 55. & pro hac opinione sentiunt
 Caccher. in decis. Pedem. 77. decis. Auin.
 72. par. 1. nume. 1. & D. Præses de Fran-
 chis in decis. 421. num. 15.
- 119 Nec erit in hac stupri materia somi-
 dum, quod deflorans virginem dicatur
 furtum committere, vt constat in §. 3. ibi
 castitatis furtum. in auth. de lenonibus,
 & idè inibi tradidit Ang. quod si con-
 120 cessum foret alicui arbitrium contra fu-
 res, & latrones, & aliqua virgo fuit de-
 florata possit is inquirete contra hunc
 deflorantem vigore talis arbitrij, quod
 Ang. dictum pulchrum esse, & notabile
 dixit Cæpolla in auth. sed nouo iure. nu.
 91. C. de seru. fugit. quem sequitur Cam-
 pag. in cap. Regni 10. incip. ad hoc. sub
 tit. de furtis. num. 123. Hæc quo ad stu-
 pri pœnam.
- 121 Si verò incestus pœnam in medium
 afferre volumus, de iure civili pœna mor-
 122 tis est constituta, sed de iure Canonico
 in clerico erit pœna depositionis secun-
 123 dum communem in vtroque iure opi-
 nionem ex mète Couarr. Grill. & Berm.
 sub tit. de incestu. num. 6. & 16. testatur
 Clarus in §. incestus. vers. sed quæro. Ea-
 124 dem postremò capitalis pœna adultero
 inferenda erit ex iuris dispositione, vt
 admonuit Viu. in decis. 241.
- Ex his liceat tali argumenti genere
 vt, quod si tot grauissimas pœnas in vno
 quoque præominatòrum criminum in-
 dixerunt iuris ciuili, & canonici legis-
 latores, vt paulò ante liquidò vidimus,
 & præsertim in stupro simplicis virginis,
 vt est text. in d. L. raptores. & l. vnica. in
 auth. de raptu mulier. in c. lex illa præ-
 teritorum. in fine, & c. si quis non dicam
 rapere. 36. q. 1. & c. si quis. dist. 1. & est
 Regni const. præcitata. si quis rapere.
 vbi Affl. subnumer. 1. plures coaceruat.
- 126 Quantò maiori pœna plectendus est is,
 qui stuprum cum moniali committit, si
 sacrilegium, stuprum, adulterium, ince-
 stum, & nos subiungimus furtum com-
 mittitur? ratio quidè maior suadet tale
 delictum maius esse existimandum, mi-
 rum itaque non erit si in reo monialis
 stupratoris sequentes sint indictæ pœnæ.
- Supposito tamen, quid in laico co-
 127 gnoscante carnaliter. Monialem, & quid
 in clerico, & ius canonicum vt dignius
 128 præferendo dicimus, quòd si fuerit cle-
 ricus, & tunc si quærat in foro conscie-
 tiæ pœna erit excommunicationis, ac ex-
 clusionis à consortio monialium, nec nõ
 129 ad agendam penitentiam intrudendus
 erit sub aliquo arcto loco, sed in solo
 mortis articulo ei nõ negabitur Eucha-
 ristia viaticum, si tamen dignè, & con-
 130 grue penituerit. c. impudicas, & c. vir-
 ginibus. 27. q. 1. Diximus hos detrudendos
 esse, vt cum alijs nullo pacto conuersen-
 131 tur, ne tamquam oues morbosæ totum
 corrumpant ouile, sic considerauit Ar-
 chid. in c. peruenit. 27. q. 1. & facit tex.
 in c. in Ecclesiasticis. §. fin. extrà. de ma-
 ior. & obedientia.
- Bermondus autem in tit. de sacrile-
 131 gio. num. 5. voluit talibus in casibus pœ-
 nam esse arbitrariam, dum tñ cõfiteatur
 132 Episcopo, cui hunc casum reseruatam
 esse annectit, cuius quidem opinio mihi
 arridet, vt mitior in pœnis attendatur
 opinio.
- 133 Si verò fuerit laicus excommunica-
 tionis pœnæ subiicitur, ac ad fidelium
 communionem non admittetur, nisi pu-
 blicam, & idoneam de scelere ipso egerit
 penitentiam. d. c. impudicas. & c. vir-
 ginibus. vbi gløf. & notatur per Archid.
 in

in locò præallegato.

134 Aut verò loquimur in foro contencioso, & tunc clericus cuiuscunque sit dignitatis, & gradus deponetur ab omni ordine sacro, omnibusque priuabitur officijs, ac beneficijs, inq; arcum detrudetur monasterium, vt perpetuam agat penitentiam. c. si quis Episcopus, & c. si qua monachorum. 27. q. 1.

135 Quam sententiam tunc recipiendam esse voluit lo. de Turre Crem. in d. c. si quis Episcopus, quando crimen esset factum notorium, alias non esset deponendus secundum glo. quoque in d. c. si quis Episcopus.

136 A qua sententiâ dissentiunt quam plures, & in primis Butr. in cap. at si clerici. nu. 13. extra. de iudic. Ioannes de Anan. in consil. 1. col. 2. vers. quod fama. Hyp. in d. l. vnica. nume. 41. Bern. Diez in sua pract. crim. q. 75. & Ghirl. loco antedicto. num. 17. relati per Decianum in d. tit. de cognoscente moniales. num. 6. vbi quid de iure Longobardorum, & numero 10.

137 Si verò erit laicus tunc excommunicabitur, vt in dictis iuribus habetur.

138 Quæ quidem excommunicationis pena omnibus alijs grauior nostro quidē iudicio erit habenda, cum ea concernat animam, quæ rebus omnibus est præciosior. l. sancimus. C. de Sacros. Eccl. Et proinde cum excommunicatus de familia Dei transeat in familiam Diaboli. c. audi denique. 1. 1. q. 3. & efficiatur filius Diaboli secundum glo. in l. pedius. ff. de recept. arb. eoquē Diabolus vtitur, sicut rusticus iumento, vt tradit Probus in addit. ad Ioannem Monacum in rubr. de renunciatione. num. 22. eumquē separat à Deo. c. centum. 24. q. 3. idè animæ, & corpori detrimentum afferri legum interpetres dixerunt, & propterea dixit Bald. in l. 2. num. 5. C. quib. res iud. non noceat, quod sententia excommunicationis lata facit ius quò ad omnes cum priuet quem à consortio, sicuti fetidum cadauer, motus per tex. in §. minor. inst. de cap. dimin. Hinc admonemus per quemlibet eam esse timendam.

cap. 1. de sent. excomm. in 6. licet iniusta sit, nam vt iniusta apud Deum non ligabit. c. cum æterni. de re iud. in 6.

148 Sed reuertamur amabo vnde digressi sumus, & prosequendo iuris ciuilis censuram quò ad penam pro sacrilegio infligendam, & dicamus, penam mortis naturalis ab ea constitutam esse, vt est tex. in l. si quis in hoc genus. C. de Episc. & cler. cum alijs superius per nos adductis. num. 106.

149 Hanc autem conclusionem pluribus modis ampliabimus.

150 Et primo, quòd ea procedat etiam si quis Monialem non stuprauerit, sed raperit. l. si quis non dicam rapere. C. de Episc. & cler. vbi tradidit Bald. edocuerunt And. in c. vnico. nume. 40. versic. si eut exemplum, quæ sint reg. Cynus in l. fin. C. de rerum diu. & Lucas à Penna in l. 3. C. de cursu publ. lib. 10.

151 Cui quidem ampliacioni videtur repugnare ratio per Imperatorem considerata in d. l. 1. C. de raptu virg. virginicatis nempe corruptæ, quæ dum in simplici raptu cessat stupro tamen non securo videtur cessare, & eiusdem tex. dispositio, perinde quasi cessante ratione d. tex. debeat cessare, & eius dispositio, l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patron. c. cum cessante. de appellat. cum similibus per Tiraq. adductis in tract. cessante causa, & ob hanc rationem assentijt huic sententiæ. Ang. in d. l. 1. in quibus in simili casu raptus vidisse quendam iuuenem liberatum.

152 Sed salua pace Angeli adhareamus ampliacioni prædictis non obstantibus, idquē ex eo, quia cessante ratione finali cessat dispositio, secus verò si cessat ratio impulsiva, quæ tunc impulsivæ causæ nomen assumit cum non regulat dispositionem. l. damus. vbi Bald. ff. de cond. indeb. Quod si regularet dispositionem, ad eò, quod existente causa vera res existit, eaque deficiente res deficit, tunc cõ finalis erit. l. si remunerandi. §. 1. ff. mandati. At ratio virginicatis corruptæ, quæuis in d. l. 1. pro causa finali videatur appõta, tamen ea in stupro consideranda

- 157 da erit, sed in raptu quamvis ea non admittatur, tamen atrocitas delicti per raptum
- 158 prus crimen contracti supponitur, ut latitum patet in d. l. si quis non dicam rapere. Ara. ut eadem pena mortis naturalis, quis per raptum torredus erit, prout voluit Affli. post And. in d. constit. si quis rapere. numero 7 & sic ratio virginitatis corruptæ regulans dispositionem tex. in d. l. i. sit finalis in ipso stupro, sed in raptu nõ ipsa finalis erit, sed atrocitas delicti, quæ regulat dispositionem. tex. in d. l. si quis nõ dicam rapere. sicquæ substinendum esse arbitramur.
- 159 Secundo ampliatur præconstituta conclusio, quod procedat etiam si quis stupraverit, aut rapuerit Moniales non dū velatas, nam licet verum sit, quod nulla Monialis, aut Diaconissa, de qua loquitur tex. in d. l. raptores, & in auth. Diaconissa. C. de Episc. & cler. dicatur habere aliquem ordinem, sed quandam benedictionem, secundum Paul. de Leaz. in c. si celebret. de cler. excomm. relatum per Felin. in c. quoniam. extrã. de simon. tamen dicitur habere duplex velum, velum nempe consecrationis, quod nõ datur ante 25. annum. & placuit. 20. q. 1. & 2. velum professionis, sicuti voluit glo. in c. viduas. 37. q. 1.
- 162 Consequitur inde, quod casus hic usus venerei cum sanctimoniali in habitu, & alius intra monasterium degente ab hoc induktu exclusus procedat, tam quando usus venereus habetur cum moniali velata velo consecrationis, quam cum moniali induta velo professionis expressæ, vel tacitæ. c. super eo. extrã. de regul.
- 163 Tacitam autem professionem, tunc censeri factam advertimus, cum labitur, annus. clem. fin. de regular. quo transacto habebitur pro professa, sic Affli. 2. quo isthæc didicimus in d. constit. si quis rapere. num. 5. & post eum Decianus in d. lib. 5. tit. de cognoscente Moniales. num. 13.
- 164 Tertiõ ampliatur, ut pena desuper statuta nedum habeat locum in moniali rapta, vel stuprata vi ex parte viri illata, quæ crimen efficit detestabilius. l. Marcellus. ff. de verb. & rerum significatione
- 165 Verum quotiæ si præcedentibus promissionibus, & blanditijs vir causa circumvenerit ad ei consentiendum in stupro, nam hæc, quia in locum vis, ac violentiæ subrogantur d. l. i. ibi. quia hoc ipsum velle mulieris, & in d. l. raptorea. ibi. siue volentibus, siue nolentibus. C. de Episc. & cler. pperabuntur etiam pena mortis naturalis talem esse plectendū secundum Affli. in d. constit. si quis rapere. num. 2.
- 166 Cuius conclusionis illa est ratio, quia mulieres sunt mobiles, & inconstantes. Alber. in l. filiam in orbitate. C. de inoff. testamento. sunt fragiles. §. i. infir. quibus alien. licet, vel non. l. assiduis. C. qui pot. in pign. hab. Affli. in d. constit. numer. 4. & sunt leues, nam quid leuius fumo? flammæ, quid flammæ, ventus, quid vento? mulier, quid muliere? nihil. sic glo. in cap. forus. extrã. de verborum, & rerum significatione.
- 169 Ampliatur quarto, etiam si stuprum commissum foret prætextu matrimonij, nam non excusat, etenim cum supponatur stuprum commissum cum moniali sacrata, vel velata, quæ tamen fecerunt professionem, sequitur quod cum tali moniali non poterit esse matrimonium stante professione, & voto castitatis per eam emisso, & propterea matrimonium cum virgine post consecrationem contractum, quia ea nõ dum adultera, sed incæsta existimabitur. c. fin. 27. dist. non valebit. Canonistæ in c. rursus. & c. consulti. & incip. insinuante. qui cler. vel vnetes. etiam si cum dispensatione Summi Pontificis contraheretur. cap. ad vestram. in fine. extrã. de statu monach. Anania, & post eum Bologn. in consil. 91. incip. illud certum. num. 1. quin immodò non obstante tali matrimonio, dicitur metetrix. Boer. in consil. 20. num. 13. Decianus in præcitate tit. numer. 9. ubi pluribus historiarum auctoritatibus comprobatur. & num. 11. ad hæc, si quod matrimonium contractum esset dissolvetur. c. vnicõ. extrã. de voto. ac taliter contrahentes nõdum excommunicati sunt.

- funt. clem. 1. de confangu. & affin. Affl. in d. const. si quis rapere. num. 12. in finalibus verbis.
- 176 Verum etiam capitis pœna punientur secundum eundem Affl. loco paulò ante recensito. num. 2.
- 177 At ne ab hoc matrimonij axiomate discedamus, rursus admonemus, prædicta suum minimè vindicare locû in matrimonio secuto post simplicem raptû, nam per ipsum purgatur quodcunque delictum, etenim licet de iure civili inhibitus sit matrimonium inter raptum, & raptam, vt in d. l. 1. C. de raptu virg.
- 178 Tamen de iure Canonico illud permittitur. c. accedens. extrâ. de raptor. cui quidem standum est stante causa, & materia matrimoniali. glo. in d. c. accedens. Doct. in cap. 1. & 2. extrâ. de noui oper. nunc. differt latè Afflic. in d. constit. si quis rapere. numero 13. versic. sextò quæro.
- 181 Quintò, & vltimò ampliatur hæc nostra conclusio, vt eadem pœna puniantur conscij, sociantes, fauorem, consilium, & auxilium præstantes ad committendum raptum Monialis professæ, vel non professæ, qua ipsi principales raptores tenerentur. sic ex tex. in d. l. 1. collegerunt Cyn. & Salicet. ibidem.
- 182 Quin imò Afflic. in d. const. si quis rapere. num. 16. vers. nonò tenuit, quod si quis præliterit opem alicui, vt virgo à domo parentum rapiatur etiam ea volente sit pœna mortis capitalis ferendus, in quibus hoc casu ius civile per canonicum non esse correctum.
- 183 Has annotauimus declarationes pro materiæ exornatione, Nunc autem constituamus quò ad huius nostri indultus materiam per secundam, tertiã, & quartam ampliationem ponderari posse, & hunc indultus casum extendi, ac interpretari debere, secus autem per primam & hanc quintam ampliationem, vt patet ad sensum.
- 184 Nam quamuis delicti execrabilis quæritas exigeret rapientes, socios, & fautores comprehendendos debere, tamen, quæ raptorum, & raptorum delictum est

- contemplatum ad instar personæ contemplatæ in donatione, arg. tex. in l. fin. C. de vsufr. l. cum oportet. C. de bonis quæ lib. l. filius familias. la. ff. de donat. cau. mortis, de quo differit Bart. in l. Gallus. §. quod si is. num. 2. cum seq. ff. de lib. & post. And. in c. 1. num. 12. cum seq. de alien. feud. pater. Mart. Laud. in c. 1. §. si duo. vers. in glosa, quæ incipit de fratre, de nouo benef. inuest. & Menoch. in præsumpt. 28. per totum. lib. 3. quasi artificis industria sit electa. l. inter artifices. ff. de solutio. arbitramur hanc indulgentiam de stupratore, & non de raptore intelligendam esse.
- 185
- 186 Præterea, & eodem modo de conscijs, sociantibus, ac fautoribus interpretandam esse existimamus, tum quia indultus loquitur de vsu venereo cum moniali consumato, & sic casus in socio, conscio, fautore, opem præstante nullo pacto considerari potest.
- 187
- 188 Eoque maximè, quòd quando per statutum imponitur pœna delictum debet esse consumatum. Castr. & Rom. in l. 1. ff. quod quisque iur. in fin. Bart. in l. 1. §. diuus. ff. ad l. Corn. de fals. Afflic. in decal. 276. nume. 3. Tum quia loquitur de quodam actu personam concernente, qui dum personam sociorum, fautorum, ac opem præstantium non concernat nõ potest per ipsos explicari, cum actus requisitus à lege, vel statuto per verba denotantia propriam personam nõ potest per alium explicari, secundum glo. in vers. in cap. tex. in clem. 2. de ætate, & qualitate. Vterius, vt verborum proprietas per legislatores adhibitorum seruetur. l. 1. §. si is qui nauem. ff. de exercen. actione. l. non aliter. ff. de leg. 3. & vt materia odiosa restringatur. l. cum quidam. ff. de lib. & posth. in quantum sic possibile. l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr. sicuti in hoc casu exclusiuò odiosum indultum esse concludimus.
- 189
- 190
- 191
- 192
- 193
- 194
- 195
- In summa si hic indultus voluisset comprehendere socios, conscios, & fautores non dixisset, excludimus vsu venereum cum sanctimoniali in habitu, & alias intra monasterium de gente, sed de socijs

- socijs opem praestantibus, ac fautoribus expressisset, at non dixit ergo noluit. l. vnica. §. In autem. C. de caduc. toll. l. tale pactum. §. fin. vbi glo. ff. de pactis, quam glos. procedere in quacunque dispositione, & praecipue in contractibus, rescriptis, & ultimis voluntatibus, post Gabr. dixit D. de Anna filius in consil. 9. num. 52. & 82. num. 23.
- 196 Hanc eandem conclusionem sic ampliatam limitabimus primo, quod hic
- 197 indultus non intelligatur de cognoscere Moniales infra annum professionis, nam cum non sit elapsus annus, qui dicitur tempus approbationis, sicuti notatur in auth. ingressi. C. de sacros. Eccl. non poterit dici professionem fecisse, nec tacitam, nec expressam, & dum caret velo professionis, & consecrationis
- 198 non erit proprie monialis, Ex quo consequitur, quod non diceretur monialem cognouisse secundum Afflict. in d. consil. num. 5. & Decianum in praecitato rit. num. 13. & ideo inferimus hunc ab huius indultus munificentia, ac largitate minime excludendum.
- 200 Secundo limitabimus hanc indulgentiam non excludere de osculante monialem, ut attentata proprietate verborum ipsius indulgentiae aliud affirmare nequimus, eoque maxime, quod in talem
- 201 pena extraordinaria esset inferenda, quia non erit crimen pena mortis naturalis dignum. sic Afflict. tam in d. consil. si quis rapere. num. 8. quam in decis. 276. de quo meminit Decianus in rit. saepius citato. num. 16. Gram. in decis. 48. & d. Praeses de Franchis in decis. 333. unde si
- 202 pena extraordinaria is puniendus esset, quare in hoc principali indulto non esset comprehendendus.
- 203 Tertio limitatur hunc indultum non excludere monialem vi, vel metu a parentibus, vel fratribus illato in monasterium, & Religionem ingressam, nam ea
- 204 ex metu, & vis probatione ingressus, & inde matrimonium illud spirituale vitetur, ut est glo. singularis in c. praesens. electus. 20. q. 3. & eam extollit Ias. in squadrupli. num. 62. in fi. de act. sic in terminis
- 205 nis rex. in l. vnicz. C. de raptu. virg. voluit Hyp. ibi. sub num. 43. & in singulari suo 346. incip. matrimonium. relati per Decianum in dicto tit. num. & non eum minus vitatur ingressus, ac professio. cum virum, vbi Ioannes And. extra. de regular. Imola in l. si cum dorem. §. eo autem tempore. nume. 15. versic. tamen secus erit. ff. sol. matrimonio, vbi quoque Alex. col. pen. Ias. in auth. ingressi. col. 1. C. de sacros. Eccl. cap. 1. vbi Abb. post glosam. extra. quod met. cau. unde videtur eam reduci ad non causam, & titulus ad non titulum. arg. text. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. & l. non putauit. §. non quavis. ff. de bonorum poss. secundum tabul. non maretur in monialium numerum collocari vi, metusque adactam ad religionis ingressum, & propterea cognoscens talem ab huius edicti beneficio non excluditur.
- 206 Sed non abs re esse putamus, si admonemus, quod protestari debet Virgo, quando ingreditur, vel profitetur illum actum facere per vim, & metum, nam talis protestatio multum prodest. Paris. in consil. 67. numer. 18. cum seq. vol. 4. & sic consilium Decianus in loco, & numer. praemotis iniquis sic praestitisse, & Venetijs obtinuisse.
- 207 Quarto limitamus hunc indultum suum non obtinere locum in cognoscente conuersam, nam quamvis dicantur professa, & religiosa, & sic qualitates habitus, & habitationis intra monasterium ab hoc indulto requisitae inesse. in ea videantur, ceteraque monialium qualitates, tamen quia ex monialium appellatione proprie, & vere non veniunt, ut per pulchre respondit Feder. de Senis in consil. 213. incip. ad vltimum. Adeo, ut dispositio mere odiosa loquens de monaco non habeat locum in conuersis. Abb. in c. non dubium. de sent. excom. Boss. in tit. de coitu dario, punibiti. in finalibus verbis non comprehenditur hic vsus venereus cum conuersa habitus in indulto.
- 208 Quibus subiungendum esse putamus, quod haec indulgentia sui non potest rigere effectum ad hunc casum tanquam fictum,

- 213 fictum, & improprium, contra regulam, quod lex debet intelligi in casu vero, & proprio, & non in casu ficto. l. qui ad certum ff. locati l. 3. §. hęc verba. ff. de negot. gest. notatur in l. si is qui pro emptore. ff. de v. sac. p.
- 214 Quinto limitabimus hunc indultum non procedere incognoscente Bizocharias sancti Francisci, aliorumque ordinu, ac tituloru, de quib. in c. causam q. extrā. de Elect. & tractat Cardin. in clem. 1. §. 1. q. 2. de statu monac. aliqua per Carroc. post hęc scripta visum in casu 76. Que cū non sint propriē moniales, nec sub eorū appellacione comprehendantur, consequens est, vt hic casus ab hoc Indultu minime excludatur.
- 215 Sexto, & vltimo limitabimus hanc non stram regalem indultum, vt non procedat, si quis vsum venerem haberet cum moniali extrā monasterium, nam cum sit qualitas, quę ab Indultu exigatur copulatiue, vt ex eiusdem lectura scernitur, descendit, vt non sit casus in hac indultus parte exclusiua comprehensus, & cum cesset qualitas ab indultu requisita debet cessare, & eius dispositio.
- 216 Quam conclusionē multo fortius amplectendam esse arbitramur in conuersis & Bizochariis.
- 217 Licet verum sit, quod si tracteretur de pœna contra talem criminofum in ferenda grauiori esset pœna ferenda ratione quoque loci. arg. tex. in l. aut facta §. 1. & §. locus. ff. de pœnis, & dixit Decianus in d. tit. de cognoscente moniales, n. 13. nam vbi delictum est graue grauior debet esse punitio. c. excommunicamus. §. credentes. vers. sanē. de Hæret. in 6. Bernardus de publ. concubinariis. in tit. de sacrileg. num. 2.
- 218 Hisce tamen subnectimus, quod licet cognoscent monialem committere dicitur stuprum, adulterium, sacrilegium, & incestum, vt supra demonstrauimus, & sic plura videantur delicta perpetrata, tamen quia plura sunt delicta noīe tñ ac diuersa, respectu tñ accusacionis, non autē effectualiter in substantia puniuntur propterea pœna mortis dum taxat
- pro omnibus.
- 220 Et rō quia minora delicta confunduntur sub maiori. Accur. notabiliter in l. q. de crimine. vbi Doct. cōiter. C. de acul. voluit Bart. in l. quemadmodum. §. illud. ff. ad l. Aquil. in l. inficiando. §. infans. ff. de furtis. Bal. in l. aduersus. in fine. C. de furt. in l. diuortio. in fine. col. 2. ff. sol. mar. & in l. quicumq. col. 1. C. de ser. fugit. cum aliis cumularis per Marfil. in d. l. n. 38. D. Anna pater, in constitutione si quis aliquem, n. 82. cum seq. & disputauit Grill. de penis omnifariā coitus. q. 1. n. 12. cum seq. qui sub. nu. 16. declarat glo. opin. in c. virginibus, 17. q. 1. quā notatu dignam esse consulimus. inde fit, vt cōdemnatus ex vno reus ipse à ceteris liberetur. c. re-legātes. 23. q. 5. gl. in d. c. virginib. 27. q. 1.
- 221 Et rō huius conclusionis ea afferit, quia pœna semel cōmissa, & excusa in corpore amplius reiterari non potest, quia mors vnica est, q. oīa soluit. §. deinceps. in auth. de nupt. sic Bart. in l. vulgaris. per illum tex. ff. de furt. & in l. si adulterium cum in castro. col. 2. ver. sed qd releuat. ff. de adu. q. cōclusionē sic interpretari dēre suadet.
- 222 Primò si de plurib. criminib. vnus, & idem accusator vellet eundē reum impetere, nā ab vno non posset diuersimodē ex eodem facto vexari, sed bene à plurib. Bart. in d. l. qui de crimine, exceptio. n. rei indicata super vno remouet eundē accusatorem super alio prosequentem, Sic Grill. loco præallegato, num. 14.
- 223 Secundò eadem conclusio daclatur, qd nō procedat, si plura delicta dato tps intervallo, ac inter capedine inter vnum, & aliud delictum committerentur, qm tunc omnia delicta singulariter punirentur pœna tali delicto condēcenti, nec pœna sub maiori confunderentur. sū Bald. in c. 1. §. iniuria. col. 5. ver. quæsiuit. lac. Butr. de pace iur. firm. & in l. 2. vers. & prædicta vera, & vers. & idē dico. C. de accus. Salic. in l. penul. in 6. q. C. eo. Arct. in col. 2. incip. Casus talis est, Quidā titius. col. pen. vers. dico. larius. per Bologn. in suo conf. 8. col. 5. & 6. quorū munit Marfil. in d. l. vnica. n. 38. vers. sed prædicta oīa. In summa ex his probatum credimus
- N a quani

- 227 quã detestabile crimen sit vsus venereris cum sanctimoniali; quarum tantam curam habet Dñs Deus noster, vt nedum à
- 228 propria monasterij clausura exire prohibeantur. c. 1. de statu monach. in 6. & cle. 2. cod. tit. verum ne cum aliis quidem religiosis viris sine sufficienti testimonio colloqui habeat permittantur. c. diffini. mos. 18 q. 2.
- 229 Reliquum est, vt postremo aduertamus, quod hic indultus excludit vsum venereris cum moniali, sub hisce verbis, vsus venereris cum sanctimoniali in habitu & alijs intra monasterium de gente, ex quibus elicitur, quod vt quis ab huius indultus munificencia excludatur requiratur duplex qualitas, nempe,
- Prima, quod sit monialis in habitu, & conformiter reddat cum tex. in c. si quis rapuerit. 27. q. 1. tibi, monacham, vel aliam mulierem religiosam vitam, vel habitum habentem, & edocimus supra sub. n. 159. cum seq. Et secunda, quod intra monasterium, eiusque claustra vitam degat, quia ea proprie dicitur monacha; quã intra monasterium vivit, vt dicit gl. in versimonacham. præcitati tex. in c. si quis rapuerit, de quo tex. verba facit. Boss. in tit. de tortu damn. ponibil. nu. 79. cum seq. Proinde si vntum ex his in facto deficit reu ab hoc indulto exclusum nequam esse de iure arbitramur, & hæc quò ad huius sacrilegij crimen dixisse sufficiat.
- Et quoniam grauissimum delictum illud esse demonstrauius, mirum non est si ab hoc indulto excludatur, cum semper in grauissimis delictis sit facienda interpretatio in deterius. Abb. in c. at si clerici. In fine principij, extrã. de iudic. recensitus per Boss. loco antedicto, num. 82. Quare à tam graui crimine omnino iuuenes abesse suademus.

SVMMARIVM.

- 1 **S**poliatores viatorum, seu stratarum distributorum committentes recedendi excludantur ab indulto, num. 22.
- 2 Libertati humana nihil magis contrari-

- um; quam tunc intra nos esse.
- 3 Latrocinium est actus delictuosus.
- 4 Latrocinium est maior furto.
- 5 Homicidium à latrone factum, maior est homicidio alterius.
- 6 Ad Regem spectat Regna à bellis externis turbationibus impati tueri.
- 7 Regis est onus itinera trare tota.
- 8 Regum est officium oppressos defendere, & civiles sedare discordias.
- 9 Respublica leditur per discordias.
- 10 In debello civili abscondi debent nati ciuitatis.
- 11 Civilis dissentio desiccanda.
- 12 Imperatorum proprium est affectione paterna subditos diligere sicut filios.
- 13 Nepotes non possunt alicui nomen appellare, quam filios.
- 14 Princeps est pater patrie, quod quomodo intelligendum, nu. 15.
- 15 Princeps debet subditorum quomodo inuicigare.
- 16 Princeps debet subditos dñare remouere, honore stipendi. statum, & dignitatem.
- 17 Imperij suo ingenio augere.
- 18 Princeps augens Rēpub. augeat se ipsum.
- 19 Princeps est in Rēpub. sicut in capite, Rēpub. in principe. sicut in capite.
- 20 Prælati in ecclesia, ecclesia in prælato.
- 21 Respublica, & princeps idem sunt.
- 22 Rex nō in nūm. deligit nisi subditorum, ita vt nō in aliorum iniuriis committat.
- 23 Itinerantibus vim fieri quilibet offic. debet prohibere.
- 24 Repraesalio iure cōi dicta pignorationes.
- 25 De repraesalio remissio.
- 26 Repraesalio num concedantur contra ambasciatorem.
- 27 Ambasciator debet esse securus in loco, ad quem destinatur, & per itinera.
- 28 Latronis species plures dantur in iure.
- 29 Fur simplex quis dicatur de iure.
- 30 Fur famosus quis sit.
- 31 Latro simplex num dicatur is, qui palam, & in strada publica, vel in filijs furatur.
- 32 Latro simplex num dici possit, qui est diurnus, sed clam furatur.
- 33 Et nō is, qui cōi vi, aut armis furatur.
- 34 Latro famosus quis namque dicatur.
- 35 Latro

- 35 *Latro famosus nam dicitur is, qui cum armis aggreditur, & vi aufert.*
- 36 *Glosa in vers. fures, tex. in auct. sed no. no. ure. C. de seru. fug. dicitur.*
- 37 *Glosa intelligi debet secundam secam, que allegat.*
- 38 *In tex. l. capitalium. S. famosus. ff. de poenis, de fure, an vero de latrone loquatur.*
- 39 *Plura committens furta non vi, non armis, nec ut filius, nam famosus latro appellari possit.*
- 40 *Famosus latro quare dicatur.*
- 41 *Regula debet esse generalis.*
- 42 *Famosus latro num dici possit, qui insignis sit circa tale latrocium, criminum.*
- 43 *Grassatorum qui dicantur, & no. 44.*
- 45 *Grassatores dicuntur, s. ad malum nitescentes.*
- 46 *Grassator: r. nitor ad malum.*
- 47 *Grossur idem quod senire.*
- 48 *Grassor idem quod crudeliter agere.*
- 49 *Crudelitas, siue in aq. grassatura dicitur.*
- 50 *Grassatura quare dicantur, quia fiunt a latronibus in nemore.*
- 51 *Fures qui dicantur.*
- 52 *Latrones qui dicantur, cancl. dicitur.*
- 53 *Latro publicus num differat a fure nocturno.*
- 54 *Latro publicus quis dicatur.*
- 55 *Fures nocturni qui proprie sunt.*
- 56 *Fures nocturni dicuntur depopulatores agrorum.*
- 57 *Fur nocturnus num possit impune occidi differitur, nu. seq. 58.*
- 59 *Fur nocturnus recedens, vel aufugiens cum rebus num possit impune occidi.*
- 60 *Periculum num sufficiat in casu tax. in l. furem. ff. ad l. Corn. de saar.*
- 61 *Fur diurnus num possit impune offendi.*
- 62 *Fur nocturnus grauius committit delictum propter temporis qualita-tem.*
- 63 *Fur diurnus quare impune non potest regulariter occidi.*
- 64 *Non omnis adulter occidi potest.*
- 65 *Timor iustus latronum est, siue sit de*

- iure, siue de facto.*
- 66 *Timor iustus in latrocinante exemplificatur ab auctore.*
- 67 *Latro insidians num iure licito occidi possit.*
- 68 *Aduersus periculum naturalis ratio permittit se defendere.*
- 69 *Iure enenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, iure fecisse existimetur.*
- 70 *Vim vi repellere licet.*
- 71 *Natura comparatum est vim vi repellere.*
- 72 *Vim vi nam repelli liceat reiiciendo.*
- 73 *Vim vi repelli potest incontinenti, & cum moderamine inculpata tutelae.*
- 74 *Vis vi num repelli possit per defensionem persona tantum, an vero etiam pro defensione rerum.*
- 75 *Latro quare possit impune occidi red- datur ratio.*
- 76 *Possidentium liceat vim vi propulsare pro recuperanda, vel tuenda possessione.*
- 77 *Vlsciscendi causa non licet vim vi repellere.*
- 78 *Delictus duplex habet remedium.*
- 79 *Delictus potest resistere de facto, & secundo via iudicialia, num. 80.*
- 80 *A violentia, vi publica, vel priuata quolibet leuis causa excusat.*
- 81 *Atrox iniuria requiritur, ut possit inquiri, & procedi de violentia, vi publica, vel priuata.*
- 82 *Quis vere debet inferre iniuriam, ut de violentia tenatur.*
- 83 *Quando quis de violentia puniatur, edocetur.*
- 84 *De vis materia remissiuè.*
- 85 *Vim vi repellere multo magis licebit aduersus milites, & agrorum nocturnas depopulatores.*
- 86 *Tex. in l. prima, & secunda. C. quando licet unicuique sine Iudice se vendicare, expenduntur.*
- 87 *Furtum furum nocturnorum odio siue a lege existimari indicat auctor.*
- 88 *Fures nocturni qua poena sunt puniendi.*

- 90 *Constare debet de disrobatione, ut procedi possit contra fures, & num. 110.*
- 91 *Inquisitio regulariter est prohibita.*
- 92 *Nemo sine accusatore punitur.*
- 93 *Inquisitio particularis contra certam personam non est prohibita.*
- 94 *Generalis inquisitio in quibus casibus permittatur remissive.*
- 95 *Contra famulos latrones disrobatores stratarum num possit procedi ex officio, & per inquisitionem.*
- 96 *Iudex non potest procedere ex officio, & per Inquisitionem non precedentibus indiciis, vel fama publica.*
- 97 *Sola fama publica si precedat nam latro possit torqueri.*
- 98 *Contra latrones diffamatos testes viles num admittantur.*
- 99 *Latrones num gaudeant immunitate Ecclesie.*
- 100 *Advocatus nū admittatur pro graffatoribus.*
- 101 *Latrones condemnati num possunt appellare.*
- 102 *Declinatoria fori competis, vel ratione loci, vel ratione originis, vel domicilij.*
- 103 *Declinatoria fori in criminalibus quando competat remissive.*
- 104 *Latrones num habeat declinatoriam fori.*
- 105 *Vagabundi num habet declinatoriam fori discutitur.*
- 106 *Latrones sunt diffidati, & banniti.*
- 107 *Latrones possunt à quocumque impune occidi.*
- 108 *Latrones possunt ubicunque locorum reperiantur puniri, licet illi furo non sint subditi, & nam. 109.*
- 110 *Latro, ut puniatur num sufficiat processus, & imputatio, an vero debet prius constare delicto.*
- 111 *Delinquentes in mari à quo sunt puniendi.*
- 112 *Præstans opem tententur eadem pena, qua tenetur principalis.*
- 113 *Præstans opem, & favorem furibus num tenetur, sicut fur.*
- 114 *Quid autem in præstante opem latronibus in strata disrobantibus, & quid in furibus nocturnis, num. 115.*
- 116 *Delictum gravius est eius, qui clam furatur, quam qui palam, num. 117.*
- 118 *Committens robariam num graviter delinquit.*
- 117 *Robaria est verbum usuale.*
- 120 *Robaria verbum debet intelligi secundum quod vulgus intelligit verba materialia, & grossa.*
- 121 *Iura loquentia in furto num vendenti sibi locum in robaria, & rapina.*
- 122 *De furti materia remissive.*
- 123 *Furtum omni iure prohibitum.*
- 124 *Iudici num tribuatur facultas legem transgredi in hoc furti crimine, discutitur num. 125.*
- 126 *Inquisitus de furto in strata publica, sed non recedat, num. excludatur ab hoc indultu.*
- 127 *Verba in hoc tex. adiecta, committentes recedat, sicut loco clausula.*
- 128 *Clausula debet ad precedentia sigillatim referri.*
- 129 *Participij natura est aliquid precise demonstrare.*
- 130 *Indultus iste num requirat copulativè, quod quis sit spoliator viatorum, & quod commiserit recedat.*
- 131 *Qualitates requisita à statuto non dant speciem delicto, nec alterant l. loquentem de delicto in genere, num. 132.*
- 133 *Qualitates per statutum requisita quando dant novam l. alterant ipsam l.*
- 134 *Mens Regis nostri Inutilis est, ut securitatis, ac pacis fidelium status non eludatur.*
- 135 *Subditi quando tute, seu libere nequeant per loca ambulare ingemiscant.*

Spoliatores viatorum, seu disrobatores stratarum committentes reuictum.

LIMITATIO VIII

CAPVT XXXV.

Nondum hoc in loco alius casus ab hoc nostro Regali indulto etia exclusus, puta spoliatores viatorum, seu disrobatores stratarum committentes reuictum, casus profecto dignus qui ab hoc Indulto Regio excludatur.

Nam quid magis libertati contrarium humane, Quid humani generis commercio potest esse odiosius, quam tuto iter proprie ditiois, loca haberi non esse permittitur? Quid inhumanius, quam publicae libertatis, securitatisue beneficio, ut non possit homines, sed vita, & fortunis interdum omnibus a facinorosis hominibus orbari?

Mirum propterea non erit, si tales viatorum spoliatores, seu disrobatores stratarum committentes reuictum, ut indignos hic noster generalis indultus a sua clementia excludat.

Est enim atrox delictum, ut dixit Grammaticus in dec. 38. num. 2. cum latrocinium sit maius furto, sicut homicidium a latrone factum maius est homicidio alterius, ut notatur in auth. sed nouo iure, C. de seruis fugit. l. 1. & 2. C. quando lic. sine iud. vind. Abb. in cons. 25. num. 2. in fine, vol. 1. Dec. in lib. 9. sub tit. de latronibus, & piratis, num. 13. & ex infra dicendis melius apparebit.

Nam ad sapientem, & bonum Regem spectat, Regna sua pedum a bellicis externis turbationibus in pace tueri, verum etiam itinera ditioinum suarum tenere, tuta, ut dixit And. in Const. Regni, super incitionibus, col. 2. vers. sed de robaria, in const. si damna, col. 1. relatus per Gram.

in dec. 47. num. 2. maxime tempore nundiarum, ut inquit Franc. Marcus in dec. 45. nu. 3. par. 2. alias teneretur ad emendam, l. ne quid. vbi Bart. sub nu. 3. ceterique, ff. de incend. ruina, & naufr. late And. in d. const. si damna, col. 1. Archid. in c. si quis peregit nos, 24. q. 3. Bald. in c. 1. vers. extra quero, qui seu. dare poss. & in c. 1. §. conuenticulas, vers. sed istud est, de pace iuram. firm.

8 Quo circa officium Regum est oppressos defendere, c. Regum, 23. q. 5. & ciuiles sedare discordias, per quas sepe leditur Respublica, l. si quis ingenuam, §. in ciuibus, ff. de capt. & postlim. reuer.

9 Quae ratione Bal. in l. 1. not. 1. C. de cad. toll. dixit, quod in bello ciuili, abscindi debent nerui ciuitatis, id est magni ciues ad similitudinem arborum, ut ciuitati adueniat spasmus, ea sicuti arbores, si scinderentur per medullam, vel praescinderentur eius rami, cito exiccantur, sic & ipsa ciuilis dissensio, quae, ut dicebat quidam sapiens Ianuensis, est in ciuitate ut vermis in grege in caeco, secundum Bal. in

10 precipitato loco, etenim proprium est Imperatorum diligere affectione paterna subditos tanquam filios, & nepotes, quos non dulciore nomine possumus appellare, quam filios, l. liberorum, in fi. ff. de verb. & rer. sign. l. si quis filium, C. de inoff. testa.

11 cum Princeps sit pater patrie, secundum Senecam in lib. 1. de clementia, c. quod ergo officium est, id est illorum, qui sunt in patria, & sic subditorum, quantum tamen ad gubernationem, & ideo debet bene vel se subditis, eorumque comoda investigare, quia ea propria reputat imperialiter, d. l. 1. in fine. C. de cad. toll. §. cogitatio, vers. cogitauimus, in auth. ut iudices sine quoque, suffr. Subditorum damna remouere, bonum reipublice statum, & dignitatem Imperij suo ingenio augere, l. obseruandum, ff. de off. praes. cum ob subditorum comodum, cum ob coronae Imperialis augmentum, nam cum auget Rempublicam, auget seipsum, ex quo Princeps est in Republica sicut in capite, & Respublica in Principe, sicut in capite, secundum Senecam in d. tract. de clementia,

12
13
14
15
16
17
18
19

20 - mentia, lib. 1. in primis: sicut Prælati in
 Ecclesia, Ecclesia in Prælato, c. scire de-
 bes 7. q. 1. c. cum colesici, ubi glo. finalis,
 21 - extra, de verbis significati. Ad eundem est
 Respublica, & Principes, licet non est ambi-
 gendum, ff. de bon. poss. Ad deducit la-
 tius in cap. 1. num. 2. de probat. alien. per
 Lothar.
 22 - Quamobrem, quia Rex noster Innocentius
 simus diligit iusticiam subditorum, ita ve-
 nit in aliorum iniusticiam committat, & ex
 tenore, extra. de foro. comp. sancitum in
 hoc. sac. regali iudicio expressè voluit,
 ut tales spoliatores viatorum, seu disro-
 batores stratarum committentes recu-
 sam nullo pacto vel beneficio gaudere
 possint, ut optime, ac rectè. Principis
 mens omnibus pateat.
 23 - Cuius exemplum inferimus, quòd quilibet
 officialis debet prohibere vim fieri
 itinerariis, in quibus diebus, ubi Bal. ff. de
 cond. & de motu. dixit Paris de Pace in
 tra. de stud. in vers. iudex, c. 1. num. 33.
 vers. officialis, fol. 126. in parvis.
 24 - Quia de re si locus esset repræsalijs de
 iure communi, dicat pignorationes, & in
 inauth. ut ad sunt pignorationes, c. de si-
 25 - pignorationes, de iur. & damno dato, lib.
 6. c. Dominos noster, 23. dist. 2. de qua-
 per Bal. in auth. & omnino, C. ne vxor pre-
 mar. per Inn. in c. olim, extra. de test. spol.
 per Guid. Papam, in decis. 31. & 33. & per
 Bart. in pra. de repræsalijs, & post eum
 late per Io. Iacobum & Canibus, & Mar-
 26 - tum Gardum in tra. como 72. non ta-
 men admittentur contra Ambasciatore,
 27 - qui cum necessarium substat officia,
 debet esse securus tam in loco, ad quem
 destinatur, quam etiam per itinera eun-
 do, & redeundo, l. fin. ubi Bart. sic voluit
 sub num. 1. ff. de legat. glo. in l. 2. legatis,
 ff. de iudicij, dixit Franc. Marcus in pre-
 citata dec. 413. num. 2.
 - His ergò sic præhabitis pro ratione
 huius casus ad eius cognitionem dis-
 tinguendò putamus, quàm sit graue, ac atroc.
 28 - delictum spoliare viatores, seu stratas
 disrobare committendo recatum, ut ver-
 bis huius in dicto casu vramur. Proinde ad-
 uertimus plures in iure latronum spo-

28 - rias recensitas reperiri.
 Quidam enim sunt fures simplices,
 Quidam famosi, Quidam latrones sim-
 plices, Quidam latrones famosi.
 29 - Fur simplex est ille, qui semel tantum
 clam, vel de nocte sine armis feratur,
 Auth. sed nouo iure, vers. fures, C. de fer-
 uis fugit. §. quia verò, coll. 9. in authent.
 ut nulli iudic. h. i. ff. de furtis, §. furtum
 autem. in tit. de oblig. quæ ex delic. nasc.
 dixit glo. in vers. surrepra. in fine, tex. in
 l. cum duobus, §. damna. ff. pro soc. & vo-
 30 - lunt. Cæpolla in authent. sed nouo iure,
 num. 46.
 Fur autem famosus dicitur is, qui con-
 31 - suevit furari, & furari, & per hoc. seu
 furari, tex. in c. 1. in iuria. de pace re-
 nouata, putabis, vel ter, l. 3. in fine, C. de
 Episcopali audientia, glo. in vers. sape,
 32 - tex. in §. quia verò multi. coll. 7. in auth.
 de testib. conseruat notata per Doct. res
 in d. de quibus, ff. de legibus, & per Bart.
 & Doct. in l. 1. C. quomodo, & quando
 33 - iudex, Cæpolla in præmonito loco, nu-
 34 - mero 47. & ante eum Bart. Ang. & Batd.
 in princ. col. 2. & in col. 3. plures coacer-
 35 - uat. las. & ante eum Ang. in §. ex malefi-
 36 - cijs, num. 5. cum sequenti. & Camp. in c.
 Regni 10. incip. Ad hoc, sub tit. de furtis,
 num. 31. 35. cum seq. & 60. & Bos. in tit.
 de bapinis, num. 11.
 Latro simplex dicitur ille, qui palam
 ut in strata publica, vel etiam in siluis fu-
 37 - ratur, glo. in l. 1. ff. de p. & in dicta l. cum
 duobus, §. damna. ff. pro socio. & potest
 38 - adhuc dici latro ille secundum Cæpoll.
 locò antedictò, num. 78. qui est diurnus,
 39 - & clam furatur, §. iuncta glo. in vers. la-
 tronem, in l. ad leg. Aquil. cum vi tamba,
 40 - aut armis, ut in d. authent. sed nouo iure,
 §. fures.
 Postremò latro famosus dicitur ille
 41 - qui pluries palam in strata publica, vel
 in siluis per vim furatur, i. capitalium,
 §. famulos, ff. de penis, Atex. in cons. 110.
 42 - num. 6. incip. stante statuto, volum. 4.
 43 - vel quando clam armis aggreditur, aut
 44 - per vim aufert, l. 3. §. aduersus, ff. de se-
 45 - pulch. viol. & hæc est intentio gløse in d. §.
 46 - fures, & eundem Cas. ibidem, prout sic
 veram

37 veram credit Cæpolla in d. auth. sed nouo iure, num. 50. motus, quòd glosa semper debet intelligi secundum textum quem allegat, secundum Bart. in l. non solum, §. si liberationis, ff. de lib. leg. Ioan. Andr. in cap. cum tu, extrà. de testibus, Fulgos. in l. patronus, ff. de probat. Ideò quia glo. allegat tex. in d. l. capitalium, §. famulos, in quo non de fure, sed de latrone dispositum constat, sequitur, vt nos eadē sententiæ libentissimè adhareamus.

38 Quamuis latrones famulos illos, quos appellandos esse censeamus, quilibet non vi, non cum armis deliquerint, vel in filuis publicè disrobauerint, si tamen plura furta commiserint, vt admonuit Andr. in cap. 1. §. publici latrones, num. 33. de pace tenenda, famulos latronum dicitur.

40 Dicuntur itaque famosi, quia de furto vel rapina sunt damnati. Alber. in l. sacrilegi, §. si quis, ff. ad leg. Iul. pecul. citatus per Bossum in tit. de furtis, num. 36.

41 Sed hæc Alber. doctrina nobis semper non est visa generalis, prout regula debet esse, l. 1. vbi Doct. ff. de reg. iur.

42 Vnde famosus dici poterit latro, qui insignis circa tale crimen sit, spoliando viatores, stratas disrobando, committendo reccatum, & qui furandi causa plura homicidia patrauerit, quos, quia prædæ causa talia committunt, ac faciunt, si cum ferro aggrediantur, vt spoliēt, si sæpius in itineribus hoc admiserint, Grassatores dici existimamus, per textum in dicta l. capitalium, §. grassatores, ff. de pœnis, maxime si armati more latronum id egerint, aut manu armata aggrediuntur, aut cadauera spoliant, nam aduersus eos præfides seuerius interuenire solent, l. 3. §. aduersus, ff. de sepulchro viol.

45 Dicti grassatores. i. ad malum nitentes. Vnde inquit Accurs. in scholio, in versic. grassatores, præcitati tex. in §. grassatores, grassor. i. nitor ad malum, vel dicitur a grassor grassaris, quod est scuire, vt declarat glo. in versic. a grassatoris, textus in cap. aut facta, de pœnitentijs, distinctione 1. vel crudeliter agere, improbè in aliena scuire, aliena inuadere,

secundum Archidiaconum, in cap. militare, num. 2. versic. crassetur. 23. quæst. 1. vnde grassatura dicitur talis crudelitas, talis inuasio, c. non satis, in fine, vbi not. 86. dist.

50 Et ob id grassaturæ dicuntur, quæ fiunt à latronibus in nemore, secundum præcitatam glo. in versic. a grassatoris, ex quo crudeliter insurgunt contra transeuntes, eosque interficiunt, & spoliant, secundum Archidiaconum loco præcitato relatum per Cæpollam in d. auth. sed nouo iure, num. 103.

51 In summa qui occultè, & sine armis furantur fures dicuntur, qui verò violentè aggrediuntur, aut cum armis, aut sine armis, aut in domibus, aut in itineribus, aut in mari latrones nuncupantur, d. auth. sed nouo iure, §. fures, C. de seruis fugit, & est tex. sumptus de tex. in §. quia verò, in auth. vt nulli iud. de quibus meminit Boss. in tit. de rapinis, num. 11. & ante eum Ang. & las. in §. ex maleficijs, num. 5. cum seq. inst. de action.

53 Hisce autem subnectimus Abbatem in cap. inter alia, num. 5. col. 2. extrà. de immunitate Eccles. tradidisse, factis distare inter se latronem publicum, & furem nocturnum, inquit enim eum dici debere publicum latronem, qui palam, & publicè furatur publicè stantes in stratis, & transeuntes disrobantes, in quibus quidem præsumi subdit tales delicta committentes deliberato proposito patrata propter assuetam consuetudinem, per eos in rapinis contractam, ex mente Ioan. And. Abb. in d. cap. inter alia, col. 6. inseripit, & enodauit Campagna in d. c. ad hoc, num. 60. sub tit. de furtis. Quibus quidem confert tex. in l. 1. C. quando liceat vnicuique sine iud. se vindic. in illis verbis, Ac mortem quam minabatur, excipiat, & id quod intendebat incurrat.

55 Furem autem nocturnum illum vocari debere subiungit, qui obsidentes stratum publicam disrobando transeuntes furantur, ij enim cum clandestinè morantur in loco, & clandestinè furentur nocturni dicuntur fures, Quos quidem Innocent. in eod. cap. inter alia, dixit esse depo-

depopulatores agrorum, cum in nocte segetes destruant, se abscondant, committant homicidia, rapinas in fratribus publicis latenter eombarrant, ac destruant illorum agros, qui eis non deseruiunt, ut innuit glo. in vers. populator, præcitati tex. in d. l. r. & descripsit Abb. in d. c. inter alia.

57 De quo fure nocturno verba facit Caius Iureconsultus in l. itaque, ff. ad leg. Aquil. ubi inscriptum reliquit, lege 12. tabularum, furem nocturnum deprehensum occidi permissum, ut tamen id ipsum cum clamore testificetur. Verum Vlpianus Caij sententiam temperando in l. furem, ff. ad l. Corn. de sicar. decreuit sic in-

58 quiens, Furem nocturnum si quis occiderit, ita demum impune foret, si parcere ei sine suo periculo non poterit, inter dum autem deprehensum ita permittitur occidi, si is se telo defendat, ut tamen æquè eum clamore testificetur. dis- soutit Viuius in decis. 146. num. 19. & 20.

59 Quæ quidem sanctiones, ut iuridicam recipiant dispensationem Accursij scholium recensamus, per quod poterit tale negotium diffiniri, dicentes, Furem nocturnum nedum deprehensum, l. si pignore, §. furem, ff. de furt. sed recedentem,

60 vel fugientem cum rebus posse impune occidi, licet se telo non defendat, sufficit enim, quod periculum à lege consideratum in d. l. furem nocturnum interveniat. Hinc glo. ibi exponit periculo personæ, vel rerum suarum. Diurnum verò furem non ita facile admittendum posse impune occidi, sed ita demum si telo resistat, & personæ periculum interfit, vel interesse possit, & procedit tex. in d. l. itaque, §. l. 12. tabularum.

61 Cuius quidem differentiæ ratio diuersa colligatur ex eiusdem Accursij doctrina, quod ob eam causam fur nocturnus possit impune occidi, quia committendo furtum noctis tempore incidit in crimen atrocius propter temporis qualitatem, sicq; grauius committit delictum, l. Græccus, C. ad legem Iuliam de adult. ex quo non potest fur noctis tempore re-

63 cognosci, quod secus est in fure diurno,

qui cum possit accusari, ac iustitia subministrante puniri non debet sic de facili occidi, arg. tex. in l. 2. ff. ad leg. Iuliam, de vi pria.

Cui quidem Accursij doctrinæ nos facile assentimus uti iuri consonæ, nam non omnem adulterum, vel furem licet occidere, sed non possunt nõ iure occidi.

64 Quæ de re iustum metum esse testatur Vlpianus in l. nec timorem, §. proinde, ff. de eo quod met. cau. Sat enim est quod timeat quispiam de iure, vel de facto, exemplum adducamus in latrocinante, supponamus, quod quis allegaret latrocinantem perennisse, eiusq; voluntatem infrendæ cordis præcedere nonne iure casum videri difficultabitur? certè sic, inro enim licito latronem insidiantem, occidi impune posse sanxit Imperator in l. si ut allegas, C. ad leg. Corn. de sicar. Aduersus enim periculum naturalis ratio permittit se defendere, inquit Caius in tex. l. itaque sæpius præmonito, & iure hoc euenit, ut quod quisq; ob tutelam corporis sui fecerit iure fecisse existimetur, teste Florentino in l. ut vim, ff. de iustitia, & iure.

70 Hinc vim vi repellere licere omnes leges, omniaque iura permittunt, l. scientiam, §. qui cum aliter, ff. ad leg. Aquil. Idquè ius natura comparauit, ut vis vi repellatur, & arma propulsentur armis, ut Cassius scribit in l. 1. §. vim vi, ff. de vi, & vi arm. Nedum resistendo, verum deijciendo, l. 3. §. cum igitur, ff. eod. tit. propè allegato. Confestim tamen, non autem ex intervallo, ut in citatis iuribus habetur, at cum moderamine etiam inculpatæ tutelæ, quod quonam pacto interpretandum veniat, est tex. iuncta glo. ac Doctorum doctrina, in l. 1. C. vnde vi, & per Archid. in d. c. militare, 23. q. 1.

74 Nequè solum vim vi repellere licet pro defensione personæ, verum quoque pro tuitione rerum, ut elicitur de tex. in d. §. cum igitur, declarauit glo. in d. l. ve vim, & in d. l. itaque, vers. latronem, ff. ad l. Aquil. Vnde defluit ratio conclusionis desuper per nos constitutz latronem posse impune occidi. Rectè enim possi-

denti

- denti licet vim vi propulsare pro recuperanda, vel tuenda possessione, dicta l. 1. C. vnde vi, si id tamen tuendi dumtaxat, non autem vlciscendi causa factum sit, d. § qui cum aliter, de facto resistendo.
- 77 C. vnde vi, si id tamen tuendi dumtaxat, non autem vlciscendi causa factum sit, d. § qui cum aliter, de facto resistendo.
- 78 Etenim certum est, deiecto duplici remedio consultum esse, vt edocuit glosa singularis in versic. an non. textus in l. 1. §. hoc interdicto, ff. de itinere, a quoque priu. & ibi Bart. ceterique iuris interpretes, nempe extra iudicium de facto resistendo, vt paulo ante admonuimus, vel
- 79 via iudiciaria agendo pro possessione tuenda quam ipse tenet, vel de recuperanda quam quis inuasit, vt considerat late glosa in vers. faciat, tex. in dicta l. 1. §. vim vi, ff. de vi, & vi armata. De qua materia ad doctissimū Menochium nos delegamus, qui fertilissimum inscripsit tractatum, de recuperanda possessione. Hęc autem pro ratione conclusionis nostrę attigisse satis sit.
- 80 Verum id aduertendum peratile arbitramur, quod quando de violentia, vi publica, vel priuata quis accusatur, quamuis ab ea propter quamlibet leuem causam excusari dicat Plotus per tex. in l. igitur, ff. de lib. causa, cum similibus in l. si quando, num. 283. & 286. C. vnde vi, & Decius in conf. 365. in fine, late doctissimus Menochius in tractatu præcitato de recuperanda poss. in remedio 5. num. 57.
- 81 & contra talem non admittitur inquisitio, nisi iniuria atrox sit, etenim vt quis criminaliter de vi publica, vel priuata accusari, inquiri, & puniri possit, requiritur quod iniuria atrox sit, l. 1. §. ad iolum. autem, ff. de vi, & vi arm. tradidit Baldus in consilio 177. incip. Ad euidenciam,
- 82 circa finem, vol. 3. Immo quod quis verè inferat iniuriam, Bossius in tit. de pluribus viol. num. 16.
- 83 Tamen adhuc verum est, quod tunc eos pœnas pendere oportet, si vim fecissent, quæ à maleficio non abesset, quod si aliqua rixa ex litibus, & contentione nata esset, aut aliqua vis iuris retinendi causa facta esset, & ab his rebus facinus abesset, tunc non conuenit Prætores, quod feruus iussu domini fecisset de ea re

- in liberum iudicium dare, tex. est aureus, quem à nemine quos hucusque vidimus allegatum profitemur, excepto Baldo, à quo didicisse fateamur in præcitato consilio 177. num. 7. tex. inquam in l. feruus non in omnibus, ff. de act. & oblig.
- 85 Demum de superiori vis materia videndos exhortamur Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 3. cent. 3. casu 277. & Mantuam in cons. 213. incip. In præsentī causa, in princ.
- 86 Ex his itaq; deducimus, q; & si vim vi propria autoritate propulsare superius viderimus permissum, Multo tamen magis liberam resistēdi facultatem cunctis tributam esse firmamus, vt si quis militū, vel priuatorum agros nocturnus populator intrauerit, aut itinera frequētata infidijs aggressionis obsederit, nam permiffam cuiusq; licentiam digno illicò supplicio subiugari, ac mortem, quam minabatur excipiat, & id quod intendebat incurrere, sanxere Theodosius, & Arcadius Imperatores in l. 1. C. quando liceat vnicuique sine iudice se vindicare. Idem quoque repetiere in l. 2. eiusdem tit. dum inquirunt, Cuncti etenim aduersus latrones publicos, desertoresque militiae ius sibi sciunt pro quiete communi exercenda publicæ vltionis, indultum.
- 87 Itaque & si exosum latrocinij crimen legibus visum est, vt supra demonstraui-mus, odiosius furum nocturnorum furum tum haberi indicarunt, vti ex Pauli admonitione in l. 2. ff. de effract. elicitur, dum atrociores esse nocturnos effractorum res statuit, ideo fustibus caesos metalli pœna affligendos esse voluit, mitiorem in diurnis furibus pœnam imponendo, Nos autem fures nocturnos extra ordinem audiēdos, ac causa cognita pœnendos decidit Vlpianus in l. 1. ff. de furibus balnear. de quibus furibus nocturnis meminit Afl. in cap. 1. §. si quis quinque solidos, num. 18. de pace ten.
- 88 Confito tamen de disrobatione, non enim sufficit probare aliquem esse publicum, & famosum latronem, quia dicatur in siluis homines publice disrobare, sed debet constare de disrobatione,

fic Affl. in c. 1. §. publici latrones, num. 9. de pace ten. recensitus per Campag. in d. c. ad hoc, num. 57. de furtis.

Et quoniam ex supra deductis cognosci poterit quantum scelus per latrones perpetratur, proinde subiungere adhuc decreuimus quaedam specialia huiusce delicti.

- 91 Quorum primum erit, quod quamuis inquisitio regulariter sit prohibita, ex quo
- 92 nemo sine accusatore punitur, l. rescripto, §. si quis, ff. de muner. & hon. Quando
- 93 tamen est specialis contra certam personam, secus autem generalis, nisi tamē in
- 94 casibus notatis in l. 2. §. si publico, ff. ad l. lul. de adult. & in l. nullum, C. de testib. not. per Bart. in l. cōgruit, ff. de off. præs. id.
- 95 Tamen cōtra famulos latrones disrobatores stratarū, & homicidas publicē diffamatos potest procedi ex officio, & per inquisitionem tam generalē, quā specialē, vt est c. Regni 224. incip. Diu iam, sub tit. de capiendis malefactoribus in alterius provincia, vbi Camp. sub nu. 8.
- 96 & 9. Verum hoc in casu iudex non debet inquirere, si indicia non præcedant, vel fama publica. l. iustissimos, C. de off. rest. prouinc. c. qualiter, & quando, extra. de accusat.
- 97 Ex his descendit secundum specialē, quod si contra tales famulos latrones sola mala fama præcederet quæstionibus subijci debent, l. de minore, §. fin. ff. de quæstion. dixit And. in c. 1. §. publici latrones, vbi Affl. sub num. 11. de pace ten. & Bal. in c. 2. §. iniuria, vers. sed nunquid ex tali confessione, de pace iur. firm.
- 98 Tertium speciale erit, quod contra tales nimis diffamatos etiam testes viles admittantur, secundum Inn. in c. l. & A. de sent. & re iud. dixit Affl. in d. §. publici latrones, num. 12.
- 99 Quartum speciale erit, quod possunt extrahi ab Ecclesia, licet deliquerint extra Ecclesiam, cap. inter alia, de immuh. Ecc. c. sicut antiquitas, 17. q. 4. consuluit Alex. in consil. 145. incip. Viso themate, per eorum, & præsertim sub nu. 2. vol. 7.
- 100 Quintum speciale est, quod pro talibus grassatoribus committentibus ro-
- 101 bariam non est admittendus aduocatus, ex quo periculi sui nescia feruet insania, l. per omnes, C. de defens. ciuit. tradidit Bald. in d. auth. sed nouo iure, in princ. columnæ 2. & col. 3. num. 11. & in auth. habita, num. 25. C. ne filius pro patre, Ang. de malefic. in verbo, & vestem cœlestem, col. 4. vers. & nota benè, de quo meminit las. in d. §. ex maleficijs, nu. 8. inst. de action. & Campag. in dicto c. ad hoc, num. 58.
- 102 Sextum speciale est, quod si fuerint condemnati non audiuntur appellando, secundum glo. in l. edicto, §. fin. autem, vers. missus est, C. de edicto diui A. dr. toll. in l. obseruandum, ff. de off. præs. id. And. in d. §. publici latrones, vbi Affl. sub num. 16. de pace ten.
- 103 Septimum speciale est, quod & si declinatoria fori locum aliquando habeat ad iudicem competentem vel ratione loci, vel ratione originis, vel ratione domicilij, vt in l. 1. vbi Doct. C. vbi de crim. agi oport. de quo articulo latè per Couarr. in lib. pract. q. c. 11. per Guid. Pap. in dec. 202. Foll. in sua Pract. crim. vers. audiat excusatores, à num. 108. cum seq. Boer. in decif. 29. & 270. Capic. in decif. 9. Gram. in decif. 26. Franc. in decif. 37. 66. & 88. & Borrel. in addit. ad spec. Princ. in rub. 11. §. visum est, vbi quid in ciuilibus, & in §. ex quo, sub eadem rub. pertractat in criminalibus Decia. in lib. 4. sub tit. quomodo in practica iurisdictiones prædictæ se ad inuicem habeant, & in eod. lib. 4. tit. priuatiuè, cumulatiuè iurisdictionis, & in tit. de remissionibus reorum ad suos iudices, cap. 19. libro 4. & ante eos agit Andr. in cap. 1. §. fin. autem omnibus, de pace ten.
- 104 Tamen non extra iuris regulas firmabimus, tales latrones, ex quo sunt vagabundi, non posse obtinere remissionem, seu declinatoriam fori ratione loci delicti, originis, vel domicilij, ex quo vagabundis denegatur declinandi facultas, l. 1. C. vbi quis, de cur. vel cohort. conu. & si verò quis comprehensorum, coll. 9. in auth. vt nulli iudic. dixit glo. fin. in d. l. 1. C. vbi de crim. agi oport. qui cum sint à iure

107. à iure communi diffidati, & banniti, l. 1. & 2. C. de his, qui latron. sicut possunt à quocunque impunè occidi, l. fin. C. quando lic. vnicuique sine iud. se vind. ex quo sunt extra protectionem legis, l. reos, C. de accus.

108. Ita, immò multò magis possunt vbi-
cunque locorum reperiantur per iudices
puniri, etiam quod illi foro non sint sub-
diti aliqua ratione delicti, originis, vel
domicilij, arg. glo. in §. in multis, inst. de
libert. arg. tex. in l. capitalium, §. famosos,
ff. de pœnis, voluit Paris de Puteo in tra-
ctatu de sind. in ver. latro. quem sequitur
Foller. in sua Pract. crim. in ver. audian-
tar excusatores, num. 166. cum sequen.
Rebuff. in proœm. const. seu ordinat. Reg.
glo. 5. nu. 53. ver. auth. qua in provincia.
fol. mihi 29. & Farin. in tit. de inquisitione,
q. 7. num. 10. & 11. fol. mihi 42.

109. Quæ quidem limitatio licet Farin. vi-
deatur non amplexanda, sicuti quoque
per plura demonstravit Decianus in d.
c. 19. num. 17. de remissionibus reorum,
lib. 4. fol. mihi 185. Tamen voluit intel-
ligendam eam esse, si constiterit prius
quem esse assassinum, secus si pendeat so-
lum processus, & imputatio, Gemia. in c.
pro humani. §. fin. col. 4. ver. penes quem
debet constare, de homic. in 6. Gramm.
in voto 2. num. 14. & seq. & in voto 34.
col. fin. Alex. in cons. 166. volum. 7. Paris.
in cons. 166. num. 4. vol. 1. ceterique per
Farin. citati loco nuper allegato, n. 12.
vbi de communi.

110. Et si advertendum sit, quod delinquen-
tes in mari puniendi sunt per eum, qui ha-
bet iurisdictionem in territorio adiacen-
ti, & propinquiori tamquam quod deli-
ctum sit commissum in eius territorio,
Bart. & ibi Ang. in l. 1. C. de class. lib. 10.
Cæpolla latè in tit. de mari. Franchus in
decis. 142. num. 8.

111. Octavum speciale erit, quod regula quæ
se habet, præstantem opem, vel auxilium
teneri eadem pœna, qua teneretur prin-
cipalis, de qua est tex. in l. is qui opè, ff. de
furt. vbi Bart. ceteriq; per Cy. in l. 1. C. de
Nilt agger. non rump. Bal. in l. 1. C. de ser.
fug. & in l. 2. col. 15. C. de seruit. & aqua,

112. Doct. in c. 1. de off. deleg. Dyn. in reg. nul-
lus, de reg. iur. in 6. Ang. in cons. 22. incip.
In Dei nomine Amen. Pro declaratione
quæstionis. Procedet multò fortius in
dante opem, vel auxilium ipsis furibus,
vt annotat Affl. in d. c. 1. §. si quis quin-
que solidos, num. 11. cum seq.

113. Eoq; magis, si opem præstaret latroni-
bus in strata disrobantibus, d. §. grassato-
res, vel furibus nocturnis, d. l. 1. ff. de fur.
baln. & d. l. 1. ff. de fur. noct. Affl. in d. §. si
quis quinque solidos, num. 17. Cum gra-
uius delictum sit qui clam furatur, quam
qui palam, l. non existimo, de admin. tut.
glo. fin. in §. ex maleficijs, num. 20. inst. de
act. tractatur per Cyn. But. & Bal. in l. ne-
mo, C. de sum. Trin. & Fide Cath. per Bel
lapert. in d. l. non existimo, & in l. fin. ff. de
ritu nupt. Idem But. in l. intantum, §. vni-
uersitatis, ff. de rer. diuis. per Dyn. & Bart.
in l. fin. ff. de ritu nupt. per Felin. in c. cum
quidam, col. 3. ver. sexta declaratio, extra.
de iureiur. maxime si continent violen-
tiam, §. 1. inst. vi bonorù rapt. dixit Cæp.
in d. auth. sed nouo iure, num. 9. & 10. & si
occulta peccata minus sint odiosa, l. siupè
in duplum, ff. qui satisd. cog. §. pœna, inst.
de oblig. quæ ex quasi delict. nasc. Decia.
in lib. 9. sub tit. rapt. quid sit, num. 12. ve
denique, si committerent robariam, quæ
æquum latrocinij flagitium circumferret.

114. Hoc enim nomen, robaria, est verbum
vsuale, & secundum Bal. in d. auth. sed no
no iure, nu. 10. debet intelligi secundum
quod vulgus intelligit verba materialia,
& grossa, l. Labeo, ff. de suppell. leg. & tra-
didit idè Bal. in l. si te expilasse, C. ex qui.
cau. infam. irrog. in l. si quis in tãram, sub
num. 18. C. vnde vi. & Bart. in d. l. capita-
lium, §. famosos, in princ. ff. de pœnis.

115. Hinc est, quòd iura loquentia in furto
vendicant sibi locum etiam in robaria,
vel rapina, secundum Bart. in l. transige-
re, num. 14. & Iaf. in fine. C. de transact. &
Bal. in d. l. si te expilasse, nu. 1. recensitos
per Campag. in præallegato cap. ad hoc,
nu. 32. de qua furti materia latè per Bal.
in c. 1. §. iniuria, de pace iuram. firm.

116. Postremò cum furtum sit omni iure
prohibitum, vt profequitur Campagna

117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.

- in loco nuper enunciato num. 18. sequitur, quod tribuatur iudici facultas leges transgrediendi; secundum Innoc. in c. 1. num. 2. extrâ. de const. Cuius contrarium voluit Rom. in l. si verò, §. de viro, fall. 46. ff. sol. mat. per tex. in l. Diuus, la. 2. ff. ad l. Corn. de fals. A qua Romani sententia dissentit Iaf. in d. §. ex maleficijs, num. 15. & 16.
- 126 Demum pro conclusione declarationis huius partis cōsideramus, quod dum hic noster indultus loquitur de spoliatoribus viatorū, ac disrobatoribus stratarum committentibus recactum, sequitur, quod si quis esset inquisitus de furto in strata publica, sed non de recactu, vel de recactu dumtaxat, sed non de furto ab hoc indultu minimè excludatur.
- 127
- 128 Idquè tum quia illa verba, committentes recactum, debent esse loco clausulæ, quæ ad præcedentia sigillatim referri debet, c. inquisitioni, extrâ. de appell. l. talis scriptura, ff. de leg. 1. Tum quia indultus loquitur per verbum participium, de cuius natura est aliquid præcisè demonstrare, & ideo dicimus, quod ad finem ut quis ab huius edicti beneficio excludatur concurrere debeant copulatiuè, quod quis sit spoliator viatorum, & commiserit recactum, vel sit disrobator stratarum, & commiserit recactum.
- 131 Nam sicuti qualitates requisitæ per statutum non dant speciem delicto, nec constituunt nouam legem, nec alterant legem loquentem de delicto in genere, sicuti tradit Lucas à Penna in l. 2. sub numero 2. C. de conuent. lib. 12. & in l. fin. num. 8. vers. quarto casu, in fine, C. de desert. eod. lib. 12. recensitus per Affl. in d. §. si quis quinque solidos, num. 17.
- 133 Ita à contrario quando qualitates per statutum exactæ dant nouam l. debent alterare ipsam legem, & proinde, cum hic indultus requirat quem esse spoliatorem viatorum, vel disrobatorem stratarum committentem recactum alteret eius dispositionem, ita ut & furti, & recactus coniunctim delicta requirantur.
- 134 Cognouimus ergò mentem Regis Inuictissimi, qui ut securitatis, & pacis fide-

135 lium status non eludatur, & ne ipsi fideles turè, seu liberè nequennes per loca ambulare grauerè ingemiscant, ut considerauit Rex Robertus in d. c. 24. incip. Diu iam, sub tit. de capiendis malefactoribus, voluit ut tales latrones ab eius principali indulto arceantur. De qua materia latius pertractat Decianus in tract. Crim. lib. 9. sub tit. de latronibus, & pyratibus, fol. mihi 286. & Præses de Franchis in dicta decis. 142. ad quos nos remittimus.

S V M M A R I V M.

- 1 **A** Dulterantes sigillum Principis, aut cuiuscunq, Regij Tribunalis excluduntur ab hoc indulto.
- 2 Falsitas circa testes, circa scripturas, & circa monetam committitur.
- 3 Grauius crimen falsi est quod in sigillo Principis patrat.
- 4 Maius delictum est Regis falsare sigillum, quàm falsam monetam cudere, num. 83.
- 5 Falsare Principis sigillum est detestabilis veneficio, & homicidio.
- 6 Homo deuenit ad nihilum inter homines propter falsitatis maculam, nec est amplius iudicandus homo.
- 7 Falsarius est sine fide. sine qua vita hominis est peior. quàm mors.
- 8 Dicitur homo sine conscientia.
- 9 Omne quod non est ex conscientia peccatum est.
- 10 Falsi crimen hominem non interimit, sed eum totaliter vituperat.
- 11 Falsi crimen hominem vituperat infama, & statu.
- 12 Falsarius necesse est, quod semper erubescat.
- 13 Non est crimen in mundo secundum mores Italicos ita opprobriosum, sicut crimen falsi.
- 14 Nobilitas num amittatur propter falsi crimen, num. 25.
- 15 Falsarius num efficiatur infamis infamia iuris.
- 16 Damnatus de falso dicitur damnari de crimine publico.

17. Fal-

- 17 Falsarius non efficitur infamis infamia facti, num. 26.
- 18 Vassallus falsarius num priuatur feudo, & de ratione, num. 19.
- 20 Lex maiorem exigi severitatem in crimine falsi ad confundendam falsariorum malitiam, num. 119 & 120.
- 21 Tex in c. ad falsarios, extra de crimine falsi num procedat tantum in falsificante literas Papa, an verò in aliis literis.
- 22 Tex in d. c. ad falsarios, num procedat ne dum in clericis, verum quoque in laicis.
- 23 Merita falsantium rescripta digna coerceri debent poena.
- 24 Maius delictum patrat in falsando literas regis, quam in aliis.
- 27 Quis non potest condemnari absque accusatore.
- 28 In falsitate quis num condemnetur absque accusatore.
- 29 Accusator num requiratur, quando poena l. Coraelia ordinaria habet locum.
- 30 Falsitas quando committitur per testes num requiratur accusator.
- 31 Pronunciatio non debet sequi quaestio- nis incidentis.
- 32 Falsitas incidens in Iudicio num erit decidenda.
- 33 Sola suspitio non inducit probationem.
- 34 Sola suspitio falsitatis habetur pro falsitate quò ad capturam tamen, nu. 35. 36. cum seq.
- 37 Sola suspitio falsitatis habetur pro falsitate in civilibus.
- 38 Sola suspitio falsitatis non habetur pro falsitate in criminalibus.
- 39 Glo. in l. iurisperitum. §. quod ferè ff. de pactis interpretatur.
- 40 Diffamatio num requiratur, ut suspitio habeatur pro falsitate in criminalibus.
- 41 Sola suspitio falsitatis habetur pro falsitate, quando sumus circa instrumentum secus verò circa aliam materiam.
- 42 Clericus delinquens non deponitur, nisi quando erit incorrigibilis.
- 43 Clericus falsarius deponitur, & traditur curiae seculari.
- 44 Clericus falsarius non deponitur, si spes erit de correctione.
- 45 Crimen deductum per viam exceptionis regulariter non punitur.
- 46 Crimen falsi deductum per viam exceptionis punitur.
- 47 Cardinalis obuians condemnatum ad mortem liberat eum à morte, si ponat pileum suum super capud condemnati.
- 48 Falsarius condemnatus ad mortem non eximitur à morte obuians Cardinali ponenti pileum supra capud ipsius.
- 49 Paria delicta mutua compensatione tolluntur.
- 50 Falsitas num compensetur cum alia.
- 51 Dies, & locus delicti poni debet in qualibet inquisitione.
- 52 Dies, & locus non requiruntur poni in crimine falsi, quod an verum sit discussur.
- 53 Falsarius num relaxandus sit sub fide iussoribus numeris seq. 54 & 55.
- 56 Falsarius literarum Papa, vel sedis Apostolica non est relaxandus sub fideiussoribus.
- 57 Quid autem in falsante literas Regias, siue sigillum principis.
- 58 Graue delictum est falsare literas S. P.
- 59 Non minus graue crimen est falsare literas Regias, vel sigillum principis.
- 60 Tex. in c. in memoria 19 dist. num procedat etiam in falsantibus literas Regis, vel eius sigillum.
- 61 Doctor non potest torqueri de iure, sed de consuetudine non admittitur, n. 62.
- 62 Doctor impetitus de falso de iure poterit torqueri.
- 63 Crimen falsi commissum in literis Apostolicis est mixti fori.
- 64 Iudex saecularis quando non potest cognoscere, num possit interrogare.
- 65 Crimen falsi non comprehenditur in generali abolitione delictorum num. 76.
- 66 Crimen falsi num comprehendatur sub generali abolitione, quando esset nomen receptum inter reos, & esset ultra processum, quod an verum sit in sequenti, un. 68.

- 69 *Tex. in l. si docueris. C. de falsis. num loquatur in abolitione generali.*
- 70 *Accurs. in d. l. si docueris. vers. sopitum est. declaratur.*
- 71 *Princeps ex certa scientia num possit indulgere falsi crimen nedum spetialiter, verum quoque, & generaliter, num. 77.*
- 72 *Princeps ex certa scientia concedens in dispensabile facit dispensabile.*
- 73 *Delicta atrociora nunquam intelliguntur inclusa sub qualibet dispositione.*
- 74 *Reus criminis mortuus potest bestiis dare lanandus in cibum propter criminis immanitatem.*
- 75 *Fama defuncti damnatur propter criminis grauitatem.*
- 78 *Indultus comprehendit falsi crimen, si in eo mentio falsi facta fuerit.*
- 79 *Indultus concessus ex alia causa probabili, quam publica latitia comprehendit falsi crimen.*
- 80 *Falsi crimen continetur sub indultu, si alij carcerati non reperirentur, nisi de falso.*
- 81 *Statutu, per quod mandatur hannitos, vel carceratos eximi a banno non extenditur ad hannitos, & carceratos pro crimine falsi. nu. 82.*
- 84 *Falsans sigillum Principis, seu alterius Regij tribunalis Principis Regalia usurpat.*
- 85 *Disputantes de Principis potestate altissimo pares esse videntur.*
- 86 *Carolus Secundus Rex huius Regni.*
- 87 *Sigillum est substantiale in literis Regis.*
- 88 *Substantialia literarum Regis consistunt in sigillo.*
- 89 *Sigillantis nomen debet esse in literis.*
- 90 *Sigillum habet vim subscriptionis.*
- 91 *Sigillum operatur plusquam ipsa subscriptio.*
- 92 *Ex sigillo arguitur consensus licet non interueniat subscriptio, quod quomodo intelligendum, num. 93.*
- 94 *Subscriptio testium requiritur in testamento in scriptis pro forma.*
- 95 *Sigillum debet apparere esse impressu ab eo, cuius est, vel de eius voluntate*
- 96 *Sigillum in dubio num censeatur appositum de voluntate eius, cuius est.*
- 97 *Sigillum non inducit effectum, si non probetur appositum de voluntate eius, cuius est, quamuis fateretur suum esse sigillum.*
- 98 *Alieno sigillo, vel annulo qs signare pde.*
- 99 *Signa priuata facile subripi, vel fingi possunt.*
- 100 *Attestatio sigillantis scripturam num requiratur.*
- 101 *Sigillum publicum esse quando dicatur*
- 102 *Sigillum quando est publicum xii reg rat subscriptionem, & attestationem*
- 103 *Principis auctoritas non est admittenda ad instar priuatorum.*
- 104 *Sigillum per se nihil loquitur, Ideo sine subscriptione, vel aequipollenti nihil operatur.*
- 105 *Sigillum est testis mutus, & incertus.*
- 106 *Principis sigillu sine subscriptione sufficit tribus tamen expressis, numeris, 107. 108. 109.*
- 110 *Litera M. C. debent sigillari sigillo solito in forma ordinata, & debita sigillari.*
- 111 *Litera M. C. sigillari debent sigillo pendenti, & non annulo secreto.*
- 112 *In forma sigilli duplex resignantis de signatur auctoritas.*
- 113 *Iustitia per equitatem portantem gladium describitur.*
- 114 *In impatoris sigillo inscripta sunt isthaec verba, iuste iudicate filij hominum.*
- 115 *Humana clementia per qua describat.*
- 116 *Maior prudentia requiritur ad sigilli custodiam.*
- 117 *Literas Regias mutans, aut eas noto sigillo signans qua poena puniatur de iure Regni.*
- 118 *Quid autem de iure communi.*
- 121 *Tex. in l. maiorem. C. de falsis num. procedat solum quod ad inquirendum, an verò etiam quod ad condemnandum num. 122.*
- 123 *Quid autem dicendum sit de iure Regni, & num. 124.*
- 125 *Falsans literas delegati num fit ita acriter puniendus, ac si falsans literas S. P.*

- 126 *Tex. in c. olim extra. de Refcr. num procedat in falsante literas S.P. dum taxat, an verò etiam in falsificante alias literas.*
- 127 *Substitutus num debeat gaudere eisdem privilegiis, quibus gaudet is, in cuius locum substituitur.*
- 128 *Delegatus non gerit in totum vices S. P. sed tantum quò ad exercitium iurisdictionis certa legationis.*
- 129 *Constitutio Regni incip. qui literas nù habeat locù infalsante literas proregis*
- 130 *Falsificantes literas prelatorum, & eorum vicariorum num mitius sint puniendi.*
- 131 *De quibus literis pura iustitia, vel simplicis iustitia predicta sunt intelligenda.*
- 132 *Num nuper adducti procedant in falsante sigillum Regij Tribunalis.*
- 133 *Officialis officium suum exercet ita, ac ipse Princeps.*
- 134 *Prefecti pretorio aequiparantur episcopis, & Cardinalibus.*
- 135 *Officialis offendens num committat crimen lese maiestatis.*
- 136 *Constitutio qui literas num vigeat in falsante sigillum Tribunalis.*
- 137 *In Tribunali paulò inferior in est iurisdictione à Principe.*
- 138 *Falsificans literas Illustrissimi Proregis, aut Regij Tribunalis num pœna ultimi supplicij plebendus sit.*
- 139 *Vt Constitutioni qui literas locus sit duo copulatiuè requiruntur, falsificatio in literis, & in sigillo, discutitur, num. 140.*
- 141 *Qui literas Regias, aut mutat, aut eas noto sigillo signat capitali sententia feriatur.*
- 142 *In alternatiuis sufficit, quod una pars vera sit.*
- 143 *Indultus iste num excludat falsantem literas Regis.*
- 144 *Falsificans literas Regis non sigillatas nù puniat pœna huius constitutionis.*
- 145 *Constitutio qui literas num comprehendat mandantem fieri rasuram.*
- 146 *Constitutio dicitur ius municipale.*
- 147 *Vnaqueq; provincia suo sensu abbat.*
- 148 *Hoc regnum pro provincia habetur.*
- 149 *Constitutiones huius Regni nuncupantur ius civile huius Regni.*
- 150 *Statutum loquens in personam non comprehendit mandantem ex propria significatione.*
- 151 *Mandans num dicatur proprie facere, vel interpretatiuè.*
- 152 *Interpretatio est fictionis, quem non habet locum in statutis.*
- 153 *Statuta sunt stricti iuris.*
- 154 *Constitutio exorbitans à iure communi non extenditur etiam ex maiore rationis, & de ratione, nu. 155.*
- 156 *In materia pœnali durum est l. extra casum de iure expressum extendere.*
- 157 *Mandans num teneatur, si mandataris occidat Titium ex odio proprio, & num. 158.*
- 159 *Mandans num teneatur si mandataris excedat fines mandati.*
- 160 *Constitutio qui literas num vendicat sibi locum in mandante.*
- 161 *Radens literas num puniendus.*
- 162 *Radere non est error, sed dolus & falsitas.*
- 163 *Error presumatur nò, potius in Not. quam dolus & nu. 164.*
- 165 *Radens rescriptum Principis, sed eorum non utens num teneatur. l. Cornelia. de fidei iuribus, nu. 166.*
- 167 *Falsitas circa literas Regias ponderatur, si contineant iustitiam, vel gratiam.*
- 168 *Falsitas num fiat per Notarios Cancellaria, vel per partes.*
- 169 *Falsitas num sit alicui nociua, vel non.*
- 170 *Rasura num sit modica, vel magna.*
- 171 *Num sit in loco substantiali, vel non.*
- 172 *Num litera falsificata sint iusta, & iniusta.*
- 173 *Fabricans rescriptum falsum num eorum utatur, an non.*
- 174 *Constitutio Regni respicit præcitas distinctiones.*
- 175 *L. generaliter loquens generaliter est intelligenda.*
- 176 *Constitutio qui literas num requirat delictum consummatum, an verò sufficiat attemptatum.*

177. In crimine falsi exigitur falsitatis perfectio.
178. Perfecta ea sunt, qua perfectionis ordine sunt completa.
179. Perfectum dici non potest quod in usu esse non potest.
180. Affectus nō parit, si nō sequat̄ effectus.
181. Conatus non nocet ubi iniuria non habuit effectum.
182. Incipiens adulterare sigillum Principis, vel Regij Tribunalis, sed non perficiens num̄ excludatur ab indulto.
183. Falsans sigillum Regis, sed falsitas non est alteri nociua, num̄ comprehendatur sub indulto.
184. Adesse falsitatis tria requiruntur dolus, mutatio veritatis, & quod sit alteri nociua.
185. In crimine falsi duplex considerari potest delictum, Fabricationis, & usus instrumenti.
186. Accurs. in l. damus. C. de falsis procedit respectu fabricantium instrumentum falsum, vel eo utentium.
187. Text. iuncta glo. in d. l. damus. num̄ procedat in rescripto S. P.
188. Fabricans rescriptum S. P. est irrefragabiliter puniendus.
189. Ratura seu immutatio alteri non nociua num̄ sit punibilis.
190. Num̄ sufficiat, quod falsitas potuerit damnum inferre.
191. Falsans sigillum Principis, licet alteri nō noceat nū ab hoc indulto excludat̄.
192. Falsans sigillum Principis, licet alteri non sit nociuum, qua pena puniendus erit tam de iure civili, quam canonico, quod quomodo sit intelligendum. num. 133.
194. Frangens literas Papa qua punietur pena remissive.
195. Falsarius nū sit à iudice carceratus.
196. Falsarius num̄ sit ad Principem transmissendus, ut de falsitate puniatur.
197. Asserenti se venire cum mandatis secretis Principis, num̄ sit credendum.
198. Num̄ sit verisimile, quod Princeps secreta sua aliis facile committat.
199. Falso utens rescripto pluribus vicibus ex intervallo nū semel punietur pena.

200. Quid si eodem tempore.

201. Ratio huius partis Indultus in medium affertur.

A adulterantes sigillum Principis, aut cuiuscunque Regij Tribunalis.

NONA LIMITATIO.

CAPVT XXXVI.

Onus hic subiungitur casus, qui ab hac regali Indulgentia excludit̄ præceteris quidē grauissimus, adulterantium nempe sigillum Principis, aut cuiuscunque Regij Tribunalis, in his enim quoque comittitur falsitas.

Quæ quamuis circa testes, circa scripturas, & circa monetam committatur, ut tradit clarus, in §. falsum. in principio nu. 8. à ter. Tamen hisce maius scelus, grauiusq; falsi crimen iudicandum erit hoc, quod in sigillo Principis, aut cuiuscunque Regij Tribunalis patrat̄, cū satis maius delictum sit Regis inuidiosissimi falsare sigillum, quàm falsam monetam cudere, ut statuit Carolus primus huius Regni Princeps in anno 1281. in c. Regni. 81. incip. ut quæ ab Excell. in fine, de quo meminit A. ff. in const. Regni, incip. qui literas. num. 10.

Quare de testabilius etiam veneficio, & homicidio peccatum est, secundum Ang. in §. mitiores. in Auth. de nupt. A. ff. in decif. 404. nu. 23. vers. nec alleuiat.

Et ratio, quia per falsitatis maculam homo deuenit ad nihilum inter homines, nec est amplius iudicandus homo. Anania in rubr. de crim. fal. col. 2. n. 5. ex quo est sine fide, sine qua vita hominis peior est, quàm mors. Cassan. in const. 44. incip. adiudicatio, n. 20. & 21. & dicitur homo sine conscientia, & omne quod non est ex conscientia peccatum est. Cyn. & Alber. in l. transigere. C. de transact. Istudq; crimine licet

10 Nec hominem non interimat cum ta-
 11 men profus vituperat, secundum Bart.
 & statu hominis. Gastr. in consil. 151. In-
 cip. videtur dicendum. post principium
 vol. 1. recensitus per Boss. in tit. de falsis.
 num. 72. Hyp. in rubr. C. ad l. Corn. de
 12 fals. num. 16. ob idq; necesse est, quòd
 semper erubescat. secundum B. Ambro-
 sium super Epistolas Pauli ad Corinthios.
 c. 13. Affl. in decis. 404. numer. 23. & in
 const. Regni præcitata. num. 6. vers. 5.
 13 Quam non sit crimen in mundo saltem se-
 cundum mores Italicos, ita opprobrio-
 sum, sicut crimen falsi secundum Hugonem
 de Fontan. relatum per Bartol. in d. l.
 transigere.
 14 Hinc est, quòd ob falsitatem commis-
 sam quis amittit nobilitatem, secundum
 glosam in c. singula. 89. dist. edocuit Lu-
 cas à Penna in l. mulieres. col. 1. num. 11.
 C. de dignit. lib. 12. ad tex. in c. primo.
 extra. de purg. can. & s. si autem. de
 15 penitentijs. dist. prima, & efficitur in-
 famia iuris, ex quo damnatus de falso
 dicitur damnari de crimine publico.
 16 Accurs. & post eum Bartol. in l. col. 1. nu-
 6. ff. de ijs, qui not. infam. Sed non ipso
 17 facto, cum nullo iure eum ipso facto in-
 famem effici cautum reperitur, secun-
 dum Innoc. & Host. in fine. in cap. eum
 pridem. extra. de renunc. Archid. in cap.
 in memoriam. 19. dist. relato sper Affl.
 in allegata decis. 404. num. 23.
 18 Aded, quòd si vassallus commiserit
 falsi crimè, ob quod incideret in l. Cor-
 neliam de falsis, feudo veniret priuan-
 19 dus, ex quo non posset esse in curia. Re-
 gia sine dedecore. c. 1. an ille qui inter-
 fecit fratrem domini sui, & voluit Affl. in
 præmonita decis. 404. nu. 25 & 25.
 20 In summa si lex maiorem exigit seve-
 ritatem, tum ad confundendâ falsario-
 rum malitiam: ad text. in c. ad falsario-
 rum. extra. de crim. falsi. qui procedis
 21 nedum in falsificante literas. Papæ, sed
 22 etiam in alijs literis. Aret. in consil. 44.
 num. 16. nedum in clericis, verum quo-
 que, & in laicis, secundum And. in con-
 sil. qui literas. Capic. in decis. 30. num.

23 4. & Boet. in decis. 82. num. 3. & nono
 Cum, ut merita eorum, qui falsis rescrip-
 tionibus vtuntur digna coerceantur
 pena. l. maiorem. C. de falsis; quare hic
 Regis indultus eiusdè beneficio tales nõ
 24 posse gaudere sancire noluisse, si negari
 minimè potest maius delictum patrari
 in falsando literas Regis, quam in alijs.
 d. l. maiore m. & l. vbi. in fine. C. de fals. &
 l. qui nomine. ff. eod. tit. l. si. C. de diuers.
 offic. lib. 12. glo. in vers. qui literas. tex.
 in d. const. qui literas?
 Hisce itaque subnectere volumus ad
 demonstrandam huius criminis imma-
 nitatem quedam specialia à iure in hoc
 casu requisita.
 25 Primum ergò erit, quòd falsi crimen
 committens amittit nobilitatem, secun-
 dum glo. per nos supra recensitam in c.
 singula. 89. dist. cum alijs ibidem anno-
 tatis.
 26 Secundo, quòd efficiatur infamis ipso
 iure, sed non ipso facto, vt eodem loco
 super adducto admonuimus.
 27 Tertium speciale erit, quòd quamuis
 non possit condemnari absque accusa-
 tione regulariter tamen l. munerum. §. de
 28 sensoribus. ff. de muner. & honor. l. nullum.
 C. de testib. Tamen in hoc delicti gene-
 re condemnabitur quis absque accusa-
 tione. c. nihil, & c. de manifesta. 2. q. 1. &
 c. si quis potestatem. 2. q. 4.
 Hanc autem conclusionem Cyn. in d.
 l. nullum. vers. 3. nota. vsque 2. oppono
 videtur velle, quod procedat in duobus
 29 casibus, nempe primo, quando pro falso
 imponitur pena extraordinaria, secus
 verò, quando pena l. Corn. ordinaria,
 nam in ea requiritur accusator. Anan. in
 rubr. de crim. falsi. num. 6. vers. aduerte
 30 tamen. Et secundo, quando falsitas cõ-
 mittitur per testes. l. 2. §. si publico. vbi
 notatur. ff. de adu. in c. qualiter, & quã-
 do. extra. de accusat. Cyn. in d. l. nullum.
 31 Quartum speciale, quod quamuis re-
 gula sit, quod q. incidentis in iudicio
 non admittatur pronuntiatio, pertinet
 enim ad officium iudicis, qui de heredi-
 tate cognoscit vniuersam incidentem
 questionem, quæ in iudicium deuoca-
 tur

- tur examinare, quoniam non de eâ, sed
 de hæreditate pronunciat. l. r. C. de ord.
 32 iudic. Attamen in crimine falsi inciden-
 ter in iud. proposito pronuntiatio se-
 quenda erit. l. vbi. C. de falsis. dixit Ana-
 nia in d. rubr. num. 6. vers. tertium est.
- 33 Quintum speciale est, quod licet sola
 suspicio non inducat probationem. cap.
 34 semper. 2. q. 1. l. absentem. ff. de penis.
 Tamen in crimine falsi sola suspicio ha-
 betur pro falsitate. l. iubemus. C. de pro-
 bat. c. in memoriam. vbi Archid. 19. dist.
 Bald. in l. si veritas. C. de fideicom. Quò
 35 ad condemnationem, secundum Doct.
 in d. c. in memoriam. latè Dec. in consil.
 75. incip. in causa falsitatis. col. 5. versic.
 dicit tamèn Archid. & col. pen. vers. non
 obstat. Ass. in d. const. qui literas. num.
 5. & Camp. in c. 31. Regni incip. vt quæ
 ab excell. nu. 20. vers. pro hoc etiam.
- 36 Quod quidem interpretationem re-
 cipit, si suspicio est visibilis secundum In-
 noc. in c. 1. vbi Abb. Host. Butr. ceteri-
 què. extrà. de fide instrum. Castr. & alij
 in d. iubemus. Boss. in tit. de falsis. num.
 13. vers. vides igitur, & num. 14.
- 37 Cuius quidem cõclusionis, vt vera ad-
 ducatur resolutio distinguendum esse
 diximus; nam aut sumus in civilibus, &
 tunc sola suspicio falsitatis habetur pro
 falsitate, & pro plena probati Dec. in
 consil. 189. incip. iactatus sum. col. 2. vers. 3.
 responderi potest, & in c. porrecta. in 3.
 notabili. extrà. de confir. utili, vel inutili
 Alex. in consil. 77. incip. in causa accusati
 vol. 1. col. pen. Anania in consil. 49. incip.
 38 dubium, de quo queritur. Boss. in præci-
 tato tit. nu. 5. & 79. Aut verò sumus in cri-
 minalibus, & tunc sola suspicio falsitatis
 non habetur pro falsitate, siñ aliquos, vt
 vitra præcitatos discussit Curt. Iunior. in
 consil. 64. incip. præsupp. nu. 5. & in consil.
 132. incip. sacratissimz. nu. 10. Hyp. de
 Marsil. in rubr. C. ad l. Corn. de fals. nu.
 19. & 23. cum alijs adductis per Viuium
 in decil. 81. & per D. Regentem de Pon-
 te Marchionem Marconi virum quidè
 omnibus numeris absolutum in consilio
 42. numero: 3. Io. de Anania consil. 49.
 & sic intelligenda erit glo. in versic. con-
- 40 trarium tex. in l. iurispergentium, §. quòd
 ferè. ff. de pactis secundum Boss. in loco
 enunciato. num. 14.
- 41 Verum aduertendum censemus, quã-
 do dicunt Doct. suspicionem falsi ha-
 beri pro falsitate in criminalibus requi-
 ri diffamationem saltem aliqualem, se-
 cundum Petr. & Cynum in l. vbi. C. de
 falsis dixit Feder. de Senis in consil. 219.
 incip. si notorium. relatus per Capic. in
 decil. 30. num. 4. & 7.
- 42 Hæc autem intelligenda sunt in falsi-
 tate circa instrumentum, secus verò in
 alia materia, in qua præsumptiones suf-
 ficerent, ad notata per Iac. in l. si quis ex
 argentarijs. §. si initium. ff. de edendo, &
 in l. de pupillo. §. si quis prætori. ff. de no-
 ui oper. nũciatione. sic Boss. in præmissio
 titulo de Falsis. numero 14. versic. sed
 vbi aliter.
- 43 Sextum erit speciale, quod clericus
 committens delictum, quamuis non de-
 ponatur statim, nec tradatur curiæ
 seculari, nisi demum sit incorrigibilis;
 cap. cum non ab homine. & c. ac si cleri-
 ci. extrà. de iudic. Tamen si commise-
 rit falsum secus erit, nam statim depo-
 44 netur, & tradetur Curie seculari secun-
 dum Goffr. in summa tit. de falsis. & etiã
 quòd falsi. Archid. & Gem. in. in d. cap.
 in memoriam, ambo. sub numero 12.
 Anan. in d. rubr. de crim. falsi. numero 6.
 versic. quartum, nisi tamen sit spes de
 correctione. glo. 1. vbi Doct. in cap. licet;
 & in cap. ad falsariorum. extrà. de crim.
 falsi ijdem Doct. in d. c. cum non ab ho-
 mine aduertit Archid. in d. cap. in me-
 moriam. num. 11. in fine.
- 45 Septimũ speciale erit, quod licet ve-
 rum sit crimen deductum per viam ex-
 ceptionis regulariter non puniri. c. 1. &
 c. cum dilecti. circa finem. de ord. cogn.
 46 cap. primo. de except. l. Lucius. ff. de ijs,
 qui not. infamia: Nihilominus secus
 erit in crimine falsi, quod etsi dedu-
 ctum per viam exceptionis, si probabi-
 tur, punietur ex deductis per Anchar. in
 consilio 271. incip. in Christi nomine,
 de titulis criminum: per Ananiam re-
 cessitum loco propè adducto in finalibus
 verbis,

verbis, & meminit Affl. in d. const. Regni incip. qui literas. num. 5.

47 Octauum speciale erit, quod condemnatus ad mortem obuians Cardinali in via liberatur à morte, si Cardinalis ponat pileum suum super capud ipsius cōdemnati, vt dixerunt Bald. Castr. & Salic. in l. addictos. C. de appell. relati

48 per Cepollam in sua 2. cautela. Secus autem in condemnato ad mortem pro crimine falsi, vt arg. tex. in l. Lucius. ff. ad Turpill. voluit Barb. in suo tract. Cardin. in prima parte. q. 9. recensitus per Hyp. in rubr. C. ad l. Cornel. de falsis. numero 14.

49 Nonum speciale erit, quod quamuis paria delicta mutua compensatione tollantur. l. si ambo. ff. de compens. l. viro atque vxore. ff. sol. matrimonio, tamen regula non procedit in crimine falsi, in quo vna falsitas non compensatur cum alia, sed vtraq; punitur secundum Bald. in rubr. C. de fide instrument. versic. incidenter etiam quæro, & Felin. in cap. dilecti filij. numero 17. extrâ. de except. dixit Hyppol. in d. rubr. C. de falsis. nu. 15. & Boss. in præcitato tit. de fals. nu. 76.

51 Decimo certi iuris est, quòd in qualibet inquisitione, & accusatione debet poni dies, & locus commissi delicti. l. libellorū. ff. de accusat. id tamen non vendicabit sibi locum in crimine falsi, sequendum glo. in princ. instit. de public. iudic. edocuit Bald. in c. 1. in princ. quib. mod. feud. amitt. Ang. de malef. in verbo falsario. versic. & tene menti. tu ludex inquirens. Hyp. tam in d. rubr. nume. 15. & 16. quam in l. si is cum telo. nume. 77. cum seq. ad l. corn. de sic. & Boss. in eodem tit. nume. 77. vbi contrarium verius esse autumat, cui quidem nos non assentimur.

53 Vndecimò falsarius non est relaxandus sub fideiussoribus, quia, cum agitur de pena corporali imponenda non relaxatur fideiussoribus. secundum Bart. in l. 1. nume. 3. versic. sed quid si vult dare fideiussores ff. de quit. & exhibitione reorum Bald. in l. 2. numer. 3. versic. vel die sic. C. de exhib. reis. & in l. eos. §. super his

circa finem. vbi etiam Ang. C. de appell. faciunt tradita per Bart. in d. l. Lucius. ff. ad Turp. in fine. Hyp. in sua pract. crim. §. attingam. col. 2. versic. addo etiam, & Dec. in consil. 143. incip. in casu proposito vol. 1. idquè propter criminis enormitatem, scelerisque magnitudinem. l. diuus. ff. de cust. reorum.

55 Et quamuis contrarium tenuerint Archidiac. Geminian. Cardin. & Præpos. in d. cap. in memoriam. 19. dist. Felin. in cap. ex parte. col. 2. versic. impetratio.

56 extra. de rescrip. & Capic. in d. decis. 30. numero 3. & per totum. Tamen quando falsitas esset commissa in literis Papæ, seu sedis Apostolicæ, tunc sub vinculis reus custodiendus erit, secundum Archid. & Gemin. loco præmonito, & Dec. in d. consilio 143. & 175. discutit latè Camp. in cap. Regni. 31. incip. vt quæ ab excell. num. 20.

57 Et idem esse concludimus in falsificante literas Regias, seu sigillum Regis nam si graue delictum est in falsante literas S. P. cap. ad falsariorum. de crim. falsi; non minus graue est in falsante literas Regis, seu sigillum Regium, vt in d. c. vt quæ ab excell. Hinc And. in constit. qui literas extendit tex. in d. cap. in memoriam etiam in falsantibus literas Regis, vel eius sigillum, vt mox videbimus.

62 Duodecimum speciale erit, quod quamuis de iure Doctor non possit torqueri, secundum Odofr. in tract. de quæstionibus, in princip. Paulum de Leazar. in cap. grauis. extrâ. de deposito. Ang. de malef. in versic. fama publica. col. 21. versic. sexto quæro. quamuis talis conclusio de consuetudine non admittatur. Rom. in singulari 371. incip. milites, & Doct. cum alijs adductis per Gram. in voto 25. Indiuiduæ Trinitatis. numero 4. Tamen prædicta non vindicabunt locum, si Doctor impeteretur de crimine falsi. l. si quis. decurio. C. de falsis. Gram. ibidem sub num. 5.

64 Tertium decimum speciale est, quod crimen falsi est mixti fori, si tamen committatur in literis Apostolicis. Abb. & Doct. in c. cū sit generale. de foro comp. pp 2 Anania

- Anania in c. ad falsariorum. de crim. falsi. Boss. in tit. de falsis num. 108.
- 65 Hoc autem loco subiungendum putamus Baldi doctrinam in l. vbi cunque. C. de interrog. actio. & Ias. in l. quociens col. 2. C. de iud. quod vbi secularis non posset cognoscere posset tamen interrogare. sic Boss. in paulò ante mentionato loco num. 109.
- 66 Quartum decimum, & vltimum adducimus in hoc falsi crimine speciale, quod in generali remissione delictorum nunquam comprehenditur crimen falsi. l. Lucius. vbi Bart. ff. ad Turpill. Spec. in tit. de abolit. §. 1. vers. item nota quod si reus. nume. 5. Anchar. in c. 1. vers. 86. incip. vnde si statuto. extra. de constit. Alber. in rubr. C. de crim. falsi. Ang. in sua disp. incip. renouata guerra. idem in suo tract. malefic. in verbo nec non ad quarelam. numer. 77. vbi Aug. de Arim. sub num. 79. discutit Marsil. in suo singulari. 163. incip. crimen falsi. & in rubr. C. de falsis. num. 13. & in d. l. si is cum te. lo. C. ad l. Corn. de sicar. num. 77. Bonacursius in suis commun. opin. 1. part. vers. sic. gratia facta à statutis. pagin. 79. col. fi. Clarus in lib. 5. §. si q. 59. vers. in huiusmodi autem. Nellus in tract. de bannitis in 3. parte 2. temporis. q. 12. & 41. Decian. in libr. 3. sub titul. abolitio an, & quando impediatur accus. num. 10. & nouissime distinctissimus. Farin. in tit. de inquisitione. q. 54. lib. 1.
- 67 Hanc autem præmissam conclusionem admittit Spec. loco propè citato, quando libellus accusationis sit tantum datus, & quando nomen non esset receptum inter reos, quod si esset receptum nomen, & esset ultra processum hoc crimen falsi sub generali abolitione, ac induktu fateatur comprehendi, per tex. in l. si docueris. C. de falsis. Cuiusquidem opinio displicet Deciano ob generalitatem tex. in d. l. Lucius. ff. ad Turpill. quo tex. motus inde inquit tex. in d. l. si docueris in abolitione generali suum minime vindicare locum, sed bene in speciali Principis indulgentia innixus Accursij scholio in
- 70 vers. sopitum præcitati tex. in d. l. si docueris, quod, vt dum vidimus ex eius lectura id colligi nequaquam posse admonemus, immò contrarium excerpti iudicamus, ea enim declarando verbum illud in tex. adiectum, sopitum est, quærit; sed quomodo per abolitionem sopitur, inquit, per generalem non, vt ff. ad Turpill. l. Lucius, per specialem non, vt in l. fallaciter. §. fi. C. de abol. Respòd. ex certa scientia Princeps indulget generaliter, vel specialiter, igitur videtur concludere, quod Princeps indulget hoc falsi crimen siuè per generalem, siuè per specialem abolitionem ex certa eius scientia, & non concludit, sicut voluit Decianus, quod tale delictum per abolitionem generalem non aboleatur, sed per specialem sic, sed quando est certa Principis scientia, siuè abolitio sit generalis, siuè specialis semper tale falsi crimen aboleri concludimus vna cum Accursio, cuius sententiæ nos libenter subscribimus stante natura clausulæ ex certa scientia, per quam Princeps indispenabile facit dispensabile ex plenaria eius potestate, vt latè differuimus supra in c. 2. sub verbo, motu proprio.
- 71 Ob id inferimus, quod quamuis sub qualibet dispositione nunquam intelligantur de iure inclusa crimina, & delicta atrociora. arg. glo. in l. 2. ff. arbor. furt. cesarū, quæ dixit propter criminis immanitatem reū criminis mortuum posse dari bestijs laniandum, licet in alijs debuisset humari, & propter eiusdem criminis immanitatem famam defuncti dampnari, dixit eadem glo. in §. per contrarium. instit. de hæred. quæ ab intest. de fer. Vnde consequitur, quod hoc falsi crimen non includatur sub generali abolitione, vt dixit Gram. in decis. 2. num. 28. & in decis. 74. nume. 18. & in voto 3. num. 10. Tamen prædicta non procedunt, quando Princeps ex certa scientia indulget per abolitionem generalem, vel specialem secundum glo. in d. versic. sopitum est tex. in d. l. si docueris. ex quibus regula desuper constituta limitabitur primo.
- 72 Secundo limitabimus, quod regula, quæ

quæ se habet sub generali abolitione crimen falsi non comprehendi per tex. in d. l. Lucius, non obtinet locum si specialis mentio facta sit de falsitatibus in ipso generali indultu, ut ex mente Augustini de Arim. ad Ang. in loco nuper citato. num. 79. voluit Decianus in tit. abolitio, quando impediatur accusat. num. 12.

79 Tertiò limitatur regula, ut non procedat, quando indulgentia ex alia causa probabili tamen, & expressa, quam ex causa publicæ letitiæ esset concessa, ut iidem propè admoniti DD. recensuerunt.

80 Quartò, & ultimò limitabitur, eam non admitti, si tempore abolitionis concessæ non reperirentur alij accusati, vel carcerati, quam de falso, quia ut gratia locum habeat, nec diiudicetur superflua suum obtinebit locum etiam in crimine falsi. arg. tex. in l. fin. ff. ad Trebell.

81 Hinc Nellus in allegato tract. Bannitorum. p. 3. q. 12. num. 46. tradidit, quòd si statuto cauetur, quòd banniti certam quantitatem soluentes eximantur à banno, vel quòd carcerati soluta certa quantitate relaxentur tale statutum suum nõ porriget effectum, quò ad bannitos, seu carceratos pro crimine falsi propter eius gravitatem, sicquè communem sententiam esse testatur, de quo meminit Farin. in d. tit. de inquisitione. q. 6. num.

82 54. Nisi in casu, quo non reperirentur carcerati pro alijs delictis, quam de falso, ne gratia esset superflua, prout edocuit Caccial. in repet. l. omnes populi. num. 101. ff. de iust. & iure. & post eum Hyp. in rubr. C. ad l. Corn. de sicar. num. 13. Cuccal. in add. ad Ang. de malef. loco præcitato. versic. ad quærelam. num. 80. in fine. Decianus in tit. sæpe sæpius allegato. nu. 13. & demum nouissimè Farin. loco, & num. recensitis.

83 Hæc ergò in simplici falsi crimine annotata demonstrabunt quantò magis, quantòque fortius sit ab indultu excludendum falsi crimen commissum circa sigillum Principis, aut cuiuscunq; Regij tribunalis, qui enim huiusmodi committit Principis regalia vsurpat, eiusquè

84

potestate indui anhelat, seq; parem altissimo constitui contendit.

85 Nam ut inquit Bald. in consil. 359. incip. in Christi nomine. vol. 1. quem meminit Rota Florentina in decis. 88. num. 18. disputantes de Principis potestate Altissimo pares esse videntur, multò ergò magis Altissimo parem se facere prætendit adulterans Principis sigillum, cū omnimodā Principis potestatem, eiusq; auctoritatem assumat, ac sibi tribuat, mirum igitur non erit, si Carolus Secundus huius sæcundissimi Regni Princeps decreuerit, maius delictum esse hoc crimen falsantium Principis sigillum, quam falsam cudere monetam, ut liquet indemonstrato. c. Regni, ut quæ ab Excellent.

Diximus itaque adulterantem Principis sigillum omnimodam Principis sibi assumere auctoritatem, si quidem in literis Regis sigillum est substantiale. l. 2. C. de rebus alien. non alien. ibi, licet sigillo suo vèditionis instrumentum fraude conquisita signaueris.

88 Inde substantialia literæ Regis consistunt in sigillo, ut tradit And. in cap. 1. §. quoniam. num. 3. versic. dubitatur, & in vers. additio, & in vers. è contra. & num. 6. in fine. de prohib. feudi alienatione. per Lothar. recensitus per Assl. in decis. 21. nu. 9. & in const. qui literas. in princ. & Gramm. in voto 25. num. 9. in quo nomen sigillantis esse debet. c. inter dilectos. ibi. in ipso sigillo. cum vers. sequenti. extrà. de fide instrum. Boer. in decis. 82. nu. 2. Quod habet vim subscriptionis. Rom. in consil. 303. incip. omnipotentis Dei. Immò operatur plusquam ipsa subscriptio. Castr. & Purpur. in Ladmonendi. col. 26. circa finem. ff. de iure iur. ex quo arguitur consensus. d. l. 1. licet non interueniat subscriptio. Bart. in l. quæ dotis. in fine, & Alex. col. fin. ff. sol. matrimonio. Felin. & post eum Dec. in c. 3. loco. in princ. extrà. de probat. & in c. 2. de fide instrum. Crau. in tract. de antiq. temporis. par. 1. vers. quæritur. num. 44. fol. mihi 76. in paruis, Nisi tamen subscriptio requireretur de sollempnitate, & pro forma sicuti in testamento in scri-

90
91
92
93
94
ptis,

- 94 ptis, in quo pro forma requiritur subscri-
prio testium. l. ad testium. §. si quis. ff. de
testamentis, vbi Bart. Alex. in d. l. quæ
dotis. col. fin. & ibi Ias. col. 15. versic. per
ista. & Dec. in d. c. 2. in fine. extrâ. de fide
instrum.
- 95 Verum quamuis sigillum arguat con-
sensum, tamen necesse ad huc erit appa-
rere tale sigillum fuisse impressum ab
eo, cuius est, vel de eius voluntate. Alex.
in d. l. quæ dotis. col. fin. & clarius in d. §.
si quis. in additione ad Bart. Dec. in d. c.
2. in fine. Crau. in loco præcitato. nu. 45.
- 96 sicuti in dubio præsumitur appositum de
eius voluntate. Dec. post Ant. de Butrio
in d. cap. 3. loco. col. 1. versic. & tubijcit.
An. extrâ. de probat. & Abb. in d. c. 2.
col. pen. in fine.
- 97 Ex his consequitur, quòd si non pro-
baretur sigillum esse appositum de vo-
luntate eius, cuius est, sigillum non in-
duceret effectum, licet is fateretur suū
esse sigillum, tamen quia alieno sigillo,
vel anulo quis signare potest. d. l. ad te-
stium. §. si ab ipso. ff. de testam. cum quo-
que quia signa priuata facillè subripi, vel
fingi possunt. l. 1. §. sed ne furandi. C. de
latin. lib. toll. Alber. in l. 1. in fine. ff. quæ-
adm. test. aper. & in l. si procurat. ff. de
procurat. & ideò non probaret.
- 100 Quin immò secundum aliquos requi-
ritur attestatio sigillantis scripturam se-
illud sigillum apposuisse, secundum In-
noc. in d. c. 2. de fide instrum. quod La-
tius pertractat Crau. in præcitato loco.
num. 47. & 48.
- 101 Hæc autem in sigillo priuato facilliter
admittenda putamus, at in sigillo Prin-
cipis, aut publico, nempè Episcopi, Ci-
uitatis, aut vniuersitatis, quibus quidem
in casibus sigillum publicum esse voluit
Bald. in l. si qua per calumniam. nume. 5.
versic. vltimo quæro. C. de Episc. & cler.
- 102 sufficit sigillum absquè subscript. & at-
testatione, ex quo principis authoritas
ad instar priuatorum nullo pacto admi-
cti debet, & pro inde quamuis sigillum
per se nihil loquatur, & sine subscriptio-
ne, vel æquipollenti nihil operetur, se-
cundum Bald. in l. falsus. in fine. C. de
- 105 furtis, & sit testis mutus, & incertus se-
cundum Bald. in tit. de pace const. in
versic. Imperialis. col. 1. 2. tamen in Prin-
cipe sigillum sine subscriptione sufficet,
dummodo tria exprimantur v3. Cuius
est sigillum, à quo apponitur, & 3. pro-
pter quid apponitur. sic reconciliatur
Bart. opin. in proem. ff. vet. num. 5. & in
l. ad testium. §. si quis ex testibus. ff. de te-
stam. & Baldi sententia in d. l. 2. ex mè-
te Decij in d. cap. 3. loco. in princip. de
probatationibus.
- 110 Quod quidem Regni huius sanctione
fulctum dignoscitur, dum omnes literas
M. C. V. sigillo solito inordinata forma,
& debita sigillari demandatum est per
c. Regni. 232. incip. in forma sigilli. sub
tit. de sigill. appon. Sigillari inquitur
sigillo pendenti, & non anulo secreto, vt
dictat aliud. c. Regni. 286. incip. item, qd
ad petitionem sub tit. de cædulis, seu li-
teris sigillandis sigillo pendenti, & non
anulo secreto.
- 112 In qua quidem forma sigilli duplex
regnantis designatur authoritas, vna
præclaræ iustitiæ, quæ per æquitatè por-
tantem gladium aptè describitur, inde
est, quòd in Imperatoris sigillo circum-
circa hæc verba inserta sunt, iustè iudi-
catè filij hominum. sic glo. finalis. in auth.
de iudic. meminit Bald. in consil. 278.
incip. quæritur, si Rex Romanorum. col.
3. vers. & iterum in alio psalmo. vol. 3. te-
statur Boer. in decis. 82. num. 1. Altera est
humanæ clementiæ, quæ per Principem
cum sceptro, & pomo sedentem in folio
figuratur, quo fit, vt ad eiusdem sigilli
custodiam maior prudētia communiter
eligatur, vt decreuit Carolus III. huius
Regni olim moderator. in d. c. in forma
sigilli.
- 117 Qua de re pro custodiēda sigilli autho-
ritate eandem prudentiam ab huius Re-
gni legum conditoribus expensam esse
legimus, cum eiusdem constitutionibus
sancitum sit, quòd qui literas Regias,
aut mutat, aut eas noto sigillo signat, ca-
pitali pena feriatur, vt est const. Regni,
qui literas. vbi And. & Afflict. sub tit. de
falsarijs.

Const.

- 118 conſt. iuri communi quidem conſentanea, nam ſimilem penam de iure communi conſtitutam perſpicimus in l. ſacri affatus. C. de diuer. reſcr. vbi inſcripſit Imp. ſacri encauſti confectionem nulli fore licitum, aut conſeſſum habere, aut quærere, aut à quocunq; ſperare, inde eum, qui tyrannico ſpiritu hoc aggreſſus fuerit poſt proſcriptionem bonorū omnium capitali non immeritò pœna
- 120 plectendum voluit. Mirum igitur non erit, ſi tales maiorem ſeueritatem exigunt. l. maiorem. C. de falſis, nedum quò ad inquirendum, & inueſtigandum, ſecundum Ang. in d. l. maiorem, ex eo, qd illud comparatiuum, maiorem, non tribui poſitio pœnæ ſed abſcribi illi poſitio ſeueritatē, dēt vetum quoque quò ad
- 122 condemnandum, vt annotauit Accuſ. in l. vbi. verſ. commiſſi. C. de falſis, quem ſequitur Salic. in d. l. maiorem, & Anania in c. ad falſariorum. de crim. falſi. de quò per Aſſ. in deciſ. 21. nume. 3. & 404. num 15. verſ. reſpondeo.
- 123 Sed hæc de iure communi, ſecus autem de iure huius Regni, cum per præmiſſam Regni conſtitutionem hæc controuerſia ſopita liqueat, dum adulteran-tem ſigillum Principis capitali pœna puniendum eſſe percenſuit.
- 124 Nec ambigendum noſtro quidem iudicio conſtitutionem prædictam ſuum obtinere locum etiam in falſante ſigillū alterius Regij Tribunalis, vt verba huius partis enodemus, nam quamuis delegatus Papæ Vices gerat ipſius Pontificis, & nos ad huc non lateat falſantem literas delegati non ita acriter puniendum eſſe, ac ſi falſaſſet literas S. P. vt ex tex. in c. olim. extra. de reſcr. recollegit inibi Abb. quem ſequitur Felin. in c. 2. verſic. ſtilus curiæ circa finem extra. de reſcr. & Soccin. in d. c. ad falſariorum. de crim. falſi. quòs obſeruaui Gram. in voto
- 125 25. num. 10. in hac propria falſitatis materia, qui tex. nedum procedit in falſificante literas S. P. verum quoque in falſificante alias literas prout demonſtrat Aret. in conſil. 44. num. 16. cuius contrarium videretur dicendum, cum de dele-
- 127 gatus gerens vices S. P. ſuccedat. Et ſubrogetur in locum Summi Pontificis ob poteſtatem ſibi attributam, ob quòd conſequitur, quod is gaudere debet iſdem priuilegijs, quibus gaudet is, in cuius locum ſubſtituitur. c. fin. 93. diſt. edocuit Bart. in l. filius. ff. delegat. Abb. & Felin. in c. cum olim. not. 1. de offic. deleg. Barbat. in c. ſanè. el 1. col. 1. de offic. deleg. idem Abb. & poſt eum Dec. in cap. ſanè. el 2. de offic. ordin. Felin. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & in c. mandata in fine. extra. de præſumpt. Alex. in rubr. col. antep. & alij. ff. de offic. eius eni mand. eſt iuriſd. & Iaſ. in l. 1. nu. 71. eiufd. tit. Rom. in ſing. 367. incip. Bar. vbi addentes cumulant plures, & propterea non eſſet dicendum mitiorem pœnam eſſe inferendam contra falſantem literas delegati, ſed ita acriter puniendum, ac ſi S. P. literas falſaſſet.
- 128 Id tamen non admittendum exiſtimamus, nam licet delegatus vices Pontificis gerat, inq; eius locum in legatione ſibi conſeſſa ſuccedat, non tamen in totum, ſed dumtaxat, quò ad exercitium iuriſdictionis reſpectu certæ legationis vigore poteſtatis ſibi tributa, eſtq; lohige inferior. S. P. Gramm. in voto 25. num. 9. & idem non exiſtente eadem ratione aliter dicendum.
- 129 Qua de re dixit Gram. in deciſ. 27. num. 10. & 12. quod conſtitutio præcitata, qui literas, non poſſet extendi ad falſantes literas ProRegis ductus per doctrinam Panor. in c. tam literis in prima oppoſitione extra. de teſtib. Felin. in cap. 2. col. 2. circa finem. verſic. ſtilus. extra. de reſer. & Socc. in d. c. ad falſariorum per eundem Gram. allegatorum in d. voto 25. num. 9.
- 130 Et Boer. in d. deciſ. 82. nume. 6. inſcripſit, falſificantes literas Prælatorum, & eorum Vicariorum mitius eſſe puniendos, ad notata per gloſam in verſic. legitimas: tex. in d. c. ad falſariorum, & Doct. in cap. accedens. eodem tit. de crim. falſi. Gratus in conſil. 59. & 72. vol. primo. Verſillus ad Aſſ. deciſ. 404. numero 5. ſicque Pariſius iudicatum eſſe teſt. Boer. ibidem

- 131 ibidem sub numer. 7. dum tamen literæ falsatæ sint de pura iustitiæ ordinatione, importantes, vel decretum, secus verò si essent de simplici iustitiæ, vt puta literæ citatoriz, vel inhibitoriz, q̄a cū de facili tales literæ possunt iterato obtineri, nō debent hi molestari, cap. accedens. vbi glo. & Goffr. de crim. fals. differuit Guid. Pap. in decis. 455. incip. cōmicitur, nu. 1.
- 132 Verumtamen isthæc in falsante literas delegati, vel alicuius Vicarij possunt recte procedere, At in falsante sigillum Regij Tribunalis ratio suadet aliter esse affirmandum, Nam officialis, cui per Principem officium est elargitum, Principis personam representat, illudq; exercet, ac si ipse Princeps faceret, Qui enim ob eius singularem industriam explorata fide, & grauitate ad officij magnitudinem à Principe adhibetur, non aliter eum iudicaturum esse pro sapientia, ac luce dignitatis suæ putandum est, quam ipse Princeps iudicaturus esset, vt dixit Iureconsul. l. 1. in l. prima in fine. ff. de offic. præf. Prætor. & glo. in c. cum olim de off. & pot. iud. deleg. And. in c. 1. nu. 42. Quæ sint reg. & in c. 1. num. 85. de prohib. feud. alien. per Feder.
- 134 Quamobrem glo. in d. c. cum olim æquiparat præfectos prætorios Episcopis, & Cardinalibus. l. Episcopale. C. de Episc. audien. Vnde fit, vt offendens officialem incidat in crimen læsæ Maiestatis, cum is pars viscerum Regis existimetur. l. quisquis. C. ad l. iul. Maiest.
- 135 Quare const. qui literas, non erit interpretanda in falsante sigillum Regij Tribunalis, in quo, licet inficiari nequimus per officialem Principem representari, tamen maior potestatis ipsius Principis representatio consideratur in toto Tribunali, saltim virtute vnionis, cum sit virtus vnita fortior, quam in simplici officiali, In quo negari haud quaquam potest, quòd si potestas, authoritas, iurisdictionis, præheminentia residet, sicut & in ipso Principe, non consideretur æqualis potestati, & authoritati totius Tribunalis, cui inhæret paulò inferior iurisdictionis ab ipso Principe, cum omnia nostra
- faciamus, quibus nostras impartitur auctoritas. l. 1. §. cumque. C. de vet. iure E. nucl. dixit And. in c. 1. nu. 3. de prohib. feud. alien. per Lothar. in c. 1. nu. 3. Hic finitur lex. & in c. 1. §. si quis verò, nu. 30. De pace iuram. firm.
- 138 Ex his itaque ponderatis à simili per Alciatum in rubr. de off. ordin. col. 8. refelli posse in contrarium obiecta credimus. Adeò, vt de iure attentari possit falsificantem literas Illustrissimi Pro Regis, aut cuiusque Regij Tribunalis. vltimo supplicio plectendum esse vigore Constitutionis, cuius contrarium tum in casu Constitutionis cum in casu huius indultus, in quo lex aperta est, amplexandum si non iustius, saltim mitius erit.
- 139 A cuius itaque Constitutionis interpretatione nē discedamus subnectimus, quod vt locus sit constitutioni præfate duo requiruntur copulatiuè, scilicet, qd falsificatio sit in lris, & in sigillo, sū And. in d. const. qui lras. & in d. c. 1. nu. 3. de prohib. feud. alien. per Lothar. postquam sic tradidit Ass. in d. deci. 21. nu. 9. Gramm. in d. dec. 23. nu. 9. & in voto 25. nu. 9. & Vrsill. late in add. ad Ass. in d. dec. 404.
- 140 Contrarium autem prædictorum verius esse consulimus, idque attentis verbis constitutionis alternativè conceptis inquisimus, qui literas Regias aut mutat, aut ea noto sigillo signat capitali sententia feriat, ex quo cōsequitur, quod cum in alternatiuis, & pœnalibus sufficiat vnā partem esse veram. l. si. ff. de verb. oblig. & l. in qui ducenta. §. verum. ff. de reb. dab. non requiratur falsitas tam in literis Regijs, quam in sigillo, vt constitutio venditorum suum locum, sed sufficiat si falsitas in vno ex eis sit cōmissa. hanc autē sententiam modo prædicto fundatā tenuit Vrsillus in loco præcit. nu. 4. cui cū aduersententatorū pactū sententia cogitandū relinquatur.
- 141 Ceterū si verā sententiam præmissā admittimus ea pōderari posset in hac nra indultus nra, quidū loquitur de adulterate sigillū Principis, aut cuiuscūq; Regij Tribunalis nō excluderet falsantem lras ipsius Regis, cum intelligendus sit in casu suo.
- 142 Sed

sed p̄narratis superaddimus, & illud, quod falsificans literas regis, sed non figillatas p̄na huius constitutionis non puniatur. sic Affl. in decis. 21. nu. 9. & Vrsil. in addic. ad Affl. decis. 404. nu. 10.

345 Sed ulterius progrediamur dicentes, eandemmet constitutionem non vindicare sibi locum in mandante fieri rasuram, sed dumtaxat in mutante, & radente, idq; ex infra scriptis demonstratur.

346 Et primò quia constitutio quæ d̄r ius municipale, non autem vniuersale, nam vnaquæq; prouincia suo abundat sensu.

347 c. fin. 25. distinct. c. quo iure. 8. dist. p̄ qua prouincia hoc Regnum habetur, vt dicit

348 And. in const. Regni. consuetudinem, sub tit. de p̄script. inde Constit. Regni n̄cupatur ius Ciuile huius Regni l. omnes populi. ff. de inst. & iure. l. b̄quitur in personam mutantis, vel radentis, vnde succedit, quod statutum p̄nale loquens in personam non comprehendit mandantem

350 ex propria signif. sed ex interpretatione, vt notat Bart. in l. hæc verba. ff. de adult. & in l. si quis id quod. 9. fin. ff. de iurisdi. omni. iud. & ratio est quia qui mandat nō d̄r propriè facere, sed interpretatiuè. l. 1. de i. de i. vbi glo. ff. de vi, & vi arm. propterea cum interpretatio sit fictio, nis non habet locum in statutis. l. 3. hęc verba. ff. de neg. gest. l. constitutionibus.

352 Et ad municip. idem Bart. edocuit in l. 1. ff. de fonte. & las. in d. l. si quis id quod. num. 37. not. in l. si verò. 9. de viro. ff. sol. matr. cum aliis cumulatis per Alex. in conf. 67. incip. visa quadam cōst. vol. 4.

353 Item, & secundo statuta sunt stricti iuris, & ob id strictè sunt interpretanda Bart. & alij communi calculo. in l. omnes populi. col. 2. quæst. 4. & 6. ff. de iust. & iur. ergo hæc strictè est intelligendâ

354 constitutio tamquam exorbitans à iure communi nec potest extendi etiam ex maiori parte rationis. l. fin. C. de interd. matr. c. secundo. de regul. lib. 6. l. p̄cipimus. C. de appell. not. in auth. quas actiones. C. de sacros. eccles. & in d. l. si verò. 9. de viro. ff. sol. matr. Bart. in l. quemadmodum. C. de agric. & cens. lib. 11. dixit Affl. in d. decisione 404. nu. 17.

quia est materia p̄nalis. Io. And. in c. odia. de reg. iur. in 6. & Cyn. in l. 2. C. quæ sit longa consuet. in qua durum est legē extra casum de iure expressum extendere. l. 3. in fine. ff. de p̄uaric. 9. cum autē. versi. optimum. in auth. de non elig. secundo nubent. col. 1. Bar. in l. transigere. in princ. vbi Bald. sub. num. 11. C. de trās. Salic. in l. non ideo minus. vers. 5. quæro. C. de accus. Alber. in tract. stat. quæst. 55. Ang. de malef. in vers. Sempronium mādatores. vbi plenè, Aug. de Arim. vers. 14. Hipp. de Marfil. in suo singulari. 181. incip. mandans Alex. in p̄citate conf. 65. Corn. in conf. 79. incip. viso processu. vol. 3. Affl. in const. si quis aliquem. quæst. vltima. & per isthæc sic tenuit, in mat. d. const. Affl. in eadem constitut. num. 3. & in decis. 21. num. 4. vers. sed posset attentari, & in decis. 404. nu. 5. vers. 3. difficultas, vbi Vrsil. sub. num. 2. & 11. & Gramm. tam in d. decis. 27. num. 9. quā in voto 25. num. 9.

357 In qua mandati materia illud anno gandum esse censemus, Quod si mandataris occidit titium ex odio proprio, quāvis p̄cedat alicuius mandatum, non per hoc tenebitur mandans, sicuti tradidit Gramm. in voto is. num. 6. & in decis. 34. num. 40. grauiori p̄na, sed mitiori, sicque intelligantur dicta per Bart. in l. 1. num. 4. C. de seru. fugit. & per Felin. in c. sicut dignum. sub. num. 7. & in c. Petrus. extrā. de homic. secundum las. in d. l. 1. col. 4. & Affl. in d. const. si quis aliquem. num. 11.

359 Quā conclusionem ampliabimus multò magis admittendam, si mandataris excesserit fines mādati, vt plenè per Dec. in conf. 482. incip. visa resolutione, & in conf. 632. incip. quod super. Quam vis contrarium consulerit Capolla in cōf. 35. num. 1. & nu. 4. incip. in Christi nomine postulato suffragio.

360 His igit̄ corrolariè p̄narratis cōstituiamus, constitutionē, qui literas, suū nimè vindicare locū in mandante, sed benè in radente, vel falsante l̄ras Regis, vt aduertit Affl. in p̄citate dec. 404. n. 13.

361 Puniatur. o. adhuc radens, quia radens

362

Qq non

- no est error, sed dolo, & falsitas: l. erroris. C. de testam. l. si. C. de magistr. obuen. Barc. in l. si librarius. ff. de reg. iur. & Bal. in c. ex literis. extrā. de fide instrum. nisi
- 163 sic notarius, pro quo in dubio presumit potius ex errore, quā dolo, & malitiosè facere, nisi tñ ex alijs circumstantiis aliud appareret sñ Bar. in l. quoties. §. sed si ff. de har. in l. relator. p. Bos. in cit. de falsif. n. 56
- 164 Hicce est subnectimus, quod radeas rescriptam Principis, sed ea non utens non cenebitur. l. Corn. de falsis; sed venit arbitrariè puniendus sñ Affl. in d. decis. 404. nu. 2, & si eo uteretur non ita acriter puniretur, sicut si fabricasset, ut tradit Vrsill. ad Affl. decis. 21. num. 18.
- 165 Sed postremo, ut hæc constitutio suæ habeat declarationes breuibus concludendum, quod quāuis de iure communi in hac materia falsitatis circa lras Regias potuisset distinguere, num ea contineant iusticiam, vel gratiam, ut tradiderit canonista in c. ex literis. extrā. de fide instr. & in c. accedens. & c. fin. de arini.
- 166 falsi, & noc. per Affl. in d. decis. 404. nu. 4. vers. cum sit cōis; & nu. 18. & num talis falsitas fiat per notarios cancellariæ, vel per partes, ut glo. distinxit in l. licet. vbi Doct. de crimi. falsi; & num talis falsitas sit alicui nociua, vel non, de quo per glossam in l. fundum. in fine. ff. de euid. per Cyn. in l. i. C. de sepulchr. viol. per Alexi. in conf. 73. nu. 1. incip. non puto col. 3. & in conf. 77. nu. incip. in causa accusatio
- 167 nis. volum. 1. & in conf. 50. incip. ponderatis. col. 1. vol. 3. per Castr. in conf. 157. incip. videtur dicendum. vol. 1. & Socc. in conf. 63. n. 2. incip. in presenti consultatione. vol. 1. de quo nos inferius differemus, & num sit modica rasura, vel magna & num in loco substantiali, vel honorifici distinguit Goff. in rub. de crim. falsi; & post eum Felin. in c. 2. de rescr. n. 42. Socc. in c. si. de crim. falsi. & Io. de Anan.
- 172 in d. c. accedens, & nū lra falsificata sint iusta, vel iniusta, ut consideravit Abb. in colim. n. 6. extrā. de rescr. & tandem nū fabricans rescriptū eo usus sit, vel non.
- 174 Tñ quia constitutio generaliter loquitur nō passeret hæc distinctiones, quā l.
- 175 generaliter loquēs generaliter etic. in tel. ligenda. l. §. generaliter. ff. de leg. pract. l. de p. i. ff. de p. d. in re actione. cū similib. & sic. cōstat affl. in d. cōst. q. lras. nu.
- 176 Circa cuius declarationē quaerimus, postremo, num requiratur delictū cōsummatum, ut cōstructioni locus sit, an verò sufficiat, qd sit attentatū, in qua conclusiōne procedendo dicimus, qd non sufficit attentasse quē adulterare sigillū Principis, sed requirit, qd verè falsauerit, nā in crimine falsi exigitur, qd id qd falsò conficitur, ad perfectā sui formā, & essentiā producat. l. qui fallam. in princ. & l. si quis legatū. in princ. ff. de fals. quia ea perfecta cōsuetudo sunt qd perfectionis ordine sunt cōpletæ. nō in p. i. & qd in usu esse nō potest dicitur esse perfectum. l. edificia. §. prefecisse. ff. de verb. & rerum signific. l. qui otos. §. cui. ff. de auro. leg. l. ex his. in fin. C. qd dies leg. ced. & l. si p. i. opus. ff. de nou. oper. nunc. & per hæc & alia sic de creuit. Lucas a penna in l. i. n. 8. cum seq.
- 177 C. ut nemo ad suum patroc. suscip. vicos, vel rusticanos. lib. 1. r. Marfil. in l. is qui cum telo. n. 78. vbi plures allegat. C. ad l. Corn. de sicar. dixit. Affl. in d. decis. 21. n. 9. vers. ad hoc responderetur. vbi Vrsill. sub n. 2. & 14. in d. const. qui lras. n. 6.
- 178 Quibus suffragatur, qd nō punitur attentas si non sequatur effectus. l. si non dicitur rapere. C. de episc. & cler. cū alijs adductis per Vrsill. loco præcitat. Marfil. in d. l. is cū telo. n. 79. & per Gram. in decis. 233. 38. & 74 & nos alibi adnotauimus, commemorando cōclusionē præmissam firmari ex generali Italiæ consuetudine ut præcitati testantur locis præmonitis.
- 181 Cuius ea poterit esse ratio, quia conatus nō nocet vbi iniuria non habuit effectū. l. i. in fin. ff. qd quisq; iuris. l. ea quidē. C. si m. cip. uers. alien. optimus est rex. in l. pubere. §. si ei seruo. ff. de fals. Gram. in decis. 37. n. 3. sine. Ex quib. sequit, qd si quis inceperit adulterare sigillū Principis, vel cōsumscūq; Regij Trib. sed nō pfererit nō cōphēdit sub exco suo huiusmodi edicto.
- 182 Demū pro eiusdem Indultus intellectione ulterius progrediendo ponamus, qd quoniam falsasse sigillum Regis Innocentij mi,

184 mi, verum talis falsitas non est alteri nociua num sub hac Principis Indulgentia continetur, in qua licet pro parte affirmatiua, & si quod comprehendatur adduci possit, illud, quod ad esse falsitatis tria requirantur, nempe dolus, mutatio veritatis, & quod sit alteri nociua, vt author est Accur. post que Doct. omnes in l. datus. C. de fals. cum aliis cumularis per Boss. in tit. de fals. num. 83. & per Ursillum in d. decis. Affl. 404. num. 14. & decis. 21 num. 12.

185 Tamen contrarium sustinendum arbitramur, etenim in crimine falsi duplex potest considerari delictum, fabricatio nis nempe, & usus instrumentis, vt colligit de tex. in l. si falsos codicillos, C. de fals. & dixit Affl. in d. decis. 21. nu. 5. Quod Latè differendo considerauit doctissimus Menochius in Tract. de Arbitr. indic. Cent. 4. casu 316. nu. 1. & per totum, Mo

186 do quam vis gl'ose dictu bene procedat respectu fabricantium instrumentum falsum, vel eo utentium. arg. tex. in d. l. si falsos codicillos, non distinguens num in

187 instrumentu sit alteri nociua, nec ne, Idem; in rescripto S. P. esse affirmant glo. in vers. quia falsitas. tex. in c. licet. de crim. falsi. ob quod Affl. in d. decis. 404. num. 9.

188 vers. sed huic difficultati tradit ex mente Bald. in d. l. si falsos. in prin. fabricantem falsum rescriptum S. P. Teneri irrefragabiliter, l. Cornelia de falsi, subdens non reperisse Doct. dicentem, quod rasura, seu immutatio alteri, non nociua non sit

189 punibilis. Tamen quia sufficit, quod falsitas potuit damnum dare, licet non dederit, & secundo, quia sufficit quem falsum fabricasse sigillum

190 Ideo tum attenta huius Indulgentie fecerit, tum delicti gravitate, cum attentis annotatis per Alber. in l. quicumque. col. 4. C. de seru. fugit. concludimus, talem falsantem sigillum Principis, licet alteri non sit nociuum ab huius indulgentie munificencia penitus excludi. prout sic quoque voluit Affl. in d. const. qui literas, nu. 1. in fine, & in d. decis. 404.

191 Et extra hunc casum grauer puniendus est tam de iure ciuile, quam canoni-

192

193

co, de quo in c. ad falsariorum. de crim. falsi. vbi Host. & Anan. per eundem Host. in summa eod. tit. licet tamen diuersimode fabricans, quam vtens, qui mitius ferendus erit fabricante. J. falsi. §. ordine. ff. de fals. d. l. maiorē. C. eod. tit. per Cyn. in l. 2. C. de fide instr. per Doct. in locis precitatis. per Affl. in d. decis. 21. nu. 2. & in decis. 404. nu. 14. vbi Ursill. & in d. const. nu. vlt. per Guid. Papam in decis. 455. vbi quid in frangente literas. Papæ per Boer. in d. dec. 82. nu. 8. & 16. Gram. in voto 25. nu. 13. Capic. in d. decis. 30. num. 6. cum seq.

194 Quos quidem rationabiliter iudex potest habere suspectos, eosq; potest incarcerare. c. in memoriam. 19. dist. ac ad Principem transnittere, vt de falsitate puniatur. c. 2. in fin. extra. de resc. dixit And. in d. const. qui literas.

195 Et ratio huius conclusionis est, quia asserenti se venire cum mandatis secretis Principis non est credendum, nisi scripturam Principis manu subscriptam producat. l. 1. C. de Mand. princ. quia non est verisimile, quod Princeps secreta sua aliis sic facile committat. Oldrad. in col. 254. incip. quia tota. nu. 14. & Decian. in tit. de reuol. secr. & liter. aper. nu. 18. lib. 7. fol. mihi 130.

196 Denique si quis rescripto falso pluribus vicibus, & ex interuallo usus fuerit non vna punietur pena secundum glo. in l. nu. quam. ff. de priuatis delictis, in c. si. col. 7. vers. sic tangit hic dominus meus. de collatione deteg. Bal. in c. quest. de app. Socci. in cons. 62. vers. circa secundam dubitationem. vol. 1. quod si eodē tempore tunc secus, ex quo dicta delicta ad vnum tendunt finem. Dyn. & post eum Barr. in d. l. nunquā plura. ff. de priuatis delictis. & in l. inficiando. §. infans. ff. de furt. de qua per Boer. in precitata decis. 82. n. 10. faciunt tradita per d. Annā patrē in Reper. const. si quis aliquem. d. n. 82. vsq. ad

197

198

199

200

201

92. His ergo prænarratis demonstratā credimus delicti huius immanitatem, ex qua iusta colligit ratio decreti huius indultus excludentis aditerantes sigillum Principis, vel cuiuscūq; Regij, tribunalis

202

203

S V M M A R I V M.

- 1 **Q**uam atrox, ac detestabile veneficij crimen enodabit auctor.
- 2 Venenum duplex bonum, & malum.
- 3 Venenum dicens adicere debet utrum malum, an bonum.
- 4 Medicamenta num venena sint.
- 5 Venenum quomodo Greci appellatur.
- 6 Legislatores veneno addant qualitem mali.
- 7 Dolus malus, & dolus bonus diuere dicuntur.
- 8 In dubio de dolo bono esse intelligendum.
- 9 Interpretatio illa sumenda est, qua delictum excludat.
- 10 Homerij auctoritas in medium proponitur.
- 11 Aduectus debet deducere, & probare qualitatem boni, vel mali veneni.
- 12 Qua contra mercem inter malle veneni spectus, refertur.
- 13 L. loquens de venena pomeno de malo est intelligenda.
- 14 Indulgentiis excludit propinationem veneni quali, & non boni.
- 15 Veneno appetere atrox est intentio.
- 16 Veneficium est detestabile crimen.
- 17 Veneficium nunc fit in casu homicidii.
- 18 Plus est humanam extinguere vitam, quam gladio occidere.
- 19 In veneno interueniunt insidia, & proditio.
- 20 Venenans est species proditionis.
- 21 Veneni delictum est occultum, & graue, & non absq; proditione.
- 22 Venefici similes sunt proditores.
- 23 Veneno occisi clamantes insidias petuntur.
- 24 Veneno necantes nam sub proditionis materia fabricandi.
- 25 Veneno quem occidens num proditor esse dicatur.
- 26 Delicta clandestina, & occulta sunt existimanda atrociora.
- 27 Venefici crimini num censatur detestabile, ex quo occultum, & clandestinum, an quia proditionem videtur continere.
- 28 Venena, vt plurimum occulte propinantur & per insidias.
- 29 Venenum euitare difficillimum esse demonstratur, ex Galeni auctoritate.
- 30 Iure consulti Galeni, & postarum sententiis vsi sunt.
- 31 Venena occultanda, & acenla, non docenda, aut scribenda.
- 32 Delictum est scribere, aut docere venena.
- 33 Improbis hominis est docere venena.
- 34 Flagitiosum est facere venena, vende-re eaque ferre.
- 35 In venent criminis plura sunt specialia sancita.
- 36 Delinquens non potest extrahi ab Ecclesia.
- 37 Extrahens reum ab ecclesia graui poena puniendus.
- 38 Veneficus similis est publico latroni, agrorumq; depopulatore.
- 39 Latro publicus, & veneficus non sunt in ecclesia.
- 40 Veneficus animo deliberato, ac promeditato quem occidit.
- 41 Occidens quem animo deliberato, ac promeditato non gaudet Ecclesie immunitate.
- 42 Propter veneni suspicionem Papa potest contra matrimonium dispensare.
- 43 Condemnatus de veneficio num possit appellare.
- 44 Appellationi num possit renunciare in grauib; delictis.
- 45 Veneficus num possit appellationi renunciare.
- 46 Iudicis cautela maior hoc in casu videtur.
- 47 In veneficio iudex promptior debet esse ad torquentem.
- 48 Veneficio nunc possit torqueri etiam in die Prohibitis.
- 49 Affectus num sufficiat in delictis grauib;.
- 50 Tex. in l. ff. ad l. Pomp. de partib; nam procedat in quibuscumq; venenancib;.
- 51 Affectus num puniatur in hoc veneficio.

Indu-

- 52 Indultus hic excludit propinationem veneni, ex qua mors secuta fuerit.
- 53 Indultus iste requirit actum mortis consummatum.
- 54 Casus omissus censetur relictus dispositioni iuris communis.
- 55 Si per venenum peruenitum fuerit ad actum proximum mortis non puniatur pena ordinaria.
- 56 Actus proximus habetur pro consummato in atrocioribus.
- 57 Sola preparamenta dicitur res quasi perpetrata.
- 58 Perfectum veneni crimen non fit, si quis attentans quem veneno necare deuenit ad actum proximum.
- 59 Venenum dans ad occidendum homicidium non puniatur ac si venenum propinaret.
- 60 Conscientia criminis in hac veneficii materia qua pena puniatur, & non b... ..
- 61 Statutum loquens in propinata venenum num vendicte locum in propina...
- 62 Iudici num liceatur transgredi in hoc crimine veneficii.
- 63 De veneficii crimine ab huius edicti bano...

Propinationem veneni, ex qua mors secuta fuerit.

LIMITATIO X.

CAPVT XXXVII.

Emonstrauimus in superioribus nostri officii instituti. In didare... ..
 In quibus finis delicti... ..
 In gratia, ob quorum... ..
 In atrocitate hio nostr... ..
 In dulcus reos eorum... ..

excludit, propter ea quod in atroc, quibus deestabile sit veneficii, crimen hoc in hoc co-explicare depreuimus.

Ad cuius rei declarationem aequata peruenimus, illud ad atrocitatem puta...

mus, veneni genus duplex esse, quoddam nempè bonum, quoddam verò malum, ut scripsit Caius Iureconsultus in l. qui venenum, ff. de verb. & rerum significatione, inquit, qui venenum dicit, adijcere debet, utrum malum, an bonum. Nam & medicamēta venena sunt, quia eo nomine continetur, quod adhibitur eius naturam cui adhibitur est, mutat, cum id quod nos venenum appellamus, Græci φάρμακον dicunt, a pud illos quæque tam medicamenta, quam quæ nocent hoc nomine continentur, inde legislatores veneno addunt qualitatē mali, ut in l. item si obstetrix, ff. ad leg. Aquil. ibi, vel si eum vixit malo veneno, & in l. quod sepe, ff. veneni, ff. de contrahenda emptione, in illis verbis. Quod veneni mali quidam putant non contrahi emptionem, in l. si sciens, ibi, ut puta si ad veneni mali contrahitionem, ff. ad l. Pomp. de parric. & in l. carterz, §. 1. ff. fam. l. c. c. dum in eadem dicitur; Mala medicamenta, & venena veniunt in hoc iudicium, Consequens ex his crit, quod adiectione veneni mali, vel boni quis utatur, instat eius quod dicitur de dolo malo, & de dolo bono per Iureconsultum in l. 1. §. non oportet, ff. de dolo, cum in casu dubio nō de malo, sed de bono dolo intelligendum esse, ut consuevit Gratus in consil. 36. incip. Inuocato diuino suffragio, nu. 1. relatus per Decian. in lib. 9. c. 1. sub tit. de veneficis, & legibus illud punientibus, nu. 2. ut de summatetur interpretatio ad excludendum delictum potius, l. merito, ff. pro soc. c. 1.

Et ex hoc Iureconsulti responso Alex. in consil. 203. incip. Super themate, nu. 4. & §. vlt. & post eum Gram. in consil. 36. incip. Summi officii, nu. 7. in criminalibus recensiti per Decian. in supra citato loco, nu. 9. & 10. Admonuit quoque & ipse, advocatus debet deducere, & probare qualitatē boni, vel mali veneni, inter quæ Marcianus in l. 3. §. alio Senatusconsulto, ff. ad l. Cornel. de sicar. annumerat Cicutam, Salamandram, Aconitum, Pitiocampas, Buprestim, Mandragoram, & id quod viceramēti causa dederint, Cautharidas, aliæque de quorum quidditate per

- per medicorum dogmata discutit Decia.
loco nuper allegato, num. 9.
- 13 At hisce consequens est, vt adijciamus
legem loquentem de veneno puniendo,
semper de malo intelligendam decernen- 26
dum esse, vt in specie aduertit idem au-
thor in eodem loco, num. 8.
- 14 A quo elicimus, hanc nostrā indulgentiam
excludentem veneni propinationē
intelligi de veneno malo, non autem de 27
bono, Atrocem enim injuriā veneno ap-
petere dixit Bal. in cōf. 443. incip. Cecus
confecit venenū, in princ. & nu. 2. vol. 3. &
detestabile crimen esse voluit Rol. in cōf.
16 7. incip. In causa Antonini, nu. 41. vol. 1.
Adeō, vt veneficiū maius homicidio asse-
17 uerauerit Bal. in cōf. 211. incip. Istud ma-
leficiū, vol. 4. post eum Gram. in dec. 33.
nu. 1. cum seq. & in voto crim. 3. nu. 1. cū
seq. & in cōf. Crim. 3d. nu. 2. Bonā in tit.
de homic. num. 13. & 14. & late differt
idem Decianus sub eodem lib. 9. c. 2. sub
tit. de atrocitate veneficij, nu. 1. cū seq.
- 18 Etenim certum est, plus esse hominem
extinguere veneno, quā gladio occidere,
teste Imp. in l. 1. C. de malef. & mathem.
vbi Ang. Salic. & alij per Francū adducti 29
in dec. 230. nu. 7. & ratio, quia in veneno
interueniunt insidie, & proditio, vt tra-
dit Accurs. in §. eadem, inst. de publi. iud.
- 20 Et ideo Butr. in l. 1. C. de sum. Tri. & Fi-
de. Cath. & post eum Bal. in l. nemo, nu. 9.
C. de tit. dixit, q̄ venenare est species
proditionis continens in se quandā pro-
21 ditionem, ac proditorē venenē necatū
occidi, inibi sub nu. 5. profiteretur, idq; deli-
ctum tamquam occultum esse graue, &
nō absq; proditione voluit idem Bal. tam
30 in d. l. nemo, quā in l. cum fratrem; in
princ. vbi quoque Salic. C. de his quib. vt
indig. Inde similes esse proditoribus di-
22 xit idem Bal. in c. 1. col. 4. in fi. s. mihi 170.
à tē. quib. mod. feu. amit. ij enim clande-
23 stinīs insidijs perimuntur. inscripsit Imp.
in d. l. fratrem.
- 24 Inferimus proinde ex his, venenō quē
necantem proditionis materiz esse. subij-
ciendū ex mente Decij, & addentiū ad
25 Bal. in d. l. fratrem, & quia sine vlla causa,
& sine vlla diffidatione eum, qui de eo
confidebat, vulnerat, vel occidit prōdi-
torem esse iuxta Bart. doctrinam in l. re-
spiciendum, §. delinquent, ff. de pōnis, &
Baldi in d. c. 1. quib. mod. feud. amit.
- Verum aduertimus, q̄ quāuis delicta
clandestina, & occulta atrociora existi-
muntur, vt tradidere Doct. tam in d. l. ne-
mo, vbi in specie Bal. sub nu. 4. quā in d. l.
fratrem, vbi idem Bal. in specie, & Salic.
Tamen Bal. in d. l. nemo veneficij crimen
detestabile, ac graue illud esse voluit, nō
quā occultum, & clandestinum, sed quia
proditionem in se videt continere, quem
sequitur Alex. in cōf. 146. incip. Viso the-
mate, & his. num. 6. vol. 7. And. Sicut iu
conf. 70. col. 1. in fi. vers. vnde tex. & ibi
Bal. nu. 46. vol. 4. & Anania in c. 1. num. 3.
extra de homic. & in c. 1. col. 3. in fine, ex-
tra. de sortileg.
- In summa siue hoc crimen contineat
in se proditionem, siue sit clandestinum,
& occultum, atrox delictum reputan-
dum per omnes erit.
- Hæc autem venena, vt plurimū occul-
tē propinantur, & per insidias, l. cōsensu,
§. si qua igit, & §. vir quoque, C. de repud.
& ob id difficilius euitari posse annotauit
Decia. præcitato c. 22. nu. 1. circa med. re-
censens Galeni locum in tit. de Theriaca,
ad Pison. c. 5. edocēs nil difficilius euitari
possit, quā venenum, & satis esse debe-
ret homini inter tot pericula nato. mor-
tem singulis horis formidare absque eo,
quod in ipso videretur, & potu sine quibus vi-
uere impossibile est, mortis timor miscea-
tur, & quod ad vitam paratū est, ad mor-
tem ab homine adducatur. hæc Galenus.
- Cuius auctoritatem nemini displiceat
in mediū hoc in loco adduxisse, cum tu-
recōn sultos & ciuidem, & Poetarum sen-
tentijs vfos esse perspicimus, in l. antiqui.
ff. si pars hæred. pet. in l. si sic. ff. de sol. in
l. qui in vero. ff. de statu hom. in d. l. qui
venenum, & in sexcentis alijs locis, quos
consulto omittimus.
- Vnde quid miserius esse potest, q̄ vob.
eodemq; ope cum spe viuendi, & timore
moriēdi cibum sumere? & propterea ideo
Gal. in tit. de purg. med. facul. admonit,
venena occultanda, tacenda, non docen-
da,

- 32 da, aut scribenda, Consulentes delictum esse, ac publica animaduersione plectendum
- 33 scribere, aut docere venena, improbiq; hominis esse docere venena alibi dixit idem Galenus in lib. 2. de antidot. cap. 2.
- 34 & apud nos flagitiosum adhuc est facere venena, vendere, & ferre, l. 1. §. 1. & h. e. i. u. d. e. m. ff. ad l. Corn. de sicar. Alex. in conf. 203. num. 4. vol. 2. Dec. in c. 22. num. 9.
- 35 Et ob id quoque hoc veneni delictum legibus est adeo exosum, vt plura a legumlatoribus, eorumq; interpretibus specialia sint constituta.
- 36 Quorum primū illud erit, quod quamuis quis delinquens ad Ecclesiam confugiens nullo pacto possit extrahi ab ea, l. 2. §. 1. presentis, C. de his qui ad Eccl. cofug. c. inter alia, ext. de imm. eccl. in eantem, q; extrahens quem ab Ecclesia graui poena puniatur, qua explanat Boer. in tract. de seditionis, c. 7. nu. 58. Tamē veneficus instar publici latronis, agrorumq; depopulatoris, de quibus est tex. e. sicut antiquitus, 17. q. 4. late differit Alex. in conf. 145. incip. viso them. 2e, vol. 7. & nouissime doctissimus Gomez. in lib. 3. var. reso. sub tit. qn reus gaud. immu. eccl. & privilegio primæ confure, Nō potest esse tutus, si confugiat ad Ecclesiam, sñ Anan. in c. 1. nu. 3. de homic. in 6. motus ea quidem ratione, quia negari nō potest, quin is animo de liberato, & studiosē id faciat, ac animo p̄meditato, sed quoniam qui p̄meditato animo quem occidit non est dignus immunitate Ecclesie, eaq; non est tutus, d. c. 1. ergo veneficus non est tutus in Ecclesia, Anan. sequitur Boer. in decif. 109. num. 5. a quo non dissentit Dec. in d. c. 22. nu. 4. cui nos quoque subscribimus.
- 42 Secundō pp̄ suspicionem veneni Papa potest contra matrimonium dispensare, Abb. & alij in c. tras, vlt. nor. ext. de rest. spol. & in c. 1. not. 2. ext. de diuor. Dec. in cōf. 603. incip. viso p̄cto, n. 8. & seq. vol. 2.
- 43 Tertio ex quo delictum istud est enormissimum, & graue, quis condemnatus de veneficio nō poterit appellare, ad tex. in l. obseruare, C. quorum app. nō recip. verum si appellatio fuerit interposita iudex nō curabit de ea, l. cōstitutioe, ff. de appell. c. Romana, de app. in 6. dixit Bar. in cōf. 211. incip. istud maleficiū, vol. 4.
- 44 Quartam speciale erit, q; licet in delictis enormibus nō possit appellatōni renunciari, l. non tantum, vbi not. ff. de app. In hoc tñ casu poterit pars appellatōnis tanquam frivola renunciare, sñ Bal. In p̄ccitato cōf. & si tñ Bar. inibi postea consuluerit pro maiori iudicis cautela esse, si faciat appellatōni, ac defensionē renunciare, prout recensit Decia. in Ro. co nuper allegato, nu. 6. & in c. 24. seq. sub tit. processus, & probatio. num. 15.
- 47 Quinto hoc crimen admittit, vt iudex p̄p̄rior sit, ac p̄cessibus ad torturam, q; in alijs criminibus sñ Bal. in l. 3. n. 3. C. de epif. aud. Alex. in conf. 77. incip. In causa accusatōnis, in prin. n. 5. vol. 1. citatus p̄ Dec. in d. c. 22. n. 8. & Gram. in dec. 33. n. 4.
- 48 Sexto pp̄ huius criminis atrocitatem veneficus potest torqueri etia in die Paschatis, put voluit Alex. in l. diuus, n. 41. & ibi lal. sub nu. 6. ff. de fer. h. s. quos meminit Decia. in loco p̄ccitato nu. 8. Aduertendum autem putamus, q; quāvis hoc delictum sit atrocissimū, vt sup. fundauimus, & in delictis grauioribus cōatus, & affectus sufficeret pro punitione delicti, ac si consumatum esset, l. si quis in hoc genus, C. de Epif. & cler. l. 1. vbi Bar. ff. ad l. Pōp. de patr. qui ad quēcunq; venenāntem extendit, & l. 4. ff. ad l. Corn. de sic. tñ in hoc veneficij crimine affectus nō punitur, si nōn secutus est effectus, vt dixit Spec. in tit. de accu. l. 1. verf. sed pone primo, Ang. in l. 1. §. hęc verba, ff. quod quisq; iu. Bal. in l. 3. C. de fer. fug. Rom. in l. dāni, §. sabini, ff. de dam. inf. cū alijs per Gram. congestis in dec. 2. 33. 38. & 74. in voto 3. n. 1. & in cōf. crim. 36. nu. 1. cū seq. per Clar. in §. homicidium, verf. punitur etia vt homicida, per Boss. in tit. de homic. n. 11. cū seq. & per Decian. in c. 23. in tit. dolus an requiratur. Hocq; affirmandū saltim ex cōi consuetudine Italiz, q; si quid ambiguitatis de iure contineret, sublatū penitus est expressē per hunc nostrū indultū, qui ad tollendam oēm difficultatē determinat tunc locum esse huic exclusiue edito, cum propinatio sit vt veniens qua mors

- mors secuta fuerit, ergò à contrario sensu, quādo mors secuta non fuerit non erit casus exclusionis huius edicti, à quo elicetur, quod requiritur actus mortis consumatus, vt in simili considerat Bald. in allegato conf. 111. in princ. vol. 4.
- 53 Quod si id manifestè deductū non esset, ita, vt esset casus omissus dispositioni iuris cōis, ad tex. in l. cōmodissimè, ff. de lib. & posth. in l. si extraneus. ff. de cōd. ob cau. regula desup constituta esset admittēda.
- 54 Quam restringendam arbitramur, nisi processum fuisset ad actū proximū mortis, vtputà si bibens illud euomuerit, vel nō fuerit potens ad occidendū, vel quia remedijs repētinis, & medicinis adhibitis sanatus quis fuerit, nam cū venenum propinās fecerit quicquid potuit quò se consumans delictum per actum proximū punietur pœna ordinaria, ex quo in atrocioribus actus proximus habet pro consumato, sicuti tradit Bart. in l. 1. ff. ad l. Pomp. de parric. Jo. Fab. in §. alja, nu. 2. inst. de publ. iud. voluit in indiuiduo Co-uarr. in repet. clem. si furiosus, in princ. 2. partis, nu. 11. vers. verum hac in q. & sub nu. 9. refert Dec. in d. c. 23. nu. 3. in fi. sub tit. Dolus an requiratur, & in c. 26. nu. 6. & 11. sub tit. de excusat. veneficij.
- 57 Cuius concl. ratio ea poterit afferri, quia sicut sola præparamēta dñ res quasi peracta, l. si partē, ff. quemad. ser. amic. §. fi. vbi Ang. in auth. de mand. Princ. not. in l. is qui cum telo. C. de ficar. Multò magis perfectā rem esse dicendū, si quis veneno necare attētauerit ad actum proximum deueniendo, arg. tex. in d. l. si quis non dicam rapere, & auth. habita, C. ne fil. pro patre, & c. quamuis, de off. ord. in 6. dixit Bper. in tract. de seditiosis, q. 7. num. 39.
- 59 Isthec autē conclusio procedet nedum in ipsomet venenum propinante, verum quoquē in dante ad occidendum hominem, vt per Cœpollam in conf. 5. nu. 30.
- 60 Immo cōsciū huius criminis eque punitur, si is cui venenū datū est moriatur, l. 1. §. qd̄ si quis puta veneno, ff. ad Sillan. vbi Ign. sub nu. 2. l. 1. §. præterea, & l. 3. ff. de ficar. & d. l. 1. vbi Barr. ff. de parric. Alex. in conf. 113. incip. In causa inquisi-
- tionis, vol. 3. nam si mortuus non est, tunc non ordinaria, sed extraordinaria pœna punietur, vt dixit Menoch. plura ad id effundens in tract. de arb. iud. lib. 2. cent. 4. casu 359. recensitus per Dec. loco nuper citato c. 26. nu. 7. 9. & 13.
- 62 Quamuis in statuto secus affirmandū, illud enim si loquit de propinante venenum suum minimè vindicabit locum in præparante, & mittente venenum, vt con-suluit Bal. in sæpe moito cōf. 211. vol. 4. quem sequitur Dec. tam in d. c. 23. nu. 10. quā in c. 26. nu. 3. in summa hoc admonēbimus, q̄ hoc maleficium sic graue existi-matur, vt in eo liceat iudici iura trās-gredi, secundum Inn. in c. 1. vbi plenè Felin. extra. de const. Gram. in d. decif. 33. nu. 4. quem refert Decian. in c. 24. num. 15.
- 64 Mirum igitur non erit, si tale veneficij crimen Princeps noster ab eius generalī indulgentia excludendum curauerit.

S V M M A R I V M.

- 1 Seditio populorum num excludatur ab hoc indulto.
- 2 Seditio graue delictum.
- 3 Diui Luca auctoritas in 23. expeditur.
- 4 Diuus Paulus in Actibus Apostolorum 24. adducitur.
- 5 Seditiosus graui pœna mulstabitur.
- 6 Seditio maior est delictum ab officiali commota.
- 7 Iurisdictio qua est officiali tributa.
- 8 Iurisdictio in Principe inest in proprietatem.
- 9 Iurisdictio in officiali inest in officium.
- 10 Officialis per officium induitur, et exuit dignitate tamquam stola, vel trabea.
- 11 Officialis dicitur habere maiestatem.
- 12 Iniuria illata officiali actu gerenti officium num intelligatur facta Regi, & num. 13.
- 14 Officiales tenentur ea gerere, qua dominus tenetur facere.
- 15 Ad sapientem, et bonam Regem spectat regna sua in pace tueri, ac defendere oppressos.
- 16 Ad Regem spectat sedare ciuiles discordias.

- 17 Optima Reipublica gubernatio in quibus consistat.
- 18 Officialis tenetur subditos regales in pace tueri, ac ciuiles sedare discordias.
- 19 Officialis seditionem populorum mouens graue committit delictum ex tribus causis.
- 20 Seditio quando contra Regem machinatur num contineat crimen lese Maestatis.
- 21 Seditio num contineat crimen de vi publica, & quomodo intelligendum, vide num. 22.
- 23 Seditio num sit species prodicionis.
- 24 Seditio dicta quasi seorsum itio, numero 26.
- 25 Virgilij poema in medium proponitur.
- 27 Seditionem excitans seorsum nititur docere homines contra Rempublicam, vel Ciuitatem, vel Principem.
- 28 Seditio quid sit.
- 29 Seditio quando proprie dicatur seditio.
- 30 Seditiosus quis dicatur discutitur.
- 31 Seditiosus num dicatur is, qui animorum dissensiones facit, & discordias gignit, & num. 32.
- 33 Seditionis nomen varie traditur.
- 34 Seditio aliquando vocatur vnso.
- 35 Quandoque confederatio.
- 36 Aliquando secta.
- 37 Seditio aliquando conuenticula appellatur.
- 38 Quandoque coniuratio.
- 39 Aliquando conspiratio.
- 40 Coniuratio aliquando sumitur pro conpiratione, & e contra.
- 41 Seditio num dicatur mutinatio.
- 42 Seditio num appellatur monopolium.
- 43 Seditio aliquando dicitur consilium.
- 44 Seditio num dicitur a rixa, bello, & scismate.
- 45 Seditio est crimen immane, & atrocissimum.
- 46 Inquisitio regulariter non est permissa, & de ratione, num. 47.
- 48 In seditione num procedi possit per inquisitionem.
- 49 Crimen alibi commissum num hic possit puniri.
- 50 Seditiosi in quo loco sunt puniendi.
- 51 Ad torturam in crimine seditionis quando possit procedi.
- 52 Doctor, & alij de iure priuilegiati non possunt torqueri.
- 53 Doctor, siue alius priuilegiatus num possit torqueri pro seditione.
- 54 Seditio sedanda est per magistratus.
- 55 Ad iudicis officium spectat quod partes non veniant ad rixas, & ad arma.
- 56 Magistratus num possit arcere clericos a seditione, & num incidant in eum si quis suadente diabolo, 17 q. 4.
- 57 Magistratus non prohibentes clericos a seditione num priuentur officio.
- 58 Magistratus non arcentes clericos a seditione num sint excommunicati.
- 59 Testes recepti contra auctores seditionum num argui possint de falso.
- 60 Seditiosi num repellantur a testimonio.
- 61 Appellari num possit a sententia super seditione lata.
- 62 Appellatio suspendit executionem sententiae.
- 63 Appellatio interposita in crimine seditionis non retardat executionem.
- 64 Solus conatus non punitur in atrocissimis, nisi deueniatur ad actum proximum num. 65.
- 66 Legibus volentibus conatum puniri derogatum est per contrariam consuetudinem.
- 67 Conatus simplex punitur poena ordinaria in crimine lese Maestatis, & oppugnantiae patriae, & de ratione, num. 68.
- 69 Quid autem in simonia, & veneficio.
- 70 Conatus quando processit ad aliquem actum proximum in crimine seditionis punitur.
- 71 Non turba, sed factum in turba puniendum venit.
- 72 Indultus iste num requirat seditionem consumatam.
- 73 Seditionis crimen ex poena graue esse dignoscitur.
- 74 Seditiosi quae poena veniunt affligendi, num. 75. 76. 77.
- 78 Promptiores debemus esse ad liberandum, quam ad condemnandum.

- 79 *Pœna potius demolienda, quam exas-
peranda.*
- 80 *Authores seditionis qua pœna punien-
di sunt.*
- 81 *Reipublica interest concitatores sedi-
tionum occidi.*
- 82 *Authores magis puniendi sunt.*
- 83 *Multis crassantibus opus est exemplo.*
- 84 *Tractatus si præcedat seditionem, secus
si accidentaliter interuenerit est gra-
uius puniendus.*
- 85 *Seditio quando non fit in exitiū Reipu-
blica pœna ordinaria non habet locū.*
- 86 *Accurrens per lasciuiam ad rumorem
qua pœna puniendus.*
- 87 *Delictum dans causam seditioni, ac tu-
multui incidit qua pœna puniatur.*
- 88 *Seditio num sit punibilis, si inuēbitur
contra tyrannam.*
- 89 *Congregare num licitum sit pro bono
publico.*
- 90 *Plebei, & magnates num possint face-
re legem per se.*
- 91 *Tyrannus num possit iure licito depo-
ni, & vide num 92. & 93.*
- 94 *Seditionis materia remissiuē.*
- 95 *Authoris institutum est hunc indul-
tum iuri conformem reddere.*
- 96 *Seditionis grauitas constituitur pro-
ratione huius indultus exclusiuē.*

Eadem Officialis Regalis qui
seditionem mouent popu-
lorum.

LIMITATIO XI.

CAPVT XXXVIII.

Seditionis populorū ca-
sum p Regales officia-
les motū excludit hoc
in loco Rex Inuictissi-
mus, & iure quidē opti-
mo, etenim hoc sedi-
tionis crimen cæteris
atrocius, grauiusq; existimatur, vt latē
edocuit Boer. in suo tract. de seditionis,

q 7. nū. 1. & ex infra scriptis dilucidē e-
cerpi poterit.

3 Si quidem in Passione Dñi nostri Iesu
Christi apud Lucā 23. scriptam reliquit
Euangelista his verbis, vbi Iudei accusa-
bāt Iesum Christum benedictū dicentes,
hunc inuenimus subuertentē gentem no-
stram &c. & postmodum sequitur, At illi
inualecebant dicentes, Comouit popu-
lum docens per vniuersam Iudæam inci-
piens à Galilea vsq; huc &c. & D. Paulus
4 in Actibus Apost. 24. inquit, Inuenimus
hunc hominem pestiferum, & concitan-
tem seditiones omnibus Iudeis in vniuer-
so orbe, & authorem seditionis sectę Na-
zarenorum.

5 Ideo si quis contra euidentissimā ius-
sionem suscipere plebem, & aduersus pu-
blicam disciplinā defendere fortasse ten-
tauerit multam grauissimā sustinebit
inquit Imp. in l. 1. C. de seditionis, & plu-
ribus in progressu de eius grauitate ap-
parebit, nam ex præcedentibus inuētur
6 potius huius delicti atrocitas, quam ma-
iorem esse existimamus, si ea patratur
per officiales Regales.

7 Hi enim, cum eadē met ipsis sit tributa
iurisdictio que in Principe inest, licet di-
uersimodē, nā in Principe ea inest in pro-
8 prietatem, in officiali verò in officiū, vn-
9 de fit vt per officium induat dignitate, &
10 exuatur tanquā stola, vel trabea, sūm Bar.
in l. 1. vbi Platea. C. de dignit. lib. 12. C. ep.
in tract. de Imp. mil. elig. in vers. ratione
dignitatis, cū alijs congestis per D. Præ-
sidentem de Franch. in decis. 62. nu. 4. cū seq.
11 Dicunturq; habere maiestatem secundum
12 Fabrum in proœmio inst. in princ. & Bel-
lam. in cons. 15. & propterea omnis iniu-
ria illata officiali Regis actu gerenti of-
ficiū intelligitur facta Regi. Cyn. in l. si
13 non conuicij, nu. 4. C. de iniur. quando tñ
in contemptum Regis, secus verò si cum
causa in contemptum præsidis, sūm Luc. à
Penna in l. 1. col. 5. in princ. C. de coart. &
14 princ. lib. 12. dixit Boer. in p̄citatis tract.
& q. nu. 36. tenentur ea gerere, quæ do-
minus tenetur facere, & quæ in eius ho-
norem, cōmodum, & vtilitatem, & coro-
næ incrementum redundarent peragere.

Qua

15 Quapropter si ad sapientem, & bonum Regem spectat regna sua in pace tueri, defendere oppressos, c. Regum, 23. q. 5.
 16 sedare civiles discordias, ex quibus resul-
 17 tat optima Reipublicæ gubernatio; ad
 tex. in l. si quis ingenua, §. in ciuibus, ff. de
 capt. & postli. reuer. ad Bal. in l. 1. not. 1.
 18 C. de cad. toll. Multò magis teneretur of-
 ficialis regalia subditos in pace tueri, ac
 19 quascunq; sedare discordias, quas dū mo-
 uet in populis graue seditionis cōmittit
 delictum, tum inspecta eiusdem crimi-
 nis qualitate, tum ex persona seditionem
 mouente, cum ex persona contra quam
 ipsa seditio mouetur.

20 Quæ dum contra Regem machinatur
 continet in se crimen lese Maiestatis, l. 11
 21 in ff. ad l. Iul. Maiest. crimen de vi publi-
 ca, l. 3. in princ. & vers. in eadē, ff. ad l. Iul.
 de vi publ. Decian. in lib. 7. tit. de coniur.
 22 fact. & sedit. c. 7. Dummodo tamen, q̄ in
 Reipublicæ exitium ea fiat, arg. tex. in di.
 l. si quis ingenuam, §. in ciuilibus, dixit
 idem Decia. in eod. lib. 7. c. 19. sub tit. de
 seditionis, num. 23.

23 Ex quibus resultat & tertia delicti spe-
 cies, quæ in prodicione consistit cum mo-
 tiens populorum seditionem videatur
 Regem prodere.

24 Hæc enim seditio dicta secundum ali-
 quos seditio quasi seorsū itio, quasi quod
 ciues seorsum eant, & in varias trāseant
 partes ob dissentionem inter ciues orta,
 vt tradit Tull. in lib. 6. de Republica, se-
 cundū Boer. in præ citato tract. q. 2. nu. 1.

25 Quibus suffragator Virgilij dictum in li-
 bro 1. Encidos, vbi hos protulit versus?
 Ac veluti magni in populo cum sæpe
 coarctata est seditio;

Sæuitque animis ignobile vulgus,
 Iamque faces, & saxa volant, furor
 arma ministrat.

Refert Decian. in d. tit. de coniur. fact. &
 seditione, num. 16.

26 Ex cuius mente subtingi potest, sedi-
 tionem dici à se. r. seorsum, & dūco ducis.
 27 quia qui seditionē excitat seorsum niti-
 tur ducere quos sequaces vulc habere
 contra Rempublicæ, vel Ciuitatem, vel
 28 Principē, & est quietis publicæ perturba-

tio, vt colligitur de tex. in l. 1. & 2. C. de
 seditionis, ex c. seditionarios, 46. dist. facit
 tex. in l. 1. in ff. ad l. Iul. Maiest. l. denun-
 ciamus, C. de his qui ad eccl. confug. & l.
 si quis aliquod, §. authores, ff. de pœnis,
 Io. And. Archid. & Gem. in c. decet, col. 2.
 vers. quæro qualiter fiat seditio, de imm.
 Eccl. in 6. Bonif. de Vital. in tit. de sedit.
 Dec. in l. non est singulis, in ff. de reg.
 iur. & in cons. 256. in princ. latè Carrer.
 in sua praxi crim. in princ. num. 98. cum
 alijs congestis per Boet. in d. q. 2. & per
 Decian. in loco, & num. propè allegatis.

29 Quæ tunc propriè dicitur seditio, quando
 dissentio est inter partes vnus multitu-
 dinis inter se discordantes, vtputa, cum
 vna pars ciuitatis excitatur in tumultū
 contra aliam, arg. tex. in l. si in rixa, vbi
 Bart. cum quo ceteri interpretēs conue-
 niunt, ff. ad l. Corn. de sicar. in l. quoniam
 facinora, C. de vi publ. Card. Alex. & Ar-
 chid. in d. c. seditionarios, 46. dist.

30 Et propterea Viralinus in loco allega-
 to tradidit, eū dici seditiosum, qui sedi-
 tionem, vel prodicionē tractat de aliqua
 ciuitate, vel castro habendo, vel dando
 belli causa faciendi contra publicā vtili-
 tatem, vel qui tractat facere nouitatē in
 ciuitate, vel bonū publicum statū ipsius,
 vel tractat se fieri dominū terræ, vel alte-
 rius loci, Sicq; s̄m Isidorum in lib. ethim-
 31 is dicitur seditiosus, qui animorū dissen-
 tionēs facit, & discordias gignit, relatu
 per D. Thom. in 2. 2. q. 42. in prin. de quo
 per Decia. in præmonito loco, per quen-
 32 dam consensum inter se fidei interposi-
 tione firmatam, per quam homines ad
 seditionem, & tumultum contra Rempu-
 blicam, vel Principem, vel quemcunq;
 alium provocantur, Bald. in cons. 130. in-
 cip. Decretum Domini, vol. 1. & Felin. in
 c. fin. num. 4. extra. de testib. cog. & hoc in
 casu propriè seditio nuncupatur.

33 Cui nomen variū datur ex iuris dispo-
 34 sitione, vel secundum quod congregati
 35 nomen imponunt, inde est, q̄ atiqñ voca-
 36 tur vnio, aliqñ confederatio, aliqñ secta,
 37 quahdoq; conaenticula, quahdoq; cōiu-
 38 ratio dicta quasi simul iuratio, aliqñdo
 39 conspiratio, quasi simul, vel in idem spi-

R r 2 ratio.

ratio, de quibus proxime dictis est re-
 iuncta gl. in c. constitutione, s. i. cum seq.
 de verb. & rer. sig. in quo liquet coniu-
 ratione capi pro conspiratione, & conspi-
 rationem pro coniuratione, prout decla-
 40 ravit Feli. & post eum alij, in d. c. fin. & in
 c. exhibita, col. 2. vers. nota limitatione,
 ext. de iud. C. ep. in conf. 4. col. 3. cum seq.
 Luc. a Penna in b. magistratus, col. fi. C. de
 prof. lib. 10 & Archid. in c. coniuratione
 41 num. 11. q. 1. Quandoq; seditio appellatur
 mutinatio, sicut colligitur ex l. 1. & 2. ff.
 42 ad l. lul. Maiest. Quandoq; monopolium,
 vt C. de monopolijs. & aliquando consi-
 lium, vt in d. l. 1.
 Hec diximus ad ostendendam nominis
 43 seditiois sub diuersorum vocabulorum
 denotatione demonstratione, nam alias
 44 sufficeret verum esse, quod agatur sem-
 per de seditioe. A qua, quid distet rixa,
 bellum, & scisma relegendum delega-
 mus Boerium in precatata q. 2. num. 3.
 45 Satis ergo erit denuo affirmare, hoc
 seditiois crimen esse crimen apprimē
 immane, & atrocissimum, qd ex infra scri-
 ptis adhuc (licet breuiter) clare liquebit.
 46 Primum itaq; speciale illud erit in hoc
 seditiois crimine, quod licet regulari-
 ter non possit de crimine inquiri, l. rescri-
 pro, s. si quis, ff. de mun. & hon. cum alijs,
 per nos congestis supra in c. 36. num. 27.
 47 ex quo nam sine accusatore punitur ca-
 48 men in hoc seditiois crimine, potest agi
 per inquisitionem, l. 1. in fi. C. de abol. di-
 xit Ang. in s. fin. in auth. de mand. Princ.
 49 Hic de fluxu, q. quamuis certum sit de-
 lictum alibi commissum, hic posse puniri,
 vt voluerit Doct. in l. 1. C. vbi de crim. agi
 epor. nos per Barr. in l. si quis cum sacri-
 legium, ff. de accus. D. Preses de Franc. in
 50 dec. 337. Tamen de seditioe facta in ci-
 uitate Florentie Index Perusij non debet
 cognoscere, sed inquirere, diligenterq; co-
 tra seditiosos inuestigare, in solq; ad ciui-
 tate, in qua commissa est seditio, remitte-
 re, vt tradidere infra proxime allegandi.
 51 Isthac autē vera intelligamus quod ad
 inquisitionem faciendam, at ex his non
 sequitur, procedi potest per inquisito-
 nem, ergo poterit quoq; procedi ad tor-

turam, nam ad eam non potest procedi,
 nisi precedentibus indicijs, tex. est vbi
 glo. & post eam Cy. Bart. Bal. Ang. & Sal.
 in l. si quis alicui, C. ad l. lul. Maiest.
 52 Secundum speciale erit, qd quauis Do-
 ctor, vel miles, armatq; militiz, ac alij pri-
 uilegiati, vt in d. Diuo. Marco, C. de que-
 stio, nullo pacto possint de iure torqueri,
 53 et tamen in hoc seditiois delicto quilibet
 quatuorcuq; priuilegiatus poterit
 torqueri nullo priuilegio obstante, l. 1. &
 l. nullus, vbi Doct. omnes, C. ad l. lul. Maiest.
 Doct. in c. 1. extra. de pos. dixit Barb. in
 54 conf. 43. col. 4. vers. & si quispiam, vol. 3.
 Tertio, quia ad magistratus est tributa
 facultas seditiois sedade, s. deinde con-
 peniens est, in auth. de mand. Princ. vbi
 Accurs. & iacob. de Beluisio col. 3. ad co-
 55 rum enim officij spectat, ne partes, ac
 subditi veniant ad rixas, & arma. equissi-
 mu, ff. de vsu. Luc. a Pen. in l. 1. col. 25. post
 prin. vers. secundum ius Romanu. C. publi-
 citate, lib. 12. & in l. vnica, nu. 10. C. de
 leg. arch. lib. 10. Paris. a Buteo in tract. de
 56 sind. in ver. indices, in vers. vbi sunt pro-
 uisiones, & in verbo officiales, ver. si duo
 sunt. Ideo is habebit potestatem accendi
 clericos a tali seditioe, nec in eis in
 Canonem si quis suadente Diabolo, 17.
 57 q. 2. secundū gl. in ep. de immet. tex. in vers.
 violentas, alijs priuilegiatur officio. Cyn.
 in l. seruus, C. de noxalib. action. Bart. &
 Bal. in l. 1. ff. de off. pref. vrb. idem Bal. in
 58 Lullus, C. de sum. 3. ff. & Fide Cash. nu. 2
 & Paris. de Puteo in precatato tract. s. in
 dicantur etiam officiales. Quinimmo in-
 cidunt in excommunicationem, c. felices,
 s. vbi Franc. in l. 1. q. de penis, in s. nisi
 tamen absq; grandi periculo possint ob-
 uiare, d. s. fin. quod late interpretatur
 Boer. in d. tract. de seditiois. q. 1. nu. 8.
 59 Quartum speciale erit, quod gestes
 recepti contra auctores seditiois non
 possunt argui de falso, eorumque nomi-
 na publicari, vt in Carcialup in l. oēs po-
 60 puli, nu. 49. ff. de iust. & in recensitum per
 Decian. in d. lib. 7. in sit. de seditiois, c.
 19. nu. 15. fol. mihi, 124. a tergo. Quinto
 seditiosi repelluntur a testimonio, Innoc.
 in c. si l. et secundo, de re. ind. Bal. in c. 1.
 s. con-

60 *¶* convenientias de pace in fr. Carr. in sua pract. in princ. nu. 97. vers. item seditiones. Dec. sub loco pract. in nu. 32.

61 Quintum speciale est, quod sententia lata super hoc crimine seditionis, quae qualis sit mox mox videbamus, non potest appellari. h. constitutiones. vbi Bart. Ang. Aret. & moderni. ff. De appell. Alex. in additione ad Bart. in l. si quis filio. §. hi autē. ff. de iust. rup. irritoq. fac. c. no. 205. Archid. & alij in d. c. felicitis. de poenis. in 6. in l. Pantoni. §. rei per duellionis. ff. de acq. hered. Carr. & Dec. in loco, & num. antequitatis. nu. 5. & 31. verum si ea fuerit interposita, quamvis in aliis delictis suspendat executionem secundū Bart. in l. 1. ff. de off. eius cui mand. est in iudic. l. 10. Azo. in d. l. hi autem. Mare. Laud. in tract. de Crim. l. 2. §. Maie. q. 7. Boer. in d. tract. de seditionis. q. 7. in prin. Carr. in d. prax. crim. n. 97. Et amen in hoc crimine seditionis, licet appellatio admittatur, non tamen est retardanda executio, ut expressē voluit Decian. in d. c. 19. nu. 5. et supra de doctis.

62 Sextum speciale erit, quod, et si solus conatus, solum conatus, sola ordinatio non publicata etiam in atrocissimis, ut plurimum in parte delictibus demonstravimus, nisi sit processum ad aliquem actum ordinatum de presenti ad ipsum factum secundum Bald. in l. non idem. in nu. q. 6. C. de accusat. sequitur per Salic. in l. is qui committit. c. 6. C. ad l. Cor. de scar. p. 1. et. in l. 200. facta. §. veniens ff. de poenis. & l. 1. in Tract. de conatu. in si. vers. et scias, post q. post c. de appellat. & in alibi dicitur in omnibus legibus volentibus conatum puniri esse derogatum per contrariam consuetudinem, quod quidem Spect. l. quodq. N. dicit in d. c. de accusat. §. 1. vers. quod si in r. actu fuerit.

63 Tertium minus in re l. 2. §. Maie. §. in crimine expugnationis patriae, simplex conatus suff. in ad poenam ordinariam vel curatua spectanda in d. c. 19. in Ang. & Carr. in l. 1. §. si. quod quique iur. & Felin. in d. Tract. vers. et scias. dicit Bart. in d. c. 19. nu. 1. et in d. c. 19. nu. 1.

64 Et ratio, quia delicto consummato sero

parquetur vindicta. sic Alex. & fa. in d. §. fin. Laud. in d. trac. de crimine l. 2. §. Maie. stat. q. 19. & Fel. in loco amedicto, vers. 5. fallic. cum vers. seq. qui vti communē cadidere etiam in simonia, & veneficio.

65 Veruntamen isthac restringenda fore arbitramur vna cum Boer. in d. tract. de seditionis. q. 7. nu. 42. quando conatus processit ad aliquem actum proximum, sicut voluit Bald. in conf. 24. vol. 3. & Vital. de seditionis. vers. ut dixi perueniendo ad actum. ex quo non ipsa turba, sed factum in turba puniendum venit. l. praetor. ff. v. bonorum rapt. l. metum. post principiu. si quod met. cau. dixit Bald. in conf. 130. vol. 1.

66 Quae quidem in hac nostri indultus materia admittenda existimamus, si ponderabimus verba eiusdem Indultus, Dum inquit, officiales, qui mouent seditionem populorum, ex quibus videtur conclusi officiales mouentes seditionem populorum excludi ab huius indultus beneficio etiam si non fuerit consummata, sed dumtaxat attentata seditio.

67 Octavo, & postremo istud erit adnotandum quod huius delicti seditionis graues etiam colligitur ex poenae impositione contra supra dictos seditiones, etenim grauisimam in hinc poenam Imperator dedit seditionis actentia in qualitate, & dignitate personae, vel Accur. firmat in d. c. de seditionis. §. differit lare Boer. in q. 4. & nu. 28. cum seq. & nu. 38. unde fura suspēdendos, aut bestis subiectos, vel in insulam deportandos decreuit iure consulti in l. si quis aliquid. §. 1. ff. de poenis. l. 5. §. Item si quis author. ff. ad l. Cor. de scar.

68 Hanc conclusionem interpretabimur, si de seditione homicidia sequuta fuerint, ad tex. in l. quoniam multa facinorosa. C. ad l. iul. de vi publ. Decian. qui pluribus comprobatur in d. c. 19. sub tit. de seditionis. num. 16. et in Teq.

69 Quod si homicidia sequuta non fuerint, ad huc poena l. Cornelia tales puniendos esse concludimus ex precedentibus, ac quae ista ratio diceret nos meliores,

78 tiores, & ab ea dissentire, vt prompto-
 res simus ad liberandum, quàm ad con-
 demnandum. l. Arianu. ff. de act. & oblig.
 79 & vt pœnz potius demoliantur, quàm ex-
 sperentur. l. præses, & l. si de interpreta-
 tione. ff. de pœnis.
 80 Quamuis, si de authore seditionis puni-
 endo. pertractaretur à primæua senten-
 tia non recedendum affirmaremus, cū ex-
 81 pediat hos reipublicæ seditionum con-
 citatores, ac factionum Duces occidere.
 d. l. constitutiones. ff. de appell. d. l. 3. §. itē
 82 si quis autor. ff. de sicar. Ideoq; autho-
 res magis puniendi sunt. c. latores. 2. q. 6.
 Faber in d. l. 1. & 2. C. de sedit. Boer. in d.
 83 quæst. 7. nu. 38., vt multis crassantibus
 opus sit exemplo. d. l. aut facta. §. fin. & l.
 capitalium. §. fam olos. ff. de pœnis. l. 1. ff.
 ad l. lul. repet. & cōmunem esse testatur
 Clar. in §. fin. q. 68. vers. seditionis auth.
 & latius deducit Boe. in præmonita q. 4.
 84 Id tamen erit verum præcitata con-
 clusionem interpretandam, quando tra-
 ctatus præcederet seditionem, secus si se-
 ditio accidentaliter interuenerit, Nam
 tunc mitius puniendos seditionis autho-
 res consulere las. in cons. 167. incip. in-
 istis inquisitionib. vol. 4. & Dec. in cons.
 256. incip. in causa inquisitionis, & dixit
 Grammat. in voto 19. nu. 1.
 85 Hinc fit, vt si non in exitium Reipubli-
 cæ sed fiat, pœna ordinaria non sit quis
 puniendus. arg. tex. initio si quis ingenuū.
 §. in civilibus. ff. de capt. & post l. reuer.
 86 Dec. d. c. 19. nu. 23. Sicut si quis per lasci-
 uiam accurrerit ad rumorem. nil aliud
 faciens. Ang. in d. l. 1. C. de sedit. vbi Sal.
 sic tenet Capic. in decis. 130. nu. 6. quem
 87 diluit Decius in loco præcitato, nu. 39.
 vel si quis committens aliquid delictum
 incidenter seditioni, ac tumultui occa-
 sionem dederit, vt edocuit Bald. in l. 26.
 fin. in fin. ff. de iust. & iure cum aliis con-
 gestis per Hyp. in l. 1. §. diuus n. x. ff. ad l.
 Corn. de sicar. & in l. 1. C. eo. in singul. 174.
 & 247. Carrer. in d. num. 97. vers. tem-
 pora autem prædicta ac Grammat. in voto
 19. nu. 1. cum seq. & in aliis quàm plu-
 ribus casibus. per Decianum recensitis.
 loco præcitato à nu. 39. cum seq.

88 Quibus annectimus hoc seditionis cri-
 89 men non esse punibile, si inuehitur con-
 tra tyrannum, etenim quando congrega-
 tiones tendunt principaliter ad bonum
 publicum, vt ciuitas rectè, & quietè gu-
 90 bernetur, licitum est in vnum se congre-
 gare secundum Bart. in tract. de Guelphis,
 & Ghibell. in 3. q. principali. Hinc tra-
 didit Bald. in l. 2. §. deinde cum esset. ff. de
 orig. iuris. Quod plebei possunt sibi face-
 re legem, de per se, & magnates de per se,
 vnde Guelphi possunt habere statuta de
 per se, & Ghibellini statuta de per se, vt
 91 idem Bald. consuluit in cons. 59. num. 1.
 incip. licet elegāter. in principio. vol. 1.
 92 Et Ideò volentes deponere tyrannum
 possunt iure licito id facere, duobus ta-
 men concurrentibus, primò si habendo
 recursum ad superiorem non posset tirā-
 93 nus deponi sine magna difficultate, secū-
 dò quod ipsi id faciant propter vtilitatē
 publicam, quibus quidem concurren-
 tibus tales seditiosi non puniuntur, nec
 incident in pœnam. l. 1. C. de seditiof. se-
 cundum Bart. in præmemorato loco. &
 94 in Tract. de tyrannide. & in l. decernimus
 vbi Doct. C. de sacros. eccl. & prosequi-
 tur latè Boer. in d. tract. de seditiofis.
 95 quæst. 5. num. 5. cum seq. A quo plura ad
 seditionis materiam excerpti possent.

Verum cum nostri sit instituti huius
 indultus materiam iuri conformem red-
 dere, ac rationi æquare naturali, pro
 inde vltius progredi nobis minimè vi-
 sum est, cum satis esse credamus, de-
 96 liciti huius grauitatem per superius ad-
 ducta indicasse, quam pro huius casus ab
 hoc regali indultu exclusionē esse metho-
 dicè proponimus.

S V M M A R I V M.

- 1 Falsitas multifariam committi potest.
- 2 Falsum committi potest circa scripturas, circa monetas, & circa testes.
- 3 Falsitas committi potest scribendo, loquendo, & tacendo.
- 4 Falsitas circa testes tractatur in præcedenti capite.

Fal-

5. Falsitas circa testes gravissimum crimen est.
6. Falsitatis crimen ab hoc indultus excluditur propter eius immanitatem.
7. Falsidicus testis tribus personis obnoxius est, Deo, Iudici, & parti.
8. Falsitas est veritatis immutatio.
9. Deus est via, veritas, & vita.
10. Testis subterficiens veritatem num excludatur ab indultu. num. 14. & n. 20.
11. Subterficiens veritatem num falsum committat.
12. Subterficiens veritatem num peccet mortaliter, & num de falso puniendus sit.
13. Num distet, quod testis iuret dicere veritatem, vel iuret plenam dicere veritatem.
15. Testis subterficiens veritatem num sit falsidicus testis proprie.
16. Lex municipalis de qua falsitate intelligenda propria, vel impropria.
17. Statutum debet intelligi in casu vero, & non in casu ficto.
18. Indultus iste proprie est intelligendus.
19. Indultus materia latissimam debet recipere interpretationem.
21. Indultus huius verba ponderantur.
22. Indultus iste requirit, quod testis falsum dicat ad alicuius offensam.
23. Indultus iste plura requirit, ut testis falsidicus excludatur ab hoc indultu.
24. Testis debet dicere falsum conclusivè, & dolosè.
25. In criminalibus probationes debent esse luce clariores, nu. 26.
27. Possibili veritate in esse posita nulla sequitur necessaria falsitas.
28. Qualibet coniectura sufficit ad excludendam falsitatem.
29. Qualibet iusta causa, licet colorata excusat quem à dolo.
30. Qualibet iusta causa excusat quem à poena.
31. Rumor num sit iusta causa excusandi quem à poena.
32. Opinio vulgi num excuset quem à poena.
33. Dolus requiritur in falsi crimine.
34. Falsi poena qua sit.
35. Testis falsus num puniendus, si dolus abest.
36. Indultus num excludat testem falsum, si abest dolus, & si falsitas non est probata.
37. Indultus iste requirit, quod testis falsum dicat in causa, in qua ingeritur poena mortis naturalis.
38. Tex. in l. 1. §. præterea ff ad l. Corn. de sicar. duo requirit.
39. Iudicium debet esse publicum, in quo testis dicat falsum testimonium.
40. Iudicium debet esse capitale.
41. Tex. in d. §. præterea num cesset si iudicium in quo testis dicit falsum testimonium non sit publicum, vel capitale.
42. Tex. in l. 1. §. 1. ff. ad l. Corn. de sicar. recensetur.
43. Tex. in d. §. præterea num procedat, si condemnatio secuta fuerit, vel non.
44. Tertium requisitum Indultus est, quod testis dicat falsum testimonium in causa capitali ad alicuius offensam.
45. Num differat, quod testis dicat falsum contra fiscum, vel contra rem.
46. Testis falsus ad fisci favorem num poena l. Cornel. vel periurij puniendus sit.
47. Includens unum casum videtur alios excludere.
48. Testis falsum deponens in alicuius defensionem minus peccat, quam si ad alterius offensam.
49. Huius indultus conditor quæ ratione motus sit hunc casum excludere, discutitur.
50. Testis falsum deponens quando puniatur.
51. Testis falsum deponens circa extrinseca, non autem circa substantialia num incidat in l. Corn. de sicariis, vel poena Bellionatus. nu. 51.
52. Delictum non dēt remanere impunitū.
53. Indultus iste num sit nova dispositio.
54. Indultus iste num comprehendat mandantes.

- 55 *Statuta personalia non comprehendit mandantes.*
 56 *Statuta non nituntur interpretatione.* 6
 57 *Faciens dicitur proprie principalis, mā dans verò accessorius.*
 58 *Mandatum num dicatur esse principium, & causa delicti, quod quomodo intelligatur num. 59.* 7
 60 *Asportans literas continentes homicidium qua poena puniatur, si sequatur homicidium, & de ratione, nu. 61.* 8
 61 *Qui damni causam dat ipse dedisse videtur.*
 62 *Ratio huius partis qua fit deseritur.*

Qui testimonium falsum in cā
 in qua ingeratur poena mor
 tis naturalis ad alicuius of
 fensam dicunt, aut ab alio
 dici curant, & mandant.

LIMITATIO XII.

CAPVT XXXIX.

- D**E falsi crimine cum
 sit hoc cap. agendum,
 illud multifariam cōj
 miētī posse scriptum
 reperimus, nempe cir
 ca instrumēta, & scri
 pturas, circa mone
 tas, & circa testes, vt edocuit Clarus. in
 §. falsum. in principio. vers. sciendū est.
 Quod dictum alio modo reassumpserunt
 Doctores. Falsi nēpe crimen patrari pos
 se, scribendo, loquendo, & tacendo. Host.
 in sūma in tit. de falsis §. qualiter cōmic
 tatur. Marf. in Rubr. de falsis. col. 3. vers.
 mō recenset. Boss. in eo. tit. de falsis. n. 63.
 Sed quoniam visum erat supra de falsi
 crimine circa monetas. in cap. 23. & cir
 ca scripturas etiam pertractatum fuit in
 c. precedenti, sequebatur nunc tractandū
 esse de reliquo falsi genere, quod circa
 testes, & sic in loquendo constitutum est.
 Ea ratione, quia non minus graue prę

dictis omnibus iure existimatur, vt præ
 ter alios aduertit Clarus in præcitato
 loco in principio, idē ab huius edicti
 munificentia omni iure secluditur ab
 Inuidissimo Rege nostro propter eius
 immanitatem.

Ob quam dixit S. P. in c. 1. extrā. de
 crim. falsi. Falsidicum testem tribus per
 sonis esse obnoxium, nempe Deo, iudici
 & Parti, & iuste quidem, cum falsitas sit
 veritatis immutatio, secundum Azon. in
 summa iu. tit. de fal. annotatur per Boss.
 in eod. tit. de falsis num. mihi. 55. vbi plu
 res in hoc congerit, & pro inde, Deo prio
 re loco testis falsidicus sit obnoxius, nā cū
 Deus sit via veritas, & vita nō suffert ve
 ritatis immutationem per quem fieri, ac
 pferri, propterea delictū hoc falsi legib.
 semper ex osum sic grauiter puniri man
 datum est, ac per hunc Indultum peni
 tus ab eius beneficio segregatum.

- Pro cuius intellectu, ac abundantiori
 interpretatione illud disceptandum pro
 ponimus, num si quis veritatem taceat
 ab hoc indulto excludatur? Hic. n. nullū
 dubiū est, quin falsum cōmittere dicat,
 cū sit tex. apertus in d. c. 1. extrā. de cri. fal.
 Quò circa iuris interpretes dixerunt,
 talem nedum mortaliter peccare, sed et
 de falso puniri, sicut si falsum diceret, vt
 firmavit Bart. in 1. præscriptione. in fine
 per illū tex. C. si contra ius, vel vtil. publ.
 Bald. in cap. fraternitatis. in fine. extrā.
 de testibus, Felin. in cap. 1. colum. 1. de
 testibus, cog. Viuius in decif. 389. nu. 5.
 Verumtamen, quamuis possit ex men
 te glōse in vers. plenam, & in vers. mæ
 ram. tex. in c. cum dilecti. vers. quia verò,
 & vers. cum secundum. extrā. de accusat.
 distingui, num si testis dixerit iuro dice
 re veritatem, vel si iuret plenam dicere
 veritatem. De cuius glōse dicti veritate
 habetur per Bal. in d. c. fraternitatis, per
 Abb. in d. c. 1. per But. & Imol. in d. c. super
 literis, & plenè differit Boss. in præcitato
 tit. nu. 138. cum seq. Nihilominus in hac
 indultus materia testem veritatem sub
 ticientem, licet falsidicum minimè exclu
 dedum esse arbitramur ex infra scriptis.
 Tū quæ is nō est verè falsidicus, sed venie
 punien-

- 16 puniendus tanquam falsus, ut dixit Bart. in l. ea quæ, num. 7. ff. de contrah. empt. idem Bart. & alij in d. l. præscript. Hyp. in rubr. ad l. Corn. de falsis. numero 6. & 9.
- 17 & sic improprie testis falsus dicitur, unde sequitur, quod sicut lex municipalis: decernens quem incidere in aliquod. l. Cornelie de falsis caput intelligenda est de vera falsitate, & non improprie, ut edocuit Bart. in l. quid sit falsum. numer. 1. & 2. ff. ad l. Corn. de falsi. Alex. in consil. 73. incip. non puto. num. 5. col. 3. vol. 1. Czpolla in consil. 221. incip. in Christi nomine. col. 4. num. 12. & consil. 24. incip. in Christi nomine, v. s. accusacione. col. 2. Idquod ex eo, quia statutum debet intelligi in casu vero, & non in casu ficto. l. qui ad certum. ff. locati. l. 3. §. hæc verba. ff. quod quisque iuris. Docti in l. si is qui pro emptore. ff. de vscap. eodemque modo hæc nostra indulgentia proprie erit interpretanda.
- 18 Cum quoque, ut eiusdem materia latissimam reciperet interpretationem, cum à Principis desinat beneficio, ad sepius admonitum tex. in l. fin. ff. de cons. Principum.
- 19 Quod quidem sopitum est per formalia verba huius indultus, dum inquit, qui testimonium falsum dicunt ad alicuius offensam, at qui tacet non loquitur, neque dicit, ergo non est sub hæc indultus parte exclusivæ comprehendendus.
- 20 Secundo ab indultu requiritur, quod quis dicat falsum in causa ad alicuius offensam, at in tacente veritatem non consideratur alicuius offensam, ergo concludendum est, hunc indultum dumtaxat illum testem excludere, qui testimonium falsum dicat ad alicuius offensam, non autem qui veritatem subtriceat.
- 21 Sed rursus advertendum putamus plura requiri, ut testis falsidicus ab huius generalis indultus decreto excludatur.
- 22 Primo, quod quis testimonium falsum dicat conclusivè, & dolosè, diximus conclusivè, quia in criminalibus probationes debent esse luce meridiana clariores. l. sciant cuncti. C. de probat. maxime
- in hac falsi materia, secundum Accurs. in vers. nisi specialiter contrarium probetur tex. in l. iuris gentium. §. quod ferè. ff. de pact. Dec. in consil. 101. incip. protenui facultate. col. 1. & meminit Boss. in d. tit. de falsis. numero 49. & 50. Ideoque probatio debet esse necessariò concludens, nam data possibili veritate inesse posita nulla sequeretur necessaria falsitas, secundum Bal. doctrinam in c. 1. §. notandum. de natura feudi, dixit Alex. in l. quid tamen. §. si arbitrer. ff. de receptis arbit. & Ias. late in d. l. iuris gentium. §. quod ferè. num. 10. ff. de pactis.
- 23 Inde quælibet coniectura, quæ delictum excluderet ad tex. in l. meritò. ff. pro soc. sufficeret ad excludendum quæ à falso, si pro se aliquam habeat præsumptionem. Bald. in l. fin. col. 12. circa medium. C. de edicto Divi Adratoll. recensuit Boss. loco præcitato. num. 134.
- 24 Nam sicut quælibet iusta causa, & si minus colorata excusat quem à dolo. l. igitur. ff. de liber. cau. l. sed si lege. §. scire. ff. de petitione hæred. Ias. in l. qui iurasse. num. 5. ff. de iure iur. Dec. in consil. 418. nu. 13. l. plagij. C. ad l. Flau. de plag. Gomez. in lib. 3. variarum resolut. c. 6. tit. de contractu mutu. num. 2. circa finem. versic. nec obstat tex. Dec. in consil. 37. col. 4. ita quælibet iusta causa excusat quem à pena. l. si vehenda. ff. ad l. Rhod. de iactu. l. contra maiores. C. de inoffic. testamento.
- 25 Inter quas priore loco erit rumor populi, is erit iusta causa excusandi quem à pena. l. fin. vbi Bart. ceterique scribentes. ff. de hæred. inst.
- 26 Erit, & secundo opinio vulgi. l. licet. ff. ad Maced. l. quis sit fugitivus. §. apud Labeonem. ff. de edil. edicto, consultus respondit D. Anna Genitor. in allegatione 58. incip. in causa Magnifici Luce Grilli. num. 17. cum seq.
- 27 Diximus secundo dolosè, nam ut quis falsi crimine puniatur requiritur dolus. l. 1. §. præterea. ff. ad l. Corn. de ficar. Pznacquè capitis venit puniendus, tex. in argumentum in l. 1. §. fin. ff. ad l. Iul. pecul. c. hæc imago. 33. q. 5. cap. sicut. vbi

Sf

Bald.

- 35 Bald. per illum tex. extra. de testib. §. Reuerendissimus, in auth. de sanct. Episc. glo. in cap. 1. a. q. 3. in c. nihil hominis, §. q. 9. & in c. nemo peritorum 1. §. 2. v. Juit Bald. in l. data, opera, col. 10. C. qui accus. non poss. in c. 1. col. 9. vers. item quod falso. de pace tenen. idem in cap. 3. §. iniuria. de pace jur. firm. in c. 1. col. 12. de pace const. idem in l. presbiteri column. 2. vers. extra. quia materia. C. de Episc. & cler. & in d. c. sicut. vbi Felio. in tertio presupposito. de testib. & Ioannes de Anan. in d. cap. 1. sub num. 4. extra. de crim. falsi. cum alijs coaceruatis per
- 36 Felinum in præcitato loco, & adductis per Marfil. in d. §. præterea. num. 3. cum seq. quod si dolus non interuenit testis non punitur. Bald. in l. 2. §. quod obseruari. not. 3. C. de iuramento. talum. sequitur Anchar. in c. 2. cod. tit. in c. Felin. in c. 1. in fine. extra. de litis contestatione. aliisque congerit idem Marfil. in loco nuper allegato. num. 13.
- 37 Ex quibus inferimus, quod cum requiratur probatio concludens in testimonio falso, & dolus, sicut non esset quis puniendus de falso, si non esset probata falsitas, vel probata, sed quod ab ea absit dolus, ita concludimus talem ab hoc Principis indultu non esse excludendum.
- 38 Secundo principaliter requiritur ab hoc textu, quod testis falsum dicat in causa, in qua ingeratur pena mortis naturalis, qualitas quidem a citato §. præterea desumpta, in quo Martianus libere consultus inquit, præterea tenetur, qui hominis necandi causa venenum contecerit, quiue testimonium dolo malo dixerit, quo quis publico iudicio rei capitalis damnaretur, quiue magistratus, iudexue questionis sub capitalem causam pecuniam acceperit, ut publica lege reus fieret. Ex hoc igitur textu liquido constat testem falsum maiori pena plestendum, si in iudicio publico rei capitalis illud proferat.
- 39 Primo quod iudicium, in quo quis testimonium falsum dicat publicum sit, &
- 40 Secundo quod sit capitale, quod si non esset publicum, vel capitale tunc cessat tex. in d. §. præterea, & punietur pena. l. Cornelie de falsis, ut est tex. in l. 1. §. 1. ff. ad l. Corn. de fals. quo in loco idem Martianus inquit, pena. l. Cornelie irrogatur ei, qui in falsas testationes faciendas, testimonium false iniuriam dicenda dolo malo coierit. quam sententia sequitur est glo. in versic. & perituros tex. in cap. Rex debet. 23. quest. 5. vbi Archid. & dixit Henrich. Boich. in cap. 2. in 2. distin. de crim. falsi. Guido Papa in consil. 89. incip. circa merita. numerus 2. vbi quidam si testis falsum deponat in causa civili, usque ad numerum quartum.
- 43 Præmissam autem conclusionem duobus modis intelligendam esse aduertimus.
- 44 Primo, quod ea procedat siue secuta fuerit condemnatio contra illum, contra quem falsum quis deposuit, siue non, quia satis erit, quod reus sit pena capitali, ac iudicio publico vexatus, & id est quod de tex. in d. §. præterea deducitur, dum loquitur per verbum damnaretur, & non dicit damnatus fuerit, & sic verba adaptantur ad sensum præmonitionis quem tradidit glo. in versic. falsidicus, præcitati tex. in c. 1. de crim. falsi. iuxta cuius doctrinam sic decisum esse testatur in Gratianopolitano prætorio. Guido Papa in decis. 44.
- 45 Secundo quod tex. iste intelligatur, eritque tertium huius indultus requisitum, quando testis dicit falsum testimonium in causa capitali contra reum, seu eius. verò si ad fisci fauorem, & sic quando ad alicuius offensam, sic Hyp. in d. §. præterea num. 6. subdens hos casus multum inter se distare, nam quando contra fiscum quis falsum deponit nihil auferit fisco realiter, sed quando contra reum accusatum auferit, eidem vitam, mirum igitur non erit, si hoc postremo casu is pena l. Cornelie de sicarijs veniat puniendus, quæ quidem ratio cum in primo meo

meo casu non possit considerari operabitur talem testem falsum non pena. l. 54
Corneliae puniendum, sed pena petiurij
vt ex verbis tex. in d. §. præterea recol- 55
ligitur. 56

47 In quo dum inscriptum est testem falsum tunc pena. l. Corneliae de sicarijs, & si opena capitali feriendum, cum quis publico iudicio damnaretur casum hunc in cludendo, videtur alios excludere. arg. tex. in l. cum prætor. ff. de iudic. l. cum maritus. C. de procurat. cum similibus.

48 Cui quidem sententia assentijt Boss. in d. tit. de falsis. num. 138. vbi voluit testem falsum deponentem in alicuius defensionem minus peccare, quam si ad alterius offensam, ad quod expedit Bald. in consil. 515. incip. quidam fuit interfectus. in fine. vol. 5.

49 Ex quibus credimus motum esse huius iudicij legislatorem in statuendo, illum testem falsum ab eiusdem beneficio arceri, qui testimonium falsum dicat in causa, in qua ingeratur pena sanguinis, & ad alicuius offensam.

50 Hoc autem interpretandum esse arbitramur, si testis deponeret falsum in substantia, in quantitate discreta, in qualitate, in situ, & alijs de quibus per Bald. in l. data opera. num. 20. per totum. vbi de materia falsitatis circa testes. C. qui accus. non poss. & sic circa substantialia, secus verò si circa extrinseca, nam tunc,

51 quia nõ in crimen f. Corn. de falsis incidit; ne delictum remaneat impunitum.

52 contra text. in l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. l. congruit. ff. de offic. Conf. castigabitur pena stellionatus. Bald. in l. si ex falsis. in fine. C. de transact. Butric. in l. Lucius. ff. de his qui not. infam. Alex. in consil. 88. incip. quando omne datum. num. 19. vol. 5. Marfil. in consil. 70. incip. scientiarum. num. 10. & 11. Clarus in §. falsum. col. 4. vers. sed quid si testis. fol. mihi 9.

Hæc autem ponderasse sufficiat proximæ partis huius enodatione.

53 Reliquum est, vt alteram partem explicemus, dum subdit, aut ab alio dicitur, & mandat, quem quidem casum lex videtur, abhorre, cum indultus

hic sit quædam noua dispositio indulgentialis, in qua non viderentur comprehendendi mandantes, tum quia statuta personalia non comprehendunt mandantes, cum quoque quia non debent niti interpretatiua dispositione. l. nõ solum. §. iniuriarum. ff. de iniur. cum alijs per nos congestis supra in c. 32. nu. 54.

57 Annecimus, quod ex iuris césura poterat fundari, facientem dici proprie principalem, mandantem verò accessorium l. si quis id quod §. fin. ff. de iurisd. omn. iud. nam licet mandatum semper interpretetur esse principium, & causa delicti, tñ ex quo videtur esse principium remotum occasione & extrinsecum, cum proximum, & intrinsecum sceleris principium insit ipsi facienti, vt subtiliter annotauit Bald. in d. l. data opera num. 52. videretur dicendum, mandantem non esse compræhendendum, vt ergo hæc difficultates euitarentur, idèd aperte decreuit hic noster indultus, mandantem comprehendendi, vt se conformem reddat dispositioni tex. in d. §. præterea.

58 Et poterit non ineleganti exemplo 60 comprobari, quod si quis scieter asportauerit alicui literas continentes homicidium, quarum vigore homicidium sequatur, puniendus erit pœna l. Corneliae de sicarijs, ac si ipse homicidium patrasset. sm Cynum in l. non idèd minus C. de accus. Bart. in l. 1. §. incidit. ff. ad Turpill. Bald. in l. 1. §. ne autem, col. 5. C. de caduc. coll. edocuit Hyp. in d. §. præterea, num. 4. & 5. & ratio est, quia is dedit causam homicidio, cum is qui damni causam dat ipse dedisse videatur. l. qui occidit. ff. ad l. Aquil. l. nihil. ff. ad l. Corn. de si car. l. 1. §. deiecit. ff. de vi & vi arm. l. ante penul. §. fin. ff. vi bonorum raptorum. eadem ergo ratio poterit in hac indultus determinatione assignari, quod idèd ab eiusdem beneficio secluserit mandantes & curantes testimonium falsum ab alio dici, quia is videtur testimonium testasse falsum, & ob id ita statutum.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**lures occasiones delinquendi recensentur.
- 2 Subditi non possunt impedire executionem sententiae.
- 3 Sententia iniusta num exequi debeant.
- 4 Subditi non debent inquirere, num sententia iusta sit, vel iniusta.
- 5 Praesumitur pro sententia.
- 6 Impediens executiones reorum, vel impediri faciens, ubi de mortis, aut mutilationis membrorum pena agitur excluditur ab hoc indulto.
- 7 Impediens iudicis iurisdictionem in ciuilibus num puniendus.
- 8 Quid autem in criminalibus.
- 9 Omnes debent legi obedire.
- 10 Natura multas euomit mutationes.
- 11 Tex. in §. arripit. in a. ubi. vt omnes obed. iudic. num loquatur in criminalibus.
- 12 Iudicis arbitrium num subsit, quando deficit specificum nomen delicti.
- 13 Iudicis praeepto non obtemperans num puniendus de iure canonico.
- 14 Iudici non obediens arbitrariè puniendus.
- 15 Ratio affertur, quare hic indultus excludat casum in praesenti parte deductum.
- 16 Exhibens quem à manibus familiae num dicatur impedire executionem, & resistere.
- 17 Exhibens quem à manibus familiae num dicatur turbare Principis iurisdictionem.
- 18 Is num dicatur habere maiorem potestatem potestate iudicis.
- 19 Quis dolo malo faciens, quod populo Romano non obtemperetur num crimen laesae Maiestatis incurrat.
- 20 Alia ratio huius partis exclusiua ponderatur.
- 21 Verba illa, executiones reorum, in hoc indulto adiecta num intelligenda in condemnato ex causa criminali. & nu. 38. & 39.
- 22 Executio non adaptatur, nisi lata sententia.
- 23 Priuatio praesupponit habitum.
- 24 Indultus iste est intelligendus iuxta iuris dispositionem.
- 25 Legislator praesumitur se conformare iuris dispositioni.
- 26 Emitens reum confessum, & in vinculis coniectum num crimine per duellionis pertingat.
- 27 Indultus iste num intelligendus in impediendo executionem reorum qui confessi, conuicti, vel condemnati fuerint.
- 28 Praecedens intellectus est interpretandus in carceratis pro capitali crimine.
- 29 Num quid requiratur, quod exemptus fuerit carceratus pro crimine laesae Maiestatis.
- 30 Is si non fuerit reus laesae Maiestatis num capite plectendus sit, vel qua pena. nu. 31. & 32.
- 33 Iudicis arbitrio pena num sit huic inferenda, discutitur.
- 34 Considerandum in hac materia num sit, an exemptus sit iuste, vel iniuste detemptus.
- 35 Eximens carceratum num incurrat in crimen laesae Maiestatis.
- 36 Reum laesae Maiestatis non facit comminatio, sed opera.
- 37 Reus criminis laesae Maiestatis tunc quis erit, si quis exhibendo offenderet, vel minneret Imperium publicum.
40. Auctor plura intendit tractare circa exemptionem carcerati pro ciuilibus.
- 41 Exemptionis materia induas diuiditur partes per auctorem, nempe, in ciuilibus, & in criminalibus.
- 42 In exemptione in criminalibus sub distinguitur in tria capita num. 43. 44. 45.
- 46 Eximens carceratum à carceribus, si fuerit confessus, vel damnatus num crimine laesae Maiestatis veniat puniendus, & num. 48.
- 47 Concessus dicitur spe indicatus.
- 49 Eximens quem detemptum sub fida custodia iussu iudicis num subijciatur praecedenti conclusioni.
- 50 Num distens inter se tenere quem in carcere, vel in custodia.
- 51 Custodia ad publicos spectat magistratus.
- 52 Carcer, & custodia equiparantur.
- 53 Dispositio loquens de eximente carceratum à carceribus num procedat in eximente

- mente detemptum sub fida custodia.
- 54 Detemptus sub fida custodia num dicatur carceratus.
- 55 Eximens carceratum num euadat panā, si exemptus reuertatur ad carceres, num. 58.
- 56 Penitentia num operetur ante delictum consummatum.
- 57 Quid autem delicto consumato.
- 59 Eximens carceratum à manibus familiae num comprehendatur sub præcedenti conclusione.
- 60 Eximens carceratum non ab imperatore sed ab alijs iudicibus qua pena plectendus, differitur, & num. 61.
- 62 Deciani auctoritas per auctorem approbatur.
- 63 Vxor eximens maritum à manibus familiae, vel à carceratibus qua pena veniat punienda.
- 64 Consanguineus, vel amicus eximens carceratum pendente appellatione num delinquat.
- 65 Iudici num liceat appellatione interposita sententiā non reuerabilem, nec retrahabilem exequi, & num. 66.
- 67 Appellatione pendente tollitur iudicis iurisdictio.
- 68 Iudex exequens sententiam irretrahabilem appellatione interposita num puniendus.
- 69 Paria sunt occidere innocentem, vel occidere confugiensem ad iustam iuris defensionem.
- 70 Consanguinitas, vel affinitas num excuset eximentes.
- 71 Consanguineus receptans bannitum mitiori pena punietur, & num. 72.
- 72 Cardinales eximentes condemnatos, vel confessos num delinquant.
- 74 Cardinales habent ex consuetudine privilegium liberandi cōdemnatos ad mortem.
- 75 Officialis donans condemnatos ad mortem Cardinalibus non tenetur in sindicatu.
- 76 Eximens carceratum pro alio delicto, quam læsa Maiestatis qua pena puniendus.
- 77 Eripiens carceratum non conuictum, nec confessum, sed accusatum dumtaxat qua pena plectendus, distinguitur.
- 78 Eximens carceratum cum armis tenetur nē l. iulia de vi publica, & si sine armis tenetur l. iulia de vi priuata, numero 79.
- 80 Eximens carceratum Iudicis auctoritate nedum est puniendus, verum comendandus.
- 81 Eximens iniuste carceratum non est puniendus.
- 82 Resistere num liceat quando quis est iniuste carceratus.
- 83 Quid autem dicendum in impediēte executionem reorum condemnatorum.
- 84 Custos carcerum soluens carceratum à carceribus, qua pena puniendus.
- 85 Offendens in carceribus detemptum num incidat in crimen læsæ Maiestatis. numero 89.
- 86 Carcer dicitur locus sanctus.
- 87 Carcerati subsunt sub protectione carcerantis.
- 88 Offendens in carceribus detemptum dicitur offendere Maiestatem carcerantis.
- 90 Occidens carceratum conuictum, vel cōdemnatum ad mortem num sit reus læsæ Maiestatis.
- 91 Eximens carceratum à manibus familiae qua pena veniat puniendus, distinguitur. num. 92. 93. & 94.
- 95 Capiens de iudicis mandato potestatem non habentis num teneatur.
- 96 Capiens quem de iudicis mandato potestatem habentis num teneatur, distinguitur.
- 97 Omnis violentia alicui illata quando speciali pena non punitur habet locum pena, l. iulia de vi publica, aut priuata.
- 98 Eripiens ex mandato Iudicis potestatem habentis contra ius num teneatur.
- 99 Casus dubius, num quis capiatur Iudicis mandato nec ne, declaratur per distinctionem.
- 100 Eripiens nū teneatur eadem pena, qua punietur ereptus, si publicam habet potestatem.
- 101 Receptator, vel fautor qua pena puniendus, remissiuè.
- 102 Capiens latrones num puniendus.

- 103 Latrones resistentes possunt impune occidi, quod quomodo intelligendum sub num. 104.
- 105 Latro, quando causæ non sunt notoria, vel manifesta num capi possit, à non habente potestatem.
- 106 Ipsemet carceratus si aufugiat à manibus familiae qua pena puniendus.
- 107 Eripiens innocentem à manibus familiae num puniendus.
- 108 Quis non tenetur diuinare.
- 109 Num credendum sit capientibus dicentibus habere potestatem, quod quomodo intelligendum, sub num. 110.
- 110 Non omnes eulogia ex bona fide scribere compertum est.
- 111 Eximens carceratos quibus ex causis, excusandus remissive.
- 112 Oppressorum expedit esse viros, ac precipuos defensores.
- 113 Eximens carceratum per debito civili à manibus familiae, vel à carceribus qua pena puniendus.
- 114 Eximens quem à carcere, vel quem à manibus familiae num paria sint.
- 115 Casus præfatus puniendus erit dupliciter, criminaliter, & civiliter.
- 116 Eximens carceratum pro debito civili num incidat in crimen læsæ Maiestatis discutitur etiam in num. seq.
- 117 Eximens carceratum incidit in criminem læsæ Maiestatis in casibus à iure expressis.
- 118 Eximens raptorem num incurrat in crimen læsæ Maiestatis.
- 119 Eximens Magicæ artis professorem nū puniatur crimine læsæ Maiestatis.
- 120 Eximens carceratum per debito civili tenebitur ac si per eo fideiussisset.
- 121 Eximens carceratum pro debito num tenetur in casu, quo is non esset verè debitor.
- 122 Quid si notoriè constaret talem non esse ritè carceratum, vel in iustè carceratum.
- 123 Eximens num tenetur si exemptus rediret ad carceres.
- 124 Eximens quem pro debito civili carceratum num teneatur criminaliter.
- 125 Prædicta num procedant in custode

carcerum.

- 128 Custos carcerum num teneatur si carceratus aufugerit cum solio custodis carcerum.
- 129 Receptans, vel occultans debitorem num teneatur discutitur num. 130. cum sequentibus.
- 132 Vi eximens num teneatur ad debitum.
- 133 Tit. ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ier. num procedat in occultante, vel receptante.
- 134 Creditori qua actione succurrendum erit in casu debitoris exempti num. sequentibus 135. & 136.
- 137 Salic. & Ias. laudantur reiecta Baldi doctrina.

Quiuè executiones reorum, vbi de mortis, aut mutilationis membrorum pœna agitur impediunt, vel impediri faciunt.

AMPLIATIO XIII.

CAPVT XXXX.

M plurimorum alij quidè literas sacras, alij priuilegia, alij pragmaticas formas, alij præcepta Iudicij, quidam alias ex alijs adinuenientes occasiones sibi peragant peccandi, vt inquit Imperator in auth. vt obedientes iudicibus in princ. Cumquè subditi nequeat impedire, quod sententia per iudicatum lata executioni mandetur, vt etiam iniustus exequi de iure teneantur. c. pastoralis. §. pen. extrà. de offic. deleg. vbi Innoc. cap. 1. vbi glo. magna. extrà. de offic. ordinar. Subditorum quippe non est inquirere, an sententia iusta, vel iniusta sit, secundum Innoc. ibidem. ex quo pro sententia præsumitur. c. in præsentia. extrà. de renunc. l. herennius. §. caia.

causa. ff. de euect. annotat Innoc. in c. cum in iure. extra. de offic. deleg. And. in c. 21. num. 1. §. de contr. inter vass. & alt. de benef. & in const. post mundi machinā. in princip. recitatus per Lucam à Penna in l. quociens. numer. 5. versic. subditi enim. Cide exact. lib. 10.

6 Ideò hoc in loco subnectitur vltima limitatio ad hunc Regalem indultum, vt ab eius beneficio excludatur is, qui executiones reorum, vbi de mortis, aut mutilationis membrorum pena agitur, impediunt, vel ab alijs impediti faciunt, cū negari minimè possit, quin graue, & atrox delictum committatur, quod quidem ex infra dicendis dilucidè perpendetur.

7 Etenim certi iuris est, quod impediens iudicis iurisdictionē, ceu iudicium præcepta transgrediens, si sumus in ciuilibus eiusdem iudicis arbitrio relinquitur puniendus, vt est tex. in l. 1. C. de his qui latron. vel alijs crim. reos occultant. toto tit. ff. ne quis eum, qui ius voc. nonjerit. & est tota rubr. de eo per quem factum erit. Eos enim qui secum alieni criminis reos occultando eum, eamue sociarunt par ipsos, & reos pena expectat, inquit Imp. in d. l. 1. subdens, latrones quisq; sciens susceperit, & eos offerre iudicibus superfederit supplicio corporali, aut dispendio facultatum pro qualitate personæ, & iudicis ætimatione plectetur.

8 Idemq; ad huc certum est in criminalibus esse sancitum, tota rubr. vt omnes obedientes iudicibus prouinciarum, & in pecuniarijs, & in criminalibus causis. Necessè est, inquit Imp. in loco super allegato, quod omnes obediant legi, & succumbentes iustitiæ sanctioni honorent eam, & per omnia habeant sortem, non solum in semetipsos respiciētes, sed etiam in futuras successiones, nihil enim in semetipso manet, sed currit natura

10 semper multas euomens mutationes, quas neque præuidere facilè est, neque prædicere, solummodo Deo, & Imperatore sequente Deum hæc gubernare me diocriter, & mansuetè valentes hæc Im-

perator in §. arripiant. præcitate rubr. vt omnes obed. iudicib.

11 In quo, quamuis non liqueant pene criminales expressim, tamen sat erit genericè decretum esse, vt impediens iudicis iurisdictionem in criminalibus iudicis arbitrio puniatur. Quo fit, vt deficiente iuris dispositione certa, ac penali non deficiat iudicis arbitrium, cui licebit talem saltim punire pena stellionatus, quæ semper subest, vbi specificum delicti nomen non sugerit. l. 3. in princ. ff. de crim. stell. quod placuit Bart. in l. 1. §. is videtur. nume. 6. ff. si quis ius dic. non obtemper. estq; à iure Canonico amplectatum: ceterum eo iure permittitur iudicium præceptis non obtemperantem puniri, vt est tex. in cap. 1. & c. sanè. el. 4. extra. de offic. deleg. Boss. in tit. de captura reorum. num. 16.

14 Ex his conclusiōe arguimus, si verum iudici non obedientem iudicis arbitrio esse feriendum, quanto magis impediens reorum executionem puniendus erit, & ob id in hac indulgentia nequaquam comprehenditur hic casus, vti delictum graue, & scelus magnum. Etenim qui à familiaria manibus quem aufert, vel exemit, ne dum impedit executionem, verum resistit, secundum Bald. in l. fin. in fine. C. de exhib. reis, Turbatq; Principis maiestatem, ac iurisdictionem. Barr. in l. 1. §. 1. in fine. ff. si quis ius dic. non obtemper. Boss. in tit. de captura reorum. nume. 16. & 19. vbi plures cumulat. Immo maiorem sibi arrogat potestatem, quam magistratus habeat, qui reum in carcere detinebat, vt cōsiderat Decianus in lib. 7. cap. 11. sub tit. de eximente carceratum. nume. 1. fol. mihi 120. à tergo. Inde is, cuius dolo malo factum erit, quod Rex extere nationis Populo Romano minus obtemperet inter lesa Maiestatis reos habetur. l. cuiusq; dolo malo. §. cuiusue dolo malo. ff. ad l. Iul. Maiest. ratio autem ea est, quare impediens executionem reorum ab indultus beneficio excludatur.

21 Qua de re, vt ad rem deneniamus, ponderandū suademus, quod dum tenet hic

hic inquit, executiones reorum, videatur hic tex. intelligi de impediēte executionem reorum, & sic condemnato ex causa criminali, vt demonstrat verbum illud, reorum, & 2. quod præcesserit sententia, dum ait executiones reorum, quæ quidem executio, cum non possit adaptari, nisi post sententiam præsupponit esse iudicatum, vt priuatio præsupponat habitum. l. decem. ff. de verb. oblig. l. eius, qui in prouincia. ff. si cert. pet. l. manumissiones. ff. de iust. & iure.

Inde aduertimus hunc præsentem indultus casum non sic simpliciter esse intelligendum, sed iuxta iuris dispositionem, de qua in d. Leuiusue dolo malo. §. fin. versic. item qui confessum. ff. ad l. Iul. Maieft. cui legislator conformem præsumitur se reddere. ad tex. in l. si duo. ff. de acq. poss. cum similibus. ita, vt Scruola Iureconsultus dum voluit cum crimine perduellionis perungi, qui confessum in iudicio reum, & propter hoc in vincula coniectum emiseric, prout explanauit ibidem Bart. & in extranag. ad reprim. in versic. tangit. in fine. Sequitur Alex. in consil. 35. incip. viso themate. num. 4. versic. quandoq; punitur crimine læsæ Maieftatis. vol. 2. l. 1. §. 1. col. fin. ff. si quis ius dic. non obtemper. idem Ias. post Aret. in §. penales. col. 17. versic. aduerte tamen. in l. de action. & in l. eximendi. §. 1. ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ier. Boss. in tit. de captura reorum. nu. 16. & in tit. de crim. læsæ Maieftatis. num. 61. Nellus in tract. de bannitis in 3. parte secundi temporis. q. 29. cum alijs congestis per Farin. in tit. de carceribus & carceratis. q. 30. num. 101. cum seq. & in q. 32. num. 1. cum seq. Sequitur hunc indultum interpretandum esse in impediēte executionem reorum, qui confessi, conuicti, vel condemnati fuerint, secundum Bald. in l. addictos. num. 4. in fine, versic. si autē aliquis. C. de Episc. aud. præter ceteros per Farin. citatos, in locis præmonitis.

Hanc autem conclusionem vti veram admittendam esse censemus, si carceratus sit pro crimine capitali, alias secus, se-

cundum Gomē. in lib. 3. variarum resol. in rubr. de crim. læsæ Maieft. num. 7. versic. 3. limbo, cum alijs per Farin. adductis in d. q. 30. num. 102.

Secundo, quod carceratus sit detemptus pro crimine læsæ Maieftatis secundum Accurs. in versic. reum tex. in d. l. cuiusq; & si contraria opinio vti communior firmetur per Gomē. in præcitata rubr. nu. 7. versic. quod primo notabiliter intellige, & amplectetur per Farin. in d. q. 30. nu. 103. quod si reus non esset condemnatus, neq; confessus, vtique non esset reus læsæ Maieftatis, licet pena capitali plectendus esset, cum quisq; ex agicatoribus .i. aurigis, seu ex quolibet alio genere hominum clandestinis supplicijs Et manifestum reum maleficæ artis oppresserit, vltimum supplicium non euadet, sicuti dixit Imper. Valentinus in l. si. C. de malef. & mathem. Bart. in d. l. 4. nu. 4. vel ea pena, qua exemptus puniretur supplicio nempe corporali, aut dispendio facultatum pro qualitate personæ, & iudicis extimatione. d. l. 1. C. de his qui latron. vel alijs crimin. reos occub. l. quociens. C. de exact. tribut. l. 10. dixit idem Bart. in l. si quis. in fine. ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ierit. vel alijs penis diuersimodè inferendis recensitis per Farin. in d. q. 32. num. 62. cum sequ. & si illam insequendam esse existimemus, quod iudicis arbitrio pena sit inferenda, vt dixit Bart. in l. 1. §. is videtur. in fine. numero 6. versic. & idè in casibus. ff. si quis ius dic. non obtemp. vbi Cagn. & sic tenuit Farin. loco nuper allegato. in quo quidem casu non erit habenda ratio, si exemptus iustè ne, vel iniustè fuerit detemptus, secundum Ang. in l. prima in principio. ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ierit. Alexan. in præcitato consil. 35. numero 4. versic. in alijs autem casibus. vol. 2. & admonuit Decianus in d. lib. 7. cap. 11. tit. de eximente carceratum. num. 2.

Verum nos ad huc aduertimus, quod quæ dicimus eximentè reum confessum conuictum, vel cōdemnatū crimine læsæ Maieft. puniendum, nõ tñ dicendum incurrisse.

- risse crimen læsæ Maiestatis, vel rebellio
 36 nis, quia talem non facit comminatio,
 sed opera. secundum Bossium in præalle-
 gato titul. de crimine læsæ Maiestatis.
 num. 62.
- 37 Et secundo, si quis eximeret, ut offen-
 deret, vel minueret Imperium publicum
 50 argum. l. eum qui. §. cum aliquis. ff. de in-
 iur. & tex. in l. 3. in fin. ff. ad l. Iulii. Maiest.
 cum alijs pensatis per Lucam in d. l. quo-
 cies. nu. 5. vers. vel si eripiens. cum seq. &
 differit Decian. in d. lib. 7. c. 11. de eximē-
 te carceratum, nu. 6. & 12.
- 38 Quæ quidem materia, ut suam habeat
 interpretationem, quamvis hoc in loco
 agatur de impediēte executionē reor-
 39 rum, & successiue in criminalibus, ta-
 men ex verbo in tex. adiecto, reorum,
 cum quoque ex reliquis eiusdem verbis
 sequentibus, ubi de mortis, aut mutila-
 40 tionis membrorum pœna agitur, Tamen
 ad huc quædā pertractare decreuimus,
 quæ ad alteram exemptionis speciem in
 ciuilibus consistentem adinent pro ma-
 teriæ faciliori cognitione.
- 41 Propterea dum scire volumus, quonã
 pado eximens quem à manibus curiæ
 carcerum, aut familiæ feriat, & quæ
 pœna plectatur in duo diuidimus capita,
 Nempe primo in criminalibus, & secun-
 do in Ciuilibus.
- 42 Si quærimus in criminalibus, & tunc
 43 subdistingendum, aut loquimur in exi-
 mēte carceratum à carceribus, aut in
 44 impediēte executionem reorum extra
 45 carceres constitutorum, aut, & 3. in exi-
 mēte carceratum à manibus familiæ.
- Si primum prosequamur casum sub-
 46 distinguendum erit, quod aut eripuit
 damnatum, vel saltim confessum, & pro-
 pter hoc in vincula positum, qui dicitur
 47 spe iudicatus, ut dixit glos. 2. in l. si vi-
 dum. ff. de re iud. maxime si contra eū
 probatum erat. arg. tex. in l. fin. in fine.
 ff. de bonis eorum, qui ante sent. sibi mor-
 tem conscii. & tunc subdistingendum,
- 48 Quod aut is condemnatus, confessus,
 vel conuictus erat pro crimine læsæ Ma-
 iestatis, & tunc tenebitur l. Iulia Maie-
 statis d. l. cuiusue dolo malo. §. pen. ff.
- ad l. Iul. Maiest. quam conclusionem de
 super firmatam intelligendam esse ad-
 monemus cum infrascriptis declaratio-
 nibus.
- 49 Primò, ut ea intelligatur nedum in
 carceribus constitutis, verum quoque
 50 in detēptis sub fida custodia iussu tamen
 iudicis, nam quamuis aliud sit tenere in
 carcere, aliud in custodia, ut dixit Acurf.
 in scholio finali. tex. in l. fin. C. de curios.
 lib. 12. vbi Bart. notatur in l. si ut certo.
 §. custodiam. vbi Bart. & Bald. ff. Come-
 mod. in l. si pecuniam. §. sed si accepit. ff.
 de conditione ob caus. Felin. in cap. cum
 contingat. num. 12. extra. de foro comp.
- 51 Tamen ex quo custodia ad publicos ma-
 gistratus spectat. l. succurritur. ff. ex qui-
 bus cau. maior. l. vinculorum. ff. de verb.
 & rerum signific. & l. milites agrum. §.
 penul. ff. de milit. test. & ex quo æquiper-
 52 rantur carcer, & custodia. k. si quis post
 accusationem. ff. de testamentis. l. 1. C.
 de priu. carc. l. 1. C. de cohort. lib. 12.
 tradidit Decianus in tit. de priuato car-
 53 cere, num. 18. cap. 10. lib. 7. Ideò conclu-
 dimus, dispositionem loquentem in exi-
 mēte carceratum à carceribus suum.
- 54 quoque vindicare locum in eximēte
 quem iussu iudicis detemptum sub fida
 custodia, cum is quoque carceratus di-
 catur, qui est sub fida custodia, ut tenuit
 Fulg. in cons. 176. incip. Iacobus ge-
 stor. num. 1. sicq; dixit Decianus in præci-
 tato cap. 11. num. 13.
- 55 Secundò eadem conclusio erit intelli-
 genda, ut procedat, quamvis carceratus
 56 exemptus reuertatur ad carceres, ete-
 nim quamuis ante delictum consumatū
 pœnitentia operetur, ut pœnitens non
 possit puniri. ad tradita per Marsil. in l.
 is qui cum telo. num. 24. C. ad l. Corn. de
 sicar. per Menoch. in tract. de arbit.
 iud. lib. 2. casu 360. num. 9. cum sequen-
 Centuria 4. cum alijs allegatis per
 Farin. in d. tit. de carceribus, & carcer.
 57 quest. 31. num. 65. delicto tamen con-
 sumato secus erit per id, quod in simili
 scripsit Bart. in l. qui ea mente. ff.
 de furt. Angel. de Malef. in verbo,
 & vestem cœlestem, num. 38. cum
 alijs

- aliis recensitis per Farin. in d. loco num. 58. ob quæ sic conclusiue edocuit in carcerato reuertente, ex quo respectu eximentis delictum est consumatum.
- 59 Tertiò præmissa conclusio procedit nedum quando quis eximit quem à carceribus, verum etiam si quis eximat à manibus familiar. Barr. in d. l. 4. num. 3. ff. ad l. Iul. Maiest. in extrauag. ad reprimendum. in glo. in vers. tangatur. edocuit idem Farinac. in d. quæst. 32. num. 1. cum seq.
- 60 Quartò eadem conclusio intelligatur procedere in eximente carceratū ab Imperatore, secus si ab aliis iudicibus, secundum Fabrum in d. §. pœnales. vers. item aduersus eum. post num. 7. inst. de action. vbi Ias. sub num. 107. Cass. in cons. Burg. rub. des iustices. num. 58. fol. 16. & fol. 77. num. 34. Gomef. in præcitato tit. de crimine læsæ Maiestatis num. 7. vers. 2. limito. Fabius à Monteleone in sua praxi arbitr. in 4. parte, nu. 102 5. fol. mihi 315. Burf. in cons. 16. num. 5. vers. quod etiã intelligitur. vol. 4. Farin. in d. quæst. 30. num. 104. licet Ias. in præcitato loco satis dubitet de Fabri doct. in d. §. pœnales, & aduertunt Decian. in. c. 11. de eximente carceratum, num. 8. fol. mihi 121. & Farin. qui quamuis suum non profert in hoc iudicium, Decianus tñ suam prodiit sententiam contra Fabrum vna cum Ias. in l. 1. §. is videtur. num. 16. cum seq. ff. si quis ius dic. non obtempera. A qua non dissentimus ob generalitatem tex. in d. l. cuiusue dolo malo. §. penult.
- 63 Hæc eadem conclusio sic ampliata limitatur, Primò vt non procedat in vxore eximente maritum suum carceratum è carceribus mutatis vestibis industria, & calliditate maxima, vel à manibus familiar, nam excusabitur, ita, vt extra ordinare puniendæ erit attentio intenso amore erga maritum? Argumento tex. in l. liber homo: la 2. ff. ad l. aquil. & in l. §. is qui puteum. §. si tutoris. ff. quod vi, aut clam. Flor. in d. §. liber homo. Paris de sind. vers. an si plures. colum. final. Palat. Ruuin repetitio. per vestras. extr.
- de donat. inter uir. & vxor. in rubri. §. colum. 3. cum seq. num. fol. 30. Gomefius, in lib. 3. variarum resolut. cap. 11. tit. de captura reorum. num. 12. relatus per Farin. in d. quæst. 30. num. 118. vers. limita 2. Clarus in præct. quæst. 29. vers. quæro etiam. in fine recensitus per eundem Farin. in quæst. 32. num. 79. vers. limita 3. fol. mihi 333. à tergo.
- 64 Secundo eadem conclusio limitatur, vt suum non obtineat locum in consanguineo, vel amico eximente condemnatum, vel carceratum pendente appellatione interposita à condemnatione iuxta tex. in l. non tantum. ff. de appel. quo quidem casu si iudex vellet sententiam non reiterabilem, nec retractabilem exequi licebit consanguineo, vel amico resistere iudici de facto, & impedire executionem impunè. Felin. latè in c. si quando. circa principiū. extr. de officio deleg. Ias. in d. §. pœnales. nu. 108. minus enim punietur, vt dixit Lucas à Penna in l. quociens. num. 8. C. de. exa. trib. lib. 10. disse rit Boss. in d. tit. de captura. num. 15. cum seq. tum, quia appellatione interposita sublata est iudicis iurisdicctio, vt dixit Accurs. in vers. transacione. tex. præcitati in cap. si quando. vbi Innoc. relatus per Bald. in d. l. adictos. n. 2. C. de episc. aud. Idem in l. ab executione. C. quorum appell. non recip. in l. vt uim. in princ. col. 2. ff. de iusticia & iure, & in l. facultas. per illum tex. C. de iurefisci. lib. 10. Ang. in l. 2. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris, & in §. pœnales. num. 22. instit. de action. quod si iudex appellatione interposita, vellet exequi non posset, immò puniretur capitaliter, cum paria sint occidere Innocentem, vel occidere eum, qui confugit ad iustam iuris defensionem. l. lege Julia. §. fin. ff. ad l. Iul. repet. Bald. in d. l. adictos. num. 1. in 1. col. vers. sed si esset appellatum, Cum quoque, quia consanguinitas, vel affinitas excusare faciunt eximentes ad instar consanguinei receptantis bannitum, qui mitiori pœna punietur. per tex. in l. 2. ff. de recept. allegatum per Lucam in d. l. quociens. num. 8. glos. in versic. receptauerit. in cap. felicis.
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71

- fælicis. vbi Ioannes Monachus sub num. 3. de Pœnis. in 6. Felin. in c. literas. num. 20. extrâ. de præsump. Gomez. in lib. 3. variarum resol. in tit. de homicidio. num. 50. vers. item adde. Menoch. in lib. 2. de arbitr. iud. casu. 348. nu. 12. Centuria. 4. cum aliis congestis per Farin. in d. q. 30. num. 95. 96. 97. 98. 99. 100. sub tit. de carceribus, & carceratis, quamuis ab hac
- 72 op-inione dissentiat Auriga noster And. in c. 1. §. receptoribus, nu. 28. de pace iuramento firm.
- 73 Tertiò limitatur hæc conclusio in Cardinalibus eximentibus carceratum confessum, vel condemnatum. His enim ex consuetudine concessum est priuilegium
- 74 eximendi, & condemnatum à morte liberandi, dum ad mortem ducitur. idem Salic. in d. l. addictos, in fine Manfred. in tract. de cardin. c. 8. in 18. priu. refert Clarus in Pract. §. fin. q. 30. vers. item adde. Farin. in d. tit. de carceribus, & carcer. quæst. 28. nu. 48. Ad eò, vt officiales donâtes Cardinali illum, qui ducebat ad mortem non tenentur in sindicatu. secundum
- 75 Parid. de Puteo in tract. de sindicatu. verum. de quibus officiales non tenentur. num. 253. vers. item non tenentur officiales. fol. mihi 103. in paruis. Si uerò carceratus quis non est pro crimine læsæ
- 76 Maiestatis, sed pro alio delicto, licet criminis læsæ Maiestatis reus nõ efficiatur, capite ad huc pñiendus erit, vt superius sub num. 42. cum seq. annotauimus. Hæc quò ad confessum, vel conuictum.
- 77 Modò supponamus in eximente carceratum non confessum, nec conuictum, sed accusatum dumtaxat qua pœna quis erit feriendus? & tunc ex mente Lucæ in d. l. quoties, num. 1. vers. aut solum accusatum. C. de exact. lib. 10. sic erit distinguendum.
- Aut quis eripuit talem carceratum cum armis, aut sine armis.
- 78 Primo Casu tenebitur. l. Iulia de vi publica. l. lege Iuliz. ff. de vi publ.
- 79 Secùdo uerò casu tenebitur l. Iulia de vi priuata, l. legis Iuliz. ff. de vi priua. Hæc autem conclusionem limitabimus non procedere,
- 80 Primo in eximente iudicis autoritate, quo casu quis ne dum non erit puniendus, verum comendandus erit. cap. deinde. 26. dist. cap. non inferenda, & cap. fortitudo. 23. q. 4. tradidit Bald. in d. l. addictos. num. 3. C. de episc. aud. And. in d. §. receptoribus. De pace iur. firm. & in c. 1. versic. & bona committentium crimè læsæ Maiestatis, nu. 74. vers. si uerò esset priuilegium. quæ sint regal. Idem Lucas in l. prohibitum. num. 4. C. de iure fisci lib. 10.
- 81 Secundo quis non erit puniendus si exemerit carceratum iniuste detempù
- 82 nam cum hoc iudicium simile sit violentiæ latronum, licebit vniciq; resistere nisi cum aliqua grauis turbatio timeretur, & sic propter scandalum vitandum. Diuus Thomas. in 2. 2. quæst. 69. art. 4. Lucas in d. l. quoties. num. 2. vbi plura effundit. de quo meminit. Decian. in d. cap. 11. num. 14. & 15. Couarr. in lib. 1. variar. resol. cap. 2. num. 7. cum seq. Hæc quò ad primum caput.
- 83 Descendamus quæso ad secundum caput principale, quid in impediende executionem reorum, & sic condemnatorum, in quo quidem casu distinguendum putamus modo, quo superius in præcedenti capite deduximus sequendo semitas
- tex. in d. l. cuiusue dolo malo. §. penult. num. reus sit condemnatus, aut uerò solum accusatus, & num pro crimine læsæ Maiestatis, aut uerò pro alio delicto, pro vt elicitur ne dum ex suprâ discussis, verum quoque ex Luca in d. l. quoties. num. 5.
- 84 Quibus quidem subnectimus, quid in custode carcerum, qui captiuum è carcere soluit? Pro cuius resolutione breuibus dicimus, quod si dolo malo tunc habet locum tex. in d. l. cuiusue dolo. Si uerò culpa, vel nimia misericordia tunc punietur iuxta dispositionem tex. in l. si hominem, in principio. ff. mand. vt la tius edocuit Lucas in d. l. quoties. num. 3.
- 85 Sed quod in offendente detemptum in carceribus? & in hac quæst. adhuc resolutiuè dicendum, Quod cum carcer
- 86 dicatur locus sanctus, & carcerati; Te 2 subint

- subfint sub protectione carcerantis, ideò
 87 offendit maiestatem carcerantis, & in-
 88 currit crimen læsæ Maiestatis, si tñ fue-
 89 rit detemptus Principis mandato. l. vl-
 tima. vbi notatur. C. de custod. reorum
 tradit Bart. in l. in laqueum. ff. de acq-
 rerum domin. & in l. 3. §. fin. ff. ad l. Corn.
 de ficar. & in l. legis Iuliz. ff. ad l. Iul. de
 vi priu.
- 90 Quæ conclusio multò fortius procc-
 dit in occidente carceratum conuictum,
 condemnatumq; ad mortē, vt inquit Bal.
 in l. libertas ff. de statu hom. Ang. de mal.
 in vers. fama publica. nu. 58. Hyp. in sin-
 gul. 150. Boer. in decis. 215. nu. 23. exor-
 nat Dec. in d. c. 11. lib. 7. de eximēte car-
 ceratum. nu. 10 fol. mihi, 121.
- 91 Tertius casus principalis est in eximē-
 te carceratum à manibus familiz, & in
 92 hoc quidem casu secundum Lucam in d.
 l. quoties. nu. 8. vers. si aurem capitur sic
 93 distinguendum, quod aut quis capitur ab
 94 alio, & certum est de mandato iudicis,
 aut certum est quod non de iudicis man-
 dato, aut verò sumus indubio.
- Primo Casu iterum subdistinguentū
 erit, quod aut quis capitur de iudicis mā-
 95 dato potestātē non habentis, aut de mā-
 dato iudicis imperium, & iurisdictionem
 habentis.
- 96 Primo Casu quis non tenetur. l. 2. & 3.
 §. 1. ff. ne quis eum, qui in ius voc. nō ier.
- 97 Secundo verò casu, si mandarum est
 secundum ius, & tunc, aut indiminutionem
 Imperij, vel vt per suam ereptionem
 satagat vendicare, & tunc tenetur. l. Iu-
 lia Maiestatis d. l. 4. Aut non contra Im-
 perium publicū, & tunc, aut cum armis,
 aut sine armis, vt superius traditum est
 in eripiente quem ex carcere publi-
 co.
- 98 Idquē ex eo, quia omnis violentia
 alicui illata si speciali pœna criminis
 non punitur l. si quis non dicam rapere,
 & in l. raptores. C. de epis. & cler. & in l.
 1. C. de raptu virg. cum similibus. sub-
 iacebit, vel. l. Iuliz de vi publica, aut de
 vi priuata. l. hoc iure. ff. de regul. iur.
 l. quicum vno. §. qui filium. ff. de re mi-
 lit.
- Secundus Casus erit, quando certum
 sit, quod contra ius, & tunc eripiens nul-
 la pœna tenebitur, d. l. 1. 2. 3. & 4. in fin. ff.
 ne quis eum, qui in ius voc. non ier. l. eos.
 & l. quoniam. C. de appell. §. quoniam in
 auth. vt nulli iudic. cap. inquisitioni. ex-
 tra. de sent. excomm. cum cæteris per Lu-
 cam adductis in d. l. quociens. nu. 6. vers. 2.
- 100 Casu, de quibus latè differit Farin. in d.
 quæst. 32. cum. 1. & 91.
- 101 Tertio casu quando est dubium, num
 quis capiatur de iudicis mādato, nec nē,
 & tunc adhuc subdistinguentum erit,
 quod aut quis capitur per eos, qui ad hoc
 publicam habent potestatem, & tunc ea-
 102 dem pœna punitur eripiens, qua punie-
 tur ereptus, de quo per Farin. in d. q. 30.
 num. 92. A quo etiam habebitur qua pœ-
 na puniendus erit receptator, vel fautor.
 sub num. 97. Aut verò capitur per eos, qui
 capiendi non habent potestatem, & tunc
 aut capitur is, qui potest impunē capi,
 vt latrones. l. 1. & 2. C. de his, qui latr.
 occid. aliiq; per Lucam recensiti loco an-
 dicto. num. 7. & tunc si causæ præmissæ
 sunt notoriæ, quis non erit puniendus,
 103 & ratio est, nam latrones resistentes si
 possunt impunē occidi. l. furem. ff. ad l.
 Corn. de ficar. l. 3. C. de his qui ad eccl.
 confug. cum similibus. vbi Bart. dixit
 Bossius in tit. de captura, num. 11. & 12.
 allegans Florianum in l. quemadmo-
 dum. §. magistratus, & in l. si serutus.
 ff. ad l. Aquil. Imolā in l. ex cōsensu. §. si.
 colum. penultima. ff. de appell. in actu
 104 capturz, secus verò postquam est captus
 nam tunc occidens tenebitur l. Cornelia
 de ficariis, committitq; crimen læsæ Ma-
 iestatis Bart. in l. 3. §. transfugas. ff. ad l.
 Corn. de ficar. & in d. l. 4. nu. 4. Felin.
 in c. cum iuramento, extra. de Homicid.
 & in c. quz in ecclesiarum. colum. 2. ex-
 tra. de const. citat eos Boss. in d. tit. de
 captura. nu. 14. & in tit. de crimin. læsæ
 105 Maiestatis, nu. 64. ergo multò magis pos-
 sunt eripi. Quod si non esset manifestum,
 vel notoriū secus esse arbitrat Lucas in
 prætrato loco motus per tex. in cap. 1.
 de officio sacri. & in capitul. 1. de officio
 Vicar.

Hanc

106 Hanc autem conclusionem intelligamus procedere etiam in ipsomet carcere se eximente à manibus familiarum, per discussa per Bossium in præcitato tit. de captura, num. 19. cum sequen. vbi hunc fugientem puniendum esse testatur, sed mitius, adductus ab Accursi. auctoritate in l. succurritur, ff. ex quib. cau. maior. & Ang. cæterorumque interpretum, in l. 1. ff. de effract.

107 His autem subnectendum non abs re esse putamus, quod præter hos casus desuper consideratos si fingamus aliquem innocentem captum esse, rûc decidimus licitè, & impunè eripi posse, nec eripientem puniri, Immò si non eriperet peccaret, c. non inferenda, 23. quæst. 3. l. prohibitum, vbi Lucas, C. de iure fisci, lib. 10. Hi enim excusandi sunt, quamuis apparitores, vel seruitentes, vel birroarij habuerint à Præfide mandatum de capiendo, cum quis non teneatur diuinare, l. si putator, ff. ad leg. Aquil. Nec teneatur quis credere capientibus dicentibus habere potestatem capiendi, quia non omnes eulogia ex bona fide scribere compertum est, l. Diuus, el secundo, ff. de custod. & exhib. reorum.

108

109 Quod sano modo intelligendum, nisi constaret alias, vel nisi sint capientes ad illud officium specialiter deputati, in his enim casibus iusta non inest eximentibus excusatio, argum. tex. in l. 2. §. si publicanus, ff. vi bonorum rapt. notauit Specular. in tit. de citatione, §. sequitur, versic. vtrum, Innocentius in cap. cum contingat, in glo. incipiente, Id est ex iusta, extrâ. de offic. deleg. cum alijs à Luca citatis in sæpius monital. quoties. numero 7. circa medium. A quo delicto plures affert excusationes Marianus in tractatu de citatione, in 34. articulo principali, & Decian. in dicto libro 7. cap. 11. numero 9. cum sequenti. fol. mihi 121.

110 Excusabuntur ergò hi, qui innocentes eximunt, cum expediat nos talium oppressorum esse vltiores, ac præcipuos defensores, cap. scire vos, 23. quæst. 8. notat Innocentius in cap. si verò, el primo, in glosa, extrâ. de sent. excomm.

111

114 Reliquum est, vt ad secundum caput principale deueniamus, quid in eximente carceratum pro debito ciuili à manibus familiarum, vel à carceribus? in quo casu illud priore loco supponimus, quòd paria sunt, quod quis eximat à carcere, vel è manibus familiarum, ad hoc tamen, vt casus expressi in eximente à carceribus vindicet sibi locum in eximente à manibus familiarum, vt tradidit Bart. in dicta l. 4. num. 3. ff. ad leg. Iuliam Maiest. in l. legis Iulie, ff. de vi priu. sequitur Ias. in dicto §. pœnales, num. 106. meminit Decianus loco nuper allegato, num. 7. & 12.

115 Quo quidem supposito si queramus num puniendus sit, & tunc dicendum, quòd sic, duobus modis, criminaliter, & ciuilitè, vt tradit Boss. in tit. de carceratis, num. 17. relatus per Farin. in d. q. 30. num. 112. Criminaliter cum is incurrat nedum in crimen, sed in crimen læsæ Maiestatis, vti placuit Baldo in dicta l. addictos, num. 4. quem refert Ias. in d. §. pœnales, num. 104. quos meminit Decianus in d. cap. 11. num. 3. cuius Baldi dictum à Ias. non admittitur, & per Dec. reprobat, qui fatentur hunc incidere in crimen, non læsæ Maiestatis, sed pœna arbitraria castigandum per discussa per Alexandrum in d. consil. 35. num. 4. in fine, volum. 2. cum alijs relatis per Menoch. in tract. de arbit. ind. lib. 2. casu 301. post num. 16. cent. 4. & per Mascard. in tract. de probat. libro 1. conclusione 266. numero 16. differit Farin. in d. q. 30. num. 112. & 114.

116 Quo quidem conclusio itidem corroboratur ex eo, nam eximentes incurrunt in crimen læsæ Maiestatis in casibus in iure expressis, vt in dicta l. cuiusmodi dolo malo. At in cæteris secus erit concludendum, quòd quidem videmus statutum in eximente raptorem, qui non in crimen læsæ Maiestatis incidit, inde punitur pœna decem librarum auri, d. §. arripiant, & §. si. in auth. vt omnes obed. ind. consuluit Decianus in consil. 35. num. 41. volum. 2.

117 Idem & secundo liquidò constat in eximente Magicæ artis professorem, qui nõ

punitur

- punitur crimine læsæ Maiestatis, sed pœna in l. fin. C. de maleficis, & Mathemat. inscripta. Quarè sequitur rationabiliter reprehensum esse Baldum à Deciano loco præmonito, vbi sub num. 4. hanc ante statutam conclusionem pluribus iuris argumentis comprobatur.
- 822 Si verò loquimur quò ad secundum caput pœnam civilem inspiciens, dicendum eximentem carceratum pro debito civili teneri eo modo, ac si in omnem casum pro eo fideiussisset, per tex. in l. fin. C. de oper. lib. in l. quoties, vbi Andr. de Barulo, Ioan. de Platea, Lucas à Penna, ceterique C. de exact. trib. lib. 10. tradidit Bald. in dicta l. addictos, relatus per Ias. in præcitato §. pœnales, numero 102. Hippolytus in sing. suo 137. Cœpolla latè in consil. 14. incip. In Christi nomine, col. 2. Boer. in decif. 2 17. num. 13. Decianus in dicto c. 1. num. 3. Farin. in d. q. 30. num. 107.
- 823 Hanc autem conclusionem sic firmatam, ampliabilis procedere etiã quod exemptus non esset verè debitor, cum lex respuat probationem, quod talis non sit debitor, Ang. in l. sed eximendi, §. item si quis, in fine, ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ier. vbi Burrig. Salic. Fulgosius, & alij, Hippolytus in sua Pract. §. attingam, num. 48. & in rubrica de fideiuss. numero 150. versic. sed contra prædicta, cum cæteris per Farin. congestis sub præcitata q. 30. num. 109. vbi sub num. 110.
- 824 sublimitat prædicta non admitti, quando notoriè constaret carceratum non esse ritè carceratum, vel iniustè carceratum, ad quæ plures allegat, & faciunt tradita per eundem in quæst. 32. num. 8. cum sequen.
- 825 Ampliatur secundò, vt procedat principalis conclusio, etiam quod exemptus rediret ad carceres, quia adhuc tenetur d. l. quoties, vbi glo. & Doct. C. de exact. tribut. lib. 10. est què communis opinio, vt ex relatis per Farin. in d. q. 30. nu. 111. excerptis idem Farin.
- 826 Ampliatur tertio, vt is etiam pœna criminali puniatur, sicuti ex pluribus collegit Farin. in eodemmet loco, sub numero 112. cum seq. de cuius veritate latè differit D. de Franchis in dec. 442.
- 127 Ampliatur postremò, vt talis conclusio procedat etiam in custode carcerum, vt diffusè demonstravit more solito Farin. in q. 31. per totum, & in specie à nu. 70.
- 128 cum seq. Nisi tamen alter custos carceris socius aufugisset cum carcerato, hoc enim casu non tenebitur custos carcerum, ex quo iustè fidem socio habuisse censetur, l. fin. vbi Bart. & ad eum addentes latè, ff. de custod. & exhib. reorum, & in d. l. cuiusvè dolo malo, di. punxit Farin. in d. q. 31. num. 53. cum seq.
- 129 Eandem autem conclusionem limitabimus non procedere in receptante, vel occultante bannitum, vel debitorem, ne capiatur, vt videtur velle Baldus in l. fin. C. de oper. libe. cuius meminit Ias. in d. §. pœnales, num. 103. & recensuere addentes ad Bart. in d. l. cuiusvè dolo malo, littera B. per tex. in dicta l. quoties, & in l. 3. C. de assessor. Cuius contrarium videtur amplexari autem neminem teneri ad debitum, nisi vi eximat, tum per tex. in l. pen. §. 1. ff. ne quis eum qui in ius voc. non ier. Cum quoque, ne titulus præcitatus superfluous esse iudicaretur. At his non obstantibus contra Bal. tenet Ias. in d. §. pœnales, nu. 103. vbi affirmat receptantem, vel occultantem debitore teneri ad debiti satisfactionem discrepans etiam in actione, qua scilicet is teneat. Etenim si Bal. inquit in occultante, vel receptante non esse locum tit. ne quis eum qui in ius voc. ex quo in occultante non consideratur vis, Nihilominus controuerti non potest, quin subsit dolus, quo casu creditori succurrèdum est, vt edocet Ias. actione in factum, vel ex edicto, ff. ne quis eum, qui in ius voc. non ier. propter eiusdem tituli generalitatem, iuxta tamen terminos tex. in l. sed eximendi, in princ. & §. prætor ait, ff. eod. tit. vel ex edicto de eo, per quem factum erit, vel ex tit. ff. si quis iudici non obtemp. Cuius præceptum in occultantem directum, ne impediatur executionem, si per ipsum fuerit contemptum, poterit per iudicem procedi ad multa remedia, de quibus per Doct. in l. 1. vbi
- 130
131
132
133
134
135
136

137 vbi Bart. sub num. 1. ff. si quis iudici non obtemp. ex quibus consequitur reiecta Baldi doctrina rectè sentijse Iaf. in d. 9. pœnales, ac iure optimo contrarium voluisse Salic. in d. l. fin. C. de oper. lib.

Hæc breuiter scripsisse in presenti materia sufficiat, ad viteriora proinde progrediamur.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**ndultus iste regulatur à casibus sub eo comprehensis, & ab eo exclusis.
- 2 Verbum relatiuum, quos, stat declaratiuè in hac parte.
- 3 Verbum, quos, num stet restrictiue in presenti parte.
- 4 Indultus iste num declaret, & restringat.
- 5 Indultus iste per verbum, quos, videtur singulatim se referre per veram relationem ad singulos casus huius indultus cum omnibus suis qualitatibus, & num. 6.
- 7 Relatio limitata limitatum produceret effectum.
- 8 Limitata causa limitatum producit effectum.
- 9 Relatio ad statutum num intelligatur cum omnibus eius qualitatibus, & de ratione, num. 10.
- 11 Verbum, quos, est relatiuum eiusdem substantiæ, eiusdem corporis, eiusdem indiuidui.
- 12 Sub relatiuo, quos, ab hoc indultu adhibito num comprehendantur casus omnes ab eo relati, num. 17. & num. 25.
- 13 Dicitio, omnis, est signum vniuersale.
- 14 Dicitio, omnis, est signum omnium comprehensiuum.
- 15 Dicitio, omnis, est nomen collectiuum.
- 16 Dicitio, omnis, est aliquando distributiuum.
- 18 Qui omne dicit, nihil excludit, & excipit, vbi num præterita comprehendantur sub negatiua vniuersali.
- 19 Ab vniuersali negatiua nihil penitus excipi poterit.

- 20 Negatiua vniuersalis aliquando recipit detractionem.
- 21 Casus huius indultus num comprehendantur intellectualiter.
- 22 Dicitio, omnis, aliquando ponitur intellectualiter, aliquando naturaliter, quandoquè dubitanter.
- 23 Indultus iste num de sui proprietate comprehendat omnes personas.
- 24 Indultus iste num comprehendat omnes eius casus sigillatim in hac parte.
- 26 Dicitio, singulos, num designet casus singulari modo, & sigillatim.
- 27 Dicitio, singulos, tanquam distributiuam distribuit rem ipsam cuiuslibet insolidum, & separatim.
- 28 Vniuersitas num comprehendatur sub hoc indultu.
- 29 Huius indulgentialis mens, & voluntas declaratur.

Quos omnes, & singulos præsentis decreti beneficio gaudere nolumus.

CAPVT XXXI.

Vie superius latè in hoc nostro generali indultu de casibus in eo comprehensis, & ab eo exclusis pertractatum, à quibus ad demonstrandum, quòd eiusdem indultus dispositio determinari debeat, & ab eis regulari, Idèd hoc in loco scriptum est his verbis, Quos omnes, & singulos præsentis decreti beneficio gaudere nolumus, & sic decretum per verbum relatiuum, quos.

- 1 Ex quo consequitur, quòd tale relatiuum nedum stet declaratiuè, ex quo vnicuiquè ex casibus antecedentibus competit, & subijcitur, arg. notatorum per Cyn. & Bart. in l. 1. C. de summa Trin. & Fide Cath. hic sub num. 1. ille verò etiam sub num. 1. & in l. omnes populi, num. 1. ff. de iust. & iu. verum etiam vt stet restrictiue,

- 1 *Atiue*, l. ea tamen adiectio. vbi Bart. ff. de leg. 3. idem Bart. late in l. qui tibi, ff. de auro, & argen. leg. & in l. a filio, §. 1. ff. de alim. & cibar. leg. Iam in dicta l. omnes populi, num. 19. ff. de iusticia, & iure, quam in §. omnium, in gl. in ver. omnium, instit. de act. Declarat igitur, & restringit casus, quos noluit sub indultu comprehendendi.
- 2 Vnde dum vsus est relatio, quos, videtur velle singulatim se referre ad omnes per veram relationem, Rimin. lun. in l. qui se patris, num. 92. C. vnde liber. Dec. in conf. 261. incip. Superioribus diebus, num. 1. Paris. in conf. 17. incip. Circa testamentum, num. 37. volum. 3. & ad singulos quosque casus per indultum sanctos cum omnibus eorum qualitatibus, l. asse toto, ff. de hered. instit. l. si quis ita scripsero, ff. de cod. & demonst. cum alijs congestis per Dec. in conf. 47. incip. Pro viribus meis, num. 2. vbi addentes late D. Anna pater in allegat. 35. Berrazz. in conf. 222. incip. Sententia, nu. 4. Ex quo
- 3 relatio fit simpliciter, nam si limitatim ea fieret, tunc limitata relatio iudicaretur, & proinde limitatum produceret effectum, cum limitata causa limitatum producat effectum, l. in agris, ff. de acq. rerum dom. l. cancellauerat, ff. de his, que in test. delentur,
- 4 Ex his inferitur, quod relatio, que fit ad statutum, intelligitur facta cum omnibus eius qualitatibus, vt edocuit Bart. in l. 1. §. fin. ff. si fam. furtum fecisse dicatur. Idem in l. 1. ff. de recep. arbitr. in l. qui seruum, §. fin. versic. sed quero, testator. ff. de leg. 2. Cum videatur referre qualitates, arg. tex. in l. scribit quintus, §. fin. ff. de auro, & arg. leg. Castr. in consilio 253. incip. Visis, & ponderatis dictis ordinamentis, col. 7. vers. his visis, vol. 1. & Paris. in conf. 9. incip. tex. in l. si quando, num. 16. volum. 3. & ratio est, quia est
- 5 relatiuum eiusdem substantie, eiusdem corporis, eiusdem indiuidui, secundum Ia. in l. vinum, num. 1. ff. si cert. per.
- 6 Itaque concludendum putamus, casus omnes in hac generali indulgentia relictos comprehendendos esse sub hoc rela-

- 7 tivo, quos omnes, & singulos, ita vt ij eo modo interpretadi sint, quo desuper huius indultus conditores decreuerunt, omnesque autem comprehendj diximus, nullumque excludi, cum sanxerint adhibendo dictionem, omnes, que est signum vniuersale, c. dispendia, vbi Archid. plene. extra. de rescr. Bart. in l. quod Neruz. q. 2. ff. dep. & in l. 1. §. nunciatio, num. 21. ff. de noui ope. nunciatione, & est signum
- 8 omnium comprehensuum, l. si seruitus, ff. de seruit. vrb. prad. l. damni. §. emptor. ff. de damno inf. l. si cui omnes, in princ. ff. de legat. 1. c. si Romanorum, 29. dist.
- 9 estque nomen collectivum, Bart. in l. moschis, num. 2. ff. de iure fisci. Ac denique aliquando distributiuum, l. hoc articulo, vbi Doct. ff. de hered. instit. & propterea
- 10 suboritur, omnes casus desuper per indultum enarratos sub verbis, quos omnes, & singulos esse comprehensos, cum qui
- 11 omne dicit, nihil excludat, nihilque excipiat, l. a procuratore, C. mand. l. cum prator, ff. de iudic. l. Iulianus, ff. de leg. 3. l. in fraudem, ff. de milit. test. l. cum pater, §. fin. ff. de leg. 2. l. maritus, C. de procur. glo. in cap. solita, extra. de maiortate, & obedientia, cap. 2. vbi Hostien. de obseruantia ieiun. dixit Speculat. in titulo de sindaco, versic. quod si aliquo, & in tit. de depos. §. 10. versic. item pone, vbi ag-
- 12 notauit.

- 13 Regulam premissam intelligi, vt comprehendantur etiam preterita, maxime si sumus in vniuersali negatiua, a qua nihil penitus excipi potest, l. legitimos, §. an ergo, ff. de legit. tut. licet verum sit, quod aliquando recipiat determinationem, l. sed si compromissum, in §. ff. de recep. arbitr.

- 14 Comprehenduntur ergo omnes casus desuper expressi saltim intellectualiter, nam vt inquit Baldus in cap. non omnis, in primordio ipsius cap. extra. de constit. Hec dictio, omnis, ponitur aliquando intellectualiter, aliquando naturaliter, quandoque dubitanter, quod fit, vt intellectualiter hac in parte desumpta comprehendat omnes casus ab indultu relictos, sicut comprehenderet ex sua proprietate

- priccate omnes personas, vt consuevit
 Paris. in cons. 2. incipiente, Licet circa,
 24 num. 79. vol. 8. Et comprehendet omnes
 25 casus singulari modo, ac sigillatim ex
 natura dictionis, singulos, in hoc loco per
 indolum adiecta, vt quod reliquum
 erat explanemus.
- 26 Cuius quidem ea est natura, vt expres-
 so per talem terminum explicata sin-
 gulari modo, ac sigillatim designata sit,
 in cuius argumentum expendimus tex.
 in l. quod si nolit, §. si venditori, verfic.
 item si plures, ff. de edil. edicto, l. 1. §. 1.
 ff. quod falso tut. l. si que in partes, ff. de
 regulis iuris, l. & an eandem, §. actiones,
 ff. de exceptione rei iud. l. huiusmodi, §. 1.
 ff. de legat. 1. l. present. C. de his, qui ad
 eccl. confug.
- 27 Et ratio, quia dictio, singuli, tanquam
 distributina distribuit rem ipsam cui-
 libet in solidum, & separatim, dicta l. hu-
 iusmodi, §. 1. ff. de leg. 1. l. non distingue-
 mus, §. cum in plures, ff. de recep. arb.
 l. hoc articulo, ff. de hered. instit. vbi Bar-
 tolus. l. potest. & l. sequen. ff. de vulgar. &
 pup. l. in singulis, ff. ad legem Falcidiam,
 Baldus in cons. 46 r. lib. 1. Tiraq. de retr.
 cons. §. 32. glo. vnica, numero 12. dec.
 Auin. 66. num. 5.
- 28 Quibus quidem sic stantibus inferi-
 mus, quod si casus aliqui ex prænarratis
 per indultum possunt in vniuersitate
 considerari, ea adhuc comprehendetur,
 cum sub dictione, singulos, per hunc in-
 dultum adhibita, de iure vniuersitates
 comprehenduntur, singulæque ipsarum
 personarum, vt in cap. in generali, in princi-
 pio, vbi not. de elect. in sexto, & voluit
 aperte Baldus in cap. cum omnes, nu. 16.
 extra. de constit.
- 29 Et propterea hic indultus expressit,
 Quos omnes, & singulos presentis decre-
 ti beneficio gaudere nolumus, quasi sin-
 gulos, omnesque casus singulariter, &
 speciali modo designatos sub breui ho-
 ram verborum compendio comprehen-
 di voluerit huius indulgentiæ condito-
 res, arg. tex. in l. si seruus seruam, §. & si
 puerum, ff. ad leg. Aquil.

S V M M A R I V M.

- 1 **O**fficiales in eorum officijs delin-
 quentes ab indultu excluduntur.
- 2 **D**ictio, sicut, aliquando similitudinariè
 ponitur.
- 3 **D**ictio, sicut, num sit ad præcedentia re-
 latina.
- 4 **V**erba huius edicti in medio apposita, si-
 cut ad præcedentia, ita ad sequentes
 porrigitur.
- 5 **P**rinceptus officiales constituit, vt subdi-
 torum iura cognoscat, ac tueatur.
- 6 **O**fficiales in officio delinquentes num-
 officio, ac dignitate veniant priuandi.
- 7 **I**tem nam quoque priuatur salario of-
 ficij.
- 8 **S**ed nam ipso iure priuandi sint, an-
 vero requiratur sententia, remissiuè.
- 9 **O**fficialis in officio delinquens grauius
 peccat.
- 10 **O**fficialis delinquens in officio nam sub
 indulta Principis de iure communè
 comprehendatur.
- 11 **T**ex. in l. mancipia. C. de seruis fugitiuis
 discutitur.
- 12 **O**fficialis quando dicatur delinquere
 in officio, regula traditur.

Sicut neque eos, qui dum offi-
 ciales essent in eorum offi-
 cijs deliquerint.

LIMITATIO XIII.

CAPVT XXXII.

Numerauit casus Prin-
 ceptus noster Inuictissi-
 mus, in quibus voluit
 reos ab huius edicti
 munificentiæ coercere
 sub breui verborum com-
 pendio in præcedenti
 capite decernens his formalibus verbis,

Vu Quos

Quos omnes, & singulos huius decreti beneficio gaudere noluntus, de quarum interpretatione breuibus, sed non fortasse inutiliter in superiori differimus.

1 Prædictis subnectit modo alios quoq; casus proximis quidem non ab similes, in quibus exclusiuum quoq; statuit hoc præseas edictum, quod in eos indicitur, quidum officiales essent in eorum officijs deliquerunt.

2 Casus quidem præcedentibus continuatius, ut liquidò descendit ex natura dictionis sicut; que licet similitudinariè aliquando ponatur, l. sicut, ff. de recep. arb. l. pen. ff. de fundo instructo, instrum. toq; leg. l. mortuo, ff. de fideiussor. de quo differit glo. in d. c. ex ore, extra. de priuil. in c. examinata, extra. de confir. vtil. vel inuilit. c. Abbate senè, extra. de verb. sign. 3 tamen facit relationem ad præcedentia, c. parochianos, extra. de sent. exco. omni. Anchar. in cons. 370. incip. Ante omnia, Rom. in cons. 328. incip. Omnipotentia Dei, num. 7. & Dec. in cons. 527. incip. In ciuitate, num. 11. versic. secundo responderunt.

4 Aded, ut verba edicti exclusiua paulò ante præatrata, cum sint in medio appposita, sicut ad præcedentes casus referuntur, pari modo ad subsequentes trahuntur, porrigunturque, c. inquisitioni, extra. de appell. cum similibus.

His ergo sic præhabitis hunc casum discutiamus.

5 Itaque & hunc ipsum quoque dignus esse exclusionem, si quidem si Princeps officiales constituit, ut subditorum iura cognoſcat, fudatur, ac ius vnicuique tribuat, iustitiamque administret, delicta puniat, ratio non paritur tales in officio delinquentes singulari vindicta prosequendos inultos remanere, etenim certi iuris est, officiales in officio delinquentes officio, dignitateque privandos, l. si aliquid, C. de suscept. & arch. libro 10. l. iudices, C. de dignit. lib. 12. l. 2. C. de palat. sacrum largit, lib. 11. l. ordinariorum, C. de cohortal. lib. 12. l. iudices, C. de annon. & trib. lib. 10. In quibus Io. de Platea l. fin. C. ad l. lul. repet. glo. in l. 3. s. miles, ff. de

his, qui noc. in fam. Baldus in l. mancipia.

C. de ser. fug. idè in l. reum. C. de procur.

Dec. in c. v. nostrum, an. 4. extra. de app.

Capic. in decis. 12. num. 17. cum sequen.

Franc. Marcus in decis. Delphin. 390.

num. 1. & dec. 654. volum. 1. & 712. vol. 2.

Cappell. Tholos. in dec. 370. vbi Aufrer.

7 Quia in modo uedum priuabitur officio,

verù & salario officij, d. l. ordinariorum,

vbi Ioan. de Blacea C. de cohort. lib. 12.

Franc. Marcus in dec. 648. num. 1. vers. 80.

isto casu, p. d. cū alijs per Farin. adductis

in tit. de delictis, & penis, q. 19. num. 42.

8 cum seq. vbi sub num. 45. disputatur, num.

ipso iure quis incurrat in officij priua-

tionem, an verò requiratur sententia, de

quo per Capic. in d. dec. 121. à nu. 21. cum

9 seq. & meminit etiam idem Farin. in tit.

de carceribus, & carceratis, q. 32. num. 18.

Et ratio, quia delinquendo grauis pec-

10 car, ad g. l. presbyteri, C. de Episc. & cler.

c. sicut dignum, extra. de homic. a. viliissi-

mus, 1. q. 1. Laur. in decis. Auin. 120. nu. 2.

Ex his igitur non abs re descendit ius-

te, & rationabiliter ab hoc Principis edic-

to tales officiales in officio delinquentes

excludi, quod de iure cõmuni adhuc san-

11 cionem erat, ut est tex. iuncta glo. in d. l. man-

cipia, C. de ser. fug. illa verba ponderan-

do, si sollicitudine defensoris non fuerit

requisitus, & renocatus idè defensor duo

vicaria mancipia exigatur, nec beneficio

principali, nec venditione in eius perso-

na iam de cætero valituris, & c. exponit

Accurs. beneficio principali. i. Principis,

quo pœna sibi remittatur, sicq; videtur

12 talis conclusio per hunc tex. probari, sicut

ti cum ad hoc expendit Paris de Puteo

in tract. de sindicatu, in ver. an si potestas

condenauit, nu. 21. de quo meminit Dec.

in lib. 3. sub tit. abol. qñ imped. accusat.

num. 14. Plaza in epit. delict. c. 38. nu. 3.

lib. 1. tit. de inquisitione, q. 6. num. 56.

13 Aduertendum tamen erit, Decianum

dixisse in præcitato loco, quòd tex. in d. l.

si mancipia per eandem allegatus nullo

pacto probet, verum iuncta glossa de clau-

ratione poterit concludi tex. illam pro-

14 bare, quamuis sat. sis. à iuris interpreti-

bus sic affirmari.

Reli-

12 Reliquum est eandem ut demonstre-
mus, quando dicatur quem in officio delin-
quere, idque ut huius nostri indultus
interpretatio iuridica tractatur. Pro cu-
ius solutione sic breuiter erit responden-
dam, & tunc quis dicitur in officio delin-
quere, ubi cunque quis fauore, colore, ca-
lore, auctoritate, prae-textu, vel contem-
platione officij delinquit, sic ex Gugliel.
de Cuneo in nullis, C. quorum appel. non
recip. ex Bald. in l. 2. in fi. vbi Salic. C. vbi
deration. agi oportet. & ex Baridis dictis in
tract. de iudic. locis per Farin. signa-
tis edocuit idem Farin. in d. tit. de deli-
ctis, & poenis, q. 19. num. 44.

Hac ergo annotauimus pro huius par-
tis enodatione, in qua materia diffuse
pertractauit Caruita in ritu 49. incip.
Item quod curia ipsa, ad quem lectorem
delegamus.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**alsi crimen committi potest scriben-
do, loquendo, & tacendo.
- 2 Falsitas committitur per publicam
personam, & per priuatam.
- 3 Indultus iste hoc loco pertractat de fal-
si crimine per Notarios vti publicas
personas peccato.
- 4 Praesens pars indultus constituta est in
falsitate commissa in instrumentis,
aut publicis scripturis.
- 5 Falsi crimen in instrumento, aut publi-
cis scripturis non a Notario, sed ab
alio commissum num. excludatur ab
hoc indulto.
- 6 Omnia sunt restringenda.
- 7 Indultus iste num. loquatur de persona
Notarij falsum committente tantum,
an vero de alio.
- 8 Instrumentum dum non cantat, nec
nos cantabimus.
- 9 Aduocati dicunt, quando quis non est
nominatus in instrumento, instrumen-
tum non loquitur de te.
- 10 Instrumentum num. comprehendat ha-
redem, si de eo nulla sit mentio in in-
strumento.

- 11 Indultus huius praesens pars duo popu-
latiue requirit, & numeris seq. 12.
& 13.
- 14 Notarius committens falsum non in
instrumentis, vel publicis scripturis
num. excludatur ab huius indultus
beneficio.
- 15 Falsum committens in scriptura pri-
uata num. puniendus, ac si patrasset
in publica scriptura. & nu. 17. & 19.
- 16 Num. importet, quod falsitas committa-
tur in scriptura publica, vel priuata.
- 17 Text. in l. 1. §. qui rationibus, ff. ad legem
Cornel. de fals. cum concordantibus
quomodo intelligendus.
- 18 Verba huius indultus sunt proprie in-
telligenda.
- 19 Falsitas apta ad nocendum in scriptu-
ra priuata commissa non punienda.
- 20 Falsitas apta ad nocendum num. faciat
indiciam.
- 21 Falsitas num. requiratur, quod sit apta
ad nocendum habitu, & potentia.
- 22 In scriptura priuata trino teste signa-
ta num. requiratur, quod falsitas sit
apta ad nocendum.
- 23 Scriptura priuata trino teste signata
num. sit priuata, an publica.
- 24 Scriptura priuata trino teste signata
habet substantiam, & formam.
- 25 Notarius committens falsum in instru-
mentis publicis nullis, & inualidis
num. excludendus ab huius edicti mu-
nificencia, & num. 34. & 36.
- 26 Falsum commissum in instrumentis
nullis, & inualidis num. poena falsi,
an stellionatus puniendum.
- 27 Instrumentum nullum non dicitur in-
strumentum.
- 28 Condemnatum dicimus rite condem-
natum.
- 29 Bonorum possessio nulla non dicitur bo-
norum possessio.
- 30 Bannitus non dicitur qui rite, & recte
non est bannitus.
- 31 Contumax nulliter num. dici possit con-
tumax.
- 32 Voluntas, & propositum distinguunt
delicta.
- 33 Actuarius falsificans acta num. ab hoc
indulto

- indultu veniat excludendus, nu. 40.*
 & 42.
 38 *Actuarius num dicatur publica persona.*
 39 *Acta nam dicantur instrumenta.*
 41 *In materia odiosa stricta est facienda interpretatio.*
 43 *Notarius committens falsum, et ab hoc edicto excludatur, requiritur, quod dilucidis probationibus constet.*
 44 *Ratio delicti conclusiva semper attendenda.*
 45 *Error in dubio potius presumitur, quam falsitas.*
 46 *Dolus cessat, ubi non constat de falsitate.*
 47 *Dolus est de esse falsitatis.*

Neque Notarios, qui falsitatem aliquam in instrumentis, aut publicis scripturis commiserunt, quos pariter ab huius edicti indulgentia exclusos esse declaramus.

LIMITATIO XV.

CAPVT XXXIII.

- D**iximus supra in capite xxxviii. falsi crimen committi posse scribendo, loquendo, & tacendo, & quoniam id ipsum patrari potest per personam privatam, & per publicam personam, puta per Notarios, visumque sit in precedentibus de quampluribus falsitatum speciebus, sequebatur adhuc decernere circa falsi crimen per publicas personas contractum, merito itaque predictis casibus ab hoc nostro indultu exclusis subnectitur hic quoque casus sub praenarratis verbis.
- 4 Ex quibus dignoscitur hanc partem praesentis indultus in ea falsitate consti-

tutam, qui in instrumentis, aut publicis scripturis committitur.

- 5 Igitur dum istaec indulgentia loquitur de scripturis publicis, & de Notario committente falsum in eis, sequitur, quod si quis fortasse, qui non esset Notarius committeret falsitatem in instrumentis, aut publicis scripturis, non esset ab huius edicti decreto seclusus, sed in eo comprehensus, quia cum hae indulgentiae pars sit prohibitiva, & beneficij exclusiva, erit restringenda in quantum potest, strictaque interpretanda, ex quo odia sunt restringenda, cap. odia. de regulis iuris, in sexto, cum quidam, ff. de liber. & posthum, cum alijs per Carau. congestis in situ 234. num. 4. verfic. intelligetamen.
- 7 Secundo hic noster indultus loquitur de persona Notarij, & sic de certa persona, extra quam non licet loqui, cum hae l. nostra indultus de alia persona vitra Notarium nequaquam loquatur, nec penitus canet, vnde nec nobis licebit aliter canere, dom enim instrumentum non canat, nec nos cantabimus, inquit Baldus in cap. venerabilem, extra. de elect. & dum non loquitur de persona privata, sed de Notario, ad indultum non extenditur, cum dicant advocati, quando quis non est nominatus in instrumento, instrumentum non loquitur de te, vt inquit idem Baldus in l. ad probationem, la prima, num. 1. C. de probat. recensitus per Boer. in dec. 231. in princ.
- 10 Quae conclusio (vt obiter aliquid civilis materiae attingamus) non procedit in haerede, de quo quamuis in instrumento nulla sit facta mentio, tamen quia semper intelligitur, sicut presumitur cogitatum comprehendetur in instrumento, l. si pactum, ff. de probat. voluit Bart. in l. 1. nu. 1. & 2. ff. quorum legat. Cassan. in consuet. Burg. rubr. 1. §. 6. vers. quero, nunquid actio. fol. mihi 1428.
- 12 Ex quibus liquido descendit, quod ex quo hic indultus loquitur de Notario falsitatem committente in instrumentis, aut scripturis publicis duo copulatiue requirantur.

Primo

13. Primò quod persona falsum committens sint notarius, &c.
14. Secundò quod committatur in instrumentis, aut scripturis publicis, idq; ex lectura eiusdem indultus, qui vnica, & indiuidua oratione definit.
15. Ideò aduertimus, Quod si notarius committeret falsitatem nõ in instrumentis, aut scripturis publicis, sed in scripturis priuatis non comprehenderetur sub hac parte edicti exclusiua, quia quamuis comittens falsum in scriptura priuata punitur, ac si committeret in scriptura publica. l. titio. l. pñcipio. ff. ad municip. l. pen. vbi glo. C. de fals. l. fin. vbi glo. & Bald. C. de fide instrum. idem Bald. in rubr. C. de fide instrum. num. 36. cum seq. Salic. in l. i. col. 4. versic. 2. casu. C. de sepulcr. viol. Ang. in l. qui veluti, C. de fals. Alex. in cons. 77. incip. in causa accusationis. volum. 1. Marian. senior in cons. 63. incip. in presenti. nu. 1. cum seq. colum. fin. vers. his non obstantibus. volum. 1. Doctissimus Menoch. lib. 2. de arbit. iud. Cent. 4. Casu. 306. num. 32. cum nihil referat, an quis falsitate faciat in instrumento publico, vel priuato, scriptura publica, vel priuata. secundum Bal. in l. si quis decurio. C. de fals. Angel. de malef. in vers. falsario. num. 2. cum duobus sequen. Folter. in sua praxi. §. item, q; commisit falsitatem. n. 42. Frãcis. Marcus in decif. 671. & in decif. 702. & decif. 739. vol. 1. pœna tamen non ordinaria, sed extraordinaria. Cyn. in l. 1. C. de sep. viol. Dec. in cap. tua nos. extr. de iureiuran. & sic intelligendi sunt texti centes puniendum esse falsificantem, scripturas priuatas, vt est tex. in l. 1. §. qui rationibus. ff. ad l. Corã. de fals. si quis decurio. l. qui veluti, & l. damus. C. eod. tit. saltem pœna stellionatus, vt voluit Salic. in l. 1. col. penul. C. de sepulcr. viol. Anchar. in cons. 24. incip. in Christi nomine. viso. num. 6. cum seq. colum. 3. Socin. in consil. 104. incip. post redditum. in fine. volum. 1. & in cons. 63. incip. in presenti consulatione, vol. 1. annotauit Boss. in tit. de falsis. num. 81. cum seq. tamen contrarium est in hac Indultua materia asseuerandum, vt verba eiusdẽ propriè intelligantur.
16. Quam quidem conclusionem multò magis affirmandam fore suademus, si falsitas in scriptura priuata commissa non esset quoquo modo apta ad nocendum, vt edocuit glosa communiter approbata in d. l. damus. C. de fals. vbi Bar. inquit, quod saltem debet facere inditũ d. §. qui rationibus. apta ad nocendum habitu tamen, & potentia, Bert. in l. si quis legatum. col. 2. ff. de fals. Bald. in l. si falsor. C. de fals. Socc. ind. cons. 104. col. 1. vol. 1.
17. Eandem autem conclusionem limitamus non procedere in scriptura priuata triq; teste signata, in qua licet ponderetur falsitas si est apta ad nocendum, vt dixit Accurs. in d. l. damus, & in l. comparationes. C. de fide instrum. Castr. in l. fin. in fine. C. de fide instrum. Tamen quia ea nõ est scriptura priuata, sed publica. l. scripturas. C. qui pot. in pign. hab. expressè Accurs. in Scholio ad l. damus. quò ad enim ipsos scriptura habet substantiam, & formam. Clarus in §. falsum. num. 44. Ideò concludimus, notarium falsum committentem in scriptura priuata rino tamen teste signata sub huius Indultus dispositione comprehendendum.
18. Secundo principaliter admonemus, quod is notarius committens falsum in instrumentis non debet gaudere huius edicti munificentia si committat in instrumentis validis, ac omni sollempnitate vallatis, nam si nullum, & inuallidum foret, quia falsitas in eo commissa non facit quem in falsi crimen incidere, sed in aliud crimen saltem stellionatus. §. item l. Corne. instit. de publ. iudic. glos. penul. in cap. quanto, extr. de iureiuran. Cyn. & Bart. ceteriq; in d. l. 1. C. de sepulcr. viol. Ioan. Andr. in Mercur. sub tit. de crim. falsi, & in Reg. non est sine culpa. idem Bart. in l. si quis legatum. Imol. in l. is qui. ff. eod. titu. de fals. voluit Afflã. in decif. 2 r. num. 12. vers. 21. Gramm. voto 25. num. 12. in decif. 27. num. 4. cum seq. & in decif. 74. num. 2. instrumentum enim nullum non dicitur instrumentum, sicuti

- ficque condemnatum dicimus rite con-
 demnatum. l. 4. §. condemnatum, ff. de re
 30 iud. Gramm. in d. decis. 27. num. 4. & bo-
 31 norum possessio aulla non dicitur bono-
 32 rum possessio l. non putavit. §. non quavis.
 ff. de bonorum possessione contra
 tabul. neque dicitur bannitus; qui non
 rite, & recte est bannitus; ut dicit Bart.
 & post eum Alexand. in d. §. condemna-
 tum. Curt. Sen. in consil. 60. incip. pro
 33 aperienda veritate. colum. 8. Dec. in cap.
 prudentiam. de offic. deleg. in d. contumax
 nulliter non potest dici contumax.
 idem Dec. in cap. appellationibus. ex-
 tra. de appellat. Gramm. in decis. 29. nu.
 1. & 2.
- 34 Quamvis verò non defuerint; qui
 contrarium dixerint ea ratione ducti;
 quod licet deficiat solemnitas instru-
 menti intrinseca, tamen respectu nota-
 rij perfecta est falsitas, cum voluntas, &
 propositum faciant maleficium l. diuus.
 35 ff. ad l. Corn. de fidei. dispunxit Alber. in
 2. parte statutorum. quest. 147. incip.
 36 item quæ tres quæstiones. sed his non
 obstantibus primèquam sententiam in se-
 quendam esse prorsus affirmamus, quam
 interpretandam esse suademus, si instru-
 mentum esset nullum alio respectu, quàm
 falsitatis. secundum Bald. in l. iubemus.
 C. de test. Alex. in consil. 73. num. 6. incip.
 non puto hunc notariù. vol. 1. eo. vol. 1.
 & in consil. 74. incip. viso testamento.
- 37 Hæc eadem huius indultus dispositio
 adhuc intelligenda erit in actuario fal-
 sificante acta, nam sicut notarius dicitur
 publica persona, parimodo actuarius
 publica arbitranda erit persona ex idè-
 ptitate rationis, & secundo si falsitas
 committitur in instrumento magis igitur
 idem erit concludendum; cum testi-
 38 monium, id est testium dicta, quæ con-
 stant de actis adhuc dicantur instrumè-
 ta, argumento tex. in l. emancipatio. C.
 de fide instrum. voluit Bart. in l. instru-
 menta. colum. 7. C. de iure fisci. lib. 10.
 de quo meminit Gramm. in d. decis. 27.
 num. 1. Hæc sunt, quæ possent in hoc ca-
 39 su iudicis animum applicare pro exten-
 sione huius indultus quò ad actuarium.
- 40 Quamvis eorum partes aliud sentien-
 tes possent considerare, Hoc in loco agi
 41 de penalibus; & sic de materia odiosa;
 unde in ea si comprehenderetur actua-
 rius fierit extensio quod est contra re-
 gulam, quod in materia odiosa stricta
 sit faciendâ interpretatio. argumento.
 42 tex. in l. si præses. & l. si de interpretatio-
 ne. ff. de penis. dixit Cyn. in l. 1. C. quæ sit
 43 longa consuetud. glo. in cap. 1. de tem-
 por. ordin. in 6. Alexand. in consil. 113.
 incip. viso instrumento. circa finem. vo-
 lum. 2. Ioannes de Anan. in consil. 27.
 incip. viso casu. Rom. in consil. 337. incip.
 42 quo ad primum, annotavit Gramm. in
 43 decis. 74. num. 8. Tamen si casus euene-
 rit iudicis arbitrio religiosi relinquimus
 cogitandum.
- Postremo hæc edicti huius decisio-
 nem intelligendam esse concludimus,
 necessarium fore ad finem, ut Notarius
 falsum committens à præsentis edicti
 beneficio excludatur falsitatem diluci-
 dis probationibus constare, Nam si esse-
 mus in dubio casus dubius non exclu-
 44 deret quem ab hac Principis Indulgen-
 tia. Idque duplici ratione.
- 44 Quarum prima sit ratio delicti exclu-
 sua ad tex. in l. merito. ff. pro socio, cum
 in dubio potius præsumatur error, quàm
 falsitas. Bart. in l. quoties. §. 1. ff. de hæ-
 red. instit. idem in l. si librarius. ubi Dec.
 ff. de regul. iur. Anchar. in consil. 287. in-
 45 cip. tria principaliter. colum. 1. Cuman.
 in consil. 135. incip. ad primam. Alexand.
 in consil. 40. incip. habita super contentis.
 col. final. volum. 1. & in consil. 27. incip. in
 45 causa & lite. volum. 2. & Dec. in consil.
 275. incip. in causa falsitatis.
- 46 Et secunda ratio erit, quia si non con-
 stat liquidò de falsitate cessat dolus, At
 dolus est de essentia falsitatis, cum ea
 47 non committatur absque dolo. l. non ex-
 plum. C. de falsis. Cyn. in l. si quis decu-
 rio. C. de fals. not. in l. 1. ff. quemad-
 test. aper. in cap. cum Ioannes Hæremi-
 ta. extra. de fide instrum. consuluit Bald.
 in consil. 33. incip. licet ille, qui scribit.
 volum. 3. Gramm. in decis. 60. num. 60.
 & Boss. in tit. de falsis. num. 56. Ideò
 casus

casus de super constructus hifec duabus
salctus rationibus alacri animo recipien
dus erit.

SUMMARIUM.

- 1 **D**amnati ad triremes sunt exclusi
ab huius indultus beneficio.
- 2 **D**amnati ad triremes quorū loco sub
rogati sunt.
- 3 **C**ondemnatio ad triremes successit in lo
cum damnationis in metallum.
- 4 **M**etalli pœna ab usu recessa.
- 5 **C**ondemnatio ad triremes num subro
gata in locum deportationis.
- 6 **D**ecapitatio num loco damnationis in
metallum successerit.
- 7 **D**eportatio in regno ob multitudinem
insularum fuit, & est in usu.
- 8 **D**amnatio ad triremes successit in lo
cum damnationis in metallum.
- 9 **D**amnatio in metallum num differat
à damnatione in opus metalli.
- 10 **D**amnatus ad metalli opus num pos
sit à Iudice revocari post 10. annos
ob infirmitatem.
- 11 **D**amnati in metallum si aufugiunt
num subiaceant temporis duplica
tioni.
- 12 **D**amnati ad triremes si efficiuntur
infirmi num liberentur dando unum
seruum.
- 13 **T**empus num duplicabitur damna
tis ad triremes si aufugiunt.
- 14 **D**amnatis ad triremes num duplica
bitur tempus, si tempestate maris li
berarentur.
- 15 **P**rinceps facilis esse debet in conceden
do gratiam, qui nutu Dei liberatus
est.
- 16 **D**amnatus ad triremes num efficiatur
seruus pœne.
- 17 **D**amnatus ad triremes num amittat
ea, quæ sunt iuris civilis.
- 18 **A**ctiones sunt iuris civilis, quod quo
modo intelligendum. nu. 20.
- 19 **D**amnatus ad triremes num possit age
re in iudicio; & mm. 21.

Damnatos verò ad triremes
in ipsis seruietes præsentis
Gratiæ beneficio gaudere
nolumus, donec à nobis ma
turius intellecto classis no
stræ stato aliud ordinarum
fuerit.

LIMITATIO XVI.

CAPVT XXXIII.

Vanius hoc in loco
liquidò cōster de cla
ra Regis nostri Inui
ctissimi voluntate ex
clusiua gratiæ præsen
tis beneficio quò ad
damnatos ad Trire
mes, ipsisque actum seruietes, adeò, ve
nil adnotandū esse censeamus, tamen ne
ve psens quoq; caput intactū p transeam
mus; breuib. illud explicare conamus.

Quorum loco condēnati ad triremes
subrogati sint.

Et huiusmodi controuertendū nullo pa
cto esse arbitramur, quin concludatur,
condemnationem ad triremes in locum
damnationis in metallum successisse, de
qua metalli pœna, quæ hodiè abusu recess
sit, loquit̃ tex. in l. si quis aliquid. §. qui vi
ui. ff. de Pœnis. sic Io. de Imol. in l. 2. ff. de
public. iudic. p. Capic. recensitus in decif
153. n. 3. & 4. vbi latè. Gram. in decif. 32.
n. 4 & 5. Carer. in Pract. sua crim. § homi
cidium. §. circa. 4 & vltimū. vers. 1. qro,
q pœna erit imponēda. n. 8. & 9. fol. mi hi
252. Mant. in l. transigere. post. n. 5. C. de
trāfact. cū alijs, per Farin. congestis sub
tit de delictis, & pœnis. q. 19. n. 14. vbi de
cōi sicq; vid., conet cludere d. Præses de
Frāchis in decif. 240. n. 8. post Capic. in
decif. 153. & si ad huc non defuerint qui
deportationis loco eā subrogaram fuisse
autumarūt, vt dixit Clarus in prac. crim.
q. 67. vers. deportatio etiā, & vers. itē dā
natio ad metallū. & q. 70. vers. frequens
est

est ex hodijs, Rom. in suo fugiarijs, relatus per August. ad Ang. de malef. in verbo, falsario. post n. 48. & Ang. de Perusio in l. 1. §. legis Cornel. nu. 1. ff. ad l. Corn. de sicar. voluit loco damnationis ad metallū cessisse pœnam decapitationis, non autē damnationis ad metallum,

7 de cuius veritate disserit idem Farin. loco przmonito, de qua per nos non erit vltterius quzrendū, cum ob insularū circumstantiam multitudinē in hac parte-nopsea ditionē deportationis pœna in vsu fuerit, & sit, vt test. Capic. in dec. 153. n. 2. licet alijs in locis non admitti dixerit Comens. in cons. 95. in fine, & Clarus loco nuper allegato.

8 Quicqd tñ sit illud satis aptē nos suadet, vt affirmemus, quod cōdemnatio ad triremes successerit in locū damnationis in metallum, vt supra fundauimus, non autem in locum damnationis in metalli opus; satis enim differt damnatio in metallū à damnatione in opus metalli, vt satis apertē dignoscitur ex tex. in l. aut damnum. §. metalla, in l. quidam. in l. aut damna. §. inter eos, d. l. si quis aliquid. §. qui viui. ff. de pœnis.

10 Ex his consequitur, vt aduertamus, quod sicut damnatus ad metalli opus posset reuocari per ipsum iudicem post x. annos, si infirmitas superueniat alio

11 tamen consanguineo subrogato, l. in metallum. ff. eod. tit. de pœn. & 2. sicut dānati in metallū si fugiunt subiacent temporis duplicationi. d. l. aut damnum, §. qui quis. ff. de pœnis. eodem modo dānati ad triremes si efficiuntur infirmi, vel debiles dando vnum seruum liberantur, & si à triremibus, earumq; seruitio aufugiunt duplicabitur tempus, sic Boss.

12 in tit. de executione sententiar, nu. 22. cū sequen,

14 Hzc autem suum mini mē vindicabūt locum, si damnati ad triremes, & super triremibus existentes liberarentur tempestate maris, triremibus fortassē submersis, vel ruptis, nam tunc, cum Principes facilis esse debeat in concedendo illi gratiam, qui nutu Dei liberatus est nō duplicabitur tempus, sic Lucas à Penna

in l. 1. col. 7. vers. sed pœna damnatus est aliquis. in fine. C. de desert. & ocul. corū lib. 12. cuius meminit Dec. in l. fauorabiliores. in fine. ff. de reg. iur. vbi ad eū addentes, sequitur Alciat. in Tract. de prazsumpt. regul. 4. prazsumpt. 44. nu. 6. & dixit Boss. in prazcitato tit. nu. 25.

16 Ac iterum aduertendum, quod aliqui voluere damnatum ad triremes efficiet uam pœnā: per tex. in l. ex facto. §. si qz rogatus. el. 2. ff. ad trebell. & proinde dicunt amittere ea, quz sunt iuris ciuilibus. l. quidam. ff. de pœnis.

17 Quod si verum esset sequeretur, quod ex quo actiones sunt iuris ciuilibus. l. 2. §. deinde ex his legib. ff. de orig. iur. & not. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure, nō posse agere in iudicio. l. is qz reus. ff. de publ. iud. sed contrarium affirmandum esse suademus, si quidem certi iuris est, actiones quō ad inuentionem esse de iure gentiū, quō verō ad ipsarum formulas esse de iure ciuili, vt communiter conueniunt scribentes omnes in d. l. ex hoc iure. voluit Faber in princ. instit. de action. nu. 8. & 9. Cōnan. in comment. iuris ciuilibus. lib. 1. c. 6. circa fi. Coraf. in lib. 2. Miscell. iuris. c. 17. nu. 9. inde desinat, Dānatos ad triremes posse agere in iudicio ex quo retinent quz sunt iuris gentium. d. l. quidam, ff. de pœnis, sicquē in hoc articulo sentimus. Ex prazdictis posset quzri, num possit agi contra maritum damnatum ad triremes per vxorem ad repetitionem dotium vigore tex. in l. si constante. ff. sol. matr. in qua qz dicendum, quod sic, per tradita per Carroc. post hęc scripta visum in casu 106. vbi ad partes hunc disputando articulum sic ex pluribus per ipsum adductis concludit, ad quem nos remittimus. Et hzc breuiter pro prazsentis partis enodatione attingisse sufficiat, de qua damnationis ad triremes materia non inconcinne pertractauit D. Præses de Franchis semper recolendz memoriæ in d. decis. 140.

S V M M A R I V M.
F O r i u d i c a t i o n i s m a t e r i a R e m i s s i u e .

Cri-

Crimina verò in quibus est
processum ad sententiã for
iudicationis arbitrio dicti
nostri Proregis remittantur.

CAPVT XXXV.

Arbitrio ProRegis Il
lustrissimi, & Excellẽ
tissimi remittuntur cri
mina, in quibus est p
cessum ad sententiam
foriudicationis, cum
quẽ huius partis sen
sus de se pateat, quicquam hoc in loco

pertractandi occasio non erit, nam quẽ
de foriudicatione possemus huc afferre
pertractauimus super in c. 9. Ideò ad ea
relegenda delegamus.

SVMMARIVM.

- 1 **L**EX abhorret quem mittere falcem
in messem alienam.
- 2 Eademmet Regis iurisdictio num ex con
cessione translata ad Barones.
- 3 Hęc indulgentia num extendẽda ad vas
fallos Baronum, & num. 32. & num.
37. & 54.
- 4 Iurisdictio Baronibus est infeudata.
- 5 Iurisdictio num possit feudari, & in feu
dari, & num cadat sub dominio directo,
vel vili.
- 6 Iurisdictio attenta origine non potest
vendi, & de ratione num. 7.
- 8 Vsurpatum est iurisditiones vendi tam
quam here ditarium pecus, & ouile.
- 9 Rustici num possint emere dignitates, ac
iurisdctiones.
- 10 Paragogiũ acquiruntur p infeudationem.
- 11 Concesso castro num intelligatur concessa
iurisdictio, & territorium conexum.
- 12 Concesso castro num intelligatur concessa
cognitio primarum & secundarum cau
sarum ciuilium, & criminalium.
- 13 Concesso castro num veniat marum, &
mixtum imperium differitur, & num.
14. 15. cum sequentib.
- 16 Simplici mentione iurisdctionis facta num
veniat marum, & mixtum imperium
& num. 17.

- 18 Glo. in vers. omnimodam tex. in clem. 1.
de foro comp. melior de corpore iuris.
- 19 Iurisdictio num transeat cum vniuersitate
quod quomodo intelligatur, sub nu. 20.
- 21 Venditis prædijs particularibus castri
num transferatur iurisdictio adiecta
clausula vniuersali cum omni iure.
- 22 Proprietas prædiorum nihil commune
habet cum ipsa iurisdctione.
- 23 Prædia addita feudo num cedant feudo,
vt feudo.
- 24 Iurisdictio acquisita, & vnita feudo num
efficitur vnum corpus cum feudo.
- 25 Iurisdictio censetur adherere castro tan
quam capiti, & digniori, & vti acces
sorium principali.
- 26 Quid autem in dubio num censetur ad
herere castro, & num 27.
- 28 iurisdctionis feudi num præsumatur feuda
lis, & num. 29.
- 30 Iurisdictio concessa præsumitur nõ con
cessa personæ, an territorio.
- 31 Concessio facta per Reges prædecessores
num censetur facta iurisdctionis, &
in personas.
- 32 Baronibus huius regni fuit communica
tum marum imperium per Regem Al
phonsum primum.
- 33 M. C. V. dicitur pessundata ob conce
sionem mari imperij concessi Baronibus.
- 34 Tempore Reginae Ioanna Secunda mar
rum Imperium non erat Baronibus con
cessum.
- 35 Marum imperium prophanatum, & est
in commercio.
- 36 Vassallus Baronis num dicatur vassallus
Regis.
- 37 Socius socij mei non dicitur socius meus.
- 38 Debitor debitoris mei nõ est debitor meus.
- 39 Num possim prohibere debitorem debito
ris mei, quod ei minimẽ soluat.
- 40 Vassallus vassalli mei non est vassallus
meus, regulariter tamen, num. 43. & 50.
- 41 Vassallus vassalli mei num teneatur serui
re mihi domino, & num. 62.
- 42 Contractus feudi num sit personalis.
- 43 Domino quomodo succurreret si volueris
sibi præcise seruitia exhiberi, & nu. 47.
- 44 Dominus nõ intelligitur extraneus donec
debitor viuat, & de ratione, num. 49.

- 50 *Heres haredis mei dicitur heres meus.*
 51 *Heres haredis num comprehendatur in contractibus, Priuilegijs vltimis voluntatibus, remissiuè.*
 52 *Redditur ratio quare vassallus vassalli mei non dicatur vassallus meus.*
 53 *Sub nectitur ratio quare heres haredis mei dicitur heres meus.*
 55 *Rex noster inuictissimus est monarca in regnis suis.*
 56 *Rex noster habet iura imperij.*
 57 *Rex noster ponit & deponit Duces, & comites quos velit.*
 58 *Rex n̄ potentissimus est l. vna in regno.*
 59 *Rex est l. animata in regno.*
 60 *Rex noster est dñs personarum & n. 62.*
 61 *Omnes homines huius regni sunt in dominio ipsius Regis.*
 62 *Num quis possit personam suam obligare ad aliquod seruitium perpetuo.*
 64 *Vassalli Baronum num subiecti sint ipsi Regi, sicut demaniales.*
 65 *Vassalli Baronum num teneantur adiutare dominum contra Baronem, & quid contra alium Baronem. & num. 66.*
 67 *Vassalli Baronum huius regni appellans ad M. C.*
 68 *In concessione que fit in hoc regno mari, mistiq; Imperij reservatur ius appelladi.*
 69 *Vassalli grauati à Baronibus num eximantur ab eorum iurisdictione.*
 70 *Baro negligens administrare iustitiam n̄ priuetur iurisdictione, & num teneatur ad interesse, & num. 71.*
 72 *Iudex negligens administrare iustitiam n̄ teneatur in iudicatu.*
 73 *De negligentia iudicis scrupulosa debet esse inquisitio.*
 74 *Ob Baronis negligentiam in administrando iustitiam num deuoluetur iurisdictione ad ipsum Regem.*
 75 *Domini tenentur subditos defendere, & non ipsos deglutire. num. 76.*
 77 *Administratio Baronis negligenti facere iustitiam, num interdici possit.*
 78 *Magna erit elemosina apud Deum Pauperes defendere.*
 79 *Ratio per authorem deducitur, quare hæc indulgentia ad vassallos Baronum extendatur, &c.*

Declaramus etiam vassallos Baronum dicti nostri Regni ab huius nostræ indulgentiæ beneficio minimè esse excludendos.

CAPV'T XXXXVI.

Vz verò hoc capite continentur eius videntur esse generis, vt cū Rex noster inuictissimus sub hac generali eius indulgentia voluerit comprehendere debere etiam

Vassallos Baronum, videatur mittere falcem in messem alienam, Quod quidē lex non parum abhorret.

1 Etenim pro comperto statuimus, ex concessione per Regem nostrum, eiusquē prædecessores Baronibus huius Regni facta translata esse in eos eandemmet eiusdem Regis iurisdictionem, vt paulò inferius demonstrabimus, itaque hæc lex indulgentiam continens non videtur, nec debet se extendere ad vassallos Baronum, nè ad alienam iurisdictionem manus porrigat.

2 Nec dubitandum credimus quin ipsa iurisdictione Baronibus sit infeudata, nam ipsa iurisdictione (quatenus tamen consideratur in patrimonio nostro) potest feudari, & infeudari, & cadere sub dominio directo, vel vtili secundum Bald. in cap. vno delegatorum. extra. de offic. deleg. Quamuis tamen actenta sui origine, & effectu per se in se ipsa non possit vendi, ex quo nec in commercio, nec in patrimonio consideretur. l. 1. §. 1. & §. hæc autem res. ff. de rerū diuisione. Quod quidem hodie aliter vsurpatum est, cum iurisdictiones vendantur tanquam hæreditarium pecus, & ouile. Bald. in cap. 1. de feudo Marchiæ. Easquē dignitates, ac iurisdictiones rustici possunt quoque emere, vt proprium patrimonio venditoris, Bald. in c. 1. §. ex eadem. l. de lege Corradi.

- 10 Corradi. Inde est, quod acquirunt Pa-
radogium 1. qualem, qualem nobilitatē.
And. in c. 1. de feudo Marchiz. c. 1. num.
- 11 3. qui success. ten. Ex quibus consequi-
tur, quod concessio Castro intelligatur
concessa iurisdicō, & territorium con-
nexum tamen tempore concessionis ipsi
Castro. Bald. in cap. 1. de capit. qui cur.
vend. idem in l. monumenta in princ. C.
delegat. in l. cum multa. num. 2. versic. ex
his conclude. C. de bonis quz lib. Bart.
in l. inter eos. num. 1. ff. de acquir. rerum
dom. differit diffusē D. Anna pater in
alleg. 29. & Domin. meus Carolus Tap-
pia Reg. Consil. meritissimus in sua re-
pet. sollempni ad tex. in l. fin. ff. de const.
Princ. cap. 2. quō ad res. numer. 17. cum
seq. & absq; difficultate veniet cognitio.
causarum ciuiliū, & criminalium, pri-
marum, & secundarum causarum, si ex-
pressē fuerit concessa, vt est constit. Re-
gni, ea, quz ad decus. Dominus Præses
de Franchis in decis. 192. num. 10.
- 12 3. Quin immō tradiderunt Doct. in l. fin.
ff. de const. Princ. quod concessio Castro
nedum censetur concessa iurisdicō, &
territorium, verum etiam & mērum, ac
mixtum imperium adherens castro, vel
rei concessz. secundum Innoc. Ioannem
And. & Host. in cap. ex literis. extrā. de
iure patr. And. in c. 1. versic. traditioni-
bus. in fin. quid sit inuestit. Lucas à Pen-
na in l. 1. col. pen. C. de priuileg. scol. lib. 1.
Alexandrin. in cap. 1. de capit. qui cur.
vend. cum alijs congestis per eundem
Annam patrem in alleg. 52. nu. 1.
- 13 4. Quod quidem axioma falsum est de
iure Regni, & de iure communi, liqui-
dem de iure Regni in concessione castri
non venit mērum, & mixtum imperium.
Andr. in cap. imperialem. §. præterea si
inter duos. col. pen. de prohib. feud. alie-
natione. per Feder. Quando tamen ex-
ceptuantur, secus verō si non exceptua-
rentur, nam tunc transit mērum, ac mix-
tum imperium secundum Purpur. in l. 1.
num. 161. ff. de iurisd. omn. iud. Sapiam
in l. 1. num. 99. ff. de offic. eius cui mand.
est iurisdicō. & Vallam in l. imperium,
num. 27. ff. de iurisd. omn. iud. & secundū
- 16 Parid. de reintegracione feudi in loco
per Annam præmonito in d. allegacione
52. num. 2. de cuius conclusionis verita-
te videto dictum D. Tapiam loco præ-
citato. num. 35. de iure verō communi
si in concessione simplex sit facta men-
tio iurisdicōnis, tunc non de mēro, &
mixto imperio erit intelligenda, sed de
simplici iurisdicōne. c. quanto. extrā. de
iudic. Nisi tamen ex qualitate rei con-
cessz, vel ex verbis concessionis aliter
colligeretur, secundum glos. in versic.
omnimodā. tex. in clem. 1. de foro comp.
vbi Doct. quam meliorem esse de cor-
pore iuris dicit Iacob. in tract. feud. in
ver. cum mēro, & mixto imperio. col. 3.
versic. quid autem. dixit Bald. in l. pla-
cet, num. 10. & seq. C. de pedan. iudic.
differuit Imola in d. clem. 1. sequitur
Affl. in d. const. quz ad decus. in notabi-
lib. vers. quid autem, si Baro. citatus per
D. Francum in decis. 116. num. 13.
- 17 Et propterea in alienacione castri trā-
sit iurisdicō cum vniuersitate. c. ex lite-
ris. vbi Doct. de iure patron. Innoc. in c.
ad sedem. extrā. de restit. spoliat.
- 18 Hoc autem tunc vti verum admi-
mus, cum disponitur de ipso Castro in
se, vel de eius parte sub nomine quotz,
secus verō si de prædijs particularibus
Castri, tunc enim nulla iurisdicō trans-
fertur, etiam si sit adiecta clausula vni-
uersalis cum omni iure. Bart. in l. 1. num.
16. versic. secus. ff. de iurisdicō. omn. iud.
cum ea remaneāt sub iurisdicō. vt prius,
ex quo nihil commune habet proprietaz
prædiorum cum ipsa iurisdicō. Oldrad.
in consil. 176. incip. factum tale est. Bald.
in l. 2. procuratore, in princ. versic. cont.
videtur. C. mandati. & in cap. 1. §. fin. per
illum tex. quib. mod. feud. amitt.
- 19 Qua propter si prædia adduntur feu-
do non efficiuntur feudum, nec cedunt
feudo, vt feudo, nec vniuntur eidem in
eadem qualitate feudali eiusdem feudi.
Felin. in c. 2. not. 6. extrā. de rescriptis.
- 20 Secus autem affirmandum in ipsa iu-
risdicōne acquisita, & vnita feudo per
vassallum, nam ea efficitur vnum corpus
cum Castro, veluti capiti rei feudalis.
- 21
22
23
24
25

- cui quidem capiti, & castro censetur ad-
hærere tanquam digniori, & vti accesso-
rium principali, secundum Bald. in c. ad
hoc. col. 2. extra. de allod. edocuit latè
idem Bald. in c. 1. col. 3. cum sequ. de ca-
pit. qui cur. vend. & discutit Capic. in de
36 c. 27. nume. 35. & 36. & in dubio dicen-
dum castro, & territorio adhærere secun-
37 dum Bart. in d. l. inter eos. in fine. ff. de
acquir. rerum dom. saltim materialiter,
& passiuè. Alex. in d. l. 1. numer. 32. ff. de
iurisd. omn. iud.
- 38 Sed per hæc in dubio non præsume-
tur iurisdicção feudalis in quantum feu-
39 dum, hinc Baro non habet intentionem
fundatam, quòd iurisdicção feudi feuda-
40 lis sit, nisi probet. Alex. in consi. 55. incip.
prospettis his. num. 19. cum seq. vol. 4.
a quibus excipimus Regem secundum
Alex. in præcitato consi.
- 30 Hæc autem iurisdicção quando est cõ-
cessa præsumitur concessa personæ, & nõ
terr. idem Alex. in consi. 94. incip. visis,
& sæpius recensitis. num. 11. vol. 5.
- 31 Hisquè propterea consequens est, vt
facta concessione feudorum per Regem
nostrum, vel eius prædecessores censeat-
tur facta concessio iurisdictionis, mæri;
mixtique imperij etiam in personas.
- 32 Inde admonemus, quod hic noster
indultus non debet suam porrigere mu-
nificentiam ad vassallos Baronum, tum
33 quia ex cõcessione Baronibus facta fuit
ipsis per Regem Alphonsum Primum
communicatum mærum imperium, vt
tradidit Affl. in d. const. Regni, ea, quæ
ad decus. notabili. 4. recensitis per Do-
minum Francum in decif. 211. num. 6. &
in decif. 370. num. 8. & per Caraitam in
ritu M. C. 49. incip. item quod curia ipsa;
in 1. q. col. 2. num. 9. versic. respondetur;
34 & tradidit idem Affl. in const. contin-
git. in 3. notabili, vbi inquit Magnã Cu-
riam Vicarij fuisse pefundatam ob cõ-
35 cessionem mæri imperij concessi Baro-
nibus cum cognitione primarum, & sea-
cundarum causarum, quod quidem tem-
pore Reginæ Ioannæ Secundæ: penitus
non erat, vt ponderat idem Præses de
Franchis in decif. 510. num. 4.
- 36 Et idè dixit Petrus Belluga in spe-
culo Princip. in rubr. 22. tit. de iurisd. &
vtroq; imperio. §. & quia quotidiana. nu.
55. versic. item aliquæ ciuitates. quod
mærum imperium fuit prophanatum, &
in commercio tam ex privilegio, quàm
ex alijs.
- 37 Vnde ex hoc primo capite Rex con-
cedendo vassallis Baronum indulgen-
tiam videtur mictere falcem in alienam
iurisdictionem.
- 38 Ex prædictis consequitur, & aliud, qd
hic vassallus Baronis nõ dicitur amplius
39 vassallus Regis, nam sicut Socius socij
mei non dicitur socius meus. l. nam so-
cij. ff. pro socio, & sicut debitor debite-
40 ris mei non est debitor meus. l. non ad-
uersus. C. si certum pet. l. ob causas. ff. de
act. & oblig. l. si alius. §. nouimus. ff. quod
vi aut clam. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de
vulg. & pup. licet tamen possim prohib-
41 bere debitorem debitoris mei, quod est
minimè soluat. l. 2. ff. ad l. Rhod. de iactu.
l. quædam. ff. de edendo. dixit Affl. in c.
Imperialem. not. 12. num. 35. de prohib.
42 feud. alien. per Feder. eod. modo vassal-
lus vassalli mei non est vassallus meus. ad
tex. in l. Modestinus. ff. de verborum, &
rerum signifi. vbi sic reassumpfit Accursus
in scholio. fin. l. licet. §. paternos. ff. eod.
tit. & inscripsit idem Accursus in glo. fin.
tex. in l. Claudius Felix. ff. qui pot. in pi-
43 gr. hab. Guido Papa in decif. 551. nu. 7.
regulariter tamen, nam quandoq; vas-
fallus vassalli mei dicitur vassallus meus,
vt dixit And. in cap. Imperialem. §. illud
44 quoque. num. 62. & 63. de prohib. feudi
alien. per Feder. Et quia non est vassal-
lus meus, idè vassallus vassalli mei non
tenetur seruire mihi Domino. Bart. in l.
45 si finit. §. si de vectigalibus. q. 1. ff. de dõ-
no infecto, motus, quia contractus feu-
di est personalis quòd ad personales præ-
stationes. arg. tex. in l. fin. ff. de contrah.
emptio. & tex. in cap. 1. §. soldata verò,
46 quis dicatur Dux, vel Marchio. verum
Bald. in c. 1. §. rursus. col. fin. de contrah.
inuest. voluit, quòd si dominus velit sibi
præcisè seruitia exhiberi poterit compelli
lere per subtractionem beneficij, ex re-
gula

47 gula tex. in §. ad eò. in lit. locati, vel poterit consequi in subsidium tanquã contra debitorem debitoris mei, iuxta notata per glosam, & Doct. in l. pro hærede. §. si quid tamen. ff. de acq. hæred.

48 Et ratio, quia Dominus, quamuis in eum tanquam ad extraneum non transeant iura feudi, non intelligitur extraneus donec debitor viuat, cum sit eius imago. l. cum notissimi §. i. C. de præscrip. 30. annorum. adducitur in argumetum.

49 tex. in d. l. si finita. §. si qua sunt iura. ff. de damno infec. & in l. 2. C. de iure aureorum annul.

50 At ex eiusdem Baldi, quam mox subiungemus ratione verior videtur Bartoli sententia, cum reddens rationem, quare vassallus vassalli mei non dicatur vassallus meus, & hæres hæredis mei dicatur hæres meus. l. fin. vbi idem Bald. C. de hæred. inst. de qua regula diffuse per Peregr. in tract. de fideicom. articulo.

51 32. per totum, vbi num comprehendatur in contractibus, priuilegijs, vltimis voluntatibus, & in alia materia dixerit in d. c. 1. §. rursus, quod id eò vassallus vassalli mei non dicitur vassallus meus, quia à me non habet causam primam, nec secundam, arg. tex. in l. Neratius. §. 1. ff. de seruo corrup. & l. si ædes. ff. de seruo. vrb. præd. sed habet feudum ex quodam separato contractu, ac ex propria prouidentia, cum nemo dicatur feudatarius alterius, nisi feudum percipiat ex prouidentia illius, ac ab eò beneficium recognoscat immediatè, ac hæres hæredis mei id eò est hæres meus, quia in talem hæredem cum vniuersitate transeunt omnia iura hæreditaria ex causa primi testatoris, inde est, quod hæres hæredis mei est hæres meus.

52 Per hæc igitur concludi posse videtur hanc indulgentiam quò ad vassallos Baronis, nec posse, nec debere extendi, cù non possint dici vassalli regis.

53 Quibus quoque annectimus, quod Princeps inuestiens quem de mæro, & mixto imperio cum regalibus priuet se iurisdictione, & emolumentis, prout plures citàs edocuit Thes. in dec. 132. nu. 1.

54

55 Verum contrarium affirmandum esse suademus, si id deducemus à quo prædicta facili modo diluuntur, quod Rex noster inuictissimus est Monarcha in Regnis suis, & præcipuè in hoc Regno, vt colligitur ex p̄em. const. habes iura imperij, vt tradidit Affl. in decis. 120. num. 6. & in decis. 299. num. 14. ponens, & deponens Duces, & Comites, quos velit. Bald. singulariter in consil. 177. incip. pridie consului. col. fin. in princip. vol. 3.

56 Gramm. in decis. 65. num. 63. est què lex viua in Regno. tex. in princ. in auth. de consulibus. notatur in l. & quia. vbi glos. ff. de iurisd. omn. iud. Bald. in consil. 300. incip. in Christi nomine. vol. 5. est què l. animata, & quasi quidam corporalis Deus in Regno suo, vt dixit Bald. in cap. imperialem. §. illud. col. fin. de prohib. feudi alienatione per Feder. Est què Dominus personarum, cum omnes homines Regni huius sint in dominio ipsius Regis, vt est constit. Regni. incip. quia frequenter. in fine.

57 Ex quo tex. Affl. inibi sub num. 15. dixit, quod Rex est Dominus personarum habentium domiciliu in Regno, id eòq; nullus potest obligare personam suam ad aliquod seruitium in perpetuum sine Regis assensu, dixit idem Capic. in decis. 118. num. 6. & num. 16. & annotauit Vrsill. in add. ad Affl. decis. 265. num. 38. cum seq.

58 Hinc voluit Affl. in d. decis. 265. nu. 107. versic. trigesimo, quod nedum vassalli demaniales sunt Regi subiecti, sed etiam principaliter omnes vassalli Baronum sunt subiecti domino Regi.

59 Ex quibus infert, quod vassalli Baronum principaliter teneatur adiuuare Regem etiam contra Baronem dominum suum, & non adiuuare Baronem contra Regem, sed bene contra alium Baronem. Specul. in tit. de feudis. §. quoniam. vers. vassallus vassalli. glo. in const. Regni probationum defectum. And. in c. imperialem. §. præterea si inter duos.

60 num. 61. & 62. de prohib. feudi alien. per Federic. quamuis tamen non teneatur seruire primo Domino, vt innuit And. in

61

62

63

64

65

66

in

- in c. vnico. num. 16. de contr. inuest.
- 67 Et propterea tribuitur facultas vassallis Baronum grauatim appellare ad M. C. Dominus Præses de Franchis in decis. 529. num. 1. & ratio, quia quamuis in Regno fiat concessio mæri, & mixti Imperij, tamen reseruatur ius appellandi, vt dixit idem Dominus de Franchis. in decis. 510. num. 14.
- 69 Itaque secundo vassalli grauati ab eorum Baronibus debent eximi ab eorū iurisdictione, vt est tex. in l. 1. C. si quacūq; præd. potest. l. si postulauerit. §. iubet. ff. ad l. iul. de adult. Ioannes Faber. in l. ob titiū. ff. de offic. procons. & leg. & in §. fin. instit. qui sunt sui, vel alieni iuris, & est const. Regni incip. si vassallus à dño differit latè Gramm. in decis. 104. per totum.
- 70 Quin immò etiam si fuerit negligens in administranda iustitia, vel malitiosè differat causam agere adhuc Baro puniendus erit amissione iurisdictionis. §. sibi quoque in auth. de mandat. iudic. §. si verò. in auth. vt differentes iudices. l. si. C. de temp. appell. & ad interesse partis, vt in l. 1. ff. de var. & extraord. cogn.
- 72 Inde concludendum, quod possunt conueniri in sindicatu, in quo debet esse scrupulosa inquisitio de negligentia iudicis, nec est admittenda. Ang. in l. si feruus. ff. de leg. 1. & deuoluetur iurisdictione ad Regem nostrum. arg. tex. in §. si quis autem. in auth. de Sanctiss. Episc. voluit. Bald. in l. 2. num. 17. C. de Episc. audientia. in l. 2. nu. 8. & 9. C. vt lite pèd. in l. fin. num. 3. versic. sed pone. C. de sent. & interl. omn. iud. in l. fin. §. 1. C. de temp. appell. in c. 1. in princ. & col. 6. de milite vass. qui cont. est. dixit Cyn. in l. 1. num. 10. vbi de crim. agi oport. & differit Affl. in d. c. imperialem. §. præterea si inter duos. à num. 32. cum seq. de prohib. feudi alienatione. per Federic.
- 75 Et ratio huius conclusionis est, quia Domini tenentur ipsorum subditos ab alienis iniurijs tueri, & defendere, & nō ipsos deglutire, secundum Bald. in c. 1. §. Marchio. col. pen. versic. extrà quæro, qui feudum dare poss. etiam ex offic. illicitas. §. ne potentiores. versic. nec innocen-

tibus. vbi Bald. ff. de offic. Præf. Faber. in §. fin. instit. de his qui sunt sui, vel alieni iur. & potest interdici administratio, vt edocuit Bart. in l. 1. q. 1. ff. de iure patron. Alber. in l. benè à Zenone. C. de quadr. præscrip. Guido Papa in decis. 62.

78 Et ideò magna erit elemosina apud Deum istos pauperes defendere secundum Bald. in d. §. ne potentiores. relatus per Gramm. in præcitata decis. 104. numero 17.

79 Propterea si vassalli Baronum adhuc dicuntur vassalli Regis inuictissimi, quò ad personas dilutis argumentis per nos desuper ponderatis, mirum non erit, si Rex noster inuictissimus huius generalis edicti beneficium ad huc vassallis Baronum impartitur mādans in eorum quoque beneficium extendi, quod quidem nullum Baronibus intulisse præiudicium ex iam infra dicendis in sequenti declaratione breuiter liquebit.

S V M M A R I V M.

- 1 **Q**uare Rex noster elargitus est vassallis Baronum indulgentiam quò ad panam personalem.
- 2 Rex noster quare excludit vassallos Baronum quò ad panam pecuniam.
- 3 Princeps quod suum est liberaliter concedit, quod alienum est denegat ob præiudicium tertij.

Exceptis tamen casibus, in quibus de pœna pecuniaria tractari continget.

CAPVT XXXXVII.

N præcedenti capite demonstrauimus Regem nostrum elargitum fuisse vassallis Baronum munificetiam huius indultus, ex quo dum agebatur de co-

erā.

dum agebatur de coercionem personali vassallorum videbatur adhuc de eiusdem præiudicio pertractari, ceu domino personarum. At quando de pena pecuniaria pertractatur exclusit vassallos Baronum, quia de Baronum præiudicio agebatur, iustum propterea non erat suum beneficium in præiudicium tertij elargiri, cum Princeps, quod suum est liberaliter concedit, quod alienum est denegat, stante præiudicio tertij, ad tex. vulgatum. in l. 2. §. si quis à Principe, & §. merito. ff. ne quis in loco publ. cum alijs per nos adductis supra in c. 1. num. 12. & per totum, ideò hoc in loco excipiuntur casus, in quibus de pena pecuniaria Baronibus fortasse applicanda tractari continget.

S V M M A R I V M.

- 1 Principis inuictissimi liberalitas, ac munificentia enodatur in hac parte.
- 2 Indultus iste non abolitio, sed verè indulgentia dicitur, & num. 7. & 17.
- 3 Abolitio num differat ab ipsa indulgentia.
- 4 Abolitio non extinguit crimen, sed instigat iudicij perimit.
- 5 Abolitio conceditur à Principe ob latitudinem publicam.
- 6 Indulgentia Principis non iudicium, sed crimen extinguit.
- 8 Abolitio non extenditur ad delicta grauiissima.
- 9 Indulgentia Principis omnia ferè delicta comprehendit, & num. 10.
- 11 Indulgentia num appellanda, si ab ea grauia excluduntur delicta.
- 12 Voluntas finalis disponētis est attendenda.
- 13 Indulgentia num reguletur ab ipsa abolitione.
- 14 Abolitio aliquando conceditur respectu accusationis, quandoquè respectu processus quandoquè respectu pene.
- 15 Indultus iste num impartiat abolitionem accusationis tantum, an verò processus quoque, & pena.
- 16 Indultus iste non abolitio, sed verè Principis est indulgentia.
- 17 Princeps num possit post sententiam gra-

tiam facere, & num. 18.

- 19 Contra gratiam Principis nihil potest operari, quod eam habeat annullare.
- 20 Hoc Principis rescriptum, p quod mandatur processus, scripturas, ceteraque annullari, ac deleri nullam pati potest oppositionem.
- 21 Dicitio, penitus, habet præcisam naturam.
- 22 Dicitio, penitus, idem importat, quod dicitio ex toto, prorsus, vel omnino.
- 23 Dicitio, penitus, idem importat, ac ipso iure.
- 24 Dicitio, penitus, est dicitio exclusiua.
- 25 Delictorum extinctio ipso iure, ac de Principis plenitudine per hunc indicitur indultum.

Statuentes in toto Regno prædicto, vt omnes, & singulos processus, scripturas, condemnationes, acta, & quælibet alia, quæ in causis supra narratis facta fuisse reperiuntur (saluis tamen referuatis, vt supra.) Gratis deleant, & annullēt, & eorum huiusmodi nomina de albo tolli, & deleri faciant, sicut, & nos auctoritate nostra Regia, ac de plenitudine potestatis, præsentium tenore delemus, & annullamus, tollimusque, ac penitus abolemus.

CAPVT XXXXVIII.

N præsentem parte (lector amantissime) verè residet huius edicti concessio, vt nedum ex eius omni parte dignoscitur, verum quoquè ex ver-

- verbo, statuentes, præcipuè per conditores adhibito; constatquè enim ex eo Principis nostri inuidiosissimi liberalitas, ac munificentia, cui indultus nomen traditum est, dum aperte annullat, delet, de albo tolli, ac deleri mandat omnes, & singulos processus, scripturas, condemnationes, acta, & quælibet alia, quæ in causis supra narratis facta fuisse reperirentur, ex quibus non abolitio, sed verè indulgentia dicatur, & sit hic præsens indultus.
- 2 Multum enim differt abolitio ab ipsa Principis indulgentia, si quidem abolitio non extinguit crimen, sed tantum iustitiam iudicis perimit, eaque à Principe conceditur ob aliquam publicam lætiti-
3 am, qua transacta idem accusator poterit infra triginta dies de nouo accusare. l. si interueniente. ff. ad Turpill.
- 4 At principis indulgentia non iudiciũ, sed crimen extinguit. Clarus in Pract. crim. q. 59. vers. scias etiam. Aug. ad add. Ang. de malef. in verbo, & ad quærelam. num. 79. Placha in epitome delictorum. c. 38. num. 3. vers. 2. intelligendum. Car-
5 rer. in pract. crim. in §. homicidij. vers. 39. excusatur. num. 9. & seq.
- 6 Hoc igitur in loco patet de criminis extinctione sancitum, ergò non abolitio, sed indulgentia appellitanda erit.
- 7 Ex qua conclusione consequitur annotandum, quod quia abolitio non extinguit crimen, sed iustitiam iudicij, non extenderetur de iure ad delicta grauissima, vt puta læsæ Maiestatis, falsæ Monetæ, falsi criminis, & ad alia superius per hanc generalem indulgentiam excepta, sed in ipsa Principis indulgentia omnia ferè comprehenderentur, ex quo
8 de criminum preemptione per eam agitur, vt aduertit Farin. in tit. de inquisitione. q. 6. nume. 61. & nos recensuimus supra in 6. q. nu. 2. per totum, nisi tamen aliter à Principe fuisset in indultu expressum, cum eo casu stante expressa statuentis voluntate, ac dispositione delicta grauissima nequaquam essent comprehensa.
- 9 Sed non propterea negandum est, eã

12 verè Priucipis indulgentiam esse appellitandam, nam quis non includerentur sub ea delicta, tũ grauissima, q̃a est attendenda voluntas finalis disponentis, ad
13 tex. in l. fin. ff. de hæred. instit. & voluntas statuentis præcipua est super criminum extinctione, sequitur, quòd verè dicatur indulgentia, cum ea tam quòd ad institutionem, quam quòd ad effectum ab ipsa abolitione reguletur. Quibus super addimus ea, quæ per nos fuerunt desuper
14 conscripta in 2. q. nume. 40. vbi diximus abolitionem aliquando concedi respectu accusationis, quandoquè respectu processus, aliquando respectu pene, vt ex Deciano in tit. abolitio quando impediatur accusationem, lib. 3. numer. 66. cum seq. & Farin. ibidem edocuimus, qui lætius hoc declarant.

15 Vnde cum hic sancitum sit omnes, & singulos processus, scripturas, condemnationes, acta, & quælibet alia in causis facta deleri, ac annullari, eorumquè nomina de albo tolli, ac deleri, tolli, ac penitus aboleri, defluet, vt abolitio non accusationis à Rege nostro impartita sit, sed processus, & pene, ita vt omnes rei ab omni pene labe tuti, penitusquè
16 exempti sint pro omni crimine ab hoc tamen indultu minimè excepto, ex quo non abolitio, sed verè Principis indulgentia statuenda sit, & comprehendet etiam condemnatos.

17 Quod ponderamus, vt q. per Doct. controuersa, num Princeps possit post sententiam gratiam facere delinquentibus, de qua differuimus supra in cap. 9. Sopita dilucidè iaceat, iuri quidem communi consona per tex. in l. diui fratres. ff. de penis. l. relegati. §. fin. ff. de interd. & releg. de qua per Præsidem de Franchis in decis. 370.

18 Maximè si de plenitudine potestatis decernatur, sicuti in casu huius nostri indultus scriptum constat, quo quidem casu nullo pacto dubitandum erit, contra quam nihil potest opponi, quòd possit gratiam annullare. Collect. & post eũ Bald. in proem. decret. col. 4. idem Bald. in l. rescripta. col. fin. C. de præcip. imper.
19

- per. offer. Felin. in c. nonnulli. nume. 30. & y. extra. de rescr. Alex. in consil. 92. incip. perspectis. num. 35. 46. & 48. & in consil. 101. incip. perspectis. num. 4. & in consil. 155. incip. videretur. nume. 3. vol. 6. cum alijs per Paris. congestis in consil. 1. incip. Clemens Septimus. nume. 79. & 80. vol. 4.
- 20 Et ideo dum Rex noster Inuidiosissimus mandavit processus, scripturas, acta, & quælibet alia in causis facta deleri, annullari, eorumq; nomina de albo tolli, ac deleri, penitusque aboleri de eius plenitudine potestatis, facit ut contra hanc munificentiam nihil possit opponi, cum ea debeat habere præcisam naturam, sicuti importat dictio penitus, ut tradidit Dec. in consil. 137. incip. diligenter. nu. 2. circa medium, & Paris. in consil. 58. incip. obuenire. num. 11. vol. 1.
- 22 Quæ quidem dictio idem importat, ac dictio ex toto, vel prorsus, vel omnino. c. 1. extra. de suppl. neglig. præl. l. 1. C. de gladiatoribus. libr. 11. Importatque idem, ac ipso iure. l. si qui advocatorum. vers. penitus arceantur. C. de postul. vbi Fulg. Abb. in c. in quibusdam. de penis. in c. ad aures. extra. de præscript. & habetur in clem. fin. de procur. & per Alex. in l. qui usufructum. ff. de verb. oblig. & in summa est dictio exclusiva. sicut Abb. in d. cap. 1. extra. de suppl. neglig. prælat.
- 24 Qua de re fit, ut delictorum extinctio sit ipso iure, ac de Principis plenitudine hoc in loco sancita, sicque affirmandum esse arbitramur.

S V M M A R I V M.

- 1 PRO delictis non delatis, & si occultis per hunc indultum quis non est molestandus.
- 2 Abolitio non porrigitur ad accusationes non dum institutas.
- 3 Abolitio num cadat in delictis liquidis, & notorijs.
- 4 Delicta non delata, & occulta num comprehendantur sub abolitione generali.
- 5 Ratio redditur per authorem quare abolitio non porrigitur ad accusationes non dum institutas, & ad delicta liqui-

- da, & notoria.
- 6 Reipublica interest delicta puniri.
- 7 Ad optimum, & rectum spectat Principem delicta punire.
- 8 Non decet eos punire, quos non constat deliquisse.
- 9 Non entium nullæ sunt partes.
- 10 Istæc num procedant in materia huius indultus.
- 11 Principis intentio in hoc indultu est crimina extinguere.
- 12 Delicta futura num comprehendantur sub generali abolitione, & indulgentia.
- 13 Indulgentia non debet ladere utilitatem publicam.
- 14 Occasio delinquendi non debet dari.
- 15 Ante delictum commissum num possit remitti pena.
- 16 Princeps num possit legitimare spurium antequam concipiatur.
- 17 Rescriptum dans remissionem pænæ insurgenda num valeat.
- 18 Penitere, & velle delinqre sūt opposita.
- 19 Princeps, vel. l. pænæ remittens intelligitur pro delictis præteritis, vbi de ratione. num. 20.
- 21 Pænæ delicti in futurum committendi quando valeat.
- 22 Id quod principaliter agitur attendendū.
- 23 Dolus futurus num possit remitti.
- 24 Pænæ delicti futuri, licet non possit tolli, num possit minui.

Volentes etiam, & ita expresse mandantes quibuscunque officialibus, & iudicantibus, ut supra, ut pro quibuscunque delictis, vel criminibus ad huc non delatis, etiam si occulta essent (exceptis tamē superius referuatis) ac eorum occasione nullo modo in futurum procedere, inquirere, aut alias molestare audeant.

Yy CA-

CAPVT XXXXIX.

Deciditur hoc in loco non esse in futurum inquirendos, ac molestandos reos pro quibuscunque delictis, vel criminibus adhuc non delatis, etiam si occulta essent.

- Quod quidem axioma videtur iuri communi aduersari, si quidem certi iuris est, quod sicuti abolitio non porrigitur ad accusationes nedum institutas, ut enodauimus supra in c. 8. num. 5. & sicuti abolitio suum non porrigit effectum in delictis liquidis, & notorijs. l. fin. C. de abolit. & dixerunt Dec. in lib. 3. Abolitio, quando imped. accus. sub num. 23. & Dec. in tit. de inquisitione. q. 6. num. 58. ex doct. Ang. & Placha, eodem modo sub abolitione generali non comprehenduntur delicta non delata, & que occulta essent. l. 1. & 2. C. de gener. abolitione. Aug. ad Ang. de malef. in vers. & ad quarelam. num. 77. vers. 4. dicta abolitio Placha in epitome delictorum. c. 38. nu. 3. & 4. lib. 1. in tit. de abolition. Decian. in præcitato tit. num. 25. vbi casum hunc sibi indubitabilem esse voluit, & Farin. ead. in q. 6. num. 60.
- Quorum casuum rationes hic inferre conati sumus dicentes. quod ideo abolitio non porrigitur ad accusationes nondum institutas, & ad delicta liquida, & notoria, nam in hoc secundo casu si extenderetur ad delicta liquida, & notoria indulgentia esset facilis extinctio, & delicta remaneret impunita contra reipublice vtilitatem, cuius cum intersit delicta puniri. l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. l. congruit. ff. de offic. Præsid. sequitur, quod ob id indultus hic non extenditur ad delicta liquida, & notoria, sed in priore casu sicut ad optimum, & rectum Principem spectat delicta punire, ita ad optimum eiusdem regimen conuertitur, ac decet delinquentes, quos in curia non constat deliquisse, nec in-

ter reorum nomen ascriptos non punire tanquam in rerum natura non existentes, ideoque abolitio non extenditur ad delicta occulta, & non dum delata, cum non entium nullæ sint partes. l. manumissiones. ff. de iustitia, & iure. l. eius qui in prouincia. ff. si cert. pet.

- Hæc autem de iure communi procedent suo Marte ex prædictis, sed in hac nostra Principis inuictissimi indulgentia secus concludendum erit, nam non in simplici abolitione, sed in vera indulgentia subsistimus, sicuti in præcedenti capite. num. 2. 7. & 17. succinctè demonstrauimus, in qua, cum Principis intentio sit crimina extinguere, suum parturiet effectum, tam quò ad delicta liquida, & notoria, quàm quò ad crimina non delata, & occulta, in quibus maior viget ratio, & propterea multò magis hæc nostra consideratio recipienda erit stante aperta eiusdem indultus decisione.

- Sed non in delictis futuris, respectu quorum siue sit simplex abolitio, siue simplex, & vera indulgentia non comprehenduntur sub ea per tex. in l. si vnus, §. illud. vbi omnes notant. ff. de pactis. Bald. & Castr. in l. rescripta. col. 2. versic. vterius oppono. vbi las. sub num. 8. C. de præcib. imper. offer. & ratio, tum quia læderet vtilitatem publicam talis indulgentia, cum quoque, quia daretur occasio delinquendi contra tex. in l. conuenire. ff. de pactis dotal. sic Decius in præcitato tit. num. 48. & Farin. in d. q. 6. numero 57.

- Ex qua ratione inferebat Bald. in l. eam, quam. col. 2. C. de fideicom. quod licet delicto commissio remitti possit pœna, tamen ante delictum commissum non potest, quia remitteretur pœna, & reatus, & ob id inibi tradidit, quod Princeps non potest legitimare spurium antequàm concipiatur, quia daretur occasio patri delinquendi, & fornicandi.

- Et propterea rescriptum dans remissionem pœne infligendæ si impetretur ante delictum commissum non valebit, tum quia inuitat ad delinquendum, cum quoque quia remissio fit delinquenti, sed

18 sed penitere, & velle delinquere sunt
 19 opposita, ergo sic Butr. & Salic. in l. ca-
 20 sitati. C. de adult. lex enim, vel Prin-
 ceptus quando penam remittit, intelligi-
 tur pro delictis præteritis, & non futu-
 ris, nè præstetur occasio delinquendi,
 Bart. in l. cum lex. ff. de legib. Alber. in
 tract. de statutis. in ult. parte. q. 56. incip.
 similis quæstio. Ang. in conf. 62. incip. ex
 themate in 2. dubio, & dixit Salic. in l. 2.
 C. de gener. abolitione.

21 Hæc autem conclusio fallit, quando
 remittitur tertio pena delicti in futurum
 committendi, pro quo ipse alias tene-
 retur. secundum Bald. in d. l. rescripta.
 num. 5. & Aret. in d. l. 3. num. 4. in fine. &
 22 sequ. vers. vnde ego videns. ff. de testam.
 cum id attendatur, quod principaliter
 agitur, non autem quod in consequen-
 tiam venit. l. si quis nec causam. ff. si cer-
 pet. l. qui exceptionem. ff. de conditione
 indeb.

23 Quibus postremo adiungimus, quod
 sicut dolus futurus verus non possit re-
 mitti, sed præsumptus sic, ut voluit Bal.
 in l. 1. in fine. C. de usufr. Ioannes Andr.
 Butr. & Abb. in c. fraternitatis. extra. de
 24 testibus, eodem modo pena delicti futu-
 ri, licet non possit in totum tolli, nè de-
 25 tur occasio delinquendi, tamen potest
 26 minui, ut per eundem Bald. in c. 1. §. in-
 iuria. de pace iur. firm. differuit Decia-
 nus loco præcitato. nu. 49. & hæc quoad
 enucleationem præsentis capituli dixisse
 sufficiat.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**emissio intra sex menses à parte of-
 fensa obtinenda etiam in delictis oc-
 cultis & non dum delatis.
- 2 Remissio à parte offensa requiritur in de-
 lictis, ubi partis remissio exigitur.
- 3 Præsens pars indultus intelligenda iuxta
 alteram eiusdem indultus partem.
- 4 Dicitio, modo, conditionem inducit.
- 5 Forma est adimplenda in forma specifica,
- 6 Remissione partis deficiente num. deficiat
 huius indultus beneficium.

Modo in casibus in quibus re-
 quiritur à parte offensa le-
 gitimè remissio obtempta
 fuerit, vel illam in futurum
 in supra statuto termino
 obtineri contingat.

CAPVT XXXXX.

1 Iam fuit in præce-
 2 denti capite delicta
 3 et occulta, & non dū
 delata sub hac gene-
 4 rali indulgentia com-
 5 prehendi demanda-
 6 tum esse, modò tamē

(ut hoc sequenti capite continetur) ob-
 tempta sit remissio à parte offensa sal-
 tim intra sex menses ab hoc eodem met
 indultu prout desuper sancitum erat in
 c. 23. & 24. in illis tamen casibus, in qui-
 bus requiritur remissio.

2 Inde notandum censemus, qd præsens
 3 pars de occultis delictis verba faciens
 4 regulanda sit iuxta sancita supra in men-
 5 tionato cap. 8. Quod si ea deficeret, uti-
 que non esset hic casus comprehensus
 sub hoc indultu, quod elicitur nēdum ex
 deductis per nos in capit. præmonitis.
 Verum quoque per dictionem, modo,
 in hac parte per huius legis cōditorem
 adhibitam.

Cuius natura ea est, ut conditionem
 inducat ad notata per Bart. in l. quibus
 4 diebus. §. fin. ff. de condit. & demonstr. in
 5 l. 1. C. de falsa cau. adiecta leg. & per Ca-
 nonistas in cap. verum. de condit. appof.
 & pro inde cum forma sit adimplenda in
 6 forma specifica. l. mēius. & l. qui hēre-
 di. ff. de condit. & demonstr. sequitur, qd
 deficiente remiss. deficiat adhuc indul-
 tus huius beneficium ex defectu condit.

S V M M A R I V M.

1 **H**vc vsque pertractatum est de Prin-
 cipis indulgentia circa delicta, eo-
 rumque penas.

- 2 In presenti parte incipit pertractare circa res pecuniarias.
- 3 Detempti in carceribus tam ex publico quam ex priuato debito relaxandi sunt.
- 4 Dictione, ex, importat causam immediatam.
- 5 Carcerati pro debito num statim sint à carceribus relaxandi.
- 6 Captura non est solutio, sed compulsio.
- 7 Carcer non soluit, sed bursa.
- 8 Carcer num differat à seruientibus.
- 9 Seruientibus non datur facultas recedendi.
- 10 Interdictum delibero homine exhibendo quare à iureconsulto propositum.
- 11 Libertas est inextimabilis.
- 12 Carcer est species torture.
- 13 Carcer sub questionis verbo num contineatur.
- 14 Carcer dicitur mala mansio, & de ratione num. sequenti.
- 15 Immundities in carceribus reperitur.
- 16 Carcer est locus horribilis.
- 17 Corpus per carcerem affigitur.
- 18 Carcerati immensorum cruciatuum supplicia luunt.
- 19 Carcer cruciatus dicitur.
- 20 Carcer est sepultura viuorum, consumptio bonorum, consolatio inimicorum, & experientia amicorum.
- 21 Carcer non ad penam, sed ad custodiam inuentus.
- 22 Carcer aliquando in penam datur.
- 23 Carcer perpetuus morti equiparatur.
- 24 Princeps inuictissimus quare carceratos pro debito excarcerari mandauit, excutitur.
- 25 Debitum publicum in presenti materia dicitur, quod non respicit commodum bursale fisci.
- 26 Carcerati pro debito fisci si fuerint liquidi debitores non sunt relaxandi.
- 27 Principis mos est in cuiusque iniuriam beneficia nequaquam tribuere.
- 28 Præsens dispositio num in creditorum præiudicium sancita dicatur, & nu. 30.
- 29 In mora medici non est magnum damnum.
- 30 Ouidij poemata recensentur.
- 31 Dilatio perpetua à Principe concessa graue partibus infert præiudicium.

Ad huc decernimus, & ordinamus quoscunq; tam publici, quam priuati delicti causa in carceribus detemptos ex ipsis carceribus illos relaxari debere.

CAPVT LI.

1 Vidimus hucusquẽ de Regis inuictissimi indulgentia circa delicta, eorumquẽ penas abolendas, in quibus plurademõstrauimus, ex quibus eiudẽ Principis munificentia liquebat.

2 Reliquum erat, vt præterea suã exerceret liberalitatem quoad res, & bona, sicquẽ circa res pecuniarias, mirum igitur non erit, si mandat ex carceribus relaxari quoscunq; in carceribus detemptos tam ex causa publici debiti, quam priuati.

3 Istudquẽ mandat inueniens ex ipsis carceribus relaxari debere, adhibendo dictionem, ex, quæ dum importat causam immediatam. l. ex eo tempore. §. fin. ff. de procur. l. socium, qui in eo. ff. pro soc. l. ex incendio. ff. de incend. ruina, & naufr. Bart. in l. vnica. num. 1. C. si seruus exter. idem in l. non dubium. col. 2. C. de legib. Doct. in l. ex hoc iure. vbi Bald. las. & alij. ff. de iustitia, & iure. idem las. in l. si constante. num. 12. in fine. & nume. 14. ff. solut. matrimon. idem Bart. in l. prætor ait §. quid de fructibus. in fine. ff. de Bon. auth. iudic. possid. & in l. cum filius hæres meus. numero secundo. ff. deleg. secundo. Dec. in l. qui iurisdic. ff. de iurisdic. omn. iud. numero 23. & in consil. 539. numero 9. & in consil. 626. incip. ad dubium. numer. 3. & in consil. 69. incip. in inclita. numero 3. & Paris. in consil. 20. incip. pro vera. numero 38. & sequ. volum. secundo, & consil. 47. numero 85. vol. 3. & consil. 9. numero 44. volum. 2.

ope-

5 operatur, vt carcerati pro debito publi-
co, & priuato statim debeant à carceri-
bus relaxari.

6 Et iuste quidem, nã siuè debitum sit
publicum, siuè priuatum, sicut captura
non est solutio, sed compulsio, vt dixit
Bal. in l. 1. in fine. C. de iuris, & facti
ignor. recensitus per dominum Præsi-
dem de Franchis. in decis. 200. num. 3.

7 ita carcer non soluit, sed bursa, sicuti
tradidit idem Bald. in c. dilectus. col. 2.
de appell. & Cardin. Alex. ibidem. col.
2. quorum meminit Hyp. de mars. in
rub. ff. de fideiuss. num. 379. vers. pro
quo facit, & ob id Rex noster à carceri-
bus relaxari iubet.

8 Carcer enim non multum distat à
9 seruientium spetie, quibus non datur fa-
cultas recedendi. l. 2. ff. de lib. hom.
10 exhib. ideòque iureconsultus inter-
dictum de libero homine exhibendo
11 proposuit, ne homines liberi retinean-
tur à quoquam. l. 1. ff. eod. titulo. ratio-
ne tuendæ libertatis, quæ inextimabilis
12 est. l. libertas. ff. de reg. iur. cum alijs
per Carroc. adductis in casu 86. num.
6. est quæ speties torturæ, cum quæstio-
13 nis verbo ea, quam malam mansionem
dicunt, contineatur, Vlpianus in l. item
apud labeonem. §. quæstionis verbo. vbi
Accurs. in vers. dicunt. ff. de iniur.
idem in l. si hominem. ibi, ac propterea
14 vincitum, vel ad malam mansionem exten-
sum. ff. de pos. dicitur quæ mala mansio,
15 vt ex predictis tex. colligitur, ne dum
propter libertatis priuationem, & con-
uersationis, & propter immunditiem,
quæ in carceribus reperitur, arg. tex. in
l. si quis in ea culpa. C. de cust. & exhib.
reorum. in illis verbis, quo dignus clau-
16 stris carceris, & custodiæ squalore vi-
deatur. propter quæ Bald. in titulo de
carceribus c. 1. num. 2. vers. nam car-
cer est. dixerit esse locum horribilem,
17 verum quoque, quia corpus affligi-
tur, vt dixit Ang. in consilio 213. in-
cip. viso præfato. relatus per addentes
ad Ang. de malef. in ver. qui iudex di-
18 ctum Caium. num. 4. litera. B. hi enim
qui diu priuati sunt auræ communis

19 haustu, & lucis aspectu immensorum
cruciatuum supplicia luunt. inquit Im-
per. in l. omnes C. de pænis, immò cru-
ciatum patiuntur, cum carcer cruciatus
dicatur. c. nulli dubium. 3. q. 1. facit tex.
in Licet. in fine. ff. nauæ caup. stabul. ex
20 quo est sepultura viuorum, consumatio
bonorum, consolatio inimicorum, & ex-
perientia amicorum, vt admonuit Fa-
rin. in tit. de carceribus, & carceratis. q.
27. numer. 1. qui in omnium ore præfata
quotidie versari test. ad ea allegans Bal.
iu. l. si clericus. col. 2. versic. primo quæ-
ritur post numerum 6. C. de Episc. & cler.
Idem in l. 1. numer. 6. C. qui ad libert.
peruen. non poss. Marsil. in consil. 29.
incip. solamen omnium, numer. 34. & in
consil. 125. incip. eternæ lucis. numero
27. versic. immò carcer dicitur, & in
præct. crim. in §. attingam. numero 28.
& 30. Boss. in tit. de carcer. numero 1.
Mascard. in tract. de probat. libro pri-
mo. conclus. 267. num. 6. & est commu-
nis opinio, vt testatur Farin. loco præ-
citato post plures recensitos ex mente
Soarez in libr. recept. sententiarum in
vers. Carcer. num. 13.

21 Qui licet non ad pænã, sed ad custo-
diam iuuentus sit. l. aut damnus. §. so-
lent. ibi, carcer enim ad continendos
homines, non ad puniendos haberi de-
bet. ff. de pænis. Ias. in l. si victum. num. 1.
ff. de re iud. Dec. in consil. 73. incip. præ-
stantissimè. col. fin. Paris. in consil. 2. in-
cip. & si esse iudeum. numero 148. vol. 4.
Boss. in præcitato tit. nume. 2. Menoch.
de arbitr. Iud. libro secundo cent. 4.
casu 305. numero 2. Gomes. in tomo 3.
variarum resolutionum. tit. de captura
reorum. numero 6. versic. quia carcer.
estq; communis opin. Doct. in d. §. solent
vt edocet Farin. loco præmonito. nume.
95. cum sequ. Aliquando tamen in pæ-
22 nam. d. l. si quis in ea culpa. Farin. tam in
d. loco. num. 104. quàm in tit. de delictis,
& pænis. quæst. 19. num. 19. cum seq. Ma-
23 ximè si carcer perpetuus sit, qui dum
morti æquiparatur secundum Farin. in
sæpe mentionato loco. num. 104. non ad
custodiam, sed ad pænã erit.

24 Et idem promptior fuit Rex noster ad demandandum, quod excarcerentur debitores, tam pro debito publico, quam priuato.

25 Et verè quidem magna fuit Regalis largitas, ac munificentia, siquidem si ad debitum publicum attinet, quod quidem in presenti materia interpretandum erit illud esse, quod non respicit commodum bursale fisci, secundum Bart. in l. ambigua. col. 5. versic. nec obstat. ff. de decr. ab ord. faciend. mentionatus per Dominum Præsidentem de Franchis in decis. 317 num. 7.

26 Et si fisci bursale commodum respiceret, dum mandauit carceratos detemptos relaxari, liberalius id sanxit, cum hi, qui liquidi essent debitores, si essent carcerati pro debito ad fiscum spectante non essent relaxandi, sed cogendi, vt soluant. secundum doctr. Baldi in l. sed si is. in 2. lectura. in fine. ff. de in ius voc. scriptis Foller. in pract. crim. in versic. vel carcerentur. num. 10. in fine. versic. tertius est casus. recensuit Farin. in d. tit. de carceribus, & Carcer. q. 33. num. 11. Vnde ex hoc conspicitur Summi Regis nostri benignitas.

27 Quod si ad priuatum debitum spectemus vtique adhuc eius munificètia clarè conspicitur, ex quo, licet Princeps nolit in præiudicium, & interesse tertij, quicquam statuere, cum in cuiusquã injuriã beneficia tribuere moris non sit nostri. l. nec auus. C. de emancip. liber. cum similib. tamen adhuc in carceribus detemptos tam pro debito publico, quã priuato à carceribus relaxari iubet.

28 Quam quidem sanctionem in præiudicium creditorum non esse, vel parum obesse consideramus, tum quia per cautionem per carceratos præstandam ijs cautum est, vt in sequenti parte liquet, cum quoque quia moratoria conceditur præscriptio temporalis, ob quod in mora modici nõ est damnum magnum.

29 l. si debitori. ff. de iudic. saltim præsumptiuè, vt aduertit Accurs. in eod. tex. versic. damnum. recensens Ouidij poemata dicentis, Omnia sunt hominum te,

nui pendentia fito.

32 Et subito casu quæ valere ruunt. & idem hoc voluit.

Quod si non temporalis, sed perpetua esset dilatio tunc secus, cum id sine graui partis dispendio conuelli non posset. l. quociens. C. de præcib. imper. offer. ex quacunque igitur parte quanta Regis nostri inuictissimi liberalitas fuerit satis lucidè fundatum esse, credimus.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**ebitores ex causa publica non sunt molestandi personaliter per duos menses, ex cã priuata per quatuor menses.
- 2 In mora modici non versatur magnum damnum.
- 3 Intra creditorum num remaneant integra, & illæsa per dilationem concessam.
- 4 Molestia personalis differtur per hunc indultum.
- 5 Quare minus tempus conceditur debitoribus ex causa publica, quàm ex causa priuata, ratio per auctorem differtur.
- 6 In debito priuato consideratur interesse particulare.
- 7 Princeps aut non concedit in præiudicium tertij, aut cum modico præiudicio.
- 8 Causa publica num arbitranda sit illa, qua respicit commodum bursale fisci.
- 9 Ius fisci facilius remittitur, quàm partis.
- 10 Debitum vniuersitatis num pertineat ad singulos ciues vti singulos, an verò vti plures.
- 11 In debitore ex causa priuata non consideratur tanta ratio, quanta in debitore ex causa publica.

Quos omnes, & alios quoscũque debitores si ex causa publica intra duos menses proximos, si verò ex causa priuata intra quatuor menses personaliter molestari presenti edicto phibemus.

C A-

CAPVT LII.

Superior indulgentiæ casus restringitur per Regem nostrum inuictissimum hoc in loco, quoniam vult debitores ex causa publica personaliter non molestari intra duos menses, ex causa tamē priuata intra quatuor menses.

Ex quo resultat, quòd dum excipitur persona, sed non bona, super quibus nō impediuntur creditores agere contra suos debitores, quòd debitores ex causa publica non valeant molestari intra duos menses, & ex causa priuata intra quatuor menses nullum, aut paruum paratur creditoribus præiudiciū, cum, quia in mora modici non versatur magnum damnum. l. si debitori. ff. de iudic. cum quoque quia per dilationem non sunt sublata iura creditorum.

Quorum quidem iura adhuc integra, ac illēsa remanere certum est, non obstante dilatione arg. tex. in l. sicuti. §. non videtur. ff. quib. mod. pign. vel hyp. solu. cum non fiat aliud, quàm quod differtur molestia personalis, ideòq; libentiori animo fuit hæc modica dilatio concessa debitoribus per Regem nostrum inuictissimum modo quo supra.

Cuius decisionis ratio ea poterit esse, quarè minus tēpus concedatur debitoribus ex causa publica, q̄ ex cā priuata, minus. n. tēpus concedendū erat creditoribus ex causa priuata, q̄ ex cā publica, siquidem in debito ex causa priuata consideratur interesse particulare vniuscuiusque, in cuius præiudicium Princeps aut non concedit, aut cum modico eius præiudicio disponit ad tex. in d. l. 2. §. si quis à Principe. & §. meritò. ff. ne quid in loco publico, & ideò minus tempus dilationis impartendum videbatur, at in debito ex causa publica maius tempus poterat faciliter concedi, cum ista causa publica, aut arbitranda sit, quod sit illa, quæ respiciat commodum burſale

fisci, & tunc, quia facilius remittitur ius fisci, quàm partis. Bald. in l. quicumque. col. 8. C. de seru. fugit. de quo meminit Afl. in const. si quis rapere. nume. 11. in fine. maius tempus poterat concedi.

Aut non respicit commodum burſale fisci, & quod sit verè debitor ex causa publica, & tunc ex quo istud debitum est vniuersitatis q̄ ad omnes ciues pertinet non singulos vti singulos, sed vti plures. argum. tex. in l. quod maior. vbi Doct. ff. ad municip. multò magis erit affirmandum potuisse minus statui tempus talibus debitoribus.

Verum his non obstantibus rectè sic sancitum esse affirmamus, cum in debitore ex causa priuata non consideretur tanta ratio, tantusque fauor, quantus, quantanè in debitore ex causa publica viget, in qua sicuti multa fauore causæ publicæ à iure introducta patēt, ita hoc in loco, & hic fauor statutus est indebitorum beneficium, vt minor dilatio concedatur fauore causæ publicæ. Hancquè rationem forsitan fuisse huius edicti facile arbitramur.

S V M M A R I V M

- 1 **D**ebitores carcerati non sunt aliter relaxandi, nisi præstata cautione de redeundo ad carceres finito tempore ab hoc indultu determinato, vel de concordando creditores.
- 2 Indultus hic num inducat conditionem, ac limitationem partis præcedentis.
- 3 Dictio, ita tamen, restringit, ac determinat præcedentia.
- 4 Dictio, ita tamen, num veniat declaratiuè, & in augmentum.
- 5 Dictio, ita tamen in præsentis materia num sumenda sit restrictiue.
- 6 Fideiussio in præsentis casu num præstanda sit in vim modi, an verò in vim conditionis. num. 8.
- 7 Dictio, ita tamen, num sumatur in vim modi.
- 9 Fideiussio per hunc indultum requisita num per æ qui pollens præstari possit.
- 10 Dispositio conditionaliter apposta est adimplenda in forma specifica.

II Fi-

- 31 Fideiussione non præstita debitores carcerati num sint à carceribus relaxandi.
 32 Fideiussio in præsentis materia num iudicis officio præstanda sit parte non opponente.
 33 Accursii scholium in l. vniuersa. C. de præcib. Imp. offer. adducitur in medium.
 34 Pars num debeat postulare fideiussionem in casu l. vniuersa.
 35 Dilatio per indultum concessa debitoribus est in eorum fauorem introducta.
 36 Inducta in fauorem non sunt retorquenda in odium.
 37 Stante debitoris inopia dilatio euadit peremptoria iuris creditoris.
 38 Ius iniquum non debet statui.
 39 Fideiussio Principis beneficium debita sit ad securitatem ipsius creditoris.
 40 Satisfactio in casu l. vniuersa num possit remitti per rescriptum.
 41 Principis rescriptum dilationem concedens num valeat, si non præstetur cautio.
 42 Dilatio potest concedi à testatore, à l. à Principe, à Iudice, & à pacto.
 43 Stante l. indulgentia si quis non poterit satisfacere num stetur iuratoria cautioni.
 44 Distinctio in medium affertur per auctoritatem pro præsentis questionis resolutione.
 45 Fideiussio per creditorem à debitore intra terminum petita præstari debet,
 46 Quid si petita in termino, sed præstita post terminum num prosit in præsentis materia indultus.
 47 Quando requiritur aliquid pro forma ad esse rei, si omittatur, actus non valet ipso iure.
 48 Requiritur quandoque aliquid ad confirmationem rei in esse productæ.
 49 Aliquando quid requiritur ad effectum, seu utilitatem consequendam.
 50 Forma substantialis facit actum non valere ipso iure.
 51 Forma accidentalis ipso iure non viciat.
 52 Forma substantialis aduenit rei existenti in potentia.
 53 Forma accidentalis aduenit rei in actu existenti.
 54 Res in actu existens difficilius rescinditur, quam à principio impediretur.
 55 Fideiussio per creditorem petita, sed non præstita per debitorem num iudicis officio exigenda sit.
 56 Iudicis officio cogendus est debitor fideiussionem præstare.
 57 Iudex creditorum factum debet adimplere.
 58 Iudex de rigore parte non opponente non potest cogere debitorem ad præstandam fideiussionem.
 59 Parte non opponente effectus huius indultus num resoluitur ob fideiussionem non præstitam.
 60 Actus num valeat, quando l. iubet, quod interueniat aliqua sollemnitas tempore contractus, & aliter fiat.
 61 L. quando iubet aliquam sollemnitatem adhiberi post actum perfectum, si non adhibetur num actus reddatur nullus.
 62 Fideiussio ab hoc indultu num requiratur in ipso actu, discutitur.
 63 Indultus iste non debet reddi elusorius.
 64 Num sufficiat cautio in præsentis materia an verò requiratur fideiussio.
 65 Maior est cautio cum fideiussoribus, quàm cum pignore.
 66 Cautiois verbum à l. civili prolaxum num intelligendum de nuda cautione sine fideiussore.
 67 Lex, aut statutum requirens fideiussorem tunc fideiussor præstandus est.
 68 L. vel statuto standum est tanquam Bonniensis carocio.
 69 In expressis non indigemus coniecturis.
 70 In hoc indultu requiruntur fideiussores, quid autem si non expressisset, num: seq.
 71 Si lex requireret sufficientem cautionem num præstanda sit cum fideiussoribus.
 72 Rex noster suam impartitus est liberalitatem in debitores, verum respexit creditorum securitatem.

Ita tamen, quod carcerati ut supra relaxandi præstent idoneam fideiussionem de redeundo ad carceres finito prædicto tempore, vel de concordando suos creditores.

CA.

CAPVT LIII.

Vperior dilatio debitoribus impartita hoc in loco conditionem recipit; & limitationem, cum hic decretum sit, eos tunc demum relaxandos esse, si præ-

stent idoneam fideiussionem de redeundo ad carceres finito tempore ab hoc indultu determinato, vel de concordando suos creditores verbis tamen superioribus adductis.

Ex quibus illud priore loco colligimus, hanc partem inducere conditionem, ac limitationem.

Inducet quidem conditionem, ex quo disponit huius indultus conditor per dictionem; ita tamen, cuius dictionis natura cum ea præcipua sit, vt restringat, ac determinet præcedentia. l. Lucius ff. ad fenatusconsult. Trebell. ita tamen ff. de manum. test. l. fin. §. An autem quasi commodatur. C. de furt. cap. 1. §. in causis appellationum. ibi tamē. vbi Odo. de pace const. dixit las. in l. 1. in princ. ff. si quis ius dic. non obtemper. in l. moranum. 7. in fine. ff. sol. matr. Dec. in consil. 321. incip. consultus. num. 16. & in consil. 327. incip. in ciuitate. num. 4. vbi latē. Paris. in consil. 17. incip. potuit absque dubio. num. 19. & in consil. 106. incip. circa speciale. num. 9. vol. 1. in consil. 20. incip. pro vera. numer. 47. & in consil. 21. incip. viso testamento. num. 38. vol. 2. Soc. in consil. 49. incip. capio primum. col. 3. ver. cum ergo. vol. 1. & in consil. 99. nu. 15. vol. 4.

Licet tamen aliquando veniat declaratiue, & ad augmentum, non autem in diminutionem, vt per Bald. in l. 1. C. de Episc. & cler. annotauit idem Paris. in consil. 90. incip. in præsentia causa. num. 26. & 27. & in consil. 92. incip. prima dubitatio. num. 33. & in consil. 93. incip. potuit procul dubio. num. 13. vol. 2. Soc. in consil. 241. incip. circa primam. col. pen. & fin. vol. 2. & in consil. 227. incip. in casu. num. 6. Tamen sequitur, quod hoc in lo-

co sumenda sit restrictiue cum ex vi, & sensu resultet, quod excipiat, ac determinet superiora. l. neganda. C. qui accus. non poss.

Unde hæc fideiussio per hanc indulgentiam requisita non in vim. modi præstantia sit, sicuti dictio, ita tamen sumitur in l. 2. C. de donat. quæ sub modo. in c. verū. de condit. appof. in l. vt responsum, & in l. cum mota. C. de transact. Sed in vim conditionis, eaq; conditionem inducat. Iulianus. vbi glo. ff. de condit. & demon. Unde descendit, quod hæc fideiussio per hanc indulgentiam requisitam necessario præstantia sit in forma specifica, & non per æquipollens, ex quo vti conditionaliter appofita adimpleatur in forma specifica, ad tex. in l. mæuius. & l. qui hæredi. ff. de condit. & demonstr. l. 3. C. de instit. & substit.

Quod si ea non præstetur, cum forma ipsius indultus non seruetur. l. cum hi. ff. de transact. non possunt indultus huius beneficio gaudere, & successiue à carceribus non debent relaxari, vt ex oculari huius partis inspectione dignoscitur.

Quam quidem fideiussionem præstare debet debitor iudicis officio, ac etiam si creditor non opponat, idq; ex eo, nam quamuis nos non lateat Accurs. hoc disputasse in l. vniuersa. C. de præcib. imper. offer. Ex quo credimus præsentem depromptam fuisse partem, cum inibi dixerit Imperator, vniuersa rescripta que in debitorum causis super præstantis dilationibus promulgantur non aliter valeant, nisi fideiussio idonea super debiti solutione præbeat. in quo tex. Accursium dicimus hoc disputasse, ac voluisse rescripta valere, quamuis fideiussio non sit præstita, quod quoniam pacto intelligendum sit paulò inferius demonstrabimus, sed debitores eo non posse vt, si aduersarius postulet, perinde quasi si nõ postulet creditor, possit debitor à carceribus relaxari ex beneficio præsentis indultus, arg. tex. in l. si constante. §. 2. ff. sol. matrim. Attamen in casu præsentis indultus contrarium affirmandum esse existimamus ex infrascriptis.

Primo

- 15 Primo hæc dilatio debitoribus concessa, est in eorum fauorem introducta, nè molestantur per tempus ab hoc Principis indultu concessum, at si ea gauderent debitores absque fideiussione præstita tale beneficium retorqueretur in odium creditoris, ac in graue eiusdem
- 16 interesse, hoc respicit Rex noster inuicissimus, vt in sequenti parte dilucide constat, ergò nè introducta in fauorem vnus retorqueatur in odium alterius. I. quod fauore. ff. de legibus. concludendum est debitorem cogendum officio iudicis etiam cessante partis postulatione ad præstendam dictam fideiussionem.
- Secundo, & melius, si debitor gauderet huius edicti beneficio absque fideiussione præstita, sequeretur ius iniquum esse sancitum contra creditores, quod patet nam debitor vel posset interim effici non soluendo, vel posset fugam arripere, vt interea laboraret inopia, ex quib. dilatio euaderet peremptoria iuris ipsius creditoris contra tex. in l. quociens. C. de præcib. imper. offer. vt considerat Bald. in l. vniuersa. nume. 3. versic. tertio casu. & ex consequenti esset statutum ius iniquum contra tex. in l. iniquum ff. quod quisque iuris cum læderetur creditor cuius securitas per hoc beneficium impediretur, vt ex tex. in d. l. vniuersa considerauit glo. & post eam Doct. communi calculo ibidem, ergò nè per principem introducatur ius iniquum neque ius partis perimatur, sequitur officio iudicis debitorem cogi debere ad præstendam dictam fideiussionem.
- 19 Tertio hæc fideiussio in hoc Principis beneficio debita non fit ad alium finem, nisi ad securitatem ipsius creditoris, qui grauatus in vno releuetur in alio, ac dānum nequaquam patiatur, vt considerat Bald. in d. l. vniuersa paulò post finem numeri tertij.
- 20 Ob quam rationem Accurs. alijque iurium interpretes, & in spectie Bald. in d. l. vniuersa. num. 4. in vnum conueniunt dicentes, latifidationem, de qua in d. tex. non posse remitti per rescriptum.
- 21 Quia immo rescriptum dilationem con-

cedens non valet, nisi præstetur idonea cautio secundum eundem Bald. in d. l. vniuersa. nu. 1. versic. noto. habens enim dilationem tenetur satisdare, vt idem Bald. aduertit loco. & numero præcitatis. Maxime in Principis beneficio. Bald. in l. dedi. in princ. versic. quedam est cautio fideiussoria. ff. de cond. ob. caus. & in d. l. vniuersa. vbi sub num. 3. tradidit.

Dilationem posse quem habere à restatore, à lege, à Principe, à iudice, & à pacto, secus verò si ex legis indulgentia, nam tunc si non potest satisdare stabitur iuratoria cautio. auth. generaliter. C. de Episcop. & cler. d. l. si constante. §. quociens. ff. sol. matr. l. 2. §. si dubitetur. ff. de iudic. not. per Accurs. in l. 1. ff. qui satisfid. cog. & per Doct. in l. usufructu. ff. de usufr. vnde, nè præiudicium casuale, & inopia trahatur ad periculum creditoris, dicendum iudicis officio debitorem cogendum præstare fideiussionem.

24 Verum pro huius q. resolutione hæc possumus considerare, ex quibus difficultas præsens explanata remanebit. Quod aut querimus, quando petitur à debitore, aut verò si non fuerit petita à debitore iudicis officio præstanda sit.

25 Primo casu casus est clarus, nam creditores siue petāt in termino, nam alias rescriptum non valeret in beneficium impetrantis, sicut placuit Baldo in d. l. vniuersa. num. 3. siue fuerit petita in termino, sed præstita post terminū, ex qua ista fideiussio requiritur ad finem securitatis ipsorum creditorum, & ideò sufficit, quod interueniat etiam ex post facto, cum non requiratur, nisi ad certum finem, & effectum. Bald. in l. quicumque. C. de bonis quæ liber. Abb. Sicul. in cap. causam, quæ. col. pen. versic. vltimo quæro. de iudic. voluit Affl. per plura in decis. 378. num. 3. cum seq. cum alijs congestis per Vrsillum in præcitata decis. vtique valebit gaudere delator huius indultus per debitorem beneficium.

27 Pro quorum comprobatione subnectimus Baldi theoreticam. in d. l. vniuersa. num. 2. versic. conclude, vbi tradidit, quod quandoque requiritur aliquid pro for-

ma

28 ma adesse rei, quandoque ad confirmationem rei inesse productæ, quandoque ad effectum, seu utilitatem consequendam.

29 Primo casu inquit, quod si omittitur forma actus non valet ipso iure, & ratio, quia talis forma dicitur forma substantialis. l. qui Romæ. §. flavius hermes. ff. de verb. oblig. at in ceteris duobus casibus secus esse affirmat dicens, valere actum ipso iure, quia talis forma dicitur forma accidentalis, cuius defectus ipso iure non vitiat.

32 Subdit vterius ex mente Aristot. & Auerr. rationem præcedentis conclusionis eam esse, quia forma substantialis aduenit rei existenti in potentia, forma verò accidentalis aduenit rei in actu existenti, ideòque subiungit actum non valere, quando deficit forma substantialis, quia postquam res est in actu difficilius rescinditur, quam à principio impediretur. tradidit quoque in l. si cum inter te. col. 2. C. quado prouoc. non est necesse. in l. 1. vers. extra quæro, quid si vnum statutum dicit, quod sententia. C. quando lic. 3. prouoc. & in rubr. C. de resc. vend. num. 2. mentionatus per Aff. in d. decis. 378. num. 4.

35 Aut verò fideiussio non fuerit petita per creditorem, nec præstita per debitorem, quærimus, num possit iudicis officio exigi, ac præstari, & tunc dicimus,

36 Quod aut loquimur de æquitate, aut verò de iuris rigore. si de æquitate, & tunc iudicis officio debet debitor cogi ad præstandam dictam fideiussionem, ne iura creditorum primantur, & vt creditorum factum is adimpleat. l. si ob causam. ff. de eui. l. 2. C. si in causa iudicati.

38 Si verò de rigore iuris, & tunc si pars opponat vtique cogitur præstare fideiussionem.

At parte non opponente concludimus, quod licet indultus, quò ad sui validitatem operatur effectum, si pars non opponat, & sic in abstracto quatenus Princeps generaliter concedat, quod si quò ad debitores, sicq; in concreto vtique per viam exceptionis effectus huius be-

neficij resoluitur, idquè ex doct. Bart. in l. 2. C. de canon. fruc. vrb. Romæ. lib. 12. & in l. cum lex. ff. de fideiuss. numer. 6. vers. sed iuxta prædicta quæro. annotauit Aff. in d. decis. 378. num. 6. in fine.

39 Pro cuius conclusionis cõprobatione admonemus, quod quando lex iubet, & aliqua sollempnitas adhibeatur tempore contractus, vel alicuiusuis actus, tunc si aliter fiat actus non valet ipso iure. d. l. cum hi. ff. de transf. auth. hoc ius porrectum. C. de sacros. Eccl. l. obligari. §. fin. ff. de auth. tut. l. hac consultissima. C. de testam.

40 Quandoque lex iubet aliquam sollempnitatem adhiberi post contractum, vel alium quem actum perfectum, & tunc si non adhibetur contractus nõ est nullus, sed non habet effectum. sic Bart. in d. l. vniuersa. num. 5.

41 Ex his modo arguamus, verum est, & hæc fideiussio requiritur ab hoc indulto, vnde aut dicimus, quod requiritur in ipso actu, & tunc si ea nõ præstatur actus liberationis est nullus, aut verò nõ requiritur in ipso actu liberationis, vt in materia fideiussionis præstandæ vigore tex. in d. l. vniuersa aduertit Aff. in præcitata decis. nu. 5. quod quidem in casu nostre indulgentiæ nullo pacto admittimus, ex quo agitur de relaxatione debitorum à cerceribus, à quibus non debent relaxari, nisi prius præstita fideiussione de redeundo ad carceres finito tempore, vel de concordando creditores, ne hic indultus redderetur elusorius. ad tex. in l. cum prætor. ff. de iud. & ex his subsistimus in primo casu desuper constituto ex mente Bart.

Et quatenus essemus in hoc secundo postremo casu dicendum est, quod licet actus liberationis non sit nullus, tamen caret effectu, & hoc sufficet, vt quis huius edicti beneficio non possit gaudere.

43 In summa requiritur fideiussio, nec sufficet cautio, cum maior sit cautio de fideiussoribus, quam cù pignore. l. quociens. vbi Lucas à Pêna. C. de dign. lib. 12.

45 Etenim quamuis cautionis verbum à lege ciuili prolatum intelligendum sic de

- de simplicif, & auda cautione sine fideiuffore. l. sancimus. C. de verb. & rerum signif. vbi Doct. l. diuortio. §. interdum. ff. solu. matrim. & si contrarium videatur sentire ibi Bart. per tex. in l. pratorix. ff. de pretor. stipul. quod differuit Viuius late in decis. 137. tamen quando lex, vel statutum requireret fideiufforem tunc eius dispositioni standum est tanquam Bononiensis Carroccio, vt ait glol. in l. omnis distinctio. ff. de reg. iur. cum in expressis non indigeamus coniecturis. l. cōtinuus. §. cum ita. ff. de verb. obligat. l. nō aliter. ff. de leg. 3. Purp. in rubr. ff. de offic. assess. num. 154. las. in l. is cui bonis. num. 3. & 6. ff. de verbor. obligat. addentes ad Alex in consil. 80. vol. 5. Tiraq. de legibus connubial. glo. 8. num. 67. cum sequ. Rota Auin. in decis. 22. num. 11.
- 49 Ideoq; hoc in loco id minimè disputandum, ex quo expressam, certamque habemus Regis nostri voluntatem.
- 50 Quinimmo si hic noster indultus non sic aperte statuisset requiri fideiussionē, sed requireret idoneam, ac sufficientem cautionem, utiq; non sufficeret simplex cautio, sed deberent dari fideiuffores. l. si mandato. §. si. vbi glo. & post eam Bart. ff. mand.
- 51 Immo, & quod plus est, si lex requiret sufficiētem cautionem ad huc debet præstari cautio cum fideiufforibus, vt consuluit Oldradus in consil. 68. incip. nomine cautionis.
- 52 Ex his ergo concludimus Regem nostrum liberalitatem in debitores communicasse, verum adhuc respexisse creditorum securitatem.

S V M M A R I V M

- 1 REX noster in presentis partis dispositione conformem se reddit dispositionis iuris communis.
- 2 Princeps nunquam censetur præiudicium inferre.
- 3 Rex noster quare modicam concessit dilationem debitoribus, redditur ratio

Quibus omnibus nullum fieri præiudicium volumus.

CAPVT LIIII.

- 1 DVM Rex noster iniustissimus hoc in loco decreuit creditoribus nullum velle fieri præiudicium conformem se reddit iuris communis dispositioni,
- 2 quo indictum est, vt Princeps nūq̄ censeat tertio præiudicium inferre, vt sæpè sepius pluribus in locis admonuimus. c. ex tuarum. de Vsupall. cap. ex parte. vbi Panor. in 2. not. de decimis. Rota Auin. in decis. 25. numer 6. addamus dicta per Carau. in ritu 49. num. 16. ideoq; subiunxit, quibus omnibus nullum fieri præiudicium volumus, & ob id Princeps modicam duorum, vel quatuor mensium dilationem concessit, nam ex quo iura creditorum non perimit, sed eorum executionem differt, modicum affert creditoribus præiudicium iuxta Principis iniustissimi iustissimiq; morem.

S V M M A R I V M

- 1 **I**NDULTVS hic excludit decoctores.
- 2 **I**ndultus iste excludit depositarios.
- 2 **I**ndultus iste excludit debitores Regis ex causa datorum, aut reddituum ordinario rum, vel extraordinario rum.
- 4 **C**ontra decoctores omnis coniectura frau- dis crescit.
- 5 **V**aleat consequentia est decoctor, ergo frau- dator.
- 6 **S**i vnus ex socijs decoxerit alij socij non pos- sunt dici fraudatores.
- 7 **D**ecoctores dicti deceptores solent uentiri, & riam. 8.
- 8 **B**aratores, & fidem fallentes sunt similes.
- 10 **A**rg. ab experientia validum in iure.
- 11 **D**ecoctores sunt faciles ad obliuendum.
- 12 **D**ecoctores diuuntur fraudatores a commu- niter accidentibus.
- 13 **P**rasumitur contra fallitos eos esse decepto- res, & fraudatores.
- 14 **D**ecoctores solent rationes intricare in ne- cum traditorum.
- 15 **D**olus malus prasumitur in decoctore.
- 16 **D**efide librorum, & rationum decoctoris dubitari potest.
- 17 **C**reditor de decoctione secus debent instare pro exhibitione librorum.
- 18 **F**raudes decoctorum tot sunt, quot vice dici possunt.
- 19 **C**onfessio decoctoris num nocet, & num co- tra tertios possessores & num. 20.
- 21 **D**ecoctus habetur pro absente, & pro mor- tuo num. 22.
- 22 **D**iminutum creditorum in bonis decocti nu- daret durante qualitate rapti.
- 24 **F**alliti sunt infames.
- 25 **F**alliti i. l. x. i. tabularum quare pena essent pendent.
- 26 **F**alliti essent creditoribus tradendi, ut lace- rarentur.
- 27 **F**alliti essent subiectioni iuris publici arti.
- 28 **P**ena plumbatarum quare sit.
- 29 **D**ecocti num possint sollempniter testificari in iudicio, & quid in contractu. num. 30. & de ratione conclusionis num. 31.
- 32 **S**alus esset mortuura in fraudatores med- ium.
- 33 **D**olus nu debet dolos patrocinari, & m. 53.
- 34 **F**alliti multo magis fraudatores dici possunt, si cum alienis bonis auferunt, quinimo, & fares appellandi sunt num. 35.
- 35 **F**urtum num proprie sit in preconstituto rasis, & num. 37.
- 38 **N**il melius est, quam bona fides.
- 36 **D**ecoctores diuersimode vocantur, & nu. 40. & 41.
- 42 **D**ecoctione secuta omnis remissio, omneq; mandatum dicitur reuocatum.
- 43 **S**tatutum non licet bonam fidem agno- scere.
- 44 **C**essionis beneficium est subsidium misero- rum, sed non debet esse prasidium doloso- rum, & num. 45.
- 46 **D**ecoctores num gaudent beneficio cesso- nis, quod quomodo intelligendum nu. 49. & 68.
- 48 **D**ecoctores num gaudeant dilatione quin- quennali, & num. seq.
- 49 **P**rinceps non intetis partibus prauidicare.
- 50 **D**ilatio quinquennalis potest concedi a Prin- cipe, & a partibus num. 51.
- 54 **D**ecoctus ob diuersa infartunia num gau- deat dilatione quinquennali, & de ratione num. 55.
- 56 **D**ecoctus nu gaudeat dilatione quinquen- nali a creditoribus impartita, et de ratione num. 57.
- 58 **S**i vnus ex fabricensibus decoxerit num omnes teneantur, & de ratione num. 59.
- 60 **F**ilius familias mercator si decoxerit num gaudeat beneficio cessionis, & l. x. C. quod cum eo, & de ratione num. 61.
- 62 **D**ecoctores num gaudeant immunitate ec- clesie, & num. 74.
- 63 **L**iber homo num possit pro debito carcerari.
- 64 **Q**ui non potest capi pro debito ad ecclesiam non fugatur non pde exenabi, et n. 65. et 66.
- 67 **I**n omnibus casibus, in quibus potest quis pro debito capi nam in qo possit extrahi ab ecclesia.
- 69 **S**trationis aliter concessa pro debito non extenditur ad debita ex causa delicti, et de- strationum. 80. & 71. & 55.
- 73 **D**olus ab omni feruacitate est excipiendus.
- 74 **C**reditor ante diem non potest agere, quid- am in debitor decocto, na. 75. & quid in debitor suspecto de fuga, num. 76.
- 77 **T**ex. in l. ii. pro quo, & in l. i. de h. her. nisi

- debitor C. saluti num vendicet sibi locum in decolioribus. & num. 78.
- 79 Decoliores num habeant beneficia excof-
fiantis.
- 80 Mercatores decolii num teneantur precise
soluere in pecunia numerata.
- 81 Decoliores tunc liberantur, cum bona sua
solutum dantur.
- 82 Creditor eligens realem num prohibeatur
redire ad personalem.
- 83 Decolus num possit agere, vel cedere.
- 84 Decolus non habet post decolionem neq;
velle, neq; nolle.
- 85 Pacta facta cum salitis num valent, &
num. 86.
- 87 Creditores hypothecarij num teneantur stare
accordio saliti facta cu alijs creditoribus.
- 88 In dubio num sit fauendum creditoribus,
& de ratione num. 89.
- 90 Statutum loquens de occidente bannitum
num comprehendat occidentem salitum,
& num. 91.
- 92 Depositarij non gaudent huius indultus be-
neficio, & num. 116.
- 93 Ratio ecclesianis ponderatur.
- 94 Depositi contractus est bona fidei, & num.
95.
- 96 Depositi factum de re oblata apud domi-
num ignorantem num teneatur restitui-
re.
- 97 Actio depositi est fauorabilis propter exco-
sionem paratam.
- 98 Plura circa depositi materiam apud Gons-
sium.
- 99 Depositarius non debet ex sua improbitate
premiu recipere, & num. 100.
- 100 Item depositum num teneatur ad usuras.
- 101 Depoens num possit agere criminaliter con-
tra depositarium, quod quoniam pacto in-
telligendum num seq.
- 102 Furtu num committatur, si depositarius
credebat dominum permissurum.
- 103 Depositarius teneatur de dolo actum prestari-
tuto, sed sed futura num. 107.
- 104 Pactum factum, quod depositarius non te-
neatur num dolo, & de ratione num. 109.
- 105 Non debet dari materia delinquendi.
- 106 Dolo num intelligatur remissus in remis-
sione generali, & num. 112.
- 107 Dolo futurum num possit remitti.
- 114 Depositarius num teneatur etiam de lata
culpa, quod quomodo intelligendum
num. 115.
- 117 Debitores Regis ex causa dationum, aut
redditionum tam ordinariorum, quam ex-
traordinarium excluduntur ab hoc indultu
& de ratione num. 118. & 121.
- 119 Meratocia prescriptio a Principe concedi
solet absq; graui partis dispendio, nisi ta-
men sit aduersa iusticia, aut iuri contraria,
num. 120.
- 122 Qui pro delicto non potest ab ecclesia ex-
trahi, nisi sit homicida, adulter, & virgi-
num raptor, & num. 123.
- 124 Cautela templorum non nocentibus, sed
latis datur.
- 125 Exactiones tributonum etiam intra tem-
pla possunt fieri.
- 126 Fiscalium ratio summa Reipublica est uti-
lis, & necessaria.
- 127 Fiscus non debet cedi.
- 128 Rescripta contra laicos contra publicam se-
ntia pro non scriptis habenda.
- 129 Ratio publica utilitatis consideratur in
presenti, & per antea.
- 130 Utilitas publica priuata est preferenda esse
quod priuata contineat, & num. 130.
- 131 Ratio publica utilitatis aliquid sit, quod
alias non fieret.
- 132 Fiscus pro utilitate communi pecuniam
vult.
- 133 Princeps, amnia refert ad eorum utilita-
tem.
- 134 Casus huius a Principe non fuisse expressus,
num de iure debuisset intelligi.
- 135 In generali sententia semper videtur excep-
ta persona loquente.
- 136 Principis persona semper videtur excepta
in quacumq; dispositione.
- 137 In quocumq; iuramento censetur excepta
persona superioris.
- 138 Promittens Principi accomodare animum
contra dolum, tamen teneatur illam accomo-
dare contra seipsum,
& quid si promissum etiam contra seipsum
accomodat, & num. 140. & de ratione
num. 141.
- 142 Qui non potest seipsum ligare.
- 143 Statuentes in dubio num vidantur si ip-
sos ligent.

- 144 Princeps num videatur concedere privilegium contra seipsum, et de ratione n. 144. & 146.
- 147 Concessio generalis restringitur ad civilem modum, & non ad perniciosam concedenti, nec in alterius incommodum num. 148.
- 149 Fiscus dicitur persona representata.
- 150 Persona representata non comprehenditur sub quavis dispositione, nisi expresse dictum sit.
- 151 Universitas num sit persona representata.
- 152 Princeps, & Fiscus idem sunt.
- 153 Princeps num possit reuocare dispositionem In eius preiudicium factam.
- 154 Saluus conductus à Principe concessus est omnino seruandus in beneficium delinquentium.
- 155 Saluus conductus concessus debitoribus est seruandus. quod fallit in debitoribus ex causa delicti num. 156. & num. 69. cum sequ.
- 155 Debita Fiscalia non comprehenduntur sub Saluo conductu dato, quod originem non sumpserint ex delicto. & de ratione num.
- 159 Ratione delicti benef. quod cum eo non habet locum, sicuti in actione rerum amotarum num. 160.
- 162 Debitorum datiorum, vel reddituum non soluente constituntur in mala fide ob moram contractam.
- 163 Quando quis potest soluere, & non soluit, vel dolose fecerit, quod non possit soluere dicitur constitutus in mora.
- 164 Debitor Fiscalis contumax in non soluendo potest carcerari.
- 165 Omne securitatis beneficium non potest prodesse dolosis.
- 166 Securitas concessa non extenditur ad debitores ex causa afflictus, & locationis.
- 167 Princeps aliter coarctet unum diuitem, aliter unum pauperem, & aliter unum fidelem gabellotum, & aliter unum infidelem gabellotum.
- 168 Ex fide nedum ex facultatibus quis iudicandus idoneus.
- 169 Datum est nomen generale
- 170 De Datijs nulla fit mentio in iure.
- 171 Datum in specie consideratum quid sit.
- 172 Datum idem est, quod vectigal.
- 173 Datia regalia sunt gabella.

- 174 Recusans soluere datia, & gabella peccat mortaliter, quod quomodo sit intelligendum nu. 175 & 176.
- 177 Gabella est munus ordinarium, & nu. 178.
- 179 Munera ordinaria que sint.
- 180 Munera extraordinaria que sint.

Exceptis tamen decoctoribus, & Depositarijs, & alijs qui datiorum, aut reddituum notrorum ordinariorum, vel extraordinariorum causa debitores inueniuntur, quos hoc decreto includi nolumus.

CAPVT LV.

1 C' vltimus casus à clementissimi Regis nostri munificencia, exclusus tria in se continet capitula, quae decreuit postmodum ab hoc edicto penitus secludi. Primum 1
2 constituitur in decoctoribus, Secundum 11
3 in depositarijs, Tertium in alijs, qui datiorum, aut reddituum notrorum ordinariorum, vel extraordinariorum causa 11
4 debitores inueniuntur.

Ad primum itaq; caput redeundo dicamus, illam fortasse rationem adduci posset; 11
4 Quod ex quo contra decoctores omnis coniectura fraudis crescit, ut inquit Baldus in cons. 382. Incip. in questione Millarij num. 18. volu. 5. Caccialup. De Debitore susp. qu. 1. num. 13. Boer. in decis. 215. num. 15. & post eos Benuen. Stracca. in tract. De Decoet. part. 3. in princ. & Rota Genuens. in decis. 17. num. 14. Adeo, ut valeat consequentia, est decoctor, ergo fraudator; Decoctorem enim fraudatorem edictum vocat. Secundum eundem Bald. in d. cons. 382. num. 19. innuit Iureconsultus in l. si hominem §. quoties. iuncta l. sequ. ff. Depos. Accurs. in l. Imperatores. vers. fraudatori ff. de Curat. bonis dando. declarat Strac-

- ca in præcitato loco nu. 22. & 23. ob id fortasse Rex noster excludit horum hominum genus ab eius Indulgentia.
- 6 Non tamen ex his consequitur, vnus ex socijs decoxit, ergò alij socij fraudatores dici possunt, si tamen culpa carent. Anchar. in conf. 400. incip. de iure communi. Curt. Senior in conf. 122. Paris. in consil. 94. Incip. spectabiles nu. 62. vol. 1.
- 7 Horum autem ratio illa sit, Quia decoctores dicti deceptores, & fraudatores. Secundum Bald. in præmontio. consil. nu. 20. solent mentiri vti faciles ad mentendum, sicuti edocuit idem Bald. in consil. 490. Incip. in libris Thesaureriarum nu. 30. vol. 5. relatus per Caccialup. in d. p. 1. col. ff. in principio vers. illud scio. recensitus per Boer. in d. decis. 15. num. 5. Idq; ex eo, quia similes sunt barattores, & fidem fallentes. Albar. de Ros. in l. stipulatio §. siue autè, col. 2. de noui oper. nunc. Quod comprobatur Stracca loco præmencionato n. 55. verum esse per experientiam,
- 10 Aqua argumentari posse inibi firmavit per tex. in l. quam sit. De elect. in 6. elem. dispendiosam. de iudic. ex qua adhuc firmamus nedum esse faciles ad mentendum vti superius inquitur, verum quoq; faciles ad colludendum sicuti constat ex tit. & mat. De his quæ in fraud. credit. & extit. De collus. deteg. sicq; declarat
- 12 Stracca in eod. loco num. 18. Dicunturq; fraudatores, arguendo à communiter accidentibus, cum falliti deceptores sint & fraudatores, hinc Bald. in d. conf. 382. n. 20. dixit, præsumi contra fallitos, eos esse deceptores, & fraudatores, omnibusq; inesse, quasi quod deceptio, & fraus omnibus sit communis, nec excusabitur quisquam ex eis ob aduersam fortunam. ad tex. in l. epistolam, in princ. ff. ad Trebell. l. continuus §. illud, & §. cum quis. ff. de verb. oblig. quod Bald. dictum differuit Stracca in ante dicto loco num. 19. cum sequ.
- 14 Pro cuius cõclusionis comprobatione id possumus adducere, Quod, quia decoctores solent rationes intricare in necem creditorum tam in codicibus, quam in aduersarijs, illosq; interdicere, adol-
- terare, ac turbare l. 1. §. fin. ff. de seruo corrup. propterea deceptores, & fraudatores dici facile concludendum.
- 15 Ob id admonuit Stracca in enunciata parte 3. num. 25. Quòd, ex quo dolus malus in decoctore præsumitur l. summa cum ratione ff. de pecul. l. quidam, ff. de in rem verso. vbi Glo. Ias. in §. si quis in fraudem. num. 37. instit. de Actionibus, ex quo de fide librorum, & rationum quis dubitare potest, arg. tex. in l. si quis. ex argentarijs §. cogentur. ff. de edendo.
- 16 Creditores debent de cõditione secuta statim instare pro exhibitione librorum ratione fraudis vitandæ, Quæ, vt dixit Stracca sub nu. 36. eiusdè part. 3. tot sunt quot vix dici, aut enumerari possunt, vt ex traditis per ipsum in numeris præcedentibus liquido colligi potest.
- 17 Ideò decoctoris cõf. sio non nocet, ex quo præsumitur fraudator, vt dixit Bald. in d. conf. 382. in fine. & multò minus obest, si emanatur contra tertios possessores. Alex. in conf. 26. incip. circa primum coll. prima, vol. 5. Aff. in decis. 150. n. 36. & recensuit Rota Gen. in decis. 83. n. 12.
- 18 Inde est, quod, ex quo ruptus, siue decoctus habetur pro adiente l. Fulcius ff. ex quibus. in pass. eatur, dixit eadem Rota Genuens. in decis. 91. nu. 26. Immo habetur pro mortuo, vt inquit eadem Rota Genuens. dominium creditorum in eius bonis tam quæ sitis, quam quærendis, prout esset pirata. Sic sentijt Socc. in conf. 262. incip. in causa. col. 8. vers. quinimò, vol. 2. recensitus per eandem Rotam Gen. in d. decis. 83. nu. 3. & 10.
- 24 In summa inquit Bald. in sæpè sæpius mentionato conf. 400. fallitos esse infames, prout etiam professus est idem Bald. in consil. 249. incip. super literis. volu. 1. de quo meminit eadem Rota Genuens. in decis. 2. num. 34. Stracca discutit in d. par. 3. num. 2. & post eos Menoch. de Arbitr. lud. libr. primo cent. 1. quæst. 90. numer. 17. Adeq; vt moræ antiquissimæ legis duodecim tabularum gravissima pæna plectendi forent, nedum carceris mancipatione, verum quoq; compedibus quindecim ponderis vinciendas esse, ex
- 25
- Gellio

Gellio in lib. 20. non attit. cap. 1. admonuit Menoch. loco proxime citato num. 14. Quinimo eos creditoribus tradiderandos (ni Christiane fidei religio resisteret) tradidit Glo. in l. 1. C. qui bonced. poss. Boer. tam in d. decis. 215. num. 5. quam in decis. 262. incip. quod de vxore num. 4. & in decis. 199. incip. percutiens colu. vltima nu. 8. Hinc Theodosius, & Valentinianus Imp. in l. quilibet. C. de decur. lib. 10. hos decoctores istibus plumbatarum subijciendos esse constituerunt, quae plumbatarum pena, quae qualisq; sit, Menoch. in loco pramonito. nu. 16. 17. ad eundem delegamus pro eius explanatione.

29 Ex his descendit, quod non possunt testificari sollempniter in iudicio, & quod plus est multo fortius in contractu. Secundum Bald. in d. consilio 400.

31 Cuius ratio illa subiungi potest, quia possent prelato die mentiri l. si creditor collude is C. de fals. l. Scia. ff. ad vellei. l. 1. §. editiones. ff. de Edendo l. scripturas C. qui pot. in piga. hab.

32 Iure igitur optimo, inquit Stracca in d. p. 3. num. 8. Quod salus esset mercaturae in fraudulentos mercatores animaduvertere, Idq; propter eorum dolum, quidum interit, & versatur, non debet eos patrocinari, cum l. ipsum respuat d. l. summa cum ratione. ff. de pec. cum alijs de super citatis num. 15.

Hos ergo fallitos, & fraudatores superius non inconcinne constituimus, modo subnectimus multo magis eos sic habendos esse, siqui ex eis cum pecunijs, aut cum rebus alienis aufugientes decoxerint, Hoc enim in casu nedum fraudatores, verum etiam & fures appellandi sunt, sicuti voluit Bald. in d. conf. 282. Vital. in Tract. Clausul. claus. 25. col. 4. ante finem, & diffusè pertractauit Boer. in d. decis. 215. sub nume. 1. licet negandum, minime sit quod proprie furtum non sit. arg. tex. in l. ait. prator. §. si debitorem. ff. quae in fraud. credit. Stracca in allegata. part. 3. num. 6.

37 Verum enim verò, quamuis pro certo id non controuertamus, non per hoc ta-

les non debent dici fures, cum aufugies cum re malum committat ratione recontrectatae, ex quo contrectando facit furtum, nil enim melius est, quam bona fides, secundum Glo. in l. a procuratore C. Mandati. Quam memoriae demandam inibi tradidit Stracca pro mercatoribus bonis, & contra fallios mercatores arripientes fugam cum pecunijs alienis. Hisce consequens est, ut subdamus, Hos decoctores diuersimode enunciari. Nam in Tuscia, & tota Italia appellantur mercatores falliti, Menoch. in d. casu. 99. num. 13. Bart. autem eos vocat cedentes foro. in l. singularia. concl. 2. vbi Purpur. num. 93. si Cert. pet. Stracca verò in d. part. 3. nu. 6. banca ruptos, seu bancam ruptam facientes nominari dixit.

41 Horum autem decoctorum decoctio si secuta sit illud in iure verum esse profiteamur, Quod omnis commissio, omneq; mandatum dicitur ex iuris dispositione, reuocatum. l. si cum Cognelius ff. de solut. quem in fallitis allegat Bald. in l. rogasti. §. si tibi vers. si fugitiuus, vbi Dec. & Socc. ff. si Cert. pet. idem Bald. in l. pater heredis ff. de testam. tur. Mantua in Apophthegm. 225. incip. fuit hodie, Idem Bald. in l. quod Cassius ff. de Senar. Paris. in conf. 96. num. 24. vol. 3. Caccialup. in Tract. pralleg. de Debit. susp. num. 50. & enodauit late D. de Anna in consil. 82. in institutione. num. 11.

43 Cuius conclusionis ea est ratio, quia statu mutato etiam bonam fidem non licet agnoscere in prauidicium tertij, quato magis quando fides est suspecta l. si quis ex argentarijs, vers. humilis, & deploratus. ff. de Edendo l. quintus ff. Mand. Bald. in d. conf. 400. num. 40.

Verum, cum prænarrata demonstrant in mercatore decocto considerari dolum, Ratione cuius plura in eorum odium statuere iuris interperres, Proinde aliqua ex illis hoc in loco commemorare nos minime pigebit.

44 Quorum primum est, Quod licet cessionis beneficium sit subsidium miserorum, Tamen, quia non debet esse praesidium doloſorum l. fin. §. fin. ff. quae in fraud. cred.

- 46 cred. l. pen. ff. de iure dot. ob id decoctores non gaudent eiusdem cessionis beneficio l. sed si ex parte §. interdum ff. quod cum eo. Glo. in d. l. fin. §. fin. ff. quæ in frau. cred. tradidit Bald. in d. conf. 400. nu. 5. & in conf. 400. incip. quod Iacobus. vol. 1. edocuit Bart. in l. alia §. eleganter. in fine ff. sol. matr. quem secutus est Iaf. in §. fin. num. 8. cum sequ. & nume. 18. inst. De Action. Paris. in conf. 94. incip. spectabiles, & generose num. 10. cum sequ. & per totum vol. 1. scribit latè Boer. in decis. 349. incip. quæritur, an ciuilitè, col. 10. n. 10. in fin. & Men. in præalleg. loco n. 18.
- 47 Quam quidem conclusionem admittit Stracca in d. parte 3. num. 9. in eo decoctore, qui bona ita disperdidit, vt recuperari non possint. Nam tunc, cum dolo malè bona alienauerit videtur indignus legis beneficio, cum in legem commiserit, ad tex. in d. l. si ex parte §. interdum. vers. quanquam ff. quod cum eo. & l. graccus C. ad l. lul. de adult.
- 48 Ex his suboritur secundum speciale, quod sicut decoctores non possunt gaudere beneficio cessionis, Eodem modo non possunt gaudere dilatione quinquennali, Idq; concludimus nedum Baldi, ac Caccialupi autoritate in locis mentionatis, Verum quoq; ex ea ratione, Quia si falliti gauderent dilatione possent interim auferre, ex qua fuga sequeretur parti præiudicium non modicum, sicuti perpendit Boer. in nuper citata dec. 349. num. 10. in fine, & quoniam Princeps non intendit parti præiudicare, ad notata per Iaf. in l. quoties in 3. not. cum sequ. C. de præcib. imper. offer. ideo concludendum tales non debere gaudere dilatione quinquennali.
- 49 Quod axioma nostro quoq; iudicio non admittimus sic vsq; quaq; verum, Ceterum dilatio quinquennalis cum possit de coctoribus concedi à Principe, de qua in l. vniuersa C. de præcib. Imper. offer. & possit adhuc impartiri per creditores, de qua in l. maiorem. ff. de pactis in l. fin. C. qui bon. ced. poss. & per Affl. in decis. 288. 296. 377. 378. & 380. Guid. Papam in decis. 97 & 109. Boer. in dec. 295. Ang. in conf. 213. Thesau. in dec. 130. 182. & 186. Ludou. in dec. Petus. 32. D. de Francis peremnis mem. in dec. 82. 151. 179. & 219. Straccam in d. tract. de decoct. in par. 6. Tom. 6. part. 1. fol. 222. & latè per Marcum Antonium Cuccum. De Morat. præscrip. Tom. 17. fol. 200. Proinde pro conclusionis dilucidatione dicimus, quod si loquamur de dilatione per Principem concessa poterit temperari præconstituta conclusio in decoctore, qui in decoctione delictum commiserit, & hoc quidem in casu non fruatur dilationis quinquennalis beneficio, arg. tex. in d. l. si ex parte §. interdum. vbi Cyn. dixit Alex. in l. 1. numer. 43. vbi Dec. sub numer. 27. contrarium sentit ff. si Cert. petatur, & differit Boer. in loco præcitato nume. 8. Ludou. in d. decis. Petus. 32. nume. 3. vbi num. contra Fiscum, & Thes. in d. decis. Pedem. 32. num. 6. & in decis. 182. alijq; per Vrsillum allegati in addit. ad d. Affl. decis. 378. Qui ea moti sunt ratione, ne dolus eidem decoctori sit profiguus.
- 54 Quod si quis propter aduersam fortunam, malamque temporum conditionem ad inopiam redactus est, vtiq; poterit tali dilationis quinquennalis beneficio, sic ex Alex. in conf. 205. incip. visis his volu. 2. & ex Baldo in conf. 400. præcitato vol. 1. enodauit Stracca in propè allegata pa. 6. num. 20. & huius conclusionis ratio ea reddi potest, quia cum fortuito, & non culpa decoxerint abest dolus, propter quem denegandum erit omne legis beneficiû, Hæcq; amplexat Men. in d. casu. 90. n. 19.
- 56 Quod si de dilatione à creditoribus impartita verba facimus, tunc non refricandum, quin gaudere habeant tali dilationis quinquennalis beneficio, prout percensuerunt Ang. in d. l. maiorem. ff. de Pact. & in conf. 213. incip. Simon, & Iacobus. Alex. in d. conf. 105. vers. alia ratione. Paris. in conf. 100. incip. certissimum est. volu. 3. Affl. in d. decis. 288. relati per Straccam in propè citato loco.
- 57 Cui quidem sententiæ nos quoq; facile assentimur tanquam rationis, ac iuris naturalis amatores ex eo præsertim, quia creditores concedendo decoctoribus quinquennalem

quoniam in dilationem videtur remi-
tere decoctores, dolus si non expressit
saltem tacite, arg. tex. in l. cum mulier si
sol. matr. l. ad solutionem C. de sent. & re
iud. cum similibus. Ob hanc ergo ratio-
nem pre fata sententia nos subscribendos
esse, arbitramur.

58 Tertium speciale erit, quod si quis ex
fabricantibus decoperit ex decoctione,
ipsum omnes tenentur tex. est in l. iure
provisum C. de fabricant. lib. 10. & ratio
illa erit, quia vnum corpus esse cense-
tur, sicut considerat Stracca in d. q. 3. n. 7.

59 Quartum speciale erit: Quod filius
familias mercator si fraudem in decoc-
tione commiserit tanquam indignus non
gaudebit beneficio cessionis, ac l. 3. & fin.
60 Quod cum eo, & ratio, quia huiusmodi
beneficia cessant in his, qui sua culpa fa-
ciunt non solvendo, d. l. si ex parte §. in
terdum, & l. cum, qui ff. quod cum eo.
scripsit Paris. in conf. 94. incip. spectabi-
les, & genosè, vol. 1. & faciunt notata
per Ass. in decis. 277. 278. & 279. & per
Staphil. in Tract. de literis grat. & iust. fol.
mibi 170. recitatus per Ser. in d. p. 3. n. 12.

62 Quintum speciale erit, quod decoctores
res non gaudent impunitate ecclesiarum.

63 sed ab his possunt extrahi, si quidem cer-
ti iuris est liberum hominem pro debito
regulariter capi non posse, & creditori ser-
uire, ob id alioquin obis. C. de A. & obli-
gator. extra. De Bignor. plenè scribit.

64 Bart. in l. si. ff. ad l. l. pecul. Propterea
succedit regula, quod qui pro debito non
potest capi si ad ecclesiam confugiat in-
de non est extrahendus, presentia §. 1. C.

65 de his, qui ad eccl. confug. Et si esset ex-
tra ecclesiam cedendo bonis liberaretur
ac carcerem tuitaret. l. 1. C. qui bon. est.

66 post. Nisi tamen aliter statuto, vel con-
suetudine indiceretur. l. presentia §. si pè-
tibi seruus, Modò si argueretur, in om-
nibus casibus, in quibus potest pro debi-
to capi in ijs omnibus potest ab ecclesia
extrahi, l. panno. cum ibi notatis: C. de
exact. trib. lib. 10. consuluit. Oldred. in
conf. 14. incip. ad fugionem pba. dicitur. l. 1.
Andr. in addit. ad specul. in tit. de iur. im-
mun. eccl. & dicit Boer. in d. de d. 340.

67 Nisi tamen aliter statuto, vel con-
suetudine indiceretur. l. presentia §. si pè-
tibi seruus, Modò si argueretur, in om-
nibus casibus, in quibus potest pro debi-
to capi in ijs omnibus potest ab ecclesia
extrahi, l. panno. cum ibi notatis: C. de
exact. trib. lib. 10. consuluit. Oldred. in
conf. 14. incip. ad fugionem pba. dicitur. l. 1.
Andr. in addit. ad specul. in tit. de iur. im-
mun. eccl. & dicit Boer. in d. de d. 340.

68 num. 10. verum nec etiam profecto. At va-
rum est, quod decoctores non habent be-
neficium cessionis honorum, ut supra non
dauimus, ergo possunt extrahi ab eccle-
sia: adducimus in arg. tex. 10. de publicor-
rum, in Auth. de Mand. princip. ubi quom-
fiscalium ratio, & militibus, & privatis,
ipsiq; templis, & quibus sp. publica vit-
lis, & necessaria, &c. & d. 1. nemo
C. de exact. trib. lib. 10. voluit Alber. in
rubr. C. de his, qui ad eccl. confug. & in
Tract. de statutis in part. 2. n. 32. 34. 37
notavit Boer. in d. decis. 277. n. 7. &
exornavit Stracca in d. par. 3. n. 40. cum
seq. quibus addimus Lupu. in l. 66. Fauri-
num. 36. His tamen illud subiungimus.

66 Quod securitas alicui concessa, quod non
possit pro debito conveniri, debet intelli-
gi, preterquam pro maleficio, l. 3. iun-
cta glo. C. de his, qui ad eccl. confug. &
ratio, quia pro quocumq; maleficio, &
delicto potest inde auferri, nec immunitas
sibi pacto aliquo patrociansur, s. neq;
autem, in Auth. de Mand. princip. Ideo qui
70 qui deliquit à gratia excipitur. l. iustus. fo-
lucius titius damam. ff. deleg. 2. Cumq;
igitur superius demonstravimus, de-
coctum deliquisse, aut saltem quod
deliquisse, ob id iuris est, quod à gra-
tia excipiat, & ecclesie immunitate
non gaudeat, ex quo ab omni securitate
dolos sit excipiendus, h. i. seruus veteris
ff. deleg. 1. per isthac ergo, & h. i. conclusio
72 vir Bald. in practico cons. 490. velum. 2.
securitatem alicui concessam, quod non
possit pro debito conveniri, intelligenda
dam, preterquam pro maleficio, pro qua
conclusionem adducimus, discussa per de
73 de Franchia in decis. 358. & 307. & per
Thein decis. 282.

71 Sextum speciale est, quod quamvis
creditor ante diem non possit agere. l. iux-
ta illa stipulationis. ff. de reb. oblig. Tamen
contra decoctores de iure permissum est
creditoribus pignoris prosecutionem
ante diem dari, Accus. & post. aut Bar.
in l. que sunt ff. de pign. Bald. in l. ubi ad huc
74 dum. 10. C. de iure dot. sicq; affirmant ad
instar debitoris suspecti, qui ante diem
75 capi potest, & causet. l. 1. in b. si ab arbi-
tro

74 Sextum speciale est, quod quamvis
creditor ante diem non possit agere. l. iux-
ta illa stipulationis. ff. de reb. oblig. Tamen
contra decoctores de iure permissum est
creditoribus pignoris prosecutionem
ante diem dari, Accus. & post. aut Bar.
in l. que sunt ff. de pign. Bald. in l. ubi ad huc
dum. 10. C. de iure dot. sicq; affirmant ad
instar debitoris suspecti, qui ante diem
capi potest, & causet. l. 1. in b. si ab arbi-
tro

- erò num. 4. ff. qui facit. cog. Aff. in dec. 108. Paris. in consil. 99. incip. iste Iohannes & in consil. sequ. volu. 3. recensuit Stracca in d. par. 3. num. 34. cum sequ. Roman. in consil. 224. incip. ista captura. addentes ad Bart. in l. si creditor. ff. si cer. pet.
- 77 Septimum speciale erit, Quod text. in leum, pro quo, & text. in Auth. hoc nisi debitor. C. de solus. non vendicat sibi locum in decoctoribus, sicut voluit Romanus in consil. 163. incip. const. curie. Nec creditores ad id compelli possunt, cum aliud pro alio locato creditore solus minime possit. l. 2. §. mutui datio. si cer. pet. & dixit Stracca in d. par. 3. nu. 42. vers. item animaduertendum est, & nu. 43. Qui ad interpretationem d. Auth. videndos consuluit Alex. in consil. 37. nume. 16. & 14. volu. 2. Gozad. in consil. 27. num. 27. & in consil. 32. & Ias. in consil. 9. nu. 111. & sequ. vol. 1. & nos superaddimus legendos Ludou. in decis. Perus. 64. Thel. in decis. 153. Laur. in decis. Avin. 132. D. Præsidentem de Franchis in decis. 81. & nouissime Carroctum in tract. de Depos. & obl. part. 3. qu. 10. fol. mihi 155. cum sequ. vbi late text. prælibatum auueleat. qui in casu per nos desuper constituto sic in specie affirmavit Ludou. in d. decis. 64. num. 24. Motus
- 79 ex eo, quia mercatores non habent beneficium excussionis, prout præter allegatos dixit Bald. in l. frustra. C. de num. pecun. Arot. in 9. item si quis in fraudem colu. 9. in f. de Act. Det. in l. fin. col. 4. in fine. ff. si cer. pet. Boer. in decis. 231. nu. 14. & Ant. Gabriel in lib. commun. opin. tit. de fideiuss. concl. 1. nume. 88. Ex quo voluit, mercatores teneri præcisè solvere in pecunia numerata. Nisi tamen habuissent aliquod infortunium, ut consideravit Ripa in d. §. mutui datio nume. 28. Ludou. sequitur Thel. in d. decis. 153. nu. 11. quæ quidem constituunt octauum speciale.
- 81 Nonum speciale erit, quod si creditores decocti apprehenderent possessionem omnium bonorum decoctis, non tamè decoctores, nec eius fideiussores erunt liberati, sed tunc liberantur, cum bona in solutum dantur. Cast. in l. heres à debitor. §. quod si ripalatur. ff. de fideiuss. ibi, quod si possessio rerum debitoris data sit creditori, æque dicendum est fideiussorem manere obligatum. Capic. in decis. 46. num. 9. vers. facit etiam. Ludou. in decis. 64. num. 28. Stracca in d. par. 3. nume. 44. vers. illud etiam. Istudq; probat eodem in loco num. tamen 46. ex eod. iuris ciuilibus axiomate, quod creditor, qui realem viam sibi elegerit nõ prohibetur ad personalem redire. Bart. est doctrina in l. consentaneum. colu. fin. C. quomodo, & quando Iudex. Bald. in l. ignorare. in fine. C. de restit. milit. Alex. ad Bart. in l. heres. §. hic soruus. ff. de fideiuss. Dec. in consil. 12. incip. pro tenui. colu. 2. & fin. & in consil. 73. incip. præstantissime doctor in fine. cum alijs per Straccam loco præcitato allegatis, quos videndos delegamus.
- 83 Decimum, & vltimum speciale erit, ne in hac decoctorum materia amplius insulamur, Quod mercator decoctus post decoctionem secutani non possit hæc agere, nec cedere. text. est in l. item si vnus. ff. de recep. arb. notatur in l. is, qui bonis, & in l. qui bonis. ff. de cess. bonor. D. olim Præses de Franchis in decis. 55. in num. 1. allegans Bald. in prælibato consil. 400. vol. 5. & annotauit Stracca in d. par. 3. nu. 41.
- 84 Et ratio, quia non habet neq; velle, neq; nolle, vt ex superius deductis colligifacile poterit, Et ob id pacta facta cum factis super pecunia oblata non valent, prout placuit Boer. in d. decis. 215. nume. 8.
- 86 Quinimo inibi affirmavit, quod pactis quibuscumq; non obstantibus creditores præterunt totum exigere, si appareat esse solvendo, Idq; ex Lupi doctrina in rubr. de Donat. inter vir. & vxor. §. 2. in cap. hodie. num. 15. fol. mihi 18. Et ob id quoq; creditores hypothecarij non tenent stare accordio rupti facto cum alijs creditoribus, prout admonuit Bellonus ex mente Stracca, & Brunl in decis. Gen. 17. num. 13. vbi sub num. 15. ebnstulute no dubio fauendum esse creditoribus, cum ipsi tractent de dampno vitando ratiohe. A consil. quædam eorum credita, & decoctores de

de iure captando: Natus in edof. 33. in fine vol. 2.

90. In summa adeo exosum vnicuique videri debet hoc deceptorum genus, ut statutum id quous de occidentis: bannitum sum vin dicitur: etiam in falso, ac de co-

91. dicitur bannito, Nam & is, quamvis pro can- sa permissaria tantum bannitus sit, adhuc tamen banniti potuit, & iure occidi: Ita Decio: que in Ecclesia tum num. 64. ex- tra de Consti. post Barr. Bald. & alios per ipsos allegatos, quod pluribus coprobat Menoch. in premonito casu. 90. num. 13. Et sequent.

ab iure igitur Rex noster inuictissimus de- crepit, de coctores ab huius edicti magni- ficentia in his excludendos esse.

92. His ergo sic peractis ad secundum per- tinent: caput contra depositarios statutum necesse est, hi enim non possunt huius edicti decreto gaudere, cuius quidem ex- ceptionis ratio ea poterit nostro tam iu- dicio afferri, quam superius in priore hu- ius ultimi partis capite expendimus, que in bona fide consistit.

93. Hi enim non possunt huius edicti decreto gaudere, cuius quidem ex- ceptionis ratio ea poterit nostro tam iu- dicio afferri, quam superius in priore hu- ius ultimi partis capite expendimus, que in bona fide consistit.

94. Etenim cum depositi contractus sit bo- ne fidei, & actionum. Instic. de Actio. estq.

95. bene fidei etiam in illis quatuor casibus par. Accurs. aduocatis. l. 1. §. 1. ff. De- pos. & in d. actionum vers. depositi. Adeo ut depositum factum de re ablata apud ho- minem ignorantem non teneatur resti- tuere propter bonam fidem, cuius ea resti- tutionem minime patitur l. non a. Iudi- ce ff. de Iudic. dixit Machal. in patroc. 13. num. 12. & Tiraq. in Tract. de morte factis. p. 4. declarat. 3. num. 6. cumque depositi contractus sit bonae fidei, ideoque actio depositi est fauorabilis, ex quo execu- tionem habet paratam l. pen. C. de pos. d. Pre- ses de Franchis in decis. 151. Rolan. Conf. 17. volum. 1. Bald. in conf. 55. & 384. vo- lum. 1. Boer. in decis. 295. Marcus Anto- nius Garceus de Morat. prescrip. num. 7. Tract. 17. Mandos. in Tract. de Monito- rijs p. 2. 2. Tract. tom. 3. par. 2. l. mihi. 63.

96. bene fidei etiam in illis quatuor casibus par. Accurs. aduocatis. l. 1. §. 1. ff. De- pos. & in d. actionum vers. depositi. Adeo ut depositum factum de re ablata apud ho- minem ignorantem non teneatur resti- tuere propter bonam fidem, cuius ea resti- tutionem minime patitur l. non a. Iudi- ce ff. de Iudic. dixit Machal. in patroc. 13. num. 12. & Tiraq. in Tract. de morte factis. p. 4. declarat. 3. num. 6. cumque depositi contractus sit bonae fidei, ideoque actio depositi est fauorabilis, ex quo execu- tionem habet paratam l. pen. C. de pos. d. Pre- ses de Franchis in decis. 151. Rolan. Conf. 17. volum. 1. Bald. in conf. 55. & 384. vo- lum. 1. Boer. in decis. 295. Marcus Anto- nius Garceus de Morat. prescrip. num. 7. Tract. 17. Mandos. in Tract. de Monito- rijs p. 2. 2. Tract. tom. 3. par. 2. l. mihi. 63.

97. depositi est fauorabilis, ex quo execu- tionem habet paratam l. pen. C. de pos. d. Pre- ses de Franchis in decis. 151. Rolan. Conf. 17. volum. 1. Bald. in conf. 55. & 384. vo- lum. 1. Boer. in decis. 295. Marcus Anto- nius Garceus de Morat. prescrip. num. 7. Tract. 17. Mandos. in Tract. de Monito- rijs p. 2. 2. Tract. tom. 3. par. 2. l. mihi. 63.

98. plura circa materiam depositi, & commo- dationem asse digna sunt apud Gomez. in- lib. 2. variarum Resol. cap. 7. de Commod.

99. & Dep. & Theb. in dec. Pdcm 26. Ob id

ergo ne depositarius ex sua improbitate pezmima consequatur l. itaque sullo ff. de furt. Carroc. in Tract. de depos. obl. & seq. par. 1. q. 3. n. 10 fol. mihi 7. & vt eiusdem

100. industria pena defidias soluat ad tex. in 19. ff. C. de pos. Rex noster inuictissimus depositarios ab huius indulgentie bene- ficio excludi voluit. Hac eadem bona fi- des, quam in presenti materia vti causam huius dispositionis ponderamus, in simi- libus depositi casibus videmus, quod ali- quid inducat, & inter cetera id iugerit, quod vtens depositio teneatur ad vsuras Iudicis tamen officio implorato, si contra

101. rem civiliter agatur l. 4. C. de pos. Si au- tem criminaliter deponens experiri vo- luerit poterit depositarium conuenire a- ctione forti l. qui furtam ff. de Cond. furt. si qui sacculum ff. de pos. l. 3. C. eod. tit. dixit Capp. Tholos. in decis. 181. ceterique per Carroc. citati in preallegato Tracta- tu causa secundae numero 1. fol. mihi 23. iter.

102. Sed vt huius conclusionis veritas indi- getur, Animadversionis, tunc eam admi- tendam, quando dumus in specialibus depositis, vt puta in vellibus, gemmis, & similibus in certa specie consistentibus, & secundo ea tunc quoque procedet, si in- mus in pecunia non numerata, secus vero si in pecunia numerata, tunc enim cum transferatur dominium, & possessio in depositarium non potest proinde dici furtum. sic Iure consultus in l. qui sac- culum ff. de pos. & dixit Accurs. in d. l. 3. C. eod. tit. eadem Capp. Tholos. in dec. 168. Plotus in Tract. de in lire iur. §. 10. nu. 18. cum seq. Negus. in Tract. de pignor. in 2. membro quintae par. num. 3. & Brunus in Tract. de Cessione bonorum par. 4. qu. 20. num. 5. Sicuti furtum non committitur, si depositarius crederet dominum permis- sum l. qui re. ubi Doct. ff. de furt. §. placuit l. 4. de oblig. que ex delict. nasc. late Car- roc. in loco propè mentiquato, cui, vt bre- uibus expediamur, nos remittimus, tra- didit quoque in ead. par. 1. Rubr. Actio- tertiam contra depositarium furti fol. mihi, 21. 2. t.

103. Sed vt huius conclusionis veritas indi- getur, Animadversionis, tunc eam admi- tendam, quando dumus in specialibus depositis, vt puta in vellibus, gemmis, & similibus in certa specie consistentibus, & secundo ea tunc quoque procedet, si in- mus in pecunia non numerata, secus vero si in pecunia numerata, tunc enim cum transferatur dominium, & possessio in depositarium non potest proinde dici furtum. sic Iure consultus in l. qui sac- culum ff. de pos. & dixit Accurs. in d. l. 3. C. eod. tit. eadem Capp. Tholos. in dec. 168. Plotus in Tract. de in lire iur. §. 10. nu. 18. cum seq. Negus. in Tract. de pignor. in 2. membro quintae par. num. 3. & Brunus in Tract. de Cessione bonorum par. 4. qu. 20. num. 5. Sicuti furtum non committitur, si depositarius crederet dominum permis- sum l. qui re. ubi Doct. ff. de furt. §. placuit l. 4. de oblig. que ex delict. nasc. late Car- roc. in loco propè mentiquato, cui, vt bre- uibus expediamur, nos remittimus, tra- didit quoque in ead. par. 1. Rubr. Actio- tertiam contra depositarium furti fol. mihi, 21. 2. t.

104. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

105. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

106. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

107. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

108. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

109. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

110. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

111. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

112. Consequitur ex his, vt adiciamus, quod

- Inter alios bonæ fidei effectus is annu-
 racur, quod depositarius regulariter de
 solo dolo teneatur, ita tex. in l. 1. §. condu-
 cto vers. dolum ff. de pos. l. si vt certo §. nūc
 videndum ff. Commod. §. præterea. in §.
- 107 quibus mod. re contrahit. oblig. id autem
 adhuc venit intelligendum, vt nedum do-
 lus præteritus veniat, verū etiam, & futu-
 rus, etiam quod sit lite contestata consta-
 tus. ita scriptum est in d. l. 1. §. non taci-
 tum ff. de pos. Adeo, vt si fiat pactum, quod
- 108 depositarius non teneatur de dolo non va-
 let, cuius dicti duplex poterit esse ratio.
 Quarum prima illa est, quia tale pactum
 esset contrarium iudicio bonæ fidei. con-
 tractus ff. de Reg. iur. Secunda, ne detur
 materia delinquendi. convenire ff. de pact.
 dotal. & dixit Baldus in l. si cum antea
 C. de arbitr. & in l. fin. C. de Contrah.
 empt.
- 109 Quinimmo explorati iuris erit, Quod
 110 quāvis remissio concessa foret, verbis
 generalibus adhuc dolus non intelligitur
 remissus l. non solum l. a. §. fin. & l. Aure-
 lio §. Caius ff. de liber. leg. l. si senus veti-
 tus ff. de leg. 1. l. quidā decedens ff. de ad-
 min. tut. Alex. in cōf. 62. incip. serenif. vol.
 4. & in cōf. 164. incip. p̄supp. 1. vol. 5. Aug. in
 cōf. 144. incip. renocat in dubiū. & in cōf.
 184. incip. filius Hugon. vol. Bald. in cōsu-
 50. incip. in causa p̄senti. vol. 1. 1. & Ful-
 gos. in cōsil. 103. incip. Nobilis vir.
- 111 Regulam autem præconstitutam inter-
 pretādam arbitrāmur, si loquamur de do-
 lo futuro, tunc enim dolus non potest re-
 mitti per rationes desuper adductas, se-
 cus verò si de dolo de præterito loque-
 remur, is enim absq; dubio poterit remi-
 tti l. si vnus §. illud. vbi Doct. ff. de pact. di-
 xit Bald. in d. l. quidā decedens. & in l.
 cum necessitatem C. de fideicomm. Dec.
 in d. l. contractus nūm. 44. ff. de Reg. iur.
- 112 Quod verum admittimus in dolo de fu-
 turo vero, secus verò in dolo de futuro
 præsumpto, Nam is poterit remitti. Sic
 Batr. in c. fraternitatis. vbi Felin. col. 4.
 circa medium. extra. De testibus. Dec. in
 cōf. 178. col. 3. circa medium. Castr. in
 cōf. 86. in dubio 2. volum. 1. Paris. in cōf.
 25. nūm. 55. volum. 2. Crau. in cōsil. 193.
- 120 nu. 9. volum. 1. cum alijs per Garrocinus
 coaceruatis in 1. par. causa 8. tit. de dolo
 depositarij fol. mibi 26. qui præfatam re-
 gulam explicat non inconueniēter.
- 114 Prædictis demum hoc duntaxat su-
 biungendum putamus, Quod deposita-
 rius sedum tenetur de dolo, vt superius
 fundatum est, verum etiam tenebitur de
 lata culpa. tex. est in l. 1. C. de pos. d. l. si vt
 certo §. nūc videndum. ff. Commod. nota-
 tur in d. §. præterea. Instir. quibus mod. re
 contrah. oblig. in l. si sine. & l. quod ner-
 ua ff. Depos. Quod quoniam pacto intelli-
 gendum sit videndus est Gomez. in præci-
 tato lib. 2. variarum resolutio cap. 7. Tit. de
 Commod. & Depos. & Carroc. in suo per-
 utili tract. de Depos. causa 8. Tit. de culpa
 depositi. Ex quibus concludendum, ratio-
 nem huius secundi capituli exclusivam ab
 hoc Regali indulto esse bonam fidē, que
 in depositi materia exactissime exigitur,
 vt superius de iure innotuit, ob id ergo
 depositarij eius beneficio excluduntur.
- 117 Tertium demique huius vltimæ partis
 caput constituitur aduersus debitores Re-
 gis nostri Inuictissimi pro datijs, ac red-
 ditibus tam ordinarijs, quā extrordinarijs
 eidem potentissimo debitis, quod
 118 sub hoc edicto noluit includi, Et iure qui-
 dem optimo; Nam si Regis clementia cot-
 criminum generibus, totque casibus, ac
 personarum iuribus provisam est; conse-
 quens tamen erat, vt sicuti priuatoꝝum
 vtilitati cōsultat pari modo ipsimet pro-
 uideret, ac consuleret, eius enim officium
 cum sit iura subditorum tueri, illosq; ab
 omni grauamine defendere, iuris adhuc
 erat, quod pro totius Reipublicæ, Regni-
 que pro totius tuitione prospiceret, Re-
 giorum autem gubernatio, illorumque
 detentio ex Regalibus redditibus, datijs
 que constat, vt Princeps eorum munimi-
 ne protegere, ac fouere possit, Propterea
 Rex noster noluit huiusmodi debitoribus
 indulgere, eisdemque suam Regalem im-
 partiri indulgentiam, ne in Regis coro-
 næ detrimentū ad tex. in c. intellecto ex-
 tra. de iure iur. Regniq; huius perniciem
 huiusmodi indulgeret.
- Quod quidem iure cōmuni ad huc pro-
 hibitum

- hibitum est, Nam, & si certum sit, moratorium præscriptionem posse per Principem debitoribus concedi sine tamen graui partis alterius dispendio, vt inquit Imperator in l. quoties. C. de præcib. imper. offer. ad cuius enodationem, & intelligentiam videndus est Thef. In Decif. Pedem.
- 120 186. Tamen id sic interpretandum, vt ea concedenda sit, ita, vt nec damnosa fisco, nec contraria iuri postuletur, sicut decisum constat per eundem Imperat. in l. nec damnosa C. eod. præcitato tit. cuius responsum amplexatum est à Iure Canonico prout legitur in c. nec damnosa. 25. q. 6.
- 121 Igitur si fisco non debet esse damnosa moratoria præscriptio, consequitur, quod hac ratione sic decretum sit in hac parte contra debitores Regis, ne per dilationem Regi præiudicium, damnum, & interesse afferretur.
- 122 Istudque ex eo claro iure verum conspicitur, Nam quamuis pro delicto quis ab Ecclesia non possit extrahi, vt pluries superius diximus, & plenè pertractatur per Gomez. in lib. 3. variar. resol. cap. 10. tit. Quàdo reus gaudeat immunitate Ecclesiæ, Fallit tamen in homicidis adulteris, virginum raptoribus, vti scripsit Imper. in §. neque autem. In Auth. de Mand. Princ. ex cuius mète ratio hoc in loco ea esse subnectatur, quia cautela templorum non nocentibus, sed læsis datur à lege nec competat talia delinquentibus parcere, sed hoc patientibus, vt non talia à præsumptoribus patiantur. & in alijs casibus discussis per Boer. in decif. 109. incip. & circa.
- 123 Attamen publicorum tributorum exactiones, etiam intra templa decenter fieri, voluit idem Imper. in §. publicor. eiusd. Auth. de mand. Princip. ea nixus ratione, quia fiscalium ratio, & militibus, & priuatis, ipsiq; templis & cunctæ Reipublicæ utilis, & necessaria est. Descendit ergò ex præfato tex. ratio, quæ in utilitate publica versatur, ob quam tanquam utilem, & necessariam sanxerit Rex noster in hac indultus parte, tales debitores ab eius munificentia esse excludendos.
- 127 Hæc eadem ratio, præter sexcentas, quas possemus hic afferre, in simili materia impulit Imperat. ad decernendum, vt iussio in scriptis redacta si publicum respiciat sic adimpleatur, vt fiscus non lædatur, quod si ad fisci læsionem ea foret, sanxit Imperat. in §. & hoc vero, In Auth. vt nulli Iudic. vt nedum super ea nihil agatur, verum etiam vt pro non scriptis tamquam contra l. aut contra publicum facta habeatur. Hunc autem tex. in materia tributorum, eorumque solutionis allegauit Accurs. in d. l. nec damnosa.
- Tantum ergo potest causa publica, publicaque ratio, vt quæ in nostra ferè materia sancita sint paulò ante vidistis.
- 129 Cumque, quando ratio publicæ utilitatis interuertitur, prout in præfenti casu considerandam necesse esse duximus, & si utilitas publica includeret in se priuatam, vt inquit Specul. in tit. de feudis §. quoniã
- 130 num. 10. semper venit priuatæ utilitati præferenda. l. 1. vbi communiter Doct. & in specie Bart. in 6. col. vers. cum enim, quæritur vtum publica utilitas ff. sol. matr. scribentes in Auth. Res. quæ C. comun. deleg. l. 1. §. fin. vbi Bart. C. de Cad. toll. §. 1. in fine. In Auth. de Rest. & ea, quæ par. dixit Gramm. in decif. 12. num. 17. & 18.
- 131 Ratione cuius publicæ utilitatis, vt ait Specul. in tit. de Disput. & alleg. §. satis dare. vers. quæritur breuiter. aliquando fit, quod alias non fieret, ob id attentè ratione publicæ utilitatis denegauit Rex noster Inuidiosissimus eius beneficium debitoribus ex causa datiorum, & redditu, etenim, sicut fiscus pro utilitate communi, vt plurimum, pecuniam vult, ita omnia refert Princeps ad communem utilitatem, ita tex. in prima Const. C. in principio, & in §. 1. In Auth. vt neque miles, neque feder. And. in cap. 1. vers. & committentium num. 50. circa medium. & num. 7. Quæ sint regal. & hæc ratione concludit utilitatem publicam priuatæ esse præferendam.
- 132 Id ipsum, quod superius fundauimus ad eò iuri consentaneum est, vt concludendū sit, quod quamuis casus iste non sic apertè à Rege nostro fuisset exclusus, nec sic expressim, & apertè madaisset, adhuc de iure non cõprehendi arbitrãdum;

- 136 Idq; ex pluribus, & Primò, Quia in generali sermone semper videtur excepta persona loquentis l. inquisitio C. De solut. vbi Cyn. in l. 1. ff. de Senat. l. administratoris. §. fin. ff. de excus. tut. l. Paulus §. fin. vbi Bar. post Accurs. ff. de Pignor. Glosa in c. petitio. Extrà. De iureiur. & in cap. 1. §. fin. Hic finit. lex. Bart. in dict. leg. 1. ff. sapracit. tit. de Senat. Cyn. & Bald. in l. cum acutissimi. C. de Fideicom. & Bonif. in clem. 1. §. porro nu. 13. De iureiur. Quod quidem in supremo Principe multò magis procedit, cum in omni, & quacumq; dispositione intelligatur illius persona excepta, arg. text. in c. constitutus. extrà. De Rescr. & c. veniens. De iureiur. dixit in specie Nicolaus de Neap. in l. Imperatores. ff. ad Municip. quem refert Antonius Corsetus. in tract. de Excell. Regia. in par. 3. q. 27. n. 45. inter tract. tom. 16. & post eum Ioannes Rechia. in tract. de Maiest. Princip. verf. Imperatoriam Maiestatem nume. 62. 63. Ideoq; in quolibet iuramento intelligitur excepta persona superioris. c. venientes, & c. petitio. extrà. De iureiur. Guido Papa in dec. 178. incip. pòt de periurio Iudex, & in q. 194. incip. Princeps tēporalis. Io. Andr. in c. in malis. De reg. iur. in 6. Doct. in l. si. ff. q. satild. cog.
- 139 Propterea, & secundo promittens Principi accomodare turrim, vel arcem contra omnem hominem mundi non tenetur illam accomodare contra seipsum. Alber. in l. frater à fratre sub num. 7. ff. de Condi. indeb. Immo, & quod plus est, etiam si promississet accomodare contra seipsum non tenetur illud seruare. Ita Bald. in ead.
- 141 Imperialem §. fin. De Prohib. feudi alien. per Feder. cuius dicti ea est ratio, quia promittens non videtur consentisse contra se, vt inquit idem bald. in l. 1. colu. 1.
- 142 C. si quis omissa cau. test. Ratio autem præconstitutæ conclusionis, quare persona Principis censetur excepta à quacumq; dispositione illa sit, quia, quis non potest seipsum ligare l. pen. ff. de recep. arbitr. l. prætor. ff. de tut. & curat. datis ab his & ob id in dubio statuentes non videntur seipsos ligare, vt dixit Bald. in d. l. 1. ff. de adopr. quem secutus est Gramm. in secun-
- do conf. post decis. num. 14. & 15. nec videatur concedere priuilegium contra seipsum. c. in generali. De Reg. iur. in 6. l. quam tuberonis. ff. de pecul. Bald. in c. cū in iure. extrà. De elec. dixit Andr. in constit. pacis cultum. cum non videatur velle se ligare. l. si peculium §. sicut. ff. de pec. lega. Affl. in const. Regni Monarch. num. 6. circa medium. vbi plura, & dixit Vrsill. ad Affl. decis. 128. colu. fin. ne videatur sibi met legem imponere. d. cap. 1. in fine. De prohib. feudi alien. per Feder.
- 147 Ex his concessio generalis restringitur ad ciuilem modum non autem ad perniciosum concedenti, vel alij. l. si cui. ff. de seruit. sicuti restringitur ne in alterius incommodum se extēdat. c. cum olim. extrà. De consuet. maximè si ius competens cōcedenti læderetur. l. si domus. ff. de seru. vrb. præd. dixit Lucas à Penna in l. si diuina. nu. 22. cum seq. C. de exact. trib. lib. 10. Ex hac ergò prima ratione effec dicendum, personam Regis inuictissimi in hoc indultu minimè intelligi cōprehensā.
- 149 Quod, & secundo comprobatur ex eo, Nam Fiscus est persona representata, sicuti declarant Glo. & Doct. in l. prohibitum C. de Iure Fisci lib. 10. dixit Ant. de Butrio in c. grau. notab. 4. extrà. de Præb.
- 150 Sed persona representata non comprehenditur sub quauis dispositione, nisi expressè per l. dictum sit, ad text. à quo id dilucidè elicitur. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. & in l. benè à Zenone & l. omnes C. de quadr. præscr. consuluit Rom. per bel lè. in consl. 400. incip. quæritur, an per statutum, dixit Gramm. in decis. 65. num. 47. cum sequ. Sicuti quoq; vniuersitas non comprehenditur, cum sit persona representata secundum Socc. in cōs. 275. incip. in causa fratrum. num. 10. volu. 2. Barb. in consl. 47. incip. clementissimum. nume. 15. volu. 4. Calean. in consl. 1. incip. in Christi nomine. num. 2. Dec. in consl. 486. incip. visis, & confid. nume. 5. allegatos per Vrsill. in addit. ad Affl. in decis. 396. num. 8. licet in vniuersitate contrarium sentiat Boer. in tract. de sedet. q. 7. num. 23. Ergò personam Principis minimè esse comprehendendam, cum Fiscus, & Prin-

152 ceps idem fuit, vt de iure demonſtrauimus ſupra in c. 17. num. 6.

153 Quibus ſubiungimus, quod ſi adhuc expreſſè ſtatuiffet eius perſonam fuiſſe, comprehendendam in dilatione debitori bus conceſſa potuiſſet idemmet reuocare tanquam quid in eius præiudicium ſtatu- tum, ſic affirmandum, tam ex præallega- tis, quàm ex doctrina ſcribentium in ca. nouit. extra. De Iudic. vbi Felyn. & Dec. per tex. in c. in tua. extr. de iniur. Bald. in l. qui ſe patris. C. vnde lib. Alex. in conſil. 216. incip. nec arguendi ſumus. volam. 2. Dec. in conſ. 407. incip. viſis, & diligenter num. 18. Gozad. in conſ. 5. incip. in Chriſti nomine, & Vrſill. in d. addit. ad Affl. decif. 128. col. fin.

154 Tertia erit ratio, Nam hæc noſtra ge- neralis indulgentia de iure non venit ex- tendenda ad debitores Fſcales, & ipſius Regis, Etenim, quamuis Saluus condu- ctus à Principe conceſſus omnino ſeruan- dus ſit, ita, vt ſub eo nemo ſit nec mole- ſtandus, nec offendendus l. præſenti. vbi Cyn. C. de his, qui ad eccl. confug. cum

155 cæteris per Farin. alleg. in tit. de Carcer- & carceratis. q. 29. Iſq; ſeruanus eſt ne- dum ſi delinquentibus ex cauſa ciuili im- partiatur, vt eſt tex. in §. ſed neq; in Auth. de ſtand. princ. Menoch. & alii tradidere per Farin. citati in loco præmonito, num. 20. cum ſeq. verſ. amplio 5.

165 Tamen is ſuum non operatur effectum quò ad debitores ex cauſa delicti. ad tex. in l. ſed ſi ex parte §. quanquam. vbi Gugl. de Cuo. & Cyn. ff. quod cum eo, & ad tex. in l. ſi rerum. ff. de re. iud. Dixit Rom. in ſingul. ſuo 182. incip. quod ſi Titius. Alex. in l. 1. num. 43. & 44. & ibi Ripa nume. 97. & Dec. nu. 84. in prima lectura. ff. ſi Cert. per. idem Alex. in l. quamuis. col. 2. ff. ſol. matr. lal. in Auth. res. quæ numer. 20. C. comm. deleg. Gomez. in §. in fraudem. col. 12. inſtit. de action. alijq; per Farin. ibi- dem adducti numer. 23. vbi de communi teſtatur.

157 Hanc autem concluſionem ſuperaddi- mus. eſſe veram, etiam, quod debita fiſca- liæ originem non ſumpſerint ex delicto, cum ſufficiat debitum eſſe fiſcale, & Re-

gis. ſic colligitur ex d. §. ſed neq; in Auth. de Mand. princ. voluit inibi Ang. & poſt eum expreſſè Paris. de Puteo. in Tract. de Sindic. verſ. Saluus conductus c. 1. in prin. Rebuff. in comment. ad Regias Conſtit. Tom. 2. Rubr. de literis dilatorijs arti. 1. glo. 1. num. 17. & 31. id affirmans in debi- to fiſcali, & Regio per tex. in d. l. nec dam- noſa. voluit Bald. in conſ. 400. incip. quidã Iacobus col. 2. verſ. 3. ratio vol. 1. Bell. in tract. de Re milit. in tit. de Saluo condu- ctu. num. 16. Lucas. Parmenſ. in tract. de priuileg. fiſci. part. 1. caſu 33. num. 32. relatus per Menoch. in libr. 2. de Arbitr. Iudic. cent. 2. caſu 203. num. 16. & in eodem lib. 2. cent. 4. caſu 371. nume. 16. & 17. Mart. de Laude in tract. de priuileg. & Reſcr. con- cluſ. 14. & in tit. de fiſco. col. vltima quæ ſt. 267. Gramm. in addit. ad Affl. dec. 5. Mo- ron. de Fide. Treg. & Pace. qu. 106. nu. 5. Vrſill. in d. decif. Affl. 5. n. 2. & demum Fa- rin. in mentionato loco num. 24. Ita, vt nullo pacto iſta concluſio cauillationem pati poſſit.

158 Cuius quidem ratio tum ex ſuperius deductis colligi facile poteſt, cum quoq; ex text. in d. l. ſi ex parte §. quanquam. ff. quod cum eo, & ex text. in d. l. ſi rerum. ff.

159 de Re Iud. excerptur, Nam ſi in ijs tex. ratione delicti actio eſt in ſolidum con- tra filium non obſtante beneficio l. quod cum eo, propter mendacium, ſicuti quoq; in actione rerum amotarum conſpicitur ſcripſiſſe Triphonium in d. l. ſi rerum, Idq; quoniam ex malo contractu, & delicto actio originem ſumpſerat, multò magis id. idem erat decernendum contra debi- tores reddituum, ac dationum tam ordi- nariorum, quàm extraordinariorum ſuo Regi perſoluere denegantes?

161 Quod quidem ſequenti conſideratio- ne perpenditur, Quod ij, aut non ſoluunt ob eorum decoctionem, & dilatio eis non eſt concedenda ex traditis ſupra in hoc eodem capite nu. 69. rationibus ibidem deductis, Aut retardant, & retardant ſol- uere, & cum in mala fide, & in mora ver- ſentur contra tex. in l. ſi bene. ff. de uſur. & l. ſi ſeruos. ff. de pign. act. ex quo habentes pecuniam non ſoluerint l. mora. ff. de

162 uſur.

- 163 *vsur.* Imperatores. in si. ff. de admin. rerū ad diuit. pertin. Quo casu, cum, vt quis dicatur in mora constitutus, exigatur, vt possit soluere, vel dolo fecerit, quo minus possit l. quod te. ff. si cert. per. Satis enim est in dolo qui non restituit, & non soluit id, quod ad eum peruenit de pecunia pertinente ad fiscum l. si procuratorem §. dolo & l. dolus ff. Mand. l. 1. in fin. ff. Depof.
- 164 Ideoq; debitor fiscalis, qui posset soluere, & non soluit vti contumax in non soluendo poterit carcerari, vt est text. in l. 2. C. de exact. trib. lib. 10. l. sacrilegi §. fin. siue l. cum eo. In fine. ff. ad l. lul. pecul. de quorum intellectu late per Andr. in d. cap. 1. vers. & committentium nu. 50. vers. numquid autē debitor fiscalis. Sequitur, quod tanquā dolosi indigni iudicandi sunt Principis Indultu, ac munificentia, cum quando dolus, vel fraus debitorum odoratur, omne securitatis beneficium non debet eisdem esse profiguum, sic percensuit Rebuff. in citato loco. nu. 5. & 43. postquem Menoch. in d. casu 203. nu. 24. & 25. quibus assentit Farin. in d. qu. 29. num. 38.
- 166 Demum ex alia quoq; ratione tales debitores debuissent excludi ab huius edicti beneficio, ex quo tales datorum, aut reddituum debitores sunt Regi obnoxij ob affictum, & locationem dictorum reddituum eisdem factam, ob id consequitur, vt non possint potiri indultus huius beneficio, cum certi iuris sit, securitatem debitoribus à Principe concessam non extendi, nec proficere debitoribus ex causa locationis, & conductionis, vt sentijt Accursus in l. cum fructuarius. vbi Doct. ff. de vsur. dixit Specul. in tit. De Locato, & Cond. §. nunc autem vers. 129. cum alijs relatis per Rebuff. loco iam citato nu. 21. & 37. & declarat Menoch. in casu propè allegato. 203. num. 18.
- 167 Ex quibus omnibus descendit mirum non esse, si Rex noster inuictissimus in hac postrema edicti huius parte tales debitores omnino non esse includendos voluit, vt illud inde conspiciatur, Quod sicut Princeps aliter coercebit vnum non multum diuitem, vel manifestum locupletem, aliter vnum pauperem vel rerum baratorem, ita aliter vnum fidelem gabellotum, aliter vnum infidelem gabellotum, cum ex fide, nedum ex facultatibus quis iudicetur idoneus l. 2. ff. qui satisd. cog. verba formalia sunt Andreæ in d. §. committentium nume. 51. quo loci plura quodam debitores fiscales effundit, ad quæ pro pleniori materiz intelligentia lectorem delegamus.
- Verum & postremò, cum Indultus huius pars mentionem faciat de Datijs ordinarijs, & extraordinarijs, Necessè esse nobis visum est, duo vtiliter pertingere pro dictorum verborum enodatione, Quorum primum illud erit, Quod datium est nomen generale, ita, vt assumatur pro omni gabella, pro qua quis habet datum à Principe, & ob id datium dicitur, Alciatus in resp. 333. incip. omnis propositæ. nume. 1. quo loci tradidit, in iure nullam reperiri mentionem factam de datijs, & proinde verbum vulgare esse ibidem affirmavit, illudq; si in specie consideretur, nihil aliud est, nisi quodam ius velle exigendi, seu percipiendi exigere certam functionem demercibus, & rebus quæ vehuntur per portorium, quibusdam tamen exceptis, ita declarauit signor. De Homod. in conf. 185. incip. in questione vertente nume. 1. dicens illud colligi ex text. in l. omnibus l. vniuersitati. l. omnium. l. ex præstatione. Et l. si quis sine. C. de vestigal. & comm. & notat. in l. 1. §. 1. ff. de vestig. & publ. Quod quidem datium est idem, quod vestigal, cum sint æquiuoca l. inter publica. §. fin. vbi Alciat. ff. de verb. & rerum signif. Ideò dixit Socc. in conf. 7. incip. super questione num. 1. vol. 3. Quod gabellæ sunt datia Regalia, Propterea, cum varij de gabellis sint tractatus peracti, tã per Bertacchinum, quàm per Ferretam, Ideò nolumus vterius progredi, ne protrahamur quò nostri non est instituti.
- 174 Illud autem est ab omnibus præcauendum, quod non recusent soluere datia, & gabellas, cum recusantes in mortalis peccati labem incurrant, vt dixit Hostiens. In summa de Penit. Abb. in conf. 68. incip. in Christi nomine, & in conf. 102. incip. omnipotentis Dei volu. 1. Rol. à valle in confil.

- confil. 79. incip. in presenti consultatione. 177
 num. 95. cum. seq. vol. 3. Bertazz. in conf.
 76. incip. per subriles. num. 32. & 34. vol. 1
 Ferret. in d. tract. de Gabellis num. 91.
 & Nauarra in suo Manuali. c. 17. num. 200
 & 203. & ca. 23. à num. 40.
- 375 Quod quidem tunc suum vindicat lo- 179
 cum, cum vi, & armis quis recusat solu-
 re datia, & gabellas, si tamen earum solu-
 tionem poterat euitare. Bart. est de
 communiter recepta in l. vt vim num. 3.
 & 6. ff. de iust. & iure. Quod si quis vel
 fuga, vel blandis verbis, vel alio modo
 licito id faceret non erit idem dicendum.
 secundum Nauarr. in d. c. 13. num. 61. post
 quem sic declarauit Cladius Bertazzo- 181
 lus in d. conf. sui genitoris 76. littera E; &
 F. de quo articulo agit Bertacch. in prae-
 dicto tract. de Gabellis. In quaest. nona
 principali.
- 178 Et quoniam Gabella est munus ordina-
 rium, quando tamen imposita est per sta-
 tutum, vel per l. secundum Bart. in l. 2. nu-
 3. ff. de iure immua. ex quo pro publica
 utilitate inducta est. Ferret. loco prae-
 mto num. 22.
- 180 Ideo hoc in loco secundario subiungi-
 mbs, Munera ordinaria illa dici, quae
 singulis annis nulla varietate negotio-
 rum imminente praestantur, Extraordi-
 naria vero illa esse, quae casualiter ve-
 niunt, puta, quia filius nascitur Regi, aut
 filia nubit, aut maritat filium, vt colligi
 ex tex. in l. placet. C. de Sacr. Eccl. anno-
 tauit Lucas in d. l. si diu. n. 14. & 15. C. de
 exact. tribut. libr. 10. Ex his ergo digno-
 sci facitè potest, contra quos debitores
 181 datiorum, aut reddituum ordinariorum,
 & extraordinariorum inductus hic per-
 gat, ac pergere valeat.

F I N I S.

MANDANTES propterea Illustribus, Spectabilibus, No-
 bilibus, Magnificis dilectis Consiliarijs, & fidelibus nostris
 Proregi, Locumtenenti, & Capitaneo generali nostro, Magno
 Camerario, Prothonotario, Magistro Iustitiario, eorumq; Locum-
 tenentibus, sacro nostro Consilio Castri Capuanæ, Praesidentibus,
 & rationalibus Camerae nostrae Summariae, Regenti, & Iudicibus
 Magnae Curiae Vicariae, Scribae portionum, Thesaurario nostro ge-
 nerali, seu id officium Regenti, Aduocatis quoq; & Procuratoribus
 fiscalibus, caeterisq; demum vniuersis, & singulis officialibus, & sub-
 ditis nostris maioribus, & minoribus in praedicto nostro citerioris Si-
 ciliae Regno constitutis, ac omnibus, & singulis officialibus iudi-
 centibus, & Notarijs nobis in eodem Regno subiectis, ad quos spe-
 ctat, & spectabit, vt omnia supradicta obseruent, & obseruari faciant.
 per quoscumq; si praeter iræ, & indignationis nostrae incursum pæ-
 nam ducatorum mille nostris inferendorum ararijs cupiunt euita-
 re. In cuius rei testimonium praesentes fieri iussimus nostro magno

ne-

negotiorū præfati ceterioris Siciliæ Regni Sigillo in pendentī munitas. Datum Metinæ cæli die primo mensis Octobris anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono. Regnorum autem nostrorum anno secundo.

Y O E L R E Y

Vidit Comes Miranda, & Proprothonotario, & Magno Camerario
Vidit Comes Generalis Thesaurarius.
Vidit Ribera Regens.
Vidit D. Bernardinus à Barionou Regens.

Vidit Lanz Regens.
Vidit Celostrius Regens.
Vidit Constantius Regens.

Dominus Rex mandauit mihi Francisco de Idiaquez.

In Priuilegiorum Neapolis secundo fol. 45.

ET viso per nos, ac inspecto tenore, & forma præinserti Regij Indultus Priuilegij, volentes (vt tenemur) præfata Regiæ, & Catholicæ Maiestatis obedire mandatis, tenore præsentium dicimus, præcipimus, & mandamus supradictis omnibus officialibus, tribunalibus, & subditis Regijs, & vnicuique ipsorum in solidum, quatenus attenda per eos & vnumquemque ipsorum forma dicti præinserti Regij Priuilegij illam ad vnguem, & inuiolabiliter obseruent, & exequantur, ac exequi, & obseruari faciant per quos decet iuxta dicti præinserti Regij Priuilegij seriem, continetiam, & tenorem plenius omni dubio contradictione, & difficultate cessantibus, sic contrarium non faciant, si gratiam præfata Regiæ, & Catholicæ Maiestatis, ac pena in præinserto Regio Priuilegio contentam cupuerint vitare. In quorum fidem præsentis fieri iussimus magno præfata Maiestatis Sigillo in pendentī munitas. Datum Neap. die 9. Maij. M. D. C.

El Conde de Lemos.

Vidit Gorostiola Regens.

Vidit de Ponte Regens.

Vidit de Castellet Regens.

Dominus Vice Rex Locumtenens, & Capitaneus Generalis

mandauit mihi Andream de Toulina Secretario.

In Curia 2. fol. 63.

Imprimatur. Alexander Gratiānus Vicar. Cap. Gen. Neap.

M. Cherubinus Veronen. August. Theol. Cnriæ Archiep. Neap. vidit. Reg. fol. 28.

I N D E X

LOCVPLETISSIMVS RERVM.

VERBORVM, AC SENTENTIARVM,

Quæ in hoc Indultus Tractatu continentur,

A

PROPRIETATE Verborum non est recedendum, In cap. 1. num. 11. Fol. 65

Ab uniuersali negatiua nihil penitus excipi potest, In cap. 40. num. 19. 336

Abolitio unde dicta, In q. 1. num. 11. 3

Abolitio quid proprie significet, Ibid. n. 12. Eod.

Abolitio num importet remittere in ciuilibus, sicut in criminalibus, Ibid. nu. 13. Eod.

Abolitio à Græcis appellatur Amnestia, Ibidem. num. 14. Eod.

Abolitio num remittat infamiam, In q. 1. nu. 17 fol. 3. & in cap. 9. num. 20. 93

Abolitio in genere considerata differt ab indulgentia tanquam species à genere, In q. 1. num. 20 fol. 4. & q. 5. num. 1. fol. 15. & In cap. 48. num. 3. 352

Abolitio in genere considerata nam comprehendat abolitionem publicam, priuam, & legalem, Indulgentiam, & restitutionem in integrum, In q. 2. nu. 30. fol. 4. & de earum quiditate, In q. 3. num. 1. 9

Abolitio triplex est, In q. 1. nu. 31. 32. 33. & 34 fol. 4. & in q. 2. num. 1. & 2. 6

Abolitio fit aliquando accusationis tantum, aliquando accusationis, & nominis rei, quandoque adhuc delicti, in q. 1. nu. 36. fol. 4. & in q. 3. num. 5. 9

Abolitio, & indulgentia num differant quoad effectum, in q. 1. num. 15. fol. 3. & nu. 40. fol. 4. & in cap. 8. nu. 9. 89

Abolitio publica quando dicatur, in qual. 2. nu. 2. & 3. 6

Abolitio specialis quâdo dicatur, ibid. nu. 4. Eod.

Abolitio priuata ut dicatur, quæ requirantur, ibid. num. 5. cum seq. Eod.

Abolitio legalis quando dicatur, ibid. n. 6. & 16. 7

Abolitio quid sit, in qual. 3. num. 2. cum seq. & num. 2. 9 & 10

Abolitio tunc est quando pena remittitur, ibid. num 7. Eod.

Abolitio, quæ crimen extinguit dupliciter diffinitur, ibid. nu. 10. cum seq. 10

Abolitio est pena peremptio, ibid. nu. 11. Eod.

Abolitio bifariam concedi potest, primo per viam simplicis concessionis, 2. per viam dispensationis, ibid. num. 35. 11

Abolitio quibus ex causis concedi solet, in qual. 4. num. 3. 12

Abolitio debet carere subreptione, ibid. nu. 4. 13

Abolitio duplex, una quæ reos, altera, quæ accusatores tangit, in q. 6. nu. 1. 19

Abolitio Principis criminis peremptionem operatur, in q. 6. num. 2. 19

Abolitio concessa non potest amplius procedi contra reos, ibid. nu. 4. Eod.

Abolitio num comprehendat delicta futura, in cap. 2. num. 57. 69

Abolitio num extendatur ad accusationes nondum institutas, in cap. 6. num. 38. fol. 84. & in cap. 49. num. 2. 354

Abolitio num extendatur ad carceratos, in c. 10. num 3. fol. 100. & num. 6. 101

Abolitionem criminum decernit Rex noster in hoc indultu, ibid. nu. 8. Eod.

Abolitio non extinguit crimen, sed iustitiam iudicy perimit, in cap. 48. num. 4. 352

Abolitio conceditur à Principe ob latitiã publicã, ibid. num. 5. Eod.

Abolitio non extenditur ad delicta grauissima, ibid. num. 8. Eod.

Abolitio aliquando conceditur respectu accusatiq; quandoq; respectu processus, quandoque respectu pena, ibid. num. 14. Eod.

Abolitio num cadat In delictis non liquidis, & non notorys, in cap. 49. nu. 3. & de ratione num. 5. & 10. 354

Abolutio non probat quem excommunicatum, in q. 8. nu. 28. & 29. 30

Abolutio ad cautelam multò magis requiritur, si de nullitate excommunicationis dubitetur

I N D E X.

<p><i>tur. Ibidem num. 36</i></p> <p><i>Absolutionem petens ab excommunicatione non fatetur se excommunicatum, ibid. nu. 31. 30.</i></p> <p><i>Absens requirendus est, ut copiam sui prebeat, in cap. 12 nu. 53</i></p> <p><i>Abundans cautela non nocet. in c. 19. nu. 57. 153</i></p> <p><i>Absurda sunt evitanda, in q. 5. nu. 20. cum seq. ubi quid in adiopsis.</i></p> <p><i>Acceptans literas cambij consentit tacite, & expresse, in cap. 18. nu. 104</i></p> <p><i>Acceptare quid sit, ibid. nu. 106</i></p> <p><i>Accessio tripliciter, ex mere civilis, naturalis, & civilis sed non odiosa, in q. 6. nu. 32</i></p> <p><i>Accedens ad loca, ubi partes offensa degunt intra semestre tempus num priuatur huius indultus beneficio, in c. 25. nu. 10</i></p> <p><i>Accusatio num finiat per absolutionem legale, in q. 2. nu. 17.</i></p> <p><i>Accusationis repetitio num detur in absolutione speciali, in cap. 10. nu. 7</i></p> <p><i>Accusator num incidet in Turpilianum concessa abolitione, quod quomodo limitetur, in q. 6. num. 11. & 12.</i></p> <p><i>Accusare alieno nomine potest quis tripliciter, in cap. 3. nu. 8 i. cum seq.</i></p> <p><i>Accusare, & deferre num sint idem, in cap. 6. nu. 9. cum seq.</i></p> <p><i>Accusare quando proprie dicatur, ibid. nu. 12. 81</i></p> <p><i>Accusator quis dicatur, ibid. nu. 29.</i></p> <p><i>Accusator non probans in crimine falsa moneta num puniatur de calumnia, in cap. 27. num. 55</i></p> <p><i>Accusator falsa moneta num debeat habere premium, ibid. nu. 16. eod. & nu. 65.</i></p> <p><i>Accusator num requiratur, quando penal. Corri. habet locum, in cap. 36. nu. 29</i></p> <p><i>Accurrens per lasciviam ad rumorem qua pena venit puniendus, in cap. 38. nu. 86</i></p> <p><i>Actus num valeat, quando i. l. ubi, quod interueniat aliqua sollempnitas tempore contr. actus & aliter fiat, in cap. 53. nu. 40. & quid si requiratur sollempnitas post actum perfectum, ibid. nu. 4</i></p> <p><i>Actus num dicantur instrumenta, in cap. 43. nu. 39.</i></p> <p><i>Actus agentium non debent operari contra intentionem, in q. 8. nu. 69. fol. 29. & in cap. 9. num. 84</i></p> <p><i>Actus non invalidatur per stipulationem iurata solent, si non erant necessaria, in q. 9. nu. 10. 33</i></p>	<p>Fol. 31</p> <p>119.</p> <p>153</p> <p>17</p> <p>175</p> <p>Eod.</p> <p>21</p> <p>210</p> <p>7</p> <p>101</p> <p>20</p> <p>26</p> <p>80</p> <p>81</p> <p>82</p> <p>228</p> <p>229</p> <p>297</p> <p>318</p> <p>363</p> <p>343</p> <p>343</p> <p>98</p> <p>33</p>	<p><i>Actus qui potest fieri duplici ex potestate si simpliciter fiat intelligitur factus ex ea potestate, ex qua subtrahi potest, in cap. 1. num. 15</i></p> <p><i>Actus procedens a mera Principis liberalitate est latissime interpretandus, ibid. nu. 53</i></p> <p><i>Actus non debet operari contra voluntatem testatoris, in cap. 15. nu. 55</i></p> <p><i>Actus executivus, & accessorius commissus iudici delegato non extinguitur morte delegantis, ibid. nu. 83. & 8.</i></p> <p><i>Actus requirens personalitatem non potest per a sum explicari, ibid. nu. 122 & de ratione num. 123. fol. 142. & in c. 34. n. 101. 249</i></p> <p><i>Actus indubio est intelligendus secundum qualitatem proferentis, ibid. nu. 142</i></p> <p><i>Actus facti non secluduntur a Principis beneficio, in cap. 18. num. 130</i></p> <p><i>Actus non sufficit sine qualitate quando l. requirit actum cum aliqua qualitate, in cap. 22. num. 14.</i></p> <p><i>Actus morientium pari non possunt stare insuspenso, in cap. 23. nu. 10.</i></p> <p><i>Actus conditionales possunt stare in suspenso in substantia dispositionis, sed non quoad effectum successionis, ibid. num. 11</i></p> <p><i>Actus consummatus num requiratur in crimine falsa moneta, in cap. 28. nu. 73</i></p> <p><i>Actus proximus habetur pro consummato in atrocioribus, in c. 32. num. 56</i></p> <p><i>Actum faciens pro executione non distat de non ad faciendum, in q. 7. num. 38</i></p> <p><i>Actio, & obligatio non est nata pendente conditione, in cap. 12. nu. 59</i></p> <p><i>Actio personalis non sequitur tertio possessore, ibid. num. 134</i></p> <p><i>Actio personalis iudicatur, & offeruntur iudicis praescribitur spatium triginta annorum, ibid. num. 149</i></p> <p><i>Actio dotis iusta interpretatur non iusta per concursum competet patri, & filio, in cap. 34. num. 61</i></p> <p><i>Actiones sunt iuris civilis, in cap. 44. num. 18</i></p> <p><i>quod quomodo intelligendum, ibid. numero. 20</i></p> <p><i>Actuaris num dicantur publicae personae, in cap. 43. num. 38</i></p> <p><i>Actuaris sufficiens actus num ab hoc indultus excludatur, ibid. nu. 37. 40. & 42</i></p> <p><i>Actuarij onus est interrogare, si remittentur emendas</i></p>	<p>Fol. 46</p> <p>138</p> <p>140</p> <p>143</p> <p>177</p> <p>193</p> <p>204</p> <p>Eod.</p> <p>229</p> <p>312</p> <p>26</p> <p>162</p> <p>164</p> <p>166</p> <p>273</p> <p>18</p> <p>344</p> <p>342</p> <p>Eod.</p> <p>Em-</p>
---	--	--	---

I N D E X

- Est per vim & metū in c. 24. nu. 22.* 207
- Ad Regem spectat Regna à bellicis externis turbationibus in pace tueri, in cap. 33. numero. 82* Fol. 289
- Ad optimum, & rectum Principem spectat delicta punire, in cap. 49. nu. 7* 354
- Administratio honorum num interdicitur in crimine lese Mæstatis, in c. 17. n. 143. 165*
- Administratio num interdicitur Baroni negligenti facere iustitiam, in cap. 47. numero. 77* 350
- Adulterantes sigillum Principis, aut Regij Tribunalis, excluduntur ab hoc Indultu, in cap. 36. num. 1* 296
- Adiudicatio ijs data est, qui imperium habent in cap. 16 num 81* 151
- Adiudicatio est mari, mixtiq; imperij, ibid numero 82* Eod.
- Adulterantes monetam græcè Paracharastos appellantur, in cap. 28. nu. 5* 226
- Adulterantes monetam dicuntur vitare magnū quasi quodam Reipublicæ vinculum, in cap. 28. num. 38* 247
- Adulterium, & stuprum num possint dari uno, eodemque tempore in una, eademq; persona, in cap. 34. nu. 54* 272
- Adulterium præsupponit quam coniugatam, ibid. num. 46* Eod.
- Adulterij crimen præscribitur spacio quinque annorum, in q. 2. nu. 27* 7
- Adulterij pœna quæ sit, in c. 34. nu. 89* 374
- Adulterij malum vincitur à fornicatione, in cap. 33. num. 11* 258
- Adulterina pecunia quibus modis dici potest, in cap. 28. num 10* 226
- Aduocatus num admittatur pro grassatoribus, in cap. 35. num. 100* 290
- Aduocatus debet deducere qualitatem boni, vel mali veneni, in cap. 37. nu. 11. & 12* 309
- Affectus num puniatur, in crimine assassinij non secuto effectu, in cap. 32. nu. 49* 254
- Affectus multo magis punitur in solito assassinia committere, ibid. num. 50* Eod.
- Affectus non punitur non secuto effectu de consuetudine, ibid. num. 51* Eod.
- Affectus num sit puniendus Iudicis arbitrio relinquendum, ibid. nu. 52* Eod.
- Affectus num consideretur ab hoc Indultu, ut assassinus ab hoc Indultu excludatur, ibid. num. 53* Eod.
- Affectus num puniatur non secuto effectu in crimine Sodomia, in c. 33. num 91 fol. 262 & nu. 117. & 120. cum seq.* Fol. 264
- Affectus num puniatur non secuto effectu in vitio sodomitico cum Brutis commisso, ibid. num. 93* 262
- Affectus num puniatur non secuto effectu in crimine falsi, in cap. 36. num. 180* 366
- Affectus, & effectus equaliter sunt remunerandi in cap. 33. nu. 116 nu. 122 & 123.* 264
- Affectus num sufficiat in delictis grauioribus, in cap. 37. num 49* 311
- Affectus num puniatur non secuto effectu in veneficio, ibid. nu. 51* Eod.
- Affinitas contrahitur nè per vitium fornicarij lege damnatum, in cap. 33. nu. 90* 262
- Affinitas num contrahatur per coitum sodomiticum ibid. num 91* Eod.
- Affinitas num contrahatur per pollutionem extraordinariam, in cap. 33. nu. 129* 364
- Affinitas quædam spiritualis est inter homines, in cap. 34. num. 29* 272
- Affinitas spiritualis est maior affinitate carnali ibid. num 30* Eod.
- Agentes num sint intestabiles, in cap. 33. numero. 73* 261
- Aggrediens quem scilicet num reponi possit sub tertio casu. nu. us induitus, in allegatione, num. 49* 220
- Alienatio facta post sententiam & post condemnationem num valeat, in cap. 12. num. 145 ubi num fiscus valeat reuocare.* 166
- Ambasciator debet esse securus in loco, ad quem destinatur, & per itinera, in cap. 35. numero. 27* 286
- Alienatio facta pendente appellatione valet, ibid. num. 147* Eod.
- Alienatio retractatur, si sententia condemnationis primeuæ fuerit confirmata, ibid. numero. 148* Eod.
- Allegatio causa excommunicationis non exigitur, in q. 8. num 35* 31
- Alternatiua natura est cadere inter diuersa in intellectu sed similia in qualitate, in q. 10. num. 14. fol. 38. & in cap. 11. nu. 31* 110
- Anima Regis est in se ipsa, in c. 22. nu. 36* 196
- Animus delinquendi num præsumatur ex genere armorum, in allegat. nu. 31. cum seq.* 247
- Animus non probatur, nisi per actus extrinsecus, ibid. num. 41* Eod.

I N D E X . I

<p><i>Animal bratum num puniatur propter delictū,</i> in cap. 33. num. 143 Fol. 265</p> <p><i>Annus professionis tempus approbationis dicitur,</i> in cap. 34. nu. 197 280</p> <p><i>Apostasia accusatio quanto tempore prescribatur,</i> in cap. 17. nu. 168 166</p> <p><i>Appellatio nemini est deneganda,</i> in cap. 7. num. 21. & 22 cum seq. 86</p> <p><i>Appellatio est inuenta, ut restituat illicitū,</i> ibid. num. 24 Eod.</p> <p><i>Appellatio conuictio, & confesso denegatur,</i> ibid. num. 25. & 26 Eod.</p> <p><i>Appellatio per extraneū interposita in criminibus num admittatur,</i> ibid. nu. 27. & nū reo inuito, num. 28 & 30. & num si reus spontē fuerit confessus, ibid. nu. 29 Eod.</p> <p><i>Appellatio num admittatur in delictis enormibus,</i> ibid. num. 31 87</p> <p><i>Appellatio in pluribus casibus non admittitur,</i> ibid. num. 37 Eod.</p> <p><i>Appellatio extinguit sententiam de presenti, sed suspendit inspecto futuro euentu.</i> in cap. 9. num. 67 96</p> <p><i>Appellatio reducit causam ad terminos litis contestate,</i> ibid. num. 68 Eod.</p> <p><i>Appellatio facit quod sententia habeatur pro nō data, & quod ea pendente appellans sit status integrus,</i> ibid. nu. 69 Eod.</p> <p><i>Appellatio est commune remedium, auxilium, ac praesidium litigatoribus,</i> in cap. 12. nu. 85 86 cum seq. 121</p> <p><i>Appellatio tollit iurisdictionem Iudicis à quo,</i> ibid. num. 114 123</p> <p><i>Appellatio num admittatur à pœna, & non à multa,</i> in cap. 16. nu. 47 sed quid ab executione pœnae, & num ab executione multae, ibid. num. 49. & 50 Eod.</p> <p><i>Appellatio à pœna num admittatur statim lata sententia,</i> ibid. num. 54. & de ratione, num. 55. 149</p> <p><i>Appellatio num admittatur in usu venereo cum sanctimoniali habito,</i> in cap. 34. num. 81 & 82. 85. & 87. fol. 224. & quid in affasino, in cap. 32. num. 48 254</p> <p><i>Appellatio in quibus casibus admittatur,</i> in cap. 34. num. 89 204</p> <p><i>Appellatio suspendit executionem sententiae,</i> in cap. 38. num. 62 317</p> <p><i>Appellatio interposita in crimine seditionis num retinet executionem,</i> ibid. nu. 63 Eod.</p>	<p><i>Appellatione pendente tollitur Iudicis iurisdictionis,</i> in cap. 40. num. 67 Fol. 330</p> <p><i>Appellari num possit à pœna, quando certa pœna non est statuta,</i> in cap. 16. num. 72 150</p> <p><i>Appellationi num possit renunciari per beneficium,</i> in cap. 37. nu. 45 311</p> <p><i>Appellatione iniusta pronuntiata veniant usurae medij temporis,</i> in q. 6. nu. 25 21</p> <p><i>Appellationem Iudex denegans ultimo supplicio est feriendus,</i> in cap. 12. nu. 3. & num. 112. Vbi quid in civilibus. 123</p> <p><i>Appellationem per principalem interpositam num possit tertius prosequi,</i> ibid. num. 136 fol. 124 Quid autem si appellatio est nulla, num. 142. & de ratione, num. 143. 125</p> <p><i>Appellationi num possit pro partes renunciari,</i> in cap. 12. num. 89. fol. 121. & in cap. 37. num. 44 321</p> <p><i>Appellare num possit condemnatus praesumptionis Iuris, & de iure,</i> in cap. 7. nu. 38 87</p> <p><i>Appellare num possit condemnatus de beneficio,</i> in cap. 37. nu. 43 311</p> <p><i>Appellari an liceat a pœna imposta à lege,</i> in cap. 7. num. 40. fol. 87. & quid à declaratione pœnae, ibid. num. 41 83</p> <p><i>Appellari num possit à sententia sortis, vel fortunae,</i> ibid. num. 42. quod quomodo limitetur, ibid. num. 43 & 44 Eod.</p> <p><i>Appellari num possit à sententia arbitri stante enormissima lesione,</i> in cap. 16. nu. 58 149</p> <p><i>Appellari num possit à sententia super seditione lata,</i> in cap. 38. num. 61 317</p> <p><i>Appellandi ius reseruetur in concessione, quae fit in hoc Regno meri, mixtiq; imperij,</i> in cap. 46. num. 68 350</p> <p><i>Applicatio domini ad vnum remanet à dominio alterum,</i> in cap. 34. nu. 53 223</p> <p><i>Arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum,</i> in cap. 12. num. 97 121</p> <p><i>Arbitri num possint mulctare,</i> in cap. 16. numero 86 151</p> <p><i>Arbitrium non habet perseuerantiam,</i> in cap. 15. num. 74. 159</p> <p><i>Arbitrium collatum uni uti heredi cessat eo desinente esse heres,</i> ibid. nu. 112 141</p> <p><i>Arbitrium alicui concessum contra fures, & latrones num extendatur contra deflorantes virgines,</i> in cap. 34. num. 120 176</p> <p><i>Arbitrij, & voluntatis causa est in ipso officio, & iurisdictione,</i> in cap. 15. nu. 109 141</p> <p style="text-align: right;">Argu-</p>
--	---

I N D E X.

<p><i>Argumentum ab effectu in iure validissimum</i> in q. 1. num. 9. Fol. 21</p> <p><i>Argumentum à sufficienti partium enumeratione validum</i>, in cap. 12. nu. 2. 115</p> <p><i>Argumentum à contraria sensu validum in iure</i>, ibid. nu. 101. 122</p> <p><i>Argumentum à rubro validum est</i>, in cap. 18. num. 37. 172</p> <p><i>Armorum prohibitorum delatio non requirit partis remissionem etiam de Iure communi</i>, in cap. 26. nu. 5. 212</p> <p><i>Arma prohibita deferens si vulneraverit, aut percusserit num. debeat obtinere partis remissionem</i>, ibid. nu. 10. & 11. & quid in inferente alapam, ibid. nu. 12. & 13. Eod.</p> <p><i>Artificis industria electa</i>, in cap. 34. nu. 186. 179</p> <p><i>Assassinus num. gaudeat immunitate ecclesie</i>, in cap. 32. num. 24. 252</p> <p><i>Assassinus num. amittat privilegium fori</i>, ibid. num. 25. & 26. Eod.</p> <p><i>Assassinus num. possit impunè occidi</i>, ibid. num. 27. & 44. 253</p> <p><i>Assassinus dicitur diffidatus</i>, ibid. num. 29. & 44. Eod.</p> <p><i>Assessores non debent admittere advocatos pro insignibus furibus, & latronibus</i>, in cap. 33. num. 41. 259</p> <p><i>Assassinus num. possit renunciare defensionibus</i>, ibid. num. 43. Eod.</p> <p><i>Assassini bona num. possint à quocunque inuadi</i>, ibid. num. 30. 253</p> <p><i>Assassini tam mandantes, quam mandatarij possunt extrahi ab ecclesia</i>, in cap. 32. numero. 57. 254</p> <p><i>Assassinium num. comprehendatur de iure communi sub abolitione generali</i>. ibid. num. 7 & 8. 251</p> <p><i>Assassinium de iure canonico tantum expressè est</i>, ibid. nu. 9. 252</p> <p><i>Assassinium de Iure Ciuili sub quo significatu dictum est</i>, ibid. num. 10. Eod.</p> <p><i>Assassinium quonam pacto debet constare</i>, ibid. num. 16. Eod.</p> <p><i>Asserenti se venire cum mandatis Principis num. sit credendum</i>, in cap. 36. nu. 197. 307</p> <p><i>Asportans literas continentes homicidium qua pena puniatur, si sequatur homicidium</i>, in cap. 33. nu. 60. & de ratione, nu. 61. 328</p> <p><i>Assignans rem pro pena num. iudicetur soluere</i>, in cap. 18. num. 37. 172</p>	<p><i>Assignare quid sit</i>, ibid. num. 69. Fol. 174</p> <p><i>Assigno verbum in dote adiectum num. transferat dominium</i>, ibid. num. 71. Eod.</p> <p><i>Assensus per verbum fiat num. requirat sigillum</i> in q. 7. num. 51. 27</p> <p><i>Assensus num. possit prehari per testes</i>, ibidem, num. 52. Eod.</p> <p><i>Attentatum babeatur pro facto in atrocissimis</i>, in cap. 33. num. 132, quid autem de consuetudine Italia, ibid. nu. 133. 264</p> <p><i>Atrocitas criminis assassinij est ratio exclusiua ab huius indultus beneficio</i>, in cap. 32. numero 60. 254</p> <p><i>Atrocitas vitij sodomitici Iudicis arbitrio relinquitur</i>, in cap. 33. num. 149. 265</p> <p><i>Atrox iniuria requiritur, ut possit inquiri, & procedi de uolentia, vi publica, & priuata</i>, in cap. 35. num. 27. 286</p> <p><i>Aureola uirginitatis non perditur per uirginem per uolentiam corruptam quantum ad Deum</i>, in cap. 34. num. 12. 271</p> <p><i>Authores, & complices num. sint castigandi</i>, in cap. 28. num. 82. 229</p> <p><i>Authoris institutum est per tractare de abolitione, quæ reum liberat</i> in q. 2. num. 19. 7</p>
<p>B.</p>	
<p>B <i>Anna aut procedunt ab homine, aut à lege sed ambo à iurisdictione sententiarum</i>, in cap. 13. num. 64. 131</p> <p><i>Banna num. sint ad instar interlocutoriarum</i>, ibid. num. 65. Eod.</p> <p><i>Banna quando dicatur interlocutoria</i>. ibid. num. 66. Eod.</p> <p><i>Banna conferunt ad iurisdictionem exercendam</i>. ibid. num. 67. Eod.</p> <p><i>Banna dicuntur fructus iurisdictionis</i>, ibid. nu. 68. 69. & 70. quæ conclusio ampliatur, num. 71. Eod.</p> <p><i>Bannum non comprehendit delicta futura, sed præterita, & præsentia tempore promulgationis banni</i>, in cap. 20. nu. 62. 69</p> <p><i>Bannum inueniens materiam delicti de nouo non habet oculos retrò</i>, ibid. num. 79. 70</p> <p><i>Banni nomen erat incognitum de iure ciuili, in cap. 13. num. 1. & nouissime de Iure Regni fuerit cognitum</i>, ibid. num. 2. 127</p> <p><i>Bannu dictu est à banntione, & bannitio quasi iectio, siue eictio à bono publico</i>, ibid. n. 3. Eod.</p> <p style="text-align: right;">Ban-</p>	

- Bannum idem est, quod dicitur extra beneficia** bannientis ponere. *ibid.* num. 4. Eod.
- Bannum fuit inuictum ad instar excommunicationis.** *ibid.* num. 5 Eod.
- Bannum priuat quem vna Ciuitate, deportatio** verò omnibus ciuitatibus, *ibid.* num. 41. & 42 Eod.
- Bannum est quedam pena non importans de-** portationem, neque relegationem: sed habet aliqua similia cum eis, *ibid.* num. 46. Eod. & num. 62 130
- Bannitum capiens ignorans statuti dispositio-** nem habeat premiū à statuto promissum in q. 9. num. 50 33
- Bannitus per Iudicem efficitur infamis infamis** facti, in cap. 12 num. 37 117
- Bannitus nec potest, nec debet gaudere auxilio** Reipublice, in cap. num. 12 128
- Bannitus non debet gaudere officijs publicis, nec** adiuuari Iudicis iurisdictione. *ibid.* num. 13. 19. & 20. Eod.
- Banniti sunt extra l. protectionem, ideoq; iudi-** cantur extra consortium publicum, *ibid.* num. 19. & 20 Eod.
- Bannitis auxilia ciuilia sunt interdicta, ibidem,** num. 21 Eod.
- Banniti que sunt iurisdictionum retinent, que ve-** rò iuris ciuilis sunt non retinent, *ibid.* nu. 24. eod. & num. 33 129
- Banniti gracie quomodo vocentur, ibid. nume-** ro. 23 128
- Bannitus amittit ciuitatem, & desinit esse ciuis** quoad sui odium, & incommodum, *ibidem,* num. 24 Eod.
- Bannitus num possit impune occidi, ibidem, nu-** mero. 25 Eod.
- Bannitus Iudici inobediens num possit dici ban-** nitus, *ibid.* num. 30 & 31 129
- Bannitus nõ potest prescribere, ibid. nu. 32. Eod.**
- Bannitus habetur pro mortuo quò ad eius per-** sonam, *ibid.* num. 34. & etiam quò ad eius efficaciam, & quò ad eius bona, *ibid.* nume- ro, 37 Eod.
- Bannitus dicitur fugitiuus, ibid. nu. 37 Eod.**
- Bannitus num retineat possessionem, naturalem,** *ibid.* num. 38 Eod.
- Bannitus nostri temporis num equiparetur de-** portatis, *ibid.* num. 40 Eod.
- Banniti in contumacia num differant à condem-** natis in contumacia, in cap. 14. nu. 1 131
- Bannitus non dicitur, qui rild; & rectè non est** bannitus, in cap. 45. num. 32 Fol. 342
- Baro creatus Dux, vel Comes num possit gratiam** facere post sententiam, in cap. 9. nu. 58. 96
- Baro num possit facere gratiam pendente appet-** latione, *ibid.* num. 71 97
- Baro sciens in aliena turia de vassallo reo per-** tractari si non petijt statim ad se remitti num possit ante & post sententiam decli- natoriam petere, in cap. 10. num. 62 ubi quid si ignorauerit, *ibid.* num. 65 & 66. fol. 105 & in cap. 12. num. 146 123
- Baro si fuerit contumax subijcietur sequestro** iurisdictionis, in cap. 12. num. 26. & 27 ubi de ratione. 117
- Baro negligens administrare iustitiam nam** priuetur iurisdictione, & num teneatur ad interesse, in cap. 46. nu. 70 & 61. 350
- Barones huius Regni num habeant potestatem** aggratiandi, & quid post sententiam, in q. 4 num. 15 13
- Barones, Duces, Marchiones num possint gra-** tiam facere post sententiam in delictis ca- pitalibus, & quid in penis pecuniarijs, in cap. 9. num. 35 & 51 53 cum seq. 98
- Barones habent ne iurisdictionem in officium, an** verò in proprietatem, *ibid.* nu. 48 Eod.
- Barones huius Regni quando possunt gratiam** facere post sententiam, *ibid.* nu. 58. 96
- Baroni non fit remissio vassalli inquisiti, sed in-** nocentis, in cap. 10. num. 67 106
- Baronis iurisdictione & possessio sequestratur, si** fuerit contumax, in c. 12. n. 28. cum seq. 117
- Baronibus huius Regni merum imperium fuit** communicatum per Regem Alphonsum, in cap. 9. num. 59 fol. 96. & in cap. 46. num. 33. quid autem tempore Regine Ioanna, Secunde, *ibid.* num. 35 348
- Bart. doct. in l. denunciasse, § quid ergò ff. de** adult. declaratur, in q. 9. num. 36 35
- Bart. doct. in l. respiciendum, §. delinquent,** ff. de penis num admittenda, in cap. 31. nu. 18. fol. 230. & quid de Iure Hispaniarum, in allegat. num. 11. & 12. fol. 241 & num. 23. cum seq. fol. 243 & in alijs allegat. nu- mero, 20 245
- Bart. autoritas magna est, in allegat. num. 17** cum sequen. 243
- Bart. in dubijs questionibus est inherendum,** *ibid.* num. 20 243

I N D E X.

Basis iudicij est Iudicis competentia, in cap. 12. num. 130 & 131. Fol 224
Beneficium Principis est plenissime interpretandum, in q. 1. num. 23. fol. 3. Nisi tamen de tertij praeiudicio tractaretur, in allegat. num. 69 & 70. 249
Beneficia, per quae pana tollitur pertinent ad carceratos. secus verò per quae pana differitur, in 10. num. 15. 102
Beneficij appellatione num comprehendatur sub literis motu proprio concessis quod non sonat in nomen beneficij, in cap. 1. nu. 117. 56
Blasphemia atrocitas magna est, in cap. 33. numero. 102. 263
Bona futura non veniunt in publicatione, in cap. 2. num. 64. fol. 69. nec veniunt in confiscatione, in cap. 17. num. 85 & 86. 161
Bona futura efficiuntur propria ipsius rei, vita durante, sed post mortem transibunt ad Fiscum, ibid. num. 93. 162
Bona delinquentis sunt tacite hypotecata, quando sunt penes heredem, ibid. num. 54. & quid si sint penes tertios possessores, ibidem num. 55. 158
Bona futura mortuo reo transiunt ne ad heredes, vel ad fiscum, ibid. num. 89. cum sequen. 161
Bona damnatorum si non transiunt ad heredes transiunt ne ad fiscum, ibidem. numero. 92. Eod. 161
Bona alienata per reum inter tertios possessores nō possunt a fisco vendicari, ibid. num. 114. cum seq. 163
Bona non sunt iuris civilis, sed iuris gentium, ibid. num. 141. 164
Bona vassalli si subiacent confiscationi ad quem spectant, ad feudatarium, vel ad supremum dominum, ibid. num. 173. 167
Bona quaesita, & quaerenda propter unionem videntur communia, in cap. 18. numero. 54. 173
Bona confiscata ut veniant in restitutione requiritur specialis expressio, vel verba universalia, in cap. 26. num. 22. 213
Bonarum mentium est ibi culpas suas agnoscere ubi culpa non est, in q. 2. nu. 38. 31
Bonarum possessio nulla non dicitur bonorum possessio, in cap. 43. num. 31. 342

C.

Canoniatam habens cum ambitione num. praeferatur habenti canonicatum sine ambitione, in cap. num. 133. Fol. 58
Calumnia in quibus casibus dicitur adhiberi, in q. 6. num. 44. cum seq. 23
Capiens de Iudicis mandato potestatem non habentis num. teneatur in cap. 40. num. 95. & quid si Iudicis mandato potestatem habentis, ibid. num. 95. 332
Capiens latrones num. puniendus, in cap. 40. num. 102. 332
Capiens dicentibus habere potestatem num. sit credendum, in cap. 40. nu. 109. & quomodo sit intelligendum, num. 3. 333
Captura non est solutio, sed compulsio, in cap. 51. num. 6. 357
Carcer non semper ad panam sed ad custodiam inuentus est, in cap. 11. nu. 42. fol. 3. & in cap. 51. nu. 21. & 22. 357
Carcer de Iure Canonico inuentus est in panam. ibid. num. 43. Eod.
Carcer num. equiperetur panam mortis, ibid. nu. 44. contra clericos tamen, non autem contra laicos, num. 45. nisi tamen in laicos ageretur de crimine heresis, num. 46. Eod. & in cap. 51. num. 33. 357
Carcer non soluit, sed bursa, in cap. 51. numero. 7. Eod.
Carcer num. differat à seruentibus, ibidem. num. 8. Eod.
Carcer est species torturae, ibid. num. 12. Eod.
Carcer num. contineatur sub questionis verbo, ibid. num. 13. Eod.
Carcer dicitur mala mansio, ibid. num. 14. & de ratione, num. 15. Eod.
Carcer est locus horribilis, ibid. nu. 16. Eod.
Carcer cruciatus dicitur, ibid. num. 18. 338
Carcer est sepultura viuorum, consumatio bonorum, consolatio inimicorum, & experientia amicorum, ibid. num. 20. fol. 357
Carcer, & custodia equiparantur, & dicitur locus sanctus, in cap. 40. num. 52. fol. 329. & num. 56. 331
Carcerati dicuntur effecti serui panam, in cap. 10. num. 1. nec habent ius postliminij, nec comprehenduntur sub abolitione, ibid. num. 2. & 3. 9. 10. 11. & 12. 101
Carcerati num. dicatur existentes extra carceres sub

I N D E X.

<p><i>res sub fideiussoribus, in cap. 11. num. 1 fol.</i> 108. & num. 19 Fol. 109</p> <p><i>Carceris species dicitur relaxatio sub fideiussoribus, ibid. num. 34</i> 110</p> <p><i>Carceris species quinque inueniuntur, ibidem, num. 47</i> 111</p> <p><i>Carcerati immensorum cruciatuum supplicia luunt, in cap. 51. num. 18</i> 357</p> <p><i>Carcerati pro debito fisci si sint liquidi debitores num sint relaxandi, ibid. nu. 26</i> 358</p> <p><i>Carceratis num dicatur stans in custodia in palatio, in cap. 11. num. 12. 14. fol. 109 & num. 67</i> 112</p> <p><i>Carceratus num dici possit is, qui nō valet, recedere, ibid. num. 21</i> 109</p> <p><i>Carceratus num dicatur detemptus sub fide custodia, in cap. 40. num. 54</i> 332</p> <p><i>Carceratus met si aufugiat à manibus familiae qua pena puniendus, ibid. num. 106</i> 333</p> <p><i>Carceratos pro debito quare Princeps ex carcerari mandauit, in cap. 51. num. 24</i> 358</p> <p><i>Cardinalis obuiās eodemmati ad mortē liberat eum à morte, si ponat pileum suum super caput condemnati, in cap. 36. num. 47 sed quid in falsario, ibid. num. 48</i> 299</p> <p><i>Cardinales habent ex consuetudine priuilegiū liberandi condemnatos ad mortem, in cap. 40. num. 74</i> 331</p> <p><i>Cardinales eximentes eodemmati, vel confesso num deliquant, ibid. num. 73</i> Eod.</p> <p><i>Casus omissus habetur pro omissio, in q. 3. nu. 39 fol. 12. & censetur relictus dispositioni iuris communis, in cap. 37. nu. 54</i> 312</p> <p><i>Casus hic gratia non est recensitus in casibus per glo. enumeratis in cap. 1. De censib. in 6. in in q. 7. nu. 6</i> 24</p> <p><i>Casus à Iure Canonico decisus est amplectendus, in cap. 17. num. 61</i> 159</p> <p><i>Casus fictus num contineatur sub hoc indultu, in allegat. num. 54</i> 337</p> <p><i>Cauere quid significet, in cap. 18. nu. 80</i> 174</p> <p><i>Causa finalis falsa vitiat dispositionem, in cap. 1. num. 105</i> 53</p> <p><i>Causa quando non sub est princeps non potest prauidicium iuferre, in cap. 22. nu. 25. 192</i></p> <p><i>Causa publica letitia admittit in hoc indultu remissionem pena corporalis, in cap. 22. num. 116. & 117</i> 201</p> <p><i>Causa reducitur ad non causam, & titulus ad non titulum, in cap. 34. num. 205</i> 280</p>	<p><i>Causa indulgendi qua sunt, in q. 4. nu. 3. fol. 12 & in q. 5. nu. 2. cum seq.</i> Fol. 15</p> <p><i>Cautio sine causa est omnino inefficax, in cap. 1. num. 197. nisi sit geminata, num. 198 & de ratione. num. 199</i> Fol. 61</p> <p><i>Cautio geminata num obliget, si obligatio est naturalis tantum, ibid. nu. 200</i> Eod.</p> <p><i>Cautio sub fideiussoribus pinguior est cautione, qua per pignora constituitur, in cap. 12. num. 37</i> 111</p> <p><i>Cautio fragilis est, ibid. num. 38. & 39</i> Eod.</p> <p><i>Cautionis verbum à l. probatum quid importet, in cap. 18. num. 81. & quid ab homine prolaturum, ibid. num. 82</i> 174</p> <p><i>Cautio cum fideiussore num requiratur ab hoc indultu, ibid. num. 83</i> Eod.</p> <p><i>Cautio cum fideiussoribus maior est, quam cum pignore. ibid. 84</i> Eod.</p> <p><i>Cautio num sufficiat in presenti materia indultus, an verò requiratur fideiussio, in cap. 93. num. 44</i> 363</p> <p><i>Cautionis verbum à l. ciuili prolaturum num intelligatur de nuda cautione sine fideiussore, in cap. 53. num. 46</i> 167</p> <p><i>Cautela abundans non nocet, in cap. 19. numero 57</i> 183</p> <p><i>Cautela ubi abundantior ibi euidentior fraus, ibid. num. 59</i> Eod.</p> <p><i>Certa Principis scientia num possit probari per testes, in q. 7. num. 53</i> 27</p> <p><i>Certus non est detestrandus, in q. 9. num. 4. & declaratur, num. 27. cum seq.</i> 35</p> <p><i>Cessante causa debet cessare eiusdem dispositio, in cap. 34. num. 152. & 153.</i> 136</p> <p><i>Census redimibilis quando dicatur, ibid. num. 55 & 56</i> Eod.</p> <p><i>Census perpetui semper diiudicatur perpetui, licet ex pacto sint redimibiles, ibid. num. 57. & de ratione. num. 58</i> Eod.</p> <p><i>Citatio quando fit ad effectum inducendi scientiam, licet nulla sit non per hoc comparitio est nulla, in q. 9. nu. 7</i> 35</p> <p><i>Citatio qua requiritur ad simplicem scientiam si omittatur actus non est nullus, ibidem. num. 8</i> Eod.</p> <p><i>Citatio num requiratur in criminalibus, in cap. 12. nu. 52. fol. 118. & nu. 65</i> 119</p> <p><i>Citatio est facienda prima personaliter, secundo, ad domum, ibid. nu. 54. Cuius forma si dimittatur nulla erit, ibid. num. 55</i> Eod.</p> <p style="text-align: right;">Citatio</p>
---	---

I N D E X . I

<p>Citatio est de iure naturali; <i>ibid.</i> num. 66. cum sequen. Eod.</p> <p>Citatio num possit per statutum tolli; <i>ibidem</i>, num. 69 Fol. 120</p> <p>Citatio debet intervenire in vnoquoque actu, <i>ibid.</i> num. 70 Eod.</p> <p>Citatio num sit necessaria in testium examinatione ad futuram rei memoriam, <i>ibidem</i>, num. 71 Eod.</p> <p>Citatio duplicem parit effectum; <i>ibid.</i> num. 81 & 82 Eod.</p> <p>Citatio est de iure diuino, <i>ibid.</i> num. 117 123</p> <p>Citatio ad audiendam sententiam num possit remitti, <i>ibid.</i> num. 122. & 123. & quid si citatio ad processum non processit, <i>ibid.</i> num. 124. & quid si citatio processit, & fuerint date defensiones, <i>ibid.</i> num. 126 124</p> <p>Citatio omitti non potest, licet de aliquo tractetur pra iudicio, in cap. 24. no. 38 208</p> <p>Citationi num possit per partes renunciari, in cap. 12. num. 75. cum seq. 120</p> <p>Citationi num possit per partes renunciari in arbitris, <i>ibid.</i> nu. 78 & 79 Eod.</p> <p>Citationi num possit per partes renunciari in iudicijs civilibus, <i>ibid.</i> num. 80 Eod.</p> <p>Civitas num possit donare res priuatorum pro habenda pace, in cap. 22. num. 94 199</p> <p>Civitas faciens fossatum per pradium meum num teneatur mihi soluere extimationem <i>ibid.</i> num. 104 200</p> <p>Citationi num possit per partes renunciari in criminalibus, <i>ibid.</i> num. 90. & 96. fol. 121, & num. 108 122</p> <p>Citationi S. P. num possit per partes renunciari, <i>ibid.</i> num. 100. & de ratione, num. 102. quid autem sit in citatione Principis, <i>ibid.</i> num. 103 Eod.</p> <p>Citationi num possit per partes renunciari in criminalibus non concessa Iudici licentia, quod ipsis inauditis procedat ad expeditionem; <i>ibid.</i> num. 104 Eod.</p> <p>Citationi. que requiritur ad totum processum num possit per partes renunciari, <i>ibid.</i> nu. 121 Eod.</p> <p>Citationis renunciatio duplex est, <i>ibid.</i> num. 91. & 92. fol. 121 & num. 120 123</p> <p>Citanda erit pars etiam in sententia Principis, <i>ibid.</i> num. 72. cum seq. 120</p> <p>Citandus est quilibet In civilibus, <i>ibid.</i> numero, 48. 118</p>	<p>Civilis dissensio est deficienda, in cap. 33. num. 70, 11. Fol. 285</p> <p>Civitas damnata ad murorum destructionem debet perpetuo manere sine muris, in cap. num. 11 136</p> <p>Civitas eadem censetur per personarum substitutionem, <i>ibid.</i> num. 50 138</p> <p>Civitas num possit per statutum expresse restituere bannitum ad bona applicata hereditibus interfecti, in cap. 22. num. 62 197</p> <p>Civitas. & Republica per impios actus leduntur, in cap. 33. num. 148 265</p> <p>Clausula, ad cautelam, non venit de natura dissolutionis, in q. 8. num. 34 31</p> <p>Clausula ex certa scientia, supplet defectum sollemnitatis, sed non substantialia, in cap. num. 33 48</p> <p>Clausula motus proprii tollit omnem subreptionem, <i>ibid.</i> num. 42 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii sufficit pro verificatione narratorum <i>ibid.</i> num. 43 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii reddit causam favorabilem, <i>ibid.</i> num. 50 49</p> <p>Clausula motus proprio aequipatur clausula non obstantibus, <i>ibid.</i> nu. 61 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii aequipatur clausula ex certa scientia, <i>ibid.</i> nu. 62 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii, & clausula ex certa scientia habentur uti excessa, & excedentia, <i>ibid.</i> num. 63 50</p> <p>Clausula ex certa scientia habet eandem vim, quam habet clausula de plenitudine potestatis, <i>ibid.</i> num. 70 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii secundum aliquos non operatur dispensationem, nisi duobus concurrentibus, <i>ibid.</i> nu. 76 77-78. 50 & 51</p> <p>Clausula ex certa scientia num operetur, si non interuenerit causa cognitio, <i>ibid.</i> nu. 89. 52</p> <p>Clausula motus proprii numquam tollit tertij, secus vero clausula ex certa scientia, <i>ibidem</i>, num. 97. & de ratione, num. 98. & 99. Eod. & 53</p> <p>Clausula ex certa scientia facit cessare defectum intentionis, <i>ibid.</i> num. 100 Eod.</p> <p>Clausula motus proprii tollit vitium subreptionis, sed non tollit defectum intentionis, <i>ibid.</i> num. 101 Eod.</p> <p>Clausula, motus proprii non tollit qualitates intrinsecas, <i>ibidem</i>, nu. 102. & de ratione, num. 103 53</p>
--	--

I N D E X

- Clausula motus proprii tollit vitium subreptionis etiam in concessionibus inferiorum, ibid. num. 110* Fol. 56
- Clausula motus proprii supplet defectum aetatis, ibid. num. 134* 58
- Clausula motus proprii num possit tertio praeiudicare, ibid. num. 139* Eod.
- Clausula motus proprii non subintelligitur in rescripto, nisi ex primatur, ibid. num. 147 & 148* 59
- Clausula motus proprii num possit probari per testes, ibid. num. 149* Eod.
- Clausula motus proprii est fundata super negativa coarctata loco, & tempore, ibidem, num. 152* 60
- Clausula motus proprii non recensetur per gloss. in c. 1. de Censib. in sexto, ibid. n. 160.* Eod.
- Clausula ex certa scientia probari potest etiam per testes, ibid. num. 161. & 125.* Eod. & adducitur ratio, quare aliud sit in clausula motus proprii, num. 162 61
- Clausula ex certa scientia non operatur in his, quae sunt facti, & in his, quae princeps praesumitur ignorare, ibid. nu. 213 secus vero in his quae iuris, num. 214 & de ratione, numero. 215.* 62
- Clausula, ipso iure, ipsoq; facto, idem impartant, quod dictio, Mox, & statim, in cap. 19 numero, 5.* 179
- Clausula modificatiua, & declaratoria in fine eiusdem dispositionis posita refertur equaliter ad omnes casus praecedentes. In allegat. nu. 6 fol. 215. & nu. 20.* 217
- Clausula in fine posita num in ultimis voluntatibus contractibus, rescriptis privilegijs, & beneficijs referatur ad omnia praecedentia, in allegat. num. 7* 215
- Clausula debet ad praecedentia sigillatim referri, in cap. 35, num. 128* 292
- Clementia humana per qua describatur, in cap. 56 num. 115* 302
- Clericus non potest conveniri coram Iudice laico etiam ipso volente, in q. 6, num. 14. nec episcopo volente, num. 15. & 16* 20
- Clericus num incidat in irregularitatem, si membrum non detrahatur, sed debilitetur, in allegat. num. 57* 221
- Clericus assassinus num amittat privilegium clericale, in cap. 32 nu. 15* 252
- Clericus sodomita de iure Canonico est irregularis, in cap. 33. num. 136. & 138. quid autem in laico, num. 139* Fol. 265
- Clericus num veniat degradandus propter magnum homicidium, ibid. nu. 142* Eod.
- Clericus coitum habens cum moniali excommunicandus de iure canonico in cap. 34. num. 128. & venit detrudendus, ut nullo modo conuerteretur, ibid. num. 130. & contra talem pena num sit arbitraria, na. 135. 276*
- Collegialis deliberatio requiritur, ut Civitas tanquam rebellis puniatur, in cap. 3. num. 71. & 72.* 76
- Collatio Ecclesiae num possit probari per testes, in cap. 1. num. 174* 61
- Conatus non nocet, ubi iniuria non habuit effectum, in cap. 36. num. 181* 306
- Conatus solus in atrocissimis non punitur, nisi deueniatur ad actum proximum, in cap. 38. num. 64. cum seq.* 317
- Conatus simplex punitur pena ordinaria in crimine lese Maestatis, & oppugnantia patriae, ibid. nu. 67. & de ratione, num. 68*
- Quid autem in simonia, & veneficia, nu. 69*
- quid autem in seditione, num. 70.* Eod.
- Clericus coitu habens cum moniali qua pena puniatur in foro contentioso, ibid. num. 134. & num. veniat deponendus, si crimen non esset notorium, ibid. num. 135. & 136.* 277
- Clericus delinquens non deponitur, nisi quando esset incorrigibilis, in cap. 36. num. 42. 298*
- Clericus falsarius deponitur, & traditur curiae seculari, ibid. num. 43. sed num. deponatur si spes erit de correctione, ibid. nu. 44.* Eod.
- Clericale privilegium est concessum ordini clericali, in q. 6. num. 17* 20
- Concessio Principis impetrata num sit dispensatio, in q. 4. num. 42* 12
- Concessio facta ex certa scientia aequiparatur clausula de plenitudine potestatis, in cap. 1. num. 30* 47
- Concessio facta cum clausula motus proprii continet voluntatem, & potestatem Principis, ibid. num. 39. secus autem si clausula praedicta fuisset omissa, num. 40* 48
- Concessio motu proprio facta est gratia, ibidem, num. 51* 49
- Concessa per Principem licet magna sint parva tamen censeri debent, ibid. num. 56* Eod.
- Concessio facta ex certa scientia num requirat causam cognitionem, ibid. nu. 86. & 87.* 51

I N D E X I

- Concessio facta cum clausula motus proprii est**
 latissime interpretanda, *ibid.* num. 3. *sed li-*
mitatur, n. um. 112. & num. 116 Fol. 56
- Concessio facta duobus primus num. praferatur,**
si concessio fuerit facta secundo cum
clausula motus proprii, ibid. num. 141. 58
- Concessio facta ex certa scientia confirmat actum**
ex se nullum, ibid. num. 206 62
- Concessa potestate per Principem cognoscendi de**
quibusvis casibus nulla censetur exclusio
in cap. 4. num. 22 78
- Concessio facta ad beneplacitum legati, vel Vi-**
carij etiam sub nomine dignitatis num. ex-
piret per eius mortem, ibid. num. 190 143
- Concessio quando est perpetua latissime interpre-**
tanda, in allegat. num. 73. nisi tractaretur
de praesidio terti, ibid. num. 74 249
- Concesso castro num. intelligatur concessa iuris-**
dictio, & territoriam contineat, in cap. 46
num. 11 347
- Concesso castro num. intelligatur concessa cogni-**
tio primarum, & secundarum causarum,
civilium, & criminalium, ibid. num. 12. &
num. veniat mixtum, & mixtum imperium
num. 13. cum seq. Eod.
- Concessio facta per Reges praedecessores num. ce-**
seatur facta iurisdictionis, & in personas,
ibid. num. 31 348
- Condemnatus ad mortem num. recuperabit feu-**
da aperta Regi, si Princeps eidem gratiam
faceret, in q. 3 num. 28. cum seq. 11
- Condemnatus ex praesumptione iuris, & de iu-**
re non appellat. in cap. 7. num. 38 87
- Condemnatus in causa fiscali, vel Principis non**
appellat, ibid. num. 39 Eod.
- Concurfus delicti in spiritu consentientis, & alte-**
rius in carne num. dicitur, in cap. 34 num.
51. 272
- Condemnatio Regis, aut Pro Regis, arbitrio col-**
lata quanto tempore durat. in cap. 15. nu-
mero 7. 136
- Condemnatio vel à Iudice, vel à Principe, ibid.**
num. 8 Eod.
- Condemnatio intelligitur facta in perpetuum, si**
in sententia nulla sit mentio de tempore,
ibid. num. 21. qui casus per authorem im-
probatur, num. 22 137
- Condemnatio semper intelligitur facta in de-**
cemnium siue in sententia sit facta mentio
de tempore, siue non, ibid. num. 28 Eod.
- Condemnatio concepta per verba personalia ca-**
tenus durat, quatenus durat voluntas, ibid.
num. 120 Fol. 142
- Condemnatio concepta per verbum, meum, tuum,**
suum, erit personalis, ibid. num. 124. & de
ratiōe, num. 125 Eod.
- Condemnatio facta per iudicem quod ad reuoca-**
tionem nam morte finiatur, vel requira-
tur reuocatio, ibid. num. 128 Eod.
- Condemnatio potest fieri per verba concernentia**
dignitatem, ibid. num. 134 & 135. Eod.
- Condemnatio facta per verba concernentia di-**
gnitatem per Iudicem, cui inest iurisdic-
tio proprie per mortem num. finiatur
ibid. num. 136 & 137 143
- Condemnatio facta nomine dignitatis videtur**
conferre voluntatem non in priuam, sed
in publicam Iudicis personam, ibid. num.
139 & 140 Eod.
- Condemnatio concepta per verba propria, &**
non nomine dignitatis num. morte extin-
guatur, ibid. num. 143 Eod.
- Condemnatio ad beneplacitum non demandata**
executioni euanescit declaratione non sub-
secuta, ibid. num. 146. casus explicatio nō
transit ad successorem, num. 147. & quid
re integra, ibid. nu. 148 Eod.
- Condemnatio facta per Iudicem habentem iu-**
risdictionem in officium num. finiatur mor-
te. ibid. num. 149 Eod.
- Condemnatio secuta prauius causa cognitione**
num. expiret. ibid. num. 155 144
- Condemnatio absque causa cognitione, & sen-**
tentia interlocutoria num. expiret, ibidem,
num. 156 Eod.
- Condemnatio ad triremes succedit in locum dā-**
nationis in metallum, in cap. 44. nume-
ro, 3. 343
- Condemnatio ad triremes num. subrogata sit in**
locum deportationis, ibid. num. 5 Eod.
- Condemnationis reuocatio in futurum collata**
expirat morte, in cap. 15. nu. 145 143
- Condemnatus à Iudice absque temporis praes-**
criptione intelligitur condemnatus per de-
cemnium, ibid. nu. 9. fol. 136. & nu. 20. 137
- Condemnatus in exitium simpliciter intelligitur**
in perpetuum exulatus, ibid. num. 11. 136
- Condemnatus semel num. possit pro eodem deli-**
cto sepius molestari, in cap. 18. numero,
114. 176

I N D E X I

- Condemnatus ex uno delicto non à ceteris li-*
beretur, in cap. 34. num. 121. Eod. 281
Condemnatum dicimus rite condemnatum, in
cap. 43. num. 33. Eod. 343
Condotta quando est de futura transi ad here-
des, secus verò quando est de presenti, vel
de praterito, in cap. 17. num. 206. Eod. 162
Confessio spe ratione extorta nulla est, in quest. 8
num. 26. Eod. 30
Confessio non est maior probatione, quæ sit per
rei inspectionem, in cap. 7. nu. 5. Eod. 85
Confessio non est proprie probatio, & preinde
non comprehenditur sub statuto faciente
mentionem de probationibus, ibidem nu-
mero. 6. Eod.
Confessio de recepta non sufficiat in casu tex. in
l. à Divo Pio. §. sed si emptor. ff. de re iudic.
in cap. 18. num. 97. Eod. 175
Confessio aliud est, quam receptio, ibidem, nume-
ro, 86. Eod.
Confessio aliud est, quam numeratio, ibidem,
num. 99. Eod.
Confessus dicitur spe iudicatus, in cap. 40. nu-
mero, 51. Eod. 329
Confirmatio facta ex certa scientia differt à cõ-
firmatione facta de iure communi, in cap. 1
num. 205. Eod. 62
Confirmatio facta in forma communi valida
actum validum tantum, ibid. nu. 207. Eod.
Confirmatio facta cum clausula motus proprii
censetur facta in forma speciali, ibidem sub
num. 216. Eod.
Confiscatio præsupponit gravia delicta, in cap.
17. num. 1. Eod. 156
Confiscatio venit in consequentiam delicti, ibid.
num. 2. Eod.
Confiscatio dicitur à fisco, ibidem num. 4. & nu-
mero 9. Eod.
Confiscatio competit Iudici habenti merum im-
perium ratione iurisdictionis, ibid. num. 17
& 19. Eod.
Confiscatio fit ratione iurisdictionis, ibidem,
num. 18. Eod.
Confiscatio quotuplex sit, ibidem, num. 29 cum
sequen. Eod. 157
Confiscatio ordinaria quotupliciter fiat, ibidem,
num. 33. Eod.
Confiscatio non habet locum, nisi præcedente iu-
dis declaratione, ibid. nu. 36. Eod.
Confiscatio quibus de causis possit fieri de iure
communi, ibidem num. 37. Eod.
Confiscatio in Regno non admittitur contra
Neapolitanos ex gratia eis concessa, nisi in
crimine læsæ Maiestatis, & hæresis, ibid. nu.
38. 39. & 40. Eod.
Confiscatio quoad exteros de iure communi fir-
ma remanet, ibid. num. 41. Eod. 158
Confiscatio num comprehendat bona futura, ibi-
dem 43. Eod.
Confiscatio num comprehendat iura conditiona-
lia, ibid. num. 44. Eod.
Confiscatio num extendatur contra tertios pes-
sores, ibid. num. 45. Eod.
Confiscatio quando à Lexi statuta statim queri-
tur ius fisco ob delictum, ibidem numero,
49. Eod.
Confiscatio non habet locum quando non con-
stat de delicto, ibid. nu. 62. & 64. Eod. 159
Confiscatio non habet locum in causa dubia, ibid.
num. 64. Eod.
Confiscatio num extendatur ad iura conditio-
nalia, ibid. num. 94. & 95. & quid si pro-
veniant ex ultima voluntate, num. 96. &
infra in quest. Iura conditionalia, & quid in
contractibus, nu. 100. Eod. 162
Confiscatio num fiat ipso iure in crimine læsæ
Maiestatis, ibid. num. 140. Eod. 164
Confiscatio de iure canonico habet locum in cri-
mine hæresis, & similibus, ibid. nu. 153. 165
Confiscatio num extendatur ad bona extra ter-
ritorium, ibid. nu. 174. & 175. Eod. 167
Confiscatio honorum propter incestus nuptias
num fiat ipso iure, in cap. 19. nu. 18. Eod. 180
Confiscatio honorum num cadat contra sodomit-
as, in cap. 33. num. 64. & quid in Regno
Hispaniæ num. 66. quid autem in Civitate
Mediolani, num. 67. & quid in presenti
Regno, ibid. num. 68. & 69. Eod. 261
Confiscata bona, ut in restitutione veniant, re-
quiritur specialis expressio, vel verba uni-
versalia, in cap. 26. num. 23. Eod. 213
Confiscationes panæ & multa pertinent ad fi-
scam, in cap. 16. num. 67. Eod. 150
Confiscandi ius quis habeat, in cap. 17. numero,
32. Eod. 157
Confiscare idem est, quod fisco committere, ibid.
num. 10. Eod. 156
Confiscare, & camera fiscalis idem sunt, ibidem,
num. 11. Eod.
Coniugium carnale equiperatur coniugio spi-
ritu-

I N D E X

<i>spirituali, in cap. num. 173</i>	Fol. 61	<i>Consensus debet esse certus, determinatus, & p^{ar}te vularis, in cap. 1. num. 194</i>	Fol. 61
<i>Cognoscens carnaliter monialium num incurras, infamiam, in cap. 34 num. 77</i>	274	<i>Coniectura inducitur presumptionem, in cap. 17 num. 128</i>	164
<i>Cognoscens carnaliter monialium, ut puniatur requiritur, quod in flagranti crimine repe- riatur, vel per legitimas probationes con- vincatur, ibid. nu. 83. & 84</i>	Eod.	<i>Constitutiones quae sint, in cap. 21. nu. 28</i>	191
<i>Cognoscens monialium infra annum professionis num comprehendatur sub hoc indultu, ibid num. 196. & 199</i>	280	<i>Constitutio imponens poenam vulnerantem comprehendat mandantem, in allegat. nu- mero, 52</i>	236
<i>Cognoscens conuersam nam continetur sub hoc indultu, ibid num. 208</i>	Eod.	<i>Constitutio Regni qui literas, num habeat larvud in falsante literas Pro Regis, in cap. 36. num. 129</i>	302
<i>Cognoscens monialium grauiori parte plendum est ratione loci, ibid. num. 217</i>	281	<i>Constitutio Regni, qui literas duo requirit, ibid. num. 139 & 140</i>	304
<i>Cognoscens monialium, licet nomine plura com- mittat delicta, tamen pro omnibus poena mortis plendum est, ibid. nu. 219</i>	Eod.	<i>Constitutio qui literas num comprehendat man- dantem fieri raras, ibidem. num. 143. & 160.</i>	304
<i>Cognitio criminis laesa Maiestatis diuina, vel humana spectat ad solam Principem, in c. 27. num. 9</i>	223	<i>Constitutio dicitur ius municipale, ibidem. nu- mero 149</i>	Eod.
<i>Cognitio contra clericum assassinum fit ad pro- bandum, non autem ad puniendum, in cap. 32. num. 42</i>	253	<i>Constitutio exorbitans a iure communi non extenditur etiam ex maiori parte rationis, ibid num. 144. & de ratione, nu. 155. Eod.</i>	Eod.
<i>Congregari num licitum sit pro bono publico, in cap. 38. num. 89</i>	318	<i>Constitutio qui literas, num requirit delictum consummatum, an sufficiat attentatum, ibid num. 176</i>	306
<i>Constitutio loquens de fratribus mendicantibus num extendatur ad moniales mendicantes in cap. 3. num. 52</i>	74	<i>Constitutiones huius Regni nuncupantur ius ciuile huius Regni, ibid nu 149</i>	305
<i>Consensus expressus, vel tacitus criminosis num oriatur per acceptationem poena, in cap. 18. num. 103</i>	171	<i>Consuetudo num admittat poenam extra ordina- riam in polluente extra vas, vel suis mani- bus in cap. 33. num. 191</i>	264
<i>Consuetudo praua excusat quem a poena, in cap. 33. num. 37</i>	264	<i>Contra gratiam Principis nihil potest apponi, quod eam habeat annullare, in cap. 48. nu- mero, 19</i>	352
<i>Conscius criminis false moneta non reuelans num puniatur, in cap. 28. numero, 70.</i>	229	<i>Contractus imbitotitius an sit venditio, vel locatio, in cap. 13. num. 45 fol. 129 & nu- mero, 61.</i>	130
<i>Conscy, sociantes, auxilium praestantes raptori monialium num puniantur eadem poena qua ipsi raptores, in cap. 34. num. 181.</i>	279	<i>Contractus est similis emptioni, & venditioni, quando concessio est facta cum facultate redimendi, ibid. num. 49</i>	Eod.
<i>Conscius criminis in venesley materia qua po- na punietur, in cap. 37. num. 60. & 61.</i>	312	<i>Contractus conditionales transiunt ad hanc des. in cap. 17. num. 102 quod quomodo decla- retur, ibid. num. 104</i>	162
<i>Consanguiueus, vel amicus eximens carceratū pendente appellacione num delinquat, in cap. 40. num. 64</i>	330	<i>Contractus recipiunt legitm ex conuentione pa- ciscientium, in cap. 19. num. 37</i>	182
<i>Consanguiueus receptans bannitum mittori po- na puniendus, ibid. num. 71</i>	Eod.	<i>Contractus initus nomine dignitatis non alte- ratur per interuentum successoris, in cap. 20. num. 45</i>	189
<i>Consanguiuitas vel affinitas num excuset exi- mientis, ibid. num. 70</i>	Eod.	<i>Contractus feudalis num sit personalis, in cap. 46. num. 45</i>	348
<i>Constitutiones Principum nec ignorare, nec dis- simulare permittendum, in q. 9. nu. 18</i>	34	<i>Contrariorū eadem debet esse disciplina, in cap. 3. num. 74</i>	76

Con.

I. N. D. C. E. I.

Contraveniens l. quando est precepti peccat abor-
taliter, in cap. 2. nu. 24 & quid quando est
de confilio, num. 25. & 26. Fol. 66
Contumacia contrahitur per citationem prece-
dentem, in cap. 12. num. 12. 116
Contumacia est gravissimum delictum, ibidem
numero. 13. & 14. ubi num contumax
peccet. Eod.
Contumacia parit penam, ibid. num. 15. ubi
de ratione, num. 16. & 17. Eod.
Contumacia, ut pariat effectum requiritur con-
demnatio, quando tamen forudicatio non
cadit, in cap. 14. num. 2. quod quomodo pro-
cedat de iure communi, ibid. nu. 3. 132
Contumacis bona attinguntur si perstiterit per
annum in contumacia, in cap. 12. nu. 24 &
25. quid autem contra Baranem contumacem,
ibid. num. 26. 27. cum seq. ubi num veniat
iudicatura num. 31. 16. & 17.
Contumaces qui dicantur, explicatur, ibidem
num. 59. 59
Contumacibus qua pena sunt constituta, ibidem
num. 18. Eod.
Contumax non potest audiri, nisi refectis ex-
penis, ibid. num. 19. Eod.
Contumax amittit causam in eo, in quo habetur
pro confesso, ibid. num. 20. Eod.
Contumax amittit fori privilegium, nec potest
opponere fori declinatoriam, ibid. num. 21.
& 22. Eod.
Contumax num amittat beneficium, text. In l.
ubi captum ff. de Iud. ibid. nu. 22. Eod.
Contumax num possit opponere liti pendenti
ibid. num. 23. num. 24. Eod.
Contumax num recuperet iudicaturam si exi-
tuatur a bono, ibid. num. 44. 118
Contumax si audiat non potest gaudere ali-
quo privilegio, sed tantum dispositione iu-
ris communis, ibid. num. 46. Eod.
Contumax quando possit opponere exceptiones
dilatorias, & quando peremptorias, ibid.
num. 47. Eod.
Contumax is vere dicitur, qui citatus persona-
liter non comparet, ibid. num. 57. & quid si
aliqua citationis genere citatur, nu. 58. 119
Contumax in non parendo satis differt a contu-
macie, in non veniendo, ibid. numero. 60. &
61. Eod.
Contumax sicut non potest appellare num eodem
modo non possit supplicare, ibid. num. 62 &
63. Quid autem in muliere, minor, & ru-
stico, ibid. num. 64. Eod.
Contumacis acta vendicant sibi locum in contu-
mace facta a suo Iudice competentis, ibidem.
num. 126. cum seq. 124
Contumax num dicatur fidei confessus, in cap.
22. num. 126. 201
Contumax num dicatur vere contumax confes-
sus, & convictus, in cap. 34. nu. 86. 374
Contumax nulliter num dici possit contumax,
in cap. 42. num. 33. 342
Conventio de iure civili legitima dicitur, in cap.
22. num. 126. 201
Conversa professio num dicatur religiosa, in cap.
34. num. 209. 280
Conversa num veniant proprie appellatione mo-
nialium, ibid. nu. 210. Eod.
Convictio fit vel per testes, vel per Instrumenta,
in cap. 7. num. 12. 86
Convictus num quis dicatur per inditia indubi-
tata, ibid. num. 14. Eod.
Convictus num differat a confesso, ibid. num. 16
& num statutum loquens in uno procedat
in alio, ibid. num. 17. Eod.
Convictus, & condemnatus crimine false mone-
te non appellat, in cap. 28. nu. 70. 229.
Committens duo furta num dicatur consuetus
furari, in cap. 30. num. 38. cum seq. 235
Committens robariam num graviter delinquat
in cap. 35. nu. 118. 291
Committens cum Moniali num committat ad-
ulterium, in cap. 34. num. 34. 271
Committens se cum moniali violat eam ubi per-
sonam sacram, ibid. nu. 40. 222
Commissum prescribitur quinquennio, in cap. 17
num. 167. 166
Compensatio habet vim solutionis, in cap. 18. nu-
mero, 68. 174
Compensatio fit ipso iure, in c. 19. nu. 23. 180
Compositio nullam inducit criminis confessionem,
in q. 8. num. 14. 29
Compositio in genere considerata num differat a
transactione, in cap. 18. nu. 106. 176
Compositio proprie considerata fit cum fisco, ibid.
num. 110. Eod.
Compositio que fisco applicatur succedit loco pe-
ne, ibid. num. 111. Eod.
Compositio est succedanea loco pene personalis,
ibid. num. 133. Eod.
Compositus num diffinitive a delicto dicatur.
absq-

I N D I X

<p><i>absolutus, ibidem, num. 112</i> Eod.</p> <p><i>Compositus semel num pro eodem delicto possit</i></p> <p><i>sapius molestari, in cap. 18 num. 115. 120</i></p> <p style="text-align: center;">¶ 121 Eod.</p> <p><i>Correlatiuorum debet esse eade iuris dispositio,</i></p> <p><i>in cap. 9. num. 20 fol. 33. & in cap. 12. nu-</i></p> <p><i>mero, 99</i> 122</p> <p><i>Creditor non adimplendo censetur esse in culpa,</i></p> <p><i>in cap. 17. num. 105</i> 162</p> <p><i>Creditor videtur exigere per delegationem,</i></p> <p><i>in cap. 18 num 76</i> 174</p> <p><i>Creditorum futuri num possint reuocari alienata</i></p> <p><i>ante contractum, in cap. 27. num. 124. 164</i></p> <p><i>Creditori qua actione succurrendum erit, si de-</i></p> <p><i>bitor carceratus fuerit exemptus, in cap.</i></p> <p><i>40. num. 134 & 135 fol. 334. & nume-</i></p> <p><i>ro, 136</i> 335</p> <p><i>Crimen banensis est simile crimini lese Maiesta-</i></p> <p><i>tis, in 17. num. 169. & 170. fol. 166. qua</i></p> <p><i>delicta quanto tempore prescribantur, ibi-</i></p> <p><i>dem, num. 173</i> 167</p> <p><i>Crimen lese Maieftatis diuina, vel Humana</i></p> <p><i>excipitur ab hoc indulto, in cap. 27. nu-</i></p> <p><i>mero, 3.</i> 224</p> <p><i>Crimen lese Maieftatis immane a legibus exci-</i></p> <p><i>timatur ibid. num. 6.</i> 223</p> <p><i>Crimen lese Maieftatis diuina vel humana de</i></p> <p><i>iure communi num comprehendatur sub</i></p> <p><i>Principis indulgentia, ibidem, numero. 7</i></p> <p style="text-align: center;">¶ 10. Eod.</p> <p><i>Crimen lese Maieftatis diuinae vel humanae nō</i></p> <p><i>comprehendatur sub abobitione generali,</i></p> <p><i>ibid. num. 8</i> Eod.</p> <p><i>Crimen lese Maieftatis respicit personam Prin-</i></p> <p><i>cipis principaliter, ibid. num. 11</i> Eod.</p> <p><i>Crimen false monetae est crimen grauissimum,</i></p> <p><i>in cap. 28. num. 36. fol. 228 & nu. 52</i> 228</p> <p><i>Crimen deductum per viam exceptionis regu-</i></p> <p><i>lariter non punitur, in cap. 36. numero,</i></p> <p><i>46.</i> 298</p> <p><i>Crimen alibi commissum num possit hic puniri,</i></p> <p><i>in cap. 38. num. 49</i> 316</p> <p><i>Crimina de lure canonico num tollantur pra-</i></p> <p><i>scriptione, in cap. 17. num. 154</i> 165</p> <p><i>Crimina non habent remissionem veniae, nisi se-</i></p> <p><i>mel admissa, in cap. 30. num 7</i> 232</p> <p><i>Cristianus non debet offendere alterum Cri-</i></p> <p><i>stianum antequam diffidauerit, in allegat,</i></p> <p><i>num 13 & 14.</i> 242</p> <p><i>Criminalis quaeliones ante Paschale tempus per</i></p>	<p><i>40. dies inbibetur, in q. 3. num, 18</i> Fol. 17</p> <p><i>Criminosi per abolitionem, & indulgentiam</i></p> <p><i>fiant liberati tam in foro penitentiali, quā</i></p> <p><i>in foro contentioso, in q. 6. nu. 3</i> 19</p> <p><i>Criminosi non est sic largè indulgendum, quod</i></p> <p><i>delicta saeuissima contineantur, in cap. 27</i></p> <p><i>num. 2.</i> 222</p> <p><i>Cristus sponsus dicitur offendi per coitum habi-</i></p> <p><i>tum cum Moniali, in cap. 34. nu. 94</i> 274</p> <p><i>Crudelitas, siue inuasie graffatura dicitur, in</i></p> <p><i>cap. 35 num. 49</i> 287</p> <p><i>Cudemi monetam falsam commisit crimen lese</i></p> <p><i>Maieftatis, in cap. 28 num. 41. & 42. quod</i></p> <p><i>quomodo ampliatur, nu. 43</i> 227</p> <p><i>Cudenter, & condentis num puniendi sicut fa-</i></p> <p><i>bricantes falsam monetam, in cap. 28. num.</i></p> <p><i>42. cum si q. & quid in expedente, ibidem,</i></p> <p><i>num. 51</i> 228</p> <p><i>Cudere monetam est de regalibus, ibidem, nu-</i></p> <p><i>mero, 44</i> Eod.</p> <p><i>Custos carcerum. soluens carceratum a carceri-</i></p> <p><i>bus. qua poena puniendus, in cap. 40. num.</i></p> <p><i>84. fol. 331 & num. 127</i> 334</p> <p><i>Custos carcerum num tenentur, si carceratus</i></p> <p><i>ausugerit cum socio custodis carcerem,</i></p> <p><i>ibid. num. 128</i> Eod.</p> <p><i>Custodia ad publicos Spectas magistratus, in</i></p> <p><i>cap. 40 num. 51</i> 329</p> <p><i>Cutlibet dicitur est redimere sanguinem suum</i></p> <p><i>in q. 8. num. 27</i> 30</p>
--	--

D.

<p>D <i>Annotati ad triremes sunt exclusi ab hoc</i></p> <p><i>Indulto, in cap. 44. nu. 1</i> 343</p> <p><i>Damnati ad triremes quorum loco subrogati</i></p> <p><i>sint, ibid. num. 2.</i> Eod.</p> <p><i>Damnati ad metallum si ausugerent num sub-</i></p> <p><i>iaceant tempus duplicationi, ibidem nume-</i></p> <p><i>ro, 11.</i> 344</p> <p><i>Damnati ad triremes si efficiantur infirmi num</i></p> <p><i>liberentur dando unum seruum, ibidem.</i></p> <p><i>num. 12</i> Eod.</p> <p><i>Damnati ad triremes si aufugiunt num dupli-</i></p> <p><i>cabitur tempus, ibid. nu. 13 & quid si tem-</i></p> <p><i>pestate maris liberarentur, ibid. nu. 14</i> Eod.</p> <p><i>Damnatus in metalli opus num ob infirmitatē</i></p> <p><i>post decem annos possit a Iudice reuocari,</i></p> <p><i>ibid. num. 10</i> Eod.</p> <p><i>Damnatus ad triremes nō efficiatur seruus pu-</i></p> <p><i>na.</i></p>	
--	--

INDEX

- Contumacius l. quando est precepti peccat anor-*
taliter, in cap. 2. nu. 24 & quid quando est
de consilio, num. 25 & 26. Fol. 66
Contumacia contrahitur per citationem prece-
dentem, in cap. 12. num. 12. 116
Contumacia est gravissimum delictum, ibidem,
numero. 13. & 14. ubi num contumax
peccet. Eod.
Contumacia parit poenam, ibid. num. 15. ubi
de ratione, num. 16. & 17. Eod.
Contumacia, ut pariat effectum requiritur con-
ditionatio, quando tamen forudicatio non
cadit, in cap. 14. num. 2. quod quomodo pro-
cedat de iure communi, ibid. nu. 3. 132
Contumacis bona amittantur si perstiterit per
annum in contumacia, in cap. 12. nu. 24 &
25. quid autem contra Barones contumacem,
ibid. num. 26. 27. cum seq. ubi num veniat
iudicatura, num. 31. 16. & 117
Contumaces qui dicantur, explicatur, ibidem
num. 59. 59
Contumacibus qua poena sint constituta, ibidem
num. 18. Eod.
Contumax non potest audiri, nisi reseratis ex-
pressis, ibid. num. 19. Eod.
Contumax amittit causam in eo, in quo habetur
pro confesso, ibid. num. 20. Eod.
Contumax amittit fori privilegium, nec potest
opponere fori declinatoriam, ibid. num. 21.
& 22. Eod.
Contumax num amittat beneficium, text. In l.
ubi ceptum ff. de Iud. ibid. nu. 22. Eod.
Contumax num possit opponere litem pendentiā.
ibid. num. 23. Eod.
Contumax num recuperet iudicaturam, si exi-
tiatur a bono, ibid. num. 24. 118
Contumax si audiratur non potest gaudere ali-
quo privilegio, sed tantum dispositione iu-
ris communis, ibid. num. 46. Eod.
Contumax quando possit opponere exceptiones
dilatorias, & quando peremptorias, ibid.
num. 47. Eod.
Contumax is vere dicitur, qui citatus persona-
liter non comparet, ibid. num. 57. & quid si
aliqua citationis genere citatur, nu. 58. 119
Contumax in non parendo satis differt a contu-
macie, in non veniendo, ibid. numero. 60. &
61. Eod.
Contumax sicut non potest appellare num eodem
modo non possit supplicare, ibid. num. 62 &
63. Quid autem in muliere, minoris, & ru-
stico, ibid. num. 64. Eod.
Contumacis acta vendicant sibi locum in contu-
mace facta a suo Iudice competentis, ibidem,
num. 126 cum seq. 124
Contumax num dicatur fide confessus, in cap.
22. num. 126. 201
Contumax num dicatur vere contumax confes-
sus, & convictus, in cap. 34. nu. 86. 374
Contumax nulliter num dici possit contumax,
in cap. 43. num. 33. 342
Conventio de iure civili legitima dicitur, in cap.
22. num. 126. 201
Converse professi num dicatur religiosa, in cap.
34. num. 209. 280
Converse num veniant proprie appellatione mo-
nialium, ibid. nu. 210. Eod.
Convictio fit vel per testes, vel per Instrumenta,
in cap. 7. num. 12. 86
Convictus num quis dicatur per iudicia indubi-
tata, ibid. num. 14. Eod.
Convictus num differat a confesso, ibid. num. 16
& num statutum loquens in vero procedat
in alio, ibid. num. 17. Eod.
Convictus, & condemnatus crimine falsa mone-
te non appellat, in cap. 28. nu. 70. 229
Committens duo furta num dicatur consuetus
furari, in cap. 30. num. 38 cum seq. 235
Committens robariam num graviter delinquat
in cap. 35. nu. 118. 291
Commiscens cum Moniali num committat ad-
ulterium, in cap. 34. num. 34. 271
Commiscens se cum moniali violat eam uti per-
sonam sacratam, ibid. nu. 40. 222
Commissum prescribitur quinquennio, in cap. 17
num. 167. 166
Compensatio habet vim solutionis, in cap. 18. nu-
mero, 68. 174
Compensatio fit ipso iure, in c. 19. nu. 23. 180
Compositio nullam inducit criminis confessionem,
in q. 8. num. 14. 29
Compositio in genere considerata num differat a
transactione, in cap. 18. nu. 106. 176
Compositio proprie considerata fit cum fisco, ibid.
num. 110. Eod.
Compositio qua fisco applicatur succedit loco pe-
ne, ibid. num. 111. Eod.
Compositio est succedanea loco poene personalis,
ibid. num. 133. Eod.
Compositus num diffinitive a delicto dicatur.
absol-

I N D I E X

absolutus, ibidem, num. 112 Eod.
Compositus semel num. pro eodem delicto possit
sapius molestari, in cap. 18 num. 115. 120
¶ 121 Eod.
Correlatiuorum debet esse eadē iuris dispositio,
in cap. 9. num. 20. fol. 33. ¶ in cap. 12. nu-
mero, 99 122
Creditor non adimplendo censetur esse in culpa,
in cap. 17. num. 105 162
Creditor videtur exigere per delegationem,
in cap. 18 num. 76 174
Creditorum futuri num. possunt reuocari alienata
ante contractum, in cap. 17. num. 124. 164
Creditori qua actione succurrendum erit, si de-
bitor carceratus fuerit exemptus, in cap.
40. num. 134. ¶ 135 fol. 334. ¶ nume-
ro, 136 335
Crimen heresis est simile crimini lese Maiesta-
tis, in 17. num. 169. ¶ 170. fol. 166. qua
delicta quanto tempore prescribantur, ibi-
dem, num. 172 167
Crimen lese Maiestatis diuina, vel Humana
excipitur ab hoc indultu, in cap. 27. nu-
mero, 3. 222
Crimen lese Maiestatis iniurians a legibus exi-
stimatur ibid. num. 6. 223
Crimen lese Maiestatis diuina vel humana de
iure communi num. comprehendatur sub
Principis indulgentia, ibidem, numero. 7
¶ 10. Eod.
Crimen lese Maiestatis diuinae vel humanae nō
comprehendatur sub abobitione generali,
ibid. num. 8 Eod.
Crimen lese Maiestatis respicit personam Prin-
cipis principaliter, ibid. num. 11 Eod.
Crimen false moneta est crimen grauissimum,
in cap. 28. num. 36. fol. 228. ¶ nu. 52 228
Crimen deductum per viam exceptionis regula-
riter non punitur, in cap. 36. numero,
46. 298
Crimen alibi commissum num. possit hic puniri,
in cap. 38. num. 49 316
Crimina de iure canonico num. tollantur pra-
scriptianē, in cap. 17. num. 154 165
Crimina non habent remissionem venia, nisi se-
mel admissa, in cap. 30. num. 7 232
Cristianus non debet offendere alterum Cri-
stianum antequam diffidauerit, in allegat,
num. 13. ¶ 14. 242
Criminales quaestiones ante Paschale tempus per

40. dies inhibetur, in q. 5. num. 18 Fol. 17
Criminosi per abolitionem, ¶ indulgentiam
sunt liberati tam in foro penitentiali, quā
in foro contentioso, in q. 6. nu. 3 19
Criminosi non est sic largē indulgendum, quod
delicta seuissima contineantur, in cap. 27
num. 2. 222
Cristus sponsus dicitur offendi per coitum habi-
tum cum Moniali, in cap. 34. nu. 94 274
Crudelitas siue inuasie grassatura dicitur, in
cap. 35 num. 49 287
Cudens monetam falsam committit crimen lese
Maiestatis, in cap. 28 num. 41. ¶ 42. quod
quomodo ampliatur, nu. 43 227
Cudens, ¶ tendens num. puniendi sicut fa-
bricantes falsam monetam, in cap. 28. num.
42. cum seq. ¶ quid in expediente, ibidem,
num. 51. 228
Cudere monetam est de regalibus, ibidem, nu-
mero, 44 Eod.
Custos carcerum soluens carceratum a carceri-
bus. qua poena puniendus, in cap. 40. num.
84. fol. 331. ¶ num. 127. 334
Custos carcerum num. tenetur, si carceratus
ausugerit cum socio custodis carcerum,
ibid. num. 128 Eod.
Custodia ad publicos spectat magistratus, in
cap. 40. num. 51 329
Cuilibet licitum est redimere sanguinem suum
in q. 8. num. 27 30

D.

D *Annati ad triremes sunt exclusi ab hoc*
Indultu, in cap. 44. nu. 1 343
Damnati ad triremes quorum loco subrogati
sunt, ibid. num. 2. Eod.
Damnati ad metallum si ausugerent num. sub-
iaceant tempus duplicationi, ibidem nume-
ro, 11. 344
Damnati ad triremes si efficiantur infirmi num.
liberentur dando unam seruum, ibidem.
num. 12 Eod.
Damnati ad triremes si ausugiant num. dupli-
cabitur tempus, ibid. nu. 13. ¶ quid si tem-
pestate maris liberarentur, ibid. nu. 14 Eod.
Damnatus in metalli opus num. ob infirmitatē
post decem annos possit a Iudice reuocari,
ibid. num. 10 Eod.
Damnatus ad triremes nō efficiatur seruus pu-
na.

IX NI DI EX XI

- na, *ibid.* num. 16. & *num. amicitias que sunt iuris civilis, ibid.* nu. 16. & *num. possit agere in iudicio, ibid.* nu. 19. & 21. Eod.
- Damnatus de falso dicitur damnari de crimine publico, in cap. 36. num. 16. 297
- Damnatio in metallum num differat à damnatione in opus metalli. in c. 44. nu. 9. 344
- Debitor per delegationem factam videtur liberatus, in cap. 18. num. 77. quod num procedat in dote, *ibid.* num. 78. 174
- Debitor debitoris mei non dicitur debitor meus, in cap. 46. num. 40. ubi num possim prohibere debitorem debitoris mei, quod ei minime soluat, *ibid.* nu. 41. 358
- Decapitatio num successerit loco damnationis in metallum, in cap. 44. num. 6. & 8. 343
- Debitorum num possint solvere reo, quando administratio est eidem interdicta, in cap. 17. num. 113. 163
- Debitorum ex causa publica non sunt molestandi personaliter per duos menses, & ex causa privata per quatuor menses, in cap. 52. nu. 1. & de ratione, num. 4. 359
- Debitorum carcerati non sunt aliter relaxandi, nisi prestita citatione de redeundo ad carceres finito tempore ab hoc indultu determinato, vel de concordando creditores, in cap. 53. num. 1. 361
- Debitum publicum quod fit in materia indultus in cap. 51. num. 23. 358
- Debitum universitatis num pertineat ad singulos ciues uti singulas an verò uti plures, in cap. 52. num. 10. 359
- Declaratio animi est personalissima, nec transit ad heredes, in cap. 15. num. 77. 159
- Decernimus, statuimus, & mandamus quid importent, in cap. 2. num. 1. & 2. & num inducant ius novum, num. 3. cum seq. 64
- Declinatoria fori clerico non conceditur, si calumniosè fuerit petita, in q. 6. num. 13. 20
- Declinatoria fori non datur post sententiam, in cap. 10. num. 63. 105
- Declinatoria fori competit vel ratione loci, vel ratione originis, vel ratione homicidii, in cap. 35. num. 102. 290
- Declinatoria fori in criminalibus quando competit, *ibid.* num. 103. Eod.
- Decipi quis non debet sub Iudicis auctoritate, in cap. 22. num. 118. 176
- Decretum huius indultus iustus est, & rationale, *ibid.* in cap. 22. num. 19. Fol. 195
- De delicto eiusdem hominis non debet sapienter queri, in q. 6. num. 6. 19
- Defensioni num per partes possit renunciari, in cap. 12. num. 118. 123
- Defensionis facultas danda est bis, qui à fisco vexati sunt, in cap. 33. num. 43. 259
- Defensionis facultas videri possit ab Imperatore, *ibid.* num. 44. Eod.
- Defensio in iure naturali consistit, *ibidem*, numero, 45. Eod.
- Deferre in presentia indultu accipitur pro accusare; *ibid.* num. 8. & num. sint idem accusare & deferre, in cap. 6. nu. 9. 11. & 11. 81
- Deferre arguere, accusare, & convincere num differant, *ibidem*, num. 26. & 27. 32. & 33. 82
- Destorans virginem furtum fecisse dicitur, in cap. 34. num. 119. 276
- Defuncti memoria damnatur in crimine lese Maiestatis, in cap. 33. num. 49. 260
- Deictus duplex habet remedium, in cap. 35. numero, 78. 289
- Deictus potest de facto resistere, vel via iudiciali, *ibid.* num. 29. & 80. Eod.
- Delator non dicitur proprie accusator, sed dignus premio, in cap. 6. num. 20. 81
- Delator bifariam potest deferre, *ibid.* num. 21. & 22. Eod.
- Delator quis dicatur, *ibid.* nu. 28. 82
- Delatio num differat ab accusatione, *ibidem*, num. 1. 80
- Delati verbum à quo denominatur, *ibid.* nu. 2. & habet plures significatus, nu. 3. & 4. Eod.
- Delatores criminum iniusti accusatores in iure vocantur, *ibid.* num. 16. 81
- Delatores, nuntiatores, & accusatores quomodo differant, *ibid.* num. 19. Eod.
- Delati nomen quando dicitur inter reos receptum, *ibid.* num. 25. Eod.
- Delatores honorum sunt digni premio, sed delatores criminum execrabiles, *ibid.* numero, 30. & 31. Eod.
- Delatorum species duplex est, *ibid.* num. 13. 14. & 15. Eod.
- Delegans nomen debitoris pro pœna num subiacet huic indultui, in cap. 18. nu. 74. 174
- Delegans soluit, *ibid.* num. 75. Eod.
- Delegatus à die data accipit iurisdictionem, sed exercitium à tempore presentationis, In

I N D E X

<i>In quest. 7. numerus, 34.</i>	25	<i>Delictum grauius est eius, qui clam furatur, quã qui palam, in cap. 35. nu. 116. & 117.</i>	291
<i>Delegatus num possit multare, in cap. 16. num. 84.</i>	131	<i>Delictum dans causam seditioni, & tumultui incidenter qua pœna punietur, in cap. 38. num. 87.</i>	320
<i>Delegatus non gerit in totum vices S. P. sed tantum quodad exercitium iurisdictionis certe legationis, in cap. 36. num. 138.</i>	302	<i>Delictorum extinctio ipso iure, ac de plenitudine Principis per hunc indicitur indultum, in cap. 48. num. 25.</i>	353
<i>De licita morte extinguuntur, nec non tempore, vel prescriptione accusator à reo sub mouebitur, in q. 2. nu. 24. & 25.</i>	7	<i>Delinquendi occasio non debet dari, in cap. 2. num. 59. cum seq.</i>	69
<i>Delicta quanto tempore prescribuntur, ibid. nu. 23 fol. 7. & in cap. 33. num. 88.</i>	262	<i>Delinquens videtur l. fictione pœna se subijcere, in cap. 16. num. 62.</i>	150
<i>Delicta enormia qua sint, in cap. 7. num. 32. & 33 fol. 87. & cap. 32. nu. 1. fol. 251. & cap. 33. num. 119.</i>	264	<i>Delinquens potest delinquere vel circa personas, vel circa res, in cap. 17. num. 34.</i>	357
<i>Delicta non debent remanere impunita, in cap. 22. num. 113.</i>	201	<i>Delinquens num possit extrahi ab Ecclesia in cap. 37. num. 36.</i>	311
<i>Delicta atrocia, & enormissima nõ continentur in hac indulgentia, in cap. 30. num. 1.</i>	251	<i>Delinquentes in mari à quo sunt puniendi, in cap. 35. num. 111.</i>	291
<i>Delicta minora num confundantur cum maioribus, in cap. 34. num. 220.</i>	281	<i>Delinquentis bona sunt tacite hypothecata, quando sunt penes heredem, in cap. 17. num. 55. & quid si sint penes tertios possessores, ibid. num. 55.</i>	154
<i>Delicta atrociora numquam intelliguntur inclusa sub qualibet dispositione, in cap. 36. num. 83.</i>	300	<i>Delinquenti num propter delictum auferatur bonorum suorum administratio, ibid. num. 130. cum seq.</i>	164
<i>Delicta occulta, & clandestina sunt extimanda atrociora, in cap. 37. num. 26.</i>	310	<i>Denunciatio quando non est de substantia citationis non requiritur, in q. 9. nu. 5. fol. 33. secus verò quando est de substantia actus, num. 28.</i>	35
<i>Delicta non delata, & occulta num comprehenduntur sub abolitione generali, in cap. 49. num. 4.</i>	354	<i>Denunciatio non requiritur quando fit ad aliquem certificandum dumtaxat, ibid. num. 30. secus verò si ad alium fit, nu. 31. Eod.</i>	30
<i>Delictum num censatur quis fateri in petitione extrajudiciali, in q. 8. num. 16.</i>	29	<i>Denunciatio tendens ad commodum denunciatis est necessaria, ibid. num. 32. & quid si ad commodum aduersarij, num. 33. Eod.</i>	30
<i>Delicti materia precedit hunc indultum, in cap. 2. num. 72.</i>	69	<i>Denunciatores non sunt proprie accusatores, sed loco accusatorum, in cap. 6. nu. 18.</i>	81
<i>Delictum ita probatur per confessionem, sicuti per conuictionem, in cap. 7. num. 11.</i>	86	<i>Deportatus num sit prohibitus acquirere qua sunt de iure gentium, in c. 17. nu. 88.</i>	161
<i>Delictum quatuor modis poterit probari, ibid. num. 15.</i>	Eod.	<i>Deportatio in Regno fuit, & est in usu, in cap. 44. num. 7.</i>	344
<i>Delictum est probatum, quando quis confessus vel de eo conuictus, ibid. num. 46.</i>	86	<i>Destructo esse destruuntur accidentia, in quest. 6. num. 5.</i>	19
<i>Delictum per insidias, & industriam commissum quomodo per Doct. exponatur, in allegat. num. 7.</i>	241	<i>Detempti in carceribus tam ex publico, quàm ex priuato debito relaxandi sunt ex beneficio huius indultus, in cap. 51. nu. 3. fol. 356. & num. 5.</i>	357
<i>Delictum insidiosum num dicatur proditorium in allegat. num. 65.</i>	249	<i>Deosculans Moniales qua pœna puniendus, in cap. 34. num. 201.</i>	180
<i>Delictum cum Monialibus commissum est ceteris carnalibus detestabilius, in cap. 34. nu. 61. & 18.</i>	271	<i>Deus obligaretur ex cõuictione, in c. 20. n. 51.</i>	187
<i>Delictum copula carnalis cum Moniali num sit mixti fori, ibid. num. 79.</i>	274		6
<i>Delictum ubi est graue grauior debet esse punitio, ibid. num. 218.</i>	281		Deus

I N D E X

- Deus ff subiecit leges Principi non tamen subiecit contractus, ibid. num. 52 Eod.*
- Deus parit se corrigentibus, non autem in peccato durantibus, in cap. 30. num. 12 233*
- Deus omnipotens ferè desijt incarnari videns naturam sodomie delicto contaminatam in cap. 33. num. 26 258*
- Deus omnia potest, sed suscitare virginem post ruinam non potest, in cap. 34. nu. 6 270*
- Deus potest liberare de pena, sed non potest coronare corruptam, ibid. num. 7 Eod.*
- Deus hoc solo priuatur ingenita proprie facere que produxit, ibid. num. 9 Eod.*
- Deus habet tantam custodiam Monialium, ut prohibeat eas exire a propria clausura, ibid. num. 227 282*
- Deus est via, veritas, & vita, in cap. 39. numero, 9 320*
- Dictio, tantum, onum includit alijs exclusis, in cap. 1. num. 151 60*
- Dictio, omnis, nullum excludit, in cap. 3. numero, 4. 72*
- Dictio, omnis, in singulari prolatur idem sonat, ac dictum foret quilibet, ibid. nu. 11 Eod.*
- Dictio, omnis, non est nomen collectiuum si subiecta materia, vel intentio profertentis illud demonstrent, ibid. num. 12 Eod.*
- Dictio, omnis, quadrupliciter poni potest, nu. 13. cum seq. eod. & in cap. 41. num. 22 336*
- Dictio omnis, a teste prolata quomodo ponatur, in cap. 3. num. 13 73*
- Dictio omnis, a legislatore prolata quonam pacto sumatur, ibid. nu. 18 Eod.*
- Dictio, omnis, In hoc indultu adiecta num fit nomen collectiuum, vel distributiuum, ibid. num. 19 Eod.*
- Dictio, omnis, restringitur propter communem usum loquendi, ibid. num. 22. Item ex alijs causis, num. 23. 24 & 25 Eod.*
- Dictio, omnis, in hoc indultu apposta num fit restringenda, ibid. num. 26 Eod.*
- Dictio, singuli, singulas includit personas, ibidem num. 32 Eod.*
- Dictio, omnis, est nomen collectiuum, & vniuersale, in cap. 4. num. 2. fol. 77. & in cap. 41. num. 13. cum seq. 336*
- Dictio, quidquid importat vniuersalitatem, in cap. 4. num. 10 78*
- Dictio, quidquid, est precise vniuersalis, ibidem, num. 10. 13 Eod.*
- Dictio, quibuscumque, est nomen collectiuum negatiuum excipiens, ibid. nu. 16 Eod.*
- Dictio, quibuscumque, est nomen vniuersale, ibid. num. 20. & 21 Eod.*
- Dictio, omnis, aequiparatur dictioni quibuscumque, ibid. num. 23 Eod.*
- Dictio, quibuscumque, licet sit vniuersalis tamen debet restringi, ibid. num. 24. & debet recipere idoneam interpretationem, nu. 26. Eod.*
- Dictio, sed, est dictio aduersatiua, sed multipliciter sumitur, in cap. 11. num. 2. cum seq. 108*
- Dictio, autem, est aduersatiua in iure, & in facto, ibid. nu. 11 Eod.*
- Dictio, vel, plures habet intellectus, ibid. num. 29 & 30 119*
- Dictio perpetuo, facit priuilegium personale perpetuum, in cap. 15. num. 37 & quibus alijs modis sumatur, num. 38. cum seq. 137*
- Dictio, perpetuo, interpretatur aliquando, donec quis viuit, ibid. nu. 56. licet aliquando pro 30. vel 40. annis num. 57. & quandoque pro 10. num. 48 138*
- Dictio, diu, ponitur aliquando pro anno, ibidem nu. 59. & alijs modis, nu. 60. cum seq. Eod.*
- Dictio, Diu, favore libertatis declaratur, pro decennio, ibid. num. 64 139*
- Dictio, perpetuo, est declaranda pro decennio in casu tex. in struus, C. de penis, in cap. 15. num. 66 Eod.*
- Dictio, simulatque, idem significat, quod dictio statim, in cap. 16. num. 63 150*
- Dictio, simulatque, idem importat, quod dictio postquam, ibid. num. 64 & 65 Eod.*
- Dictio, dummodo, est dictio continuatiua, & admonitiua, in cap. 18. num. 11 que quibus alijs modis sumatur, ibid. num. 11. cum sequen. 170*
- Dictio, mox, & statim, Ipso iure, ipsoque facto sinonima sunt, in cap. 19. nu. 4. 179*
- Dictio, nunc, facit actum retrofingi, ibidem num. 16 180*
- Dictio, prout, num importet tempus, & qualitatem, in cap. 20. num. 3. & multis alijs modis sumitur, ibid. num. 4. cum seq. fol. 185 & num. 28. cum seq. 186*
- Dies ultima includitur in termino, in cap. 23. num. 34 205*
- Dies termini non computatur in termino in favorabilibus, ibid. nu. 34 Eod.*
- Dictio, illico, quibus modis sumatur, in cap. 21. num. 186*

I N D E X

nu. 6. cum seq. & nu. 21. & 23. Fol. 190
Dictio, statim, quomodo declaretur, ibidem numero. 13 Eod.
Dictio, Mox, quid significet, ibid. num. 14. cum sequen. Eod.
Dictio, tantum, est exclusiua in cap. 22. num. 4.
& alijs modis sumitur nu. 9. cum seq. 194
Dictio, solum, est dictio taxatiua, ibid. num. 10
& est exclusiua, num. 11 Eod.
Dictio, & quibus modis sumatur, ibid. num. 147
cum sequen fol. 202. & 203 & in cap. 33.
num. 57 260
Dictio, aut quibus modis in iure sumatur, in
cap. 29. num. 14 cum seq. 204
Dictio, & multipliciter sumitur, in cap. 24 nu.
11 & 12 207
Dictio, Ita tamen, in iure quibus modis sumatur
in cap. 25. num. 3. cum seq. 209
Dictio, ob rem tandem, quid importet, in cap. 26. nu.
8 & 9. 212
Dictio, alius, alius, alius, quid significet, in cap. 30
num. 37 274
Dictio, singular, num. designet casus singulari
modo & sigillatim, in cap. 41. nu. 26. 337
Dictio, singulos, tamquam distributiua distribuit
rem ipsam cuiuslibet in solidum, & separatim
ibid. num. 27 Eod.
Dictio, sicut, aliquando similitudinarie ponitur,
in cap. 34. num. 2. & num. fit ad precedentem
relatiua, ibid. num. 3 338
Dictio, penitus, habet precisam naturam, in cap.
48. num. 21 353
Dictio, penitus, idem importat, quod dictio ex
toto, profusa, vel omnino, ibid. nu. 22. 353
Dictio, penitus, idem importat, ac ipso iure, ibid.
num. 23 Eod.
Dictio, penitus, est dictio exclusiua, ibidem nu-
mero. 24 Eod.
Dictio, modo, conditionem inducit, in cap. 50.
num. 4. 355
Dictio, ex, importat causam immediatam, in cap.
51. num. 4 356
Dictio, Ita tamen, restringit, ac determinat pra-
cedentia, in cap. 53. num. 9 361
Dictio, Ita tamen, num. veniat declaratiua, & in
argumentum, ibid. num. 4 & quomodo ac-
cipiatur in hoc indultu, ibid. nu. 5 Eod.
Dictio, Ita tamen, num. sumatur in vim modi.
ibid. num. 7 Eod.
Diabolus, ventus homines ad committendam fo-

domia fugit illud abominans ob nobilitatem
sua natura, in cap. 33. nu. 28 Fol. 258
Dies data, huius indultus, vel publicationis est
attendenda, in q. 9. num. 1. 32
Dies, & locus delicti poni debent in qualibet in-
quisitione. in cap. 36. num. 52 299
Diffamatio num. requiratur, ut suspicio habea-
tur pro falsitate in criminalibus, in cap. 36
num. 40. 298
Differentia num. datur num. quis ex insidijs, vel
proditorie delinquit, in allegat. nu. 28. 247
Diffinitio debet esse generalis, in q. 3. nu. 3. 9
Dissidatus num. dicitur positus in banno, in alle-
gatum. 63 249
Dignitas, iudicis tamquam stola, vel trabes in-
duitur, & excutitur, in cap. 9. num. 81. &
82. 97
Dignitas, numquam moritur, in cap. 15. nu. 138
fol. 143. usq. expirat saltem per subrogatio-
nem, ibid. num. 153 147
Dilatio quinquennalis non perimit iura partis,
sed differt, & suspendit executionem soler-
tionis in cap. 23. num. 3 204
Dilatio perpetua a Principe concessa partibus
10: inest grauis praesudicium, in cap. 51. nu-
mero. 32 352
Dilatio per indultum concessa debitoribus est in
ecrum fauorem introducta, in cap. 33. nu-
mero. 9 367
Dilatio stante inopia debitoris euadit perempto-
ria iuris creditoris, ibid. nu. 17 Eod.
Dilatio potest concedi a testatore, a l. a Principe,
a Iudice, & a pacto, ibid. nu. 22 Eod.
Dilatatoria nam possunt opponi post dationem ter-
minum, in cap. 10. num. 36 103
Dispensatio est stricti iuris, in q. 3. num. 38. &
est odiosa strictè interpretanda, nu. 38. 12
Dispensatio quando est odiosa, vel fauorabilis
fit arbitranda, ibid. num. 41 Eod.
Dispensatio aliquando datur debita, & non
grata in q. 5. num. 30 17
Dispensatio Principis absque causa potius dissi-
patio, quam dispensatio appellatur, in cap.
1. num. 10. nec dicitur plenitudo Mandis-
tis sed tempestatis, num. 12 46
Dispensatio facta cum clausula, Motu proprio,
includitur sub regula, quicquid Principi
placet, l. habet rigorem, ibid. num. 29. 47
Dispositio in dubio quomam pacto sit iudicanda
praecipua, vel consilia, in cap. 2. numero.

I N D E X

- 46 & 47. Fol. 67. & 68
Dispositio trahitur ad futura, quando aliqua non precedit ordinatio, & agitur de reservatione rei. ibid. num. 74. 70
Dispositio expressa per dictionem, quoque modo solet includere maiora expressis, in cap. 4. num. 15
Dispositio per verbum, debere, explicita debet intelligi cum effectu, in cap. 19. num. 69. 183
Dispositio huiusmodi videtur dura & omnia restrictiva libertatis, in cap. 25. num. 26. 210
Dispositio huiusmodi indultus est fundata in beneficio iuris publici, ibid. num. 17. 184
Dispositio odiosa loquens de monacho num habeat locum in conventu, in cap. 34. num. 12. 180
Dispositio loquens de eximente carceratum a carceribus num procedat in eximente de contemptum sub fide custodia, in cap. 40. num. 53. 329
Dispositio conditionaliter opposita est adimplenda in forma specificata, in cap. 53. num. 20. 361
Disputare de potestate Principis sapienter habesim. in cap. 9. num. 4. 92
Disputantes de potestate Principis videntur pares esse altissimo, in cap. 36. num. 8. 301
Disputatio constare debet, ut possit procedi contra fures, in cap. 35. num. 90. fol. 289. & num. 110. 291
Distributiva sunt duplicis generis, in cap. 2. num. 9. 72
Diversitas nominis num inducat diversitatem, rei. in q. 1. num. 16. 3
Doctor de Iure non potest torqueri, licet alias sit de consuetudine, in cap. 36. num. 61. ratio seq. & quid se fuerit inquisitur de falso, ibid. num. 63. 299
Doctor num possit torqueri in crimine seditionis, in cap. 38. num. 52 & 33. 316
Doctori distinguunt, ac casum particulariter decidendi magis est in arbitrium, in alleg. num. 21. 243
Dolus bonus, & dolus malus de Iure qui dicuntur, in cap. 37. num. 7. 307
Dolus, & fraus non debent alicui prodesse, in q. 6. num. 21. 20
Dolus in homicidio ut conditur ut gravissimam pena imponatur, in alleg. num. 51. 248
Dolus requiritur in crimine falsi, in cap. 39. num. 33. 321
Dolus cessat ubi non constat de falsitate, in cap. 42. numero 46. Fol. 342
Dolus est de officio falsitatis, ibid. num. 47. Eod.
Dolus futurus num possit remitti, in cap. 49. num. 23. 353
Dominus tenentur subditos defendere, & non ipsos deglutire, in cap. 26. num. 73. & 76. 356
Dominio quando succurritur si voluerit sibi praeiudicium exhiberi, ibid. num. 76. fol. 348 & num. 47. 349
Dominus non dicitur extraneus donec de iure vivat, ibid. num. 48. & de ratione, in cap. 29. Eod.
Dominus est causa, & qualitas nunciatio, in cap. 25. num. 17. 184
Dominium non transit absque possessione, in cap. 18. num. 42. 172
Dominium transit in Principem absque possessione in casu incorporationis, ipse iure iudicis, ibid. num. 43. Eod.
Dominium estri num transferatur per verbum assigno, ibid. num. 70. 174
Dominium non potest esse in penam, tam in contractibus inter vivos, quam in ultimis voluntatibus, in cap. 23. num. 7. & 8. & quid quoad effectum, num. 9. 204
Dominium honorum suorum num amittatur per contemptum ad iudicium, in cap. 33. num. 49. 260
Dominium illud amittitur in nuptiis, & in ecclesiis nuptiis, ibid. num. 62. 261
Dominium potest esse penes duos aliter vicibus, in cap. 34. num. 14. 273
Dominium potest esse penes plures in solidum, quando sumus iniuriis, que non minuit se per concensum, ibid. num. 55. Eod.
Dominium dotis promissum residet penes virum & uxorem, ibid. num. 56. Eod.
Dominium dotis residet penes virum qualiter, & non totaliter, ibid. num. 57. Eod.
Dominium dotis consistit matrimonio nam residet essentialiter penes maritum, ibidem num. 59. Eod.
Dominij applicatio ad unum respicit ad dominium alterum, ibid. num. 53. Eod.
Domus in qua fabricatur falsa moneta acquiratur fisco, in cap. 28. num. 8. 230
Domus conamurata si comburatur propter delictum num debeatur acriminatio partis mee, in cap. 22. num. 105. 200
Donatio ratione ingratitudinis non revocatur ab herede donantis, in cap. 2. num. 72. 139
Dona-

I N D E X

Donaciones Principum non sunt ad merita
 commensuranda, in q. 9. nu. 57 Fol. 49
Dum sumus in clavis non datus coniectura
 in cap. 15. num. 18. 136
Dum homo occiditur omnes eorum virtutes
 exclamant, in allegat. num. 57 248
Deu species separabiles non constituunt tertiam
 speciem, quando retinent suam substantiam
 in cap. 22. num. 163 203
Duo homicidia patris excluditur ab hoc indul-
 gentia, in cap. 30. num. 16. fol. 233. & num. 30
 fol. 234 & num. 41. 245
Duo homicidii: homicidia non admittitur illi
 compositionem, ibid. num. 17. fol. 233. &
 num. 28 247
Duo incompatibilia non possunt stare in eodem
 subiecto, in cap. 34. num. 48 222
Duo domini non dantur una eodemque tempore
 in solidum, ibid. num. 52 223
Distat n. quod testis dicat falsum contra factum,
 vel contra requirunt in cap. 39. num. 45. 322

E

Edictum per verbum, volumus promulgatum
 num. possit per factum honorari, in
 cap. 20. num. 46 187
Edictum de successione descendentiis ascenden-
 tibus absque ministerio hominis collatione
 infert, in cap. 10. num. 24 180
Effectus femel consummatus non reprobatur licet
 causa coactionis cesset, vel resoluitur, in
 cap. 18. num. 30 171
Effectus sententia in hoc indultus erit declara-
 tiuus, in cap. 19. num. 40 141
Effectus huius indultus per tempus sine ministerio
 non tollitur sed suspenditur, in cap. 25. nu.
 6 & 12 304
Effectus huius indultus non resoluitur parte
 vobis opponente ob fidem sponsum non presti-
 tam, in cap. 23. num. 39 363
Empiteoticus contractus num. sit venditio, vel
 locatio, in cap. 15. num. 45. fol. 229. &
 num. 61 130
Empiteoticus contractus tunc est proprie, qua-
 do est perpetuus, ibid. num. 48. cum seq. Eod.
Empio debet fieri presentis pecunie, quando fit
 sub basta, in cap. 18. num. 96 175
Empiores barbarorum subditis ablatorum prop-
 ter pacem num. sint tuti & conscientia, in

cap. 22. num. 96. Fol. 198
Empiores num. cogantur reddere bona bannite-
 rum vendita pro pacis capitulis obseruan-
 dis, ibid. num. 95. 199
Empitens reum confessum in vinculis coniectum
 num. perigatur criminis per duellionis, in
 cap. 40. num. 26 328
Episcopus num. possit confiscare, in cap. 17. nu-
 mero, 22 156
Episcopus habet diocesim, & non territorium,
 ibid. num. 23 157
Episcopus exequitur sententias per Iudicem
 secularem, ibid. num. 24 Eod.
Episcopus non habet sub se laicos delinquentes,
 ibid. num. 25 Eod.
Episcopus habet territorium, si fuerit eadem ab
 Imperatore concessum, ibid. nu. 26 Eod.
Episcopus quoad spiritualia habet iurisdictionem,
 ibid. num. 20 Eod.
Episcopus habet ius confiscandi in crimine ba-
 rens, ibid. num. 28 Eod.
Eripientis conuictum non conuictum, nec con-
 fessum sed accusatum duntaxat qua poena
 plectendus, in cap. 40. nu. 22 331
Eripientis ex mandato Iudicis potestatem habet
 contra ius num. teneatur, ibid. num. 98.
 & quid si casus erit dubius, ibidem, nu-
 mero, 99 332
Eripientis num. teneatur eadem poena qua puni-
 retur ereptus, si publicam habet potestatem
 ibid. num. 100 Eod.
Eripientis innocentem a manibus familie num.
 sit puniendus, ibid. num. 107 333
Equitas non nuda, & imaginaria, sed rationi
 conueniens, in cap. 15. num. 67 149
Equitas non proprii capitis, sed l. aequitatem
 continens, ibid. num. 68 Eod.
Equitas non ex naturalibus, vel iurigentium
 preceptis, sed ciuilibus munta, ibidem.
 num. 69 Eod.
Equitas in legali iustitia posita recensetur,
 ibid. num. 70 Eod.
Equitates humanae non habent in se pondus
 statuti, nisi sint roboratae scriptura, in
 q. 7. num. 16 25
Eximatio venit loco rei in mora frustratione,
 in q. 6. num. 42 22
Error in notario presumitur ne potius, quam
 datus, in cap. 36. num. 163. cum seq. 306
Error in dubio potius presumitur, quam fal-
 sitas

I N D E X

stias, in cap. 43. numero, 43. Fol. 342
Exacta pecunia verbum nedam ad delegatio-
nem verum quoque ad solutionem referen-
dum est, in cap. 18. num. 33. 171
Exactas, & incorporata verba in hoc indultu
adiecta demonstrant Regem loqui de
vera, & effectuali satisfactione, ibidem
num. 32. 172
Excessus indicatur per verba, ubi tamen vulne-
ra, aut per ruffiones fecuta non fuerint, in
allegat. num. 35. 218
Exceptio temeraria, siue calumniosa non impe-
dit cursum termini, in q. 6. nu. 19. 20
Exceptio peremptoria oritur ex hoc indulto
in cap. 10. num. 18. 102
Exceptio huius indultus uti peremptoria potest
opponi usque ad sententiam, ibidem nu-
mero, 23. Eod.
Exceptio huius indultus num possit opponi post
conclusam in causa, ibid. num. 24. & nu-
mero, 39. 104
Exceptio non numerata pecunia non potest op-
poni post conclusam in causa, ibidem
num. 30. 103
Exceptio non numerata pecunia non fit
exceptio peremptoria, vel anomala, ibidem
num. 31. Eod.
Exceptio compromissi num possit opponi post
conclusam in causa, ibidem. num. 32. &
num ante dationem termini, num. 33. &
34. Eod.
Exceptio dilatoria si inceperit competere, post
liem contestatam num possit opponi, ibid.
num. 38. 104
Exceptio solutionis num possit opponi post sen-
tentiam, ibid. num. 42. Eod.
Exceptio nequis teneatur ultra, quam facere po-
test, num possit opponi post sententiam, ibid.
num. 44. & 45. Eod.
Exceptio falsi procuratoris num possit opponi
post sententiam, ibid. num. 46. & quid siud
opponatur, num iudicium recte procedat,
ibi. num. 39. fol. 304. & 105
Exceptio Mateldoniati & Vellaiini, num possit
opponi post sententiam, ibid. num. 47. & 48
Exceptio indultus an possit ante sententiam, sed
post publicatum in causa opponi, & nu post
sententiam, ibid. num. 49. & 53. fol. 304. & 105
Exceptio est in auxilium regula, in cap. 18.
num. 2. 170

Exceptio firmat regulam in contrarium, ibidem
num. 3. Eod.
Exceptio eximit, siue extrahit a rigore ipsius
regula, ibid. num. 5. Eod.
Exceptio procedit de equitate, regula verò de
rigore, ibid. num. 8. Eod.
Exceptio declarat mentem indefiniti, obfuri &
precedentis stramonis, ibid. num. 8. Eod.
Exceptio declarat regulam, sed non ampliat, ibid.
num. 15. 172
Exceptio non comprehendit quod regula non
includit, ibid. num. 16. Eod.
Exceptio firmat regulam in non exceptis, in al-
legat. num. 6. 237
Exceptio rei iudicata super uno nam tuncueat
super accusator em super altera, in cap. 34. num.
70, 225. 381
Exceptiones firmant regulam in contrarium,
in cap. 3. num. 28. 73
Exceptiones dilatoria non possunt opponi post
litam contestatam, in cap. 10. num. 35. &
quomodo limitetur, ibid. num. 56. 103
Exceptiones peremptoria a quibus in casibus pos-
sunt opponi post sententiam, ibid. num. 41
104
Exceptionis natura duplex, in cap. 18. num.
70, 4. 170
Exceptiones huius indultus sunt strictissime in-
terpretanda, in allegat. nu. 68. 237
Ex concessione facta cum clausula motus proprii
conatur presumpcio ne dum voluntatis, ve-
rum quoque concessionis, in cap. 1. num.
70, 41. 48
Ex primordia tituli posterior formatur euentus
in allegat. num. 69. 237
Excommunicatio deleri debet in eo loco, in quo
de ea apparet, in q. 8. num. 33. 31
Excommunicatio, num teneat, si contra corpus,
& non contrarius emanetur, in cap. 30.
num. 67. & in dubio nu presumatur ema-
nata contrarius, aut contra corpus, nu-
mero. 98. 75
Excommunicatio dicitur agrimonia, quasi a
gremio Ecclesia separatio, in cap. 13. nu-
mero, 6. 127
Excommunicatio concernit animam, qua re-
bus omnibus est praesessor, in cap. 34. nu-
mero. 139. 277
Excommunicatio separat quem a Deo, ibidem
num. 143. Eod.

Excom-

I N D E X.

- Excommunicatio animæ, & corpori detrimen-*
tum affert, ibid. num. 144 Eod.
- Excommunicatio priuat quem à consortio, seu-*
ti fatidum cadaver. ibid. num. 146 Eod.
- Excommunicatio timenda est, licet iniusta, ibid.*
num. 147 Eod.
- Excommunicatio iniusta apud Deum non ligat.*
ibid. num. 148 Eod.
- Excommunicationis poena est omnibus alijs gra-*
uior, ibid. num. 138 Eod.
- Excommunicationis sententia facit ius quò ad*
omnes. ibid. num. 145 Eod.
- Excommunicato vititur Diabolus, sicut rusti-*
cus iumento, ibid. num. 142 Eod.
- Excommunicatus de familia Dei transit in fa-*
miliam Diaboli, ibid. nu. 140 & 141. Eod.
- Executio quando facta est à Leuel ab homine non*
admittitur purgatio mora in cap. 18. num.
35. quod quomodo intelligatur, nu. 26. 171
- Executoris mandatum num. finiatur mortuo*
domino, in cap. 13. nu. 158 144
- Exemptionis materia in duas diuiditur partes,*
nempe in ciuilibus, & in criminalibus, in
cap. 40. num. 41 329
- Exemptio in criminalibus in tria distinguitur*
capita, ibid. num. 42. cum seq. Eod.
- Exemptio est bifariam punienda, in cap. 40.*
num. 116 333
- Eximens carceratum pro crimine falsa moneta*
num. capite puniendus, in cap. 28. nume-
ro, 69 sed quid in militibus reos huius cri-
minis à custodia eximentibus, ibidem,
num. 81 221
- Eximens quem de manibus familiae num. dica-*
tur impedire executionem, & resistere, in
cap. 41. nu. 16 327
- Eximens quem à manibus familiae num. dicatur*
turbare Principis iurisdictionem, ibidem
num. 17 Eod.
- Eximens quem à manibus familiae num. dicatur*
habere maiorem potestatem potestate iu-
dicis, ibidem, num. 18 Eod.
- Eximens carceratum num. incurrat crimen le-*
se Maiestatis, ibid. nu. 35 fol. 328. ubi quid
in ciuilibus, num. 117. cum seq. 333
- Eximens carceratum à carceribus confessum*
tamen, & condemnatum num. veniat pu-
niendus crimine lese Maiestatis, ibid. nu.
46. & 48. & quid si eximat detemptu sub se
da custodia Iussu Iudicis, ibid. nu. 49 329
- Eximens carceratum num. euadat poenam, si*
exemptus reuertatur ad carceres, ibid. nu.
55. fol. 329. & num. 59. fol. 330. & nume-
ro, 125 Fol. 334
- Eximens carceratum non ab Imperatore, sed ab*
alijs Iudicibus qua poena plectendus, ibid.
num. 60. & 61 330
- Eximens carceratum pro alio delicto, quam lese*
Maiestatis qua poena puniendus, ibidem
num. 76 331
- Eximens carceratum cum armis tenetur. l. Iulia*
de vi publica, ibid. num. 78. & 79 331
- Eximens carceratum Iudicis auctoritate necti*
non est puniendus, sed commendandus, ibid.
num. 80 Eod.
- Eximens carceratum iniuste non est puniendus,*
ibid. num. 81 Eod.
- Eximens carceratum à manibus familiae qua-*
poena erit puniendus, ibid. num. 91. cum
sequen. 332
- Eximens carceratos quibus ex causis sit excu-*
sandus, remissus, ibid. num. 112 333
- Eximens carceratum pro debito ciuili à mani-*
bus familiae, vel à carceribus qua poena pu-
niendus, ibid. num. 114 Eod.
- Eximens carceratum pro debito ciuili num.*
incidat in crimen lese Maiestatis ibidem.
num. 117. cum seq. Eod.
- Eximens raptorem num. incurrat in crimin-*
lese Maiestatis, ibid. num. 120 Eod.
- Eximens artis magicae professorem num. incidat*
in crimine lese Maiestatis ibidem, num.
121. Eod.
- Eximens carceratum pro debito ciuili tenebitur*
ac si pro eo fideiussisset. ibid. nu. 122 334
- Eximens carceratum pro debito ciuili num. te-*
neatur, etiam, quod si non esset verè debi-
tor, ibid. num. 123. & quid si notorie con-
staret talem non esse ritè carceratum, vel
iniuste, ibid. num. 124 Eod.
- Eximens carceratum pro debito ciuili num. cri-*
iminaliter puniendus. ibid. num. 126. sed
quid in custode carcerum, num. 127 Eod.
- Eximens vi num. teneatur ad debitum, ibidem,*
num. 132 Eod.
- Eximere quem à carcere, vel à manibus familiae*
num. paria sint, ibid. num. 115 333
- Exitus acta probat, in q. 6. num. 49* 22
- Exordium poena personalis extenditur ad mul-*
tam, & ad poenam pecuniariam, in
cap.

I N D E X

cap. 16. numero. 4.	Fol. 146	<i>Facultas indulgenti est de reſeruatſ Principi,</i>	
<i>Exoneratio ſclopri animo deliberato non requi-</i>		<i>in cap. 9. num. 39.</i>	94
<i>rat partis remiſſionem, in allegat. num. 36.</i>		<i>Falſa locutio nocet magis quam ſilentium, in</i>	
<i>cum ſeq.</i>	219	<i>cap. 1. num. 199.</i>	56
<i>Exonerans ſclopam, vel baſiſtam punitam pœna</i>		<i>Falſa moneta latine dicitur adulterina, in cap.</i>	
<i>mortis, licet non fit ſecutum vulnus, vel</i>		<i>28. num. 2.</i>	226
<i>percuſſio, in alleg. nu. 44</i>	Eod.	<i>Falſa moneta, & adulterina num ſcit ideam, ibid.</i>	
<i>Expendens monetam falſatã, adulteratam, vel</i>		<i>num. 7. & 8.</i>	Eod.
<i>diminuatam dicitur committere crimen</i>		<i>Falſa moneta num dicitur reſpectu ponderis,</i>	
<i>falſa moneta, in cap. 28. num. 103</i>	230	<i>ibid. num. 9.</i>	Eod.
<i>Extrahens reum ab Eccleſiã grani pœna puni-</i>		<i>Falſa moneta quando dicitur ratione forma,</i>	
<i>cus, in cap. 37. num. 38</i>	311	<i>ibid. num. 11. 13. & 17</i>	Eod.
<i>Extraneus in hoc Indultu accipitur ratione</i>		<i>Falſa moneta informis trifariam dici poteſt, ibid.</i>	
<i>originis, in cap. 3. nu. 88</i>	76	<i>num. 29</i>	227
<i>Extenſio num licita in exarbit antibus, in cap. 1.</i>		<i>Falſa moneta in imagine Principis quibus mo-</i>	
<i>num. 16 ſ. ubi quid in favorabilibus num.</i>		<i>dis committi dicitur, ibid. num. 30. cum</i>	
<i>166. fol. 61. & in alleg. nu. 61</i>	237	<i>ſequen.</i>	Eod.
<i>Euaginato dicitur admenatio, vulgò mottere</i>		<i>Falſa moneta eſt caſus ſoli Principi reſeruatſ,</i>	
<i>mano, in alleg. num. 34</i>	218	<i>ibid. num. 45</i>	228
		<i>Falſa moneta multifariam fieri poteſt, ibid. num.</i>	
		<i>99. cum ſeq.</i>	230
		<i>Falſa moneta dicitur, quando non eſt de bona</i>	
		<i>liga, vel iuſto pondere, ibid. nu. 105</i>	231
		<i>Falſa moneta dicitur, quando non habet veram</i>	
		<i>Principis impreſſionem, ſed adulterinam</i>	
		<i>ibid. num. 106.</i>	Eod.
		<i>Falſam monetam faciens adulter ſolidorum eſt,</i>	
		<i>& numorum, ibid. num. 3. & 4</i>	226
		<i>Falſam monetam faciens ius gentiũ lãdit, ibid.</i>	
		<i>num. 39</i>	227
		<i>Falſam monetam cudens committit crimen leſe</i>	
		<i>Mãeſtatis ibid. num. 41. & 42. quod quo-</i>	
		<i>modo ampliatur, ibid. num. 43</i>	Eod.
		<i>Falſam cudens monetam Deum, homines, &</i>	
		<i>Principem deludit, & offendit, ibidem</i>	
		<i>num. 43</i>	228
		<i>Falſam monetam faciens infamis efficitur,</i>	
		<i>ibid. num. 77</i>	229
		<i>Falſarius eſt ſine fide, ſine qua vita hominis eſt,</i>	
		<i>peior, quam mors, in cap. 36. num. 7. & eſt</i>	
		<i>homo ſine conſcientia, ibid. nu. 8</i>	296
		<i>Falſam fabricans monetam num priuatur gra-</i>	
		<i>du, & dignitate, ibid. num. 86</i>	230
		<i>Falſam fabricans monetam qua pœna puniatur,</i>	
		<i>ibid. num. 87. & 88</i>	Eod.
		<i>Falſum committens in ſcriptura priuata num</i>	
		<i>puniendus, ac ſi patraſſet in publica, in cap.</i>	
		<i>45. num. 15. cum ſeq.</i>	341
		<i>Falſans ſigillum Principis, ſeu alterius Regj,</i>	
		<i>Tribunalis regalia uſurp. in c. 36. n. 84. 301</i>	
		<i>Falſam</i>	

F.

F abricans reſcriptam falſum num eo utatur			
<i>vel non ponderandum eſt, in cap. 36. nu-</i>			
<i>mero, 173</i>	306		
<i>Fabricatio falſe monete, conſonã, ſeu diminu-</i>			
<i>tionis ipſius eſt ſecundus caſus excluſus ab</i>			
<i>hoc indultu, in cap. 28. nu. 1</i>	226		
<i>Faciens contra legem non meretur gaudere eius</i>			
<i>beneficio, in cap. 25. num. 15</i>	210		
<i>Faciens dicitur proprie principalis, mandans ve-</i>			
<i>ro acceſſorius, in cap. 39. nu. 57</i>	323		
<i>Facta cauſa pro infectis haberi non poſſunt, in</i>			
<i>cap. 34. num. 8</i>	270		
<i>Facti quaſtio eſt in iudicantis arbitrio, Pœna</i>			
<i>verò executio legis authoritati reſeruatſ,</i>			
<i>in cap. 19. num. 45</i>	182		
<i>Factum ex certa Principis ſcientia non debet in</i>			
<i>dubium reuocari, in cap. 1. num. 28</i>	47		
<i>Factum Iudicis quando exiſtimetur factum</i>			
<i>partis, in cap. 12. num. 94</i>	121		
<i>Factum notorium num ſufficiat quando ex</i>			
<i>proceſſu non eſt notorium, in cap. 17. nu-</i>			
<i>mero, 68</i>	159		
<i>Facilitas venia incentiuum ad delinquendum</i>			
<i>tribuit, in cap. 30. num. 15</i>	233		
<i>Facultas nominandi non comprehendit delin-</i>			
<i>quentes poſt bannum, in cap. 2. num. 63</i>	69		
<i>Facultas nominandi intelligitur de eo, in quem</i>			
<i>caſus nominatio, ibid. num. 65, & 66. Eod.</i>			

I N D E X

- Falsans literas delegati num. fit ita acriter puniendus ac fit falsans literas, S. P. ibidem num. 125 Fol. 303*
- Falsans sigillum Regis, sed falsitas non est alteri nociua num. comprehendatur sub hac. indultu, ibidem. num. 183 fol. 306. & num. 191. 307*
- Falsans rescriptum Principis alteri tamen non nociuum qua poena fit puniendus tam de iure civili, quam de Iure Canonico, ibidem num. 192 & 193 Eod.*
- Falsare sigillum Regis maius delictum est, quam falsam monetam cudere, ibid. num. 4. fol. 296. & num. 83 301*
- Falsare sigillum Principis est crimen detestabilius veneficio, & homicidio, ibid. nu. 5. 296*
- Falsarius necesse est, quod semper erubescat, ibid. num. 12 297*
- Falsarius num. efficiatur. infamis infamia iuris, ibid. num. 15 & num. efficiatur infamis infamia facti, ibidem num. 17 & 26. Eod.*
- Falsantium merita rescripta digna coerceri debent poena, ibid. num. 23 Eod.*
- Falsarius non eximitur a morte obuians Cardinali ponenti pileum super caput eius, ibid. num. 48 299*
- Falsarius num. relaxandus fit sub fideiussoribus ibid. num. 53. cum seq. & quid in falsante literas Papae, num. 56. & quid in falsante literas Regis, vel eius sigillum, ibid. num. 57. cum seq. Eod.*
- Falsarius num. fit a Iudice carcerandus, ibidem num. 195 307*
- Falsarius num. fit ad Principem remittendus, ut de falsitate puniatur, ibid. nu. 196. Eod.*
- Falsi nummi a Graecis quomodo dicantur, in cap. 28. num. 6 326*
- Falset moneta crimen est difficile probationis, ibid. num. 67 229*
- Falsi crimen maius est quod in sigillo Principis patrat, in cap. 36. num. 30 296*
- Falsi crimen hominem non interemit, sed eum totaliter vituperat, ibid. num. 10 297*
- Falsi crimen hominem vituperat infamia, & statu. ibid. num. 11 Eod.*
- Falsi crimen commissum in literis Apostolicis est mixti fori, ibid. num. 64 299*
- Falsi crimen non comprehenditur in generali delictorum abolitione, ibidem num. 66. & 76. 300*
- Falsi crimen num. comprehendatur sub generali abolitione. si. esset nomen receptum inter reos. & esset ultra processum, ibid. num. 67 & 68. Eod.*
- Falsi crimen num. comprehendatur sub indultu, ibid. num. 78. 79. & 80 301*
- Falsi crimen committi potest scribendo, loquendo, & tacendo, in cap. 43. num. 1. 340*
- Falsi crimen in instrumentis, aut publicis scripturis non a notario, sed ab alio commissum num. excludatur ab hoc indultu, ibidem, num. 5. Eod.*
- Falsi poena qua fit, in cap. 39. num. 34 321*
- Falsificatio falsae monetae potest fieri quatuor modis, in cap. 28. nu. 104 231*
- Falsitas in moneta consideratur circa tria, in cap. 28 num. 22 226*
- Falsitas circa scripturas, circa testes, circa montem committitur, in cap. 36. nu. 2. 296*
- Falsitas in literis Regis commissa maior est, quam in alijs, ibid. num. 24 297*
- Falsitas quando committitur per testes num. requiratur accusator, ibid. num. 30 Eod.*
- Falsitas incidens in iudicia num. erit decidenda, ibid. num. 32 298*
- Falsitas num. compensetur cum alia, ibidem, numero, 50. 299*
- Falsitas circa literas Regis ponderatur, si continent iustitiam, vel gratiam, ibid. numero, 177. 306*
- Falsitas num. fiat per notarios Cancellariae, vel per partes, ibid. num. 168 Eod.*
- Falsitas num. fit alicui nociua, vel non, ibidem, num. 169 307*
- Falsitas ad eius essentiam qua requiratur, ibid. num. 184 320*
- Falsitas multifariam committi potest, in cap. 49. num. 1. cum seq. Eod.*
- Falsitas circa testes gravissimum est crimen, ibid. num. 5 Eod.*
- Falsitas est veritatis immutatio, ibid. nu. 8. Eod.*
- Falsitas committitur per publicam personam, & per privatam, in cap. 43. num. 5. 340*
- Falsitas apta ad nocendum in scriptura privata commissa num. punienda, ibid. nu. 21. 341*
- Falsitas apta ad nocendum num. faciat inditium, ibid. num. 22 Eod.*
- Falsitas num. requiratur, quod fit apta ad nocendum, habitu, & potentia, ibidem, numero, 23 Eod.*

L N D I E X I

<p><i>Falsitas in scriptura primata trino teste signata num requiratur, quod sit apta ad nocendū, ibid. num. 24</i> Eod.</p> <p><i>Falsitas commissa in instrumentis nullis, & invalidis num poena falsi an rebellionatus puniendi, ibid. num. 28</i> 342</p> <p><i>Falsitatis perfectio requiritur in crimine falsi, in cap. 36. num. 177</i> 306</p> <p><i>Falsificans, sigillum Regij Tribunalis qua poena puniatur, ibid. num. 132</i> 304</p> <p><i>Falsificans literas Pro Regis, vel Regij Tribunalis, qua poena plectendus, ibidem, numero, 138.</i> Eod.</p> <p><i>Falsificans literas Regis non sigillatas num puniatur pena Const. Regum, qui literas, ibidem, num. 148</i> Eod.</p> <p><i>Falsificantes literas Praetorum, & eorum vicariorum num mitius sint puniendi, ibid. num. 130</i> 303</p> <p><i>Falso utens rescripto pluribus vicibus, sed ex interuallo num vnicia punietur poena, ibid. num. 199. quid tamen si vno, & eodem tempore, ibid. num. 200</i> 307</p> <p><i>Fama defuncti damnatur propter criminis immunitatem, ibid. nu. 75</i> 300</p> <p><i>Favor est extendendus, in cap. 15. nu. 27</i> 137</p> <p><i>Favori suo quilibet potest renunciare, in cap. 12 num. 83. quod quomodo limitetur, numero, 84</i> 121</p> <p><i>Famina comprehenditur sub dispositione lata per dictionem, quicumque, in cap. 3. numero. 35</i> 73</p> <p><i>Famina num comprehendatur sub dispositione lata per dictionem, omnis, ibid. num. 36.</i> 74</p> <p><i>Femina num comprehendantur sub hoc indulto, ibid. num. 34 fol. 73 & 57</i> 75</p> <p><i>Femina nrm comprehendantur sub dispositione per dictionem quibuscumque, prolata, in cap. 4. num. 18. ubi num Civitates, universitates, Municipia, & collegia, ibidem, num. 19</i> 28</p> <p><i>Feuda non veniunt in quilibet dispositione, nisi exprimentur in cap. 22. num. 83</i> 199</p> <p><i>Feudalia num veniant in restitutione facta de causa pacis, ibid. num. 84</i> Eod.</p> <p><i>Ficta solutio num comprehendatur sub indulto, in cap. 18. num. 128</i> 177</p> <p><i>Fideicommissum aliquando inducitur propter absurdum existendum, in q. 5. nu. 95</i> 17</p> <p><i>Fideicommissum num inducatur per verbum,</i></p>	<p><i>Rogo, in cap. 2. num. 43</i> Pol. 67</p> <p><i>Fideiussio in criminalibus facit personam fisco, & poene subiectum, in cap. 11. numero, 24</i> 109</p> <p><i>Fideiussio sicut in civilibus facit rem extare, ita in criminalibus facit extare personam, ibid. nu. 25. & 26. Cod. &</i> 110</p> <p><i>Fideiussio in materia indultus num sit prestanda in vim modi, an vero in vim conditionis in cap. 53. num. 6. & 8.</i> 361</p> <p><i>Fideiussio per indultum requisita num per aquipollens praestari possit, ibid. nu. 9</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussio in praesenti indultus materia num Iudicis officio prestanda sit parte non opponente, ibid. num. 12</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussio Principis beneficio debita fit ad securitatem ipsius creditoris, ibidem numero, 362.</i> 19</p> <p><i>Fideiussio per creditorem à debitore intra terminum petita praestari debet, ibidem, numero, 25</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussio petita intra terminum, sed praestita post terminum num profit debitori in praesente materia indultus, ibid. nu. 26</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussio per creditorem petita sed non praestita per debitorem num iudicis officio exigenda sit, ibid. num. 35 & 36. & quid de rigore iuris, ibid. num. 38</i> 363</p> <p><i>Fideiussio ab hoc indultu num requiratur in ipso actu, ibid. num. 42</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussione non praestita debitores carcerati nū sicut à carceribus relaxandi, ibidem, numero, 11</i> 361</p> <p><i>Fideiussor indicatum solui non tenetur solvere indicatum in causa appellationis, in cap. 15 num. 75</i> 139</p> <p><i>Fideiussor tunc prestandus est, quando l. aut statutum requirit fideiussionem, in cap. 53. num. 57</i> 364</p> <p><i>Fideiussores requiruntur ab hoc indultu, ibidem num. 50. sed quid si indultus non expressis sit, ibid. num. 51</i> Eod.</p> <p><i>Fideiussoris praestatio non est onus leue, in cap. 18. num. 85</i> 184</p> <p><i>Fideiussoris datio iudicis arbitrio relinquatur in causa brevis indultus, ibid. num. 94.</i> 175</p> <p><i>Fiscus num censetur fateri delictum in petitione iudiciali, in q. 8. num. 15</i> 29</p> <p><i>Fiscus tenetur praessequi delinquentes, in cap. 16 num. 66</i> 150</p> <p style="text-align: right;">Fiscus</p>
--	---

I N D E X.

- Fiscus num habeat hypothecam in bonis delinquentis, ibid. num. 68* Eod.
- Fiscus num possit agere ad poenam per partes in contractu appositam, ibid. nu. 93. & de limitatione, num. 94* 151
- Fiscus quis proprie dicatur, in cap. 17. nu. 5. 156*
- Fiscus publica Principis pecunia, ipsumque patrimonium dicitur, ibid. nu. 6.* Eod.
- Fiscus est unus. sicut unum est imperium, ibid. num. 12. & 16* Eod.
- Fiscus habetur loco heredis, ibid. nu. 100* 162
- Fiscus num possit vendicare bona alienata per reum interios possessores, ibid. num. 214. cum seq.* 163
- Fiscus nullam habet obligationem nec realem, nec personalem ante delictum commissum, ibid. nu. 117. cum seq.* Eod.
- Fiscus habet tacitam hypothecam ex suo contractu, ibid. num. 121. & quid si delictum incidit ex contractu, ibid. nu. 122* Eod.
- Fiscus pro poena creditor est futurus, ibidem, num. 123* Eod.
- Fiscus num possit reuocare alienata probata fraude ibid. num. 126* 164
- Fiscus num possit reuocare alienata, quando sumus in delictis, in quibus cadit confiscatio ipso iure, ibid. nu. 129. & 135. cum seq.* Eod.
- Fiscus num possit reuocare alienata post accusationem institutam, vel litam contestatam, ibid. num. 135. cum seq.* Eod.
- Fiscus num possit reuocare alienata post sententiam, & post condemnationem, ibidem, num. 146* 165
- Fiscus reuocabit etiam precio, minimè restituto, ibid. num. 149. quod quomodo limitetur, ibid. num. 150* Eod.
- Fiscus potest petere bona intra triginta annos, siue finis in confiscatione qua fit ipso iure, siue non ibid. num. 158* 166
- Fisci iura per usurpationem, vel ex privilegio exercentur per diuersos in diuersis locis, in cap. 17. nu. 13.* 156
- Fisci ius facilius remittitur, quàm ius priuatum, in cap. 18. num. 61* 173
- Fisci ius incorporatum non potest remitti, ibid. num. 62* Eod.
- Fisci interesse duplex in delictis, in cap. 25. numero, 36* 208
- Fisco ius queritur ex sententia, in cap. 17. numero, 84* 161
- Fiscalis loci ubi tamen adfit, et idandus est. in cap. 24. num. 8. 34. & 37* 207. & 208
- Filij num possint rapere, aut occultare bona paterna confiscata, in cap. 33. num. 70. sed num. usque ad legitimam tantum sint tuti in conscientia, ibid. num. 71* 261
- Filius natus ex moniali sacrilegus, & incebstus est. in cap. 34. num. 74* 273
- Foriudicatio quando habet locum, in cap. 14. numero, 5.* 132
- Foriudicatio num admittatur in causa periurij, ibid. num. 7.* Eod.
- Foriudicationi quando locus est non cadit condemnatio contumacia, ibid. num. 4* Eod.
- Foriudicationis casus recensentur, ibidem, numero, 6.* Eod.
- Forma monetae si non mutatur, sed cuditur per non habentem potestatem num. falsa dicatur in cap. 28. num. 18* 226
- Forma monetae mutata vitatur, & perimitur ipsa moneta, ibid. num. 35* 227
- Forma papauis qua fit, ibid. nu. 28* Eod.
- Forma est adimplenda in forma specifica, in cap. 50. num. 5.* 353
- Forma substantialis facit actum non valere ipso iure, in cap. 53. num. 30. secus vero quando forma est accidentalis ibid. num. 31* 363
- Forma substantialis aduenit rei existenti, in potentia, ibid. num. 32* Eod.
- Forma accidentalis aduenit rei in actu existenti, ibid. num. 33* Eod.
- Flagitia, qua contra naturam sunt ubique, & semper repudianda, & punienda, in cap. 33. num. 17* 258
- Fragens literas Papa qua poena puniatur, in cap. 36. num. 194* 307
- Fraus, & dolus non debent alicui prodesse, in cap. 6. num. 21* 20
- Fraus legis est euitanda, in cap. 10. nu. 78.* 106
- Fraus expressa, vel praesumpta signa qua sint, in cap. 17. num. 125* 164
- Fraudis probatio num. requireretur in possessore, quando sumus in alienatione facta ante delictum in cap. 17. num. 127* 164
- Fraus exprimitur quod tacite subauditur, in cap. 9. num. 17* 93
- Fur famosus quis sit, in cap. 35. nu. 30* 93
- Fur nocturnus num. possit impune occidi, ibid. num. 57. & 58* 286
- Fur nocturnus recedens, vel aufugiens cum re-*
d 2 bus

I N D E X

<p><i>bus nam possit impune occidi, ibidem</i> num. 59. Eod.</p> <p><i>Fur diurnus nam possit impune offendi, ibidem</i> num. 61. Eod.</p> <p><i>Fur nocturnus gravius delictum ostendit propter temporis qualitatem, ibid. num. 62.</i> Eod.</p> <p><i>Fur diurnus quare impune non potest regulariter occidi, ibid. num. 63.</i> Eod.</p> <p><i>Fures qui dicantur, ibid. num. 30.</i> 286</p> <p><i>Fures nocturni qui proprie sint, ibidem, num. 55 & 56.</i> 287</p> <p><i>Furti materia, remissive, ibid. num. 122.</i> 291</p> <p><i>Furtum furum nocturnorum odiosius à lege existimatur, ibid. num. 88. & quia poena puniatur, ibid. num. 89.</i> 283</p> <p><i>Furtum omni iure prohibitum, ibid. num. 123.</i> 291</p> <p style="text-align: center;">G.</p> <p>Gabella debita pro vacca non debetur pro vitulo, in q. 6. num. 39. 21</p> <p><i>Geminata propositio nullo modo cavilari potest in cap. 1. num. 186.</i> 61</p> <p><i>Geminata confessio facit cessare exceptionem non numerata peccunia, ibid. num. 191. ubi quid respectu tertij, ibid. num. 192.</i> Eod.</p> <p><i>Geminata ratificatio facit cessare text. in l. 2. C. de resci. vend. ibid. num. 193.</i> Eod.</p> <p><i>Geminatio verborum ostendit maiorem voluntatem disponentis, ibid. num. 187.</i> Eod.</p> <p><i>Geminatio est magni effectus, ibid. num. 188.</i> Eod.</p> <p><i>Geminatio equiponatur clausula non obstante, ibid. num. 189.</i> Eod.</p> <p><i>Geminatio purgat vitium obreptionis, & subreptionis, in cap. 22. num. 22.</i> 192</p> <p><i>Geminatio, ac reiteratio delictorum concludit quem à Principis clementia, in cap. 30. num. 9.</i> 233</p> <p><i>Geminatum rescriptum operatur clausulam de certa scientia, in cap. 2. num. 177. ac clausulam motus proprii, ibid. num. 178. si tamen in 2. rescripto sit mentio de 1. num. 179.</i> 60</p> <p><i>Generalitas rescriptationis restringitur, in cap. 4. num. 35.</i> 78</p> <p><i>Continuatus adus operatur iterationem, ibid. num. 183. nec non operatur geminationem, & dispositionem actus efficaciorum, ibid. num. 184. & 185.</i> 61</p> <p><i>Glosa in cap. exhibita, extra De Honor. comprobatur, in q. 8. num. 10.</i> 28</p>	<p><i>Glosa debet intelligi secundum text. quem alleg. in cap. 35. num. 37.</i> Fol. 287</p> <p><i>Grassatores qui dicantur, ibid. num. 43. cum sequen.</i> Eod.</p> <p><i>Grassor, verbum quibus modis accipiat, ibid. num. 46. cum seq.</i> Eod.</p> <p><i>Grassatura quando dicatur qua sunt à latronibus in nemore, ibid. num. 50.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia facta cum clausula, quia cognovimus innocentem non erit nec simplex gratia, nec simplex indulgentia, sed in integram restitutio, in q. 3. num. 18. cum seq. ubi nō trahatur ad bona confiscata, & ad fructus perceptos, & quid ad percipiendas, & quid si fuerint alienata in tertios possessores, & quid ad famam, & ad honores, numero, 19. 20. 21.</i> 12</p> <p><i>Gratia ante literarum expeditionem dicitur informis & imperfecta, in q. 7. nu. 2.</i> 24</p> <p><i>Gratia habet in se tacitam conditionem, si literae expediuntur, ibid. num. 4.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia statim est perfecta eo ipso, quod Rex simplici verbo facit gratiam, ibid. num. 7. cum sequen.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia per verbum, fiat, statim est perfecta, ibid. num. 11.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia Principis non requirit scripturam de substantia, ibid. num. 20. & de ratione nu. 21. & 22. & infra. In vers. scriptura, 25</i></p> <p><i>Gratia non expirat morte concedentis, ibidem, num. 26.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia est perfecta si contingat actum per se perfectum, & nō faciendum, ibid. nu. 29.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia num possit probari per testes, ibidem, numero, 39.</i> 26</p> <p><i>Gratia Principis quis non potest potiri, nisi sit ex omni parte absoluta, ibid. nu. 47.</i> Eod.</p> <p><i>Gratia debet recipere plenissimam interpretationem, in cap. 1. num. 52. & 53.</i> 49</p> <p><i>Gratia concessa motu proprio de praebenda vacante intelligatur de pinguari si plures vacaverint, ibid. num. 113. sed quid si ad partis postulationem, num. 114.</i> 56</p> <p><i>Gratia concessa motu proprio differt à gratia simplici, ibid. num. 130.</i> 58</p> <p><i>Gratia num possit fieri post sententiam, in cap. 9. num. 1. & 2.</i> 92</p> <p><i>Gratia non expirat morte concedentis, in cap. 15. num. 81. & 82.</i> 140</p> <p><i>Gratia donec revocetur, & durante causa, quae con-</i></p>
--	--

I N D I C E X I

re conceditur, debet esse mansura, ibidem
 num. 107 Fol. 141

Gratia Principis trahitur tantum ad poenam
personae, & non ad bona, in cap. 18. nume-
ra. 18. 171

Gratia Principis quando trahitur ad bona non
trahitur ad bona confiscata, & incorpora-
ta, ibid. nam. 19 Eod.

Gratia Principis re integra parit effectum, ibid.
num. 20 Eod.

Gratia Principis non parit effectum si res passa
est executionem, ibid. num. 21 Eod.

Gratia nam acquiratur ignorantem, in cap. 20.
num. 20. cum seq. 186

Gratia solo verbo perficitur quod ad essentiam
gratia, non autem quoad formam perfectio-
nem, ibid. num. 23 Eod.

Gratia etiam ignorantem acquiratur quoad essen-
tiam gratia, ibid. num. 24 Eod.

Gratia non valet nulla mentione facta poena, &
condemnationis, in cap. 22. num. 68. 198

Gratia secunda non valet, si de prima nulla est
facta mentio, ibid. num. 69 & 70. ubi quo-
modo limitatur, num. 71 Eod.

Gratia subreptitia vix nulla, & inualida nihil
reo suffragatur, in cap. 30. num. 19. 233

Gratia prima de homicidio si est valida tunc
Princeps non debet gratiam facere, ibid.
num. 21. Eod.

Gratia secunda non est facienda, si prima gratia
continet simile delictum, siens si diversum
ibid. num. 22. & 23 Eod.

Gratia primi delicti si non fuerit obtempta nulla
etiam est facienda mentio, ibid. num. 24. Eod.

Gratiam habens motu proprio praefertur alteri
eiusdem datae, in cap. 1. num. 131. 58

Gratia formalitatem, & continentiam difficile
est per testes sciri, in q. 7. nu. 40. 26

Gratia datur perfectio per litterarum expedi-
tionem, in cap. 20. num. 25. cum seq. 186

Graves poenae de iure Regni sunt constitutae con-
tra proditores, in cap. 31. num. 14. 239

H.

H *Hereditas num. sit usufructus, vel usus,*
in cap. 13. num. 44. fol. 129. & numero,
60. 130

Heres infra tempus conscribendi inventarium,
& si nota possit conveniri a creditoribus

hereditarij pateris tantum debitores here-
ditarios convenire, in cap. 1. num. 120. &
ratio rationis affertur, num. 121. Fol. 51

Heres num. priuatur hereditate si alienauerit
rem contra prohibitionem testatoris dispo-
nitio, quod in casu alienationis ipso iure
ipsoque facto priuatur hereditate, in cap.
19. num. 15. 180

Heres lite non contestata non tenetur de delicto
defuncti, in cap. 32. nu. 45. 253

Heres assassini tenetur restituere pecuniam re-
ceptam pro assassina lite adhuc non conte-
stata, ibid. num. 46. 254

Heres heredis mei num. comprehendatur in
contractibus, privilegijs, & ultimis volun-
tatibus, ibid. num. 51. Eod.

Heresis crimen simile est crimini laesae Maiesta-
tis, in cap. 17. num. 169. & 170. 166. qua
delicta quanto tempore praescribantur,
ibid. nam. 172. 167

Homicida primus in mundo quis fuit, in alleg.
num. 36. fol. 247. & num. 48. cum seq. 248

Homicidium est crimen detestabile, in cap. 30.
num. 42. 235

Homicidium per insidias commissum differt ab
homicidio proditorie commissio, in allegat.
num. 5. 240

Homicidium nra praesumatur proditorie factum,
in alleg. num. 19. 246

Homicidium tripliciter committitur, in allegat.
num. 40. 247

Homicidium est peremptio naturalis, ac termi-
nus vicia, in allegat. nu. 50. 248

Homicidium a latrone factum est maius homici-
dio alterius, in cap. 35. num. 5. 281

Homo est creatus ad imaginem, & similitudine
dei, in alleg. num. 49. 248

Homo propter ingenium facinus datur bellis co-
medendus, in cap. 35. num. 40. 265

Homo deuenit ad nihilum inter homines prop-
ter falsitatis maculam, nec est amplius in
dicandus homo, in cap. 36. nu. 6. 296

Hominum non debent praenunciare leges ipsarum
signarantia, in q. 9. num. 16. 34

Homines omnes huius Regni sunt in dominio
ipsius Regis, in cap. 46. nu. 61. 348

Hominum audacia nostris temporibus non potest
deterri, in cap. 28. num. 95. 230

Homicidii, & transfuge passum impunit
occidi, in cap. 33. nu. 29. & 30. 129

Huma-

IN NE DI E X:

<i>Humana clementia per quam describitur. in cap. 36. num. 115</i>	<i>Fol. 302</i>	<i>Ea est. in quast. 4. num. 24</i>	<i>Fol. 21</i>
		<i>In generali sermone ea est facienda interpretatio, que actus. bonitatem respiciat, in cap. 3. num. 67</i>	<i>76</i>
I.		<i>In pœnis mitior est infligenda, in cap. 15. num. 23 fol. 137. & num. 132. & 133.</i>	<i>142</i>
I licitum quandoque non est puniendum, in cap. 18. num. 23	<i>176</i>	<i>In gratijs nihil est perfectum ante literarum expeditionem quò ad eius exercitium, in cap. 20. num. 27.</i>	<i>186</i>
<i>Impetrans debet esse atatis perfecta tam tempore vacationis quàm tempore data, in cap. 1. num. 135 quid autem si fuisset facta gratia motu proprio, num. 136. & quid in gratia concessa cum clausula ex certa scientia, vel non non obstantibus, nu. 137</i>	<i>57</i>	<i>In incertis, non autem certis locus est coniecturis, ibidem, num. 59</i>	<i>188</i>
<i>Imperator num subyciatur dispositioni tax. in cap. 1. De Honoric. in 6. in cap. 32. numero, 21.</i>	<i>252</i>	<i>In delictis considerantur damna, & interesse, in cap. 26. num. 14. nec non honoris offensæ recompensatio, & castigatio in coniunctorum solatium, ibid. nu. 15</i>	<i>212</i>
<i>Imperatorum proprium est affectione paternâ subditos diligere tanquam filios, in cap. 35. num. 12.</i>	<i>285</i>	<i>In indulgentia si fuerit dictum, quod omnes condemnationes liberè aboleantur, num per illud verbum liberè omnia in condemnatione contenta comprehendantur sub indulgentia, in cap. 26. num. 24</i>	<i>213</i>
<i>Impediens executiones reorum, vel impediri faciens ubi de mortis, aut mutilationis membrorum pœna agitur excluditur ab hoc indulto, in cap. 40. nu. 6. & de ratione, numero, 15</i>	<i>327</i>	<i>In generali locutione semper videtur excepta persona loquentis, in cap. 27. num. 12. & de limitatione, num. 13</i>	<i>223</i>
<i>Impediens Iudicis iurisdictione in criminalibus num puniendus, ibid. num. 7. quid autem in civilibus, ibid. num. 8.</i>	<i>Bod.</i>	<i>In crimine falsa moxeta procedi debet sicut in crimine lasæ M. aiestatis in cap. 28. numero. 47.</i>	<i>228</i>
<i>Immundities reperitur in carceribus, in cap. 51. num. 15</i>	<i>357</i>	<i>In personalibus stricta est facienda interpretatio, nec est facienda extensio de casu ad casum, in allegat. nu. 50</i>	<i>256</i>
<i>Id quod principaliter agitur est attendendum, in allegat. num. 64. fol. 237. & in cap. 49. num. 22.</i>	<i>335</i>	<i>In maleficijs voluntas expectatur, & non exitus, in alleg. num. 52</i>	<i>248</i>
<i>Idem est dicere intra centesimum diem, & in die centesimo, in cap. 23. num. 27.</i>	<i>203</i>	<i>In crimine assassini num procedi possit iuris ordine non servato, in cap. 32. num. 32.</i>	<i>253</i>
<i>Idem est dicere intra Calendas, quod dicere Calendis, ibid. num. 28.</i>	<i>Bod.</i>	<i>In crimine assassini num procedi possit ad condemnationem per indistia, & argumenta, ibid. num. 34.</i>	<i>Bod.</i>
<i>Ignorans exceptionem inductas sibi competere num possit post sententiam proponere. Dix. Etiam exceptionem inductus, in cap. 20. nu. 54. & 55.</i>	<i>103</i>	<i>In penalis pœna sunt potius derolende, quàm exasperande, in cap. 33. num. 78.</i>	<i>262</i>
<i>Inanis est actio, quam creditaris inopia excludit, in q. 2. num. 22</i>	<i>7</i>	<i>In Imperatoris sigillo qua verba inscripta sunt, in cap. 36. num. 114.</i>	<i>302</i>
<i>Ingressus monialis, et matrimonium illud spirituale vitiaur ex probatione vis, & metus, in cap. 34. num. 203.</i>	<i>281</i>	<i>In alternatis sufficit, quod una pars vera sit, Ibid. num. 142.</i>	<i>304</i>
<i>Est integrum restitutione pœna peremptoria quomodo veniat principaliter, vel secundario, in q. 3. num. 26. cum seq.</i>	<i>10</i>	<i>In materia pœnali durum est legem extra casti expressum extendere, Ibid. num. 156.</i>	<i>305</i>
<i>Est restitutione veniant animalia, & fetus, si res situetio longis partis frustrationibus, redacta</i>		<i>In falsi crimine duplex consideratur delictum, in cap. 36. num. 183</i>	<i>307</i>
		<i>Indubio est intelligendum de dolo homo, in cap. 37. num. 8</i>	<i>309</i>
		<i>In mora modici non est magnam praiudicium, in cap. 51. numero 29. & 31. fol. 358 & in</i>	

I N D E X.

in cap. 52 numero, 2. Fol. 359
Inabilitas impetrantis non tollitur per motum proprium, secus vero per clausulam ex certa scientia, in cap. 1. nu. 71 50
Inabilitas descendens ex iure positivo num tollatur, ibid. nu. 72. & 73 Eod. 260
Incesta nuptia quando dicantur, in cap. 33. numero, 60 260
Incesta, & nepharia nuptia sunt minora delicta vitio sodomitico, ibid. nu. 63 261
Incestus num committatur cum affine, sicut cum consanguineo, in cap. 34. num. 31 271
Incestus num contrahatur cum affinibus spiritalibus, ibid. nu. 32 Eod.
Incestus poena de iure civili est poena mortis, ibid. num. 122 276
Incorporatio quid sit, in cap. 18. numero. 35. & 44. 172
Incorporatio praesupponit exactionem, ibidem num. 38 Eod.
Incorporatio, qua fit per Principem, quos effectus operatur, ibid. nu. 40 Eod.
Incorporatio fit unius Ecclesiae ad aliam, ibidem num. 46 Eod.
Incorporatio, unio, & translatio, ibidem, numero, 49 Eod.
Incorporatio tacita poena fit fisco per acceptationem ipsius, ibid. num. 105 193
Inclusio vnus est exclusio alterius, in cap. 3. numero, 31. 73
Incolatione praesumantur vivere ultra milia centum annorum, in cap. 15. nu. 46. 138
Indicia saepe pro accusatione desumuntur, in cap. 6. num. 35 83
Indicia legitima quando requiruntur per quos testes sunt probanda, in cap. num. 22. numero, 131 201
Indiciati verbum quid importet, in cap. 6. numero, 37 83
Individuum quando dicatur, in cap. 28. numero, 37 227
Indulgenti potestas residet in solo Principe, in cap. 4. num. 9 13
Indulgenti potestas est de regalibus, ibidem, numero, 12 Eod.
Indulgenti facultas est de iurisdictione Principi, in cap. 9. num. 59 94
Indulgenti facultas non venia in concessione regali, ibid. num. 40. & 41. 95
Indulgenti facultas num censetur concessa

concesso mero, & mixto imperio, ibid. num. 42. & quid si omni modo, & perpetua iurisdictione esset concessa, num. 43. & 44. Eod.
Indulgere multifariam ponitur, in quast. 1. numero, 4. 2
Indulgere aliquando pro concedere, pro dispensare, pro vacare, & alijs. modis accipitur, ibid. num. 5. Eod.
Indulgentia quid sit, ibid. num. 3 Eod.
Indulgentia quando proprie dicatur, ibidem, numero, 33 4
Indulgentia potest bifariam per Principem fieri, ibid. num. 34. Eod.
Indulgentia eatenus se extendit, quatenus verba important quot secus in restitutione in integrum, ibid. num. 37. & 38 Eod.
Indulgentia dupliciter conceditur generaliter, & specialiter, seu priuatim, in quast. 2. numero, 20. 7
Indulgentia priuata quot modis possit contingere, ibid. nu. 21 Eod.
Indulgentia est a poena liberatio, in quast. 3. num. 12. 12
Indulgentia importat dispensationem, quando Princeps utitur verbo indulgemus, ibidem num. 34 12
Indulgentia antiquitus a Senatusconsulto concedebatur, in q. 4. num. 1. ubi quid hodie, in q. 2. Eod.
Indulgentia non potest concedi per feudatarios inferiores, ibid. nu. 11. 13. & 14 13
Indulgentia praesupponit delictum, in q. 8. numero, 5. 28
Indulgentia tunc erit, cum praecedit ordinatio generalis, in cap. 2. num. 67 69
Indulgentia Principis differt ab abolitione, in cap. 8. num. 9 88
Indulgentia Principis tantum sonabit, quantum cantat, ibid. num. 19 93
Indulgentia Principis tollit poenam criminalem, sed non infamiam, honorem, & dignitatem, ibid. num. 20 Eod.
Indulgentia concessa adultero tantum num. censetur concessa adultera, ibidem, numero, 21. Eod.
Indulgentia concessa his verbis, Indulgeo, quia cum reperj. innocentem, non erit simplex gratia, sed in integrum restitutio, ibidem, num. 25 Eod.
Indulgentia non tribuitur ad excusata, in cap.

I N D E X.

<i>cap. 18. numero, 24.</i>	Fol. 171	
<i>Indulgentia alicui concessa cum restitutione bonorum num intelligatur de bonis confiscatis, & alteri venditis, in cap. 26. numero, 22.</i>	213	
<i>Indulgentia Principis num trabatur ad condemnationes acquisitas, ibid. num. 25</i>	Eod.	
<i>Indulgentia hac est generalis ex certa scientia, & motu proprio concessa cum modica aliorum lesione, in allegat. numero, 22.</i>	215	
<i>Indulgentia ista sc nam intelligenda sit, quando arma sunt exercita in alium, an non in alleg. num 50</i>	220	
<i>Indulgentia indigno concessa uniuersos prouocat ad prolapsionis contagium, in cap. 30. num. 14.</i>	233	
<i>Indulgentia alicuius delicti concessa sub conditione, quod si quod simile in futurum patraret intelligatur priuatus gratia num. per nouum delictum commissum censeatur reuocata indulgentia, ibid. num. 32. quod declara, ut in nu. 33</i>	234	
<i>Indulgentia Principis non iudicium, sed triuicium extinguit, in cap. 48. num. 6</i>	332	
<i>Indulgentia Principis omnia ferè delicta comprehendit, ibid. num. 9. & 10</i>	Eod.	
<i>Indulgentia num sit appellanda, si ab ea excludantur grauius delicta, ibid. num. 11.</i>	Eod.	
<i>Indulgentia num regulatur ab ipsa abolitione. ibid. num. 13.</i>	Eod.	
<i>Indulgentia generalis num comprehendat delicta futura, in cap. 49. num. 12</i>	354	
<i>Indulgentia non debet ledere utilitatem publicam, ibid. num. 13.</i>	Eod.	
<i>Indultus idem, quod Indulgentia, in quest. 2. num. 1.</i>	21	
<i>Indultus idem sonat, quod ipsa indulgentia, ipsaque abolitio, in q. 3. nu. 10.</i>	3	
<i>Indultus nihil differt ab ipsa abolitione quoad effectum ibid. num. 15. fol. 3. & 40.</i>	4	
<i>Indultus num poenam remittat, an & infamiam ibid. num. 18.</i>	3	
<i>Indultus hic num indulgentia possit appellari, ibid. num. 24</i>	Eod.	
<i>Indultus hic num differat ab ipsa abolitione, & a restitutione, ibid. num. 26.</i>	4	
<i>Indultus continet gratiam, in q. 7. num. 1.</i>	24	
<i>Indultus hic per auctorem dupliciter consideratur, aut uti haurit uti gratia, ibid. n. 12. Eod.</i>		
<i>Indultus hic num requirat scripturam, ibidem, nu. 54. & infra in vers. gratia, & in vers. scriptura.</i>	Fol. 27	
<i>Indultum petens num censeatur fateri delictum, in q. 8. nu. 1.</i>	28	
<i>Indultus hic siue generalis, siue particularis quod ab ipsam Regem suum porrigit effectum, in q. 9. num. 38</i>	36	
<i>Indultus Mota proprio concessus est latissime interpretandus, in cap. 1. num. 59</i>	49	
<i>Indultus hic erit restringendus, prout iuri congruum erit, ibid. num. 60</i>	Eod.	
<i>Indultus motu proprio concessus alicui iniquitatem sapiens num retorqueatur in confessionarium, ibid. num. 118</i>	56	
<i>Indultus hic num dicatur clausus in corpore iuris, ibid. nu. 123</i>	57	
<i>Indultus hic num sit iuris noui introductiuus, in cap. 2. num. 48. cum seq.</i>	68	
<i>Indultus iste num ad preterita delicta extendatur, ibid. num. 54. & 73. & num. excludat delicta futura, num. 55. Eod. & in cap. 8. num. 17.</i>	89	
<i>Indultus iste num sit iuris noui introductiuus respectu cancellationis, ibid. num. 80. fol. 70 & num. sit noua dispositio, in cap. 39. numero. 53.</i>	323	
<i>Indultus iste est favorabilis, & proinde extendendus, in cap. 3. num. 1. fol. 72. & numero. 21.</i>	73	
<i>Indultus bifariam operatur circa personas, & circa delicta, ibid. num. 2. & 3.</i>	72	
<i>Indultus iste comprehendit omnes preter. extit. sos ab ipso, ibid. num. 20</i>	73	
<i>Indultus hic an liget a die publicationis factæ in urbe Madrid, an verò a die promulgationis in hac Ciuitate, in q. 9. num. 13. & per totum fol. 53. & in cap. 5. num. 1.</i>	79	
<i>Indultus hic de quibus criminum delatoribus loquitur, in cap. 6. num. 17.</i>	81	
<i>Indultus hic ampliat etiam in confessis, & cõuictis, in cap. 9. num. 1. fol. 85. & 45.</i>	87	
<i>Indultus iste num habeat locum quoad delicta liquidata, ibid. num. 47. & 48.</i>	Eod.	
<i>Indultus iste ampliat etiam si processus abduxerint, sed non si capti, in cap. 8. numero, 1.</i>	88	
<i>Indultus num porrigatur ad delicta incognita, & incognita, ibid. num. 4. & 6. eod. & in cap. 12. num. 3. & 4.</i>	118	

Indul-

I N D E X

<p><i>Indultus non debet operari prater indulgentie intentionem, ibid. num. 5.</i> Fol. 88</p> <p><i>Indultus iste tria genera delictorum potest continere, ibid. num. 16.</i> 89</p> <p><i>Indultus hic num porrigatur ad processus pendentes super delictis patratiss post publicatione indultus, ibidem. num. 18 cum sequen.</i> 90</p> <p><i>Eod. &</i></p> <p><i>Indultus hic concedit absolutionem, liberationem & relaxationem illicita à quacunque poena tam corporali, quam pecuniaria, in cap. 18 num. 16. 17. 18 & 19.</i> 102</p> <p><i>Indultus hic parit exceptionem rei indicatae, ibid. num. 20.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste num comprehendat relaxatos subfideiussoribus, in cap. 11. num. 14.</i> 109</p> <p><i>Indultus hic num suum porriget effectum ad delicta liquida, in cap. 12. num. 3.</i> 115</p> <p><i>Indultus beneficio volens gaudere debet in iudicio instare, ibid. num. 5.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste num procedat in consummatis bannitis, an verò etiam in consummatis condemnatis in cap. 14. num. 8.</i> 132</p> <p><i>Indultus hic liberalior erit, quò grauiora abolit delicta, in cap. 17. num. 3.</i> 156</p> <p><i>Indultus iste restringitur, si poena, vel multa, vel condemnatio aliter exacta, vel incorporata fuerit, in cap. 18. num. 1.</i> 170</p> <p><i>Indultus hic non extenditur ad poenas exactas, ibid. num. 27 & de ratione, num. 28. cum sequen.</i> 171</p> <p><i>Indultus iste de iure communi num extendetur ad poenam assignatam, vel compositam ibid. num. 64.</i> 173</p> <p><i>Indultus hic num loquatur in vera, & effectiva solutione, an verò in solutione interpretativa, ibid. num. 65.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic magis ad substantiam obligationis, quam ad numerorum solutionem refertur, ibid. num. 93. & 100.</i> 173</p> <p><i>Indultus iste est pragmatica quadam generalis sanctio, ibid. num. 127.</i> 177</p> <p><i>Indultus iste num requirat Iudicis sententiam, in cap. 19. num. 10.</i> 179</p> <p><i>Indultus huius beneficium num absenti, & ignoranti sit profiguum, ibid. num. 41.</i> 181</p> <p><i>Indultus hic est Princeps beneficium, ibid. numero, 42.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic non requirit sententiam quòdam effectum turis, & liberationem, ibid. num.</i></p>	<p><i>num. 55. & quid quòdam effectum declaratiuum num. 56.</i> Fol. 183</p> <p><i>Indultus hic uti l. decretus est, in cap. 20. num. 40. & in vim l. condenda promulgatus, est ibid. num. 53.</i> 187</p> <p><i>Indultus hic num inducat dispositionem per verbum volumus, ibidem, num. 57. cum sequen.</i> 188</p> <p><i>Indultus hic suum operatur effectum absque Iudicis misterio ob dictionem illicita, in cap. 21. num. 4. & 5.</i> 169</p> <p><i>Indultus hic intelligi debet, ut nullum preiudicium offerat, in cap. 22. numero. 118. & 123.</i> 201</p> <p><i>Indultus requirens remissionem est intelligendus in illis casibus in quibus requiretur, partis remissio, in cap. 23. num. 20.</i> 205</p> <p><i>Indultus iste decernens tempus sex mensium pro remissionibus obtinendis decernit tempus determinatum, Ibid. num. 21. & fundatur super qualitate temporis, ibidem, num. 24.</i> 205</p> <p><i>Indultus iste noluit reos grauare remissionis pondere, ubi superuacanea iudicatur, in cap. 26. num. 2.</i> 212</p> <p><i>Indultus hic uti Principis beneficium benigniorum adiecit interpretationem, in allegat. num. 9. fol. 215 & nu. 21.</i> 217</p> <p><i>Indultus iste semper comprehendit insultum, nisi fuerit deuentum ad vulnera, & percussiones, ibid. num. 19.</i> 215</p> <p><i>Indultus hic non comprehendit crimen lese Maiestatis Diuinae, vel Humanae, in cap. 27. num. 14.</i> 223</p> <p><i>Indultus iste omnes moneta falsa species includit, in cap. 28. num. 109.</i> 231</p> <p><i>Indultus hic intelligendus est de committentibus duo homicidia, quorum probatio liquida sit, secus verò si per solam suspicionem probaretur, in cap. 30. num. 34. & 35.</i> 235</p> <p><i>Indultus iste num intelligendus sit de patrantibus duo homicidia tantum, an verò de committentibus tria homicidia, ibidem, num. 36.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic num comprehendat mandantes fieri duo homicidia, ibid. num. 48.</i> 235</p> <p><i>Indultus iste num loquatur de committente tantum, an verò de mandante, in allegat. numero, 49.</i> 236</p> <p><i>Indultus iste quibus sex causis fuit emanatus,</i></p>
---	--

I N D E X.

<p><i>in allegat. numero, 65</i> Fol. 237</p> <p><i>Indultus iste debet ladi in quantam minus potest, ibid. num. 66</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste ex quo Principis est beneficium latissime est interpretandus, ibidem, numero. 67.</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic de vera, & non larga, ac ficta proditione est intelligendus, in allegat. numero, 29</i> 243</p> <p><i>Indultus iste in crimine assassini num. vendicet sibi locum tam in mandante, quam in mandatario, in cap. 32. num. 54. & 55.</i> 254</p> <p><i>Indultus hic excludit sodomia crimen, in cap. 33 num. 36. fol. 259. & de ratione, numero, 147</i> 266</p> <p><i>Indultus hic excludit ne habentes usum venerum cum monialitatem velata velo consecrationis, quam cum moniali professu expressè, vel tacite, in cap. 34. num. 162</i> 278</p> <p><i>Indultus iste nam comprehendat raptorem, ibid. num. 184</i> 279</p> <p><i>Indultus iste num loquatur de conscijs, sociantibus, vel fautoribus, ibid. num. 187. & numero, 195</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste loquitur de delicto cum moniali consumato, ibid. num. 188</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic loquitur de actu personali, ibidem num. 190</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic in sui parte exclusivus est odiosus, ibid. num. 194</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste num comprehendat deosculantes moniales, ibid. num. 200</i> 280</p> <p><i>Indultus hic num comprehendat cognoscentes Biczocaras Sancti Francisci, aliorumque ordinum, & titulum, ibidem, num. 214. & 215.</i> 281</p> <p><i>Indultus hic sub quibus verbis excludat usum venerum cum moniali, ibid. nu. 229</i> 282</p> <p><i>Indultus requirit duas qualitates, ut cognosces monialem ab eius beneficio excludatur, ibid. num. 230</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste nam requirat copulativè, ut quis sit spoliator viatorum, & quod commiserit recantum, in cap. 35. num. 130</i> 292</p> <p><i>Indultus comprehendit falsè crimen, si in officialis mentio facta fuerit, in cap. 36. numero, 28</i> 300</p> <p><i>Indultus concessus est alia causa probabili, quam publica latitia comprehendit falsè crimen, ibid. num. 79.</i> 301</p>	<p><i>Indultus hic num excludat falsantem literas Regis, ibid. num. 143</i> Fol. 304</p> <p><i>Indultus hic num excludat incipientem adulterare sigillum Principis, sed non perficientem, ibid. num. 182</i> 306</p> <p><i>Indultus iste excludit propinationem venenali, & non boni, in cap. 37. num. 14. foli 310. & num. 52. & 53</i> 311</p> <p><i>Indultus iste num excludat seditionem populorum, in cap. 38. num. 1</i> 214</p> <p><i>Indultus iste num requirat seditionem consumatam, ibid. num. 72</i> 317</p> <p><i>Indultus iste num excludat crimen falsitatis, in cap. 39. num. 6</i> 320</p> <p><i>Indultus requirit, quod testis dicat falsum ad alicuius offensam, in cap. 38. num. 22. fol. 321. & num. 44</i> 322</p> <p><i>Indultus iste que requirat, ut testis falsidicus ab eius beneficio excludatur, ibid. nu. 23. 322</i></p> <p><i>Indultus num excludat testem falsum, si dolus ab est, & quid si falsitas non sit probata, ibid. num. 36</i> 322</p> <p><i>Indultus requirit, quod testis falsum dicat in causa, in qua ingeritur pena mortis naturalis, ibid. num. 36</i> Eod.</p> <p><i>Indultus iste num comprehendat mandantem, ibid. num. 54</i> 323</p> <p><i>Indultus iste est intelligendus iuxta dispositionem iuris, in cap. 40. num. 24</i> 323</p> <p><i>Indultus hic num intelligendus in impediende executionem reorum qui confessi, convicti, vel condemnati fuerint, ibid. num. 27. quod quomodo intelligendum, ibid. nu. 28. & 29 cum seq. usque ad num. 34</i> Eod.</p> <p><i>Indultus hic per verbum, quos, videtur singularim se referre per veram relationem ad singulos casus huius indultus cum omnibus suis qualitatibus, in cap. 41. num. 5. 6. 12. 17. fol. 336. & num. 24. & 25</i> 337</p> <p><i>Indultus iste num comprehendat omnes personas de sui proprietate, ibid. num. 23</i> 336</p> <p><i>Indultus num loquatur de Notario tantum committente falsum, an verò de alio, in cap. 43. num. 7.</i> 340</p> <p><i>Indultus hic num extendatur ad vassallos Baronum, in cap. 46. num. 3. fol. 346. & num. 32. & 37. fol. 348. & num. 54. fol. 349. & num. 79</i> 350</p> <p><i>Indultus iste non abolitio, sed vera indulgentia dicitur, in cap. 48. num. 2. 7. & 16</i> 352</p>
---	--

In-

I N D E X.

- Indultus iste num impartatur abolitionem ac-
cusationis tantam, an verò processus quoq;
& pœna, ibid. num. 15* Eod.
- Indultus iste non debet reddi elusorius, in cap. 53
num 43* 363
- Industria verbum in bonam, & in malam par-
tem sumi potest. In alleg. num. 4* 240
- Infamia num tollatur per abolitionem, in q. 1.
num. 20.* 3
- Infamia facti repellit quem ab omni honore iudi-
caturæ, ac omni dignitate, in cap. 12. num.
38 ubi ampliatur ex mente Andrea, nu-
mero, 39.* 117
- Infamia facti num remittatur per bannum,
ibid. num 40 fol. 117 & nu. 43* 118
- Infamia ipso iure irrogatur absq; iudicis mini-
sterio. in cap. 19. num. 19* 180
- Infamia non potest ab assibus alicuius euelli, in
cap. 34 num. 78* 274
- Infamis assumptus per Regem in consiliarium
dicitur fama restitutus, in quest. 10. nu-
mero, 80* 51
- Infamis num efficiatur bannitus per Iudicem,
ibid. cap. 12. num. 37* 117
- Infamis sit ipso iure is, qui facit aliquid prohibi-
tum, in cap. 19. num. 20. & de ratione, nu-
mero, 21.* 180
- Infamis num efficiatur cognoscens carnaliter
monialem, in cap. 34. num. 77* 274
- Infamis num possit accusare quem de crimine
false monetæ, in cap. 28. num. 64* 228
- Inimicus occidens suum inimicum incautum,
& retrò num dicatur proditorie occidere,
in allegat. num. 2. fol. 140. & nu. 8.* 241
- Inimicus semper presumitur cogitare, & velle
inimicum suum offendere, ibid. nu. 9. Eod.*
- Iniuria facta officiali actu gerenti officium num
intelligatur facta Regi, in cap. 38. num. 12.
& 13.* 314
- Iniuriam quis verè debet inferre, ut de violen-
tia teneatur in cap. 35. num. 83. & 84. 289.*
- Innouari tunc dicitur quando quid prius statu-
tum erat, in cap. 2. nu. 7.* 247
- Insidia & proditio interueniunt in veneno, in
cap. 37. num. 19* 310
- Ipsum Dei dicere est quasi quodam pronunciare,
in cap. 33. num. 117* 65
- Inuentor scopiæ quis fuerit, in allegat. nu-
mero, 35.* 264
- Ipsò Iure, ipsoquè factò quid importent, in cap.
19. numero. 1. & 2.* Fol. 179
- Inquisitio regulariter est prohibita, in cap. 35.
num. 91 fol. 290. & in cap. 38. num. 46.
& 47* 316
- Inquisitio particularis contra certam personam
non est prohibita, in cap. 35. num. 93.* 290
- Inquisitio generalis in quibus casibus permissa-
tur, ibid. num. 94* Eod.
- Inquisitio num admittatur in seditione, in cap.
38. num. 48* 316
- Inquisitio debet esse scrupulosa de negligentia
Iudicis, in cap. 46. num. 73* 350
- Inquisiti non possunt accedere ad loca, ubi ad
sunt partes offensa per octo miliaria intra
sex. menses, in cap. 24. num. 9 fol. 207. &
in cap. 25 num. 1.* 209
- Inquisitus de stupro num possit se componere par-
te non concordata, in cap. 34. nu. 90. cum
sequen.* 274
- Inquisitus de furto in strata publica sed non de
recactu num excludatur ab hoc indultu,
in cap. 35. num. 126* 292
- Ira Dei venit in filios dissidentia, & sodomitas,
in cap. 33. num. 23* 258
- Instrumentum tantum sonat, quantum cantat,
in cap. 9. 15* 93
- Instrumentum licet non cantet de herede sonat
de herede, ibid. num. 18. eod. & in cap. 43.
num. 10* 340
- Instrumenta Notarij matriculati valebunt, in
cap. 18. num. 57* 173
- Instrumentum publicum, & in authentica for-
ma redactum quando dicatur, in cap. 24.
num. 27* 208
- Instrumenta cudendi monetam falsam re-
perta in domo alicuius num faciant indi-
cium ad torturam, in cap. 28. num. 68. 229*
- Instrumentum dum non cantat nec nos canta-
bimus, in cap. 43. num. 8. & 9.* 340
- Instrumentum nullum non dicitur instrumen-
tum, ibid. nu. 29* 343
- Insultus simplex cum euagatione non requirit
partis remissionem, in cap. 26. num. 4.* 212
- Insultus quid sit, & unde dictus, in allegat. nu.
10. & 11* 216
- Insultus ut dicatur, qua requirantur, in alleg.
num. 12* Eod.
- Insultus simplex quando dicatur, ibidem, num.
13. 16. & 17* Eod.
- Insultus non dicitur amplius insultus, si insult-*

I N D E X.

<p><i>rans percusserit, aut vulnerauerit, in alleg. num. 14 & qua poena tunc fit puniendus, ibid. num. 15</i> Eod. 218</p> <p><i>Insultus tam dicitur, si quis expectauerit inimicum in aliquo loco cum armis, & postea eum aggreditur, in alleg. num. 28. & quid sit cum se solo aggrediatur, num. 29</i> 218</p> <p><i>Insultus simplex in rixa de iure communi non meretur poenam, in alleg. nu. 39</i> 219</p> <p><i>Insultus simplex est leue delictum non tribuens ius parti. ibid. nu. 40. cum seq.</i> Eod.</p> <p><i>Insultus natura, & qualitas num mutetur propter poenam mortis statutam à Pragmatica, ibidem, num. 46. & de ratione numero, 47.</i> 220</p> <p><i>Interdictum de libero homine exhibendo quare, à Iureconsultis propositum, in cap. 51. num. 10.</i> 357</p> <p><i>Intentio Principis talis esse praesumitur, qualis de iure esse debet, in cap. 22. num. 121. & 122.</i> 201</p> <p><i>Intelligentia ditorum ex causis est assumenda dicendi, in cap. 2 nu. 21</i> 66</p> <p><i>Interdictio bonorum num fiat in crimine laesa Maiestatis, in cap. 17. num. 143</i> 163</p> <p><i>Interdictio bonorum solet fieri officialibus delinquentibus in officio, in cap. 17. num. 144. quod quomodo intelligatur, nu. 145</i> Eod.</p> <p><i>Interesse sisci duplex est pro delictis, in cap. 24. num. 36</i> 208</p> <p><i>Interesse particulare consideratur in debito priuato, in cap. 52. num. 6.</i> 359</p> <p><i>Interpretatio est facienda in deterius in delictis grauissimis, in cap. 34. num. 235</i> 282</p> <p><i>Interpretatio est fictionis, qua non habet locum in statutis, in cap. 36. num. 152</i> 305</p> <p><i>Interpretatio illa sumenda est, qua delictum excludat, in cap. 37. num. 9.</i> 309</p> <p><i>Itinerantibus vim fieri quilibet officialis debet prohibere, in cap. 35. num. 23</i> 286</p> <p><i>Iudex num ex officio possit inquirere ob collusionem inter accusatorem, & reu detectam, in q. 2. num. 18.</i> 7</p> <p><i>Iudex non debet admittere processum suum per amages, in q. num. 18</i> 20</p> <p><i>Iudex non potest dicere reo, veniam petenti, fatearis prius delictum, & postmodum gaudeas indultu, in q. 8. num. 22. quod ampliat, num. 23</i> 30</p> <p><i>Iudex num possit gratiam facere post sententiam,</i></p>	<p><i>in cap. 9. num. 72. & 73. fol. 97. & numero, 86</i> Fol. 98</p> <p><i>Iudex non habet iurisdictionem in proprietate, sed in exercitium ex Principis commissione, ibid. num. 74. cum seq.</i> Eod.</p> <p><i>Iudex potest sustinere partes actoris, & rei ob licentiam sibi per partes attributam, in cap. 12. nu. 93</i> 121</p> <p><i>Iudex denegans appellationem ultimo supplicio est feriendus in criminalibus tantum, ibidem num. 3. secus vero in civilibus, nu. 112. 112</i> 136</p> <p><i>Iudex positus ad beneplacitum indubio censetur perpetuus, in cap. 15. nu. 12</i> 136</p> <p><i>Iudex in mulctarum impositione non debet habere largas habemas. in cap. 16. nu. 27.</i> 147</p> <p><i>Iudex ordinarius potest poenam indicere, ibid. num. 83.</i> 151</p> <p><i>Iudex an possit minuire, vel augere poenas à l. constitutas, ibid. num. 87. quod quomodo limitetur, num. 88</i> Eod.</p> <p><i>Iudex debet proferre sententiam in crimine laesa Maiestatis in cap. 17. num. 143</i> 165</p> <p><i>Iudex non potest componere delicta in praeiudicium partis laesa, in cap. 22. num. 29</i> 195.</p> <p><i>Iudex potest prohibere, ne quis transeat per domum alicuius ob vitanda scandala, in cap. 25. num. 18</i> 210</p> <p><i>Iudex num possit prohibere, ne quis exeat à domo, ibid. num. 19</i> Eod.</p> <p><i>Iudex num possit se interponere pro pace facienda inter vnā Ciuitatem, & aliam, ibidem num. 21.</i> Eod.</p> <p><i>Iudex num possit cogere partes ad faciendam pacem in criminalibus, ibidem num. 22. & quid in similibus, num. 25</i> Eod.</p> <p><i>Iudex debet suadere, & monere partes ad concordiam, ibid. num. 24</i> 211</p> <p><i>Iudex efficitur infamis, si violentia crimen apud se probatum distulerit, in cap. 30. numero, 8.</i> 232</p> <p><i>Iudex non debet ex seipso venire ad condemnationem, sed Principem debet consulere, ibid. num. 26. & 27</i> 234</p> <p><i>Iudex in crimine assassinij num possit ex officio procedere, in cap. 32. num. 31</i> 257</p> <p><i>Iudex num possit procedere ex officio & per inquisitionem contra famulos latrones, & disrobatores stratarum, in cap. 35. nu. 95. & numquid non precedentibus inditijs, & fama publica, ibid. num. 96</i> 290</p> <p style="text-align: right;"><i>Iudex</i></p>
---	--

I N D E X.

<i>Iudex secularis quando non potest cognoscere num possit interrogare, in cap. 36. numero, 65.</i>	300	<i>ne scio, in cap. 37. num. 63.</i>	312
<i>Iudex in beneficio promptior esse debet ad torturam, in cap. 37. num. 47.</i>	311	<i>Iudicis factum quando reputetur factum partis, in cap. 12. num. 94.</i>	121
<i>Iudex negligens administrare iustitiam num teneatur in sindicatu, in cap. 46. numero, 72.</i>	350	<i>Iudicis competentia est basis ipsius iudicij, ibidem num. 130. & 131.</i>	124
<i>Iudex in materia huius indultus creditorum factum debet adimplere, in cap. 53. numero, 38.</i>	363	<i>Iudicis auctoritas facit de illicito licitum, in cap. 18. num. 117.</i>	176
<i>Iudicatura num sequestratur ob contumaciam baronis, in cap. 12. nu. 35.</i>	117	<i>Iudicis misterium requiritur in rei censuialis commissio, in cap. 19. num. 32.</i>	181
<i>Iudicatura sequestratio quid importet, ibid. numero, 36.</i>	Eod.	<i>Iudicis officium est, quod partes non veniant ad rixas, & arma, in cap. 38. num. 55.</i>	316
<i>Iudicandum est secundum auctoritatem in specie, & in individuo loquentem reiecta communi opinione, in alleg. nu. 22.</i>	243	<i>Iudicis arbitrium num subsit, quando deficit specificum nomen delicti, in cap. 40. numero, 12.</i>	327
<i>Iudices ordinarij non habent potestatem indulgendi, in cap. 9. num. 46.</i>	95	<i>Iudicis precepto non obtemperans num puniendus de iure canonico, ibid. nu. 13.</i>	Eod.
<i>Iudices habent merum imperium ad utilitatem publicam, non autem ad propriam, ibidem, num 80.</i>	Eod.	<i>Iudicis iurisdictio prorogatur ex consensu, in cap. 10. num. 64.</i>	105
<i>Iudices debent esse promptiores ad liberandum, quam ad condemnandum, in cap. 15. numero, 24.</i>	137	<i>Iudicium num incipiat à libello, vel à litiis contestatione, in cap. 12. num. 50. & 51.</i>	118
<i>Iudices, à Preside dati solent etiam in tempus successores durare, & cogi pronuciare, ibid. num. 113.</i>	142	<i>Iudicium, in quo testis dicit falsum testimonium debet esse publicum, in cap. 38. nu. 39. Item debet esse capitale, ibid. num. 40.</i>	32v
<i>Iudices tenentur se conformes reddere Principis voluntati, in cap. 19. num. 68.</i>	183	<i>Iura conditionalia num veniant in confiscationem, in cap. 17. num. 94. & 95. quid si proveniant ex ultima voluntate, ibid. num. 96. & quid si ex contractibus, num. 101.</i>	162
<i>Iudici est concessa administratio, ut iustitiam administret, non, ut gratiam faciat, in cap. 9. nu. 84.</i>	98	<i>Iura conditionalia num transcant ad verum heredem, ibid. num. 97. & num sint transmissibilia, ibid. num. 98.</i>	Eod.
<i>Iudici volenti exequi sententiam pendente appellatione potest de facto resisti, in cap. 12. num. 113.</i>	123	<i>Iura conditionalia provenientia ex contractibus transcant ad fiscum, quod quomodo intelligatur, ibid. num. 103. cum seq. Eod.</i>	Eod.
<i>Iudici quando quid committitur expediendum necessitati subijcitur, in cap. 19. num. 62. & de limitatione, num. 63.</i>	183	<i>Iura loquencia in furto num vendunt sibi lecti in robaria, & rapina, in cap. 35. numero, 121.</i>	291
<i>Iudici non obediens arbitrariè est puniendus, in cap. 40. num. 14.</i>	327	<i>Iura creditorum num remaneant integra, & illesa per dilationem concessam, in cap. 52. num. 30.</i>	359
<i>Iudici nū liceat appellatione interposita sententiam non reiterabilem, nec retractabilem exequi, in cap. 12. num. 113. fol. 123. & in cap. 40. num. 65. 66. & 68.</i>	330	<i>Iuramento num possit renunciari, in cap. 12. num. 105.</i>	122
<i>Iudici num liceat iura transgredi propter atrocitatem delicti, in cap. 33. nu. 144. fol. 265, quid autem in furti materia, in cap. 35. numero, 124. & 125. fol. 292. & quid in ve-</i>		<i>Iure evenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fuerit iure fuisse existimetur, in cap. 35. num. 69.</i>	288
		<i>Iuri canonico standum est in materia matrimoniali, in cap. 34. num. 180.</i>	270
		<i>Iuris disposita relaxantur propter horrendum scelus, in cap. 33. num. 139.</i>	165
		<i>Iurisdictio non exercetur in extraneos non subiectos, in cap. 3. num. 85.</i>	76
		Iuris-	

I N D E X.

- Iurisdictio Iudicis à quo tollitur per appellatio-
nem, in cap. 12. num. 114* 123
- Iurisdictio producitur à bannis, in cap. 13. nu-
mero, 68.* 131
- Iurisdictio, & potestas non in est in ProRege
iure proprio, sed alieno, in cap. 15. nume-
ro, 93.* 140
- Iurisdictio, in ProRege, est tanquã stola, vel trà-
bea, ibid. num. 94.* Bod.
- Iurisdictio ProRegis non est perpetua, & in-
commutabilis, sicut in Rege, ibidem, nume-
ro, 97.* 141
- Iurisdictio non finitur officio finito, si agitur de
executione actus necessarij, vel accessorijs,
ibid. num. 157* 144
- Iurisdictio non circumscribitur loco, in cap. 17.
num. 2.* 156
- Iurisdictio adheret territorio, ibid. nu. 21. Bod.*
- Iurisdictio S. P. non debet ad imparia iudicari,
in cap. 32. num. 18* 252
- Iurisdictio, qua est tributa officiali in cap. 38. nu.
7. & 9.* 314
- Iurisdictio inest in Principe in proprietatem,
ibid. num. 8.* Bod.
- Iurisdictio Regis nam sit translata à barones,
in cap. 46. num. 2* 346
- Iurisdictio Baronibus est infeudata, ibidem,
num. 4.* Bod.
- Iurisdictio num possit feudari, & infeudari, &
num cadat sub dominio directo, vel utili,
ibid. num. 5.* Bod.
- Iurisdictio attenda origine nõ potest vendi, ibid.
num. 6 & de ratione, nu. 7* Bod.
- Iurisdictio num transeat cum universitate, ibid.
num. 19. & 20.* 347
- Iurisdictio acquisita, & unita feudo num effi-
ciatur unum corpus cum feudo, ibidem,
num. 24.* Bod.
- Iurisdictio censetur adherere castro tanquam
capiti, & digniori, & uti accessorium prin-
cipali, ibid. nu. 25. & quid in dubio, nu. 26
& 27.* 348
- Iurisdictio feudi num presumatur feudalis,
ibid. num. 28. & 29* Bod.
- Iurisdictio concessa presumitur nõ concessa per-
sona, an territorio, ibid. num. 30* Bod.
- Iurisdictio num devoluatur ad ipsum Regem
ob Baronis negligentiam in administrando
iustitiam, ibid. nu. 74. & 77.* 350
- Iurisdictio vendi tanquam hereditarium
pecus, & ovile usurpatum est, ibidem,
num. 8.* 346
- Iurisdictionis simplici mentione facta num ve-
niat merum, & mixtum imperium, ibid.
num. 16. & 17* 347
- Ius canonicum quando nihil disponit standum
est iure civili. in q. 10. num. 9* 57
- Ius idem statuendum est stante paritate ratio-
nis, in cap. 1. num. 174* 61
- Ius prohibendi venationem num censetur ac-
quisitum per prohibitionem factam à Baro-
ne, & per licentiam per ipsum datam, in
cap. 13. num. 72* 131
- Ius multa indicenda quo iure est introductum
in cap. 16. num. 15* 157
- Ius confiscandi num possit prescribi, in cap. 17
num. 46. fol. 156. & num. 152. & quid de
Iure canonico, num. 155* 165
- Ius queritur fisco ex sententia, ibid. nu. 84.* 158
- Ius confiscandi num prescribatur spatium centum
annorum, ibid. num. 160. & 162* 166
- Ius accusandi, & inquirendi quo tempore pre-
scribatur, ibid. num. 163* Bod.
- Ius fisci facilius remittitur, quam ius priuatorum
in cap. 18. num. 61. fol. 113. & in cap. 22.
num. 34 & in cap. 52. num. 6* 196
- Ius fisci incorporatum non potest remitti, in
cap. 18. num. 62* 173
- Ius patronatus potest esse penes plures in solidum,
in cap. 34. num. 62. & de ratione, numero,
63.* 273
- Ius civile num corrigatur per canonicum in-
prestante opem rapienti virginem ea tamẽ
volente, in cap. 34. num. 182* 179
- Ius Canonicam uti, dignius preferendam
in cap. 34. num. 127* 286
- Ius iniquum non debet statui, in cap. 53. nume-
ro, 16.* 362
- Iusta causa concedendi presumitur in Principe
concedente cum clausula Motus proprij
etiã in beneficium privati, in cap. 1. nu. 45
quod autem si concessio fuerit facta ad par-
tis instantiam. num. 46 de ratione, nume-
ro, 47.* 302

L

- L** Aici delinquentes non subsunt Episcopo, cõ
non habent territorium, in cap. 17. numero.
25. 157

Laius

I N D E X.

<p><i>Laiicus sodomita excommunicatur, in cap. 33. num. 137. Fol. 265</i></p> <p><i>Laiicus commiscens se cum moniali est excommunicatus, in cap. 34. num. 133. & 137. 276</i></p> <p><i>Latro simplex num dicatur is, qui palam, & in strada publica, vel in Siluis furatur, in cap. 35. num. 31. 286</i></p> <p><i>Latro famosus quis namque dicatur, ibid. num. 34. & num. dicatur is, qui cum armis aggredditur, & vi auferit, ibid. num. 35. Eod. 286</i></p> <p><i>Latro famosus num possit appellare committens plura furta non vi, non armis, non in siluis, ibid. num. 39. 287</i></p> <p><i>Latro famosus quare sic dicatur, ibid. n. 40. Eod. 287</i></p> <p><i>Latro famosus nam dici possit, qui insignis sit circa tale latrocinij crimen, ibidem numero. 42. Eod. 287</i></p> <p><i>Latro publicus num differat à fure nocturno, ibid. num. 53. Eod. 287</i></p> <p><i>Latro publicus quis dicatur, ibid. num. 54. Eod. 287</i></p> <p><i>Latro insidiarius num iure licito offendi possit, ibid. num. 67. fol. 288. & de ratione num. 73. & num. 107. 291</i></p> <p><i>Latro, ut puniatur num sufficiat processus, & imputatio, an verò debet prius constare de delicto, ibid. num. 110. Eod. 291</i></p> <p><i>Latro num capi possit à non habente potestatem, in cap. 40. num. 105. 335</i></p> <p><i>Latrones qui dicantur, in cap. 35. nu. 52. 287</i></p> <p><i>Latrones num gaudeant immunitate Ecclesie, ibid. num. 99. 290</i></p> <p><i>Latronis condemnati num possint appellare, ibid. num. 101. Eod. 290</i></p> <p><i>Latrones nam habeant delictoriam fori, ibidem num. 104. Eod. 290</i></p> <p><i>Latrones sicut diffamati, & banniti, ibid. numero. 106. Eod. 290</i></p> <p><i>Latrones possunt ubicumque locorum reperiantur puniri, licet illi foro non sint subditi, ibid. num. 108. eam seq. 291</i></p> <p><i>Latrones resistentes possunt impune occidi, in cap. 40. nu. 103. quod quomodo intelligendum, ibid. num. 104. 333</i></p> <p><i>Latrocinium est atrox delictum, in cap. 35. numero. 4. 285</i></p> <p><i>Latrocinium est maius furto, ibid. nu. 4. 285</i></p> <p><i>Latronum species plures dantur in iure, ibid. num. 28. & 29. 286</i></p> <p><i>Laudemium debetur pro re consueti perpetua, scilicet autem pro re ceteris cum facultate</i></p>	<p><i>redimendi, in cap. 13. num. 46. & de ratione num. 47. Fol. 129</i></p> <p><i>Laudemium non debetur pro contractu emptio- nis, & venditionis, ibid. num. 50. & 51. quod impliatur, num. 52. 130</i></p> <p><i>Laudi casus Iudicis requirit ministerium, in cap. 19. num. 31. 181</i></p> <p><i>Legatum perpetuum relictum Ecclesie extin- guitur post centum annos, in cap. 15. nu- mero. 41. 137</i></p> <p><i>Legatum ususfructus Ecclesie, vel Ciuitati reli- ctum, expirat per cursum centum anno- rum, ibid. num. 42. fol. 137. & de ratione nume- ro. 45. 138</i></p> <p><i>Legatum relictum Ecclesie, vel Ciuitati, censetur relictum etiam futuris incolis, ibidem, num. 49. Eod. 138</i></p> <p><i>Legatum factum alicui, eiusq; heredibus, intelli- getur de primis heredibus, ibidem nume- ro. 51. Eod. 138</i></p> <p><i>Legatum annuum non finitur spacio centum annorum, ibid. num. 52. Eod. 138</i></p> <p><i>Legatum perpetuum à testatore relictum non debet resolu in temporalis, ibid. nu. 54. Eod. 138</i></p> <p><i>Legati auctus, & legati Ecclesie vel Ciuitati re- licti num sit parratio, ibid. nu. 43. 137</i></p> <p><i>Legis est prohibitum homines delinquere, in cap. 2. num. 72. 69</i></p> <p><i>Leges tunc valent cum sunt instituta, & firma- ta, in q. 9. num. 14. & 16. 34</i></p> <p><i>Leges sacratissima ab omnibus debent intelligi, ibid. num. 17. Eod. 34</i></p> <p><i>Leges generales num trahuntur ad lites penden- tes, ibid. num. 128. & 129. 37</i></p> <p><i>Leges ad futura suum porrigunt effectum, in cap. 2. num. 52. 68</i></p> <p><i>Leges ad praterita trahuntur, si expresse, & nominatim sancitum sit ibid. num. 53. Eod. 68</i></p> <p><i>Leges insurgunt contra delinquentes cum scop- picis tamquam grassatores, in allegat. nu- mero. 46. 248</i></p> <p><i>Leges insurgunt contra sodomitas, armantur iu- ra gladio ultore, in cap. 33. num. 35. 259</i></p> <p><i>Legi, aut statuto standum est tamquam Bono- nien- si carocio, in cap. 53. num. 48. 364</i></p> <p><i>Legi, quando est precepti contraveniens peccat mortaliter, in cap. 2. nu. 24. & quid quando est de consilio, num. 25. & 28. 66</i></p> <p><i>Legis verba semper important preceptum, ibid. num. 28. Eod. 66</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Legum</i></p>
--	--

I N D E X

<p><i>Lex in potestate est in Letore Principis, in cap. 1. num. 67</i> Fol. 50</p> <p><i>Legislator presumitur se conformare dispositioni iuris, in cap. 40. num. 25</i> 328</p> <p><i>Legislatores veneno addunt qualitatem malo, in cap. 37. num. 6</i> 329</p> <p><i>Legitimum verbum mutat naturam rei, in cap. 22. num. 134. & 135</i> 202</p> <p><i>Legitima num. augeatur cultis bonis, in cap. 8. num. 10. & 11. ubi quid in paragio, numero, 13</i> 89</p> <p><i>Legitima suspicia iuxta appellatum suspicio, in cap. 22. num. 128</i> 206</p> <p><i>Legitima remissio iuris regulis est fulcienda, ibid. num. 129</i> Eod.</p> <p><i>Legitima supplementum, eiusque repletio ipso iure fit in cap. 19. num. 25. & quid in re-scriptis, num. 26</i> 189</p> <p><i>Legis est prius satis faciendum, & postmodum delinquentes puniri, in cap. 22. numero, 30.</i> 196</p> <p><i>Letitia nulla maior potest esse Resurrectione Domini nostri Iesu Christi, in quaest. 3. num. 19</i> 17</p> <p><i>Lex impressa dicitur clausa in corpore iuris, in cap. 1. num. 124</i> 57</p> <p><i>Lex cum in praeteritum quid indulget in futuro vetat, in cap. 2. 56</i> 68</p> <p><i>Lex nova non prodest delinquentibus. carentibus qualitatibus per hancum requisitis, ibid. num. 67</i> 69</p> <p><i>Lex nova non porrigitur ad futuros homicidas, ibid. num. 68.</i> Eod.</p> <p><i>Lex quando procedit, materia refertur ad futuros casus ibid. num. 77.</i> 79</p> <p><i>Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda, in cap. 4. num. 3. cum seq. ubi quid in renunciatione, & quid in dispensatione, fol. 77 & in cap. 36. num. 175</i> 306</p> <p><i>Lex nova derogat antiquioribus, in cap. 15. nu. 30 & erit interpretanda iuxta legis veteres, ibid. num. 31.</i> 137</p> <p><i>Lex una interpretatur per aliam, ibidem numero, 32</i> Eod.</p> <p><i>Lex dicens quem esse multandum non intelligitur ipso iure, sed per sententiam, in cap. 16. num. 28</i> 148</p> <p><i>Lex quando non declarat, cui poena se applicanda, si eo venit applicanda, ibidem, numero, 92.</i> 151</p>	<p><i>Lex quando exigit numerationem non sufficit quod pecunia interveniat, in cap. 18. numero, 95.</i> Fol. 175</p> <p><i>Lex est sub dubio intelligenda, ibid. nu. 126, 177</i></p> <p><i>Lex non extenditur ad casus fictos, ibidem, numero, 129</i> Eod.</p> <p><i>Lex vel statutum dicens ipso facto, quomodo exponatur, in cap. 19. num. 6.</i> 189</p> <p><i>Lex vel statutum dicens ipso iure, quomodo intelligatur, ibid. num. 7.</i> Eod.</p> <p><i>Lex, vel statutum, & alia his similia dictis, ipso iure ipso quo facto non requirit Iudicis ministerium, ibid. num. 11. nec requiritur sententia, num. 12.</i> Eod.</p> <p><i>Lex, vel statutum in dubio non dicitur quompiam damnare ipso iure, sed per iudicis sententiam, ibid. num. 49 & 60</i> 182</p> <p><i>Lex, vel statutum loquens per verba presentis temporis num. requirat Iudicis sententiam ibid. num. 51</i> Eod.</p> <p><i>Lex tunc dicitur, cum subiectis promulgatur, in cap. 20. num. 51</i> 107</p> <p><i>Lex, vel statutum cum fundat se in aliquo subiecto, vel qualitate prius, ante omnia debet de illo constare, in cap. 22. num. 17. 195</i></p> <p><i>Lex abhorret tertij praedictum, ibidem, numero, 20.</i> Eod.</p> <p><i>Lex, aut statutum utens verbo, legitimum, demonstrat rem esse magni momenti, ibidem, num. 30. & 131</i> 101</p> <p><i>Lex loquens de capitali poena num. intelligatur de morte naturali, vel de deportatione, in cap. 28. num. 90. & 95</i> 230</p> <p><i>Lex huiusmodi ubi voluit expressit, ubi noluit nil dixit, in allegat. nu. 79. & 71.</i> 138</p> <p><i>Lex Hispania in delicto proditorio, num. sit conforme dispositioni legis communis, in alleg. num. 66.</i> 249</p> <p><i>Lex declaratoria ad ius commune num. possit a Principe condi in casu dubitabili, & num. debeat, in alleg. num. 67.</i> Eod.</p> <p><i>Leges Regni Hispaniarum editae sunt pro declaratione iuris communis, in allegat. numero, 75.</i> 250</p> <p><i>Lex natura resistit in vitio sodomitico, in cap. 33. numero, 82.</i> 262</p> <p><i>Lex debet intelligi in casu iure, & non facto, in cap. 34. nu. 213.</i> 281</p> <p><i>Lex maior exigit severitatem in criminis, sed ad confundendum falsariorum malitiam, in cap.</i></p>
---	---

in cap. 39. num. 20. fol. 297. & num. 119.

Enoluptus de uxore pariter de validis in-
do intelligenda in cap. 77. no. 135. 310

Exe in scriptis a legibus de falsis in cap. 118.
que intelligenda de propria, an impropria, in
cap. 139. num. 26. 311

Exe abhorret quem miseru faciens inuissim
in cap. 140. num. 26. 312

Exe si requireret sufficientem cautionem num
in cap. 141. num. 26. 313

Exe num. 51. in cap. 142. num. 26. 314

Exe num. 51. in cap. 143. num. 26. 315

Exe num. 51. in cap. 144. num. 26. 316

Exe num. 51. in cap. 145. num. 26. 317

Exe num. 51. in cap. 146. num. 26. 318

Exe num. 51. in cap. 147. num. 26. 319

Exe num. 51. in cap. 148. num. 26. 320

Exe num. 51. in cap. 149. num. 26. 321

Exe num. 51. in cap. 150. num. 26. 322

Exe num. 51. in cap. 151. num. 26. 323

Exe num. 51. in cap. 152. num. 26. 324

Exe num. 51. in cap. 153. num. 26. 325

Exe num. 51. in cap. 154. num. 26. 326

Exe num. 51. in cap. 155. num. 26. 327

Exe num. 51. in cap. 156. num. 26. 328

Exe num. 51. in cap. 157. num. 26. 329

cap. 41. nu 8. 338

Exe num. 109. in cap. 1. nu. 109. 36

Exe num. 78. in cap. 9. nu. 78. 78

Magistratus & Praefides provinciarum
soli possunt mulctam indere, in cap. 16.
nu. 9. 348

Magistratus municipales & defensores civita-
tum non possunt mulctare, ibid. nu. 8. 348

Magistratus non possunt arretere clericos a sedi-
one, & num. in cap. si quis sua-
torum diabolo, 17. q. 4. in 38. nu. 56. 316

Magistratus non prohibentur clericos a sedisio-
ne nam priuatur officio, ibid. nu. 57. &
num. sint excommunicati, ibid. nu. 58. Eod.

Magna Curia in Italia fuit pessundata per ad-
cessionem factam Baronibus huius Regni
in cap. 9. num. 60. fol. 96. &
in cap. 46. nu. 34. 348

Magna in iustitia dicitur apud Deum praeparare
desideres, ibid. nu. 78. 350

Multas duplex Diuina, & Humana, in cap.
1. nu. 4. & 3. 354

Mulctae sunt antiquae in iustis, quam cum
in cap. 33. nu. 45. 363

Mulctum licet capere, sed non occidere, in cap.
1. nu. 26. 378

Mandamus, verbum, differt a verbo precipi-
endi, in cap. 1. nu. 12. & idem importat,
quod verbum iubemus, ibid. nu. 25. 190

Mandans non dicitur vere facere, sed per in-
terpretationem. In alleg. nu. 53. & 55. cl.
seq. fol. 237. & in cap. 36. nu. 151. 303

Mandans num. tenetur si mandataris decidas
Tantum ex odio proprio, ibid. num. 45. &
158. Eod.

Mandans num. tenetur si mandataris excede-
rit fines mandati, ibid. nu. 159. Eod.

Mandans dicitur accessorius, faciens vero dicitur
principalis, in cap. 1. nu. 53. 323

Mandatum differt a constitutione, & a praece-
pto, in cap. 2. nu. 35. & 36. 367

Mandatum expirat morte, sed non praecipuum,
ibid. nu. 37. Eod.

Mandatum licet extinguatur morte, non tamen
extinguit executio accessoria, ibid. actus,
in cap. 1. nu. 54. fol. 240. & nu. 158. 144

Man

Mandatam differt a constitutione. in cap. 2. nu. 26. & 27. 190
Mandatam num dicitur esse principium & causa delicti, in c. 39. nu. 58. & 60. 323
Madatus in crimine assassinij num possit torqueri non precedentibus inditijs, in cap. 32. nu. 40. & quid in elpico. mandatarius ibid. nu. 41. 1251
Maritus num possit iure mariti de adulterio accusare post 60. dies, in q. 2. nu. 28. 18
Masculinum num concipiat femininum in materia exorbitanti, & panali, in cap. 5. nu. 37. ubi quid in materia correctoria, nu. 38. & quid in odiosis, nu. 39. & quid in materia feorabile, nu. 40. quid in statutis, nu. 41. & quid si odium sit rationale, nu. 43. 74
Masculinum concipit femininum quando feminus in dispositione legit. licet materia sit odiosa, & panalis, ibid. nu. 45. & quid in materia indifferenti, nu. 46. Eod.
Memoriam hominis damnatur per sententiam post mortem propter delicti gravitatem, in cap. 53. nu. 141. 265
Mentiantur per gulam dicentes Imperatorem non posse de plenitudine potestatis damnum rei mee auferre, in cap. 22. nu. 100. & de ratione, nu. 101. 290
Materia, auctoritas, & pondus reddunt monetam falsam, in cap. 28. nu. 23. 227
Materia odiosa est res iniungenda in quantum est possibile, in cap. 34. nu. 193. 279
Matricula inducta in incorporationem, per assumptionem, & inueltitur am, in c. 18. n. 58. 173
Matrimonium num impediatur per extraordinariam pollutionem, in c. 33. nu. 108. 264
Matrimonium non potest esse cum moniali sacra- ta, vel velata, in cap. 34. nu. 170. 278
Matrimonium cum virgine contractu post consecrationem non tenet, etiam cum dispensatione S. P. ibid. nu. 171. & 172. Eod.
Matrimonium cum moniali contractum est dissolendum, ibid. nu. 174. Eod.
Matrimonium contrahentes cum moniali sunt excommunicati, ibid. nu. 175. Eod.
Matrimonium contrahentes cum moniali num fiat pana capitali puniendi, ibidem nu. 176. 279
Matrimonium contractu post simplicem raptum non tenet, ibid. nu. 177. Eod.

Matrimonium inter raptum, & raptum de iure civili prohibetur, ibid. nu. 178. fecus verum de iure canonico, nu. 179. Eod.
Mediam mentis dicitur fieri uenosa, in cap. 37. nu. 309
Mercedes non natura, sed iure conventionis percipiunt, nu. 317. & 318. 328
Merita sunt attendenda in indulgentia materia, in cap. 34. nu. 35. 312
Merum habens imperium potest uti verbo statumus, in c. 2. nu. 16. & 17. 69
Merum imperium sedis communis dicitur Barchinensi, & huius Regni per Regem Alphonsum, in cap. 9. nu. 59. 96
Merum imperium est probatum tam ex privilegio, quam alias, & non sit in commercio, ibid. nu. 61. & 62. eod. & in cap. 46. nu. 96. 348
Metalle pona ab usu necesse, in c. 44. nu. 4. 343
Mitius num agatur cum confesso, quam cum contumace, in cap. 7. nu. 18. & 19. 88
Mitius cum excedis unum rubus ad vitandum contumaciam longat tollerabilius est, qua in eis, quae contumacia non sunt, multatius excessus, in cap. 33. nu. 16. 258
Mitius personalis differtur per inducendum, in cap. 52. nu. 4. 359
Moneta argentea are contaminata arosa pecunia nuncupatur, in cap. 28. nu. 12. 226
Moneta qua requiritur ad eius perfectionem, ibid. nu. 19. Eod.
Moneta in quibus poterit vitari, ibid. nu. 20. Eod.
Moneta est indivisibilis, ibid. nu. 23. 227
Moneta est inuenta de iure gentium, licet diuersa impressione, ibid. nu. 40. Eod.
Moneta non facta in loco publico falsa dicitur moneta, ibid. nu. 107. 251
Moneta non facta auctoritate publica dicitur moneta falsa, ibid. nu. 108. Eod.
Moneta si falsa num cupit possideri infra superioris, ibid. nu. 59. 228
Moneta huiusmodi quatuorplex est, ibid. nu. 24. eod. seq. 227
Monachatus in monasterio, eiusque claustra digne debet, in c. 24. nu. 250. 282
Monachatus in proprio dicitur, qui monasterium vinit, ibid. nu. 235. Eod.
Monachus prius temporis regibus appellatur, in cap. 34. nu. 13. 271
Mo-

I N D E X.

- Moniales apud Ethnicos fuerunt in maximo honore, ibid. num. 14. adeo, ut occurrentes monialibus tuti essent à morte, ibidem, numero, 15* Eod. 147
- Moniales rapere est contra omnem speciem raptus, ibid. num. 19* Eod. 148
- Moniales sunt sponsa Christi, ibidem, num. 20. & 28.* Eod. 147
- Moniales debent vivere sine ruga, & macula, ibid. num. 21* Eod. 148
- Moniales si fidem charitatis Christo sponsa oblatam turpiter debonestant damnationem perpetuam habebunt, ibid. nu. 22* Eod. 147
- Moniales non permittuntur colloquia facere cum viris religiosi sine sufficienti testimonio ibid. num. 228* 282
- Monialis quoad carnem virgo dicitur, ibidem, num. 49* 272
- Monialis quoad spiritum sponsa Christi dicitur, ac nupta coniugio spirituali, ibidem numero, 50* Eod. 147
- Monialis non dicitur habere ordinem, sed quandam benedictionem, ibid. nu. 60* 278
- Monialis dicitur habere duplex velum, consecrationis, & professionis, ibidem, numero, 161.* Eod. 147
- Monialis contrahens matrimonium num dicitur meretrix non obstante matrimonio, ibid. num. 73* Eod. 147
- Monialis num dicitur propriè monialis infra annum approbationis, ibid. nu. 198* 280
- Monialis debet esse in habitu, ibid. nu. 231.* 282
- Mora trahit duplicem effectum, in quast. 6. numero, 43* 21
- Mora purgatio non admittitur, quando excessus, est factus à l. vel ab homine, in cap. 18. num. 25 & 26* 171
- Mors num equiparetur casu officij finiti, in cap. 15 num. 106* 141
- Mors omnia soluit, ibid. num. 116 fol. 142. & in cap. 34. num. 223* 281
- Mors naturalis num sit imponenda pro stupro, vel raptu precedentibus promissionibus secuta, ibid. num 665* 272
- Motus proprius numquam tollit falsam causam, in cap. 1. num. 104.* 13
- Motus proprius excludit diligentiam processus, ibid. num. 130* 52
- Mouentes bella sine ulla diffidatione discuntur agere proditorie in cap. 31. nu. 8.* 238
- Multa dicta est à mulcendo, in cap. 16. numero, 18* Pol. 147
- Multa, & pœna non sunt idem, ibid. num. 20. fol. 147. & num. 23.* 148
- Multa num possit imponi ultra tres vices, ibid. num. 25 & 26* 147
- Multa est pœna specialis peccati, ibidem, numero, 32* 148
- Multa quando infligi dicitur, & quando non, traditur regula, ibid. nu. 34* Eod. 147
- Multa venit ex arbitrio mulctantis, ibidem, num. 38* Eod. 147
- Multa tunc propriè dicitur, ubi pœna non est specialiter constituta, ibidem, numero. 40. & 41.* Eod. 147
- Multa ab eo irrogatur, cui ex l. vel principis mandato indultum est, ibid. nu. 80* 151
- Multa datur fisco, ibid. num. 89* Eod. 147
- Multa non irrogat infamiam, pœna verò sic, ibid. num. 97 & 98* 152
- Multa aliquando sumitur pro pœna, ibidem, num. 99. & etiam pro pœna pecuniaria, ibid. num. 100. ac pro pœna conuentionali, num. 101* Eod. 147
- Mulctare idem sonat quod condemnare, & punire, ibid. num 19* 147
- Multa nomen est nomen oscum, ibid. 17* Eod. 147
- Multa species quot sunt, ibidem, numero, 21. cum seq.* Eod. 147
- Multa animaduersio est pecuniaria, ibidem, num. 36.* 148
- Multa indictio iudicis arbitrio relicta est ibid. num. 74* 150
- Multa, & pœna usus est promissus, ibidem, num. 102* 152
- Mulier num comprehendatur sub dispositione, tex. in l. si quis in tantam, C. unde, vi, in cap. 2. num. 56.* 75
- Mulier exercens se, ut vir num pœna mortis naturalis castigetur, in cap. 33 nu. 107. 263*
- Mulieres num ligentur latus pœnalibus, sicut viri, in cap. 2. num. 14. & 55.* 75
- Mulieres sunt mobiles, & inconstantes, in cap. 34. num. 167. & leues, num. 168* 278
- Multitudo delinquentium est causa condendi abolitionem, & indulgentiam, in quast. 5. numero, 26* 17
- Multitudo est Iuribus, & canonibus inimica, ibid. num. 33* Eod. 147
- Multitudini aliquando concedendum,*

I N D E X

<i>est ob timorem maioris mali, ibidem, numero, 32</i>	Bod.	219
<i>Multum interest, quod quid sit expresse statutum in indulgentia principis an non, in allegat. num. 38</i>		219
<i>Multum valet ordinatio Creatoris, & ordo creaturae, in cap. 33. num. 15</i>		278
<i>Mutans. literas Regis aut noto sigillo signans qua poena pleniendus, in cap. 36. numero, 141.</i>		304
N.		
<i>Natura libidinis peruersitate polluitur ex vitio sodomitico, in cap. 33. nu. 8.</i>	Bod.	258
<i>Natura comparatum est vim vi, repellere, in cap. 35. num. 71</i>		288
<i>Natura multas euomit mutationes, in cap. 40. num. 10</i>		320
<i>Naturalis ratio permittit quilibet se defendere aduersus periculum, in cap. 35. numero, 68</i>		288
<i>Negatiua est impossibilis ad probandum, in cap. 1. num. 153</i>	Bod.	
<i>Negatiua est nimis diffivilis, ibidem, numero, 154.</i>	Bod.	
<i>Negatiua vniuersalis aliquando recipit determinationem, in cap. 41. num. 20</i>		236
<i>Negligens iudicis preceptum multandus est, in cap. 16. num. 33</i>		148
<i>Nepharis nuptia quando dicantur, in cap. 33. num. 59</i>		280
<i>Nepharis, & incesta nuptia num dicantur contraria natura, ibid. num. 61</i>		261
<i>Nemo est dominus membrorum suorum, in q. 8. num. 18 fol. 29 & in cap. 12. nu. 199. & 123 & 116</i>		123
<i>Nemo potest commeatum, recommitatur, da. re, nisi Imperatori, in cap. 9. nu. 83.</i>		87
<i>Nemo potest suam mutare sententiam nequam in civilibus, verum quodque in criminibus, ibid. num. 88. & 89. & de ratione, nu. 90. eam seq.</i>		98
<i>Nemo potest facere, quin leges in actibus suis lo. tam non obtineant, in cap. 22. numero, 119.</i>		123
<i>Nemo tenetur se prodere, & diffamare, in cap. 17. num. 72</i>		160
<i>Nemo sine accusatore punitur, in cap. 35. num. 29 fol. 290. & in cap. 36. nu. 27. & 28. 297</i>		297
<i>Nepos natus ex filio naturalis matris sacrilegus, & incestuosus fit, & natus matri sit successibili in cap. 34. num. 75</i>		273
<i>Nepotes non possimus dulciori nomine vocare, quam filios, in cap. 33. num. 13</i>		285
<i>Nepotes civitatis debent ascindi in bello civili, in cap. 35. num. 10</i>		285
<i>Nihil dicitur perfectum ante literarum expeditionem, in quaest. 7. num. 3. fol. 24. & in cap. 24. num. 41. fol. 208. & in cap. 49. numero, 9.</i>		304
<i>Nihil usque ad fidem proditori est, in cap. 31. num. 11</i>		236
<i>Nihil magis conuenit homini, quam fidem seruare, in alleg. num. 23</i>		246
<i>Nimia disparitas inducit speciem contrarietatis in cap. 11. num. 32</i>		110
<i>Mobilitas num amittatur propter crimen falsi, in cap. 36. num. 14. & 25</i>		297
<i>Nomina non ex opinionibus singulorum, sed ex communi vsu exaudienda sunt alleg. numero, 39</i>		347
<i>Non entium nulla sunt partes, in quaest. 8. num. 4. fol. 28. & in cap. 8. num. 2</i>		68
<i>Non sermoni res, sed rei est sermo subiectus, in cap. 2. num. 22</i>		66
<i>Non est singulis concedendum, quod per magistratum publice possit fieri, in cap. 13. numero, 27.</i>		128
<i>Non verba, sed substantia contractus inspicienda, ibid. num. 93</i>		130
<i>Non prohibens dum potuit prohibere num tenetur in delicto false moneta, in cap. 28. num. 72.</i>		229
<i>Non potest procedi contra mandantem, nisi prius constet de mandatario, in cap. 32. num. 39</i>		253
<i>Non attingens clausura pudoris extra ordinariam, delinquit, in cap. 33. num. 146</i>		264
<i>Non omnis ad alter potest occidi, in cap. 35. num. 64</i>		288
<i>Non est verisimile, quod Princeps secreta sua alteri committat, in cap. 36. nu. 198</i>		307
<i>Non turba, sed factum in turba puniendum est, in cap. 38. num. 82</i>		219
<i>Non omnes eulogia ex bona fide scribere compertum est, in cap. 40. num. 119</i>		236
<i>Non decet eos punire, quos non combat deliquissent cap. 49. num. 8</i>		297
<i>Notarius ex matricula inuestitur officium de</i>		609.

I corpore, & collegio notario, in cap. 18. num. 59. 173

Notarius committens falsum non in instrumentis, vel publicis scripturis num excludatur ab huiusmodi beneficiis, in cap. 43. numero, 14. 341

Notarius committens falsum in instrumentis nullis, & inualidis num excludendus, ab huiusmodi beneficiis, ibid. num. 27. eod. & num. 34. & 36. 342

Notarius committens falsum, ut ab hoc indultu excludatur, requiritur, quod falsitas dilucidis probationibus constet, ibidem, num. 43. Eod.

Notitia potest haberi etiam per actum nullum, in q. 9. aum. 60. 33

Notoriam equiparatur sententia quodam effecti, in cap. 17. num. 99. 159

Nova forma noue adaptatur materiæ, in cap. 2. num. 76. 70

Nobis licet ignorare que publice facta sunt, in quest. 9. num. 19. 34

Numeratio aliud est quàm confessio, in cap. 18. num. 99. 175

Nutrimus est fideiussor futuræ necessitatis, in cap. 16. num. 6. 130

Nunciatio noui operis finitur re ultimata, in cap. 15. num. 110. 141

Nunciationis causa est dominium, ibidem numero, 111. Eod.

Obligatio naturalis, nam pars actionem, in cap. 1. num. 201. 61

Obligatio naturalis geminata pars actionem, ibid. num. 203. 62

Obligatio omnia tam respectu creditoris, quàm respectu debitoris, in cap. 34. numero, 66. 273

Obligatio actio dicitur respectu creditoris, ibid. num. 67. Obligatio passio dicitur debitori, num. 68. Eod.

Obligatio duplex est, quod apte sunt persone, ibid. num. 73. Eod.

Obligationis due sunt radices, ibid. num. 69. Eod.

Obnoxium est vitium statum pro etno d. iusto puniri, in cap. 29. num. 2. 332

Obnoxium usum est Regi dimittendum in die, ibid. in cap. 30. num. 5. Eod.

Offensio delinquendi non debet dari, in cap. 2. nu.

19. tam si q. 7. in cap. 4. num. 1. 157

Occidens aliquem proditione grauius delinquit, quàm qui sine proditione, in cap. 31. numero, 1. 298

Occidens hominem in cautum retro nuen dicitur proditionis occideri, in alleg. num. 2. fol. 240. & in alleg. num. 26. 243

Occidens quem inculpato diligenter, & scienter, non debeat gaudere beneficio huiusmodi, in alleg. num. 21. 248

Occidens quem, ut rem grauius faceret amico suo num committat assassinium, in cap. 32. numero, 1. 4. 251

Occidens assassinum nam se tamen in conscientia, ibid. num. 28. 253

Occidens carceratum contumacem, vel condemnatum ad mortem nemo sit reus lese maiestatis, in cap. 40. num. 90. 332

Odia sunt restringenda, in cap. 15. num. 25. fol. 137. & in cap. 43. num. 6. 340

Odiosam est reos perpetuis subiacere penis, in cap. 15. num. 26. 137

Offendens quem a loco deserto, & inopinato quo prauideri non potest est proditionis, in alleg. num. 42. 247

Offendens officiales num committat crimen lese maiestatis, in cap. 36. num. 35. 304

Offendens in carceribus detemptum num incedat in crimen lese maiestatis, in cap. 85. folio 338. & in cap. 89. 338

Offendens in carceribus detemptum dicitur offendere si quis sit in carceribus, ibidem numero, 88. Eod.

Offensio facta ab inimico extra inimicum in cautum retro dicitur proditio facta, & largo modo, in alleg. num. 26. 240

Officiales quod facit, facit dominus iuris intellegendum, in cap. 21. num. 80. 260

Officialis ueritas officium suum, ne esse sit in cap. 3. in cap. 36. num. 133. 304

Officialis pro officio inuitatur, & excusatur, si quis deo iam quoniam stals, & electus, in cap. 38. nu. 10. 314

Officialis dicitur habere maiestatem, ibid. numero, 15. Eod.

Officialis tenetur subdito regalium pacetur, ac iuris federales, ibid. num. 18. 315

Officialis seditionem populorum mouens graue committit delictum triplici ratione, ibid. numero, 22. Eod.

Offi-

Officialis domans condemnatus ad mortem Cardinalibus non tenetur in iudicatu, in cap. 40. nu. 75. Fol. 331

Officialis in officio delinquens grauius peccat, in cap. 42. nu. 9. 332

Officialis quando dicitur in officio delinquere, ibid. nu. 12. 339

Officiales tenentur ea gerere, quae dominus tenentur facere, in cap. 38. nu. 14. 314

Officiales in eorum officijs delinquentes excluduntur ab hoc indultu, in cap. 42. nu. 10. 338

Officiales in officio delinquentes num veniant priuandi officio, ac dignitate, ibid. num. 6. & num etiam salario nu. 7. & num ipso iure an verò per sententiam, ibid. nu. 8. Eod.

Officio finito num finiatur exilium in alienius arbitrium collatum, in cap. 15. nu. 107. 141

Officio finito finitur voluntas, ibid. nu. 108. Eod.

Officio finito non expirat iurisdictio, si agitur de executione actus necessary, vel accessory, ibid. nu. 157. 144

Officium datum per Protegem num expirat eius officio finito, ibid. nu. 151. 143

Omne malum ab inimico tanquam ab Aquilone, in alleg. nu. 43. 147

Omne quod non est ex conscientia peccatum est, in cap. 36. nu. 9. 296

Omnes debent legi obedire, in e. 40. nu. 9. 296

Omnis contrauentio non inducit mortem naturalem, in cap. 2. nu. 27. 66

Omnis, dictio, nullus excludit, in e. 3. nu. 7. 72

Omnis, est signum vniuersale, ibid. num. 6. omnium comprehensiuum, nu. 7. & nomen celestium, nu. 8. & 10. cum seq.

Omnis dispositio est intelligenda terminis habitibus, in cap. 30. nu. 6. 76

Omnia, quae excogitari possunt comprehenduntur sub h. generaliter loquente, salua ratione recti sermonis, in cap. 4. nu. 8. 78

Omnia verba cessat contra comprehendenda sub hoc indultu, & de ratione, in q. 6. nu. 9. fol. 19. & 10. 20

Opera praesentis momenti tenentur eadem parua, quae principalis, in cap. 35. nu. 112. & quid si fauorem praesentis scribitur, ibid. nu. 113. & quid si latramus in strata publica delinquentibus, num. 114. & quid in furibus nocturnis, ibid. nu. 115. 291

Oppressorum expedit esse ultores, ac quosquos

defensores, in cap. 40. nu. 113. Fol. 338

P

Pacta insaluta arguunt fraudem, in cap. 19. num. 58. 183

Pactum nudum num inducat obligationem, in cap. 1. nu. 202. Eod.

Pactum nudum geminatum parit actionem, ibid. nu. 204. 37

Papa constituit Archiepiscopum, & Episcopum in ciuitate, & prouincijs, in quest. 10. numero 6. 37

Papa discurret per prouincias representatiue per Episcopos, & Archiepiscopos, ibidem num. 7. Eod.

Papa, vel Princeps omnia possit ex certa scientia supra ius, contra ius, & extra ius, in cap. 27. nu. 43. 196

Papa, qui est omnia, & super omnia concurret in iurisdictione, & potestate cum omni prelato, ibid. nu. 49. 197

Papa auferens beneficium alicui collatum de plenitudine potestatis num teneatur providere de aqua idano, ibid. nu. 106. 201

Papa cogens Episcopum inuitum episcopatus renunciare num teneatur ei providere de bono cambio, ibid. nu. 107. Eod.

Papa num possit indicare penas contra laicos, in cap. 32. nu. 20. 252

Papa potest matrimonium dispensare propter suspicionem veneni, in e. 37. nu. 42. 311

Paradogium acquiritur per infundationem, in cap. 46. nu. 10. 347

Paria sunt quum esse confessum, & legitime convictum, in cap. 7. nu. 8. 85

Paria sunt quum esse sponte confessum, vel per torturam confessum, & sponte ratificatum, ibid. nu. 9. Eod.

Paria sunt aliquid fieri ex certa scientia, vel clandestina non obstantibus, in cap. 1. numero 138. 58

Paria sunt innocens occidere, & eum, qui confugit ad iustam iuris defensionem, in cap. 12. nu. 5. 116. & in e. 40. nu. 60. 330

Paria sunt quum esse in vinculis, vel in custodia fideiussorum, in e. 11. nu. 27. & 33. 110

Paria num debeat citari ad videndum iuramentum testium in crimine assassini, in cap. 32. nu. 37. & 38. 252

Part

Pars nam debet pabulari fidem in casu tex. in l. uniuersa C. precib. temp. offer. in cap. 53. nu. 14. 361
Partes iudicis non erunt in confesso, nisi in condemnando, in cap. 7. nu. 7. 85
Participij natura est aliquid precisè demonstrare, in cap. 35. nu. 129. 297
Participiis lucri magis puniendus est, in cap. 28. nu. 71. 229
Passi muliebria sunt intabulabiles, in cap. 33. nu. mera 27. 259
Passum in corpore suo muliebria remouet praeter à pabulando, ibid. nu. 108. 263
Patientia oritur ex scientia, in cap. 10. numero 56. 105
Pax facta, quod de damnis hinc inde illatis, non fiat per subditos querela non valeat, in cap. 23. nu. 75. 398
Pax quando dicatur, ibid. nu. 160. 203
Pax, & remissio, ex quo commoda unum ab altero potest dimitti, non continuantur, sed separatim tractari debent, ibid. nu. 160. Bod.
Pecunia est vitæ hominis, in cap. 16. nu. 5. 146
Pecunia praestans suffragium, ibid. nu. 8. Bod.
Pecunia est fragilis, estq; de rebus, qua seruari non possunt, ibid. nu. 9. Bod. & de ratione, nu. 10. 147
Pecunia ita protegit, sicut sapientia, ibidem numero 12. 146
Pecuniam habens habet omnem rem, quam vult habere, ibid. nu. 7. Bod.
Pecunia debet esse tota aurea, aut tota argentea in cap. 38. nu. 14. 226
Pecunia tantum debet valere in farina, quantum in materia, ibid. nu. 15. Bod.
Pecunie omnia obediunt, in c. 16. nu. 11. 146
Peccata semel dimissa non debent in vltimo iterum redire, in q. 6. nu. 7. & 8. fol. 19. & in cap. 18. nu. 116. 176
Peccator non est semper ad gratiam recipiendus, in cap. 30. nu. 11. 233
Pecius est cum matre, quam cum aliena uxore concubere, in cap. 33. nu. 19. 238
Pena priuati carceris num venditæ sibi locum, quando quis retinetur, vt recedere non possit, in cap. 11. nu. 35. & 36. 110
Pena potest dari, sed culpa penemnis erit, in cap. 11. nu. 41. & 42. 118
Pena publicationis bonorum bannito in contumaciam imposita num transfusa ad heredes,

in cap. 13. nu. 73. 131
Pena tempore datur vinata, ubi est, sicut sententia, sed fidem vltiorum parrigenda, in cap. 15. nu. 19. 137
Pena ad beneplacitum arbitrii, & voluntate temp. superioris, quanto tempore daret, & expiret, & mortuo superiore, vel finito officio quando se obtulerit, nuocata, ibidem nu. 71. & 72. cum seq. 139
Pena vltiorum non agitur, cum extinguitur, ibid. nu. 87. fol. 140. & quid finita officio, ibid. nu. 96. & 99. 141
Pena est nomen generale, omnium delictorum, in cap. 16. nu. 30. 141
Pena dicitur exercitio tam corporalis, quam pecuniaria, ibid. nu. 52. nec non capitis, & exstimationis, ibid. nu. 30. Bod.
Pena dicitur a lege, ibid. nu. 29. Bod.
Pena in dubio est applicanda filio, ibid. nu. 42. fol. 148. & 91. & 99. 151
Pena applicanda filio pro delicto, licet pecuniaria, non similis, sed criminalis erit, ibidem nu. 43. 148
Pena pecuniaria ex delicto descendens habetur ex causa lucratua, ibid. nu. 44. Bod.
Pena potest a quocunq; iudice irrogari, ibidem nu. 46. Bod.
Pena iudicari debet in diuina ad vltimam sententiam, ibid. nu. 60. 149
Pena ab vltima constituitur non remittitur iudicis arbitrio, ibid. nu. 75. & 76. 150
Pena, & vltima quando proprie dici debeant, ibid. nu. 77. & 78. 151
Pena ad eorum iudicium infertur, qui cognitionem delicti habent, ibid. nu. 79. Bod.
Pena datur quandoq; actori, ibid. nu. 90. Bod.
Pena cui fit applicanda filio, an parti, ibidem nu. 95. Bod.
Pena imposita ipso iure, vel facto num transeat ad heredes, in cap. 17. nu. 90. 158
Pena delictorum num transeat ad heredes, ibid. nu. 91. & quid si lis est hereditaria cum defuncto nu. 92. Bod.
Pena ipso iure imponenda transfusa ad heredes siue sit contestata cum defuncto, siue non, ibid. num. 96. & num. requiratur tunc iudicis declaratio, nu. 97. & 98. 159
Pena confiscationis ipso iure imponenda potest dupliciter considerari, respectu personae delinquentis, & respectu executionis, ibid. num. 100.

IX NI DI EX XI

- nu. 73. cum seq. 160
Pena confertur iudicium pro delinquentis punitione, utrum quoque pro bono publico, ibidem nu. 79. Bod.
Pena per delictum est debita fisco largo modo, non autem stricto, ibidem num. 619. & 120. 163
Pena tollitur per eius executionem, in cap. 18. nu. 32. 171
Pena per incorporationem translata est in Regis dominium, ibid. nu. 60. 173
Pena duplex, pecuniaria, & corporis afflictiva, in cap. 22. nu. 45. 197
Pena corporalis pro delictis futuris non potest per Principem remitti, ibid. nu. 110. fol. 204. num. autem pro delictis prateritis, ibid. nu. 115. 201
Pena constituta in Gallia contra fabricantes falsam monetam qua fit in c. 28. nu. 94. 230
Pena pecuniaria num. possit permutari in corporalem ob reiterationem delictorum, & non in capitale, in cap. 30. nu. 45 & 46. 235
Pena accopationis qua fit, in cap. 32. nu. 9. 254
Pena mortis naturalis infligitur contra sodomitas, in cap. 33. num. 97. tam de iure civili, quam de iure canonico, ibid. num. 103. & est igne concremandus, num. 104. & 105. qua pena habet locum tam in agente, quam in patiente, ibid. nu. 106. 263
Pena mortis num. infligitur contra suadentes, & domum praesentes pro sodomia flagitia, ibid. nu. 112. quid autem contra comites corruptos, ibid. nu. 113. 264
Pena mortis infertur in sacrilegium in personam commissu, in cap. 34. nu. 80. 274
Pena stupratoris monialis qua fit, ibid. num. 125. & num. differat pena que datur laico a pena que datur clerico, ibidem numero 126. 296
Pena semel in corpore executi amplius non potest reiterari, ibid. nu. 222. 281
Pena minor. num. confundatur sub maiori, si plura diuersis temporibus committantur delicta, ibid. nu. 226. 283
Pena non potest remitti ante delictum commissum, in cap. 49. nu. 15. 354
Pena delicti in futurum committendi quando valet, ibid. nu. 21. 335
Pena delicti futuri, licet non possit totum possit minui, ibid. nu. 24. Bod.
Pena contra legem ignorantia qua fit infligitur in q. 9. nu. 20. 34
Pena pecuniaria sunt fructus iurisdictionis, in cap. 16. nu. 13. 147
Pena certa sunt singulorum peccatorum, ibid. nu. 73. 150
Pena delictorum transferunt ad heredes, siquid ad defunctum peruenierit, in cap. 27. numero 53. 158
Pena sancti quasda per excessum in beneficium fisci non derogatur per Principem, in cap. 18. nu. 22. & 23. 171
Pena capitalis appellante in crimine falsa moneta non veniat mors, an deportatio, in cap. 20. nu. 89. 229
Pena in falsam euidentes monetam qua fit, ibidem nu. 96. & num. procedant quoad tendentes eam, ibid. nu. 97. & 98. 239
Pena num. sine constituta contra laicos de iure canonico pro assussio, in c. 32. nu. 19. 252
Pena contra abussinos infligitur qua fit, ibid. nu. 47. & 48. 254
Pena ratione atrocitatis delicti non sunt demolienda, in cap. 33. nu. 118. & 120. 264
Penitentia non datur, quando pena est ipso iure imposita, in cap. 19. nu. 29. 181
Penitentia num. operetur ante delictum consummatum, in cap. 40. num. 56. quid autem delicto consummato, ibid. num. 57. 330
Penitere, & velle delinquere sunt opposita, in cap. 49. num. 18. 355
Penitens cum lapide, vel baculo num. comprehendatur sub huius indultus beneficio, in alleg. num. 32. 218
Percutiens proximum suum nocuus vitat, in alleg. num. 24. 246
Perdere lucrum iam questum, & incorporatum esset parti damnum, in cap. 18. numero 63. 173
Perfecta ea sunt, qua perfectionis ordine sunt completa, in cap. 36. num. 178. 306
Perfectum dici non potest quod in usu esse non potest, ibid. num. 179. Bod.
Permissum in tempore veniebitur prohibitum post tempus, in cap. 23. num. 30. 205
Perpetuum dicitur sine temporis praesinitione, in cap. 13. num. 34. 137
Perpetuo declaratur idem semper, ibid. numero 33. Bod.
Perpetua est rebus omnibus dignissima, in cap. 13. Bod.

I N D E X.

Cap. 34. numero 104 275
Persona contemplata in donatione consideratur
ibid. num. 185 279
Reversio nature tantum potest, quod clamor
usque ad celum pervenerat, in cap. 33. nu-
mero 18 258
Retens gaudere indultu num confetur fateri de-
lictum, in q. 8. num. 1. 28
Plebei, & magnates num possint facere legem
per se, in cap. 38. num. 90 318
Plura specialia in crimine falso moneta de tu-
re recensentur, remissive, in cap. 28. nume-
ro 53 228
Plures rei constitui possunt respectu forma obli-
gandi, ibid. num. 70. secus vero respectu rei
ibid. num. 72 Eod.
Plures rei num possint in solidum obligari, in
cap. 34. num. 65 273
Pollutio extraordinaria qua fit, ibidem, nume-
ro 127 Eod.
Positioni iuris quis non teneatur respondere,
in cap. 22. num. 136 202
Possessio, cuius initij non extat memoria in con-
trarium habetur loco privilegij etiam in
Principi reservatis, in cap. 1. nu. 06 52
Possessio in genere sumpta est de iure gentium,
verum possessionum distinctio est de iure
civili, in cap. 13. num. 39. 129
Possessio capta vigore mandati iudicis, cuius offi-
cium expiravit num subsistat, in cap. 15.
num. 159. & 160. & de ratione numero,
161 144
Possibile veritate in esse posita nulla sequitur
necessaria falsitas, in cap. 39. num. 27. 321
Possidenti num liceat vim vi. propulsare pro re-
cuperanda, vel tuenda possessione, in cap.
35. num. 76 288
Post sententiam additam de amplianda, vel
minuenda poena damnatorum nihil est sta-
tuendum sine Principis auctoritate, in
cap. 9. num. 92 98
Post conclusum in causa non est cognoscere, sed
cognitum esse, & idem est esse conclusum in
causa, vel esse latam sententiam, in cap. 10
num. 25. cum seq. 203
Post conclusum in causa non potest produci ali-
quid iuris, vel facti, ibid. num. 28 Eod.
Populus num habeat ius condenda l. particularis
in q. 4. num. 7. 13
Populus non habet potestatem indulgendi,

ibidem, numero 8. Eod.
Prapum ponens in ano uti sodomita est ultimo
supplicio affligendus, licet non emisit se-
men, in cap. 33. num. 134 265
Presumptiva probatio sufficit in his, qua sunt
parvi praedij, in q. 8. num. 30 30
Potestas indulgendi in solo residet Principi, ibi-
dem, num. 9. Eod.
Potestas par est l. mortua, & viua, contrahentis,
& consuetudinis, in cap. 1. num. 4. 46
Potestas deficit per mortem, vel officium finitum
in cap. 15. num. 115 142
Potestas plenaria quid sit, in cap. 22. numero,
98. 200
Potestas absoluta quid sit, in cap. 1. nu. 22. 47
Potestates dua sunt in Principe, ibidem nume-
ro 25 Eod.
Pragmatica sub titulo De Monatis corrigitur
per cap. Neapolitanis concessum, in cap. 28
num. 92 230
Prava consuetudo excusat quem a pana, in cap.
39. num. 37 259
Præcarium non reuocatur morte concedentis, in
cap. 15. num. 86 140
Præceptum misericordie omnibus debet esse com-
mune, in q. 5. num. 32 17
Præsumptum in particularibus non succedit
loco rei, in q. 6. num. 39. & 40 22
Præfati prætorio equiparantur Episcopis,
cardinalibus, in cap. 36. num. 54 140
Prælati in Ecclesia, Ecclesia in prælato, in cap.
33. num. 20 286
Præsumitur pro sententia, in cap. 40. nume-
ro 5. 326
Prædia addita feudo num cedant feudo, ut feudo,
in cap. 46. num. 23. 347
Præsentio num habeat locum in usu vetero
cum animali habito, in cap. 34. nu. 8. 274
Prima causa nulla est causa, in cap. 22. nume-
ro 41 196
Princeps quando possit ex bona conscientia gra-
tiam facere, in q. 1. num. num. 40 4
Princeps omnem poenam personalem potest ratum
facere, in q. 3. num. 6 9
Princeps cum causa debet indulgentias imparti-
ri, in q. 5. num. 2. ubi recensentur plures
causa, num. 3. cum seq. etiam præfatis tem-
poribus. 15
Princeps facilius concedit indulgentiam ob ali-
cuius merita, ibid. num. 34 17

I. N. D. E. X.

- Princeps est solutus legibus, in cap. 1. num. 1. fol. 45. & in cap. 9. num. 38* 94
- Princeps debet vivere secundum leges, ibidem num. 2.* 45
- Princeps est dominus legis, imo maior l. mortuus, & ipsa consuetudine, ibid. num. 3.* 46
- Princeps non est dominus morum, nec est absolutus à dictamine rationis, ibidem num. 5* Eod.
- Princeps habet plenitudinem potestatis, ibidem num. 6.* Eod.
- Princeps non presumitur velle uti plenitudine potestatis, ibidem num. 7. nec debet, nisi ex magna causa. num. Eod. & in cap. 22. numero 26* 193
- Princeps utens plenitudine potestatis absque causa peccaret, ibid. num. 9.* 46
- Princeps num. possit rem alterius auferre absque causa, ibid. num. 12* Eod.
- Princeps num. possit derogare iuri habentis ius in spe, ibid. nu. 13* Eod.
- Princeps non presumitur velle uti plenitudine potestatis, si actus valet de per se secundum potestatem ordinariam, ibid. num. 14. secus vero si actus non valet nisi ex potestate absoluta, num. 16. quod quomodo limitetur num. 17. fol. 47. & in cap. 22. numero 26. & 27.* 195
- Princeps ex certa scientia aliquid faciens non tenetur facere mentionem de aliquo iure ibid. num. 16* 47
- Princeps utens potestate absoluta, vel gerens actum supra potestatem absolutam videtur concedere cum clausula, non obstantibus, ibid. num. 20* Eod.
- Princeps concedens cum clausula Motus proprii videtur velle uti plenitudine potestatis, ibidem. numero 23. & de ratione, numero 24* Eod.
- Princeps concedens cum clausula ex certa scientia presumitur velle, ibid. num. 31 & velle uti potestate absoluta, num. 32* 48
- Princeps concedens ex certa scientia potest. supra ius, & extra ius, ibid. nu. 64* 50
- Princeps potest omnia, & super omnia, ibidem, num. 65 & potest mutare quadrata rotundis, num. 66. Eod. & in cap. 22. numero 45.* 196
- Princeps sicut potest solus condere legem ita potest concedere privilegia nemine citato, ibid. num. 68. & 69* Eod.
- Princeps concedens dignitatem Motu proprio videtur abstergere omnem maculam, ibid. num. 74 & 81. cum seq.* 51
- Princeps ignorans non videtur cum inhabili dispensare, ibid. num. 88* 52
- Princeps ex certa scientia concedens videtur de facto informatus, ibid. num. 90* Eod.
- Princeps ex certa scientia, vel plenitudine potestatis concedens non astringitur ad causam cognitionem, ibid. num. 91. Nec obligatur vocare illos, quibus possit inferri praeiudicium, num. 92. quid autem in inferiori à Principe, num. 93. & 94* Eod.
- Princeps non potest recognoscere superiorem de facto, ibid. num. 95* Eod.
- Princeps non arctatur à l. ad exprimendum beneficia impetrantis, ibid. num. 108* 56
- Princeps censetur alicui concedere absque tertij praeiudicio, ibid. nu. 140. fol. 58 & quid cum clausula ex certa scientia, num. 143. & 144. cum seq.* 59
- Princeps faciens aliquid cum tertij praeiudicio censetur facere cum modico praeiudicio, ibidem numero. 146. eod. & in cap. 52. numero 7.* 359
- Princeps quando presumitur concedere informi speciali, & quando in forma communi, ibid. num. 208 & 209* 62
- Princeps censetur in forma speciali concedere, quando verborum rei confirmata est insertus, ibid. num. 210* Eod.
- Princeps quando uti debet verbo, innovamus, in rescripto, in cap. 2. num. 8* 65
- Princeps utens verbis. Decernimus, statuis, & mandamus ius concedit commune, ibid. num. 30* 66
- Princeps statuens per verbum, volo, num. inducitur nouum dispositionem, ibid. num. 33. & quando statuit per verbum, Mando, facit, ibid. num. 34* 67
- Princeps omnia potest, & factum ab eo reparatur, factum, à Deo, in cap. 9. num. 5. cum sequen.* 92
- Princeps potest adequare quadrata rotundis, ibid. num. 11* 93
- Princeps utens verbo indulgeo, vel gratiam, facto simpliciter, est simplex gratia, & indulgentia, ibid. num. 13. & 14* Eod.
- Princeps non recognoscens superiorem num. possit gra-*

I N D E X.

- fit gratiam facere ante, & post sententiam,*
ibid. num. 30. Quid autem in ciuitatibus,
non recognoscentibus superiorem, ibidem
num. 31 Fol. 94
- Princeps est l. animata in terris, in cap. 10. nu-**
mero. 22 102
- Princeps qui est maior l. mortua, & consuetudi-**
ne potest derogare predictis, ibidem,
numero 51 104
- Princeps num possit tollere citationem, in cap. 12**
num. 73. & 74 120
- Princeps quandoque fiscus appellatur, in cap. 17**
numero 7. 156
- Princeps solus habet ius confiscandi, non autem**
inferior, ibid. num. 32 157
- Princeps non potest derogare pena quaesita per**
executionem in beneficium fisci, in cap. 18.
num. 22. & 23 171
- Princeps statim facit fructus rei incorporate**
tamquam dominus, ibid. nu. 41 172
- Princeps quando contrahit nomine dignitatis**
successor obligatur etiam, quod non fit he-
res, in cap. 20 num. 43. & 44 187
- Princeps non obligatur l. positua, ibidem, nu-**
mero 47 Eod.
- Princeps non est solutus à dictamine rationis,**
ibid. num. 48 Eod.
- Princeps tenetur seruare contractus, nec eis po-**
test contrahere, ibid. num. 49 Eod.
- Princeps ex propria persona obligatur, ibidem**
num. 50 Eod.
- Princeps non potest tertio praeiudicare etiam**
per viam l. condenda, in cap. 22 num. 23.
nisi ex potestate absoluta, & ex causa, num.
25. & 25 195
- Princeps non potest delicta indulgere absque**
causa quando pena esset parti applicanda;
ibid. num. 32 196
- Princeps cum causa potest delicta indulgere abs-**
que partis remissione, ibid. num. 33. Eod. &
num. 50 cum seq. 197
- Princeps est causa causarum, ibid. nu. 40 196**
- Princeps est dominus dominantium habens ius**
Regis Regum in subditos, ibidem, numero
46 & 47 Eod.
- Princes potest indulgere, quando pena est appli-**
canda fisco, ibid. num. 56. & de ratione, nu.
57. & 58 197
- Princeps non potest remittere penam fisco iam**
applicatam, ibid. num 59 Eod.
- Princeps si remitteret penam iam quaesitam**
inferret fisco praeiudicium, ibidem, numero
60. & 61 Eod.
- Princeps non potest remittere penam parti ap-**
plicandam, ibid. num. 73 198
- Princeps remittens de plenitudine potestatis**
penam parti applicandam tenebitur de pro-
prio parti lesa, alias peccaret mortaliter,
ibidem num. 74 Eod.
- Princeps num possit abolere infamiam absque**
consensu iniuriati, ibid. nu. 77. Eod.
- Princeps potest iuri tertij derogare ratione pu-**
blicae utilitatis, ibid. num. 78. & 79. Eod.
- Princeps num possit tollere ius possessionis, ibid.**
num. 87 199
- Princeps num possit remittere iniurias, & dam-**
na illata subditis pro pace facienda, ibidem
num. 93 Eod.
- Princeps faciens ex potestate ordinaria videtur**
omnia facere ex causa. ibid. nu. 96 200
- Princeps de plenitudine potestatis potest aufer-**
re ius tertij, & dominium rei meae, ibidem,
num. 97. 100. & 101 Eod.
- Princeps num valeat in casibus predictis ali-**
quid tradere in ex cambium, ibidem, num
102. 103 & 108 Eod.
- Princeps num valeat remittere penam corpo-**
ralem absq; partis offensa remissione, ibid.
num. 109 Eod.
- Princeps etiam parte non concordata potest pe-**
nas remittere in casibus, in quibus non
requiritur partis remissio, in cap. 26. nu-
mero 6. 212
- Princeps quando vult aliquid facere in tertij**
praeiudicium vult cum modico, & non cum
gravi praeiudicio, ibid. num. 18 Eod.
- Princeps absque partis remissione potest indul-**
gere, quando leue est tertij praeiudicium,
secus si graue, ibid. nu. 19. cum seq. fol. 213.
& in alleg. num. 23 217
- Princeps non praesumitur remittere delicta ge-**
minata, in cap. 30. num. 20 233
- Princeps in gratijs faciendis est consulendus,**
ibid. num. 25 234
- Princeps num possit gratiam facere de homicidio**
deliberate commisso, ibidem, nu. 47 235
- Princeps est pater patriae, in cap. 35. num. 14.**
& 15 285
- Princeps debet subditorum commoda inuestiga-**
re, ibidem, num. 15 Eod.

I N D E X.

- Princeps debet subditorum damna remoueri, bonum Republica statum, & dignitatem imperij suo ingenio augere, ibidem, numero 17* Eod. 183
- Princeps augens Rempublicam auget se ipsum* ibid. num. 18 Eod. 187
- Princeps est in Republica, sicut in caput, Respublica in Principe, sicut in capita, ibidem, num. 19* Eod. 194
- Princeps, & Republica idem sunt ibidem, numero 21* 286
- Princeps ex certa scientia num possit indulgere falsi crimen nedum generaliter, uerum quoque specialiter, in cap. 36. numero 71. & 77.* 300
- Princeps ex certa scientia concedens indispensabile facit dispensabile, ibid. num. 72* Eod. 302
- Princeps constituit officiales, ut subditorum iura cognoscat, ac tueatur, in cap. 42. numero 5.* 338
- Princeps facilis esse debet ad faciendum gratiam ei, qui nutu Dei liberatus est, in cap. 44. num. 15* 344
- Princeps quod suū est liberaliter concedit, quod alienum est denegat ob praiudicium tertiij, in cap. 47. nu. 3.* 351
- Princeps num possit post sententiam gratiam facere, in cap. 48. nu. 17. & 18.* 352
- Princeps nū possit legitimare spurium antequā concipiatur, in cap. 49. nu. 16.* 354
- Princeps, vel. penā remittens intelligitur pro delictis praeteritis, ibidem num. 19. de ratione, nu. 20.* 355
- Principe in disponēta sine illius uoluntate maior est potestas, in cap. 1. nu. 34.* 48
- Principes non recognoscentes superiores sunt Monarcha in Regnis suis, in cap. 9. num. 32. cum seq.* 94
- Principem decet in die Paschatis delinquentibus indulgere, in q. 5. nu. 16.* 16
- Principes boni non ita passim concedūt gratias, sed habita cōsideratione personarum, locorum, & qualitatum, ibid. nu. 37.* 18
- Principi plura licent, quae alijs non licent, in cap. 9. nu. 52.* 55
- Principis uoluntas non debet circumuigi, in cap. 10. nu. 71. cum seq.* 106
- Principis beneficium motu proprio concessum facit ius speciale inter omnes personas, in ser quas promulgatur, in c. 19. nu. 43. 181*
- Principis uoluntas suam debet fortiri effectum* ibid. num. 67. 183
- Principia cōtractus transiit ad statum legis, in in cap. 20. nu. 41.* 187
- Principem dedecet expendere clementiā in tertij praiudicium, in cap. 22. nu. 1.* 194
- Principi uisum est satis esse immētorum cruciatuum semel reos luisse supplicia, in cap. 21. num. 2.* 189
- Principis dispositio aufereus dominium alterius non est seruanda in foro fori, neque in foro poli, ibid. nu. 28. fol. 195. & nu. 85. cum seq.* 199
- Principis intentio talis esse praesumitur qualis de iure esse debet ibid. nu. 121. & 122.* 201
- Principis auctoritas non est admittenda ad inuāstax priuatorum, in c. 36. nu. 103.* 302
- Principis rescriptum, per quod mandat processus scripturas, ceteraq; annullari, ac deleri nullam pati potest oppositionem, in cap. 48. nu. 20.* 353
- Principis intentio in hoc indultu est crimina extinguere, in cap. 49. nu. 11.* 354
- Principis mos est in cuiusquam iniuriam beneficia nequaquam tribuere, in cap. 51. numero 27.* 358
- Prioritas gratia potest probari per testes, in q. 7. nu. 42.* 26
- Priuarii aura communis hauustu, & lucis aspectu pragrauati uitam ducunt, in cap. 21. nu. 3.* 189
- Priuariatio praesupponit habitum, in q. 8. num. 3. fol. 28. & in cap. 40. nu. 23.* 328
- Priuilegium quando redundat in commodum priuilegiati sufficit simplex notitia, in q. 9. nu. 2. & declaratur, nu. 24. 25. & 26.* 33
- Priuilegia, gratia, indulgentia siue uerbo, siue scripto fiant, sufficit, quod fiant sub quacunq; forma, uel expressione, in quat. 7. num. 10.* 24
- Priuilegium, & rescriptum debet scribi, & subscribi propria Principis manu, ibidem numero 5.* Eod. 35
- Priuilegium in alterius praiudicium uti odiosum erit restringendum, in c. 1. nu. 115.* 56
- Priuilegium concessum lite pendente extenditur etiā ad litem pendentem, ibid. nu. 125.* 57
- Priuilegio concesso per Principem alicui motu propria num quis uti possit, ibidem numero 126. & 127.* Eod. 36

Pri-

I N D E X.

- Priuegiū num presumatur concessum ad par-
tis postulationem, ibid. nu. 155.* 60
- Priuegium concessum omnibus Ecclesijs præ-
sumitur concessum motu proprio, ibid. nu-
mero 156.* Eod.
- Priuegium alicui concessum per dictionem, per
petud, transit ad successores in infinitum,
in cap. 15. nu. 36.* 137
- Priuegiū non expirat morte concedendis, ibid.
num. 82.* 140
- Priuegium concessum ad Regis beneplacitum
non expirat morte concedentis, ibidem nu-
mero 144.* 143
- Priuegium solius Principis est iura unius au-
ferre, & alteri dare de plenitudine potesta-
tis, in cap. 22. nu. 99.* 200
- Probatio non admittitur contra assertionem fa-
ctam motu proprio, in c. 1. nu. 44.* 48
- Probatio tam per testes, quàm per scripturas
admittitur, quāto agitur de probando te-
nore scripturae, ibid. nu. 168. & 169.* 60
- Probatio per testes non admittitur, si tractatur
de probanda concessione cum clausula mo-
tus proprii non tamen apparente, ibidem,
num. 170 ubi quid in rescripto Principis,
& quid in rescripto inferioris non habentis
potestatem dispensandi, num. 171. de
quorum ratione, num. 122.* Eod.
- Probatio priuegiata num sufficiat pro probatio-
ne indiciorum legitimorum, in cap. 22. nu-
mero, 132.* 202
- Probatio, quæ fit per iuramentum est probatio
priuegiata, ibid. num. 133.* Eod.
- Probatio non sic directæ, & de facili haberi potest
in crimine sodomia, in cap. 53. numero,
83.* 262
- Probatio directæ non exigitur in adulterio, ibid.
num. 84. & de ratione, num. 85.* Eod.
- Probatio per auditum num admittatur in vitio
sodomitico, ibid. num. 86.* Eod.
- Probatio per visum num admittatur in sodomia
ibid. num. 87.* Eod.
- Probationes in criminalibus debent esse luce me-
ridiana clariore, in cap. 17. num. 65. fol.
159. & in cap. 32. num. 33. fol. 253. & con-
cludentes, ibid. num. 81.* 262
- Processus incipit à citatione in civilibus, in cap.
13. num. 49.* 118
- Processus num requiratur in publicatione bono-
rum ipso facto, in cap. 19. num. 17.* 180
- Præcuratores ficti in singulis provincijs plures
sunt, in cap. 17. num. 15.* 156
- Proditio sceleratorum est castiganda etiam in
die Paschatis, in q. 5. num. 14.* 16
- Proditio est atrocè delictum, in allegat. numero
22.* 246
- Proditio num arguatur, si quis offensus sit icū
scoppicē, in allegat. num. 26. & 27.* Eod.
- Proditioni proximum est barbaros instruere,
ut validiores reddantur, in cap. 31. nume-
ro 13.* 239
- Proditionis qualitas maius facit delictum tribus
respectibus, ibid. num. 2. cum seq.* 238
- Proditionis regula est unum in actibus ostende-
re, & aliud mente gerere, in alleg. num. 10.
cum seq.* 248
- Proditionum genera tria sunt, in allegat. num. 4
cum seq.* Eod.
- Proditor quis dicatur in cap. 31. nu. 6. fol. 238.
& num. 10.* 239
- Proditor num dicatur is, qui contra dominum
suum aliquid insidiosè facit, ibidem, nume-
ro 7.* 238
- Proditor num dicatur permittens transire gen-
tem inimicam, ibid. num. 12.* 239
- Proditor pluribus modis dici potest, ibidem
num. 16.* Eod.
- Proditor num dicatur occidens suum non ini-
micum, ibid. num. 17.* Eod.
- Proditor ut dicatur num sufficiat homicidium
committē per insidiosam industriam, in al-
leg. num. 10.* 241
- Proditor quis verè dicatur, ibidem, numero 14
cum seq.* 242
- Proditor num dicatur frangens fidem, ibidem,
numero 7.* 248
- Proditor num dicatur aggreffiens aliquem de
facie ad faciem, in alleg. num. 12. & quid
sub prætextu amicitie, ibid. num. 13. &
quid si offendat retro, ibid. num. 14.* 246
- Proditor num dicatur abscondens se in loco, &
quo prauideri non potest, & transeuntem
occidat, in alleg. num. 15.* Eod.
- Proditor num dicatur offendens quem retrò, &
incautè, ibid. num. 16.* Eod.
- Proditor num dicatur qui alterum veneno occi-
dit, in cap. 37. num. 15.* 310
- Proditores num gaudeant immunitate ecclesi-
astica, in alleg. num. 26. & 27.* Eod.
- Proditoria delicta num alia dici possint ultra
enar-*

I N D E X . I

- enarrata per Bart. in l. respiciendum, §. deliquunt, ff. de pœn. in alleg. nu. 3 245
- Proditorie, & insidiosè delictum quando dicatur patratum, ibid. num. 20 246
- Proditorie dicere latino sermone num sit idem, quod vulgari, à tradimento, in allegat. numero 68 249
- Proditorie hominem occidere est plusquam ex proposito occidere, ibid. num. 17 246
- Proditorium homicidium num efficiatur per industriam absque diffidatione, ibidem, numero 18 Eod.
- Proditorium homicidium num dicatur, l. b. amazzato da dietro à tradimento, in allegat. numero 38. 247
- Proditorum materia remissivè, in cap. numero 15 239
- Professio tacita quando existimetur, in cap. 34. num. 263 278
- Professio num vitietur sicut ingressus monialis ibid. num. 204 280
- Professio in genere num sufficiat, ut assassinium committi dicatur, in cap. 32. numero 12. & 13 252
- Promissiones, & allieamenta loco vis subrogantur in stupro vel raptu, in cap. 34. numero 166 278
- Pronuntiatio questionis incidentis non debet sequi, in cap. 36. num. 31 297
- Pronuntiatum, & statutum dicere idem est, in cap. 2. num. 9. & 10 & quando proprie pronuntiarum dicatur, ibidem, numero 53 65
- Promulgationis dies num sit attendendus in q. 8. nu. 13. cum seq. fol. 33. & num 23 34
- Promptiores debemus esse ad liberandum, quam ad condemmandum, in cap. 17. nu. 171. 166
- Propositum cuiuslibet nobilissimi debet esse, ut in donis crescat, & non decreseat, in cap. 1. num. 55 49
- Proprietas verborum est seruanda, in cap. 34. num. 192 279
- Proprietas prediorum nihil cõmune habet cum ipsa iurisdictione, in cap. 46. num. 22. 347
- Propter absurdum evitandum aliquid disputari contingit contra rationem, in quest. 5. num. 24 17
- Propter quod, vnum tale, & illud magis, in cap. 10 num. 21 102
- Propter scandala vitanda num discedatur à dispositione l. communis etiam expressa, in cap. 25 num. 20 210
- Prorex huius Regni idem est, quod Rex noster inuictissimus, in cap. 15 num. 88 140
- Prorex, vel pro Rege vicem gerens omnia potest facere, quod ipse Rex, ibidem, numero 89 & 90 Eod.
- Prorex gaudet omnibus priuilegijs, quibus gaudet Rex noster, ibid. nu. 91 Eod.
- Prorex eadem potitur iurisdictione, qua Rex ipse, ibid. num. 92. in quo qua potestas infit ibid. num. 93 Eod.
- Prorex induitur iurisdictione in ingressu, sed ea eximitur per aduentum successoris, ibid. num. 95. & 96 141
- Proregis iurisdictione nõ est perpetua, & peremnis, sicut in Rege, ibid. num. 97. Eod.
- Prouocatio, sed disfida quid sit, in allegat. numero 9. 229
- Prouocationis, seu disfide casus est, qui non requirit partis remissionem, in cap. 26. numero 3. 212
- Publicatio facta huius indultus in hac ciuitate num sufficiat, an vero requiratur promulgatio in prouincijs, in q. 10. num. 1. & per totam. 37
- Publicatio vnica, sed generalis sufficit in constitutione, S. P. ibid. num. 2 sed quid in principis constitutione, ibid. num. 3. cum sequen. Eod.
- Publicatio honorum fisco, & non baroni est facienda, in cap. 16. num. 96 151
- Publicatio fit honorum tempore confiscationis existentium, in cap. 17. num. 87. 161
- Publicatio honorum num vendicat locum in crimine false moneta, in cap. 28. num. 83. & quid contra eudentem monetam sine principis auctoritate, ibid. num. 84 229
- Publicatio honorum non admittitur contra Neapolitanos, nisi in crimine lesa Maiestatis, & barefis, ibid. num. 93 230
- Publicatio honorum num admittatur in sacrilegio in personam commisso, in cap. 34. numero 107 275
- Publicè posita non licet ignorare, in quest. 9. numero 20. 34

Q.

Q Vando aliquid non est de substantia actus etiam si vitiosè accedat illum non red-
d id

I N D E X.

<i>Ad nullam</i> , in cap. 11. num. 36	Fol. 119		
<i>Quando aliquid requiritur ad esse rei pro forma</i> <i>si illud omittatur, actus non valet ipso iure</i> <i>in cap. 53. num. 27 cum seq.</i>		262	
<i>Qualitas personarum est inspicienda, nam quis</i> <i>debeat carcerari, vel sub fideiussoribus re-</i> <i>laxari, in cap. 11. num. 40. nec non quali-</i> <i>tas delicti, num sit graue, vel leue, nume-</i> <i>ro 41</i>			111
<i>Qualitas quando est causa alicuius effectus om-</i> <i>nino exigitur, in cap. 22 nu. 15</i>		195	
<i>Qualitas est precise deducenda, & probanda,</i> <i>ibid num. 16</i>		Eod.	
<i>Qualitas deducta in indultu censetur esse sub-</i> <i>stantialis, in cap. 25. num. 13</i>		210	
<i>Qualitates faciunt differre rem in specie, in q.</i> <i>1. num. 42</i>		4	
<i>Qualitates requisite a statuto non dant speciem</i> <i>delicto, nec alterant legem loquentem de de-</i> <i>licto in genere, in cap. 35. num. 131. &</i> <i>132.</i>		292	
<i>Qualitates per statutum requisite quando dant</i> <i>nouam legem alterant ipsam legem, ibidem,</i> <i>numero 133</i>		Eod.	
<i>Qua animi sui destinatione agenda sunt non</i> <i>possunt perfici, nisi vera, & certa scientia</i> <i>1. num. 12</i>		62	
<i>Qualibet pena personalis est maior quacumque</i> <i>pœna pecuniaria, in cap. 16. num. 5</i>		146	
<i>Qualibet leuis causa excusat a violentia, vi pu-</i> <i>blica vel priuata, in cap. 35. num. 81</i>		289	
<i>Qualibet coniectura sufficit ad excludendam</i> <i>falsitatem, in cap. 39. num. 28</i>		321	
<i>Qualibet iusta causa, licet colorata excusat quem</i> <i>a dolo, ibid. num. 1. Item excusat quem a pœ-</i> <i>na, ibid. num. 30</i>		Eod.	
<i>Quisquid Principi placuit legis habet vigorem,</i> <i>in quest. 4. num. 6. fol. 13. & in cap. 2 nu-</i> <i>mero 32</i>		66	
<i>Quicquid ex eo, vel ob id. in cap. 25. numero,</i> <i>12.</i>		210	
<i>Quilibet reus non est ab Ecclesia extrahendus,</i> <i>in cap. 33. num. 22. & 23</i>		252	
<i>Quilibet presumitur, sibi, & parentibus prospicere,</i> <i>in cap. 9. num. 16</i>		93	
<i>Qui damni causam dat ipse dedisse videtur, in</i> <i>cap. 39. num. 81</i>		323	
<i>Qui per alium facit per se ipsum facere videtur,</i> <i>in q. 10. num. 8.</i>		37	
<i>Qui omne dicit nihil excipit, in cap. 3. num. 5.</i> <i>72. & in cap. 41. num. 18 cum seq.</i>		336	
<i>Qui deficiunt capite minuuntur, in cap. 13. nu-</i> <i>mero 15</i>		128	
<i>Quid fieri dicitur sine expectatione alicuius ex-</i> <i>trinseci, si non diuertitur ad extraneos</i> <i>actus, in cap. 21. num. 22</i>		190	
<i>Quis non debet se minis anctare in tempore, in</i> <i>cap. 10. num. 29</i>		103	
<i>Quis non debet inuitari ad delinquendum, in</i> <i>cap. 22. num. 111</i>		200	
<i>Quis num possit venire contra factum suum ra-</i> <i>tione publica utilitatis, ibidem numero,</i> <i>114.</i>		201	
<i>Quis magis est expectandus, & corripendus,</i> <i>quam puniendus, in cap. 30. nu. 3</i>		235	
<i>Quis non debet sponte inuitari ad mortem, in</i> <i>cap. 44. num. 46.</i>		219	
<i>Quis num possit ex vno, & eodem facto diuersi-</i> <i>modè excari, in cap. 34. num. 224.</i>		281	
<i>Quis dolo malo faciens, quod populo Romano nõ</i> <i>obtemperetur num incurrat in crimen</i> <i>læsæ Maiestatis, in cap. 40. num. 19</i>		327	
<i>Quis non tenetur diuinare, ibid. nu. 108</i>		333	
<i>Quis num possit personam suam obligare ad ali-</i> <i>quod seruitium perpetuo, in cap. 46. nume-</i> <i>ro 63</i>		349	
<i>Quis non est molestandus pro delicti non dela-</i> <i>tis, etsi occultis per hunc inductum, in cap.</i> <i>49. num. 1.</i>		354	
<i>Quinquennalis dilatio non perimit iura partis,</i> <i>sed differt, & suspendit executionem solu-</i> <i>tionis, in cap. 23. num. 13</i>		204	
<i>Quod malum est, & quod mali speciem habet a</i> <i>viris perfectis est vitandam, in quest. 8.</i> <i>num. 20</i>		31	
<i>Quod iuris est de toto, quoad totum idem de par-</i> <i>te quoad partem, in q. 9. nu. 38</i>		39	
<i>Quod potest fieri a l. mortua multo magis potest</i> <i>fieri a l. viua, in cap. 10. nu. 49 & 50.</i>		104	
<i>Quod l. non distinguit nec nos distinguere debe-</i> <i>mus, ibid. num. 74. & 75. fol. 106. & in</i> <i>cap. 16. num. 13</i>		149	
<i>Quod non debet directe non licet indirecte, ibid.</i> <i>num 79</i>		106	
<i>Quod primum est aliud ante se habere non potest</i> <i>in cap. 22. num. 42</i>		196	
<i>Quod debet fieri intra decem dies sifiat decima</i> <i>die num dicatur fieri intra decem dies, in</i> <i>cap. 23. num. 31</i>		205	
<i>Quod non est simpliciter tale sed ser. andunquid</i> <i>tal</i>			

I N D E X.

<p><i>tale non dicitur simpliciter tale, in cap. 24. num. 31. 208</i></p> <p><i>Quod contra naturam fit execrabiliter in matre, sed execrabilius in uxore, in cap. 33. num. 14. 258</i></p> <p style="text-align: center;">R.</p> <p>R <i>Adens literas Regis, aut Regis Tribunalis, num. puniendus, in cap. 36. numero, 161. 305</i></p> <p><i>Radens rescriptum Principis, sed eo non utens num. teneatur, l. Corn. de sicariis, idem, num. 165 cum seq. 306</i></p> <p><i>Radere non est error sed dolus, & falsitas, ibid. num. 162. 305</i></p> <p><i>Rasura num. fit modica, vel magna, ibidem, num. 170. cum seq. 306</i></p> <p><i>Rasura, seu immutatio alteri non nociva num. fit possibilis, ibidem numero 189. cum sequent. 307</i></p> <p><i>Rapiens monialem num. poena mortis puniendus in cap. 34. num. 150. 277</i></p> <p><i>Raptus bonettarum virginum, vel viduarum est detestabile crimen, ibid. nu. 2. 290</i></p> <p><i>Raptus causa finalis erit atrocitas delicti, ibidem num. 157. 278</i></p> <p><i>Raptus poena qua fit, ibid. num. 158. 278</i></p> <p><i>Raptus & stuprum vi ex parte viri illata est detestabilius crimen, ibid. num. 164. Eod. 278</i></p> <p><i>Ratificans videtur deliberate contrahere, in q. 8. num. 195. 61</i></p> <p><i>Ratio publica utilitatis est regina omnium causarum, ob quas Princeps potest iuri terti derogare, in cap. 22. num. 79. & 80. 198</i></p> <p><i>Ratio publica utilitatis facit restitutionem extendi etiam ab bona alienata, ibid. num. 81 & quid si non dicatur, num. 82. 199</i></p> <p><i>Ratio delicti exclusiva semper ostendenda, in cap. 43. num. 44. 342</i></p> <p><i>Receptans, vel occultans debitorem num. teneatur, in cap. 40. num. 129. cum seq. 334</i></p> <p><i>Receptor, vel fautor quo poena puniendus, remissive, ibid. num. 101. 332</i></p> <p><i>Receptio aliud est, quam confessio, in cap. 18. num. 98. 175</i></p> <p><i>Receptantes accipere monetam probam num. sunt puniendi, in cap. 48. num. 80. 229</i></p> <p><i>Refricare cicatricem non est permittendum, in cap. 30. num. 6. 233</i></p>	<p><i>Regia donatio est amplianda, in q. 8. num. 55. cum seq. 49</i></p> <p><i>Regis anima est in se ipsa, in cap. 22. nu. 36. 196</i></p> <p><i>Regis intentio est, nemini inferre prauidicium, nec iuri alterius derogare, in cap. 26. numero 17. 212</i></p> <p><i>Regis est onus itinera tenere tuta, in cap. 35. numero 7. 285</i></p> <p><i>Regis mens est ut securitatis, ac pacis fidelium, status non elidatur, ibid. num. 134. 292</i></p> <p><i>Regnum hoc Neapolitanum fuit visitatum, a Carolo V. In alleg. num. 45. 247</i></p> <p><i>Regnum hoc pro provincia habetur, in cap. 36. num. 148. 305</i></p> <p><i>Regula procedit de rigore, exceptio verò de equitate, in cap. 12. num. 8. 170</i></p> <p><i>Regum est officium oppressos defendere, & civiles sedare discordias, in cap. 35. numero 8. 285</i></p> <p><i>Rei nomen quando deferri dicatur, in cap. 6. numero 24. 81</i></p> <p><i>Rei per praesentem indultum sunt penitus liberati, in cap. 20. num. 9. 101</i></p> <p><i>Rei turpis nullum est mandatum, in allegat. numero 58. 237</i></p> <p><i>Reipublica interesse non erit habenda ratio in indulgentia Principis, in q. 4. nu. 19. 13</i></p> <p><i>Reipublica interest delicta puniri, in cap. 17. num. 80 & 81 fol. 160. & in cap. 18. numero 122. 196</i></p> <p><i>Reipublica gubernatio in quibus consistat, in cap. 38. num. 17. 315</i></p> <p><i>Reipublica interest concitatores seditionis accidi ibidem, num. 81. 318</i></p> <p><i>Reiteratio delicti grauiorem constituit delicti grauitatem, in cap. 33. num. 43. 235</i></p> <p><i>Reiteratum facinus grauiori poena puniendum, ibid. num. 44. Eod. 235</i></p> <p><i>Relatio limitata limitatum producit effectum, in cap. 41. num. 7. 336</i></p> <p><i>Relatio ad statum num. intelligatur cum omnibus eius qualitatibus, ibidem numero, 9. & 10. Eod. 336</i></p> <p><i>Relatum, quos, num. fiet declaratiue, in d. cap. 41. num. 2 & num. restrictiue, ibidem numero 3. 335</i></p> <p><i>Rem habens cum moniali num. comeniat incertam, in cap. 54. num. 33. 271</i></p> <p><i>Remittere peccata est supra legem, in cap. 6. num. 36. 94</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Remi-</i></p>
---	--

I N D E X

- Remittere pœnam est quid contra l. & naturam*
ibid. num. 32 Eod.
- Remittere pœnam corporalem pro delictis futu-*
ris est contra publicam utilitatem, ibidem,
num. 112 201
- Remitti non videtur quod ignoratur, in cap. 2.*
num. 69 69
- Remissa iniuria non censentur remissa damna*
in cap. 22 num. 92 199
- Remissio legitima, & pax requiritur de offensis*
ibid. num. 2. 194
- Remissio requiritur pro requisito necessario hu-*
ius indultus, ibid. num. 3. eod. & num. 13.
& 18. 195
- Remissio valet etiam in foro conscientie quando*
pax aliter haberi non potuisset, nisi facta
remissione damnorum illatorum priuatis,
ibid. num. 90. & 91 199
- Remissio, uel pax legitima ab indultu requisita*
que nam dicatur, ibidem, numero 124.
cum seq. 201
- Remissio legitima quando dicatur iudicis arbi-*
trio relinquendum, ibidem, numero 142.
cum seq. 202
- Remissio, & pax num inter se differant, ibidem,*
num. 146. eod. & num. 160. & 161 203
- Remissio quando proprie dicatur, ibidem nume-*
ro 161. Eod.
- Remissio potest obtineri intra sex menses à di-*
publicationis huius indultus, in cap. 23.
num. 2. 204
- Remissio obtempa intra sex menses eandem ope-*
ratur effectum, ac si ab initio obtempa
foret. ibid. num. 19. & 25 205
- Remissio obtempa post sex menses num prosit*
ipsi reo, ibid. num. 23. & 28 Eod.
- Remissio presentata in ultima die sex mensium*
num reo sit proficua, ibid. nu. 16 Eod.
- Remissio est presentanda intra sex menses officia-*
libus ciuitatis in authentica forma, in cap.
24. num. 7. & 13. 207. & num. 44 208
- Remissio legitima, & in authentica forma que*
dicatur, ibid. num. 14 cum seq. 207
- Remissio legitima dupliciter ab authore conside-*
ratur, ibid. num. 19. cum seq. Eod.
- Remissio legitima tempore Rituum M. C. que sit*
ibid. num. 20. cum seq. Eod.
- Remissio legitima temporibus nostris que dicatur*
ibid. num. 23 Eod.
- Remissio est facienda in Tribunali, M. C. & ubi,*
& apud quem extra ciuitatem, ibidem,
num. 24. Eod.
- Remissio facta per publicum instrumentum ma-*
nu tamen Notarij num sit admittenda uti
legitima, ibid. num. 25 208
- Remissio in authentica forma tunc dicitur, cum*
per publicum notarium conficitur, ibidem,
numero 26 Eod.
- Remissio carens requisitis est nulla, & illegitima*
ibid. num. 28 Eod.
- Remissio nulla non dicitur remissio, ibidem nume-*
ro 29 Eod.
- Remissio non dicitur remissio, nisi sit legitima,*
ibid. num. 30. & 32 Eod.
- Remissio est presentanda officialibus ciuitatis,*
uel loci, ad quos spectat, infra tempus sex
mensium, citato fiscali illius loci, ubi tamen
adsit, in cap. 24. num. 33 Eod.
- Remissio partis graue onus est, in cap. 26. nume-*
mero 1. 212
- Remissio partis requiritur ubi interesse partis,*
sive pecuniarium, siue personale considera-
tur, ibid. num. 16 Eod.
- Remissio monialis num sufficiat dumtaxat, an*
verò requiratur pax, S. P. & remissio, in
cap. 34 num. 93 274
- Remissio infra sex menses obtinenda à parte of-*
fensa exigitur etiam in delictis occultis, &
non delatis, in cap. 50. num. 1. 355
- Remissio requiritur in delictis ubi partis remis-*
sio exigitur, ibid. num. 2. Eod.
- Remissione partis deficiente num deficiat huius*
indultus beneficium, ibid. num. 6. Eod.
- Renunciari num possit per partes appellationi,*
in cap. 12. num. 89. & num. citationi, ibid.
nu. 75. 78. cum seq. & num. de sensu, ibid.
num. 119 123
- Renunciationis modus duplex, ibidem, num. 91*
& 92 121
- Reo adhuc absente num eius nomen inter reos*
recipiatur, ibid. num. 9 116
- Requisita ut quis huius indultus beneficio gau-*
deat, que sint, in cap. 24. num. 2. cum
sequen. 207
- Represalia de iure communi dicta sunt pignora-*
tiones, in cap. 35. num. 24. cum seq. 286
- Represalia num concedantur contra abmastiato-*
rem, ibid. num. 36 Eod.
- Reorum nomine nō videtur quis ascriptus, quā-*
do non constat de delicto, ibid. num. 6. 115
b Res

I N D E X.

<i>Res alteri accedens iudicatur una, & eadem res in q. 6 num. 37</i>	22	<i>Restitutio num extendatur etiam quò ad poenam ibid num. 33 & 34</i>	Eod.
<i>Res semel alienata efficitur semper alienabilis, in cap. 10 num. 60 & 61</i>	105	<i>Restitutio facta per Principem ad omnia, exceptis bonis alienatis nõ operabitur quò ad excepta. in cap. 3. num. 29. & de ratione numero 30</i>	73
<i>Res fiscales quasi propria, & priuata Principis sunt, in cap. 17. num. 8</i>	156	<i>Restitutio in integrum tamquam fauorabilis trahitur ad poenam tam corporalem, quàm pecuniariam, ad bona, a. & famã, & ad alia, in cap. 9 num. 24</i>	93
<i>Res censualis num cadat in commissum, si concessio fuerit facta, quod si non soluat in tali die res cadat in commissum ipso facto, absq; iudicis ministerio, in cap. 19. num. 14</i>	180	<i>Restitutio num trahatur ad feuda alteri concessa, in cap. 26. num. 26</i>	213
<i>Res mali exempli est à republica reijcienda, & atrocissimè castiganda, in cap. 33. num. 94 & 95</i>	263	<i>Restitutionis verbum plenam habet significationem, in q. 1. num. 22</i>	3
<i>Res in actu existens difficilius rescinditur, quàm à principio impediretur, in cap. 53. numero 34</i>	363	<i>Restitutionis virtus est omnia in pristinum restituere, in cap. 9 num. 28</i>	94
<i>Rescripta impetrata in criminine falsa moneta nulla censentur, in cap. 28. num. 75</i>	229	<i>Restitutus ad gratiam non trahetur ad temporis prioritatem, in q. 3 num. 25</i>	11
<i>Rescriptum, vel priuilegium debet scribi, & subscribi propria principis manu, alias esset nullum, in q. 7. num. 5</i>	24	<i>Restitutus per viam gratie non recuperabit antiquum locum in collegio, ibidem, num. 26. & 27</i>	Eod.
<i>Rescriptum quando est contra ius præsumitur per importunitatem concessum, reuocaturq; suspectum de falso, in q. 8. num. 49</i>	49	<i>Restitutus non dicitur qui omnia non recuperat, ibid num. 31</i>	Eod.
<i>Rescriptum geminatum operatur clausulam motus proprii, & ex certa scientia, ibidem, num. 177 cum seq.</i>	60	<i>Restitutus in integrum num recuperabit bonum sua nedum publicata, verum etiam intertium alienata, in cap. 9. num. 25 & 29. fol. 93 & de ratione, num. 27</i>	94
<i>Rescriptum non valet super poenam à fisco exacta nulla mentione in eo facta de executione, in cap. 22. num. 63. & de ratione num. 64 cum seq.</i>	197	<i>Retorquutio non habet locum in iure non concessa ad partis postulationem, in quest. 8. num. 119 que quando est facienda, ibidem, numero 122</i>	57
<i>Rescriptum debet regulari secundum principis intentionem, ibid num. 120</i>	201	<i>Reum lese Maiestatis non facit comminatio, sed opera, in cap. 40. num. 36</i>	329
<i>Rescriptum dans remissionem poena infligenda num valeat, in cap. 49. num. 17</i>	354	<i>Reuocatio num requiratur condemnationis concepte per verbum, mecum, tuum, suum, in cap. 15. num. 126. & de ratione, num. 127. cum seq.</i>	142
<i>Rescriptum principis continens dilationem num valeat, si non præstetur cautio, in cap. 53. num. 21</i>	362	<i>Reuocatio num censetur facta per mortem in contractibus, ibid num. 129. ubi quid in precario, nu. 130. & quid in ultimis voluntatibus num. 131</i>	Eod.
<i>Resistere num liceat quando quis est iniuste carceratus, in cap. 40. num. 82. & quod in impediendo executionem rerum, ibidem, numero 83</i>	331	<i>Reus an ex delicto videatur se penis subijcere, in q. 1. num. 8</i>	2
<i>Republica non diuidit se, in cap. 13. num. 16. 128</i>	128	<i>Reus in iudicio videtur quasi contrahere, in q. 8. numero 8.</i>	28
<i>Restitutio in integrum num tollat poenam, & restituat dignitates, in quest. 1. nu. 19</i>	3	<i>Reus conuictus, & confessus nõ est sub fideiussoribus relaxandus, sed in carceribus detinendus, etiam, quod de re pecuniaria agatur, in cap. 7. num. 10</i>	85
<i>Restitutio concessa per viam iustitie extenditur contra tertium, secus verò si per viam gratie, in q. 3. num. 23. & 24</i>	11	<i>Reus conuictus testibus potest condemnari, li. 8. neget</i>	Eod.
<i>Restitutio est in pristinum statum repositio, ibid. num. 32</i>	Eod.		

- Requet delictum. ibid. num. 13* 86
Reus tenetur seruire tempus condemnationis in
sententia adiectum continuo, non autem
interpellate, in cap. 15. nu. 2. fol. 135 illud
que non seruans patietur duplationem
temporis, quod superast, ibidem numero 5.
61 136
Reus num teneatur soluere poenam a iure impo-
sitam ante sententiam in foro conscientie
in cap. 17. num. 42. & 47 fol. 138. & nu-
mero 77 160
Reus non dicitur omnis accusatus, sed qui con-
uincitur, ibid. num. 63 159
Reus a iudice condemnatus tenetur in foro con-
scientie bona sua restituere, ibidem, nu-
mero 83 161
Reus delinquens num valeat cum bona conscien-
tia alienare, ibid. num. 107. quod quomodo
intelligatur, num. 108. & de ratione, nu-
mero 109 163
Reus poterit alienare etiam titulo oneroso, qua-
do delictum est occultum, ibidem, nume-
ro 110 Eod.
Reus poterit alienare titulo oneroso pro eius ali-
mentis necessarijs, ibid. num. 111 Eod.
Reus potest ne soluere eius creditoribus, ibidem,
num. 112. & quid e contra, nu. 113 Eod.
Reus non debet superuacua cautione onerari, in
cap. 18. num. 86 174
Reus criminis mortuus potest dari bestijs lan-
ciandus in cibum propter criminis inima-
nitatem, in cap. 36. num. 74 300
Reus criminis lese Maiestatis quando quis erit
in casu exemptionis, in cap. 40. numero,
37. 329
Rex eo ipso, quod facit gratiam simplici verbo,
gratia est perfecta, in quest. 7. nu. 7 24
Rex siue ante sententiam, siue post sententiam
potest gratiam facere, in cap. 9. nu. 3 92
Rex nostro inspexit veram solutioni, & inter-
pretatiuam in hoc indultu, in cap. 18. nu-
mero 79 174
Rex noster quare indulget poenas personales non
executas, & poenas pecuniarias realiter
exactas, vel incorporatas minimè, ibidem,
num. 125 177
Rex noster demonstrat enixam eius voluntatem
per illa verba, Ipso iure absolui, & liberari
debere, quod indultus hic executioni demit-
detur, in cap. 19. num. 60 183
Rex noster videtur respicere iudicis sententiam
per verba, absolui, & liberamus, in
cap. 20. num. 1. 185
Rex noster per verbum, volumus, precipit, ibid.
num. 32 187
Rex adhibens verbum, volumus, ostendit legem
aff. ibid. num. 36 Eod.
Rex non habet, qui sua facta diiudicet, in cap. 22
num. 35 198
Rex potest sine exemplo subuenire, ibidem, nu-
mero 37 Eod.
Rex indulgens ex certa scientia nemo potest di-
cere, cur ita facis, ibid. num. 38. & 39. Eod.
Rex noster effectum in hac indultu effectum
in cap. 23. num. 5 104
Rex noster diligit iustitia subditorum, ita, ut nil
in aliorum iniustitiam committat, in cap.
35. num. 22 286
Rex bonus, & sapiens tenetur regna sua in pace
tuari, ac defendere oppressos, in cap. 38. nu-
18. Item sedare ciuilem discordias, ibidem
num. 16 315
Rex noster inuictissimus est monarcha, in regnis
suis, in cap. 46. num. 55 349
Rex noster habet iura imperij, ibidem nume-
ro 56 Eod.
Rex noster ponit, & deponit Duces, & Comites
quos velit, ibid. num. 57 Eod.
Rex noster est huius in Regno, ibid. num. 58. &
lanimata, ibid. num. 59 340
Rex noster est dominus personarum, ibid. num.
60. & 62 349
Rex noster quare elargitus est indulgentiam
vassallis baro num quoad poenam persona-
lem, in cap. 47. num. 1. & quare eos ex-
cludit quoad poenam pecuniariam, ibidem,
numero 2. 350
Rex suam impartitus est liberalitatem debitori-
bus, verum respexit creditorum securita-
tem, in cap. 53. num. 52 364
Rex noster quare modicam concessit debitoribus
dilationem, in cap. 54. num. 3 304
Robaria est verbum vsuale, in cap. numero,
117. Eod.
Robaria verbum debet intelligi secundum quod
vulgus intelligit verba materialia, & gros-
sa, ibid. num. 120 Eod.
Rogo, verbum, est de sui natura deprecatiuum
inde, Infra, In verbo, verbum, rogo.
Rumor num sit iusta causa excusandi quem a
pena,

I N D E X.

pœna, in cap. 39. numero 31. Pol. 321
Rustici num possint emere dignitates, & iuris
ditiones, in cap. 46. num. 9. 346

S.

Sacrilegij instar est an electus ab Imperatore dignus sit, in cap. 1. num. 75 50
 Sacrilegij materia, remissius, in cap. 34. numero 44 272
 Sacrilegij pœna grauis est ibidem, num. 96. fol. 275 est que mortis naturalis, ibidem, numero 149 277
 Sacrilegium est disputare de potestate principis, in cap. 22. num. 44 196
 Sacrilegium nam committatur per mixtionem, cum moniali, in cap. 34. num. 39 272
 Sacrilegium committitur multis modis, ibidem, num. 97. & 103 275
 Sacrilegium circa rem sacram committitur subtrahendo sacrum à loco sacro, ibidem, numero 98. quid autem si à loco non sacro, ibidem, numero 99. quid si non sacrum à sacro ibid. num. 100 Eod.
 Sacrilegium committi dicitur in personam peccatum habitum cum moniali, ibidem, numero 101 Eod.
 Sacrilegium in personam est omnibus sacrilegij generibus maius, ibid. nu. 102 Eod.
 Sacrilegium in personam sub vero, & proprio sacrilegij significatu constituitur, ibidem, num. 105 Eod.
 Sacrilegium est delictum grauissimum, ibidem, num. 234 282
 Satisfactio num possit remitti per rescriptum in casu tex. In l. vniuersa, C. de pracibus Imper. offer. in cap. 53. num. 20 362
 Satisfacere non valentium num fletur iuratoria cautioni in materia indulgentiali, ibid. nu. 23. & 24 Eod.
 Satisfacere debent, qui satisfactionem exigere solent, in cap. 8. num. 87 174
 Satisfactio est datio pignoris, vel fideiussoris, ibid. num. 88 175
 Satisfactio est solutio, ibid. num. 89 Eod.
 Satis est reos semel immensorum cruciatuum luisse supplicia, in cap. 16. num. 2 146
 Satis est nocentes impunitos relinqui, quam innocentes condemnari, in cap. 12. numero 7. 115

Scandalum effit hominem laudabilis vite pro uno tantum delicto grauiter punire, in cap. 30. num. 4. 232
Sciens pragmaticam sanctionem promulgandam, quod triticum viliori precio vendatur si vendat cariori precio num teneatur ad interesse, in q. 9. num. 40. & num sit tatus in conscientia num. 41 38
Sciens exceptionem in ductus sibi competere, & non opponit nam dicatur acquirere sententia, in cap. 10. num. 57. & 18. fol. 105. & num. 99. & 70 106
Scientia sufficit si est de substantia actus, in q. 9. num. 29 35
Scientia requiritur tantum in casu dubio, ibid. num. 35 Eod.
Scientia effectus quando est in consideratione non curatur de modo, ibid. num. 34 Eod.
Selopo aggreiens sub quo trium casuum collocandus, in alleg. num. 26 218
Selopo quem aggreiens num debeat comprehendere sub hoc indulto, in allegat. num. 63. cum sequen. 221
Scriptura num sit de essentia legis, in q. 7. num. 13. cum seq. 34
Scriptura requiritur in gratia inferioris à Principe continentis dignitatem, ibidem numero 17. 25
Scriptura sola Principis, l. est. sed ea requiritur, ad obseruantiam, ibid sub nu. 24 Eod.
Scriptura requiritur in gratia ad faciliorem probationem, ibidem, num. 25. Eod. & numero 48 26
Scriptura in gratia num sit de essentia, ibidem, num. 46 Eod.
Scriptura priuata trino teste signata num sit priuata, an publica in cap. 43. num. 25. & num habeat substantiam, & formam, numero 26 341
Securitas obtempa de processibus differt à securitate obtempa de delictis, in cap. 2. numero 70 69
Seditio est graue delictum, in cap. 38. num. 2. cum seq. 314
Seditio commota ab officiali est maius delictum, ibid. num. 6. Eod.
Seditio machinata contra Regem num contineat crimen laesa Maiestatis, ibid. nu. 20 315
Seditio num contineat crimen de vi publica, ibid. num. 21. & num. 22 Eod.

Seditio

I N D E X

<i>Seditio num sit species proditiōnis, ibidem, num. 23. & unde sit dicta, ibid. num. 24. cum sequen.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio quid sit ibid. num. 28. & quando proprie dicatur seditio, ibid. num. 29.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio quibus modis vocetur, ibid. numero 33. cum seq.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio num dicatur mutinatio, & num monopolium, & consilium, ibidem, tam. 41. cum sequen.</i>	316
<i>Seditio num differat à rixa, bello, & seismate, ibid. num. 44.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio est crimen immane, & atrocissimum, ibid. num. 45.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio sedanda est per magistratus, ibidem, numero 54.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditio quando non fit in exitium rei publice non habet locum pœna ordinaria, ibidem, num. 85.</i>	218
<i>Seditio num sit punibilis, si inuebitur contra Tyrannum, ibid. num. 88.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditionem excitans seorsum nititur docere homines contra rempublicam, civitatem, vel principem, ibid. num. 27.</i>	315
<i>Seditiosi in quo loco sunt puniendi, ibidem, numero 50.</i>	316
<i>Seditiosi num sint repellendi à testimonio, ibidem, num. 60.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Seditiosi qua pœna veniunt affligendi, ibidem, num. 74. cum seq.</i>	317
<i>Seditionis authores qua pœna sunt puniendi ibid. num. 80. & 82.</i>	318
<i>Seditiosus graui pœna mulctatur, ibidem numero 5.</i>	314
<i>Seditiosus quis dicatur, ibidem, numero 30. cum sequen.</i>	315
<i>Semel exclusus semper erit exclusus, in cap. 10. num. 61.</i>	105
<i>Senatus potestas omnis est in principem translata, in q. 3. num. 5.</i>	13
<i>Sententia lata demonstrat exceptionem temerariam, in q. 6. num. 48.</i>	22
<i>Sententia absolutoria non potest ferri citata parte, in cuius fauorem id est inductum, in cap. 12. num. 05.</i>	121
<i>Sententia principis num sit nulla absque citatione partis, ibid. num. 73. & 74.</i>	120
<i>Sententia num possit ferri pro alore non citato, ibid. num. 106. & quomodo amplietur, ibidem, num. 107.</i>	122
<i>Sententia harni publici facit ius quoad omnes, in cap. 13. num. 17.</i>	128
<i>Sententia lata pro matrimonio, sententia deportationis, & alij quidam casus faciunt ius quoad omnes, ibid. num. 18.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Sententia intelligitur in decennium, quando in ea fit mentio temporis sine prescriptione, in cap. 15. num. 20.</i>	137
<i>Sententia num requiratur super notorio, in cap. 17. num. 67.</i>	259
<i>Sententia saltim generalis requiritur quoad infamiam, & effectualem honorum confiscationem, ibid. num. 76.</i>	166
<i>Sententia requiritur, quando indicitur pœna per verba futuri temporis, ibidem numero 82.</i>	161
<i>Sententia ipso iure, ipsoq; facto quomodo interpretetur, in cap. 19. num. 22.</i>	180
<i>Sententia iudicis non requiritur, quando indicitur pœnam, tamque pronunciat, ibid. num. 27. & de ratione, num. 28.</i>	181
<i>Sententia requiritur in hac indultus materia, ibid. num. 30. potius ad abundantem causam, quàm ad necessitatem, ibid. num. 39.</i>	<i>Eod.</i>
<i>& in cap. 20. num. 2.</i>	185
<i>Sententia generalis num sufficiat in casu confiscationis, vel pœna inferenda ipso iure, ipsoque facto, ibidem, num. 44.</i>	182
<i>Sententia generalis num sufficiat in crimine lesa Maiestatis, ibid. num. 46.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Sententia declaratoria in casu huius indultus sufficit, ibid. num. 47. & 48.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Sententia Iudicis exigitur si. vel statutum loquitur per verba futuri temporis, ibid. num. 52. & quomodo limitetur, numero 53. & 54.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Sententia iniusta non debent exequi, in cap. 40. numero, 3.</i>	326
<i>Separatio coniugij, & thori num datur propter vitium sodomiticum, in cap. 33. num. 75. cum seq. & num. 79.</i>	262
<i>Sequestratio iurisdictionis, possessionis, & iudicaturæ num fiat contra Baronem contumacem, in cap. 12. num. 26. cum seq.</i>	117
<i>Sequestratio iudicaturæ quid importet, ibidem, num. 36.</i>	<i>Eod.</i>
<i>Sequestrum non habet locum, quando non cadit confiscatio honorum ipso iure, vel interdictio, in cap. 17. num. 151.</i>	165
<i>Serui falsum monetam facientes pœna mortis natu.</i>	

IX NE DE EXI

- naturalis puniuntur, in cap. 2. nu. 28. & quid si nummos aureos raserint, tunc erint, vel finxerint, ibid. num. nu. 79. 229
- Seruitibus non datur facultas recedendi, in cap. 51. nu. 9. 357
- Seueritas est exercenda in peccata paucorum, in q. 5. nu. 27. 17
- Seueritas non est exercenda cum multitudine peccantium, & de ratione, num. 28. & 29. fol. Eod.
- Seueritas & non clementia est cura peccatoribus exercenda, in cap. 30. nu. 13. 233
- Sexus perdit locum in vitio nefanda, in cap. 33. nu. 29. cum seq. 258
- Si de quo magis, ergo, & de quo minus, in c. 10. nu. 40. 104
- Sigillantis nomen debet esse in literis, in cap. 89. nu. 89. 89
- Sigillantis attestatio num requirat scripturam, ibid. num. 100. 302
- Sigillum est substantiale in literis Regis, ibidem nu. 87. & 88. 301
- Sigillum habet viam subscriptionis, ibid. nu. 90. fol. Eod.
- Sigillum operatur plusquam ipsa subscriptio, ibid. nu. 91. Eod.
- Sigillum arguit cōsensum, licet non interueniat subscriptio, ibid. num. 92. & 93. Eod.
- Sigillum debet apparere esse impressum ab eo cuius est, vel de eius voluntate, ibid. nu. 95. & quid in dubio si non apparet, ibidem nu. 96. 302
- Sigillum non operatur effectum, si non probetur appositum de voluntate eius, cuius est quamuis fateretur suum esse sigillum, ibid. nu. 97. Eod.
- Sigillum publicum quando dicitur, ibid. num. 101. Eod.
- Sigillum quando est publicum num requirat subscriptionem, & attestationem, ibid. num. 102. Eod.
- Sigillum per se non loquitur, ideo sine subscriptione, vel aequipollenti nihil operatur, ibid. nu. 104. Eod.
- Sigillum est testis iustus, & incertus, ibid. nu. 105. Eod.
- Sigillum Principis sine subscriptione sufficit tribus tamen concurrentibus, ibid. nu. 106. cum seq. Eod.
- Signa priuata facile subripia, vel fingi possunt, ibid. num. 99. Eod.
- Signora num qui possit alieno sigilla, vel anulo, ibid. num. 98. Eod.
- Syndici villarū an possint abolitionem impetrare, in c. 3. nu. 72. & de ratione, nu. 73. 76
- Syndici vniuersitatis num possint accusare nomine vniuersitatis, & sindicari nomine, ibid. num. 75. & 75. Eod.
- Singule persone videtur singulatim designata per dictionem singuli, ibid. num. 32. & 33. fol. 73.
- Singuli de vniuersitate num possint excommunicari, ibid. num. 66. 75
- Soritas, qua cum Deo nobis esse debet, violatur per vitium sodomiticum, in cap. 33. nu. 7. fol. 258
- Socius criminis accusas socium criminis de falsa moneta num puniatur, in c. 28. nu. 57. & 58. 229
- Socius criminis non potest esse testis contra socium, ibid. num. 60. 228
- Socius criminis est testis habilis in crimine falsa monetae contra socium, ibid. nu. 61. Eod.
- Socius criminis num possit in tortura interrogari de socio criminis in crimine falsa moneta, ibid. num. 62. quid declaratur, numero 63. Eod.
- Socius socij mei non dicitur socius meus, in cap. 46. nu. 39. 346
- Sodoma, & Camorra perierunt ob tale delictū, in c. 33. nu. 19. & veniūt terremotus, famēs, & pestilentia, ibid. nu. 20. 258
- Sodomia est maius adulterio, ibid. nu. 9. Eod.
- Sodomia num sit crimen maius incestu, ibid. numero 10. Eod.
- Sodomia vocatur nephanda libido, ibidem numero 25. Eod.
- Sodomia equiperatur blasphemia, ibidem, numero 101. 263
- Sodomiam committēs cum muliere num puniatur pena mortis, ibid. num. 109. Eod.
- Sodomia crimen est praeter ceteris foedissimum, ibid. nu. 1. fol. 257. & nu. 35. 259
- Sodomia crimen est mixti fori, ibid. nu. 47. 260
- Sodomia crimen est in praescriptibile, ibid. num. 89. 262
- Sodomia flagitiū perfectum diuersimodē num puniatur flagitio imperfecto, ibid. nu. 115. 122. & 123. 264
- Sodomita non excusatur nec propter multitudinem,

I N D E X.

- nem, nec propter consuetudinem, ibid. nu.*
38. 256
- Sodomita est infamis ipso iure, ibid. nu. 39. Eod-*
Sodomita num efficiatur infestabilis ante accu-
sationem, ibid. num. 51 fol. 260. & num.
72. fol. 261. ubi num requiratur declaratio
iudicis pro apprehendendo la possessione bono
rum de facto, num. 52 260
- Sodomita vocatur neptanda libido, Ibidem, nu-*
mero 25 Eod.
- Sodomita faciunt ciuitates cum habitatoribus*
perire, ibid. num. 19 258
- Sodomita quare dicti sunt filij dissidentie, ibid.*
num. 23 Eod.
- Sodomita deliquunt contra naturam humani*
generis, ibid. num. 24 Eod.
- Sodomita totius orbis perierunt in nocte Nati-*
uitatis Domini Nostri Iesu Christi, ibid.
num. 27 Eod.
- Sodomita num detur aduocatus, ibidem, num.*
40. & 42 259
- Sodomita appellantur pedicones, ibidem, num.*
145. & qui proprie sint ibidem, numero
146. 265
- Sola preparamenta dicitur res quasi peracta, in*
cap. 27. num. 57 312
- Solus princeps est legibus solutus, in cap. 9. nu-*
mero 38 94
- Soluere num videatur assignans rem pro pena,*
in cap. 18. num. 67 173
- Soluere is dicitur, quid id facit, quod promisit,*
ibid. num. 91 175
- Solutione eius, quod debetur omnis tollitur*
obligatio, in cap. 10. num. 43 fol. 104. & in
cap. 18. num. 39 172
- Solutionis effectus an exigatur ab hoc indulto,*
an vero modus, ibid. nu. 66 173
- Solutionis verbum ad omnem satisfactionem*
pertinet, ibid. num. 90 176
- Solutionis verbum ad omnem liberationem quo-*
quo modo factam pertinet, ibidem numero
92. Eod.
- Solutionis exceptio num possit opponi post sen-*
tentiam, in cap. 10. num. 42 164
- Solutus non dicitur is, qui in publico sine vincu-*
lis seruatur, in cap. 11. num. 12. 109
- Solutus quis dicitur, ibidem num. 23 Eod.*
- Specialia in crimine falsa monetæ recenset au-*
thor, quedam, quæ processum, quedam,
quæ condemnationem respiciunt, in cap. 28
num. 45 fol. 228. & num. 76 229
- Spernens formam ab hoc indulto requisitam*
num priuetur huius indultus beneficio, in
cap. 25. num. 11 210
- Spoliatores viatorum, seu fratarum disroba-*
tores committentes reatum excluduntur
ab indulto, in cap. 35. num. 1. fol. 285. &
num. 22 286
- Stäte statuto, quod arguenti quem de heresi den-*
tur centum, si quis tantum accusauerit, sed
non probauerit heresim obiectam num de-
beat habere centum, in cap. 6. uum. 83
- Sante statuto, quod duo furta committens suspē-*
datur, qui verò unum tantum manu pu-
niatur, primo furto abolito num sit furca
suspendendus pro secundo, in cap. 30. nu-
mero 31 234
- Stante statuto, quod consuetus furari laqueo su-*
spondatur. quot furta requiruntur, ut quis
dicatur consuetus furari, ibidem, nume-
ro 38 Eod.
- Satuto stante, quod occidens bannitum gaudeat*
beneficio indultus num comprehendatur
sub statuto, si occiderit bannitum ex contu-
cia, in cap. 22. num. 138 202
- Statuto dictante, turbantem quem in possessione*
puniri in centum restituta possessione. si re-
stitutio possessionis non potest fieri num pe-
na statuti habeat locum, in cap. 24. nu me-
ro 43 208
- Statuens quando aliquid vult exprimit, in cap.*
16. num. 52 149
- Statui quando proprie dicatur, in cap. 2. nume-*
ro 12. 65
- Statuimus Decernimus, & Mandamus quid*
important. & num inducant ius nouum,
vide supra, in vers. Decernimus.
- Statuta punitiua porrigunt effectum suum ex-*
tra territorium in ciuitatibus maxime cō-
federatis, in alleg. num. 77 250
- Statuta non nituntur interpretatione, in cap.*
39. num. 56 325
- Statuta sunt stricti iuris, in cap. 36. numero*
153. 305
- Statutum odiosum si redundat in fauorem repū-*
blicæ num extendatur, in cap. 2. nume-
ro 44. 74
- Statutum per quod prohibetur, ut nemo vadat*
de nocte sine lumine num comprehendat
famias, ibidem, numero. 47. Eod.
- Statutus

I N D E X.

<i>Statutum puniens violentiam cum armis num comprehendat feminas, ibid. nu. 48. Eod.</i>	289
<i>Statutum dicens, quod quis non teneat capras num comprehendat tenentes bircos, ibid. nu. 49. Eod.</i>	289
<i>Statutum loquens de cōuictō num habeat locum in confesso, & è contra, in cap. 7. nu. 17. 86</i>	301
<i>Statutum, quod oēs banniti rebanniantur num comprehendat carceratos, in cap. 10. numero 4. 101</i>	312
<i>Statutum quod soluens infra 10. dies habeat beneficium quarta partis num porrigatur ad carceratos, ibid. num. 14. 102</i>	140
<i>Statutum dicens ipso iure, ipsoq; facto quō intelligatur, in cap. 19. nu. 6. & 7. 179</i>	140
<i>Statutum imponens penā ipso iure dicitur executorium, ibid. nu. 8. Eod.</i>	272
<i>Statutum dictās, quod laudum latum habeatur pro emologato ipso facto num possit reduci ad arbitrium boni viri, in cap. 19. numero 13. 180</i>	278
<i>Statutum prohibens quem occidi num comprehendat quem inuadentem cum armis euaginat, & insequētem, sed postea se vertit in fugā, nec tangit aggressum, in alleg. nu. 52. 220</i>	278
<i>Statutum cauens, ne quis violenter ingrediatur ecclesiam sub pena ducatorum mille num comprehendat eum, qui armata manu venit vsq; ad medium iter sed non intrauit fines ecclesie, in alleg. nu. 53. 221</i>	278
<i>Statutum penale num comprehendat mandantem, in alleg. nu. 51. 236</i>	278
<i>Statutū loquens in rem num comprehendat mandantem, & quid quando loquitur in personam, ibid. nu. 59. & 60. fol. 237. & in cap. 36. num. 156. fol. 305. & in cap. 39. num 55. 323</i>	272
<i>Statutum, quod pax non profit occidenti hominem num comprehendat mandantem, in alleg. nu. 62. 237</i>	272
<i>Statutum est intelligendum iuxta propriam verbi significationem, & cōmunem usum loquendi, in alleg. nu. 27. 243</i>	272
<i>Statutum non extenditur ad casum fictum in odiosis, ibid. nu. 28. Eod.</i>	272
<i>Statutum puniens cognoscentem nuptam num comprehendat cognoscentem monialem, in cap. 34. nu. 35. fol. 271. & nu. 36. 272</i>	292
<i>Statutum imponēs penam pro delicto admittitur, quando delictum est consummatum, ibid. nu. 189. 289</i>	292
<i>Statutum, per quod mandatur bannitos, vel carceratos eximi à banno non extenditur ad bannitos, & carceratos pro crimine falsi, in cap. 36. nu. 81. & 82. 301</i>	292
<i>Statutum loquens in propināte venenum num vōdicet locum in preparante, vel mittere venenum, in cap. 37. nu. 62. 312</i>	292
<i>Stipulatio cum volueris inutilis est, si moriaris, in cap 15. nu. 80. 140</i>	292
<i>Stuprans virginem num efficiatur infamis, in cap. 34. nu 76. 272</i>	292
<i>Stuprans, aut rapiens moniales nondum velatas num morte capitali sit puniendus, ibidem, nu. 159. 278</i>	292
<i>Stuprans monialem vi, & metu parentum in monasterium ingressam num gaudeat hoc indultu, ibid nu. 202. 280</i>	292
<i>Stuprator num possit se componere parte non concordata, ibid. nu. 90. cum seq. 274</i>	292
<i>Stuprator virginis non dum viri petentis qua pena puniendus ordinaria ne an extra ordinaria, ibid. num. 109. & 111. cum seq. & quid si stuprans sit impubes, ibid. nu. 110. 275</i>	292
<i>Stuprator simplicis virginis qua pena plectatur, ibid. nu. 124. 276</i>	292
<i>Stupratoris pena qua sit, in c. 33. nu. 65. 261</i>	292
<i>Stupri pena qua sit de iure ciuili, in c. 34. nu. 108. 275</i>	292
<i>Stuprum passus num faciat inditium ad torturam, in cap. 34. nu. 110. 263</i>	292
<i>Stuprum presupponit quam esse solutam, in ca. 34. nu. 47. 272</i>	292
<i>Stuprum, & adulterium in moniali consideratur diuersis respectibus, ebid. num. 64. & 73. 273</i>	292
<i>Stuprum num committatur cum vidua, ibidem nu. 117. 276</i>	292
<i>Stuprum cōmissum prae-textu matrimonij num excuset à pena tex. in l. 1. C. de Raptu Virg. ibid. nu. 169. 278</i>	292
<i>Stuprum num faciat turpiter habens rem cum moniali, ibid. nu. 39. 272</i>	292
<i>Stuprum quando proprie dicatur, ibidem numero 42. Eod.</i>	292
<i>Subditi quando nequeunt tutē, siuē liberē per loca ambulare ingemiscunt, in cap. 35. numero 135. 292</i>	292
	Subditi

I N D E X.

Subditi non possunt impedire executionem sententia, in cap. 40. num. 2 326
Subditi non debent inquirere, num sententia sit iusta, vel iniusta, ibid. num. 4 Eod.
Subdelegatus delegati mortui num possit negotium definire, in cap. 15. num. 85 140
Subiecta materia suadebit, an dispositio sit iuris noui introductiua, & num necessitatiua præcepti, vel consilij, in cap. 2. numero, 40. 67
Subscriptio testium requiritur in testamento in scriptis pro forma, in cap. 36. nu. 94. 302
Subsequens præsupponit necessarium antecedens, in cap. 18 num 39 172
Substantia, vel subiectum ubi deficit ibi non potest esse qualitas, in cap 8 num. 3. 88
Substitutus num debeas gaudere eisdem priuilegijs quibus gaudet is, in cuius locum substituitur, in cap. 36. num. 127 303
Succesores in imperio num possint factum prædecessoris reuocare, in cap. 20. nu. 42 187
Supprimere aliud est, quam exprimere, in cap. 1. num. 107 53
Suprema potestas est apud Principem, in qua non habet parem, in cap. 22. num 47. 196
Suspicio legitima iusta dicitur suspicio, ibidem num. 128 201
Suspicio sola num inducat probationem, ibidem, num. 33 298
Suspicio sola falsitatis habetur pro falsitate quoad capturam tamen, ibidem, num. 34 cum sequen. Eod.
Suspicio sola falsitatis num habeatur pro falsitate in ciuilibus, ibidem, num. 37. & quid in criminalibus, ibid. num. 38. & num requiritur diffamatio, num. 40 Eod.
Suspicio sola falsitatis habetur pro falsitate, quando tamen sumus circa instrumentum, secus vero circa aliam materiam, ibidem numero 41. Eod.

T

T *Aciti, & expressi eadem est virtus, in cap. 1. num. 21.* 47
Taciturnitas non est casus ita odiosus, sicut expressio falsi, ibid. num. 106 53
Temeritas nulli prodesse debet, in quæst. 6. numero 20. 20
Tempus condemnationis in sententia adiectum

reus seruare debet continuè, & non interpellatè, in cap. 15. num. 2 135
Tempus à lege appositum in dubio est continuum non interpellatum, ibid. num. 3 136
Tempus non est continuum fauore libertatis, ibid. num. 4. Eod.
Tempus sex mentium uti de substantia huius indultus est attendendum, in cap. 23. numero 22. 205
Tempus sex mentium num computetur à die publicationis, vel à die post publicationem huius indultus, ibidem numero 33 & 35 Eod.
Tenere quem in carcere, vel in custodia num distent inter se, in cap. 40. num. 50 329
Terminus rei confirmatæ quando est insertus princeps censetur in forma speciali concedere, in cap. 1. num. 210 93
Tenor gratiæ est subtiliter attendendus, in cap. 9. num. 12 93
Terminus in causa attentatorum non currit, si temeritas inciderit, in quæst. 6. numero. 22. & 23. 21
Tertius admittitur ad appellandum in criminalibus, in cap. 12. num. 110. 122. & num possit per reum tali appellationi renunciari, ibid num. 115 123
Tertius veniens in iudicio num possit declinatoriam fori à partibus omissam allegare, ibi. riam num. 132 124
Tertius veniens in iudicio. si de eius interesse constat, saltim apparenter, debet audiri, ibid. num. 133 Eod.
Tertius, qui pro suo interesse adesse vult efficitur vnus spiritus cum reo litigante, ibid. num. 134 & 135 Eod.
Tertius in iudicio adbarens potest appellare à sententia lata contra principalem infra legitimum tempus 10. dierum, ibidem numero 136 Eod.
Tertius an possit prosequi appellationem per principalem non prosequutam, ibid. numero 137 & 138. & quid si talis appellans confiteretur intentionem, num. 139 Eod.
Tertius num possit iudicem suspectum recusare ibid. num. 140 125
Tertius potest illa omnia facere, qua posset principalis pro sua intentionis consecutione, ibid. num. 141 Eod.
Tertius non potest appellationem persequi si est i nulla

I N D E X

- quæ*, *ibid.* num. 142. & de ratione, numero 143. Eod.
- Tertius potest opponere exceptionem fori declinatoriam, quæ reddit iudicium retro nullum**, *ibid.* num. 144. Eod.
- Tertius veniens ad causam debet audiri in terminis, in quibus causa reperitur**, *ibid.* num. 145. Eod.
- Testamentum sodomitæ conditum ante accusationem num annullatur**, in cap. 33. nu. 74. fol. 261
- Testatoris voluntas primum locum obtinet in testamentis concedendis**, in cap. 15. numero 53. 138
- Testes admittuntur quando agitur de probanda qualitate gratiæ**, *ibid.* nu. 41. 26
- Testes num admittuntur in probatione gratiæ in foro conscientia**, *ibidem* nu. 43. Eod.
- Testes admittuntur si agitur de probando tenore gratiæ**, *ibid.* nu. 44 & 46. Eod.
- Testes num possunt recipi in crimine assassinij lite contestata, & parte non citata**, in cap. 32. nu. 36. 253
- Testes viles num admittantur contra latrones difamatos**, in cap. 35. nu. 98. 290
- Testes recepti contra auctores seditionum num argui possint de falso**, in cap. 38. num. 50. fol. 216
- Testis de auditu auditus num faciat inditium ad torturam in crimine assassinij**, in cap. 32. nu. 35. 252
- Testis falsidicus quibus personis est obnoxius**, in cap. 39. nu. 7. 320
- Testis subdicens veritatem num excludatur ab iudicio**, in cap. 39. nu. 10. & 14. Eod.
- Testis subdicens veritatem num committat falsum**, *ibid.* num. 11. & num. peccet mortaliter, nu. 12. Eod.
- Testis subdicens veritatem num sit propriè testis falsidicus**, *ibid.* nu. 15. & num. distet, quod testis iuret dicere veritatem, vel iuret plenam dicere veritatem, *ibidem* num. 13. Eod.
- Testis debet dicere falsum conclusivè, & dolosè**, in cap. 39. nu. 24. 321
- Testis falsus num sit puniendus, si dolus abest**, *ibid.* nu. 35. 322
- Testis quod dicat falsum contra fiscum, vel contra reum num dissimat**, *ibid.* nu. 45. Eod.
- Testis falsus ad fisci favorem num penal. Cornelius, vel periurij puniendus sit**, *ibid.* nu. 46. Eod.
- Testis deponens falsum in alicuius defensionem minus peccat, quam si deponeret ad offensam alicuius**, *ibid.* num. 48. 323
- Testis deponens falsum quando puniatur**, *ibid.* nu. 50. Eod.
- Testis deponens falsum circa extrinseca, non autem circa substantialia num incidat in l. Corneliam de sicarijs, vel in penam rebellionatus**, *ibid.* num. 51. Eod.
- Testium adhibitio in actu superflue observata num reddit actum nullum**, in quest. 9. numero 11. 33
- Testium probatio, & instrumentorum par est**, in cap. 1. nu. 159. 60
- Tex. in l. si interueniente ff. ad Turpill. explicatur**, in q. 5. nu. 13. 16
- Tex. in §. sed. & quod Principi placuit. Inst. de iure natu. gent. & civili nouiter per auctorem ponderatur**, *ibid.* nu. 35. 18
- Tex. in c. constitutus extra. De Rescr. declaratur**, in cap. 1. nu. 180. fol. 60. ubi num. procedat favore iuramenti, & num. quando agitur de præiudicio terij, num. 182. & 182. 65
- Tex. in l. 2. C. de Resc. vèd. num habeat locum in contractu geminate ratificato, si appareat de lesione**, *ibid.* nu. 116. Eod.
- Tex. in l. 1. C. de Raptu virg. num comprehendat mulieres rapientes viros**, in cap. 2. nu. 50. & 51. 74
- Tex. in cap. Regni ad hoc, num. comprehendat feminas**, *ibid.* no. 53. 75
- Tex. in l. si quis in tantam C. unde vi. num. comprehendat feminas**, *ibid.* nu. 56. Eod.
- Tex. in l. Domitianus ff. ad Turpill. explicatur**, in cap. 10. nu. 5. & per totum. 101
- Tex. in l. necnon §. item si quis ff. de quib. caus. maior. latè discutitur**, in c. 11. nu. 12. 108
- Tex. in l. 3. §. qui autem ff. de bonis eorum diffusè differitur**, *ibid.* nu. 28. 110
- Tex. in l. sufficit ff. de conditione indeb. expenditur**, in cap. 23. nu. 59. 150
- Tex. in l. cum seruus C. de penis declaratur**, in cap. 15. nu. 13. fol. 136. & nu. 29. 137
- Tex. in l. sine præiustione ff. de penis enodatur**, *ibid.* nu. 14. & 15. 136
- Tex. in l. si qua pena ff. de verb. & rerum signif. num loquatur de de licitis priuatis**, in c. 16. nu. 48.

I N D E X.

- nk. 48. 149. & nu. 69. & 70.* 150
Tex. in l. non tantum ff. de Appell. num cesset, quando certa pena delicti statuta est, ibid. nu. 71. Eod. 156
Tex. in cap. 2. §. 1. de prescr. in 6. declaratur, in cap. 17. nu. 156. 166
Tex. in l. diutino ff. de penis declaratur, ibid. nu. 161. Eod. 166
Tex. in l. in cognitione ff. ad Silan. enodatur, ibid. nu. 166. Eod. 166
Tex. in l. 3. C. de Bonis vacant. lib. 10. declaratur, in cap. 18. nu. 48. 172
Tex. in l. assignare. ff. de verb. & rerum signif. declaratur, ibid. nu. 72. 174
Tex. in l. fin. C. de Reuoc. donat. declaratur, in cap. 19. nu. 33. 181
Tex. in l. 2. C. de iure emphit. enodatur, ibid. nu. 34. Eod. 181
Tex. in cap. 1. de Cler. pugn. in duello expenditur, in alleg. nu. 56. 221
Tex. in l. 1. ff. de flumin. in alleg. fol. 58. Eod. 221
Tex. in l. 1. ff. ne quid in flumin. publ. adducitur, ibid. nu. 59. Eod. 221
Tex. in l. apud Labeonem §. qui aduersus ff. de iniur. ponderatur, ibid. nu. 60. Eod. 221
Tex. in l. 1. ff. de seruo corrup. consideratur, ibid. nu. 61. cum seq. Eod. 221
Tex. in c. 1. de Homic. num loquatur de proditore, in alleg. nu. 3. 240. & num loquatur de homicidio ex proposito, & deliberato tantum. ibid. nu. 6. 241
Tex. in c. 1. de Homic. in 6. num procedat tam in mandato, quam in mandatario, iap. 32. nu. 56. 254
Tex. in l. defensionis facultas, C. de iure fisci, lib. 10. expenditur, in cap. 33. nu. 53. 260
Tex. in cap. cum secundum l. de Heret. in 6. tres habet casus, ibid. nu. 56. Eod. 260
Tex. in d. c. cum secundum l. num intelligendas de vitio sodomitico, ibid. nu. 58. Eod. 260
Tex. in cap. omnes causationes, 32. q. 7. quomodo declaretur, ibid. nu. 76. 262
Tex. in l. 1. §. qui puero. ff. de var. & extraord. crim. num de iure Canonico sit amplexandus, ibid. nu. 114. 264
Tex. in cap. si qua monacharum, 27. q. 2. discutitur, in cap. 34. nu. 43. 272
Tex. in l. 1. C. de Raptu virg. num vendicet sibi locum in simplici raptu, in cap. 34. numero 151. 277
Tex. in l. 1. §. qui raptibus. ff. ad l. Corn. de fals. glo. in vers. fures, in Auth. sed nouo iure C. de seru. fugit. declaratur, in cap. 35. nu. 36. 289
Tex. in l. capitali §. famosos ff. de penis num loquatur de fure, an verò de latrone, ibid. nu. 58. 287
Tex. in l. furem. ff. ad l. Corn. de fscar. quomodo intelligatur, ibid. nu. 60. 288
Tex. in l. 1. & 2. C. quando liceat unicuique sine Iud. se vindic. expenduntur, ibidem nu. 37. 289
Tex. in cap. ad falsariorum. extra. de crim. fals. num procedat duntaxat in falsante literas S. P. an verò in alijs literis, in cap. 36. nu. 21. & num loquatur de clericis tantum, an verò de laicis, ibid. nu. 22. 297
Tex. in l. iurigentium §. ferè ubi glos. ff. de patris declaratur, ibid. nu. 39. 298
Tex. in c. in memoriam. 19. dist. num procedat etiam in falsante literas Regis, vel eius sigillum, ibid. nu. 60. 299
Tex. in l. si docueris C. de falsis num loquatur de abolitione generali, ibid. nu. 69. & 70. fol. 300
Tex. in l. maiorem C. de fals. num loquatur solum quoad inquirendum, an verò quoad condemnandum, ibid. num. 121. & 122. Quid autem de iure Regni, num. 123. & 124. 303
Tex. in c. olim. extra. de Rescr. de quibus falsarijs loquatur, ibid. nu. 126. Eod. 303
Tex. in l. damus. C. de fals. num procedat respectu fabricantium instrumentum falsum, an verò illo utentium, ibid. num. 186. & num procedat in rescripto S. P. ibidem nu. 187. 307
Tex. in l. 1. ff. ad l. Pomp. de Parric. num procedat in quibuscunq; venenatibus, in cap. 37. nu. 50. 311
Tex. in l. 1. §. praterea. ff. ad l. Corn. de Sicar. duo requirit, in cap. 39. nu. 38. 41. & 43. fol. 322
Tex. in l. 1. §. 1. ff. ad l. Corn. de fscar. recensetur, ibid. nu. 42. Eod. 322
Tex. in §. arripiant, in Auth. ut omnes obed. Iud. num loquatur in criminalibus, in cap. 40. nu. 11. 327
Tex. in l. mancipia. C. de seru. fugit. discutitur, in cap. 42. nu. 11. 338
Tex. in l. 1. §. qui rationibus. ff. ad l. Corn. de fals. 338

I N D E X.

<i>ful. quomodo intelligendus, de cap. 43. numero 18.</i>	341	<i>num dominum. in cap. 17. nu. 173.</i>	167
<i>Tex. in clem. 1. de foro compet. ubi glo. differitur, in cap. 46. nu. 18.</i>	347	<i>Vassalli Baronum num sint subiecti ipsi Regi sicut vassalli demaniales, in cap. 46. nu. 64. fol.</i>	349
<i>Timor iurium iustas est, siue de iure, siue de facto, in c. 35. nu. 65. cum seq.</i>	288	<i>Vassalli Baronum num teneantur adiuuare dominum contra Baronem, & quid contra aliam Baronem, ibid. nu. 65. & 66. Eod.</i>	
<i>Tirannus nunq. possit iure licito deponi, in c. 38. nu. 91. cum seq.</i>	318	<i>Vassalli Baronum huius Regni appellat ad Magnam Curiam, ibid. nu. 67.</i>	350
<i>Titulus ff. ne quis cum, qui in ius voc. non ier. num procedat in occultante, vel receptante, in cap. 40. nu. 133.</i>	334	<i>Vassalli grauati a Baronibus num eximantur ab eorum iurisdictione, ibid. nu. 69. Eod.</i>	
<i>Tortura non potest inferri absq. iudicis presentibus, in cap. 34. nu. 88.</i>	274	<i>Vassallus num possit eximi a iurisdictione Baronis propter eius inimicam sententiam, in cap. nu. 68.</i>	106
<i>Tortura quando dari possit in crimine seditionis, in cap. 38. nu. 51.</i>	316	<i>Vassallus non tenetur dominum excommunicatum, vel bannitum adiuuare, vel ei seruitium prestare, in cap. 13. nu. 9.</i>	127
<i>Tractatus si praecedis seditionem est grauiter puniendus, secus vero si accidentaliter interuenierit, ibid. nu. 84.</i>	318	<i>Vassallus num sit solutus sacramento fidelitatis, si dominus est excommunicatus, vel bannitus, ibid. num. 8. & de limitatione conclusionis, nu. 9. & 11.</i>	128
<i>Transigi num possit de usu venero cum moniali habito, in cap. 34. nu. 37. 272. & numero 90.</i>	374	<i>Vassallus non tenetur dominum iniuste guerrae alteri inferente adiuuare, ibid. nu. 10. Eod.</i>	
<i>Transigi num possit super adulterio, ibid. nu. 38. fol. 272. & nu. 91. cum seq. Eod.</i>		<i>Vassallus falsarius num priuetur feudo, in cap. 36. no. 18. & de ratione, nu. 19.</i>	297
<i>Transiuga & hostes ciuitatis possunt impune occidi, in cap. 33. nu. 29. & 30.</i>	288	<i>Vassallus Baronis num dicatur vassallus Regis, in cap. 46. nu. 38.</i>	348
<i>Transactio proprie considerata fit cum parte, in cap. 18. nu. 109.</i>	176	<i>Vassallus vassalli mei non est vassallus meus regulariter tamen, ibid. nu. 42. & 43. Eod.</i>	
<i>Translatio tunc dicitur, quando fit de una ecclesia ad aliam, ibid. nu. 48.</i>	172	<i>Vassallus vassalli mei num teneatur seruire mihi domino, ibid. nu. 44. 348. & nu. 62. Eod.</i>	
<i>Tregua nunc confectur rupta per captum filiae femina, in cap. 30. nu. 40.</i>	74	<i>Vbi nulla culpa, ibi nulla poena, in q. 2. num. 6. fol.</i>	28
<i>Tres sunt casus, in quibus Princeps declarat non requiri partis remissionem, in alleg. nu. 1. cum seq.</i>	215	<i>Vbi viget eadem ratio ibi idem ius vigere debet, in cap. 12. nu. 98.</i>	121
<i>Tutela vicem vnius representat, licet plura sint patrimonialia, & per plures tutores administratur, in cap. 17. nu. 14.</i>	156	<i>Vbi eadem mens h. est ibi finis, & effectus ipsius, in cap. 18. nu. 101.</i>	175
<i>Tutor tenetur ad vsuras medijs temporis ratione mora, in q. 6. nu. 26.</i>	21	<i>Vbi deficiat subiectum ibi non potest esse qualitas, in cap. 24. nu. 42.</i>	208
<i>Tutor tenetur nequam ad vsuras, verum etiam ad vsuras vsurarum, ibid. nu. 27. Eod.</i>		<i>Veemens oritur presumptio contra consuetos delinquere eorum vitam in posterum nullatenus corrigendam, in c. 30. nu. 10.</i>	233
V		<i>Vendita vacca veniunt vituli, venditis pecoribus veniunt badi, quod quomodo intelligendum, & de ratione, ibid. num. 34. cum seq.</i>	22
<i>Vagabundi num habeant declinatorium fore, in cap. 35. nu. 105.</i>	290	<i>Venditio collata in extimationem alicuius euanescit, si talis voluerit, vel non potuerit, ibid. num. 79. Eod.</i>	
<i>Varietas facti alterat varietatem iuris, in cap. 22. nu. 140.</i>	202		
<i>Vassalli bona si subiaceant confiscationi ad quem spectent ad feudatarios, an vero ad super-</i>			

I N D E X.

- Venditis predijs particularibus casu num tras-*
feratur iurisdictio adiecta clausula vniuer-
sali cum omni iure, in cap. 46. nu. 21. 347
- Vendita ancilla sub ea t. quod manumittat qua-*
da vellet dicitur velle per mortem, in cap. 15
num 76 139
- Venia penitentibus datur, in q. 2. num. 6 3*
- Venia in materia huius indulgus quomodo acci-*
piatur, ibid. num. 7 Eod.
- Venia presupponit delictam, in q. 8. nu. 7 28*
- Venia petita ad cautelam in iudicio nullam in-*
ducit delicti confessionem, ibid. num. 17. nec
quicquam confitetur de intentione aduer-
sary, ibid. num. 20 29
- Venia si misericorditer petatur nullam inducit*
criminis confessionem, ibid. nu. 24. & quid
obvitandam vacationem, ibid. 25. 30
- Verba impropriantur propter absurditatem*
euitandam in q. 5. num. 23 17
- Verba, Decernimus statuimus, & mandamus*
quid importent, in cap. 2. num. 1. & 2 &
num inducunt ius nouum, ibid. nu. 3. cum
sequen. 64
- Verba l. in dubio semper important preceptum,*
ibid. num. 28 67
- Verba in hoc indultu posita num sint precepti,*
vel consilij, ibid. num. 29 Eod.
- Verba, potes, & debes num importent necessita-*
tem in contractibus, & quid in iudicijs, &
quid in vltimis voluntatibus, ibidem, num.
44. & 45 Eod.
- Verba, quoquomodo sunt pragnantia, & augent*
vim prohibitionis, in cap. 4. numero. 14.
& 15 78
- Verba illi in hoc indultu adiecta, siue in iudicio*
non comparuerint, intelliguntur de contu-
macibus, in cap. 12. num. 10 116
- Verba, ipso iure, ipsoque facto quid importent,*
in cap. 19. num. 1. & num importent idem
num. 2. & num sint sinonima, ibidem, nu-
mero 3. 179
- Verba ipso iure ipsoque facto important canonē*
lata sententia, ibid. num. 9 Eod.
- Verba sunt potius improprianda, quam quod*
tertio praiudicium inferant, in cap. 22. nu.
21. ubi de ampliatione, num. 22. fol. 195
& num. 119 201
- Verba in favorabilibus sunt in genere exaudienda,*
in odiosis autem in specie, in allegat.
num. 25 217
- Verba sunt improprianda, quando consistunt de-*
mente statuentis, ibid. num. 31 218
- Verba in hoc indultu adiecta, vulneris prodito-*
rie, scilicet rotato, aut aliter illato num co-
pulatiue, an disiunctiue sint interpretan-
da, in cap. 31. num. 19. 239. & in allegat.
num. 1. 245
- Verba exemplificatiua non restringunt regulā*
in alleg. num. 9 Eod.
- Verba nepharias nature contrarias num de vi-*
tio sodomitico sonent, in cap. 33. numero,
55. 260
- Verba in indultu apposita, executiones rerum,*
num intelligenda in condemnato ex causa
criminali, in cap. 40. num. 21. 327 & nu.
38. & 39. 229
- Verbum fiat, intelligitur protunc, non in futurū*
in q. 7. num. 28 23
- Verbum statuimus, in dubio proprie est intelli-*
gendum, in cap. 2. num. 14 65
- Verbum, Decernimus, & statuimus, important*
necessitatem, ibid. num. 17. & 18. Eod. &
quandoque consilium, num. 19. & 20. 66
- Verbum, Mandamus, num importet necessita-*
tem, ibid. num. 23. & num introducatur
ius nouum, ibid. num. 39 67
- Verbum, volo, per Principem in rescripto posi-*
tum num inducat legem, ibid. num. 31. &
num sit noui iuris introductiua dispositio
facta per verbum, volo, nu. 33 Eod.
- Verbum, Rogo, de sui natura est deprecatium,*
aliquando preceptiuum, ibidem, numero,
41. & 42 Eod.
- Verbum, exacta pecunia, nudum ad solutionem,*
verum ad delegationem refertur, in cap. 18
num. 73 174
- Verbum, debes, importat necessitatem, in cap. 19.*
num 61. Cuius verbi natura an sit prece-
ptiuum, ibid. num. 65 183
- Verbum volumus, statim perficit actum, & di-*
spositionem informat, in cap. 20. num.
ro 18 186
- Verbum, volumus, in testamentis est precarium,*
ibid. num. 33 & num inducat dispositionē,
& preceptum in l. statuto, & rescripto,
ibid. num. 34. & 35 187
- Verbum, volo, quando inducat dispositionem,*
ibid. num. 54. & quibus alijs modis accipia-
tur, ibid. 55. cum seq. 188
- Verbum, Mandamus, differt a verbo precepti-*
mus, 188

I N D E X

- meus, in cap. v. l. nam. 24.* 199
Verbum, Mandamus, idem importat, quod verbum iubemus, ibid. num. 25 Eod.
Verbum legitimum, mutat naturam rei, in cap. 22 num. 134 202
Verbum, legitimum, adiectum positioni, qua de sui natura est facti facit illam esse iuris, ibidem, num. 135 Eod.
Verbum, legitimum, quando est expressum operatur mutationem naturam, secus si tacite subintelligitur, ibid. num. 137 Eod.
Verbum, cum euagatione in tex. adiectum ponitur exempli gratia, & quia frequentius, in alleg. num. 30 218
Verbum, cum euagatione non demonstrat excessum, sed exercitium armorum, in alleg. num. 33. Eod.
Verbum, quos, est relatiuum eiusdem substantia, eiusdem corporis, et eiusdem indiuidui, in c. 41. num. 11 336
Venefici similes, sunt proditoribus, in cap. 37. num. 22. 310
Veneficij crimen est atrox, & detestabile, ibidem num. 1. 309. & num. 16 310
Veneficij crimen num. sentatur detestabile, ex quo occultum, & clandestinum, an quia proditorem videtur continere, ibidem, num. 28 Eod.
Veneficum num. sit maius homicidio, ibid. num. 17 Eod.
Veneficus est similis publico latroni agrorumque depopulari, ibid. num. 38 311
Veneficus non est tutus in Ecclesia, ibidem, numero 39 & 41 Eod.
Veneficus animo deliberato, ac praemeditato quem occidit, ibid. num. 40 Eod.
Veneficus num. possit torqueri in die Paschatis, ibidem, num. 48 Eod.
Venena, ut plurimum occultè propinantur, & per insidias, ibid. nu. 28. 310
Venena occultanda, facienda, non docenda, aut scribenda, ibid. num. 31. Eod.
Venena scribere, aut docere delictum est, ibidem nu. 32. & 33. 311
Venena facere, eaq; vendere, vel ferre flagitiosum est, ibid. num. 34. Eod.
Venenans num. puniatur pana mortis naturalis, si peruentum fuerit ad actum proximum mortis, ibid. nu. 55. & 56. 310
Veneni delictum erit occultum, & graue, & nō absque prodicione, ibid. num. 21. 310
Veneni crimen plura habet specialia, ibid. num. 35. 311
Veneno quem necans, num. proditor sit existimandus, in cap. 31. num. 9. 239. & in alleg. nu. 29. 247
Veneno appetere atrox est iniuria, in cap. 37. nu. 15. 310
Veneno hominem occidere plus est, quàm gladio, ibid. num. 18. Eod.
Veneno occisi clandestinis insidijs perimuntur, ibid. num. 23. Eod.
Veneno necantes, num. sint sub prodicionis materia subiyciendi, ibidem numero 24. & 25. Eod.
Venenum duplex est, ibid. nu. 2. 309
Venenum dicens, adicere debet utrum malum an bonum, ibid. nu. 3. Eod.
Venenum quomodo Græcè appellatur, ibidem nu. 5. Eod.
Venenum danti ad occidendum hominem num. puniatur, ac si venenum propinaret, ibid. num. 59. 312
Vidua committens stuprum num. amittat dotem sicut per adulterium, in cap. 34. nu. 118. fol. 276
Vicinitas num. sufficiat, ut possit sequi percussio cum armis, ut insultus dicatur, in alleg. num. 27. 218
Vim vi repellere licet, in cap. 35. nu. 70. sed num. quid liceat reijciendo, ibid. nu. 72. & quomodo intelligatur, nu. 73. cum seq. 288
Vim vi repellere non licet vltiscendi causa, ibid. nu. 77. 289
Vim vi repellere multò magis licebit contra milites, & agrorum nocturnos depopulares, ibid. num. 86. Eod.
Vis materia remissiuè, ibid. nu. 85. Eod.
Vis & violentia regulatur à consensu, in ca. 74. nu. 116. 275
Vinculorum appellatio significat publicam & priuata vincula, in cap. 11. num. 15. & 16. fol. 109
Vir in dote, mulieris imaginem representat, in cap. 34. nu. 58. 273
Virgines sunt templum, & vasa Domini, ac sacrarium Spiritus sancti, ibid. nu. 17. 271
Virginitas, vel castitas corrupta non potest restitui, ibid. nu. 5. 270
Virginitas potest restitui à Deo, sed non ab homine,

I N D E X.

- mine, *ibid.* num. 10. Eod.
- Virginitas corrupta, erit ratio finalis in *Supra*,
ibid. num. 156. 277
- Violatores monialium sacrilegi dicuntur, *ibidem*
nu. 24. & dicuntur filij perditionis, *ibid.*
nu. 25. 271
- Violentia alicui illata quando speciali pena non
punitur qua pena puniatur, in c. 40, nu-
mero 97. 337
- Virgo per violentiam corrupta num sit conu-
meranda inter virgines, *ibid.* num. 11. &
12. 271
- Virgo per vim, & metum in monasterium in-
grediens num debeat protestari illi actum
facere per vim & metum, *ibid.* num. 206.
& 207. 280
- Vitium sodomiticum quādo est commissum cum
Brutis, reus & pecus comburendi sunt, in
cap. 35, nu. 96. & 105, 263. & num. 143.
fol. 265
- Vitium sodomiticum in homine vix est credibi-
le, multo magis in Brutis, *ibid.* nu. 99. 263.
& nu. 111. 264
- Vitium sodomiticum originem sumpsit à mulie-
ribus, *ibid.* num. 119. 263
- Vitium sodomiticum inter delicta atrocita con-
numerandum est, *ibidem* nu. 121. 264
- Vltima dies includitur in termino, in cap. 23 nu-
mero 32. 205
- Vltimum supplicium mors sola est, in cap. 33.
nu. 135. 265
- Vna determinatio respiciens plura determina-
bilia debet equaliter determinari, in q. 10.
nu. 15. 38. & in cap. 18. nu. 131. & 132.
fol. 177
- Vna pars legis per alteram declaratur, in cap.
8. nu. 21. 92
- Vnio fit duarum ecclesiarum, in cap. 12. nume-
ro 47. 172
- Vnio ex pluribus facta unum quasi quoddam
mixtum statuit, *ibid.* nu. 50. quod quomo-
do declaratur. *ibid.* nu. 51. 173
- Vnio quando habet locum, dictum de vno intelli-
gitur de alio, *ibid.* nu. 52. Eod.
- Vnio facta ex falsa causa num valeat, *ibid.* nu-
mero 55. Eod.
- Vnio facta per episcopum, num requiritur tra-
ctatum, *ibid.* nu. 56. Eod.
- Vniuersitas, & Collegium, &c. possunt delin-
quere dupliciter, in cap. 30. nu. 61. 75
- Vniuersitas potest delinquere, & condemnari,
ibid. nu. 62. Item potest banniri, vti con-
tumax, nu. 63. & num possit excommu-
nicari, *ibid.* nu. 64. Eod.
- Vniuersitas est corpus separatum à singulis nō
habens animam, *ibid.* nu. 65. Eod.
- Vniuersitas potest condemnari vigore statuti,
ibid. nu. 69. Eod.
- Vniuersitas quomodo delinquit, & quomodo con-
demnetur, *ibid.* nu. 70. Eod.
- Vniuersitas est corpus intellectuale, nec potest
corporaliter comparere. *ibid.* nu. 77. 76
- Vniuersitas est nomen iuris, & non facti, *ibid.*
num. 78. Eod.
- Vniuersitas quando videatur accusare, *ibidem*
num. 79. Eod.
- Vniuersitas, Ciuitas, Collegiū, & Municipium
num comprehendatur sub dispositione per-
ditionem, quibuscuque, concepta, in cap.
4 nu. 19. 78
- Vniuersitas num comprehendatur sub hoc indul-
tu, in cap. 41. nu. 28. 337
- Vnus testis de visu num faciat inditium ad tor-
turam in crimine falsæ monete, in cap. 28.
num. 66. 229
- Vnaquaq; provincia suo sensu abundat, in cap.
36. nu. 147. 305
- Voluntas et potestas perficiunt actus humanos,
in c. 1. nu. 35. cum seq. 48. & in c. 15. 142
- Voluntas Principis non debet circunueniri, in
in cap. 10. nu. 71. cum seq. 106
- Voluntas Principis suum debet sortiri effectum,
ibid. num. 67. 183
- Voluntas testatoris primum obtinet locum in
condendis testamentis, in c. 15 nu. 53. 138
- Voluntas, que requiritur ad perseuerantiam
alicujus actus finitur morte, *ibid.* num. 73.
fol. 139
- Voluntas finitur finito officio. *ibid.* nu. 108. 141
- Voluntas non egreditur potestatem, nec potestas
regulatur à voluntate, *ibid.* num. 117. &
quid in iudice, nu. 118. cum seq. 142
- Voluntas cessat, & expirat per mortem, *ibid.*
numero 121 Eod.
- Voluntas reseruata ad Regem in dubio censetur
reseruata ad Regem. vt Regem, non autem
vti Philippum, *ibid.* nu. 141. 143
- Voluntas domini semper est requirenda, quan-
do agitur de reuocatione feudi, vel dona-
tionis, in cap. 19. nu. 36. 181
- Vo.

I N D E X.

<p><i>Voluntas, & propositum distinguunt delicta,</i> in cap. 43. nu. 35. 342</p> <p><i>Voluntas finalis disponentis est attendenda,</i> in cap. 48. nu. 12. 352</p> <p><i>Vsuræ mediæ temporis veniunt appellatione iniu-</i> <i>sta pronuntiata,</i> in q. 6. nu. 25. 21</p> <p><i>Vsuræ usurarum non debentur,</i> ibid. num. 28. quod quomodo intelligendum, nu. 29. Eod.</p> <p><i>Vsuræ dicuntur accessiones mere civiles, sed odio-</i> <i>sa,</i> ibid. nu. 31. Eod.</p> <p><i>Vsum venereum habens cum moniali. incaustum</i> <i>scelus, sacrilegiumq; committi dicitur,</i> in cap. 34. nu. 23. 26 27. & 33. 271</p> <p><i>Vsum venereum habens cum Moniali extra mo-</i> <i>nasterium, an excludatur ab hoc indulto,</i> ibid. nu. 215. 281</p> <p><i>Vsus naturalis est licitus in coniugio, in adulte-</i> <i>rio illicitus,</i> in cap. 33. nu. 5. 258</p> <p><i>Vsus contra naturam semper illicitus,</i> ibidem num. 6. Eod.</p> <p><i>Vsus venereus cū sanctimoniali habitus est gra-</i> <i>ue delictum,</i> in cap. 34. nu. 1. 270. nu. 16. & 18. 271. estq; detestabile. nu. 3. 270</p> <p><i>Vsus venereus cum sanctimoniali, nedum in-</i> <i>hominis iniuriam, sed etiam in Dei omni-</i> <i>potentis irreuerentiam committitur,</i> ibid.</p>	<p>num. 4. Eod.</p> <p><i>Vsusfructus est seruitus personalis, siue mixta</i> <i>& debetur à persona,</i> in cap. 15. num. 46. fol. 138</p> <p><i>Vsusfructus relictus Civitati, vel Ecclesia intel-</i> <i>ligitur relictus tunc incolis, ibidem nume-</i> <i>ro 47. Eod.</i></p> <p><i>Utilitas publica non debet ladi,</i> in cap. 2. nu- mero 58. 69</p> <p><i>Utilitas publica præfertur utilitati priuata,</i> in cap. 12. nu. 33. 117</p> <p><i>Vtens pecunia minoris ponderis, aut valoris</i> <i>num puniendus,</i> in cap. 28. nu. 16. 226</p> <p><i>Vxor Baronis contumacis, num possit audiri pro</i> <i>suis iuribus dotalibus aduersus seques-</i> <i>trationem iurisdictionis, & possessionis,</i> in cap. 12. nu. 31. & 32. 117</p> <p><i>Vxor eximens maritum à manibus familia, vel</i> <i>à carceribus, qua pena punienda venit,</i> in cap. 40. nu. 63. 330</p> <p><i>Vxor num possit agere ad repetitionem dotium</i> <i>vigore tex. in l. si constante. ff. sol. matri-</i> <i>viro damnato ad triremes,</i> in cap. 44. nu. 21. & 22. 344</p> <p><i>Vxori soluto matrimonio remanent dotis vesti-</i> <i>gia, & reliquia,</i> in cap. 34. nu. 60. 273</p>
---	--

F I N I S.

mo mortis sine filiis succedant vltiores de genere nec
 ne. Et certum est qd de vltionis conditio substitutionis
 equatur, vt ff. ad trebel. l. heredes mei. §. cuius ita. Sed de
 vltionis testatoris ex quo vltimus sine herede sangui-
 nis decessit habet locū substituto qd non extat quis ab il-
 la parte substitutum excludat. Nam filius fratris premor-
 tui fuit potius in condicione non tamē fuit substitutus vl-
 timo mortui, vt nō ff. de hered. inst. l. iustus. nō ob do-
 lega. ij. l. ita. §. scia vt ibi nō. **¶** Substituto enim tacita
 de qua ibi loquitur nō oit ex vltio senta condicione; sed ex
 pcepto nō sicut alienationis l. peto. §. si aut de lega. ij. l. ce-
 cūm glo. dy. et per fact qd nō. Bar. so. ma. si cū volem
 in pat. et expsum qd filius premortuus nō intelligat sub-
 stitutus vltimo mortui sine liberis. in. ad. §. cū ita, et plene
 legat. et nō in. l. j. C. de his qui ante ap. iab. **¶** Subsequē-
 ter queritur qd ille qui decessit cum liberis substituit eis: si
 oēs decesserint sine filiis alios de prole vtrum in isto fidei-
 com. inspicat aliud qd iste psecutus ē ex substitutione scā.
 filio patris testatoris. Et certum ē istud qd vt dixi filius
 non capit tangē substituit patri suo sed vt patris heres
 deo et sic nō vt es alienum deo debitas sed hereditario iurē
 vnde sicut reliqua bona veniunt in fideicom. sic hoc libe-
 ri enim a fideicom. liberantur: atq. gratia fideicom. in-
 ducendo inter patrem et filios de leg. j. filios. §. cū quis et.

¶ Ego Baldus de petuiso vtriusq. et.
¶ An mulier que nubit nulla dote assignata si patris vitz
 possidetur oia bona sua videat illa oia dedisse i dotem et

Consilium. xviii.

¶ An christi nomine **¶** An
 et maritum

dunt. Qui domum et predia dote vxoris tanq̄
 maritus et tanq̄ dotalia possedit logo spe sciente et patien-
 te vxore. Solus ē matrimonij sine liberis vir dicit se iacta-
 ri certā plen bonoz dotaliū et forma statuti: qd vxor p.

terra i dote incerta nō hz locū sententia certa sol. ma. C. de
 sen. que sine cer. quāsi. l. si. ergo qui vult consequi sententiā
 retentionis ois p. bare de certa totitate vt teneat certā quāsi
¶ Reterea videt expremum. C. de sal. ca. adiecta lega.
 l. si nō designata. Nā dos nō designata nō debet vt dos.
¶ In cōtrariū facti nam mulier refert an vir peccat vel inē-
 tet: mulier defendat. An ecōa mulier repetat et vir ne-
 get. Nā primo casu vir o dā offm iudicis vt de daret do-
 tem que non specificata. ff. de iur. do. l. cuius post. §. gener.
¶ Secōdo casu fecus vt dicta. l. si. qd igitur hic constat de
 dote opz qd de daretur p iudicē: vt retentioni tertie pie sit
 locus: maior dos debet a vidua q̄ a vtriusq. Et ideo de-
 claratio ois esse p. grua et pignus vt dunt offm iudicis de-
 claratiū pp retentionē tertie p. Nā sicut vir audiretur pe-
 tendo iura exceptendo. ff. et ratā. l. amplius. Et ita teneo et
 hoc cōfirmo pluribus rōnibus. Et primo rōne gnālis con-
 suetudinis attendende. Nam gnālis presumtio ē qd mari-
 monia non p. dunt sine dote: ergo cōsuetudo presumit qd ad
 arbitriū boni viri referēdam ē vt. ff. de iur. do. l. siue gnā-
 lis. ff. de leg. ij. l. j. ff. de leg. iij. l. si filie. Nō dico qd so. ma.
 dos p. sūnat sed de daretur quātas est vltimū fuisse retro
 p. sūntia vt vir nō fr audet loco dotali. Nā sipe pp accessio-
 nes aliquid de daretur qd nō de daretur pp dotem. ff. de
 re. vend. vitz. **¶** Secōdo qd p. sūntio qd si patior te rem me-
 am meo noie possidere video patiendo illud velle. ff. de
 reg. in. l. semp. qui nō p. hōet. et ar. ff. mandati. l. qui patris
¶ Sed vir possidet re dotalem noie vxoris quo ad quedā
 ergo mulier patiendo vta sic possideri videtur cōsentire qd
 sic dos. Est enī vir imago vxoris et rep. hāt eā i dote. l. scē-
 dum. §. primo qui sag. cog. et. l. in rebus. C. de iure dotius.
¶ Tertio qd cōsidero qd ista nō solum ē patientia s. actus
 et ias facta mulieris p virū possidentis qd possidere ē actus
 al mediante organo corporis p. sūntio vel p. sūntia. ff. de acqui-
 s. p. l. j. in p. l. et. l. possideri in pat. Et nolēt cū de in rē uer-

Ad rudi nomine **C** Super primo quodis sic respondeo videlicet qd de iure comuni si-
 Ma. foris qd dicitur successit angelo amico suo ex
 sis parvus angeli qd filius fr atris z foras licet sit in tercio
 qd adu sicut patris amen pferatur in successione qd poter
 num z matrem ingrediatur gradum. vt. C. de legitimis
 heredi. aut. post. fratres. ubi autem z. Si autem queratur
 in quanti angelus et aliter ab onere substitutionis. Rel
 pondo in legitima que est in iudicia terie. foris enim dote
 la facti fratri suo partem in legitima cum admittat ipse so
 ros ad partem legitime sue qd dote succedit loco legitime
 vt. C. de inoffi. testa. quoniam nouella. Sed de trebellia
 nica que est quarta totius hereditatis relicte angelo valde
 dubitatur vtrum non cofecto inventario detrahi possit nec
 ne. no. ems. h. abennus tex. expresse prohibentem. **C** Ideo
 questio est dubia z glo. in aut. de heredi. z sal. si vero ex
 presium determinat qd cessat trebellianica sicut falcidia: qd
 quasi similes sunt. vt. in i. de fideicommi. heredi. glo. sentit
 ides sub dubio forte. si qd vbi nouissimo iure cessat falcidia
 cessat etiam trebellianica. Sed in aut. sed cum testator: z i
 lisi vt allegat. C. ad. l. falciglo. tenet contrarij. qd in trebel
 lianica nihil sit correct. qd si legislator voluisset corrigere z
 dixisset. C. de appelli. precipitum. z. C. de sacro san. eccles.
 aut. quas actiones. Idem tenet Bp. qd qui in vno graue
 tur lallo reletat. Sed heres vniuersaliter grauatus cogi
 tur adire z in hoc grauatur. ergo si sponte adijt reletat vt
 detrahat trebellianicam. Idem tenet Jac. de bel. in vltimo
 ratione sua z in lec. dicit. si vero expresse. **C** Idem te
 net rofred. in titulo de senas. consilio trebellia. Idem tenet
 Bar. si. qd propter non confect. inventarium non cessat tre
 bellianica. ff. ad trebel. l. marcellus. si. qd autem. z ubi dicit
 qd quando falcidia cessat iudicio testatoris cessat trebellia
 nica itaq. eadem est potentia cause efficientis i. testatoris in
 quo cessat in reletat. **C** Sed

casantur a dolo psumpto. Scias vbi dolo pcederet et
 natura facti. Aut scias eorum qui tenentur ad trebellia
 nicam quia psumuntur fabricasse res sufficientes ad tre
 bellianicam: tamen res possunt cadere vt. C. quando z qui
 bus quarta pars debetur. l. i. **C** Tamen quia homo dy
 sequi equitatem legis non potest capitis. vt. l. i. C. de legi
 bus. Securus e pcedere p viam leg. l. abam. l. ap. tex. legum z
 considerate ipso delictum. Et tex. in text. in corpore pa
 rans heredes falcidia pp tres causas: propter no factum in
 uentarium in. C. si vero non fecerit. Item propter exhoras
 prohibitionem. si vero expresse. Item propter heredes
 piam deuotionem vt quia scider incepti solvere sine rati
 one quarta. vt in. si non aut dabinus. z in aut. sed cum
 testator: propter non factum inuentarium dicit tex. qd heres
 complebit legatarios z fideicommissarios. Si certum e qd
 nomine fideicommi. continentur fideicommi. vniuersale sicut
 particulari. vt. ff. si quis obmissa causa testamti. l. si seruus
 si. in finibus. nec obstat qd ubi loquitur de falcidia. Nam
 falcidia dicitur a falce nomen graue i. **C** Proterea tex. ad
 dem titu. si illo adiecto aperte dicit qd heres qui memit no
 lucrari dy facere inuentarium vocatus omnibus fideicom
 mi. si ergo non faceret facti z non vocat accidia sibi lucr
 amissio. l. p. dno quarta. Et ecce qd ubi loquitur de amissio
 lucro omnis quarta excepta legitima que non dicitur lar
 crum sed es alienam. Sicut ergo tex. consideres sine rone
 scriptam in tex. manifeste inuenies omne lucrum perdi. et
 go z quarta trebellianica si cum deberet facere inuentarium
 non faceret si non debet vt quia ante tempus inuena
 ri se exonerat restituendo. Et ista e ipsa vras de iure licet
 de consuetudine inducta per erroze opinionum conuul
 niter seruentur contrarium. **C** Et confirmatur mea opio
 quis fortiori iure debetur falcidia qd trebellianica. Nam
 falcidia debetur quasi non liceret legare supra dicitur
 ff. ad. l. falc. l. i. in p. d. **C** Quod trebellianica no inuenit
 ff. ad. l. falc. l. i. in p. d. **C** Quod trebellianica no inuenit

sed legis. Sed lex hoc non dicit, ergo nec nos dicere de
benus. vt. ff. de acqui. here. l. si seruum. §. non dicit.
¶ Alij vero doc. sine ista distinctione tenent quidam qd
non cesset trebellianica. Alij vero tenent contrarij. S. s.
dicit. l. p. in aug. sed cum testator dicit qd aut heres adijt co
actus & cessat in trebellianica iure veteri & nouo & nouissi
mo. Aut adijt ipse tunc aut statim restituit & non tene
tur facere inuentarium. & odrautesque restituit. Sed
solum de quadrante quis tenet. Aut restituit ex interval
lo & tunc quia tenetur reddere rationem cuius caput est i
uentarium tenetur facere inuentarium de condi. & demos
l. cum talerz si non facit presunt sub. v. xij. & machina. l.
k. & ideo indignus est beneficio quare. in aug. de here. & salu
§. cumus. & ff. ad. l. salu. b. n. f. i. c. & hereditatum. §. si. ad
trebel. paulus. nimirum in non faciente inuentarium presumi
tur dolus de ami. tuto. tuto. qui repositum in p. h. S. i. l.
ceret distinguere secutum equitatem p. p. v. ap. p. d. i. n.
ctio sic deberet formari. ¶ qd aut restituit ante tempus
inuentarij & tunc non tenentur facere inuentarium. quia so
lo nomine est heres in eo qd restituit quia omnia onera
i alium transfuit. Aut post tempus inuentarij & tunc re
fert. Aut e talis in quo nec de iure nec de facto presumat
machinatio sed potius quedam simplicitas. vt mulier ni
rior miles & ab sens. qui non potuit aliquid subtrahere
tunc possint detrahere trebellianicam qd in istis non pre
sumitur dolus nec iur. sciencia. ff. de dolo. l. vbi. §. si. Nam
vbi dolus non preedit sine legum sciencia & contempta ista

testator non poterat salcidiam phibere. ff. ad. l. sal. l. qd
bonis. §. j. & l. saius. & sengerius & tamen delicto beredis
perdebatur. vt. l. paulus. & l. re scriptus de bis qui. vt. idig.
¶ Et bis patet responsio qd legitima erat libere angeli.
Trebellianica vero nequaquam de iure non facta inuen
tario sed secudum consuetudinem idem i trebellianica qd
etiam lex non distinguit in. c. Raynuntius. & c. Raynal
das de testamentis. sed indistincte coecedit duas quartas
nulla facta mentione de inuentario. Et in filijs & similibus
fatis est equa opinio: qd continuatio domini in eis potius
est omnino noua hereditas. C. p. hered. l. subal. & l. in suis
de lib. & postu. ergo x. ff. p. so. l. merito. C. de imponen.
lucra. de p. scrip. l. j. l. i. c. de condi. l. si in fin. ¶ Et ad
hoc etiam fact. c. si pater. de testam. lib. vi. & contrario
sentia indistincte sumpto. ergo salu de equitate canonica qd
maxime sapit liberis detrahatur etiam trebellianica: non
facto ab eis inuentario sicut eo facto xamen. ne potuerint
res subtrahi libelli ingenio erit ingrendu. C. quando & qd
bus quarta pars debetur. l. j. lib. x. Et sepe ita indistincte
consulit. & ita tenus de equitate canonica vna approbata:
licet de iure ciuili inuetero opinio quam tenui sequendo &
declarando & fundando opini. l. p. i. addi. l. c. ipius. l. p.
¶ Subsequenter queritur an substitutio facta sub condi
tione si filius: & vnnes fratres testatoris filio substitui de
cesserunt sine lib. & substitui vterozes de domo. an si fi
lius decessit sine fili. & scdo decessit vnus frater cum filijs
& vltimo decessit alius. frater sine liberis an in portioe vni
k iij

